Татар
4-667.
зала 701.
шкафъ II.
полка 3. Ѵ 46

كتاب شرف مآب هفتيك تفسيرى تركى تلنده تاج الدين افندى تصنيفاتندن سدرة المنتهى اسملى

ناشرى :
شمس الدين حسينف ورثه‌لرى
قزانده .

قزانده دومبراوسكى مطبعه‌سى

КАЗАНЬ.
Центральная типографія.
1911.

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله العزيز العليم المهيمن العظيم انزل الكتاب الحكيم نورا ساطعا بالبرهان فظلت احداق العقلاء لمساطع اشعته عبدًا وفجرا صلوعا بالتبيان فذلت اعناق المصاقع دون سطاع بلاغته خضعا ويخرون للاذقان سجدا والتبعث من بعثط بطحاء العز والشرف وسرة بطاح العلم والحكمة رسولا كريما تتضائل العقول فى معاهد شرعته ومعاهد سنته قنتا وركعا واستخلف له من حميم حامة الاقربين اوصايا الجنبين وائمة اكرمين حديثهم بيان ويقينهم عيان تأتيهم افواج سر الغيب فى الغاث روح القدس شرعا وجدعا فهم تراجمة الوص وامناء السر وقرناء الكتاب الكريم صلى الله عليه وعليهم وعلى آلهم اتم الصلوة وسلم الطيب التسليم (وبعد فان فرانق سبيل معرفة الله تعالى وخادم دين رسول الله افقر المفتاقين واحوج المربوبين الى رحمة الله الحميد الغنى تاج الدين بن ملا يخشقلى الاشتاكى توابع البلغار ختم الله له نشأته بالحسنى وسقاه من كل كأس المقربين ممن له لديه لزلفى وجعل خير يوميه غده ولا اوهن من الاعتصام بحبل فضله العظيم يده يقول يا معشر المتعطشين البلغارى فى تفسير سور المفصل على لغاتهم التركى من العجمين ويامعاشر المنطشين لما اصبحت مهجكم العطشى ظائمة الاكباد واوضحت افئدتكم اللوعى

حائمة الادماع وانتم فى مهامة الشوق هائمون وعلى مشاره اللعوعة دائمون اشواق عقولكم
متمددة الاعناق راصدة الانظار واوراق قلوبكم متقلبة الاحداق شاخصة الابصار فيها سلسبيل
من رحيق متشوقكم وزنجبيل من عتيق مترقبكم جدول فيض من نعمة الله ونهر راشح
من رحمته مما قد امتن به من فضله العظيم وخصنى به من منه القديم موسوما بسدرة
المنتهى فى تفسير كتابه العزيز الذى لايأتيه الباطل من بين يديه ولا من خلفه تنزيلا
من رب السموات العلى وتلك الفلذة هى ما يتعلق منه بام القران وقلب القرآن وسور
المفصل الى آخر الكتاب لما انا بحول الله وقوّته وفضله ورحمته وكان التاريخ فى هذا
الزمان الف ومائتين واربع واربعون فى اشهر الحج من الشوّال فلنفض الا فى اجراء هذا
النهر الالهى والجدول السماوى راجين من فضل الله العظيم ان يتم لنا نعمته وينشر علينا
رحمته فيأخذ لجانى وهمى وبنانى وقلمى الى اتمام اصل الكتاب انه كريم وهاب وعسى
انْ شاء الله ان يستقرع السمع عن كتب من صوقع نضاء الزئمة وعرش اسماء التوفيق
هناق عينى وخطاب قدسى ان قدآن آنه وحان حينه وحضر اوانه وجاء ابانه (نظم)
واعلم علما ليس بالظن انّه * اذ الله سنى عقد شئ تيسّراً * الان نشرع فى المقصود
بعون الله الملك المعبود البحث عن الوحى والايماء وانزال الكتاب وتنزيله *

يازار انوار تنزيلنده قاضى * خلاف ما مضايه اولدى راضى
رئيس در دير علومه علم تفسير * بودر فرض كفايه ايتمه تقصير
كلام الله اوله بر علمه موضوع * نه مدح ايتسانك آنى اولمزمى مطبوع
نه در فضلى ديسانك سائر كلامه * خدانك فضليدر جمله انامه
تفاسيره كركدر بى تعسف * اقلّى اون سكز علمه توقف
خصوصا كم اوله تفسير قاضى * علو رتبه ده اى حقه راضى
حسين واعظى اولسه يا مدارك * اولور اجمالنجه بونلاره تدارك
مصحح معتبردن چوق كتابه * اولان نايل وارور صوب صوابه
نه دولتدر تفاسير نفايس * خصوصا بر متمم نوعرايس
كبيرنده يازار فخر مفسّر * تفاسيره چالش اولمه مقصر
بن اولدوم مغتنم بى حدّ غايه * ايدوب تفسير شغلمدن غنايه

بزننك تلمزده صادر اولور كه قرآن موصوفدور نزول ايله يعني بر ايندور گوچي ننك
ايندرماكي ايله بس آنداغ اولسه بوقرآن متميز بالذات دور اعراضدان غيريدر
نته كه آواز قيلغوچي ننك اول آوازننك صاحبي بر محل ايله متصف دور ايله اولسه كه
قرآن ايندي ديمك لري ايله دور كراك پيغمبرمز صلى الله عليه وسلم اول ايندر گوچي
جبرائيل ننك حروف ملفوظه لارني وكراك معاني محفوظه لارني آلسون بوني انزال الوحي
ديو ايتورلر بو ايندر گوچي جبرائيل هبوط عقلي ايرماس نزول حسّي دور اتصال
مكاني دور بس بزننك سوزمز نزل الملك يعني ايندي جبرائيل ديماكمز علماء بلاغت
قاشنده استعارهٔ تبعيه ديرلار ودخي سوزمز بودر نزّل الفرقان يعني ايندردي جبرائيل
قرآنني ديماكمز مجازمرسل واستعارهٔ تبعيه دور وعرب ننك انزال ايله تنزيل آراسنده
فرقي اولدور نزول ديماكلاري كوكدن قرآننك بريولي ايناكنه ايتورلر وتنزيل
ديماكلاري پيغمبرمز صلى الله تعالى عليه وسلم كاكراك صايون ني حكم لارني واقعه لار
واهل كتاب قايو مسئله لاردن وقضيه لاردن صورارلار شول زمانده جبرائيل آيات
ايندرر بوني تنزيل ديرلر ودخي ايماء ايله وحي ني بو وجهيله آنكلايه سن وحي ديمك
لغتده خبر بيرمكدر وهم خبر بيردرمك مصدر لازم ومتعدّ يدر ووحي الملك يعني خبر
بيردي پيغمبرمزكا جبرائيل ديمك استعارهٔ تبعيه در وايماء الملك ديماكلاري اولدر كه
پيغمبرمز عليه السلام بر امرده تروي تفكر اوزرينه قالدقلارنده يعني بوامر نچوك
كراك ونچوك قيلايق ديد كلارنده جبرائيل آنكا كلوب يانبي الله بويله كراك ديو خبر
بيرمكني ايماء ديرلر (بو وحي) ديما كاري پيغمبرمزكا وغيري انبيالاره ايكي نوع
اوزره دور وحي ظاهري ديرلر بو اولدور كه ظاهرا خبر بيرما كني وحي ظاهري ديرلر
وحي باطني اولدر كه قلبنه كروب خبر بيرمكني وحي باطني ديرلر بو ايماء لفظي
هر ايكسينه مشترك لفظدر (روايت ايدرلر كه بوقرآن كريم لوح المحفوظدن دنيا
كوكينه بريولي اينمشدر الله تعالى حرمتلي فرشته لره امر ايلادي كه يازارغه فرشته لر
آني يازديلار بو واقعه رمضان آينده ايردي بونكا انزال ديرلر واقعه لر صايون ايناكني
تنزيل ديرلر نته كه يوقاريده بياني كچدي (تفسير معاني سوره) سوره ديما كمز لغتده

شهرننك

شهرننك چيتندان وتيكر اسندن چولغايو آلغان قلعه سينه ايتورلر بو اورنده استعارهٔ عناديه دور بونده استعاره يه آلندی بوسوره ديما كنی زيرا قرآن ننك هر بر سوره سی اچنه آلغان دور فنون العلم والحكم لرنی نته كه قلعه اورتكاندور اچنده آدم لارنی وخزينه لرنی كذلك قرآن ننك سوره لری اورتكاندور اچنك كی هر تورلوك علم لرنی وحكمت لارنی جمعسی سُوَر ضم سين وسكون واو ايله نته كه فيروز آبادی حضرتلری قاموسنده بيله ذكر ايله مشدور وهم دخی جمعسی سورات سكون واو وضم سين ايله كلور ديو بيوردی يا كه بو سوره ديماكمز مجاز مرسل در بوصورتده سوره ديما كمز بمعنی الرتبة العقلية معناسنه دور يعنی سوره ديمك عقليه اولان مرتبيه ديرلر نته كه فرزدق ذكر ايلادی ﴿ نظم ﴾ ولرهط حرّاب وقدّ سورة * فی المجد ليس غرابها بمطار * يعنی اول ممدوح قوم ننك مرتبه لاری ودنياده اولغوچی اولوغ لق لاری ديو ذكر اولندی كذلك قرآن اوقغوچی لار الله تعالی حضورننك مراتب لار تابسالار كرك الله تعالی آنلارنی ديدارينه مشرف ايدوب عقول البشر ايرميان نرسه لاره اير كوزسه كرك اللهم ارزقنا بوصورتده سوره لفظی ننك واوی اصليه دن اولسه كرك اما اول سوره لفظی ننك اصلنده واوی همزه دان مقلوب اولسه سؤر بقيه معناسنه كلور وهم قطعه وفضله معناسنه كلور ونرسه دن آرتوب قالماق معناسينه كلور كذلك سوره ده قرآندن بر بقيه وقطعه وفضله معنالارينه يوروردخی بوسوره عبرانی لغتنده سفر معناسنه در سفر بكسر سين وسكون ايله بمعنی الفصول والابواب معناسنه در ايله اولسه بوسوره ديماكمز بر فصل وباب كبی هر برنده بر نوع معرفت لر وحكم لروار ديماكدر يا كه منطقين ننك قضيهٔ مسوّره ديمك لرندن در فن اهلنه ظاهر در يا كه بوسوره ديمك عرب ننك سورة المسافر اذا قطع الارض بالسير ديما كلرندان مشتقدر كذلك قرآن اوقغوچی قرآن ننك بر آيتندان ايكنچی آيتنه وارماق بر سوره سندان ايكنچی سوره سينه سير ايلاب عجايب قدرت الله نی كورب وغرايب لرنی كورر نته كه سفر قيلغوچی كمسنه سفرنده عجايب بلادی وغرايب انسانی كورمك لكی كبی در بوندان غيری بوسوره بحثندان اسرار الهی لروار در علمی عالم عزيزه وقادر المقتدره تفويض اولندی (تفسير الفاتحه) فاتحه ديو عربده نرسه ننك ابتداسنه واوّلنه ايتورلر نته كه خاتمه نهايت شی ننك آخرينه

دیدوکلری کبی فاتحه دیمك اصلده مصدر در بمعنی الفتح در کاذبه بمعنی الکذب
اولدوقی کبی موننك صونکنده ایتولدی هر نرسه ننك اوّلنه تسمیة المفعول بالمصدر
یاکه تسمیة المفعول باسم آلت سامعه و باصره دیمكلری کبی یاکه فاتحه صفت در
شیٔ ننك اوّلینه زیراکه بو فاتحه قرآن ننك آچقوچی کبیدر نته که خزینه ننك آچقوچی
کبی یاکه نمازننك آچقوچیدور سورة تاسی علامة النقل وصفیّه دن اسمیّه صاری
سوره ننك فاتحیه اضافه سی اضافهٔ بیانیه در سورة من فاتحه معناسنه در بو صورتده بیانیه در
یاکه من تبعیضیه در کقوله تعالی ومن الناس من یشتری لهو الحدیث والمعنی من
یشتری اللهو من الحدیث لان اللهو من الحدیث یاکه اضافه سی من تبعیضیه اولماق
هم جائزدر کأنّه ومن الناس من یشتری بعض الحدیث هم بیانیه هم تبعیضیه سوره
اضافه سنده جائزدر عربیه علمنده بر آز حظی واره مخفی دکلدر یاکه اضافه سی فی
معناسینه در ای سورة فی الفاتحة یاکه لام معناسینه در ای سورة للفاتحة معناسینه در هکذا
تفسیر اسماءٌ غیر هذه السورة و دخی بو سوره نی ام الکتاب و ام القرآن دیرلر ام دیو عرب
هر نرسه ننك اصلنی و دخی ابتداء اولدقی یرنی ایتورلر و اصل الام امهة زیرا جمعسی
امهات کلور شول اجلدن آنانی ام دیرلر و مکه شهری نی ام القری دیرلر (و دخی)
ام دیو عسکرننك طونی والمنی ایتورلر (و دخی) ام دیو ایرننك یورتنی ایتورلر
(و دخی) امور بیتننك اچنده کی اشلرنی بلکوچینی ام دیرلر زیرا بو فاتحه سوره سی
قرآن ننك آچقوچی دور یاکه ابتداسی دور حسب نزول ایله یاکه حسب ترتیب مصحف
ایله یاکه نمازلارده بونی اوقماق حسبی ایله گویا که بو فاتحه سوره سی هر سوره لرننك
اصلی در و اساسی در (و دخی عرب ام دیو جزئیاتلارنی جمع ایلادکی نرسه نی ایتورلر
وام الرأس وام الدماغ دیرلر باش اچنده بریاری وار در باش میینی جمع ایلاکان دور
مهندسلر ام اسطرلاب دیرلر اول حجره دیدوککی نرسه لاری در اسطرلاب
تاقتالارنی آنده جمع ایدارلر و دخی حدیثده کلمش در که اتقوا الخمر فانها ام الخبائث
یعنی ایتدی پیغمبرمز صلی الله علیه وسلم ای بنم امتلاروم صقلانکز خمر اچماکدان
زیرا خمر اچمك گناهلارنی جمع ایلا گوچیدر قچان که عرب دیارسه ام الشر کل شر
عمللرنی جمع ایلا گوچیکا ایتورلر نته که ام الخیر دیماکلری ایذگو عمللرنی جمع

ایلا گوچیکا

ایلا گوچیکا ایتورلر کانه بوسورهٔ فاتحه جمیع قرآن اچنده کی حکم لارنی وثنالارنی الله تعالی یه بندہ چیلك ایلامكلارنی والله تعالی الوهیتی ننك اولوغلقنی وبنده لرننك ذلتنی وعاجزلقنی ودخی بنده لره وعد ووعیدلرنی وعقوباتلرنی وقرآن ننك اصول معنالرنی نه کونه قوّت عاقله وعامله معارف ربوبیه طریق مسلوکه لرنی واحکام نظریه لار واحکام عملیه لر ومراتب درجات سعدالر ومنازل بركات اشقیالرننك بارچه سنی بوسورهٔ فاتحه جمع ایلا کاندر شوننك اوچون ام الکتاب دینلدی ودخی بوسوره ننك اسمنی سورة الکنز وسورة الوافیة وسورة الکافیه هم دیرلر زیرا که بوسوره قرآن ننك خزائن لرندن براولوغ خزینه دور ودخی قرآن ننك احکام لارنی بوسوره اوتا گوچیدر ومغفرت الله نی وبنده لرننك بندہ ایرد کلارنی وغیری امورلرنی کفایت ایلا گوچیدر ودخی بوسوره نی سورهٔ شافیه هم دیرلر زیراکه جابر بن عبد الله پیغمبرمز علیه السلامدن روایت ایلادی وایدی که قال النبی علیه السلام (الفاتحة شفاء من کل داء الا السّام) یعنی ایدی پیغمبرمز صلی الله علیه وسلم بوسورهٔ فاتحه شفادر کل آغرو قلاره الا اجلکا شفا دکلدر وسورة صلاة هم دیرلر زیراکه اوچ مذهبده فاتحه اوقمایون نماز اوتاسه جائز دکلدر یعنی نمازی باطل الا امام اعظم مذهبنده نمازی جائزدر ودخی بو سوره نی سبع المثانی هم دیرلر زیرا بوسورهٔ فاتحه یتی آیتدر سبع یتی دیمك در مثانی ایکی دیمك وایکی اولماق معناسنه در یعنی کلمات لری ایکشار کلکان لکی اوچون سورهٔ مثانی دیرلر مثل الرحمن الرحیم ایاك وایاك الصراط صراط علیهم وعلیهم کبی لر ایکشار کلکانی اوچون سورهٔ مثانی دیو اسم بیرلدی یاکه فرائض نمازلاری ننك ایکی رکعت لرنده اوقلدقی اوچون مثانی دینلدی یاخود ایکی مرتبه ایندکی اوچون مثانی دینلدی یاکه بو سوره ده ذکر معان وحکمت نظریه ایلان حکمت عملیه اولدقی اوچون مثانی دینلدی نته که الله تعالی سورة الحجرده ولقد اتیناك سبعا من المثانی والقرآن العظیم دیو ذکر ایلادی (تفسیر)

اَعُوذُ بِاللّٰهِ مِنَ الشَّیْطانِ الرَّجیم

(اَعُوذُ بِاللّٰهِ) معناسی اولدر صغنامن الله تعالی صاری ایتورکه ای بنده لرم نی نرسه دن صغناسن بنده ایتورکه (منَ الشَّیْطان) شیطاندان صغنامن اول شیطان ننك صفتی اولدر که (الرَّجیم) الله تعالی ننك درکاهندن تاش برله آطلوب قوولغان وسورلکان شیطاندن

صغنامن دیما کدر آکاه اولغل شیطان بروزن فیعال دور بصریین علمالری قاشنده
بمعنی بعد یعنی یراق بولق معناسنه دریا که شیطان بروزن فعلان در ازشاط یشیط علماء
کوفیین قاتنده بمعنی هلك یعنی هلاك بولدی اول شیطان صورتی ننك اوزکارمکی برلان
ودخی یراق بولدی اول شیطان الله تعالی ننك قربندان دیماکدر آکاه اولغل اعوذنی
قرآن اوقور وقتده ایتماکنی واجب دیو بیورمشلر و بعضیلار سنت دیو ذکر ایلامشلاردر
وصفت اعوذده اختلاف ایتمشلردر اهل حدیث ننك کوبراکی وقرّالارننك کوبراکی
قاشنده اعوذ بالله من الشیطان الرجیم در امام هاشم ابن کثیر حضرتندن روایت ایلامشلردر
اعوذ بالله العظیم من الشیطان الرجیم دیو (کوفیونلر) امام عاصمدن روایت ایلدیلر که
اعوذ بالله من الشیطان الرجیم ان الله هو السمیع العلیم (امام) حمزه دن روایت در ابتداء
قرآننی اوقودوقنده وهر سوره نی وآیاتنی تمام ایلادکنده استعیذ بالله من الشیطان الرجیم ان
الله هو السمیع العلیم یاکه نستعیذ بالله من الشیطان الرجیم ان الله هو السمیع العلیم بو
استعاذه لر بارچه لاری حدیثلر ایله ثابت اولنمشلاردور بونلاردن زیاده لفظلاری ایله
اولسه طریق تواتردن خارج در وهم بدعتدر یعنی بدعت سیّئه لردن دیو شرح شاطبی ده
مذکوردر قرآندن نه تورلوك آیت اوقوسانکده اعوذنی ایتمایون اوقومیاسن ودخی علمالر
اختلاف ایلادیلر که اعوذنی جهراً ایتماك کراکمو یاکه سرّاً ایتمك کراکمو امام اعظم قاتنده
اخفا ایلامك درزیرا که اعوذ قرآندن دکلدر اتفاق برله شوننك اوچون نمازلارده یاشرون
ایتورلر و امام شافعی قاتنده جهرا ایتمك واجبدر جهری نمازلارده (اخفا واجبدر اخفا
نمازلرده (ونمازدن غیری قرآن اوقسه هم اعوذنی جهرا ایتمك واجبدر دیدی (بسم الله)
باشلایمن اولوغ الله ننك اسمی برلان هر کرشدوکی اشمنی بو اورنده معنا بودور
باشلایمن قرآن اوقمقنی اولوغ الله تعالی ننك اسمی شریفی برلان اول الله تعالی ننك
اوّل صفتی بودور که (الرحمن) رحیم ایلا کوچی دور اول الله تعالی دنیاده مؤمنلاره
ایمانسزلاره وقوشلاره وقورتلاره تینك رزق برمك برله (الرحیم) الله تعالی ننك ایکنچی
صفتی اولدر که رحیم قیلغوچی دور الله تعالی آخرتده مؤمنلره اوجماح ایله ایماسدور
ایمانسزلاره آکاه اولغل بسم الله نی قرآن اوقدقده علمالر سنت دیو اتفاق ایله مشدر
بعضیلر قاتنده بسم الله مستقلا بر آیتدر بو صورتده حتی که جنب وحایضه اوقماق

جائز

جائز دکلدر امام اعظم قاتنده بسم الله الرحمن الرحيم قرآن آيت لرندن دکلدر بلکه
بر سوره برلان ايکنچی سوره‌نی آيرماق اوچون قويلغان بر مبارك الفاظدور ديدی
آکاه اولغل بسم الله‌نی وصل اوزرينه وسکوت اوزرينه اوقماق جائزدور وصل اولدرکه
تمام ايتدوکی سوره‌ننك آخر آيتنده توقتامايون اوقوسی سوره‌ننك اوّلنه بسم الله‌نی
قوشوب اوقماقنی وصل ديرلر وسکوت اولدرکه اوقدقی سوره‌ننك آخر آيتنده
توقتامق وبسم الله‌نی اوقوسی سوره‌ننك اوّلنه ضم ايلامك برله اوقماق بونی قرائت
سکوتی ديرلر الابرائت سوره‌سنده وصل اوقوماق وسکوت اوقماق جائز اولمادی شول
اجلدن بسم الله الرحمن الرحيم بتمامه يازلمای قالدی بو اورنده مباحثه‌لر چوقدر بو
اورنده ايتمك ويازلماق قويلدی زيراکه بو ترجمه بلغارننك صبی وصبيه‌لری اوچون
وهم قارت وقار چقلری اوچون ترجمه اولندی تأمل (اَلْحَمْدُ) ماقتامق وماقتالمق ياکه
اوکماك واوکولماك (لِلّٰه) الله تعالی‌یه خاصدر ياکه لايقدر (رَبِّ الْعَالَمِين) اول الله تعالی‌ننك
صفتی اولدرکه جميع مخلوقاتی تربيه ايلاگوچيدر ياکه جميع مخلوقاتننك صاحبيدر
ودخی اول الله تعالی‌ننك صفتی اولدرکه (الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ) معنالری بسم الله ذکرنده اوتدی
(مٰالِكِ) ملکلانگوچيدر اول الله (يَوْمِ الدِّين) جزا کوننی اول جزا کونی قيامت کونيدر
هرکم اوزلری‌ننك عمللری برلان جزالنورلر ايذکولر ايذکو جزا برلان وياوزلر
ياوز جزا ايله يعنی تموغ برلن (اِيَّاكَ نَعْبُدُ) سنی برلايمز وخاص سنکاگنه عبادت
قيلامز (وَاِيَّاكَ نَسْتَعِين) وسندن گنه عبادتمزده جميع امورلرمزده ياردم استايمزلر (اِهْدِنَا)
يارب کوندر کل سن بزلرنی (الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيم) توغری يولنك صاری اول اسلام يوليدر
اهل سنت وجماعت‌ننك يوللاريدر نته‌که بيوردی (صِرَاطَ الَّذِين) اول کوندورمكا
تلاکان يولمز شونچلاين يولدرکه (اَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ) نعمت لاندوردنك سن اعزاز واکرام
قلدنك سن که آنلار پيغمبرلرننك واصحابلارننك يوليدورکه آنلاره فضلنك برله
اوزننك‌ننك رضا اولدقی يولی بردونك (غَيْرِ الْمَغْضُوبِ) آچيغ نکدن وقهر نکدن غيری
يولی بيردونك (عَلَيْهِمْ) اول انبيا واصحابلاره اول يول اهل سنت وجماعت يوليدر
واعتقاديدر (وَلَاالضَّآلِّين) اول انبيالری واصحابلری آزدورماقنکدن غيری (آکاه)
اولغل آزغوچی يوللاری قرآندن دليل استاب وخطا تأويل ايلان آزغوچی گروهلار

یتمش ایکی مذهبدر آنلارننك بارنی ذکر ایدر کا بو ترجمه قبول ایلامزدور سورهٔ فاتحه‌نی اوقوب تمام ایتدکدن صونکره (آمین) دیه معناسی بودر قیلدوقی نمازمنی وقیلدوقی دعامنی قبول ایلا کل دیماکدر بو آمین لفظی قرآندان دکلدر حضرت عثمان رضی الله تعالی ننك مصحفنده یازلمدی الا ابی بن کعب ننك مصحفنده وار ایدی الا پیغمبرمز صلی الله علیه وسلم هر فاتحه‌نی اوقدقده آمین دیور ایردی شول اچلدن آمین لفظی عربی ایردیکی بلنمادی بعضیلر آمین لفظی فارسی دور همین بادمعناسنه‌دور ترکی معناسی اولدر که ایتدوکی مناجاتلارمزنی وقیلدوقی دعالارمزنی وعبادتمزنی تلاکانمزچه اولسون دیماکدر *

﴿ سورة البقرة مائتان وسبعون وست آیات ﴾

بسم الله الرحمن الرحيم

(الٓمٓ) دیماك الله تعالی ننك نه اراده قیلدقنی ونه تلادکنی بلمادیلر شول سببدن معنا برمادیلر امّا دیدیلر مرفوع محلًّا اولوب علمیّتلك ایله بعضیلار بو الٓمٓ الله تعالی ننك اسملارندن بر اسمدر یاکه رسول الله صلی الله علیه وسلم ننك اسملرندن بر اسمدر بعضیلار قرآن اسملرندن بر اسمدر الی نهایه معنالر ویردیلار اتفاقلاری بر اولمادی (ذٰلِكَ) یعنی الله تعالی ننك الم دیماکی (الْكِتَابُ) الله تعالی ننك کتابلرندن بر کتاب ننك اسم اسراریدر نه ایردکنی اوزی بلور دیما کدر بو وجه‌چه مرفوع لفظا اولب خبر مبتدادر (لَارَیْبَ) یوقدر شك (فیه) اول الم ننك کتاب ایردکنه دکلدر اول تعالی ننك الم دیماکی معناسز ومبهم لفظ لاردن ماح دیدکی بر قوم بو الم اینکاچ ایدیلر که بو الم دیو الله تعالی ننك ایندرمکی بو محمد علیه السلام ننك پیغمبرلکی یتمش بریلدر زیرا ارقام منهدس ننك جمع متوالسی ایلان منك‌ده ایکی یوزده‌بر یلدر ضرب ایلان بونچلاین اقوال باطلّلارنی ظن ایتدیلار که الله تعالی آنلارننك سوزلرنی رد ایلاب لاریب فیه دیدی (هُدًی) یعنی ایندرلدی اول الم دیماك بنده‌لری توغری یولغه کوندرمك اوچون هم کونلمك اوچون (لِلْمُتَّقِینَ) الله تعالی دن قورقوب کناهلار اشلامیان بنده لر اوچون اول بنده لك بش تقوالکی کلتورسه‌لر آنلار الله تعالی ننك اهلیدر اول تقوا اهلی ننك تفسیرنی الله تعالی اوزی ذکر ایلاب بیوردی که

(الذین) اول تقوا اهلی آنچلاین کمسه لاردر (یؤمنون بالغیب) اشاندیلار آنلار
الله تعالی ننك غیب لکینه یعنی الله تعالی نی کورماین اخلاص ایله ایمان کلتوردی لار
الله تعالی ننك عذابنی کورماینچه قورقب کناهلردن منع لاندیلر اول الله تعالی ننك بلا
کیف یوزینی کورماینچه عاشق اولدیلار شول اجلدن محبت ایله امرنی بجای کلتوردیلر
بوآیات بش تقواننك اوّلکسیدر (ویقیمون الصلوة) ودخی اهلی تقوالار شولدر که
بش وقت نمازلارنی وقتلارنده جماعت ایلان قایم قیلدیلار بوآیات دلالت ایدر که
بش وقت نمازنی مسجد اولسه مسجدده اذان واقامت ایله قایم قیلورغه براگو مسجدده
اذان واقامت آوازنی ایشدوب وارماسه شك سز وشبهه سز منافقدر آخرنده الله تعالی
آننك ایماننی برباد ایلاسه کراك نعوذ بالله من ذلك بوآیات تقوای خمس ننك
ایکنچی سی دور (وممّا رزقناهم) دخی اهلی تقوا اولدر که یعنی بز آنلارنی رزق لاندردك
یعنی بیردوك مالدان وایکّن دان (ینفقون) صرف ایدار اولدیلار اول مااللارندن
زکاتنی ویرور اولدیلار آنلار ایکنلرندن عشرنی اخلاص ایلان ومحبت ایلان دکلدر
آنلارننك صرف ایلامکی زکاتنی وعشرنی ریا ایلان بوآیات تقوای خمسه ننك اوچونچسی در
(والّذین) ودخی تقوی اهلی آنلاردر (یؤمنون) ایناـنورلار (بما) شونچلایـن
کتابه واحکامه (اُنزل) ایندرلدی (الیك) ای محمد سننك صاری اول قرآندر یعنی
تقوی اهلی آنلاردرکه سنکا اینان کتابه ایناانورلار وآننك اچنداکی نه تورلیك امر
واردر آنی بجای کلتوررلر ونه نرسه منهی در آندن منع لنورلر (وما) دخی شونچلاین
کتابلره ایناندیلر (اُنزل) ایندرلدی اول کتاب لار (من قبلك) سندن اوّل کلدکی
پیغمبرلاره ایندرلدی تورات کبی موسی یه ایندرلدی وزبور کبی داود پیغمبره
ایندرلدی وانجیل کبی عیسی یه علیه السلام ایندرلدی بوآیات معطوف ومعطوف
علیه سی برلان تقوای خمسه ننك دورتنچسی در (وبالآخرة) ودخی تقوا اهلی اولدرکه
قیامت کونینه اشاندی (هم) آنلار (یوقنون) کوز ایلان کوردکی کبی اشاندیلر
یعنی اوجماحنی کوز ایلان کوردکی کبی رغبت ایلاب اعمال صالحه قیلدیلار ودخی
تموغنی کوز ایلان کوردکی نرسه کبی کناهدن منع لاندیلار بوآیت تقوای خمسه ننك
بشنچسی در (بس) ای عزیز آکلایه سن براگو الله تعالی ننك برلکینه وپیغمبرلره

وآنلاره اینان کتابلاره اینانورسه وبش وقت نمازنی جماعت ایلان قایم قیلسه ومالندن زکات بیرسه وایکنندان عشر چقاروب آخرت کونینه ایناناورسه البته اول کمسه الله تعالی ننك ولی لرندن بر اولیادر البته آخرته ایناانمایان کمسه لر بو اعمال لرنی قیله آلماس وبر کمسنه الله تعالی ننك یوقاریده بیان ایتدکی تقواسنی اشلاماسه لر آنلار ایله بر مجلسده دایم اولمایه سن وآنلاره محبت ایله قارامایه سن زیراکه آنلار اهل الله دن اولمادیلر بلکم انلار اهل شیطان در دایم الاوقات فکرده اولغای سن دنیادن کتارم دیو قبرده یاتماقنکنی وترلمکنکنی الله تعالی درکاهنك حساب بیرمکنکنی یاد ایلایه سن اولومنی یادده توتب آخرت فکرنك اولغانلرننك مجلس لارنده اولغای سن دنیادن نچه ما تورلوك بای ایمانسز منافقلار اوتدیلار آنلاردن عبرت آلوب کون تون عبادتده اوله سن بو قرآن اچنك الله تعالی نه بیوردی آنی دل وجان ایله ومحبت ایله توتقای سن یعنی نه دکم سنکا وبنکا الله تعالی بیان ایلادی که غیب الله غه وغیب حکم لرینه ایمان کلتورمك ایلان ودخی بش وقت نمازلرنی وقتنده مسجدلارده اوتامك ایلان ودخی نصابلق مالدان زکات وایکن لرمزدن عشر چقارمق برلان ودخی پیغمبرمزه اینان قرآننی وغیری پیغمبرلره اینان کتاب لارنی راست لامق برلان وقیامت کونینه کانّه کلوب باشمزه واقع اولدقی کبی اینانمق برلان متّصفْ اولغای سن نه کم بونلار ننك عکس لری الله تعالی یه اینانمیان لردن وغیب حکم لرینه اینانمیانلردن ودخی بش وقت نمازنی اوتامیانلردن ودخی مالندن زکات وآشلق لرندن عشر چقارمیانلردن پیغمبرمزه غیری پیغمبرلره اینکان کتاب لره ایمان کلتورمیان لاردن وقیامت کونینه ایناانمایانلردن بیزکای سن (زیراکه) ایمانسزلردر اگر برا گوزکات حق دیسه ونماز اوتامك حق دیسه اوزی زکاتنی بیرماسه وآشلقندن عشر چقارمسه وبش وقت نمازنی اوتامسه بونلر هم منافق لردن عند الله منافق لر ایمانسزلاردر بونلار ایله بر مجلسك اولمغای سن زیرا که منافقلق برقور چانغی حیوان کبی درنته که قور چانغی حیوان تازه حیوان لار آراسنك اولسه قور چانغسی تازه حیوان لاره اثر ایلارشیله که تارك الصلوة لرننك مجلسی ننك شوملغی ایله درعاقل اهلینه مخفی دکلدر بس الله تعالی تقوای خمسه ننك اهلینه دنیاده نه ایردوکنی وآخرتك نه بولاچق لارنی کیرو قایتوب بیوردی که (اُولٰئكَ) یعنی اوشبو جماعت

یعنی

يعنی آنلارکه غیب الله تعالی غه ایمان کلتوردیلر وغیب حکم لرنی راست دیب بلدیلر
ودخی بش وقت نماز فرض دیب اعتقاد قیلوب مسجدده جماعت ایله قایم قیلدیلار
ومال لرندان زکات بیردیلر وآشلق لرندن عشر چقاردیلر ونه کم بش تقوالکی بجای
کلتوردیلر (عَلَی هُدًی مِنْ رَبِّهِمْ) یعنی آنلار دنیاده الله تعالی ننك مهتدی قول لرند اندر
الله تعالی ننك توغری یولی ایله یوروچی بنده لاردور بونلارنی مسلوك فی الدین
دیرلار وهم اهل طریق وعارف بالله بونلاردر (وَأُولَئِكَ) ودخی بواوصاف ایله موصوف
اولنمش جماعت لار آخرتده (هُمُ الْمُفْلِحُونَ) بونلاردر آخرتك قول اوستون بولوب
تموغدان قوتلغوچی لار ودیدارینه مشرف اولغوچی لار دنیاده ایکان وقت لارنده
صرانلق ایلامیوب وشیطان وسوسه سینه قارامایب مال لارونی خدا یولینه صرف
ایلادیلارونی کم نهی اولمش نرسه لاردن وبدعت لاردن منع لندیلار هم آخرتده
آنلار قول اوستون بولوب تموغدان قورتلوب ابرارلار قسمنه داخل اولوب شافع
ومشفع اولوب تموغدان آزاد ایدرکا غیری اغوانلرینه واخوات لرینه وآشنالارینه
یاردمچی اولورلار دیمکدر اللهم ارزقنا *

﴿ سورة یس مکیه وهی ثلث وثمانون آیة ﴾

بسم الله الرحمن الرحیم

(یٰسٓ) بوآیت هم امام اعظم مذهبنده معناسی بلنمایان وتأویل قیلنمایان آیت در
وغیری مذهب لر تأویل قیلدیلار بویس قرآن اسم لرندن براسم دوریاکه پیغمبرمز
اسمندن براسم در وغیری تأویل أیلادیلار برجانبنه اتفاقلاری براولمادی بنی طی
لغتنده یاانسان دیمکدور یعنی ای آدم اوغلانلاری بلنکز وآکاه اولنکز (وَالْقُرْآنِ)
قرآن ایله قسم یادایته من اول قرآن ننك صفاتی بودورکم (الْحَكِيمِ) بندهلره حکم
ایلا گوچیدر حلالدن وحرامدان وامردن ونهی دن یاکه اول قرآن حکمت ایاسی در
فصاحت دن وبلاغت دن زیراکه قرآن ننك هر لفظی برحکمت دور نته که فن اهلنه
مخفی دکلدر وقرآن فعلان وزننده دور معناسی جمع ایلامك زیرا بوقرآن علوم اوّلین نی
وآخرین نی اچنده جمع ایلاکاندر واووا وقسم درمعطوف دریس اوزرینه یس معطوف
علیه دربوصورتده معنی بودر ودخی قرآن ایله قسم یادایتامن دیماکدور (انَّكَ)

بدرستی وراستی ای محمد سن (لَمِنَ الْمُرْسَلِين) البتہ یبارلمش ایلچیلردن سن
نته که سندن بورون ایلچیلر یباروب ایردوم هودعلیه السلام عاد قومینه یبارلدکی
کبی مؤتفکات قومنه صالح علیه السلام یبارلدکی کبی آتانك ابراهیم نمروده یبارلدکی
کبی وموسی فرعونه یبارلدکی کبی کذلك سنی هم یباردم ایمانسزلرنی دینه دعوت
ایلیه سن آلارغه تابع غیری آدم وپریلرنی هم دعوت ایده سن زیرا سن رحمة للعالمین
سن بن سنی ازلدہ شوننك اوچون یراتدوم وسننك عشقنك اوچون بارچه عالمنی یراتدم
(عَلٰی صِرَاطٍ) بریول اوزره یبارلمش ایلچی سن اول یول صفتی بودرکم (مُسْتَقِيم)
توغری یولدر آتانك ابراهیم خلیل الله ننك یولیدر اتانك ابراهیم خلیل الله یولی
اولدور الله تعالی نی برلمك اول اللهنی مخلوقاتلر صفاتندن پاك وبری ایلمك زكوة
بیرمك وحج قیلماق ورمضان روزه سن توتمق ونماز اوتامك آتایه وآنایه خدمت ایلامك
وزنادان وخمر اچمكدن وربادان واموال ایتام دان منع لنكای سن نته كه سنكا قرآننك
آیاتلر ایندرلدی آنلار ایله بنده لارمنی بیوره سن تاكه بنده چیلك ایدارکاونه كه
بن رضااولمادوقی فعللاردن واقوال لاردن نهی ایلاکای سن زیرا كه قرآنده هر ایکی
طرفننك حكملری بیان اولندی (تَنْزِيلَ) ایندرلدی اول قرآن جبرائیل واسطه سی
ایله (الْعَزِيز) حكمنده غالب اولغوچی الله دان (الرَّحِيم) بنده لرینه رحیم ایده چی
الله دان (لِتُنْذِرَ) قورقتماق اوچون ایندرلدی اول قرآن (قَوْمًا) شونچلاین قوم
اوزرینه (مَا أُنْذِرَ) قورقتلماب ایردی (آبَاؤُهُمْ) اول قومننك آتالاری وبابالاری
یعنی بوقرآن شوننك اوچون ایندرلدی اول قوملرننك آتالارینه وبابالارینه پیغمبر
كلمكان ایردی ودخی امردن ونهی دن خبر بیرلمكان ایردی وقیامت كوننده ن وقبردن
قوپماقدان خبر بیرگوچی كلمكان ایردی زیرا كه آتانك ابراهیم علیه السلام دان بیرلی
سن كلانچه بومكه قومنه وغیری قوملره دین شریعتدن وآخرت امورلارندن خبر
بیرگوچی یوق ایردی ابراهیم علیه السلام برله محمد المصطفی صلی الله علیه وسلم ننك
آراسی ایكی منكده التمش یل ایردی شول اجلدن بیوردی كه (فَهُمْ) بس اول
آتانك وبابالرنك ای محمد (غَافِلُونَ) یعنی غافللر ایردی الله تعالی نی بربلماكدن
ودین شریعت بلماكدن بلكه آتانك وبابالرنك لات ومنات وعزّایه عبادت ایلادیلر

وكعبه خانه پت خانه‌یی ایلادیلر و آتامز ابراهیم یولی اوشبودر دیدیلر سن ای محمد آنلارنی اول یوللاردان نهی ایلامك بر له الله برلكنی و ابراهیم علیه السلام شریعتنی اوگراتوب اول شریعت ایله اوزنك وهم امتلرنك متصف اولسون دیوسنی ایلچی ایدوب بنده‌لرمه یباردم (لَقَدْ) بدرستی وراستی اول (حَقَّ) متعین مقرر اولدی عیانا ثابت اولدی (الْقَوْلُ) الله تعالی ننك معهود سوزی ازلی سوزی بودور لأملأن جهنم من الجن والناس اجمعین دیدكی بو آیت لقد حق القول علی اكثرهم آیتندان ایكی یل مقدم اینمش ایردی بو آیت ننك معناسی اولدركه البتة تولدورر من جهنم تموغنی ایمان كلتورمكان آدمیلر وپریلر برلان دیمكدر (عَلَىٰ أَكْثَرِهِمْ) اول لأ ملأن جهنم دیدكی آیت ثابت اولدی بومكه قومی ننك كوبرا كی اوزرینه (فَهُمْ) بس اول مكه قونی ننك كوبرا كی (لَايُؤْمِنُونَ) اینانمازلر آنلر اول لاملان جهنم من الجن والناس اجمعین دیدكی آیت كا وهم اینانمازلر آنلارسننك پیغمبر ایردكنكا زیرا كه اول مكه قومی سنی استخفافا ایدرلركه بو محمد بزننك كتوچیمز ایردی اوزی یتیم ایردی وهم اوزی نادان ایردی بوپیغمبرلك مقامی الوغ مقامدور اول مرتبه یه محمد ایرشوركه لایق دكلدر دیو استخفاف ایلاب ایمان كلتورمازلر اول ایمان كلتورمكانلاری ننك حكمتنی بیان ایلاب بیوردیكه (اِنَّا جَعَلْنَا) اصلده انا جعلنادور بدرستی كه بزلر قیلدوق ویاراتدوق (فِىٓ أَعْنَاقِهِمْ) اول اهل مكه ننك كوبرا كی ننك بوینلارینه (أَغْلَالًا) بوغاولار (فَهِىَ) بس اول بوغاولار (اِلَى الْأَذْقَانِ) ایكلرینه ایرشمشدور (فَهُمْ) بس اول اینانمایان مكه قومی (مُقْمَحُونَ) باش لارنی بوغاولارننك آغرلقندان كوتره آلمازلر بو آیت كنایه در بوغاولردن مراد بو اهل مكه ننك تكبرلكلری وناموسلریدر اعناقدن مراد ذاتلاری در معنا بودركه زیرا كه قیلدوق بز اول مكه قومی ننك كوبرا كنی بای وتكبر حتی كه تكبرلكلری ایكلرندن اوزوب باشلارینه چقغاندر شول اجلدن ای محمد سنكا و بنكا ایمان كلتورمزلر دیماكدر حاصل باشلارنی تكبرلكدن كوتارب قارامازلر سن اوقدقی آیت لارننك معناسینه وبلاغت لفظینه قارامازلر ودخی سننك ناداندن پیغمبر اولوب عالم اولدوقنكا و معجزات لر كرستردكنكا اینانمازلر الاعاجز اولغاچ ایتورلر بو محمد ساحردر دیورلر ودخی اول مكه ننك ایمان كلتورمیان علهلرونی

بیوردی (وجعلنا) ودخی قیلدوق ویاراتدوق بزلار اول مکه قومی ننك کوبراکنه
(من بین ایدیهم) آنلرننك الدیلرینه (سدًّا) پرده لریعنی مکه قومی ننك کوبراکنه
یراتدوق بزلر پرده لر قیلدق آلدیلرینه یعنی شول قدر اشتغال مالایعنی ایلادك که
آنلار آلداغی کلاچك کونلرنی بلمز اولدیلر یعنی یاراتقوچی الله تعالی نی اونوتدیلر
دنیاغه نه اوچون کلکان لرینی بلمایوب قبرده وحشرده نه اولاچق فکرلرنی منع قیلدوق
(ومن خلفهم) دخی قیلدق ویراتدق آرتلارینه (سدًّا) پرده لریعنی اوتدوکی قارتلری
ننك نیچك هلاك اولماقنی وپیغمبرلرینه انکار ایدانلره نه هلاکلك کلکاننندن عبرت
آلماس سزلق ایلادوك باوجود اول مکه قومی آتالرندن وبابالرندن اشتدیلر عبادت
قیلماقنی وقیامت ننك بولماقنی باوجودپوته تابندیلر (فاغشیناهم) بس کونکل کوزلرنی
اورتدوك عبرت فکرنی قیلماس سزلق برلان وفکر کوزلرینه دنیا فکرنی فکرلمك
برلان قیلدوق (فهم) بس کونکل کوزلرینه پرده قیلدقمزدین کزین آنلار (لایبصرون)
تن کوزلاری برلان هم کوروب عبرت آلماسلق ایلادك شول اجلدان ای محمد (وسواءٌ)
برابردور (علیهم) اهل مکه ننك کوبراکلرینه (ءَانذرتهم) خداعذابندن قورقتغل
(ام لم تنذرهم) یاکه قورقتماغل عذاب برله (لایؤمنون) اینانمازلر سننك انذارکا
واینانمازلر سننك معجزاتلرنکا بلکه ساحروکاذب دیوایتورلر نصیب مؤمنین اولدر که
بوآیتلردن آخرت اشنی دنیا اشندن مقدم ایلایه سن وباشنکدن غرورلق
وتکبرلك لرنی چقاره سن علم اوگرانه سن آخرت عذابنی اونوتوب نمازلارنکنی اوّلکی
وقتندن تأخیر ایلامیه سن اوزنکدن توبان برعالم کشی دن علملك اوگرنمکا غورلانمایه
سن نته که اهل مکه غورلانب پیغمبرمزدن علملك اوگرانمادیلر آشامق اچمك برلان
وکیماك آلماق وصالماق ویخشی آطلاره بنمك برلان غرور اولوب ای عزیز قرنداش
آخرت فکرنکنی وقبردن قوپماقنکنی اونوتمایه سن ودنیامراتب ومناصب لرینه غرور
اولوب آدملره تحقیر کوزنك ایله قارامایه سن کندواوزنکنی برمسافر کبی کوره سن
مسافرلره بنالار وزینتلار ومراتب لرکراك دکلدر اوزی ننك قصدقیلدقی شهرینه
یتماینچه الله تعالی اوزندن قورقوچی لرننك حالنی بیان ایلاب بیور دیکه (انماتنذر)
ای محمد فائده بیرور سننك قورقتماقنك خدای تعالی عذابندن (من) شونچلاین من لره

(اتّبع) ایاردی آنلار (الذّکر) قرآن ننك وعظلرینه اول قرآن ننك لفظلرندن ومعنالرندن حظ آلانلره سننك قورقتماقنكدن قورقولور (وخشی) دخی سنك قورقتماقنك فایده بیرور (الرّحمن) الله تعالی ننك عذابندن قورقوچی لره (بالغیب) غیب بولغوچی عذابلردن قورقانلره قورقتماقنك فایده بیرور (فبشّره) بس سونچ بیرگل ای محمد اول قرآنغه تابع اولغوچیلره والله تعالی دن قورقوچیلره (بمغفرة) گناهلری ننك یارلقانماقلاری برلان (واجر) دخی جال برلان سونچ ویرگل آنلاره اول جال ننك صفتی بودورکم (کریم) حرمتلی جال دور اول جال اولدرکه الله تعالی ننك دیداری دور (انّا) بدرستی وراستی که (نحن) بزلر (نحی) ترگوزرمز (الموتی) اولوكلرنی قیامت کوننك حساب وجزا ایلارمز اول کوننك اینگولرینه اوجماح ایله ویاوزلارینه تموغ برله (ونکتب) یازارمزلر یعنی یازماغا امرایدارز کراما کاتبین فرشته لرینه اول قوللر دنیاده ایکان وقتده اولماسلرندن اوّل (ما) شونچلاین اینگودن ویاوزان (قدّموا) مقدم قیلدیلر واشلادیلر آنی بندهلر (وآثارهم) ودخی اول عملارنی کراماکاتبینه یازماق برله امرایدرمزلار اولدکلارندین صونك بولغوچی اعماللاری ننك ثوابنی اوغلدان قزدان دعالاری ننك ثوابنی ونیت ایتب بیردکی صدقه لاری ننك ثوابنی ومصنفلرننك کتاب تصنیف ایتمك ثواب لارنی وغیری اینگو یول قالدروب اولگوچیلرننك ثوابنی یازارمزلار ودخی برا گو یاوزلق قالدروب اولدی ایرسه آنلار ننك گناهلرنی اول یاوز یولده یورکوچیلار ننك گناهلرنی بو اصل یاوز یول پیدا قیلغوچی کمسنیه قایتماق برلان یازارمزلار تابع ومتبوع لاری برلان تموغ ده قالماقلری برلان یازارمزلار دیمکدر (وکلّ شیء) یعنی هر اشیالارکه دنیاده بولدی وهم بولور وهم آخرتده بولدی وهم بولور (احصیناه) صایدوق بزلار (فی امام) بر دفترده اول دفترننك صفاتی اولدرکه (مبین) روشان بیان قیلغوچی اول لوح المحفوظ در جمیع موجوداتننك حاللاری وصفاتلاری وقایومکانده اولدقلاری بیان اولنمشدر (واضرب) بیان قیلغل ای محمد (لهم) اول اهل مکه گا (مثلا) مثال یوزندن وهم نظیر یوزندن (اصحاب القریة) انطاکیه دیدوکی آول ننك جماعتلاری ننك قصهء غریبه لارندن رسوللرینه انکار ایدوب هلاك اولغان حاللارندان قریه موننك شهر معناسینه در الله تعالی کوب

اورنده شهرلرنی قریه معناسینه یورتور (اذْ) شول وقتنی یاد ایتکل ای محمد علیه السلام (جاۤءَهاَ) کلدیلار اول انطاکیه شهرینه (الْمرْسلُونَ) عیسی علیه السلام ننك ایلچی لری اول ایلچی لرننك بری ننك اسمی یحیی ایردی وبری ننك اسمی یونس ایردی علماء اخباردن بیله روایت ایلامشلردرکه حضرت عیسی علیه السلام هروش شاه ننك زماننده توغدی اول هروس شاه ننك تخت گاهی انطاکیه شهری ایردی اول پادشاه ننك تصرفنده چوق شهرلر وار ایدی عبرانیلاره ویونانی لره وافرنج لره شاه ایردی چونکه عیسی علیه السلام پیغمبر ایردوکنی معلوم قیلعاچ وانجیل کتابی اینکاچ هروس شاه آنکا ایلچی یباردی ای آتاسز عیسی نه اوچون سن پیغمبرلك دعواسنی قیلاسن وهم آتامز بابامز تاپدوقی پتلرمزدان نه اوچون منع ایلرسن وسنی ایشده من سحرننك ایله اولکلاری ترگوزور دیو بواشنکدن دونکل یوقسه سنی تارمار ایدروم دیو ایلچی یباردی عیسی علیه السلام هروس شاه ننك ایلچی لرینه قوشب ایکی حوارینی یباردی بارونکزلر اول هروس الله تعالی نی بر بلوب وبنی الله تعالی ننك رسولی بلسون وپوته تابونماسون لروبنی ساحر دیو ایتماسونلر وبنده اولدوقی معجزات لرنی سز ایلچی لار اشلانکزلار زیراکه سزلر نبی لار سز دیو دعا قیلوب یونس ایله یحیی نی یباردی بیت المقدسدن انطاکیه شهرینه یعنی انطاکیه ایله بیت المقدسننك آراسی پیاغ یورگوچیکا (آلتی آیلق یول ایردی ﴿ القصه ﴾ عیسی علیه السلام هروس شاه ننك ایلچی لرنی نامه یلان یباردی نامه ده بو یازلغان در یاشقی الدنیا والاخرة روح القدس ن من سنکا تبلیغ اوچون ایکی طالبمی یباردم اگر انجیلنی قبول ایدارسنك فبها ونعم اگر قبول ایلامز اولسنك بو ایکی طالب باشنکا یتار دیدی انشاء الله تعالی دیمادی ﴿ القصه ﴾ یحیی ایله یونس علیهما السلام آلتی آیلق یولنی اوچ کونده یتدیلار انطاکیه شهری ننك صحراسنده برقاری کتوچیگا اوچرادیلار سلام بیردیلر اول کتوچی سلام لرنی آلدی وایدی ای نازنین یکت لرنه شهرلك سز وقایو شهره واره سز لرونه کسب کار قیله سزلر دیدی اول ایکی یکت ایدی بز قدسدن کلورمز لارسزننك انطاکیه شهری ننك پادشاهی هروسنی اسلامه اوندامك اوچون بزلرنی عیسی روح الله یباردی دیدیلار اول قارت کوتوچی ایدی سزلار عیسی روح الله ننك ایلچی سی بولسانکز حضرت

عیسی ده بولغان معجزاتلرسزلرده هم بولسه کراك دیدی بویکتلر ایدیلر اسمنك
نه دور قاری ایدی اسمم حبیب دور زیرا بزننك انطاکیه ده حبیب اسملی کمسنه چوقدر
بنی حبیب نجاری دیرلر بالطا اشنی بلدوکمه کوره نجاری دیرلر بو ایکی یکت ایدیلار
ای آغابزلارده حضرت عیسی علیه السلام ننك معجزاتنی الله تعالی بزلره روزی ایلمشدر
آغر وقلاره شفا برملك کبی وصوقورلارنی کوزلی ایلامك کبی وآلاتن لرنی صحت ایلامك
کبی دیدیلار حبیب نجار ایدی یاعیسی روح الله ننك ایلچی لری منم بر اوغلوم باردر
کوب یللردن بیرو زحمتلی در زنهار آنکا الله اوچون دعا قیلونکز صحت اولسون
حضرت عیسی روح الله غه امت اولسون دیدی اول یکتلر ایدیلار بزنی اوغلونك
قاتینه ایلتکل تاز حمتنی کورالك دیدیلار حبیب نجار بونلارنی ایوینه آلب کلدی آنلرنی
ضیافت ایلادی بعده اوغلینی کورگوزدی بو ایکی رسول قول لری برلان اول اوغلان ننك
تننی صفادیلار اول اوغلان فی الحال بأذن الله تعالی شفا تابدی یوکروب آتاسی ننك
خدمتین ایته باشی دی بو حالنی کوروب حبیب نجار اوغلی ایله وخاتونی ایله
وبش بالاسی برلان ایمان کلتور دیلار ﴿ القصه ﴾ بو خبر شهر انطاکیه اچنده فاش
اولدی وبونلار شهر اچنده کوب آغر وقلاره دار وایلادیلار وکوب صوقورلارنی کوزلی
ایلادیلار الله تعالی ننك اذنی برلان حتی که هروس پادشاهغه ایشتولدی برکون هروس
پادشاه بو رسوللری چاقروب صوردی که سز کملرسز بو ایلچی لر ایتدیلار بزلار
حضرت عیسی روح الله ننك ایلچی لری مز پادشاه ایتدی نه اوچون ایلچی بولوب
کلدونکز ایتدیلار سنکا ایلچی بولوب کلدوك سنی پوتقا تابنماقدان منع ایدر اوچون
پادشاه ایدی پوتلاردن غیری معبود مز بارمو ایلچی لر ایدیلار باردر یرلارنی
وکوکلرنی وآی وکنش نی یراتقان بر الله واردر دیدیلار پادشاه ایدی سزلر توردوقی
یورتنکزده تورنکز اوچ کوندن صونکره مصلحت قیلورمزلر دیدی ﴿ القصه ﴾ بو ایکی
رسوللر حبیب نجار ایوینه قایتدیلار انجیل امرنچه الله تعالی یه عبادت ایتدیلار ایرته گوسن
توروب شهرننك بازارینه کردیلار والله تعالی ننك ذکرنی ووحدانیتنی جهرا اقچقروب
اوندادیلار پادشاه بو حالنی کوروب غیرت ایدوب اول ایکی رسولنی توتدروب
یوزار قامچی اوردروب زندانه صالدی ﴿ القصه ﴾ بو ایکی رسوللر زندانده اوچ یل

قالدیلار حضرت عیسی علیه السلام بونلارننك كوب زمانلار كیچمكلرندن خبرلرنی بلور
اوچون شمعون دیدوكی حوارینی یباردی ﴿القصه﴾ بوشمعون اوزنی بر رهبان
صورتنده ایدوب رهبان كیوملرنی كیوب انطاكیه شهرینه كلدی توغری كلیسه‌لرینه
كردی بونلارغه اوزلرینك رهبانلری كبی آداب دینلارنی اوگراته باشلادی ورهبانلار
وقسیس‌لر واروب پادشاهغه عرض ایلادیلركه شهرمزه برمبارك رهبان كلمشدر
دین‌مزننك اصلنی اوگرادورهم اوگراتماكده وعظده مونچلاین رهبان یوقدر دیدیلار
پادشاه ایدی كلتورونك كورالم دیدی چون كه رهبان‌نی كلتوردیلار پادشاهغه
اوزلاری ننك عادتنچه سلام بیردی وپادشاهغه اوزلری ننك دینیچه كوب وعظ ونصیحت
ایلادی پادشاه بوننك وعظلرندن یغلادی بوشمعون‌نی شهرنده اولغوچی وغیری
شهرلرده اولغوچی رهبانلره رئیس ایلادی پادشاه غه مقرب لردن اولدی پادشاه برله
كلیسه یه برگا باروب عبادت ایدرلردی ﴿القصه﴾ بركون شمعون اثناء
كلامده ایدی یاپاشاه روی زمین ایشتدوم كه سن عیسی علیه السلام ننك ایاچیلرندن
ایكی كمسنه‌نی سنی غیری دین‌گا اوندا گانلری اوچون زندانغه صالغان دیو ایشتدوم
وهم آنلارننك سوزلارنی ایشتدونكمو دیدی پادشاه ایتدی اول زمانده غضبمدن وغیرتمدن
آنلارننك سوزلارنی ایشتمایون ودلیللرنی صورمایین زندانه صالدم اول كوندان بو
كونه دك خاطرمدن چقغان ایردی دیدی شمعون ایدی یاپادشاه نوله ایدی اگرمصلحت
اولورسه اول ایكی آدمی‌نی مونده چاقورتساق‌ونی سوزلاری باراير كان فهم لاساك یخشی
اولماسمی دیدی پادشاه بیوردی اول ایكی ایاچی‌لرنی حاضر قیلدیلار شمعون ایدی
سزلرنی بویره كم كوندوردی بونلار ایدیلر شول‌الله تعالی كم هرنرسه‌لری اول
یراتدی یوقدان بزلرنی وغیری اشیالاری بار ایلادی وآننك هیچ شریكی ونظیری
ومكانی یوق الله تعالی بزلرنی مونده یبلردی دیدیلر شمعون ایدی الله تعالی ننك
وصفن بیان ایلانكزلر وسوزلرنكزنی قسقه ایدونك تاپادشاه ننك ملالی كلماسدای اولسون
دیدی رسول‌لر ایدیلر الله تعالی اولدوركه هرنی تلاسه آنی قیلور وهرنی تلاسه آنی
بیورور ودخی شمعون اول الله تعالی ننك برلكنه وبارلغینه وقدرتنه برهاننكز بارمو آنلار

ایدیلار که پادشاه هر نی معجزه صورورسه الله تعالی ننك امری برلان قیلورمز دیدیلر
اول آراده پادشاه بر اوغلان کتورتدی هر ایکی کوزی ننك کوز اورنی یوق ایردی
بس بونلار اول اوغلان ننك ایکی کوز اورننی یالادیلار ایکی بالچق کیساکنی یومارلاب
کوز اورنینه قویدیلر بس بو ایکی رسول دعا قیلدیلار شمعون سرًّا آمین دیدی اول
ایکی کیساك بالچق اول اوغلان ننك ایکی کوز قباقی اولدی تللر ایله یلادوغی
اورنی کوز نوری اولدی کور کوچی روشان کوز اولدی پادشاه بو معجزاتلارنی کوروب
حیران اولدی شمعون ایدی یا پادشاه حیران اولمایه سن بزده معبودلارمزدن صورالق
کوزسزنی کوزلی ایدر دیدی کلترونك بزده بو عمللارنی قیله‌لق دیدی پادشاه بیوردی
بر طماکوزسز بار ایدی آنی کلتوردیلار شمعون آنکا پادشاه ننك رسمنچه کونکلنی
الله تعالی ننك قدرتینه حواله ایلاب دعا قیلدی اول کوزسز کوزلی اولدی شمعون ایدی
یا پیغمبرلر سز ننك دینکز ننك فضیلتی بو اولسه دیننکز ننك فضیلتی بز ننك دیندن آرتوق
دکل در دیدی رسوللر عجیل اولدیلار پادشاه سوندی بونلار دین غیرتندان ایدیلار که
بز اولوکلرتر کوزورکا قادرمزلار الله تعالی ننك اذنی برلان دیدیلار شمعون پادشاهغه
خلوتده ایدی اگر بونلار اولوك ترکوزر اولسه لر بز ننك اله لرمز ننك بونکا قدرتی
یتارمو دیدی پادشاه ایدی سندن یاشرون دکل درسن بلورسن بز ننك معبودلرمز
اشتماس وهم کورماس در آنلاره اولوك ترکوزورکا قانده در دیدی بس پادشاه ایدی
یا ایلچی لر اگر سز ننك الله نکز اولوکلرنی ترکوزر کا قادر اولسه معبودنکزکا هم
سزلرکا ایمان کلتورالم دیدی آنلر ایدیلر کور کوزنکرلر اولکنی دعا قیلالق معبودمز
ترکوزور انشأ الله تعالی دیدیلار پادشاه ایدی مونده بر کور شمده یتی کوندن بیرو
بر آدم ننك اوغلی نی کومای آصرارلر آتاسی ایوده یوقلغی اوچون اول اولوکنی حاضر
قیلدردی اول اولوك بی غایت صاصغان ایردی بونلار جهرا دعا قیلدیلار شمعون سرًّا
آمین دیدیلار بس اولوك ترلدی توروب اولتوردی وایدی ای پادشاه بلکل وآگاه
اولغل بنم اولکانمه یتی کوندر بنی پوطغه سجده قیلغانم اوچون یتی اوت یلغه سنده
عذاب ایلادیلار اول آراده منکا کوك ایشکی آچلدی اول اوچ یکت کلوب بنی اوت
یلغه سندن چقاردیلر پادشاه ایدی اول اوچ یکت کملر در یکت ایدی بو ایکی ایلچی لار در

وبرسی قاتنکداغی تورغوچی شمعون در دیدی ای پادشاه آگاه اولغل دیننکز باطل
دین در بواوچ کمسنه الله تعالی ننك پیغمبرلریدر حضرت شمعون حالنی ونه اوچون
کلدگنی پادشاهغه بیان ایلادی ینه پادشاه ایدی بنم دنیاده کورگان برقز بالام بار ایردی
غیری بالام یوق ایردی اولکانینه اوچ یالر قزمنی ترکوزور ایرسه نکز ایمان کلتورر م
دیدی ﴿القصه﴾ بوایکی ایاچی توروب ایکی رکعت نماز اوقب دعا قیلدیلار قز
ترلدی ایدی ای آتا ایمان کلتورونكلر بواوچ ایاچی لر الله تعالی ننك پیغمبرلریدر
آندین صونك قز ایدی ای ایاچی لر بن عیسی روح الله ننك امتی من اول توشم بنکا
ایمان عرضه ایلادی اولمازومدن بورون سکسان کون ایردی الله تعالی بنی اوجماحغه
کرگوزدی شمدی بنکا بودنیاده تورماقنی لایق کورمای من زیرا که بنکا عبادت لر
یوکلانماسه ایردی چون بوایکی ایاچی دعاقیلدیلار قز قبرنده اولوب کتدی چونکه
پادشاه بر آز جماعت برلان ایمان کلتوردیلار انطاکیه شهرنی تاشلاب چقدیلار الله تعالی
آنلرننك حالنی حبیبنه خبر بیروب بیوردی (اذْ) شول وقتنی یاد ایتکل ای محمد
(ارسلْنا) یباردوك (الیهمْ) اول انطاکیه شهرینه (اثْنیْن) ایکی رسوللاری بری یحیی وبری
یونس ایردی نته که قضیه لرنی اشتدونك (فکذّبوهما) بس انطاکیه جماعتلری یالغانغه
توتدیلر اول ایکی ایاچی لرنی زندانغه صالدوردیلر آنلرنی (فعزّزْنا) بس قوّت لاندردك
اول ایکی ایاچی لرنی (بثالث) اوچونچی ایاچی شمعون برلان (فقالوا) بس ایدیلر اول
اوچ ایاچی معًا (انّا) بدرستی وراستی که بزلر (الیکمْ) سزلر صاری ای انطاکیه
جماعتلری (مرْسلون) شکسز بزلر رسوللرمز عیسی رسول الله دن (قالوا) ایدیلر
اول انطاکیه جماعتلری تکبر او عنادا (ما انتمْ) ایماس سز ای ایاچی لر (الّا) مگر
ایرر سزلر (بشرٌ) آدمی زاده سزلر (مثْلنا) بزننك اوخشاشلی زیرا که سزلر
آتا وآناننك شهوة لرندن پیدا اولدنکزلار بزلر کبی سزلرننك بزدن هیچ بر
آرتوقلقنکز یوقدر آشارسزلر واچارسزلر ویوقلارسزلر وبازارلارده یورورسزلر
پیغمبر اولدوقی آنداغ کراك فرشته لردن برفرشته اولماق کراك ایردی دیدیلر ودخی
انطاکیه جماعتلری اول اوچ ایاچیلرگا ایتکان سوزلرنی الله تبارك وتعالی حبیبنه سیلاب
بیوردی (وما انزل الرّحمٰن) ودخی اول انطاکیه جماعتلری انکار قیلب ایاچیلره ایدیلر بیله

دیو ایندرمدی الله تعالی عیسی روح الله غه انجیلنی ودخی سزلاره هم وحی ایندورلمادی
(من شیء) هیچ بر شی یعنی بر نرسه ده ایندورلمادی یعنی عیسایه انجیلنی ایندورمدی
وهم سزلاره وحی ایندورلمادی دیو ایلچی لاره سرزنش قیلدیلار بو آیت اشعار دور
انطاکیه جماعت لاری فیلسوف قدما ایردوکنه زیرا که آنلار عالمنی قدیم دیدیلار وهم
رسول ونبی گا انکار ایلدیلار وهم ناموس اکبر ننك یعنی جبرائیل علیه السلام ننك آدم
برلان تکلمی ممنوعدور زیرا که عقل فعال دور جمیع عقول ننك یعنی فرشته لار ننك خالقی
اولدور دیرلار ایردی بو استدلال ایلان انطاکیه جماعت لاری جبرائیل علیه السلام ننك
صورتنی دوزب تابونور اولدیلار شول اجلدن پیغمبرلاری بزننك کبی آدمی لار سز
دیو سوکوب التفات ایلامدیلر شول اجلدن الله تعالی آنلاره پیغمبرلار یباردی منداهبلرنی
باطل ایدار اوچون (ان انتم) ایماس سزلار (الا تکذبون) مکر ایرور سزلار آشکاره
یالغانچی لار سز دیدیلار ودخی اول الله تعالی ایلچی لار تلندان خبر بیروب بیوردی که
(قالوا) ایتدیلر اول ایلچی لار انطاکیه جماعت لارینه جواب بیروب (ربنا) بزننك اللهمز
(یعلم) علم ازلیه سی ایلان بله در (انا) بدرستی وراستی که بزلار (الیکم) سزلار صاری
ای انطاکیه جماعت لاری (لمرسلون) البته شك سز وشبهه سز الله تعالی جانبندن یبارلمش
ایلچی لرمز تاکه سزلرنی حق دینگا اوندار اوچون (وما علینا) ایماسدر بزلره لازم
(الا) مگر ایرر بزلره (البلاغ المبین) آچوق وروشان اوزنکزننك تلنکز چه الله تعالی
ننك برلکنی وبارلغنی وآنکا شریك یوقدر دیو بیان ایلامکدر غیری اش یوقدور
تاکه قیامت کوننده حجت لر نکز اولماسون اوچون بزلاره پیغمبرلر یبارمدی الله تعالی ننك
بروبار ایدوکنی بلمادوك دیو ایتماس سزلکنکز اوچون الله تعالی جانبندان ایلچی
اولوب یبارلدوك دیدیلر ﴿ القصه ﴾ اول ایلچیلر یتی یل اول انطاکیه جماعتلرنی
حق دینه اونداديلر برا گوسی قبول ایلامدیلر مگر حبیب النجاردان غیری زیرا اول
پادشاه بر آز جماعت ایلان مسلمان اولوب هجرت قیلدوقده پادشاه برلان هجرت
قیلمغان ایدی دیمش ایدی بن ایلچی لاردان آیرولماز آنلارنی کورسه لر آنلر برله
برگا کوررم دیوودخی علملك سوگوچی آدمی ایردی الله تعالی ننك ایلچی لرندان
علملك اوگرانورمن ودخی الله تعالی ننك کتابی انجیلدن درس آلورمن دیو قالمش

ایردی دیوفی الجمله بو ایلچی لر توردوقی یتی یل اچنده الله تعالی یغمور بیرمدی صحرالارنده اولانلر اوسمادی آشلق تریغ بولمادی حتی که آچلقدن ایت ایتونی صچقان وحشرات ارضنی یدیلر ایدیلر که بو ایلچی لر شوملقلارندان بزلاره آچلق اولدی شهرمزه وباکردی دیدیلر کل بزلار اول ایلچی لارنی شهرمزدان تاش برلان آطوب قوالق دیدیلر الله تعالی آنلارننك تلندان رسولینه خبر بیروب آیات ایندوردی (قالُوا) ایتدیلر اول انطاکیه جماعتلاری ایلچی لاره (انَّا) بدرستی وراستی که بزلار (تطَيَّرنا) شوم توتامزلار سز ایلچی لارنی یعنی اوروملانامز بزلار (بکُمْ) سزلار سبىبلی یعنی سزلارننك گناهنکز کوبلکی سبىبلی وناموس اکبر یعنی جبرائیل علیه السلام ننك صورتنه سجده قیلمادوقنکز سببلی بزلاره آچلق اولدی کوب کوب جماعتلرمز وباسببلی دنیادان اوتدیلر بو آچلقلار وبو اولاتلرننك وجودی سزننك گناهلرنکز شوملغندن دیو اوروملانامز دیدیلر ودخی ایلچی لاره ایدیلر (لَئِنْ لم تنتهوا) ای ایلچی لر اگر سزلار الله تعالی ننك ایلچسی مزدیماك سوزنکزدان منع لانماسنکز یعنی بزلار الله تعالی ننك ایلچسی مزدیمك سوزنکزدن توبه ایدوب جبرائیل علیه السلام ننك صورتنه سجده قیلماسنکز (لنرجمنکم) البته بزلر سزلرنی تاشلر ایله آطوب شهردن قودرورمزلار (ولیمسنکم) ودخی ای مدعی یالغانچیلار توتارمز بز سزلرنی (منَّا) بزلاردن (عذابٌ الیمٌ) رنجداچی انواع عذاب ایله سزلارنی اولدوررمزلار یخشی وقتده شهردان چقنکزلار یا که بزلارننك اللهمزه سجده قیله سزلار دیدیلر (قالُوا) ایتدی اول ایلچیلر انطاکیه جماعتلرینه جواب (طَائرکم) شوم لقنکز وار وملانونکز (معکم) اوزنکزننك گناهلرنکز سببندان دور معکم ننك میمی بوندہ باٴ معناسینه دور غفلت اولنمایه زیرا که بلاغت اهلنده برحرفنی ایکنچی حرفکا استعاره یه آلماق جائزدور یعنی ایلچی لر ایدیلر بو یللارننك قحط اولماقی سزننك گناهلارنکز شوملقی ننك سببندان دور آیروق دگلدور بو آیتلردان مؤمن لرگا نصیب اولدور که اهل تصوفی خور کورمایه سزلار وعالم علمادان استخفاف ایلامیه سزلر بزننك کبی آدم دور وفلان حقیر کمسنه لر اوغلی در دیوونه که علمالار وعظ قرآن وحدیث لر ایله وعظ ایتسه لر آنی قبول ایلایه لار ایتمایه لار که اول ملافلان وفلان اوغلی دروا وزی فلان فعلنی قیله در دیو اگرچندیکه اول واعظ اوزی ایدوکی سوزی برلان عامل اولماسه ده زیرا ایتدیکی

سوزلاری وقیلدوقی وعظلری موافق شرع اولسه سن آنی تیلایه سن وایتدوکی سوزلاری وقیلدوقی وعظلاری ایله عامل اولاسن اگرچه اول ملاننك موافق شرع فعللاری اولماسه ده ایتدوکی سوزلاری وقیلدوقی وعظلاری اوچون تعظیم ایلایه سن ودخی انطاکیه قومی کبی شوملقلارنی واروملارنی عالملاردان کورمیاسزلر بیله دیو باقچی بو عالم سببلی آولمزده آشلق بولمایدر آدملار کوب اولادر دیو شوملق استاملکلاری ترك ایله سزلار اگر ترك ایتماسنکز انطاکیه قومی کبی دنیاده وآخرتده خورلقده قالورسزلر وایمانکزنی برباد ایدرسزلار ودخی الله تعالی ایلچیلارحالنی وانطاکیه جماعتلاری ننك حالنی بیان ایلاب بیوردی که (أَئِنْ ذُكِّرْتُم) اصلده قالوا ائن ذکرتم در یعنی ایلچیلار ایدیلار که نه اوله ایدی بزننك اولوكلارنی ترگزماکمزدان اوگت ونصیحت آلماد ونکزلارا کراوگوت آلسانکز خوب اولور ایردی دیدیلار ائن لفظی استفهام تقدیری در جواب استفهام محذوف در لئن اتعظتم باحیاأ الموتی بامر الله تعالی لکان لکم خیرا معناسینه در (بَلْ) بلکم (أَنْتُمْ) سزلر ای انطاکیه جماعتلاری (قَوْمٌ) شونچلاین قوم سزلار (مُسْرِفُونَ) الله تعالی بیور میان اورونلرده قان توکماکنی قیله سزلر بزدان اوّل بنی اسرائیل پیغمبرلرنی اولتوردو نکز دیو جواب بیردیلار (القصه) بو انطاکیه جماعتلری بو اوچ ایلچیلرنی اولتورالك دیو اتفاق ایتدوکلاری اچنده حبیب نجاره خبر اولدی که اوچ ایلچی نی انطاکیه جماعتی توتدیلار ایرته گا اولتوررمزدیو اوچاوسنده زندانغه صالدیلار چون ایرته اولدی اول ایلچیلرنی زنداندان چقاریب میدانه کلتوروب وطغان آستور مغه مندور دوك لرنده حبیب نجار ایوندان چقوب یوکردی اول ایلچیلر ایلان وداع لاشور اوچون اول حبیب النجار ننك حالنی الله تعالی پیغمبرینه بیان ایلاب آیات ایندوروب بیوردی که (وَجَاءَ مِنْ أَقْصَى الْمَدِينَةِ) کلدی اول حبیب نجار شهر ننك چیتندان اشعاردر که حبیب نجارننك ایوی انطاکیه شهری ننك چیتنده اولسه کرك (رَجُلٌ) بر ایر ایرکلدی اول حبیب النجار در (يَسْعَى) یوکروب کلدی اول حبیب النجارننك یوکرماکی آننك اوچون ایردی بو ایلچیلرننك جانلری چقمازدان بورون وداعلاشور اوچون یوکوردی که اول ایلچیلری آصماغانلرالا تیمرقسقاچلر ایلان تنلرنی قسوب عذاب ایتدوکلرنی کوروب (قَالَ) ایتدی اول حبیب النجار (يَاقَوْمِ) ای بنم قومم بنم قومم دیماکی

اولدر شهرننك اوچ اولوشی ننك ایکی اولوشی حبیب النجار ننك نسلی واوروغی ایدی
شوننك اوچون یاقومی دیدی (اتّبعوا) ایارونکزلر وایمان کلتورنکزلر (الْمُرْسلین)
الله تعالی جانبندن یبارلمش ایلچی لره (اتّبعوا) تابع اولونکزلر (مَنْ) شونچلاین ایلچی
لردر (لّایسْئلکُمْ) صوراماس لر اول ایلچی لر سزلردان (اَجْراً) حق وجال الله تعالی نی
بلدردوکلری وتانتدوردوقلری اوچون وایلچی للك ایلادوکلری اوچون سزلاردان
اجر طلب قیلماس لردور (وَهُمْ) حالانکه اول رسول لر (مهتدُونْ) الله تعالی یولینه کونلمش
کمسنه لر در حبیب النجار بوسوزلرنی دیدوکندان صونکره قومینه توجه قیلب ایدی
(ومالی) نی بولدی منکا یعنی بر مانع یوقدر منکا (لا اعبُدُ) قوللق قیلماسقه منکا اول
بروبار الله تعالی یه (الّذی) آنچلاین الله تعالی دور (فطرنی) یراتدی بنی یوقدان
بار ایدب (والیْه) اول الله تعالی صاری (ترجعونْ) قایتورسزلر یعنی قیامت
کوننك عرضه اولورسزلار ایمانسزلق لرنکزاوچون جزا کوررسزلر واوکنورسزلر
نه اوچون بزلر الله تعالی یه شریك ایلادوك وپیغمبرلرننك سوزلرنی توتمادوق
وایناندوق دیوا مااوکونچ لرننك اول کونده فائده سی اولماس دردیدی (ءاتّخذُ)
ایاتوتایمومن بلی توتماس من استفهام انکاریه در (من دُونه) اول بزالله تعالی دن غیری
(الهةً) تنکری لری نته که سزتوتارسزلرنامُوس اکبراولوغ تنکریدر آندان غیری
عقول لری یعنی فرشته لری کچوك تنکری لردیو (ان یردْن الرّحمنُ) فرضامنکا الله
تعالی بیرملك تلاسه (بضُرّ) برضرر مالمه ویاجانمه یعنی الله تعالی بربلا ایلان مبتلا ایلاسه
(لاتغْن عنّی) فایده بیرماس منکا اول پوطلارنکز یعنی بنم طرفمه (شفاعتهمْ)
اول پوطلارنکزننك شفاعتی بنم باشمدن اول بلاوقضالری دفع ایده آلماس لردور
(شیْئاً) هیچ برنرسه گاوضررهم بیرماس لردر (ولا) دخی ایماس دوراول پوطلار
(ینقذون) الله تعالی ننك عذابندن قوتلغوچی وهم قوتقارغوچی ایرماس لاردر (انّی)
بدرستی وراستی که من (اذاً) شول سزلرکبی بوطقه تابنغوچیلار برلان برزماننك اولسام
(لفی ضلال) البته آزغونلاردن اولورم (مُبین) آچوق وروشان آزغونلردن اولوب
جنهم ده ابدی قالورم دیدی (انّی) بدرستی وراستی که حقیقتده من (امنتُ بربکمْ)
ایناندم ایلچی لرسزننك الله نکزغه وهم سزلرننك پیغمبرایردوکنکزه (فاسمعُون) بس

ایشدونکز

ایشدونکزای ایاچی لر لا اله الا الله انکم لرسول الله تاقیامت کوننده منم مؤمن ایر کانمه
گواه اولاسزلار چونکه انطاکیه جماعتی حبیب النجار ننك بوسوزلرنی اشتدوکدین کزین
آچغلانب توتدیلار وتوتب قول آیاقلارنی بغلاب تاش برلان آتوب اولدوردیلر
اولدوکندین صونکره آیاقلاری آستینه صالوب تاپتادیلار اول حبیب النجار ننك تنندین
جانی چقغونچه قومینه دعالار قیلور ایردی (اَللّٰهُمَّ اهْدِ قَوْمِی) دیب حتی شول قدر
تاپتادیلار اچاکلری دبرندن چقدی ایلتب شهر ننك قلعه سی ننك برقاپوسینه آصدیلار
کیچ بولدی دیدیلر زیرا اول حبیب النجارنی آصدوقی اورنندان توشروب اوتغه
یاندوروب کل لرنی یل گا صوورالق دیدیلر آننك اوچون ایاچی لر کلوب ترگزماسون
اوچون قراوللار قویدیلار چونکه تون ننك یارمنده الله تعالی بر فرشته نی یباردی ایتدی
بارغل اول قولوم حبیب النجار ننك تننی آلوب اوجماغه قویغل تا من آنکا اوجماخ
نعمتلرندن تناول ایتدوررمن ﴿القصه﴾ اول فرشته حبیب النجار ننك تننی یوکلاب
اوجماغه کرگزدی قراوچی لار اول فرشته حبیب النجار تننی آلوب کتدوکنی تویمادیلار
ایرتا گوسین انطاکیه جماعتاری کلدیلر تا حبیب النجارنی اوتغه احراق ایدوب کل لرنی
یل گا صورور اوچون کلوب کوردیلر حبیب النجارنی آصلدوقی اورننده تابمادیلار اول
قراوچیلارنی تعذیب ایدوب زندانغه صالدیلار زیرا سزلر ایلچیلردن آقچه آلوب آنی
اول ایاچی لر ترگوزوب قاچردیلار دیدیلر الله تعالی اول حبیب النجارنی اوجماغه
کرگوزب اوجماخ نعمتلرندن تناول ایتدورمکی ننك بیاننی پیغمبرینه خبر بیروب آیات
ایندردی (قِیلَ) دینلدی الله تعالی جانبندن (ادْخُلْ) کرکل یعنی کردورم سنی ای حبیب
(اَلْجَنَّةَ) اوجماغه ادخل لفظی اگرچه صیغهء امردور بواورنده صیغهء مضارع متکلم واحد
معناسنه در حاصل حبیب النجار غه جان کرگان کوزونی آچب قارادی که برعجایب مقامده
اوزنی کوردی چیشمه لر آقار وقوش لارترلوترلو آواز قیلورلار وحورلار وولدانلر
قارشوسنده توروب نه اچه سن ونه آشای سن وقایو آرغماقی بنارسن دیو توردقلارنی
کوروب تعجب ایدب ایدیکه یارب بونه گوزال مقامدر دونه گی کون بن کافرلر قولنده
ایردم دیوایتدی ایرسه الله تعالی ننك طرفندین جواب کلدی که بواجماح دیدوکلری
مقام در پیغمبرلره ایمان کلتوردکنك اوچون سنی شهید ایتدرب بومقام مبارکنی

روزی ایلادم دیدی قومی ننك ایمان کلتورمگانلك لری اوچون تأسف ایتما کیننك حالنی
پیغمبرینه خبر بیروب آیات ایندردی (قالَ) ایتدی اول حبیب النجار اوجماعة اهل
ایمان ننك وشهدالارننك مقام لرنی کوردکنده (یالَیْتَ) ای کاشکی (قَوْمی) بنم قومم انطاکیه
جماعت لری (یَعْلَمُونَ) بلسه لر ایردی (بِما) شول سببنی (غَفَرَلی رَبّی) یارلقادی بنم ربم
پوطه طابندوقی گناهلارمنی عفو ایدوب ویارلقادقی بعدنده (وَجَعَلَنی) دخی قیلدی
بنی اول الله تعالی (مِنَ الْمُکْرَمینَ) حرمتلی اولنمش بنده لردن باقی آنلارده ایمان کلتورسه لر
بنم کبی مقامات سنیه یه و درجات عالیه یه ایرشور لر ایردی دیو تاسف لر بیار ایدی
ایمش لرکم حبیب النجار اوجماعت ده مقام لرنی کوردکندین کزین الله تعالی آننك جاننی
تنندن آلدی اوجماعت ده هنوز بر تحت ننك اوستونده یاتور چقان قیامتده بعث کوننده
اوجماعت دان حشر اولنب صراطکوپرسنی یل تیك کچب اوجماع لقلار اوجماعقه کرگاچ
آنلار ایله برگاسیر ان ایدار دیدیلر ﴿القصه﴾ قراولچی لارنی زنداندان چقاردیلار
انواع عذاب ایله تعذیب ایلادیلرکه وهم ایلچیلرنی کذلك عذاب ایلادیلر
حبیب النجاری ترگوزوب قایده قوید نکزلاردیو ایمش لرکم قراولچی لار یکرمی
ایردی آنلار ایلچی لره ایمان کلتورمشلر ایردی ﴿القصه﴾ بویکرمی اوچ کمسنه ننك
باشلارنی دفعة کیسدیلر شول زمانده آنلاره عذاب یباردی اول عذابدن خبر بیروب
بیوردیکه (وَما أَنْزَلْنا) ایندورگوچی اولمادق بزلر (عَلی قَوْمِهِ) حبیب النجار ننك قومینه
(مِنْ بَعْدِهِ) حبیب النجار اولدوکندین صونکره (مِنْ جُنْدٍ) فرشته عسکرندن (مِنَ السَّماءِ)
کوکدن نته که سنکا ای محمد یباردوم بدر کوننده وخندق کوننده فرشته لر یباردوم کبی
بوانطاکیه قومی ننك هلاك لکینه یبارمادم (وَما کُنّا) بولمایوب ایدوك بزلر
(مُنْزِلینَ) بوقوم ننك هلاك لکی اوچون فرشته لر ایندرگوچی لردن ایرمادوك
کوکدن انبیالره نصرت اوچون فرشته لر عسکرنی یبارملك ای محمد سنکا خاص دور
(إِنْ کانَتْ) بولمادی اول انطاکیه جماعت لرین هلاك لك اوچون (إِلّا) مگر بولدی
انلارننك هلاك لکینه (صَیْحَةً واحِدَةً) الا جبرائیل ننك بر قچقرماقی برلان هلاك اولدیلار
ایمش لرکم جبرائیل علیه السلام شهرننك ایکی طرفینه ایکی قولنی قویدی برصوت هایل
ایله قچقردی (فَاِذا) جبرائیل قچقردقی زمانده (هُمْ) انطاکیه جماعت لری (خامِدُونَ)

دفعة

دفعة جان بیر گوچی اولدیلار خامدون ننك خاسی ننك خاء معجمه ایلان اولان لرننك
وآغاچ لرننك داول بریولی یقلماقینه اسم در (یاحسرةً) وای نی اوکونچ دور دنیاده
هم آخرتده (علی العباد) شول قل لار اوزر بنه که کافر ومتکبرلار در (ما یأتیهم)
کلمادی آنلار اوزرینه (من رسول) الله تعالی ننك ایلچی لارندن یعنی پیغمبرلارندن
(الّا) مگر کلدی ایرسه اول پیغمبرلار (کانوا) بولدیلر اول کافر متکبرلار (به)
اول پیغمبرلاردن (یستهزؤن) استهزاء قیلوب اول پیغمبرلادن مسخره قیلور بولدیلار
نته که سنی ای محمد مکه قومی مسخره قیلدو قلاری کبی کذلك سندن بورنغی پیغمبرلرننك
قومی مسخره قیلورلار ایدی نته که آتانك ابراهیم نی نمرود قومی مسخره ایدوب
اوتغه آطدیلار ونوح قومی حضرت نوح دان مسخره قیلدیلار وعاد قومی هود پیغمبردان
مسخره قیلدقلری کبی وغیری پیغمبرلارنی قوملری مسخره قیلدقلاری سببلی دنیا
آخرت عذابلرینه مستحق اولدیلر دنیاده اول آتانك ابراهیم ننك دوشمانی نمرودنی
قومی ایله چبن لر ایله هلاك ایلادك ونوح پیغمبر ننك دوشمان قومنی طوفان صوی
ایله هلاك ایلادك وهود قومنی یل ایله هلاك ایلادك نتاکه آنلرننك هلاك اولماقلری
مکه اهلینه خبرلری مشهور ایدی زیرا آتالارندن وبابالرندن ایشتمشلر ایردی باوجود
سندن دخی مسخره ایلارلر ایدی (الم یروا) ایلکورمازلارمی اول مکه قومی یعنی
ایابلمازلرمی اول مکه جماعتلری یعنی بلورلار آتالارندن وبابالرندن ایشتمشلار در
یازوبلکانلاری قصه ایدوب یازغان لارنی (کم) کوب لارنی (اهلکنا) هلاك قیلدق
بزلر (قبلهم) اول انطاکیه جماعتندن الگری (من القرون) بوون لاردن ایکی پیغمبر
آراسنی عرب لر بربون دیرلار بعضیلر یوزیلنی بربوون دیرلار وبعضیلر ایللی
یللنی بربوون دیرلار اصح عرب لر اصطلاحیدر (انهم) بدرستی که اول مکه ننك عقل
اهل لری (الیهم) اول اوتکان بوونلارننك هلاك اولماقلاری صاری (لایرجعون)
کوزلارنی قایتاروب قارامازلارمی یعنی اول مکه ننك اولوغ لری اوتکان امتلارننك
پیغمبرلارنی استهزا قیلماقدان هلاك اولماقلارنی بلوب بونلار کذلك محمد علیه السلام دن
استهزا قیلماییب ایمان کلتورمکلری واجب ایردی دیماکدر (وان کلٌّ) ایماس رقللر
بارچه لری کراك مؤمنلر کراك بوقرون کراك اوّلگی قرونلر بولسون (لمّا) شول

زماندر اول قیامت زمانی (جَمیعٌ) بارچه لری (لَدَینا) بزلار ننك حضور مزه یعنی محاسبه یرینه (مُحضَرُونَ) حاضر ایتلگوچیلردر اعماللرنی خیر ینه خیر جزا آلماق اوچون وشرینه شر جزا آلماق اوچون (وَآیَةٌ) علامتدر الله تعالی ننك برلکینه وقدرتینه (لَهُمْ) اول اهل مکه اوچون وهم غیری شهرلارده وقریه لرده اولغوچی قللر اوچون کم قبورلرندن ترولوب چقماقلری ننك نظیری (اَلْاَرضُ الْمیتَةُ) قش کونی اولگان یردر نته که یرلار قش کونی طونکب اولوکلار کبی در (اَحیَیناهَا) ترگوزورمز اول اولوك یرنی یاز فصلی ننك هواسی ننك یغموری برلان بس ای مؤمنلر آنکلایه سزلرکه جای فصلی که بنی آدم ننك حیاتده اولوب عمر سورما کی ننك مثالی درکوز کوننده کراك آزوقلرنی حاضرلارلر اوراقلارنی اورب پچانلارنی چابوب قش کونی اوزمز وحیوانلرمز آچ اولماسون دیورلر وکوز فصلنده اوراقلرنی اوروب آزوقلرنی تکرمانه طارطورلر کوز ننك آخرغی وقتی اسرافیل ننك هلاك اوچون اوردکی صوری ننك مثالی کبی در بارچه نباتاتلری قش فصلی ننك هواسی ایله قبرده یاتدوقی بنی آدم ننك دورياز فصلی ننك هواسی اسرافیل ننك بعث اوچون اوردکی صوری ننك مثالی درنته که احییناها دیدی (وَاَخرَجنَا) ودخی چقاررمزلار یعنی پراتورمزلر اخرجنا خلقنا معناسنه (مِنهَا) اول قش کونی اولدکی یردن یای فصلنده (حَبًّا) انواع دانه لر بغدای کبی وآرپه کبی وطاری کبی حبادیمك مجاز عموم درهم چاررمز اولوك یردان انواع یمشلرنی وانواع چچاکلرنی دیمکدرنته که مجاز عموم ایردکی تو بانکی آیتده صریحا ذکر اولنور (فَمِنهُ) اول انواع دانه لردن (یَأکُلُونَ) آشارسزلر وآنلرننك سببی ایله ترك لکلرایدرسزلر (وَجَعَلنَا) دخی یراتدوق بزلر (فِیهَا) اول اولوب ترلدکی یردن (جَنَّاتٍ) باقچه لر (مِنْ نَخیلٍ) بولغوچیدر اول باقچه لار انواع خرمادان مفسرلرننك انواع خرماد یو تفسیر ایلامکلری اولدرکه هر یغاچ باشنده اولغوچی یمشلرنی عرب انواع دیوذکر ایدرلر آلمه کبی وشومورت کبی والدالوا کبی وزردالو کبی لرنی انواع خرما دیرلار (وَاَعنَابٍ) دخی بولغوچیدر اول باقچه لر انواع یوزمدان یعنی هرقورالی وصبالی یمش لرنی انواع عنب دیرلر یریلاك لری کبی وقورایلاكلاری کبی بونی انواع عنب دیرلر (وَفَجَّرنَا) ودخی آغزماقلقنی یراتدوق بزلر (فِیهَا) اول اولوب ترلدکی یردان (مِنَ الْعُیُونِ)

بولغوچیدر

بولغوچیدر اول آقغوچی چشمه‌لردن ویلغه‌لردان چیشمه ذکرنده یلغه‌لر داخل در غفلت
اولنمایه (لیأکلوا) آشاماق لقنکز اوچون اوستوردك انواع دانه‌لر وباقچه‌لرده اولان
یمشلری ودخی آقزدوق اول چشمه‌لری اچماکنکز اوچون وباقچه‌لرنکز وایگنلك‌لرنکزنی
صوغارور اوچون (من ثمره) اول چشمه‌لارننك صولارندان حاصل اولغان یمش‌لردن
وانوع دانه‌لاردان (وما عملته) یصامادی آنلارنی بنی آدم‌لر انواع یمش‌لری وانواع
حبه‌لری (ایدیهم) اول بنی آدم‌لر قول‌لری ایلان یصامدی‌لر بلکه الله تعالی قدرتی
برلن بولدی (افلایشکرون) ایاشکر قیلماسلرمی اول قول‌لر بونعمت‌لر الله تعالی دن دور
دیو طریقت اهلی قاتونده اولوك‌یردن مراد معصیت وغفلت ایله اولدوکی کونکل‌لر در
اول اولك کونکل‌لری الله تعالی ترگوزادور توفیق وهد ایت یغمورلری بلان
کونکل‌لرده محبت وطاعت‌لر انواع دانه‌لر وانواع یمش‌لر کبی درتا که روح تروکلکی
اوچون روح آشاغوچی انسان کبی در اول روحدان انواع علوم حکمت‌لر ومکاشفتلر
پیدا اولماقی یلغه‌لر کبی در (اللهم ارزقنا (سبحان الذی) پاك ومنزه الله در کم هرنه کم
انسان‌ننك کوزی کوردوکی وکونکلندن کیچدوکی اشیالردان پاك ومنزه الله در ودخی
آنچلاین الله تعالی در (خلق الازواج کلها) یراتدی الله تعالی هر مخلوقنی جفت
جفت نته که لوح ایله قلم جفت در عرش ایله کرسی جفت اولدقی کبی وآی ایله کنش
جفت اولدقی کبی ویر ایله کوك جفت اولدقی کبی ویل ایله اوت جفت اولدقی کبی
وصو ایله توفراق جفت اولدقی کبی (مما تنبت الارض) اول اشیالار کم اوستوردی
آنلارنی یر (ومن انفسهم) اول آدمی‌لارننك اوزلارندن جفت جفت قیلدوق نته که ایر
ایله خاتوندر (ومما) شونچلاین مخلوقات‌لار جفت‌لاردر (لایعلمون) بلمس لاردر آنی
آدمی‌لر زیرا جمیع ماسوی الله‌نی زوجیت وصنفیت ونوعیت اوزرینه یراتدی دیما کدر
اوزیننك ذاتنی ووصفنی جمیع اشیالرننك صفاتندن بری ایلادی (وایة) علامت در
الله تعالی ننك برلکینه وقادرلکنه (لهم) اول اهل مکه اوچون وغیری شهرلارده اولان
بنده‌لار اوچون (اللیل) کیچ (نسلخ) صویوب آلورمزلار (منه) اول کیچدن (النهار)
کون نورنی (فاذا) کون نورنی صویوب آلدوقمز زمانده (هم) بس اول بنده لار
(مظلمون) قرانغولقده بولورلار بس بو آیتدن معلوم درکه کیچه کوندزدن مقدم

ایردوکی (والشّمس) ودخی قویاش علامتدر الله تعالی ننك برلکینه وبارلغینه وقادرلکنه
(تجری) یورور اول قویاش اون ایکی بروجی قطع ایدب (لمستقر) اوزیننك قرار
گاهینه دیکان (لها) بولغوچیدر اول قویاش ننك قرارگاهی یعنی قیامته دیکن اول
قیاش یورور هیچ وقت توقتامزدور اول دنیاده وقتده ایکن اون ایکی برجی سیر
ایدار اول اون ایکی برج ننك ابتداسی عقرب دور بوننك شاهی زحلدر بو اون ایکی
برج ویتی یولدوز مدبرات عالم در یعنی الله تعالی آنلارنی عالم ننك امورنده وتصرفنده
ایلادی والحاصل قویاش وآی عقرب برجنده ایکان شاهلاری زحلدر اول زحل یتنچی
قات کوکده در زحل رئیس کبیدر آی ایله قویاش خادم کبی لردر بو عقربده ایکن
وقتده قویاش ننك اوتوز بر منزلی واردر انشاء الله تعالی عن قریب بیان اولنور
(ذلك) بو قویاش زمان قیامته دیکن یورماکی (تقدیر العزیز) حکمنده غالب اولغوچی
بر الله تعالی ننك تقدیری در (العلیم) جمیع اشیالارنی بلگوچیدر (والقمر) دخی آی
علامتدر الله تعالی ننك برلکنه وبارلغنه وقادرلکنه (قدرناه) اندازه قیلدوق بزلار اول
آیغه (منازل) اورونلر بحسب البروج بعضی برجده اوتوز منزلی واردر بعضی برجده
یکرمی توقز منزلی واردر (حتی عاد) تاکه اورلدی اول آی یعنی یکرمنچی منزلنده
ویکرمی بشنچی منزلنده (کالعرجون القدیم) ایسکی قارت خرما آغاچی ننك بوتاغی
کبی نتاکه قارت خرما آغاچی ننك بوتاقلری قارطایغاچ ککری وصاری ونازوك اولور
آنچلاین آیده یکرمنچی ویکرمی بشنچی منزلنده ککری ونازوك اولورد یماکدر
(لا الشمس) ایماسدور ای محمد قویاش (ینبغی لها) لایق ایماسدر اول قویاشغه
یورشده وسیرنده (ان تدرك القمر) آی سیرینه ویورشینه ایرشمك قویاشقه لایق
ایماسدر زیراکه آی ننك اورنی دنیا کوکنده در قویاش ننك اورنی گاها بحسب البروج
دورتنچی قات کوکده گاها بحسب البروج یتنچی قات کوکده در دنیا کوکیننك دائره سی
کیچوکدر شوننك اوچون آی هر اوتوز کونده قویاشدان اوزوب کیدار (ولا اللیل)
دخی لایق ایماس کیچه (سابق النهار) کوندزدن اوزماغه یعنی کیچه مقدم در کوندزدن
اوزماغه یعنی کیچه مقدم در کوندزدن دیماکدر (وکل) بارچه آی وقویاش واون ایکی
بروج لر ویتی یولدوزلار وغیری یولدوزلار (فی فلك) اوزلاریننك مخصوص کوکلارنده

(یسبحون)

(يسبحون) يوز گو چيلردر دريادہ بالقلرننك يوزماكى كبى يعنى آى وقوياش واون انكى برج لارويتى يولدوزلر وغير كواكب سيارہ لراوزلرينہ مخصوص كوكلرندہ سير ايلا اوچيلردر وبعدہ اى مؤمنلر بلونكزلر كوكلر يتيدر اول كوكلر اجسام لطيفہ لردر بعضسى طبقۂ نوردانلدر وبعضسى طبقۂ ناردندر وبعضسى طبقۂ زمهريردندر كرى شكايدر يعنى عالم ننك جميع جوانبنى احاطہ قيلمشدر كانہ بويريمرداننك صاريسى كبيدر وكوكلر يمرداننك آقى كبيدر بويرطبيعتدہ تمور كبيدر وكوكلر مقنطيس تاشى كبيدر بوارضنى يعنى يرنى برجانبہ ميل قيلدرمايون جذب ايلامشدر بوننك مباحثہ لرى آلدہ انشاءالله تعالى ذكر اولنور قوياش ننك قرارگاهى عرشدر قچان قيامت كونى بولور آلدوندن عرش كا قرار كاہ ايدوب مغربدن چقارلار آى ايلہ بر گا زيرا كہ دنياننك ابتداسندن بيرو آى ايلہ قوياش وسائر كواكب لر عرشكايتا آلماى لردر قچان عرشكايتسالر عالم لر بارچہ لرى فنا اولورلر قوياش وآى ويولدزلار اوزلرى هم فنا اولورلار قياس ايلہ كہ عرشننك اولوغلقنى قوياش سير ايدہ اون ايكى برجنى قطع ايدار مثلا سزلرہ اختصار اوزرہ بيان اولنسون بياف بودور مثلا قياش جدى برجندہ يتنچى كوكننك اوستندہ اولور بوبرجدہ قوياش ننك اوتوز برمنزلى واردر هر بر منزلنى بزلر بركون تقدير ايدرمزلر زحل تربيہ سندہ اولورلر هوا صوق اولماغہ باشلر زيرا قياش ننك نورى دنيايوزندن يراق اولدقى اوچون يعنى بو اوتوز بر كوندہ هميشہ قياش يوقارى بنار تا عرشكا يتايم ديو زيرا يتنچى كوكنك دورى اول زماندہ مشرقہ در قياش آندن دلو برجنہ كوچار بوبرجدہ غى قياش ننك اوتوز برمنزلى واردرد غى اوتوز بركون قياش يوقار وبنار عرشكايتايم ديو قياش آندن حوت برجنہ كوچار بوبرجدہ قوياش ننك يكرمى سكز منزلى واردر زحل بوزماندہ يتنچى كوكنى مغرب طرفنہ دور ايتدرر قياش آندان حمل برجنہ كوچار قياشنى زحل تصرفندن مشترى آلور آلتنچى كوك ننك مدبرى در بوبرجدہ قياش ننك اوتوز برمنزلى واردر بو برجدہ قياش ننك نورى دنيايہ يقين كلور عالم گا راحتلك لر ايرشور قارلر ارى باشلار آندن قوياش ثور برجنہ كوچار آندہ قياش ننك اوتوز منزلى واردر بوزماندہ عالم خرم وشاد اولور قياش ننك نورى عالمگا يقين كلور شرقى وغربى سى برابر اولور

اولدیلار اول علامت نی تکذیب کا تو تدیلار الله تعالی ننك بو اورنده بر علامت دیماکندن
مرادی محمد علیه السلام در زیرا محمد علیه السلام پیغمبرلاردن بر پیغمبر ایدی بو
محمد علیه السلام قرق یاشینه دیکن هیچ بر اوستاد دان علم اوگرانمکان ویتیم اوسکان
ایردی وخط یازماقی واوقماقی بلمیان ایردی ومکه کافرلری ورؤساء عرب لرهر برسی خط
یازماقده واوقماقده بلاغت وفصاحتده وبایلقده نظیرلری یوق ایردی باوجود اول محمد
علیه السلام قوت نبوت ایلان آنلاردان بلاغتده وفصاحتده اوستون اولدی هیچ بر
دیار عربده وغیری دیارلرده محمد علیه السلام کبی عالم اولمادی هم اول مکه ایمانسزلری
دارند وده محمد علیه السلام ننك عالم ایردوکینه اقرارلاری وار ایردی واقرار ایدارلار
ایردی باوجود تکبر اوعنادا آنکا ایندوکی آیات قرانیه دن یوزلرون چوردیلار (واذا
قیل) قایو زمانده دینلسه وایتلسه پیغمبر جانبندن یا که اصحاب لار جانبندن (لهم)
اول اهل مکه ننك بای کافرلارینه (انفقوا مما رزقکم الله) یعنی مسکینلره صرف ایلانکزلر
الله تعالی سزلارکا بیرگان مال لارنکزدان دیو (قال) ایتور بولدیلار (الذین کفروا)
آنچلاین مکه کافرلری (للذین آمنوا) اول مال لارنکزنی خدا یولینه صرف قیلونکز
دیکوچی مؤمن لره (انطعم) ایا الطعام وانفاق قلایق مو (من لو یشاء الله اطعمه) شونچلاین
من لره اطعام قیلایق مو الله تعالی بزلرنی تلاسه طعام لارنی ور ردیدوکی من لره (ان انتم
ایماس سز ای محمدی لر (الا) مکر ایر رسزلر (فی ضلال مبین) آشکاره آزغونلقده وگمر
اهلقده سز آنداغ اولسه بزلردن نه اوچون فقیرلره انعام واحسان ایدنکز دیو ایتور سزلر
بارنکزلر الله نکزدان سورانکزلر دیو استهزا قیلدیلار زیراکه سز ای محمدی لر
ایتورسزلر بزکا الله تعالی طعام بیرر دیو بس آنداغ اولسه بزلردن نه اوچون فقیرلره
انعام واحسان ایدنکزلر دیور سزلر بس اعتقادنکز قولنکزه مطابق اولمادی شول اجلدن
ای محمدی لر ضلالتده قالدنکز دیو مؤمنلره سرزنش ایلادیلر (ویقولون) ایتکوچی
بولدیلر اول مکه ننك کافرلری اول ایتکوچیلر ابوجهل وعتبه وشیبه وابی لهب وسلمه
ایردیلار ایدیلر ای محمد (متی) قایو زمانده در (هذا الوعد) بو قیامت کونی
دیدکنك سن ایتورسن ای محمد قیامت کونی کلاچك در یوم موعود در فقیرلره انعام
واحسان ایدونکز اول کون اوچون دیو (ان کنتم صادقین) شرط محذوف در ای فقولوا ان

کنتم

كنتم صادقين بس اول كونى كلماكى دعواسنده راست لاردان اولسانكز اى محمد اول
قيامت قايوكون كلور ياز كلورمو ويا كوز كلورمو قش كلور موجاى كلورمو الله تعالى
اول كافرلاره جواب بيروب حبيبنه آيات ايندوردى (ماينظرون) كوتماسونلر آنلار
قيامت كونى ننك كلما كنى يازدان وكوزدان وقش دان وجايدن (الّا) مكر كوتسونلر آنلار
قيامت كونى ننك كلما كنى (صيحة واحدة) اسرافيل عليه السلام طاوشنى (تاخذهم) توتار
اول اسرافيل عليه السلام آوازى (وهم) حالانكه جميع دنيايوزننك بولغوچى آدمى زادهلر
(يخصمون) برى برى ايلان قچقروشوب عمللار ايلادكى وقتلرنده يعنى حضرت
اسرافيل عليه السلام هلاكلك صورنى اورر دنيايوزنداكى وكوكداكيلر بارچهلرى
هلاك اولورلر شول اجلدن الله تعالى بيوردى كه (فلا يستطيعون توصية) بس هلاكلك
صورنى اوردكدن كزين آدميلر تيزلك اوزرينه جانلرنى بيررلر شيله كه برى برينه
وصيتلرنى ايتوركا طاقتلرى اولماسدر (ولا) دخى طاقتلرى قالماسدر (الى اهلهم
يرجعون) صحرالرده وبازارلرده كتدكيلر ايولرى واهللرى صارى قايتماغه طاقتلرى
قالماسدر بلكه هلاكلك صورى ننك آوازنى ايشدانلر كراك كوك اهلى وكراك ير
اهلى دفعة جان بيررلر ويرلر وكوكلر هلاك اولوب قرق يل توردقى دين كزين
الله اسرافيل عليه السلامنى ترگوزوب الله تعالى امر ايلار اى اسرافيل بعث صورنكنى
اوركل ديو شول اجلدن حبيبنه خبر بيرب بيوردى (ونفخ فى الصّور) اورولور صور اسرافيل
عليه السلام ننك ايكنچى اورماكى مخلوقاتلرنى قبرلرندن قوبارماق اوچون در شول
اجلدن بيوردى كه (فاذاهم) بس اول بنى آدملر (من الاجداث) قبرلرندن قوبوب
(الى ربهم ينسلون) الله تعالى تلانان وقتده حساب يرينه بارماقلق يرينه آشغورلر
آشقمازلر ايردى فرشتهلر آنلارنى حساب يرينه قوارلار بوايكى نفخه ننك آراسى
قرق يلدر اول قرق يل اچنده هيچ بر بنى آدملار قبرلرنده عذاب كورمزلر دركانه
يوقلادوقى كمسنهلر كبيدر قبرلرندن قوبدقلارندن صونكره كوررلر قياش سونگوبوى
قدرى اوسلارننك يرنى قزدروب تاشلر وقوملار باقركبى اروب توردقلارنى كوروب
(قالوا) ايتورلر اول قبرلرندن قوبقوچيلر اگرچه صيغهٔ جمع ماضى در بونچلاين
اورنلارده مفسرلر صيغه جمع مضارع ايله تفسير ايدارلر (ياويلنا) آى واى نه شدةلى

کون کلدی بزلرننك باشمزغه (من بعثنا) کم قوباردی بزلرنی (من مرقدنا) یعنی یوقلادوقی یوقمزدان بزلرنی کم اویغاتدی دیب کلرنده الله تعالی جانبندن فرشته لر آنلاره جواب بیررلار (هذا) اوشبو یوقی لارنکزدان اویغانماق کونونکز (ما) شونچلاین کوندر (وعد الرحمن) وعده قیلوب ایردی الله تعالی دنیاده ایکن وقت لارنکزده پیغمبرلر آرقلی وکتابلار آرقلی وکتاب بلگوچی عالم لار آرقلی بو قیامت کونیدر صوروغ وسؤال کونیدر دیو (وصدق المرسلون) ایلچی لر یعنی پیغمبرلر آرقلی بو کون ننك کلما کنی راست ایتدیلر سزلرنی بو کون ننك کلما کی حقدر دیو اوندادیلار سزلر دنیاده وقتلرنکزده بو کوننی یلغانغه توتدنکز پیغمبرلرنی و آنلر اورنینه قالغان عالم لارنی یالغانچیلار دیدونکز اوزلاری یازب اوزلاری اوقیدر دیدنکز وعالم لار نفس لری اوچون وعظ ایتادر دیدنکز بو زمان منافقلاری اصلا عالم علمایه تعظیم لری قالمادی وآنلارنك سوزینه قاراب عمل قیلغوچی عامل لری قالمادی واحسرتاه فی زماننا (ان کانت) بولمادی اول قبرلرندن قوپغوچیلرنی بر یره جمع ایدرگا زیرا که شرقا وغربا اولوکلردر مونلرنی حساب یرینه جیارغه بر علامت کرکدر اول علامت اسرافیل نك آوازی یعنی اوچونچی صورینك آواز قیلماقیدر (الا) مگر بولدی بر علامت (صیحة واحدة) اسرافیل علیه السلام ننك اوچونچی کره آوازی علامت جمع در قبرلرندن قوبدقی لر اسرافیل علیه السلام آوازنی ایشتکاچ بین الصلاتین یعنی ایکی نماز آراسنده شرقا وغربا اولغوچی قبر اهل لری حساب یرینه حاضر اولورلر شول اجلدن بیوردیکه (فاذا) اسرافیل علیه السلام ننك اوچونچی صورنی اوردکنده (هم) اول بارچه قبر اهل لاری (جمیع) بارچه لاری ایرکاك لاری وتشیلاری وقارتلاری ویکت اوغلانلاری حتی که آناقرنندن جانلی بولوب اولگانلاری (لدینا) بزننك بلاکیف آلدمزده (محضرون) حاضر اولغوچی لاردر ذات لاری واعمال لاری ایلان (فالیوم) بس محاسبه کونی (لاتظلم) ظلم ایدلمس در (نفس) هیچ بر کشی گا (شیئا) هیچ اشده وهیچ اشنده ظلم ایتلماس. (ولاتجزون) دخی جزا بیرلماسدر (الا) مگر جزابیرلور وجزا النور (ما کنتم تعملون) شول عمللر ایله جزا النورلر دنیاده ایکن وقت لرنده آنی اشلادیلار ایذ گولارینه اوجماغه کرماك بلان حکم ایدرمزلر ویاوزلارینه تموغده قالماق برلان حکم ایدرمز (ان اصحاب الجنة) بدرستی وراستی که

اوجماح اهللری (اَلْیَوْمَ) بو کونده یعنی قیامت کوننده (فِی شُغْلٍ) ایشلدر واشلاری اولدرکه آشامق واچماك وحور قزلری ننك بکری برلان مشغول اولماق هر تورلی براقلره بنب چاپماق وتخت لر ایله هوایه اوچماق هر تورلوك سماع برلن استماع ایدب رقص ایتماك وفصاحت شعرلری ایتماك (فَاكِهُونَ) هر تورلی خوب ایسلی یمش لار یماك واسنامك (هُمْ) اول اهل جنت اوزلری (وَاَزْوَاجُهُمْ) آنلارننك حلال جفت لری (فِی ظِلَالٍ) خوب یغاچلارننك کولاگالارنده اولتورلار آگر دیرسنك اوجماحده کنش یوقدور کنش اسیلکندن قاچب کولاکه گاکرماك لازم کلورایردی دیرسنك بزجواب بیرورمزلرکه اوجماح اهلی ننك کولاکه گاکرماکی اولدر الله تعالی اوجماح یورتنی تجلّی نوری ایلان منور ایلامشدر لکن اوجماح یللاری اسب اوجماح ننك یغاچلارینك توبندہ انواع چچاکلار اولور انواع چچاکلار کولاگاده اولور اول چچاك لره یل ایسدوکی وقت لارده اولوغ یغاچلارننك کولاگاسی ایله طولقونلاب انواع لون لر پیدا اولور شول انواع لون لرنی کورور اوچون اوجماح اهلی کولاگیه کررلر غرایب وعجایب ایسلر دماغ لرینه کرتور اوچون طولقونلاب تورغان انواع لون لرنی کورر اوچون کولاگیه کررلر دیماکدر (عَلَى الْاَرَائِكِ) اوچقوچی تخت لر اوستونده (مُتَّكِئُونَ) تایانغوچیلاردر هم اوجماح ننك چچاك لرنی طولقونلاب توردقنی وقوش لارننك سایرادوق لارنی ارائك لار اوزره تایانوب قراب تورغوچی لاردور ارائك اوجماح تخت لری ننك بر نوعیدر اولتوردق لاری وقتده بر کشی اولتوروردای اورندق لاردر اون کشی اولتورسه اول اولوغ لانور وکینك اولور حتی که یوز کشی اولتورسه شیله اولوغلانور وکینکایور قایتوب صاحبی ننك ملکنه کرسه بر کچراك اورندق اولور ارائك اوشبودر تفسیر ابن عباس ده بیله مذکوردر (لَهُمْ) بولغوچیدر اول اوجماح اهلنه (فِیهَا) اول اوجماحده (فَاكِهَةٌ) انواع خوب ایسلی یمشلر (وَلَهُمْ) دخی بولغوچیدر اول اوجماح اهلینه (مَا یَدَّعُونَ) نه نرسه لرنی تلارلر ودعوا قیلورلر آشامقدن واچماکدن وقوچماقدان وبنماکدن وکیماکدن (سَلَامٌ) الله تعالی طرفندان اوجماح اهلینه سلام علیکم (قَوْلًا) سوز یوزندن یعنی الله تعالی آنلاره سلام علیکم دیو بنده لرینه سلام بیرگوچی الله تعالی صفتی بودر که

(مِنْ رَبٍّ رَحِیمٍ) بنگالرینه رحیم ایلاب اوجماح نعمتلری یرلان قللارنی صیلاغوچیدر اول آراده اوجماح ایله تموغ آراسنده حجاب کوتارلوب اوجماح ایله تموغ آراسنده بر فرشته ندا ایلار (وَامْتَازُوا) آیرولونکز (الْیَوْمَ) الله تعالی اوجماح اهلینه سلام بیردکی کون (أَیُّهَا الْمُجْرِمُونَ) ای منافقلار ابن عباس ایدی الله تعالی ننك اوجماح اهلینه سلام بیرماکی عاصیلار تموغ دان چقوب اوجماح کا کرگاچ در اولوم کبشنی ذبح قیلغاچ در واعرافنی هلاك ایدب آننك اهللرنی اوجماحغه کرتکاچ دیدی (أَلَمْ أَعْهَدْ إِلَیْکُمْ) ایا سزلر کا سزلرننك فائده نکز اوچون وعده قیلمادممی بلی وعده قیلدم پیغمبرلر آرقلی (یَا بَنِی آدَمَ) ای آدم علیه السلام ننك بالالاری اول پیغمبرلر آرقلی وعده قیلدقی امرم بو ایدی (أَنْ لَا تَعْبُدُوا الشَّیْطَانَ) قوللق قیلمانکز شیطان لعین گا دیو بلکه انبیالر ورسوللرننك یولینه اتباع اولوب بنگا عبادتلر قیلونکز دیونه کم پیغمبرلر یولینه خلاف یوللار شیطان لعین ننك یولی در دیو امر ایلاب ایدم (إِنَّهُ) بد رستی وراستی که اول شیطان لعین (لَکُمْ) سزلر گا یا آدم اوغلانلاری (عَدُوٌّ مُبِینٌ) سزلر کا آشکاره وآچوق دوشمانکزدر (وَأَنِ اعْبُدُونِی) آیا امر ایلامدممی پیغمبرلر آرقلی بنگا عبادت ایلانکزلر وبنی برلانکزلر وبنم پیغمبرلرمه اتباع ایلانکز دیو امر ایلادم (هَذَا) بنم رسوللارمه اتباع ایلاب بنگا عبادت ایلانکز دیماکم شیطان یولینه اتباع قیلمانکزلر دیماکم (صِرَاطٌ مُسْتَقِیمٌ) توغری یولدور سزلرنی دنیا وآخرت مقصودلرنکز گا ایرگوزورکا (وَلَقَدْ) تحقیق شك سز وشبهه سز (أَضَلَّ) آزدوردی اول شیطان (مِنْکُمْ) سزلردن ای آدم اوغلانلاری (جِبِلًّا کَثِیرًا) کوب جماعتلرنی (أَفَلَمْ تَکُونُوا تَعْقِلُونَ) ایا تعقل وتفکر قیلماس موسز الله تعالی طرفندین جواب کلور (هَذِهِ) بو کورندکی کوزلرنکزه اوت دینکزی کبی (جَهَنَّمُ) جهنم دیدکی اوتدر (الَّتِی) آنچلاین اوتدورکه (کُنْتُمْ) بولدنکزسز (تُوعَدُونَ) وعده قیلنمش ایردنکز پیغمبرلرنکزنی تکذیب قیلماق سببلی (اصْلَوْهَا) کرونکزلر اول جهنم گا (الْیَوْمَ) اوشبو کون (بِمَا) شول سببلی کرونکزلر (کُنْتُمْ) بولدونکزسز دنیاده ایکن وقتلرنکزده (تَکْفُرُونَ) حق اشلارنی گیزلاب پیغمبرلره ایناندقنکز اوچون بو آیتدن

مؤمنلره نصیب اولدورکه علمالر ایتدوکی سوزلرنی دل وجان ایلان راست لایوب
عامل اولاسزلر اکرچه اول عالملر بیوردقی اشلر جانلرینه آغر اولسه‌ده زیراکه
امور الهی جانلاره آغردر نفسی جهتندن چونکه اول عالملر ایتدکی امرلرنی
قبول ایدب محبت ایله ایشلاسه‌نکز اول اینگو اشلار بنی آدمگا طبعی اولور اول امرنکز
خلافی نهی در اول نهی اش طبیعتنه آغر اولونوب دشمان کورنور اول نهی ایله موصوف
اولنمش لرنی هم کره ودشمان کوررلر توفیق الهی اوشبو در تأمل ایلیه‌سزلر الله تعالی
حساب کوننی تجدیدا ذکر ایلاب بیوردیکه (الْیَوْمَ) معهود حساب کوننك (نَخْتِمُ عَلٰی
اَفْوَاهِهِمْ) آغزلرینه مهراوررمزلر قیلدوقی فعللرنی آغزلری کواه‌لق بیرماسونلر
اوچون ودخی الله تعالی ننك بنده‌لری ننك فعللری اوزرینه توتدقی گواه‌لر خلاف
قانون ناس اولسون اوچون ودخی کوب اورونلرده بنده‌لر بوگناهلرنی قیلمادم دیو
انکارلرینه برهان اوچون ودخی الله تعالی بنده‌لرینه اوزیننك قدرت باهره‌سنی
کورکوزمك اوچون کراما کاتبین‌لر یازدقی کتابلاری واعماللری حجت اقوی اولور
اوچون (وَتُکَلِّمُنَا اَیْدِیْهِمْ) یعنی سوزلربزگا اول بنده‌لرننك قوللری ننك بارمقلری
دفعةً نشهد بوصاحب مزننك شول تورلوك قیلمشلارینه گواه‌لق بیرامزدیرلر (وَتَشْهَدُ
اَرْجُلُهُمْ) وآیاقلرینك بارماقلری ینه گواهلق بیررلر اول بنده‌لرننك فعللرینه (بِمَا
شونچلاین فعللرینه گواهلق بیررلر (کَانُوْا) بولدیلار اول بنده‌لر دنیاده ایکن وقتلرننك
(یَکْسِبُوْنَ) اول بنك لر کسب ایتار ایردیلار ایمانسزلق وایماندن (وَلَوْنَشَاۤءُ) اگرتلاسك
بزلر قهرا (لَطَمَسْنَا عَلٰۤی اَعْیُنِهِمْ) کوزلرینك اورننی یوق ایلاسك یعنی کوز اورنلارنی
مانکلایلاری برلان برابر ایلاسك (فَاسْتَبَقُوا) بس اول طمس ایتکمز بعدنده بارسه‌لر
آنلار (الصِّرَاطَ) یول برلان (فَاَنّٰی یُبْصِرُوْنَ) بس اول یولنی قایدان کورب یورمك
کراك بلکه بزرحمتمز ایله آنلارننك ایمانسزلقلرینه وگناهلرینه قرامایون کوزلرنی
طمس ایلامادوك وعده کونینه دیکن آنلاره اختیار بیردك (وَلَوْنَشَاۤءُ) ودخی دنیاده ایکن
وقتلرنده تلاسك بزلرگناهلرینه قراب انتقاما (لَمَسَخْنَاهُمْ) انسانیت صورتلارنی تبدیل
ایلاسك (عَلٰی مَکَانَتِهِمْ) یعنی اول انسانیت صورتلرنی تبدیل ایلاب آننك اورنینه
غیری حیوانلار صورتنی ایلاسك مثلا انسان صورتلرنی تبدیل ایلاب آنلارنی دونکز

صورتنده یاپچن صورتنده ایلاسك (فَمَا اسْتَطَاعُوا) بس تبدیل صورت اولدق لرندن کزین قوت لری یتماسدر آنلارننك (مُضِيًّا) شول مسوخ اولدقی صورتلرنی ایلان یورورگا (وَلَا) دخی طاقتلری یتماسدر (يَرْجِعُونَ) مسوخ اولدقی صورتلرندن کیرو آدملك صورتنه قایتا آلماس لردر فرق ایلامایون رزق لرنی بیروب آنلاره قوت عاقله بیروب اوزمننك وحدانیتمنی بلدورمك وبلماك اچوون قانون شریعت یصاب کتابلر وپیغمبرلر یباردوم وکتابلر بلگوچی عالم لر یباردوم وگناه مرض لرنکزننك ادویه سی توبهٔ بلدردم اول توبهٔ تیزلوك اوزرینه قیلماغه ایلادم عمرنکزننك آخرنده توبه ایدارسزلر دیمادم سزلره قوت عاقله بیردم تاکه آخر عمرمزده توبه ایدرم دیو غرور اولماسونلر اوچون بعضی لرنکزننك عمرنی اوزون یرادوب بعضیلرنکزننك عمرنی قصقه ایلادم تاکه بنده لر بونلاردان عبرت لر آلوب توبهٔ تیزلوك اوزرینه ایلاگای سزلر شول اجلدن بیوردیکه (وَمَنْ نُعَمِّرْهُ) بعضی من لره اوزون عمرلر ویرورمزلر (نُنَكِّسْهُ) باش توبان ایدارمزلر (فِى الْخَلْقِ) یراتماقمزده یعنی باش توبان ایلاماکدن مراد بنده لری کوب عمرلر سوردورب کیرو اوغلانچق عقلینه قایتارورمزلر (أَفَلَا تَعْقِلُونَ) ایا عقل ایله فهم لاماسمو سزلر وبعضیلرنی قارتلق مقامنده اولان عقلی کرمایون دنیادان اوتکاردك وبعضیلرنی حال شبابتده وفات ایلادوك وبعضیلرنی طفل وقتلرنده وفات ایلادك بونلارنی عقل لرنکز ایله فهم ایدوب تیزلوك اوزارنده توبه ایلایه سزلر دیمك درکافرلر ایدیلرکه بو محمد کا ایندوکی قرآن شعردور الله تعالی آنلارننك سوزلرنی رداینوب بیوردیکه (وَمَا عَلَّمْنَاهُ) اوگراتمادوك بزلر اول محمد کا (الشِّعْرَ) بیت لرنی (وَمَا يَنْبَغِى لَهُ) لایق وصحیح ایماسدر اول ایتکان قرآن بیت اولورغه (اِنْ هُوَ) ایماسدر اول نرسه کم بز آنی محمدغه اوگراتدك (اِلَّا) مگر ایرر اول اوگراتدوکی نرسه مز (ذِكْرٌ) اوگوت ونصیحت درکه دنیاداقی حال لرنی بلوب آخرتده اولاچق حاللرنی تذکیره ایلامك اوچون اولغان کتاب سماوی در (وَقُرْآنٌ) دخی اول محمد صلی الله علیه وسلم گا اوکراتکان نرسه کتاب سماوید رکه بارچه احکام لرنی جمع ایلاکوچیدر (مُبِينٌ) بارچه احکام لرنی بیان ایلاکوچیدر

(لِیُنْذِرَ) قورقتماق اوچون ایندرلدی قرآن مبین (مَنْ) شونچلاین من اوچون ایندورلدی (کَانَ) بولدی اول دنیاده ایکن وقتده (حَیًّا) عقلی وفهمی برلان ترك یعنی قرآن شونچلاین بنده‌لر اوچون ایندرلدی آنلار عقلاء اهلندن اولوب آخرتلیك کونلارنی فکرلاگوچی لردر ودایم الاوقات الله تعالی نی یاد ایدوب عذابندان قورقوچیلار ودایم دنیاده بولغان لردن واوتکان لردن عبرت آلغان لری اوچون بو قرآن ایندرلدی هر کم آخرغی کونلارنی حساب ایدامز اولورسه اگرچه دنیاده جانلی اولسه‌ده اولوك حکمنك اولور (وَیَحِقَّ) اگر اول واو ابتدائیه اولورسه معناسی بودر حق بولور ذیما کدر اگر واو عطف اوچون اولورسه اصلده ولیحق در معناسی بودر بو قرآن مبین ایندرلدی حق لنماقلق اوچون (الْقَوْلُ) الله تعالی ننك معهود سوزنی اول سوزی بو ایدی که لاملان جهنم من الجنة والناس اجمعین دیدکی سوزیدر نته که ابتداء سوره‌ده بیانی کچدی (عَلَی الْکَافِرِینَ) ایمانسزلر اوزارینه الله تعالی بنده‌لرینه عبرت اوچون عجایب تخلیقنی وغرایب قدرتنی بیان ایلاب بیوردیکه (اَوَلَمْ یَرَوْا) ایا کورمزلرمی بنده‌لر بلی کورورلر (اَنَّا) بدرستی وراستی که بزلر (خَلَقْنَا لَهُمْ) یراتدوق بزلر اول بنی آدم لرننك فایده‌لری اوچون (مِمَّا) شونچلاین حیوانلر (عَمِلَتْ اَیْدِینَا) اشلادی اول حیوانلارنی بزلرننك قدرت المزیعنی یراتدق بزلار آدمی لرننك فائده‌سی اوچون (اَنْعَامًا) تورت آیاقلی لردن یعنی قوینی وصغرنی ودوانی وآطنی وآندین غیری نرسه‌لرنی (فَهُمْ) بس اول آدم اوغلانلاری (لَهَا) اول تورت آیاقلی حیوانات لری (مَالِکُونَ) ملك لنگوچی لردر وهم تصرف قیلغوچی لردر (وَذَلَّلْنَاهَا) مطیع ومنقاد ایلادك اول دورت آیاقلی حیواناتلری (لَهُمْ) اول بنی آدم لرننك فائده‌لری اوچون (فَمِنْهَا) بس اول تورت آیاقلی لرننك بعضیلرنی (رَکُوبُهُمْ) بنی آدمی آطلانچاق قیلدوق آط کبی ودوه وایشاك وقاچر کبی (وَمِنْهَا یَاْکُلُونَ) اول حیوانا تلرننك بعضی سنی ذبح قیلب آشارلر (وَلَهُمْ) دخی بولغوچیدر اول بنی آدملر فائده‌سی اوچون (فِیهَا) اول حیوناتلرده (مَنَافِعُ) منفعت جونلارندن وقللرندن وماموقلرندان وغیری اشیالرندن فائده آلاچق قیلدق (وَمَشَارِبُ) ودخی بنی آدملره اول حیوانات لرننك ایمچاکلرندن سوتلر یراتدوق بنی آدمه خوب اچاك نعمت لرواچم لکار ایلدك سوت کبی وایرن

کبی ودوه قمزی کبی وآطقمزی کبی لر (اَفَلایشکُرُونَ) ای بنده لر ایا شکر قیلماسلارمی وبنم ویردکی نعمتلارمنی بنم عبادتمه صرف ایلاب طلب مزید نعمت قیلماسلرمی (واتَّخَذُوا) باوجود بونعمتلرننك صدورنی بندن کور اوبلاتوروب توتدیلر اول بنی آدملرننك بعضی لری (مِنْ دُونِ اللّٰه) الله تعالی دن غیری (آلِهَةً) معبودلار نته که نوح قومی یعوق ونسرنی معبود توتدقلاری کبی ومکه قومی لات ومنات نی معبود توتدقلاری کبی بنوملح قومی بولدوزلرنی معبود توتدوقلاری کبی والیاس علیه السلام قومی بعل نی معبود توتدوقلاری کبی وایران وتوران جماعتلری حضرت جبرائلنی معبود توتدوقلری کبی وموںطالی لر قاره صغرنی معبود توتدوقلاری کبی (لَعَلَّهُمْ یُنصَرُونَ) شاید وامید در دیو اول معبود باطله لارگا تا بندیلر اول کافرلار بزلره بو معبودلرمز دنیا وآخرتده یاردم ایتار دیو (لَایَستَطِیعُونَ) قادر ایماسلاردر اول معبود باطله لر (نَصرَهُمْ) کافرلره نصرت بیراچی ایرماسلردر (وَهُمْ) اول معبود باطله لره سجده قیلغوچی کافرلر (لَهُمْ) اول معبود باطله لری برلان قیامت کوننده (جُنْدٌ) جماعتلردر (مُحضَرُونَ) حاضر بولغوچیلاردر حساب یرینه یاکه حاضر اولغوچیلاردر جهنم گا کرورگا چونکه مکه کافرلاری پیغمبرمزنی کاذب دیو وشاعر دیو قاتیغ سوکدیلر الله تعالی آننك خاطرینی تسلی ایدر اوچون آیات ایندردی (فَلَا یَحزُنكَ) بس البته سن ای محمد کونکلونکنی کویوك کا وحسرت کا صالماسون (قَولُهُمْ) مکه کافرلری ننك انك لست مرسلا دیماکلاری وسنی کاذب وفالچی دیماکلاری وشاعر دیماکلاری (اِنَّا نَعلَمُ) بدرستی وراستی که بزلر بلورمزلر (مَا یُسِرُّونَ وَمَا یُعلِنُونَ) نه کم آنلار سنی یاشرون وآشکاره سوکدیلر ومکرلر قیلدیلر بس آنلاره قیامت کوننده جزالرنی بیرورمزلر (اَوَلَمْ یَرَ الاِنسَانُ) ایا کورماسمی وبلماسمی آدمی اول انساندان مراد عاص بن وائلدر الله تعالی ننك وپیغمبرمز علیه السلام ننك اولوغ دوشمانیدر (اَنَّا خَلَقنَاهُ) بدرستی وراستی که یراتدوق بزلر اول عاص بن وائلنی (مِنْ نُطفَةٍ) آتاسی ننك وآناسی ننك شهوتلرندن یرادوب قوتلی آدم ایلادك وقوت عاقله لار ومتصرفه لر بیردك (فَاِذَا) بس شول زمانده یعنی پیغمبر علیه السلام ننك پیغمبرلکی حقنده ودخی الله تعالی ننك برلکی وبارلغی حقنده سوزلاشدکی زمانلرنده (هُوَ) اول عاص بن وائل (خَصِیمٌ) قاتی

خصومت قیلادر مؤمنلر ایله الله تعالی ننك برلکنی نفی ایدب وپیغمبر علیه السلام نی تکذیب ایدب وحشر جسمانیغه انکار ایده در (مُبِینٌ) آچق وروشان یعنی اوزینك کج عقلی برلان عالمنی قدیم اثبات ایدوب اهل ایمان ایله مجادله قیلادر بازارلارده وغیری مجمع ناسده (وَضَرَبَ) دخی بیان قیلادر اول عاص بن وائل (لَنَا) بزلره (مَثَلًا) اوخشاشلاری خالقیتده یعنی ایتادر واجب الوجود برذات ایدی اول برذاتدن ایکنچی نرسه لار صادر اولماز در اول برذات فلك اوّلنی تخلیق ایلادی فلك اوّلده عقل فعال یعنی جبرائیل ‌ه سن فلك ثانینی تخلیق ایلادیو بیورمشدر الی نهایة مالایعنی سوزلر سویلاب مؤمنلر ایله مناظرۀ باطله لر قیلادر (وَنَسِیَ) اونوتدی اول عاص بن وائل (خَلْقَهُ) اوزیننك یراتلدوقنی حالانکه اوزیننك یراتلدوقی ایکی خسیس نجس صودن ایدی باوجود انکار بعث ایدوب الله تعالی یه مثال واوخشاشلر اثبات ایده در (قَالَ) ایتادور اول عاص بن وائل (مَنْ یُحْیِ الْعِظَامَ) کم ترگوزور اولدکی سیاکلاری (وَهِیَ) حال آنکه اول سیاکلر (رَمِیمٌ) چرمش دردیمادی الله تعالی عظامة زیراکه لفظ عظام اسم درصفت دکلدر یعنی اسم فاعل واسم مفعول معناسنده ایماسدر برکون اول عاص لعین اوچنه بر آدم ننك چروب والوب بتکان سیاکنی آلب محمد علیه السلام گا کلدی وایدی یا محمد بو چرلش واولمش سیاکنی کم ترگوزور دیو سؤال ایتدوکنده الله تعالی آیت ایندردی (قُلْ) ایتکل ای محمد اول عاص بن وائل گا (یُحْیِیهَا) ترگوزر اول چرمش والمش سیاکنی (الَّذِی) آنچلایں الله تعالی که (أَنْشَأَهَا) یراتدی اول چرمش سیاکنی (أَوَّلَ مَرَّةٍ) که اوّل مرتبه ده اول سیاکنی ایکی منی دن یراتب ایدی (وَهُوَ) اول الله تعالی (بِكُلِّ خَلْقٍ) هر بر مخلوقاننی کلا وجزءا (عَلِیمٌ) بلگوچیدر اول مخلوقلارنی اجمالا وتفصیلا کرا کیراتلماز لارندن اوّل وکراکیراتلدوقلارندن کزین بس اول عاص بن وائل ایدی یا محمد بن رؤسا مکه نی یارون جمع ایداین که بو چرمش والمش سیاکنی نه کشی ننك در ایرمودر خاتونمودر ترگوزوب بلدکمزدین کزین سنگا ایمان کلتورالم دیدی یارون سن محمد صفا ایله مروه آراسنده اولاسن بزلار قریش ننك اولوغلری ایلان بارمز محمد علیه السلام نعم دیدی چونکه عاص قریش ننك اولوغلارینه خبر بیردی که محمد اوشبو بنم اوچمداغی تتلمش وچرمش سیاکنی ترگوزرمن دیو وعده قیلدی

محمد صفا ایله مروه آراسنده اولماقچی اولدی دیدی ﴿القصه﴾ ایرته گوسن قریش ننك
اولوع لاری ابو جهل وعتبه وشیبه وذوالحمار وولید وعاص بن وائل وارم بن اسد وغیری نی
کم حکمائ عرب ومنجمین لار وکاهن لار وساحرلر جمع اولدیلار حتی یتمش ایکی کشی
صفا ایله مروه آراسنده جمع اولدیلار حضرت رسول اکرم نی اوندادیلار وایدیلار
یا محمد قل یحییها الذی دیدکی آیت الله تعالی دین اینمکاندر دیو ظن ایدرمزلر بلکه
اوزونك اول کلامی فصاحتنك وبلاغتنك ایله ابداع ایلامش سن اگر کلام ربانی اولورسه
الذی انشاها اوّل مرة دیدکی ننك تجربه سنی کوزمز آلدونده ایلاسون بو عاص بن
وائل ننك اوچنداقی تتلمش والمش سیاك انسانیت حالینه قایتب بزلره خبر ویرسون
وسننك پیغمبر ایردکینکا شهادة بیرسون بعده بزلر سنکا ایمان کلتوررمزلر لات
ومنات نی زیروزبر کلتوررمزلر بعده محمد علیه السلام غمکین اولوب توردقده الله تعالی
جبرائیل علیه السلام نی یباردی وار ایتکل حبیبمه دعا قیلماق آندین تر گوزمك بزلردین
﴿القصه﴾ محمد علیه السلام اول یتمش ایکی کشی یه حلقه قورب اولتورماق ایله امر
ایلادی اول عاص بن وائل ننك اوچنداغی چرمش سیاکنی حلقه ننك اورتاسینه صالماق
برلان بیوردی انداغ قیلدیلار که محمد علیه السلام قول کوتاروب دعا قیلدی (اللّٰهمّ
باسْمِكَ الّذی خلقتَ الاشیاءَ کُلَّها وعلّمتها فارجع هٰذه العظامَ البالیةَ الی حالها الاوّل یاحیّ یا
قیّوم یاذالجلال والاکرام) دیب دعا قیلد قندین کزین اول چرمش سیاك بر اوچ آدم
سیاکی اولدی بعده بر ییل کلدی اول ییل لر کلوب جمیع سیاکلری برام برام کلتوروب جمع
ایلادی اول سیاکلر جمع اولنوب آدمی صورتنچه اولدیلار قولی قولچه آیاقی آیاقچه
کامل بارماقلاری برلان اولدی اوزنلغی اول آدم ننك یتمش ایکی آرشون اولدی
بعده اول سیاکلره سنکرلار پیدا اولدی قان لار یوکروب تن لر اوسوب بر خوب
صورتلی اولوب جان کروب تورب اولتوردی ایدی یا آخنا محمد بن عبدالله
انك لرسول الله دیدی بن اسماعیل علیه السلام اوغلی قیدارم دیدی بنی یکرمی
اوچ یاشمدہ کافرلر شهید ایتدیلار آتام اسماعیل علیه السلام بنی کلتوروب عرفات
طاغینه دفن ایلادی بوملعون عاص بن وائل بنم قبرومنی آچب بر اوچ سیاك
توفراقمنی آلمش درسننك ایلان مجادله قیلماق اوچون دیدی یا قرداشم محمد علیه

السلام

السلام بن سننك امتنكدن اولماقم ايلان آتام اسماعيل عليه السلام دعاقيلمش ايدی بن آننك دعاسندان تعجب ايداردم ديدی حتی كه شهيد اولدوقی زمانمه ديكن شول فكر ايله جان بيردم بلدم آتام ننك دعاسی ننك وقتی بوكون ايرمش ديدی پيغمبر عليه السلام ايدی ياقرداشم قيدار بن اسماعيل عليه السلام اولدوكنك زمانغه چوق زمان اولديمو قيدار ايدی منكده سكز يوز يل اولدی محرم آيی ننك اونچی كونی ايردی شمدی سنكا ترلوب امت اولدم محرم آيی ننك اونچی كوننده ديو سوزلاب خوب يكت توفراق اولوب كتدی بو حالنی كوروب يتمش ايكی كشی ننك توقزی ايمان كلتوردیلر قالغانلاری يا محمد جئت بسحر عظيم ديدی لر تفسير نوغرايس ده وابن عباسلا بيله منكور در ودخی الله تعالی اولوكلرنی تركوزمك لكی ننك نظيرنی بيان ايلايب وقدرت غريبه سنی بيان ايلاب بيوردی (الَّذی) آنچلاين الله تعالی در اولوكلاری تركوزان (جَعَلَ) يراتدی (لَكُمْ) سزلرننك فائده نكز اوچون ای آدم اوغلانلاری (مِنَ الشَّجَرِ الْأَخْضَر) ياشل قابقلی ايكی يغاچدن بری مراخ وبری غفار يغاچيدر بو ايكی يغاچ مكه صحرالارنده چوق اولغوچيدر هر ايكی يغاچنی پچاق ايله كيسارسانك تامچی لانب صولار آغار بو ايكی يغاچ ننك اوزونلقلاری طوبلغی يغاچی قدر نچه اولور يپراقلاری زلفی يغاچی كبيدر يمشلاری هم زلفی يمشی كبيدر بو ايكی يغاچ مكه تاغلارنده چوقدر شوننك اوچون الله تعالی لكم ديدی زيراكه بو يغاچ مكه يورطندن غيری يورتلك يوقدر وهم بو سوره مكه ده نازل اولدی ودخی بو ايكی يغاچ ننك مراخ ديدكی سی كوكرت حكمنك در غفار ديدكی سی اوت حكمنك در چنانكه بری برينه صوقسانك ياكه تامچی سيننك صوی ايكنچی سيننك تامچی سينه اوغرارسه كورلاب اوت بولور ودخی عجايب قدرة الله اولدر مكه ننك تاغلارينك تاشلارندن چاقمه ايله چغارسنك اوت چقماز چاقمانه قدر قورچلی اولسه ده بو وجه چه بو آيات خاصدر ياكه بطريق عامدر بو آيات ننك معناسی اولدر كه اولوكلار تركوزان آنچلاين الله تعالی دركه يراتدی ای آدم اوغلانلاری سزلرننك انتفاعنكز اوچون هر جووش آغاچدن اوت چقرماقی ديماكدر بارچه آغاچلارنی بری بری ايله قاتيغ اشقوسانك اوت چقار مگر عنب يعنی اوزوم يغاچندن نه قدر اشقوسانكده اوت چقماز درنه قدر قاتيغ دور ايلاسانكده زيرا

طبیعتنك عناصر اربعه بتمامه اولمادقی اوچون (نَارًا) اوتنی یراتدوق نته که مباحثه لارینی آنکلادونك (فَاِذَا) بس شول زمانده یعنی مراح ایله غفارنی بر برینه صوقدقی زمانده یا که جوش بغاچ لارنی بری بریله قاتیغ اشقودقی زمانده (اَنْتُمْ) سزلر ای مکه اهلی یا که سزلر ای بنده لر (مِنْهُ) اول آغاچدن چقغوچی اوتنی (تُوقِدُونَ) اوتون لاره قویب یاندروب نعمت لر پشورور سزلر بو آیات دلالت ایدر که کونکل کولارنکز ایلان یعنی کوزنکزده بصیرة اولورسه بعث ننك وجودینه زیرا که الله تعالی صو ایله اوتنی و آغاچنی بر یره جمع ایلامشدر صو اوتنی سوندرمایدر اوت دخی آغاچنی یاندرمایدر ودخی دلالت ایدار که فلاسفه ننك جزء الذی لایتجزی نی نفی ایتدوکلارنی اثباتنه دلالت ایدر که متکلمین لار اثبات ایلادیلار فلاسفه لارننك کافر صریح ایردکلرینه بو آیات کافی در آنی اوقغوچی لرننك واوقتغوچی لرننك ایمانسز ایردکلری ظاهردر (اَوَلَيْسَ الَّذِى) ایا ایماسمی آنچلاین الله تعالی بلی ایرر (الَّذِى) آنچلاین الله تعالی قادر الله در (خَلَقَ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضَ) یراتدی اول الله تعالی یرلرنی و کوکلارنی بو قدر اولوغ لق لاری ایلان کوکلرنی تراکسز یراتدی ویرلرنی سندسز یراتدی (بِقَادِرٍ) قادر ایماسمو بلی قادر ایرر (عَلٰى اَنْ) شوننك اوزارینه قادر (يَخْلُقَ) یراتمغه قادر (مِثْلَهُمْ) آدمی لر اوخشاشلی کچوك حیوانلار (بَلٰى) الله تعالی کندو اوزینه جواب بیروب ایدیکه بلی قادر الله در که عدم نی وجود ایدار وجودنی عدم ایدار گا (وَهُوَ) اول الله تعالی (الْخَلَّاقُ) خلقی کوبدر یا که تخلیقی کوبدر زیرا که خلاق لفظی صیغهٔ مبالغه در هر ایکسی اراده اولنور (الْعَلِيمُ) بلگوچیدر جمیع اشیالارنی کلاو جزءًا اجمالا وتفصیلا یا که معلوماتی در زیرا که علیم لفظی صفة مشبهه در هر ایکسی اراده اولنور (اِنَّمَآ اَمْرُهُ) ایماسدر آننك شأنی مگر ایرر (اِذَآ اَرَادَ شَيْئًا) قایوزمان تلاسه که برسینی وجود ایدار گا (اَنْ يَقُولَ) الله تعالی ننك ایتماکیدر (لَهُ) اول شی گا (كُنْ) بولغل دیو (فَيَكُونُ) بس اول شیی عدم دن وجود اولور اول شی نی وجود ایدر گا آلتلاره واسباب لاره محتاج ایرماسدر بس مجرد بول دیما کی ایله اولور فیکون لفظنی مرفوع اوقمق جائزدر زیرا محذوف مبتدا اننك خبری در فهو یکون معناسینه در یا که منصوب اوقماق جائزدر بو صورتده معطوفدر علی ان یقول اوزارینه

تأمل ایلایه‌سن (فسبحان) بس پاك وبی عیب الله تعالی نی پاکلای من اوصاف مخلوقاتدین
فسبحان‌ننك فاسی بونده محذوف شرطننك جوابیدر یعنی اذا تأملت ما فی هذه السورة
فسبح سبحانه دیما کدر تورکی معناسی اولدورکه هرقچان بوسورهٔ یس داگی عبرتلارنی
وقصه‌لرنی فکرلاسام عجایبه قالورم شول اجلدن یارب سنی پاکلرم وتنزیه ایدارم جمیع
مخلوقاتلر صفاتندن دیما کدر الله تعالی بوجمله‌نی بنده‌لره تعلیم اوچون ایندردی شول
اجلدان عرب‌لاربر شیاٴ عجیبه‌نی کورسه‌لر سبحان الله دیرلر شول اجلدان سبحان
الله لفظی کلمهٔ تعجب دیرلر (الّذی) آنچلاین قدرتنده وکمالتنده‌وصنعتنده عجایب
الله‌تعالی‌در (بیده) اول الله تعالی‌ننك بلاکیف ید قدرتنده‌در (ملکوت کلّ شیٴ)
هراشیالار آننك ملکنده اولماقدر بوصورتده ملکوت ملك‌معناسینه‌در واو ایله‌تا
آرتدرلدی مبالغه اوچون یاکه ملکوت‌واو ایله تاسی نفس کلمه‌دن اولورسه‌ای باطن کل شیٴ
معناسینه‌در بوتقدیرچه ملکوت باطن معناسینه‌در بعضیلار ملکوتنی ابتداٴ معناسینه
دیرلاربواورنده‌بومعنا انسب‌در زیراکه‌والیه‌ترجعون قرینه ایله‌ای ابتداء کل شیٴ
معناسینه‌در (والیه) اول الله تعالی صاری بنده‌لار (ترجعون) انتهاءلرنکزده
الله تعالی‌ننك حکمی صاری قایتورسزلار اعمال‌لارنکزه وافعال‌لارنکزه کوره جزالار
کوررسزلر ترجعون لفظی حسن الاختتام‌در بنده‌لارینه تعلیم اوچون‌در نته‌که
سوره‌ننك ابتداسنی متشابهات ایله ابتداء ایلدی بارچه معنالاری الله تعالی‌یه قایتورو
اسرارلرنی الله تعالی بلورو بنده‌لارنی ایندگولك فعلینه واقوالینه قایتارغوچیدر ❊

❊ سورة الفتح مدنية تسع وعشرون آيات ❊

بســـــــــــــــــم الله الرّحمن الرّحيم

تاریخ هجرةننك آلتنچی یلنده‌آی‌ننك اوّل کوننده دوشبه کون ایردی پیغمبرمز
صلی الله علیه وسلم مدینه‌دن منکده تورت یوزکشی ایله حج طلبنده‌اولوب‌وهم غازیلق
قیلور اوچون چقدیلار میقات احرام‌ننك ذوالحلیفه دیدکی اورنغه یتوب احرام بغلامغه
توردوقلارنده‌ابوجاهل لعین مکه شاهی ایردی شهرمکه‌دن آلتی‌منك کشی ایلان
پیغمبره‌مقاتله اوچون‌وحج‌دن‌منع ایدار اوچون چقدی پیغمبرمز علیه السلام یارانلاری
ایله ذوالحلیفه‌دن کیروکلوب مدینه‌طرفندین اولان (حدیبیّه) دیگان‌چوقوره کردیلار

بعده پیغمبرمز ابوجاهل گا ابوبکر صدیقنی ایلچی یباردی نامه نی یازدی یا ابا الحکم سننك ایله بابالارمز بر دور بزلارنی آتامز ابراهیم علیه السلام ننك ایوندن عبادة دن منع ایلامانکزلر بزلاردن هر یل کعبه یه وارب حج قیلدقمز اوچون مال آلغل کلْ بر و آتامز ابراهیم حرمتی اوچون آتامزننك بنا قیلدقی ایونده هرکم عبادة قیلسه آنی منع ایلامایوك دیو یازدی ثم السلام علی من اتبع الهدی یازونی بیروب ابوبکر صدیقنی یباردی حضرت ابوبکرنی ابوجهل غایتن سوار ایردی چون ابوبکر نامه نی بردی ابوجهل نامه نی قاراب مفهومنی آنکلاب یغلادی ایدی یا ابوبکر سنی دوست توتامز اوچون و آتامز ابراهیم خلیل الله ننك حرمتی اوچون و بیت الله ننك عظمتی اوچون بار ایتکل محمد کا اون یلغه چه کلوب حج قیلسونلار اوزلارینك بلدکی قدرلرنچه بیت الله نی حرمتلاسونلار الابو یل کیرو قایتسونلر زیرا که بن محمد کا مقاتله اوچون چقارم دیو قسم ایتب ایردم بو یل محمدنی مکه یه کرتمام دیو ابوبکره کوب مال لر بیرب یباردی و نامه نی یازدی چون نامه پیغمبرمز علیه السلام غه ایرشکاچ اوقدیلر پیغمبر علیه السلام ایکنچی یل حج لارنی قضا قیلماق اولب وساچ لرنی آلدروب وبعضلری قصر ایدوب قایتدیلار یولن قایتدقلارنده بو سوره نازل اولدی (انّا) بدرستی وراستیکه بزلار (فتحنالك) آچدق بزلار ای محمد سننك فایدانك اوچون حج یولنی یا که حکم ایلادك بزلر ای محمد سننك فایدانك اوچون مکه نی حج قیلورغه وغیری شهرلرنی کلاچك یل لارده فتح قیلورغه ای محمد سننك واصحاب لارنك فایداسی اوچون اولجاماللارنی آلب فاید الانورلر (فتحًا) آچماق آچدوق (مُبینًا)ظاهر و آشکاره آچماق ایله آچدوق یعنی ابوبکرننك صلح ایله قایتماقی مشهور ومعروفدر الله تعالی ننك انا فتحنا دیماکی براعت استهلال در زیرا بوسوره ننك اچنده گی آیاتلار فتوح کفاره واسلام دینی ننك قوّت ونصرت تابماقلارینه دلالتدر انا فتحنا دیو الله تعالی ننك لفظ ماضی بر لان ایتماکی عربلرننك عادتنچه در زیرا که بوفتح لرننك ونصرتلرننك بولماقی کائناتُ الْموجودات حکمتن در ودخی اوزیننك جلالتنی مخبر اولوب کلاچك زماننی اوزیننك علوشاْننی بیان ایلامکدر فن اهلنه مخفی دکلدر (لیغفرلكَ اللّٰه) بولیغفرلك ده گی لام علهٔ فتح اوچون دکلدر یا که علهٔ غائیه اوچوندر بو علهٔ غائیه بواورنده توردر غیریلر بوتورته تابع در بوتورت

علهٔ غائیه‌ننك برسی امت‌لارننك كناه‌لارینه مغفرتدر ایكنچیسی تمام نعمت اسلامدر اوچونچیسی هدایت صراط مستقیم در تورتنچی‌سی نصر عزیزدر وغیری علهٔ غائیه‌لر بونلاره تابعدر زیراكه بولام یعنی لام علهٔ مسبب‌لارینه داخلدر سبب‌لرینه داخل دكلدر تأمل ایلایه‌سن یعنی آچارمزلر سننك جهادنك سببلی مكه‌نی وغیری شهرلرنی سنكا مخصوص امت‌لارننك كناهلارنی یرلقماق اوچون وآنلاره اتمام نعمت اسلام اوچون وآنلارنی توغری یولغه هدایت‌لری اوچون وآنلاره جهادلارنده عزیز یعنی غالب اولاچق نصرت‌لار اوچون دیماكدر (مَا تَقَدَّمَ) شونچلاین زلت اقدامكه پیغمبرلكدن الگاری اولدی (مِنْ ذَنْبِكَ) سننك زلت اقداملارنكدن (وَمَا تَأَخَّرَ) شونچلاین زلت اقداملارنكنی یارلقادم پیغمبرلك ویرلدوكندن كزین بوتفسیرچه پیغمبرلر صغائر ذنوبدن خالی ایرماسلردر بوزلت اقداملری سهوادر عمدا دكلدر ابن عباس حضرتلری بواورنده معنای بیله‌دیمش كه آچدوق بزلار مكه شهرنی وغیری شهرلارنی ای محمد ماتقدم من ذنبك ای من ابیك وامك آدم وحوّا وماتأخر من ذنوب امتك بعد واتك معناسینه‌در معناسی اولدر ای محمد آچارمزلار مكه شهرنی وغیری شهرلارنی شوننك اوچون كه آتانك آدم وآنانك حوّا گناه‌لار اشلاب اوجماحدن چقدیلر آنلرننك گناه‌لارنی عفوایتماكم آننك اوچون ایدی كه سننك مكه‌نی فتح ایدوب وغیری شهرلارننك فتح ایده‌ماكنك سببلی عفوایلادم وكلاچك امتلارننك هم گناهلارنی عفوایدارم دیماكدر بوتفسیرچه پیغمبرلر صغائر وكبائر گناهلاردن عمدا وخطاء قیلمقدن منزه‌لاردر بعضی علمالار تفسیر ایلامشلاردر ذنبكدن مراد ترك افضل دیو تفسیر ایلامشلردر (وَيُتِمَّ) تمام ایدار (نِعْمَتَهُ) اوزیننك اسلام نعمتنی (عَلَيْكَ) سننك اوزرینكا هم امت‌لارننك اوزرینه (وَيَهْدِيَكَ) كوندررسنی ای محمد ودخی امتلارنكنی (صِرَاطًا مُسْتَقِيمًا) توغری یول اوزرینه اول اسلام یولیدر (وَيَنْصُرَكَ اللّٰهُ) نصرت بیرورسنكا ای محمد الله تعالی جهادننك سببلی (نَصْرًا) شونچلاین نصرتدر (عَزِيزًا) غالب اولاچی نصرتدر (هُوَ) اول الله تعالی (الَّذِي) آنچلاین الله تعالی (أَنْزَلَ) ایندردی اول الله تعالی (السَّكِينَةَ) قرار قیلاچق صبرلقنی (فِي قُلُوبِ الْمُؤْمِنِينَ) مؤمن‌لرننك قلبنه حدیبیه توقشنده وهم هر عباده‌لارده اخلاص وصبرلقنی الله تعالی مؤمن‌لرننك قلبنه ایندردی

(لِيَزْدَادُوا) آرتدر ماق اوچون ایندردی (ایمانًا) عبادةلارنی (مَعَ ایمانهمْ) کلمهٔ شهادتین
ننك وعبادت صلاةننك بارلقی برلان جهاده عبادة آرتوردم وحج قیلماقی بیوردم وزکاة
وعشر ورمضان روزه‌سینه بیوردم تا که بندهلر و م ننك بو اعمال لرنی اخلاص ایله قیلسه‌لر
از دیاد درجه اوچوندر تا که عبادتلر اوستینه عبادتلر آرتدردوم دیما کدر (وَلِلّٰهِ) الله
تعالی یه مخصوصدر نصرت بیرمك (جُنُودُ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ) کوکدا کی فرشته‌لار
عسکرلرینه ویردا کی بنی آدملاردن اولان عسکرلره بو آیات اصحابلره منت ایلامك
لرندن نهی قیلماقدر ایدیلر بزلر سببلی بو محمد علیه السلام دوشمانلارینه ظفر تابدی
دیو ایتماسونلار اوچوندر یعنی یردا کی وکوکدا کی عسکرلرننك نصرت تابماقلاری
الله تعالی دندر (وَكَانَ اللّٰهُ) بولدی الله تعالی هم بولور همیشه (عَلِیمًا) قللارینك
حاللارنی بلگوچی (حَكِیمًا) قللارینه حکم ایلا گوچیدر هیشه غالب لك ومغلوبلك ایله
(لِیُدْخِلَ الْمُؤْمِنِینَ) جهاد بیورلدی مؤمن ایرانلارنی (وَالْمُؤْمِنَاتِ) مؤمن خاتونلارنی
بو تقدیرچه لیدخل ننك لامی فعل محذوفکا متعلقدر امروا بالجهاد لیدخل المؤمنین
والمؤمنات (جَنَّاتٍ) اوجماحده اولغوچی باغچه‌لاره (تَجْرِی) آغار (مِنْ تَحْتِهَا) اول
باغچه‌لار آستی لاردن (الْاَنْهَارُ) یلغه‌لار آغار سوتدن و بالدن و خمردن (خَالِدِینَ) ابد
بولدقلری حالده اوزلری اچدوکی یلغه‌لاری واوستوندا کی کیوملری وبندوکی
پراقلری ایله منکولاردر (فِیهَا) اول اوجماح ننك باغچه‌لارنده (وَیُكَفِّرَ عَنْهُمْ) اورتور الله تعالی
غازیلارننك (سَیِّئَاتِهِمْ) یاوزلقلرنی یعنی گناه‌لرنی عفو ایدوب اوجماح روزی ایلایوب
ودیدارینه مشرف ایدار (وَكَانَ ذٰلِكَ) بولدی بو گناهلرنی عفو ایدوب دیدارینه
مشرف ایلامك (عِنْدَ اللّٰهِ) خدای تعالی ننك بلاکیف قاتونده (فَوْزًا عَظِیمًا) اولوغ
قول اوستونلك (وَیُعَذِّبَ) اصلنده ولیعذب لیدخل کا عطفدر یعنی جهاد بیورلدی
عذاب ایتار اوچون (الْمُنَافِقِینَ) منافق ایرانلارنی عذاب ایتار اوچون (وَالْمُنَافِقَاتِ)
منافق خاتونلارنی عذاب ایتمك اوچون (وَالْمُشْرِكِینَ) پت پرست ایرانلارنی
(وَالْمُشْرِكَاتِ) پت پرست خاتونلارنی عذاب ایتمك اوچون جهاد بیورلدی (الظَّانِّینَ)
منافقین ومنافقاتلر ومشرکین ومشرکات لر گمان قیلغوچیلردر (بِاللّٰهِ) الله تعالی یه (ظَنَّ السَّوْءِ)
یاوز گمان قیلغوچیلردر آنلارننك یاوز گمان لری بو ایدی الله تعالی محمد واصحابلره جهاد

قیلدوقلرنك نصرت بیرماسدر زیرا که محمد ننك عسکری آزلقندان کافر ننك عسکری کوبلکندن سؤلفظی فتح سین ایله اوقماق وضم سین ایله اوقماق جائزدر بوسوره ده هر اورنك کلدکی وقتده تأمل (علیهم) بولغوچیدر اول منافقلاره ومشرکلره (دائرة السؤ) یاوزلقلاری ننك ایلانماکی وچولغانماقی انواع ذلتلار وعذابلار برلان (وغضب الله علیهم) الله تعالی ننك آچیغی وقهری منافق ومشرکلره در (ولعنهم) یراق قیلدی الله تعالی رحمتندن اول منافقلار ومشرکلری (واعد) حاضرلدی (لهم) آنلار اوچون آخرتده (جهنم) جهنم تموغنی (وسائت) نی یاوز بولدی اول جهنم منافقلره ومشرکلره (مصیرا) اورلمك وقایتماق یوزندن (ولله) الله تعالی یه مخصوصدر (جنود السموات) کوك عسکرلرینه نصرت بیرمك (والارض) یرعسکرلرینه نصرت بیرمك (وکان الله) بولدی الله تعالی زمان اوّلده هم بولغوچیدر الله تعالی همیشه کلاچك زمانده (عزیزا) غالب بولغوچیدر ملکنده (حکیما) اوزی صفتنده حکم قیلغوچیدر مسلمانلار عسکری آزاولسه ده کافرلاره غالب ایلاگوچیدر منافقلر ومشرکلر گمان ایلامکلری باطلدر (انا) بدرستی که بزلر (ارسلناك) یباردك وبعث ایلادك ای محمد سنی (شاهدا) گواه ایدوب قیامت کوننده امتلرنك ننك افعاللرینه واقواللرینه (ومبشرا) دنیاده آنلاره اوجماح ایله سیوانچ بیرمك ایلان (ونذیرا) تموغ عذابندان قورقتماق اوچون یباردك (لتؤمنوا) ایناناماق اوچون یباردم سنی پیغمبر ایدوب تاکه ایناننغای آنلار (بالله) الله تعالی ننك برلکینه وبارلغینه (ورسوله) الله تعالی ننك پیغمبرینك حقلغینه لیؤمنوا لفظی وآلده کلاچك ویعزروه لفظی ویوقروه ویسبحوه لفظلرنی یاءغیبة ایلان اوقماق وتاءمخاطبه ایلان اوقماق جائزدر بواورنده لتؤمنوا تاکه ایناننغای سزلر اول محمد ننك حق پیغمبر ایردکینه دیماکدر (وتعزروه) تاکه نصرت برگای لار آنلار اول پیغمبره یاکه نصرت برگای سز سزلار اول پیغمبره امام عاصمدن روایتدر یعززوه ایکی زا ایلان اوقماق جائزدر بوصورتده معنا درعزت وحرمت ایلگای لر اول پیغمبرنی یاکه عزت وحرمت ایتکای سزلر اول پیغمبره والله تعالی گا (وتوقروه) اولوغ لایاسزلر الله تعالی ننك امرلارنی وهم رسول الله نی (وتسبحوه) اول الله تعالی نی مخلوقاتلار صفاتندن منزه ایدوب سبحان الله دیا سزلار (بکرة) ایرته لرده (واصیلا) وکیچه لارده

یعنی دایم الله تعالی ننك ذکری ایله مشغول اولاسزلار ونمازلار اوقوب توبه وتضرع
ایله اولاسزلار ابن عباس تفسیرننك کتورمشدرکه بکرةدن مراد ایرته نمازیدر واصیلادن
مرادیسیع نمازیدر بو ایکی نماز منافقلاره جماعت ایله اوتاملك آغر دردیدی مؤمن
مخلصلاره سهل دردیدی خصوصا بو ایکی نمازنی جماعت مسجدده اوتماکده نیچه ما
حدیث صحیح لار واردر اولدی ترکننك منافقلق ایله اوتایانلره حج وعمره ثوابی ایله مشارق
ومبارقده مسطوردر (انَّ الَّذینَ) آنچلاین مدینه عرب لاری (یبایعونكَ) قول
بیرشوب عهد قیلدیلار سننك ایله ای محمد مدینه دن مکه یه حج اوچون چقدوقندکده
ایدیلر یارسول الله اگر مکه جماعتلاری بزلرنی کرتمایون مقاتله ایلسه لر رضامزلار بز
دخی رضامزلار مال لارمز ایـلان وباشلارمز خدا یولینه فدا اولسون دیو پیغمبرمز
صلی الله علیه وسلم ایله عهد قیلدیلر بو عهدنی هم قیلدی مدینه ننك غفار اوروغی
برلان ومزنیه وجهینه ونحعی واسلم اوروغ لاری پیغمبرمزه عهد قیلدیلار بزلار دخی
یارسول الله سزلر ایله مکه یه وارورمزلار حج قیلورمزلار اگر مکه جماعتلاری سننك
ایله مقاتله ایدرسه لار بزلار هم سننك ایله مقاتله ایدرمزلار دیوب عهد ایلادیلر نته که
بو سوره ننك اوّلنده ذکر ایلادوك چون بو بیش قبیله محمد علیه السلام سفر مکه قیلدوقلارنده
بارماز اولدیلار بو گماننی ایلادیلار محمد منکده تورت یوز کشی ایله مکه یه واررسه
هیچ بروسی بومدینه یه قایتمازلر زیرا ابو جهل اولوغ پادشاه درعسکری چوقدر محمد یلرنی
قاچدان کچرورلر چونکه بونلر اولوب بتکاچ مدینه نی ابو جهلگا اختیار ابیرورمزلار قالدوقی
جماعت لارنی اسیر ایدوب مال لارنی اولجا ایدرمزلار دیدیلر الله تعالی اول منکده دورت یوز
کشیلارننك وعدلرنی وبیش قبیله لرننك وعدلرینه تورمادوقلرنی بیان ایلاب بیوردی
(انَّ الَّذینَ یبایعونكَ انَّما یبایعونَ اللهَ) اول منکده تورت یوز کشی وبیش قبیله ننك
عرب لری عهد قیلمادیلار مگر قیلدیلار الله تعالی برلان یا محمد سننك ایله عهد قیلسه لارده
بنم ایله قیلدقی کبی در (یدالله) الله تعالی ننك بلاکیف قولی وقدرتی (فَوقَ أیدیهمْ) اول
بیعت ایدانلارننك قول لارندن اوستوندر (فَمن نَکثَ) برمن قیلدقی عهدنی بوزارسه
(فانَّما ینکثُ) قایتماس در اول عهد بوزدقی ننك گناهی مگر قایتور اول گناه ننك
ضرری (علی نَفْسه) اول من ننك کندو اوزینه (ومَنْ أوفی) برمن وفا ایلاسه (بما)

شول

شول نرسه برلان (عاهدَ عليهُ اللّٰهَ) الله تعالى ننك اسمى برلان عهد قيلدى بر نرسه اوزارينه (فسيؤتيه) بس تيز دركم بيرر الله تعالى اول عهدينه وفا قيلدوقى كمسنه يه (اَجراً عظيماً) اولوغ اجرنى وثوابنى وحضرت اباعمرو كوفيين لر فسيؤتيه غيبه برلان اوقوب فعلنى الله تعالى يه اسناد ايلاديلر باقى قرّ الارنون تعظيم برلان اوقديلر فسنؤتيه ديو بوصورتده التفاتدن خالى ايرماس در فن اهلينه مخفى دكلدر (سيقولُ لكَ) تيزدر كم ايتور سنكا اى محمد (المخلَّفونَ) عهدلرينه ووعدەلرينه خلاف لق قيلغوچيلار (من الاَعراب) بيش قبيلەننك عرب لرى اوّلـگى غفار قبيلەسيدر ايكنچى مزنيه قبيلەسى اوچونچى سى جهنيه قبيلەسى تورتنچى سى نخعى قبيلەسى بشنچى سى اسلم قبيلەسى چونكم بونـلار محمد عليـه السلام برلان مكه يه حج بارماق بـرلان وعدە بيرگانلار ايردى ياوز گمان قيلوب ابو جهل دن قورقوب وعدەلرنى بوزغانلر ايردى پيغمبرمزننك واصحابلارننك صاح ايدوب سلامت يورب قايتدوقلارنى كوروب قيلدقى وعدەلرنى بوزوب حجيل اولوب عذر استماك لرنى الله تعالى رسول الله عليه السلام گا يولده بو آياتنى ايندوردى يعنى تيزدركم ايتورلر سنكا اى محمد اول خلاف قيلغوچى بيش قبيلەننك عرب لرى (شغلتنا) مشغول قيلدى بزلرنى سنكا ايارمايون قالماقمزده (اموالُنا) بزلارننك مال لرمز (واَهلونا) دخى بزلارننك اهل اولادلرمز شغلندان بوشامايون بزلر سننك ايله بارا آلمادق (فاستغفرلنا) بس اى محمد يارلقايو استاكل الله تعالى دن بزننك اوچون رسولينه خلاف قيلدقى گناهلارمزنى الله تعالى آنلارننك بوسوزلرنده يالغانچى لار ايردوكينه آيات ايندرب بيوردیكه (ويقولُون) ايتورلر اى محمد اول بش قبيلەننك عرب لرى يارسول الله بزننك اوچون الله تعالى دن يارلقايو تلاكل ديو (باَلسنتهم) تل لرى برلان ايتورلر (ما ليسَ فى قلُوبهم) ايماسدر آنلارننك الله تعالى دن استغفار استماك لرى خالص قلب لار ايلەدكلدر بلكه نفاقلق ايلەدر (قلْ) ايتكل اى محمد اول عرب منافق لرينه (فمن) يوقدر هيچ برا گوزيرا من استفهام در لا احددر (يملكُ) ملك لانـگوچى (لكُم) سزلاردن (من اللّٰه) الله تعالى ننك عذابنى ملك لانـگوچى يوقدر يعنى سزلرننك فايدانكز اوچون الله تعالى ننك عذابنى دوندرگوچى يوقدر (شيئاً) هيچ بر نرسەنى (ان اَرادَ) اگر تلاسى بولسه الله تعالى (بكُم) سزلاره (ضرّاً)

ضررنی امام حمزه ایله امام کسائی ضُرًّا ضمّ ضاد ایله اوقودیلار زیرا که فتح ضاد وضم ضاد ایله هر ایکسی لغت لاردر کالضعف والضعف (أو أراد بكم نفعاً) یا تلاسی بولسه الله تعالی سزلاره فایده‌لرنی بعضی لغت اهل‌لری ایتمش‌لر الضر بالفتح آخرتده ودنیاده بولغوچی ضررلاردر نفع هم دنیا وآخرتده بولغوچی فایده‌لاردر الضرضم ایله مرض وبلا ومشقت معنالرینه یوررکقوله تعالی انّی مسّنی الضّر وانت ارحم الراحمین (بَلْ) بلکل کم بل مونده انتقال اوچون در اضراب اوچون دکلدر بل مونده بر غرضدان ایکنچی غرضه کوچمك اوچوندر (كانَ اللّٰه) بولدی الله تعالی همیشه بولور الله تعالی (بما تعملون) نی کم عمل قیلدونکز سزلار وعده‌لارنکزنی بوزوب محمد ایله سفر قیلمادقنکزده (خبیراً) خبردار در (بَلْ) مونده هم انتقال اوچوندر اضراب اوچون دکلدر یعنی بل کم سز بش قبیله‌ننك عرب لاری (ظننتم) گمان قیلدنکز بیله‌دیو (أن لن ینقلب الرسول) البته اول پیغمبر مکه سفرندن کیرو مدینه‌یه قایتماسدر (والمؤمنون) دخی پیغمبر ایله کتدکی منکده تورت یوز مؤمن‌لار قایتماسلار دیو (الی أهلیهم أبداً) ابد آنلار جماعت‌لرنی قایتب کورا آلماس‌لردر بلکه آنلرنی مکه کافرلاری قلچ‌دن کچرورلر دیو گمان قیلدنکز (وزین ذلك) معقول کورندی بویاوز گمان‌لر (فی قلوبكم) سزلارننك کونکل‌لرنکز اوزرینه (وظننتم) گمان قیلدونکز سزای بیش قبیله عربلری (ظنّ السّؤ) یاوز گمانلرنی (وکنتم) بولدونکز سزلر واولدنکز (قوماً بوراً) دنیا وآخرت هلاك اولغوچی لاردن اولدونکز بورا جمع بائر در بمعنی الهالکین در (ومن لم یؤمن باللّٰه ورسوله) بر من ایمان کلتورماز اولسه الله تعالی ننك برلکنه ورسول الله‌ننك حق‌لغینه (فانّا) بدرستی وراستی که بزلار ایمان کلتورمیانلاره (أعتدنا) حاضر قیلدوق بزلر (للکافرین) ایمانسزلر اوچون (سعیراً) قاتی قزدرغوچی اوتنی (ولله) الله تعالی‌یه خاصدر (ملك السموات والأرض) کوکداکی ویرداکی ملکلر (یغفر لمن یشاء) یارلقار بعضی من‌ننك گناهنی توبه قیلدقندین کزین (ویعذب من یشآء) تلاگان من‌لارنی عذاب ایدار (وكانَ اللّٰه) بولدی الله تعالی هم بولور همیشه الله تعالی (غفوراً) عفو قیلغوچی توبه قلدقی بنده‌لارننك گناه‌لرنی (رحیما) همیشه رحیم ایلاب بنده‌لری‌ننك توبه‌لرنی قبول ایداچی الله تعالی در رسول الله صلی الله علیه وسلم (حدیبیّه‌دن

قايتوب بريلدين صونك يعني تأريخ هجرةننك يتنچى يلنده محرم آينده پيغمبرمز
محمد مصطفى صلى الله عليه وسلم خيبر شهرينه غزا اوچون قصد قيلدى وفرمان بيردى
هر كم بنم ايله مكه سفرنده اولديلر وحديبيه ده برگا اولديلر شول كمسنه لر بنم ايله
خيبر غزاسينه وارسونلار ديو بيوردى مذكور بش قبيله ننك عرب لرى ايديلر
بزلرنى محمد خيبر توقشنه آلوب بارسه بزلار هم يارديمچى اولالق ديديلار الله تعالى وعده
قيلب ايردى خيبر غزاسنده اولان مال لارنى واسيرلرنى اوزنك ايله مكه سفرندن
حديبيه دن قايتقان لر منكا تورت يوزكشى در آنلاره تقسيم ايدوب هم آنلار ايله برگا
باروب خيبر شهرنى فتح ايده سن ديمش ايردى ﴿القصه﴾ اول مخلف لرننك حال لرنى
بيان ايلاب بيوردى (سيقول لك المخلفون) تيزدركم ايتورلار اى محمد سنكا معهود
بش قبيله ننك وعده بوزغوچى عرب لرى (اذا نطلقتم الى مغانم) هر قچان بارسانكز سز
خيبر اولجاسنى آلورغه (لتأخذوها) خيبر اولجاسنى آلور اوچون بارسانكز (ذرونا)
قوينكز بزلاره اولوش (نتبعكم) ايارورمزلار بزلار سزلرگا اخلاص ايله هيچ برموندين
توبان عهدلارمزنى بوزمامزلار (يريدون) تلادى لار اول بيش قبيله ننك عرب لرى
(ان يبدلوا كلام الله) الله تعالى ننك كلامنى ووعده سنى آلوشدررغه تاكه الله تعالى ننك كلامى
بوايدى كه خيبر اولجاسى مخصوص در حديبيه اهلينه ديدكى كلامنى آلوشتورماقى تلاى لر
حال آنكه الله تعالى ننك كلامنك تبديلى يوقدر (قل) ايتكل اى محمد اول بيش قبيله ننك
عرب لرينه (لن تتبعونا) البته ايارماز سزلر بزلاره وهم بزلار ايارتمزلرمز سزلارنى
خيبره باردقمزده (كذلكم) اوشانداق ايارتمانكز ديو (قال الله من قبل) ايتدى
الله تعالى بزلاره بز مكه سفرمزدن اول قايتمازدان بورون يولده (فسيقولون) تيزدركم
ايتورلر اول بيش قبيله ننك منافق لارى بيله ديو (بل تحسدوننا) ايارتماد كلرى
آننك اوچون در بزلاردن خيبردن توشكان اولجا مال لرنى قزغانب كونچيلك جهتندن
الله تعالى سزلرگا ايراتمگا قويمادى ديرلار بو ايتماكلرى بل مجرد كونچيلكدر
غيرى دگلدر ديديلار (بل كانوا) بل كم بولديلار اول بيش قبيله ننك عرب لرى
(لا يفقهون) آنكلاغوچى بولماديلار امور دين نى وپيغمبره ايندكى آياتنى (الا قليلا)
مكر آزلارى آنكلاديلار بزلارنى خيبر اولجاسندن منع قيلماقى الله تعالى ننك حكميدر

پیغمبر بزلرنی وحی ایله آنکلاب منع قیلدی دیدیلار بوزدوقی وعدلرمز اوچون
بعضی لاری خالصانه توبه ایلادیلار (قُلْ) ایتکل ای محمد اول بیش قبیله ننك (لِلْمُخَلَّفِينَ)
خلاف لق قیلغوچیلاره (مِنَ الْأَعْرَابِ) مذکور بیش قبیله ننك عرب لارینه (سَتُدْعَوْنَ)
تیزدر کم اوندالورسزلر (إِلَىٰ قَوْمٍ) شونچلاین قوملار صاری اوندالورسزلار
(أُولِي بَأْسٍ شَدِيدٍ) قاتیغ توقوش اهل لری در وبهادرلر در سزلاره توقش ایله
کلور حنیفه دیدوك لری قوم زیرا آنلار خالص مسلمانلار در (تُقَاتِلُونَهُمْ) توقشدوقنکز
حالك آنلار ایله (أَوْ) یاکه (يُسْلِمُونَ) خالصانه مسلمان اولور سزلار الحال
اسلامنکز نفاق لق ایله در (فَإِنْ تُطِيعُوا) اگر اول بنوحنیفه مؤمنه توقوش مایون
اسلام قبول اید رسانگز (يُؤْتِكُمُ اللَّهُ أَجْرًا حَسَنًا) بیرر الله تعالی سزلره کور کام اجرنی
کورکام اجر اولدر که اوجماح غه کرگزب دیدارینه مشرف ایلامکدر (وَإِنْ تَتَوَلَّوْا) اگر
بنوحنیفه قومندان یوز چورسانکز یعنی آنلاره خلاف لق ایلاسانکز (كَمَا تَوَلَّيْتُمْ مِنْ قَبْلُ)
نته که یوز چوردنکز وآلدادونکز پیغمبر ایله مکه یه حج وغزا اوچون باروره مزلر دیو
(يُعَذِّبْكُمْ عَذَابًا أَلِيمًا) عذاب ایلار الله تعالی سزلرنی رنجداچی عذاب ایله دنیاده
باش لرنکز قاچدان اوتوب جماعت لرنگزننك اسیر اولماقیدر ومال لرنگزننك اولجا
اولماقیدر آخرتده ابدی جهنم ده قالماقنکزدر بو آیت ایندکدین گزین مدینه ده
اولغوچی آقساقلار وصوقور کوز سزلر بزلرگا جهاد فرضدر جهاده بارماغانمز اوچون الله
تعالی بزلرنی هم عذاب دنیا وآخرت ایله ابتلا ایدار دیو یغلادق لارنده الله تعالی بو آیاتنی
ایندردی (لَيْسَ عَلَى الْأَعْمَىٰ حَرَجٌ) ایماسدر صوقورلر اوزارینه گناه جهاددان
قالدوقلری اوچون (وَلَا عَلَى الْأَعْرَجِ حَرَجٌ) ایماس در آقساقلاره گناه جهاده بارمادق لری
اوچون (وَلَا عَلَى الْمَرِيضِ حَرَجٌ) ایماس در سرخاولره گناه جهاده بارمادوق لری اوچون
(وَمَنْ يُطِعِ اللَّهَ) بر من الله تعالی ننك امرینه بویون صونصه (وَرَسُولَهُ) دخی الله تعالی
ننك پیغمبرینه بویون صونصه (يُدْخِلْهُ) کرگوزر اول الله تعالی هر ایکیسنه بویون
صونغوچی بنده لرنی (جَنَّاتٍ) اوجماح یورتنداغی باقچه لره (تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ)
آغار اول باقچه لرننك آستی لرندن تورلوك تورلوك یلغه لر (وَمَنْ يَتَوَلَّ) بر من یوز
چورسه وخلاف لق ایلاسه الله تعالی ننك وپیغمبرننك امرلرندن (يُعَذِّبْهُ) عذاب

قیلور

قیلور الله تعالی اول من نی (عذاباً الیماً) رنجداچی عذاب ایله یدخله ایله یعذبه نی
یا ٔ ایله اوقماق جائز در هم نون ایله اوقماق جائز در معنالری فن اهلینه مخفی دکلدر
الله تعالی حدیبیه چوقورنده پیغمبرمز محمد مصطفی صلی الله علیه وسلم اهل مکه ایلان
توقوشماین صاح اوزارینه قایتماقنی کیر و قایتب بیوردیکه (لقد رضی الله) تحقیق رضا
اولدی الله تعالی (عن المؤمنین) شونچلاین مؤمنلرگا بولدی آنلار حدیبیه ده حدیبیه
اهلی ننك صلحی آننك اوچون در که مکه ده مسلمانلرنی دریغ ایلادیلر زیرا که پیغمبرمز
اهل مکه ایله توقش توتارسه‌لر مکه ده گی مسلمانلر خور اولور ایردی زیرا آنلار ابوجهل
تصرفنده ایردی‌لر (اذ یبایعونك) شول وقتنی یاد ایتکل ای محمد قوللر توتوشب
عهد قیلدیلار الله تعالی ننك ایوی کعبه دان هیچ برمسلماننی عبادة حج دان وتلاوت
قرآن دن منع ایلاماس کا اون یلغه تیکرو (تحت الشجرة) سمره دیدوکی یغاچ ننك
آستونده اول یغاچ حدیبیه چوقورنده ایدی زیرا که بوکون اسی ایدی پیغمبر صلی
الله علیه وسلم اصحابلری ایله اول یغاچ ننك کولا گاسنده اولتورمشلار ایردی شول
یغاچ توبنده برام برام کلوب صلح ایدوب قول آلشدیلار وعهدلر قیلدیلار اون یلغه
تیکرو قان توکوشمایوك دیو (فعلم) بلدی الله تعالی (ما فی قلوبهم) مؤمنلر کونکلندا گی
صدق دان ووفادان (فانزل السکینة علیهم) بس ایندوردی الله وقار وصبرلقنی اول
اصحابلار اوزرینه (واثابهم) بیردی الله تعالی اصحابلاره (فتحاً قریباً) یقین زمانده
خیبر شهرنی آلماقلقنی (ومغانم کثیرة) کوب کوب اولجالرنی (یأخذونها) آلورلر
اول خیبر شهرندان اولجالرنی اگرچه آنلار مکه غزاسندان بوش قایتسالار ده (وکان الله)
بولدی الله تعالی هم بولور الله تعالی همیشه (عزیزاً) غالب (حکیماً) بنده‌لرینه حکم
ایده‌چی در (وعدکم الله) وعده قیلدی الله تعالی بیعة رضوان اهلی یعنی حدیبیه دن
قایتدقی اصحابلره (مغانم کثیرة) کوب کوب شهرلرننك اولجالارنی وآچماقلقلرنی
سزلره اختیار بیرمشدر یعنی طائف شهری ننك اولجسنی روم وفارس شهرلری ننك
اولجاسنی سزلره روزی ایلادم دیماکدر (تاخذونها) آلورسزلار مذکور شهرلرننك
اولجالرنی (فعجل لکم هذه) بس آشقردی الله تعالی بوخیبر اولجاسنی قولونکزه
کرتورگا یعنی تیزلوك اوزرینه الله تعالی خیبر اولجاسنی قولونکزه کرگزدی چونکه

بو اصحاب لر خیبر او لجاسنی آلوب قایتوب باردقلارنده یولده بولارنی طلامغایتی یوز
یهودیلار چقدیلار بونلارننك یوق لادوقی وقتلارنده کلدیلار چونکه بونلارنی کوردیلار
کورب قورقدیلار زیرا که الله تعالی یهودیلارننك کونکلینه قورقو توشوردی طلامایون
بونلار اویقولرندن اویناسونلار دیو قاچدیلر الله تعالی آنلاردن خبر بیروب
بیوردی که (وَكَفَّ) منع قیلدی الله تعالی (أَيْدِيَ النَّاسِ) آدمی لر قوللارنی (عَنْكُمْ)
اوزنکزدان وخیبردان توشدوکی اولجانکزدن یعنی الله تعالی یهودیلر ننك قلوبلرینه
خوف توشروب سزلرنی طلاماقدن منع ایلادی (وَلِتَكُونَ) بولماقلق اوچون یهودیلاری
منع قیلدق ودخی خیبر او لجاسنی تیزلوك اوزرینه قولونکزه کرتدوك (آيَةً) علامت
اوچون الله تعالی ننك برلکینه وقادرلکینه وپیغمبرننك معجزاتیدر (لِلْمُؤْمِنِينَ) مؤمنلر
اوزرینه (وَيَهْدِيَكُمْ صِرَاطًا مُسْتَقِيمًا) کوندرور الله تعالی سزلرنی طریقی توکل صاری
اشلرنی الله تعالی یه تابشورماق یولنی (وَأُخْرَىٰ) ایکنچی مغانم لر صاری الله تعالی
وعده قیلدی سزلره ولفظ اخری صفة مغانم مقدر در مرفوع محلا اولب مبتدادر (لَمْ
تَقْدِرُوا عَلَيْهَا) قدرتنکز یتماس در اول او لجالرنی آلورغه بزدان نصرت او لماینچه یاکه
هنوز تقدیر ایتلمکان در اول او لجالرنی آلورغه بلکه کیلاچك یللارده اولور اول او لجالر
فارس شهرلری ننك وروم شهرلری ننك اولجاسی در (قَدْ أَحَاطَ اللَّهُ بِهَا) شك سز الله تعالی
اول غنایم لرنی احاطه قیلدی وغیری لردن صاقلادی قیامت کونه چه هر فتح وغنیمت
اولسه مونکا داخل در (وَكَانَ اللَّهُ) بولدی الله تعالی همیشه اولور (عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرًا)
همیشه متصف در بارچه نرسه لره قادرلکی ایلان (وَلَوْ قَاتَلَكُمُ الَّذِينَ كَفَرُوا) اگر
توقوش قیلسه لر ایردی مکه کافرلری سزننك برلان حدیبیه چوقورنده صلح غه
کونمایون (لَوَلَّوُا الْأَدْبَارَ) البته آرتلرنی بیروب قچارلر ایدی (ثُمَّ) بوقاچدوقلاریدن
کزین (لَا يَجِدُونَ) تابماس لر اول کافرلر (وَلِيًّا) صغناچق یر (وَلَا نَصِيرًا) تابماسلر
ایدی اول کافرلار یاردم بیرگوچی نی سزلردن قورتلور اوچون (سُنَّةَ اللَّهِ) الله تعالی
ننك یولی وعادتی پیغمبرلر اوزره سنة الله مصدر مؤکد مضمون جمله در ای سن ذلك
سنة در یعنی الله تعالی ننك عادتندن در پیغمبرلر اوزره غالبلك وکافرلر اوزره مغلوبلك
برلان یول قیلدی دیماکدر (الَّتِي) آنچلاین غالب لك یولی در (قَدْ خَلَتْ) تحقیق

کردوردی

كردوردى غالبلك يولنى پيغمبرلر اوزره (مِنْ قَبْلُ) سندن بورونغى پيغمبرلر همیشه كافرلره غالب اولديلر (وَلَنْ تَجِدَ) البته تابماس سن اى محمد (لِسُنَّةِ اللّٰهِ تَبْدِيلًا) الله تعالى يولنى تبديل اولغوچى يعنى الله تعالى ننك يولى اولدوركه انبيالارنى غالب ايلامك وكافرلرنى مغلوب ايلامك يعنى تابماس سن وكورماس سن اى محمد انبيالارننك مغلوب اولدوقنى وكافرلرننك غالب اولدوقنى بو صلح بعدنده مكه ننك سكسان كافر حديبيه چقورينه اوغرلق اوچون كلگانلار ايردى قراولچيلار توتب پيغمبرننك حضورينه كلتورديلار پيغمبر عليه السلام آنلارنى عفو ايدوب قوللرنى بوش قويدى زيرا قان توكلماسون ديب صلح ايتدوكلارى اجلدن شونى بيان ايلاب بيوردى كه (وَهُوَ) اول الله تعالى (الَّذِي) آنچلاين الله تعالى (كَفَّ أَيْدِيَهُمْ) منع قيلدى اول سكسان اوغرىننك قوللارنى (عَنْكُمْ) سزلارننك مال لارنكزنى اوغرلامقدن (وَأَيْدِيَكُمْ عَنْهُمْ) سزلارننك قوللرنكزنى منع قيلدق (بِبَطْنِ مَكَّةَ) مكه ننك حديبيه ديدوكى چوقرنده (مِنْ بَعْدِ أَنْ) شوندن صونك (أَظْفَرَكُمْ عَلَيْهِمْ) قول اوستون اولدونگز اول سكسان اوغريلاره زيراكه آنلارنى توتدنگز توتب پيغمبرننك حضورينه كلتوردكنگزدين صونك (وَكَانَ اللّٰهُ) بولدى الله تعالى هم بولور هميشه (بِمَا تَعْمَلُونَ) شونچلاين عمللرنى قيلدونگز اول اوغريلر اوزارينه توتدوقنكز بعدنده قامچى ايله اورماق كبى وتاش ايله آتماق كبى (بَصِيرًا) كورگوچى بولدى اول الله تعالى سزلارننك تعذيب ايتمكلكنگزنى تعملون لفظى تاء ايله وياء ايله اوقماق جائزدر معنالرى فن اهلينه مخفى دكلدر (هُمْ) اول مكه كافرلرى سزلاره جنك ايدارا اوچون مكه دن چقدوقى آلتى منك كافر (الَّذِينَ كَفَرُوا) آنچلاين كمسنه لردر كافر اولوب ايردى آنلار الله تعالى غه الله تعالى ننك رسولينه (وَصَدُّوكُمْ عَنِ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ) منع قيلدى لر اول كافرلر سزلرنى بيت الله غه طواف ايتماكدن (وَالْهَدْيَ) دخى قربان اوچون كلتورگان حيوانلارنكزنى منع قيلديلار (مَعْكُوفًا) حبس قيلديلار اول قربانلرى ياكه حبس قيلدقلارى حالده منع قيلديلار اول قربانلرى (أَنْ يَبْلُغَ مَحِلَّهُ) اول قربانلارننك ذبح اولاچق يرلرينه يتمايون منع قيلديلار اول قربانلارننك ذبح اولاچق يرى مسجد حرام ايردى (وَلَوْلَا رِجَالٌ مُؤْمِنُونَ وَنِسَاءٌ مُؤْمِنَاتٌ) اگر بولماسه لر ايردى مكه ده مؤمن

ایرانلر ومؤمنه خاتونلر (لَمْ تَعْلَمُوهُمْ) سز آنلارنی بلمازسزلر تانمازسزلر (أَنْ تَطَئُوهُمْ) صلح قیلمایون جنك ایدرسه نکز اول مسلمانلارنی تابتاب اولتورر ایردنکز (فَتُصِيبَكُمْ) بس ایرشور ایردی سزلره (مِنْهُمْ) اول مسلمانلارنی تابتاب اولتورمك برلان (مَعَرَّةٌ) گناهلره ایرشور ایردونکز (بِغَيْرِ عِلْمٍ) بلماینچه آنلارننك مسلمان ایردکنی جواب لولا محذوفدور ای لااذن لکم فی الفتح لکن لم تؤذنوا معناسی اولدرکه اگراذن بیرلسه ایردی مکه‌نی قتال برلا فتح ایدرگا مکه‌ده ئی مؤمنلر هلاك اولورلار ایردی دیما کدر (لِيُدْخِلَ اللَّهُ) کرگوزمك اوچون اذن قیلمادی مکه اهلی برله جنك ایدرگا بلکه صلح ایدرگا الله تعالی کرگوزدی (فِي رَحْمَتِهِ) اوزی ننك رحمتنه یعنی دین اسلامغه (مَنْ يَشَاءُ) تلاگان بندلارنی (لَوْ تَزَيَّلُوا) اگر آیرلغان اولسه‌لار ایردی مکه‌داکی مسلمانلار کافرلردان (لَعَذَّبْنَا) البته عذاب قیلور ایدوك بزلار (الَّذِينَ كَفَرُوا) آنچلاین کمسنه‌لرنی کافر بولدی آنلار (مِنْهُمْ) اول اهله مکه‌دن (عَذَابًا أَلِيمًا) رنجداچی عذاب ایله دنیاده مال‌لاری اولجا اولوب اهل اولادلری اسیر اولوب آخرتده ابدی جهنم ایله (إِذْ) شول وقتنی یاد ایتکل ای محمد (جَعَلَ) قیلدی الله تعالی عذاب ایلامکنی (الَّذِينَ كَفَرُوا) آنچلاین کمسنه‌لره کافر اولدی آنلار (فِي قُلُوبِهِمُ الْحَمِيَّةَ) بولغوچیدر اول کافرلرننك کونکلنده ناموس وتکبرلك (حَمِيَّةَ الْجَاهِلِيَّةِ) جاهلیت زماننداغی کبی ناموس وتکبرلكلری اوچون پیغمبر واصحابلرنی دخول مکه‌دن منع قیلدیلار (فَأَنْزَلَ اللَّهُ سَكِينَتَهُ) بس ایندردی الله تعالی صبرلق ووقارلقنی (عَلَى رَسُولِهِ) پیغمبری اوزره (وَعَلَى الْمُؤْمِنِينَ) دخی مؤمنلر اوزرینه قتال ایلامایون صلح ایله قایتدیلار (وَأَلْزَمَهُمْ) دخی لازم ایتدی وثابت قیلدی مؤمنلاره (كَلِمَةَ التَّقْوَى) لا اله الا الله محمد رسول الله کلمه سنی (وَكَانُوا) بولدیلار اول مؤمنلر (أَحَقَّ بِهَا) احق راق بولدیلر لا اله الا الله محمد رسول الله کلمه‌سنی ایتورگا (وَأَهْلَهَا) اول کلمهٔ تقوانی ایتورگا اهل اولدیلار کلمه‌نی تقوایه اضافه‌سی اضافة المسبب الی السبب یعنی بو کلمه سببی برله مؤمنلار دنیاده‌وهم آخرتده قوت تابدیلار (وَكَانَ اللَّهُ) بولدی الله تعالی همیشه بولور الله تعالی (بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمًا) هرنرسه‌لرنی کلاوجزأ بلگوچیدر پیغمبرمز مکه سفرینه چقمازدن بورون ذوالحجه آیی ننك توقزنچی کیچنده دوش کوردی اول دوشنی الله تعالی بنده‌لارینه اعلام

ایدوب آیات ایندردی (لقد صدق اللّٰه) شکسز راست کلتوردی الله تعالی (رسوله) پیغمبرینه توغری کلتوردی (الرؤیا) کوردوکی دوشنی (بالحقّ) حق لق بر له توغری کلتوردی یعنی دوشنك کوردوکی حکم اوننده ایله اولدی اول دوش ننك صفتی بو ایدی که (لتدخلنّ المسجد الحرام) البته کوروسزلار ای یارانلار بیت الله تعالی گا یعنی پیغمبر علیه السلام یاران لارینه ایدی البته من دوشمده سزلار ایله بیت اللهغه طواف ایلادوکمی کوردوم (انشاء اللّٰه) اگر الله تعالی تلاسه لکن کوردکم بیت اللهغه طواف قیلوب ایدوك اعمال حج تمام اولمازدن بورون (آمنین) احرام لارمزنی بوزوب حل اولدوقلارمزنی کوردم دغی مکه کافرلارینك فتنه لارندن امین اولدقمزنی کوردم باوجود اعمال حج تمام اولماینچه (محلّقین رؤسکم) ساچلرنکزنی کتاردوکنی کوردوم (ومقصّرین) بعضیلرنکز ساچلرنکز تقصیر قیلدوقلارنی کوردم حالانکه حلق وتقصیر اعمال حج بعدوننك کراك ایردی دیو اصحاب لارینه سویلادی ذوالقعده ننك اوننچی کون مکه سفرینه چقدیلار حدیبیه چوقورینه یتکاچ مکه کافرلاری ایله صلح ایدوب ایکنچی یل حج لارنی قضا قیلماق برلان قایتدیلار اعمال حج تمام اولمایون احرام بوزدوقلاری حلق وتقصیر ایتمك لاری دوشنده ایردی اوننك عیانا اولدی (لا تخافون) قورقوچی اولمانکز ای مؤمن لار کافرلاردن ابدا زیرا که محمد پیغمبرلکی حقدر وآنکا تابع اولانلار همیشه غالب لکدر (فعلم) بس بلکوچیدر الله نکز (مالم تعلموا) سزلار بلمادوکی اشلارنکزننك ودوشلارنکزننك اسرارنی الله تعالی نکز بلکوچیدر (فجعل) بس قیلدی اول الله تعالی (من دون ذلك) مکه یه کرماکنکزدن باشقه (فتحا قریبا) یقین زمانده بر شهرنی آچماقنکز یعنی ایکنچی یل خیبر شهرنی آچماقنکز وآننك مال لارنی اولجا ایلامکنکزنی قیلدی (هو) اول الله تعالی (الّذی) آنچلاین الله تعالی درکه (ارسل) یباردی (رسوله) اوزیننك ایلچیسی محمدنی (بالهدی) توغری یولنی بیان قیلماغه (ودین الحقّ) حق دیننی خلایقغه تعلیم قیلماقغه (لیظهره) تاکه غالب قیلماق اوچون اول حق دین نی (علی الدّین کلّه) بارچه دین لرکا حجج ودلائل لاری ظهور غلبه سی ایلان (وکفی باللّٰه) الله تعالی کافیدر (شهیدا) سننك رسول ایردوکنکا ودین اسلامننك حق لغینه گواه (محمّد) محمد صلی الله علیه وسلم مبتدادر (رسول اللّٰه) الله تعالی ننك پیغمبریدر (والّذین معه)

اول کشی لر کم پیغمبر بر له بر گادور بوهم مبتدائدر خبری (أَشِدَّآءُ) قاتی لاردر کافرلره آرسلان وقاپلان کبی (علی الکفار) کافرلار اوزرینه اصلاشفقت ایتمازلاردر (رُحَمَآءُ بینهم) بر بر ینه شفقتلیلردر آتا ایله اوغل کبی (تراهم) کورر سن آنلارنی (رُكَّعًا سُجَّدًا) دایم الاوقاتنگ رکوع وسجود قیلغوچی حال لارنگ کورر سن یعنی دایم الاوقات نمازده کورر سن آنلارنی (یبتغون) استا گوچی کورر سن اول اصحابلاری (فضلًا) ثوابنی اقوال لارنگ وافعا للرنده ثواب استامکنگ (من الله) الله تعالی دین بولغان ثوابلارنی (ورضوانًا) الله تعالی رضا الغنی استارلار (سیماهم) اول اصحاب لرننك علامت لری اهل اسلام ایردوکلارینه سیماهم مبتداءدر خبری (فی وجوههم) یوزلارنگ دایم الاوقات طهارت توزمك ایلان یوزلاری آقدر وتش توبلری مسواك ایله صافدر وبورنلری ننك تیشكلری مانكقا قاتی سندان پاكدر حاصل یوزلارنگ کراهت نرسه لر یوقدور یارن قیامت کوننده یوزلری آق بولوب قوباچقدر (من أثر السجود) سجود اثرندن وکوب کوب طهارة توزوب نماز اوقماق اثرندن در من اثر السجود متعلقدر محذوف خبر اوزرینه ای كائنة هذه الخصال من اثر السجود یا که حال در انتقال قیلغوچی ضمیرننك خبرندن فن اهلینه یاشرون دکلدر (ذلك) اوشبو اوصافلار اصحابلار حقنده اولغان (مثلهم) مثال لری وار ایردی بیله دیو (فی التوریة) موسی علیه السلام گا اینان کتابده (ومثلهم) دخی مثال لاری وار ایدی (فی الانجیل) عیسی علیه السلامغه اینان کتابنگ بیله دیو (کزرع) آخر زماننگ کلاچك احمد پیغمبرننك اصحابلاری ننك صفاتلاری بر ایسكان ایگن کبیدر (أخرج) چقاردی اول ایکان ایگن لارندن (شطأه) بوتاقلارنی صولی وبغدای کبی (فازره) بس تارماق لانوب قوت تابدی اول بوتاقلار (فاستغلظ) بس قوت تابدقلارندن صونك یوان لاندی (فاستوی علی سوقه) بس توغری توردی آننك صالامی یعنی قامولی هیچ بر یاقغه یل اسما کی برلان سورلمادی (یعجب الزراع) ایکگوچلر عجب ایدرلر اول ایگن ننك اونكماقینه کذلك بوصحابه لارننك صفاتلاری زیرا که آنلر ابتداء اسلامنگ آزایدیلر وضعیف ایردیلر موندین صونك قوتلاندیلار احسن الوجوه اوزارینه اولوب غالب اولدیلار (لیغیظ بهم الکفار) تاکه آچیغ لاندرماق اوچون قوت لاندوردك اسلام بوتاقلارنی وتارماقلارنی کوروب (وعد الله) وعده قیلدی

الله

الله تعالى (اَلَّذِينَ اٰمَنُوا) آنچلاین بوتاقلر یعنی کلاچك امتلار ایمان کلتوردیلار آنلار آنلار الله تعالى کا و الله تعالى ننك رسولینه (وَعَمِلُوا) اشلادیلار آنلار (الصَّالِحَات) ایذگو عمللارنی اشلادیلر فرائض دن ونوافل دن (مِنْهُمْ) بولغو چیدر اول تارماقلارەمن مونده تبیین جنس اوچوندر تبعیض اوچون دکلدر (مَغْفِرَةً) گناهلارندن یارلقانماق (وَاَجْرًا عَظِيمًا) اولوغ یال برلان اول یال الله تعالى ننك دیدارینه مشرف ایلامکدر واجرا عظیما ایله الله تعالى ننك سورەنی اتمام ایتماکی کمال حسن الاختتام در فن اهلینه مخفی دکلدر

﴿ سورة الحجرات مدنية وهى ثمانية وعشر آيات ﴾

بســـــــــم الله الرحمن الرحيم

(يَا اَيُّهَا الَّذِينَ اٰمَنُوا) ای آندایون ایمان کلتوردکی کمسنەلر (لَا تُقَدِّمُوا بَيْنَ يَدَىِ اللّٰهِ وَرَسُولِهِ) الگاری اولمانکزلر الله دن و الله ننك پیغمبرندن سوزلرنکرده وافعاللرنکزده یعنی آنلاره قراماى اوز عندنکزدن سوزلار وافعاللر صادر ایلامانکزلر الله تعالى ننك لاتقدموا بين يدى الله ورسوله دیدوکنده براعة استهلال واردر زیرا بو سورەده الله تعالى بندەلرینه مقتدیلرینه ادب اوگراتماك در قولاً وفعلاً نته که فن اهلینه مخفی دکلدر (وَاتَّقُوا اللّٰهَ) قورقونکزلر الله تعالى دن قولا وفعلا بى ادب اولماقکزدان (اِنَّ اللّٰهَ) بدرستی وراستی که الله تعالى (سَمِيعٌ) ایشتکوچیدر بلاکیف بندەلارننك بى ادب سوزلرنی (عَلِيمٌ) بلگوچیدر بندەلرننك بى ادب افعاللارنی روایت در کوفه ننك توراسی اولگاچ کوفەلکلر پیغمبرمزدن مدینەیه تورەصورای کلدیلار ایدیلر یا رسول الله بزننك تورەمز وفات اولدی اصحابنکدن برا گونی بزلارگا تورا اولورغا یبارکل دیدیلر حضرت رسول اکرم اقرع بن حابس نی تورەیبارمگاتلاگانده مدینه عربلری قاتى آواز بیله چاقروب مجادله قیلدیلر بو اقْرَع بن حابس تورەلکگا لایق دکلدر دیو پیغمبرمزه بونلارننك مجادله آوازلری قابت باشی آغردی شول زمانده آیت اینب بیوردیکه (يَا اَيُّهَا الَّذِينَ اٰمَنُوا) ای آندای ایمان کلتوردکی کمسنەلر (لَا تَرْفَعُوا اَصْوَاتَكُمْ) کوتاروب وقچقروب سوزلامنکزلر سوزلرنکزنی (فَوْقَ صَوْتِ النَّبِىِّ) پیغمبر ننك تاوشندن وآوازندن اوستون ایلامانکزلر (وَلَا تَجْهَرُوا لَهُ بِالْقَوْلِ) ودخی سوزنکزنی اول پیغمبره قچقروب ایتمانکزلار (كَجَهْرِ بَعْضِكُمْ لِبَعْضٍ) بعضی نکز بعضی نکزکا قچقرغان

کبی (أنْ تحبط أعمالُكُم) اصلی لان تحبط اعمالکم پیغمبر آلدنی قچقرب سوزلاشب
قیلدقی اعماللرنکزننك ثوابی باطل اولماسون اوچون (وانتم لاتشعرون) سزلار بلماس
سزلر اعماللرنکزننك ثوابی باطل اولغاننی بو آیت اشعار دربرا گو بر عالم ننك آلدنی
بی ادبلك ایلاب قچقروب سوزلرسه خوف کافرلق در اعماللری محو اولور اگر اول بر
عالم نی تحقیرا او استخفافا یعنی حقارت قیلوب وینکل گا صایوب قچقروب سوزلرسه
بالاتفاق مرتد در خاتونی طلاق در ومذ بوحه سی حرام در قیلدوقی اعماللری باطلدر
تاکه تجدید ایمان وتجدید نکاح ایلامیون مسلمان اولماز در فروعیه کتابلارنی بوننك
مسائللری مبین در ودخی پیغمبر علیه السلام یار اربعه سی وغیری صحابه لری پیغمبر
ایلان مکالمه قیلدقلارنده آوازلرنی توبان قیلب ادب ایله مکالمه قیلانلرننك حقنده
الله تعالی آلارنی مدح لاب آیت ایندردی (انّ الّذین یغضون أصواتهم) بدرستی وراستی
آنچلاین کمسنه لر آوازلارنی توبان قیلدی لار پیغمبر ایله مکالمه قیلدوقلارنده (عند
رسول الله) الله تعالی رسولی قاشنده رسوله تعظیم وتکریم ایلادیلر (أولئك الّذین)
اوشبو جماعتلر (امتحن اللّه قلوبهم) خالص وصاف قیلدی الله تعالی آنلارننك کونکللرنی
(للتقوی) پرهیزلك لری اوچون (لهم مغفرة) بولغوچیدر اول ادب اهللرینه
گناه لارندن یارلقاناماقلق (وأجر عظیم) اولوغ یاللار پیغمبر علیه السلام ننك تورت
ایوی بار ایردی (بر ایوی خدیجۀ کبری ننك (ایکنچی ایوی حفصه بنت عمرننك
ایردی (اوچونچی ایوی حضرت عائشه بنت ابو بکرننك در (تورتنچی ایوی حضرت
زینب ننك ایردی بر کون پیغمبرمز حضرت عائشه ننك ایوینه کروب قیلوله ایلادی
کون بیك اسی ایردی زوال وقتنده بادیه اعرابلرندن اون آلطی آطلی عرب کلدیلر
آطلرندن توشمایون قاپولری ایله ایولرننك پچاقلرنی صوقب یا محمد دیو قاتی
آوازلر ایلان قچقروب یا محمد ایوده بولسانك چقغول یموشلرمز بار دیدیلر الله تعالی
آنلارننك حاللارنی بیان ایلاب بیوردی (انّ الّذین) بدرستی که آنچلاین عرب لار
(ینادونك) قچقرورلار سنکا یا محمد دیو (من وراء الحجرات) ایولارننك آرتوندن
قاپولاری ایله صوقب (اکثرهم) اول عرب لارننك کوبرا کی (لایعقلون) عقل
اهللاری ایرماس لر در سنکا مخصوص تعظیم وتکریم لفظلرنی وافعاللارنی بلماس لار در

حجرات جمع حجره در مايحجر عليه من الارض بحائط او نحوه كما في الصحاح يعنى حجرات جمع حجره در حجره شول نرسه يه اسم در يردن بر آز يرى ديوار ايله يا كه كيز ايله چولغاب آلغان يردر قشنده وجاينده آنده تركلك ايدر اوچون بو اورنده ايولار معناسينه استعاره آلندى تامل ايلا گل (ولو انهم صبروا) اگر بولسه لار ايردى اول عرب لار صبر قيلغو چلاردن چقر مايون تورسه لار ايردى انهم لفظى رفع محلنده مبتدا در يا كه فاعل در فعلى مقدر در اى لو ثبت صبر هم معناسنه در (حتى تخرج اليهم) اى محمد سن آنلاره چقغانچه (لكان خيرا لهم) البته آنلره خيرلو اولور ايردى رسوله تعظيم ايدوب ثواب لار حاصل ايدرلر ايدى (والله غفور) الله تعالى دربنده لرننك بى ادب لك فعل لرنى عفو ايداچى (رحيم) بى ادب لك فعل لارنده توبه ايدانلاره رحيم ايلاب تموغ دن آزاد ايداچيدر (روايت در بر كون پيغمبرمز بنى مصطلق قبيله سينه مال لارى ننك زكاتنى آلور اوچون وليد بن عقبه نى يباردى اول وليد بن عقبه ننك بنى مصطلق ايله جاهليت زماننده دشمانلق لارى وار ايدى زيرا اول وليد بن عقبه بنى مصطلق ننك بعضى سنى طلاغان ايردى شول كينه لرنى بنى مصطلق قوارلر بنده بار متاع لرنى آلورلار ديو وليد بن عقبه بنى مصطلق قومينه وارمايوب يولدن قايتوب پيغمبرنى آلدادى وايدى يارسول الله بنى مصطلق قه واردوم زكاتكا انكار ايلاديلر ديو بلكه بنى زكات صوردقم اوچون اولتوره يازديلار قاچوب قورتلدم ديدى پيغمبرمز اول بنى مصطلق غه جهاد اوچون بارورغه فكر ايلادى زيرا آنلار مرتد اولشلر ديو الله تعالى آيت ايندردى (يا ايها الذين آمنوا) اى ايمان كلتوردكى كمسنه لر (ان جاءكم فاسق) اگر كتورسه سزلره بر فاسق اول وليد بن عقبه در (بنبأ) بر خبرنى نته كه وليد بن عقبه بنى مصطلق زكاته انكار ايده لر ديدوكى كبى (فتبينوا) بس تيكشرنكزلر اول خبرنى خبرننك صدقنى وكذبنى (ان تصيبوا قوما) سزلاردن بر قوم گاضرر يتشماسون يعنى سزلر بنى مصطلق غه هجوم ايدوب (بجهالة) جهاد ايدرسزلار آنلارننك مرتد اولماقلارنى تحقيق بلمايئچه وار ب ناحق قان توكلماسون اوچون بو وليد بن عقبه ننك خبرنى ايكنچى صالح لارنى يباروب تحقيقنى بلاسزديما كدرا گر تحقيقنى بلمايئچه توقوشب قان لار توكسانكز (فتصبحوا) بس اولورسزلار (على ما فعلتم) قيلدقى اش لارنكزدن

وتوكدوكى قان لارنكزدن (نَادمينَ) اوگونكوچى لاردن اولور سزلار پيغمبر عليه السلام
بنى مصطلق عه خالد بن وليدنى يباردى حضرت خالد بن وليد نى بنى مصطلق جماعتلار
چقب شهره تعظيم ايلان كرگزديلار وايديلر ياخالد بن وليد پيغمبرمز سلامت لارمى
نه اوچون يل طولب اوزدى زكاتمزنى آلورغه كشى يبارمادى رسول الله بزلره
آچيغى بارمو الّه ديديلر همان بزلار زكات ننك فرضيتنه صدقمز باردر ديديلر خالد
بن وليد واقعه لارنى ايتو بردى الله تعالى منافق وفاسق لارننك خبرلرنى رد ايدب
تأكيدا آيت ايندردى (وَاعْلَمُوا) بلونكزلر اى مدينه جماعتلرى (أَنَّ فيكم رسولَ
اللّٰه) باردر سزننك اچنكزده يعنى شهرنكزده الله تعالى پيغمبرى واردر آنداغ اولسه
يالغان سوزلرنى سوزلامانكزلار زيراكه آنكا الله تعالى خبرويررو حى ايله (لَوْيطيعكُمْ)
اگر اطاعت قيلسا پيغمبر سزلره يعنى پيغمبر سزننك سورنكز ايله اطاعت ايلاب بنى
مصطلقه يه جهاد اوچون بارور اولسه (فى كَثير منَ الْاَمْرْ) كوب اشلارده سزلرننك
سوزنكز ايله يورر اولسه (لَعَنتُّمْ) البته گناه كار اولور ايردنكزلر الله تعالى ننك
رحمتندن يراق اولور ايردنكز بلكه پيغمبر آرانكزده اولدوقى اجلدن كوب گناه لار
اولور اورونلردن قوتلدونكز (وَلٰكنَّ اللّٰه) لكن الله تعالى (حَبَّبَ اليْكُمْ) سوكلى
قيلدى سزلره (الْايمٰانَ) الله تعالى نى بر بلب وپيغمبرنى راسقه توتماقنى (وزَيَّنَهُ)
مزين قيلدى اول ايماننى (فى قلوبكُمْ) سزلارننك كونكل لرنكزده (وكَرَّه) مكروه كورساتدى
الله تعالى (اليْكُمْ الْكفر) سزلره كافرلكنى (والْفسُوق) يالغانچى لقنى (والْعصْيانَ)
بارچه گناه بولغان اش لارنى (اُولٰئكَ) بواوصاف ايله موصوف اولمش جماعت لار
(هُمْ) انلاردر مونده التفات واردر خطابدن غايب صارى فن اهلينه مخفى دگلدر
(الرَّاشدُونَ) توغرى يولغه كونلكان لاردر دين لرنك ثابت لاردر (فَضْلًا منَ اللّٰه) الله
تعالى ننك محض رحمتندندر بونلارننك توغرى يولغه كونلما كلرى فضلا مصدر
درمنصوب درفعلى مقدردراى فضل فضلا معناسينه در (ونعْمَةً) محض الله تعالى ننك
نعمتى در (واللّٰه عليمٌ) الله تعالى بلگوچيدر مونلارننك كونما كلارنى (حَكيمٌ) حكم قيلغوچيدر
اوزيننك كوندرمك نعمتى ايله روايتدر پيغمبرمز صلى الله عليه وسلم بركون ايشاك بنمش
ايردى مجمع ناس دان اوتدى اول مجمع ده عبدالله بن اُبَىّ منافق بار ايردى يارنلارى برله

ايردى

ایردی هم اول مجمع ده حضرت عبدالله بن رواحه خالص مؤمن لردن ایدی اول هم
یارانلری برلان ایدی رسول اللهننك بندوکی ایشاکی مجمع ناس دن اوتدوکنده بول
ایلادی عبدالله بن ابی بورننی توتدی بول ایسی کرماسون دیوعبدالله بن رواحه
ایدی والله حضرت رسول اکرم ننك بندوکی ایشاکی ننك بولی ننك ایسی عبدالله
بن ابی ننك قاتونده قی یفارننك ایسندن خوبراقدر دیدی عبدالله بن ابی ننك آچغی
کلدی ایدی یاعبدالله بن رواحه نجس نرسه نی نه اوچون یفارغه قیاس ایدرسن
دیدی عبدالله بن رواحه ایدی یوق قیاس ایلامازم تحقیق بنم بورنمه رسول اکرمننك
ایشاکی ننك بولندن یفار ایسی کردی هم آننك یارانلاری شیله دیدیلارسینك
دوکانکده اولغان یفارلارننك ایسی بورنمزه کرمای ایردی دیدیلار کاوب ابی اوغلی
عبدالله عبدالله بن رواحه ننك ینکاقینه یمروق ایله صوقدی ایکی عبدالله
صوقوشه باشلادیلار هرایکی عبداللهننك یارانلاری یاقالاشوب صوقشدیلر اوّل
یمروق ایله کرشدیلر بعده خرما بوتاقلارندن اولغان کوساکلر ایله بعضیلر آیاقداقی
باشماقلری ایله صوقشدیلار آنلار حقنده الله تعالی آیت ایندردی (وَاِنْ طَآئِفَتَانِ)
اگر اول گروه بروسی ابی گروهی وایکنچیسی رواحه گروهی یعنی طائفه سی
(مِنَ الْمُؤْمِنِينَ) هرایکی گروه مؤمن لاردر (اِقْتَتَلُوا) صوغش سالار ابوبکر
اقتتلا اوقدی (فَاَصْلِحُوا بَيْنَهُمَا) بس بوایکی گروهنی صلح لقغه اوندانکزلار یعنی
الله تعالی ننك کتابی ننك حکمینه ورسول الله ننك حضورینه اوندانکزلار آنلارنه حکم
ایلاسه لار خواه فائده لرینه خواه ضررلارینه بولماقغه صلح بولماقغه دعوت قیلونکز
(فَاِنْ بَغَتْ اِحْدٰيهُمَا عَلَى الْاُخْرٰى) اگر اباقیلسالار بوایکی جماعت ننك بری کتاب
الله ننك حکمینه راضی اولماقدان (فَقَاتِلُوا) بس توقوشونکزلر (الَّتِى) آنچلاین گروه
ایلان توقوشونکزلار (تَبْغِى) راضی اولمازلر الله تعالی ننك کتابی ننك حکمینه (حَتّٰى
تَفِيْئَ) تاکم قایتقونچه توقوشونکزلر (اِلٰى اَمْرِ اللّٰهِ) خدای تعالی ننك کتابنداکی
امرصاری (فَاِنْ فَآءَتْ) اول جماعتلر قایتسه لار الله تعالی ننك کتابی ننك حکمینه
(فَاَصْلِحُوا) بس اصلاح قیلونکز (بَيْنَهُمَا بِالْعَدْلِ) بوایکی جماعت آراسنی عدالت
برلان (وَاَقْسِطُوا) عدل قیلونکز (اِنَّ اللّٰهَ) شکسز الله تعالی (يُحِبُّ) سیار (الْمُقْسِطِيْنَ)

حکم لارنده عدل لك قیلغوچیلارنی (انما المؤمنون) شکسز مؤمن لر (اخوة) بری برینه
قرداشلردر دینده (فاصلحوا) بس اصلاح قیلونکزلر (بین اخویکم) ایکی نزاعلی
قرداشلرنکزننك آراسنی (واتقوا) بس قورقونکز وحذر قیلونکز الله تعالی حکمینه
خلاف ایلامکدن (لعلکم) شایدکه سزلر الله تعالی دن قورق سنکز (ترحمون) رحیم لانب
رحمتنده قالورسزلار (روایت در بنی تمیم قبیله سی ننك بایلاری مدینه ده اولغوچی
فقیرلاردن مسخره قیلورلر ایردی وحالانکه اول فقیرلر الله تعالی ننك دوستلرندان
ایردی حضرت بلال کبی وحضرت عمار بن یاسر کبی وحضرت صهیب رومی کبی
وعبد الله بن ام مکتوم کبی الله تعالی مسخره قیلماقدن نهی ایدوب آیت ایندردی
(یاایها الذین آمنوا) ای ایمان کلتوردکی کمسنه لر (لایسخر قوم من قوم) مسخره
ایلاماسون برقوم برقومدن (عسی ان یکونوا) امیددرکه بولورلار الله تعالی قاشنده
مسخره ایدلمش قوم (خیرا) ایذگولاردن اولورلار (منهم) مسخره ایلاگوچی قومدن
ولانساء من نساء) دخی خاتونلار مسخره ایلاماسونلر خاتونلاردن (عسی ان یکن)
امیددرکه بولورلار الله تعالی قاشنده مسخره ایدلمش خاتونلار (خیرا منهن) ایذگولردن
اولورلار مسخره ایلایاچی خاتونلاردن (ولاتلمزوا) دخی عیب لاشمنکزلار (انفسکم)
اوزنکزدن اولان دین قرداشلرنکزدن (ولاتنابزوا) دخی خطاب قیلشمانکزلر بر برنکزنی
(بالالقاب) قوشاماط اسم لر ایلان بلکه خطاب قیلونکزلر آتالری قویدقی اسم لری
ایلان قوشاماط اولدرکه برا گونی آتاسی اسماعیل دیو ایتورسن یا ایصالی دیو ایتورسن
یا که ابراهیمنی ابرای دیمك کبی عبد اللهنی آبدالله دیمکاری کبی ویونسنی جنس
دیمك کبی مالانهایه بونلارننك بارنی قوشاماطدیرلر (بئس) نی یاوز خطاب در قوشاماط
(الاسم الفسوق) فاسق اسمی یعنی آتاسی قویماغان اسم برلان اوندامك فاسق لقدر
یا که نی یاوز گناه در قوشاماط اسم برلان آدم لرنی اوندامك (بعد الایمان) ایمان
کلتوردکدن صونکره هیچ برکشینی قوشاماط اسم برلان اوندامکای سزلر (ومن لم یتب)
برمن تنابزدان مسخره دن توبه ایلاماسه (فاولئك) بس بو اشلاردن توبه ایلامیان
جماعت (هم الظالمون) آنلار درآخرتده اوزلرینه ضرر وظلم ایلاگوچی لر (یا ایها
الذین آمنوا) ای آندای ایمان کلتورگوچی کمسنه لر (اجتنبوا کثیرا من الظن) صقلانکزلر

اهل ایماننی یاوز گمان قیلماقدان (انّ بعضَ الظّنّ) بدرستی وراستی که گمان ننك بعضی سی (اثمٌ) گناه در الله تعالی غه ورسول الله تعالی غه یعنی براشی یابر وصفی یابر سوزی گمانی برله نسبت قیلماق کبی وایذ گولر اهلینه یمانلق برله گمان قیلماق وبعضی گمان اباحتدن در امور معاش کبی وبعضی واجبات دن در نقل احادیث وفتاوی لارننك عدالتی واتقانی ظاهر اولغان کشی لارننك خطاو کذب گمان اوچون روایت لرنی ردقیلماق کبی (ولا تجسسوا) خلایقلارننك یاشرون عیب لرنی تیکشور گوچی اولمانکزلر (ولا یغتب) دخی غیبت قیلمانکزلر (بعضکم) برنکز (بعضا) برنکزنی (أیحب) ایا سیارمی (احدکم) سزننك برنکز (ان یاکل) آشارغه (لحم اخیه میتا) اولگان قرداشی ننك ایتنی (فکرهتموه) بس اول اولگان قرداشنکزننك ایتنی بیارگا کره کورر سزلر کذلك غیبتنی هم شوندا غ مکروه کورونکزلر (واتقوا الله) قورقونکز الله تعالی دن (ان الله) بدرستی که الله تعالی (توّاب) توبه قیلغوچیلرننك توبه لرنی قبول ایلا گوچیدر (رحیم) رحیم ایدوب تموغ دن بنده لرنی آزاد ایتکوچی در (یا ایها النّاس) ای آنچلاین آدمیلار (اناخلقناکم) بدرستی وراستی که یراتدوق بزسزلرنی (من ذکر وانثی) آدم برله حوادن بارچه نکر بر نسب سزلر (وجعلناکم) وهم قیلدق سزلرنی (شعوبا) قبیله لری جمع ایداچی (وقبائل) قبیله لر قیلدوق شعوبا جمع شعب در نسب ننك اینك یوقارغی سینه ایتورلر موندین توبان لرنی قبائل دیرلر موندین توبان گولرنی عشائر دیرلر موندین توبانگولرنی بطون دیرلر موندین توبانگولرنی افخاذ دیرلر موندین توباتلرنی فصائل دیرلر عرب مثالی بودر که حزیمه دیماکلری شعوب در کنانه دیماکلری قبیله در قریش دیماکلری عشائر در قصی دیماکلری بطون در هاشمی دیماکلری فخذ در عباسی دیماکلری فصیله در بزننك بلغارده طاطار دیدکلری شعوب در باشقورطومیشر دیماکلری قبائل در قبچاق وبرجان ودوان دیماکلری عمائر در موندین قیاس ایلا کل فصائل گاچه تأمل (لتعارفوا) بر برنکزنی تانماق اوچون یراتدوق شعوب لرنی وقبائل لرنی بر بر نکز ننك نسبنی خورلر اوچون یراتمادوق (ان اکرمکم) بدرستی که سزلرننك حرمتلی راکنکز (عند الله) الله تعالی ننك بلاکیف قاشنده (اتقاکم) الله تعالی دن قورقوچیر اقنکز حرمتلی راکدر یعنی قایونکز الله تعالی دن قورقوب گناه قیلماسه الله تعالی قاشنده حرمتلی

قول اولدر (انّ الله) بدرستی که الله تعالی (علیم) قل لارننك ظاهر و باطن حال لرنی بلگوچیدر (خبیر) خبردار در روایتده بنو اسددن بر آز جماعت مدینه گا کوچب کلدیلر یرلرنده آچلق بولدی کلوب پیغمبره ایمان عرضه قیلدیلار زکاتدن بولغان مال لرنی ییب کون ایتار اوچون یوقسه کونکل لارنده نفاق ایردی الله تعالی آنلارننك حال لرنی بیان ایلاب بیوردی که (قالت الاعراب) ایتدیلر بنو اسد عربلاری (امنّا) یارسول الله کونکل لرمز ایله راست لادوق سننك پیغمبرلکنکنی (قل) ایتکل ای محمد آنلاره جواب (لم تؤمنوا) سزلر پیغمبرلکنی کونکل لرنکز ایله راست لامادونکزلر دیو (ولکن) لکن (قولوا اسلمنا) یعنی بزلار سنکا ظاهر انقیاد قیلدوق دیو ایتسونلر (ولما یدخل الایمان) کرمادی سزلرننك تصدیق (فی قلوبکم) کونکل لرنکزه (وان تطیعوا الله ورسوله) اکر بویون سونسانکز الله تعالی غه و الله تعالی ننك رسولینه تصدیق قلوب ایله (لا یلتکم) کموتماسدر الله تعالی (من اعمالکم) سزلارننك اعمال لرنکزدن (شیأً) هیچ نرسه نی (انّ الله) بدرستی که الله تعالی (غفور) مؤمن لارننك گناه لرنی عفو ایلاگوچی در (رحیم) رحیم ایلایوب تموغدان آزاد ایلاگوچیدر (انما المؤمنون الّذین امنوا بالله ورسوله) شکسز مؤمن لر آنلاردر که ایمان کلتوردیلار آنلار الله تعالی غه و الله ننك رسولینه (ثمّ) ایمان کلتوردکلرینك بعدنده (لم یرتابوا) شك قیلمادی لر الله تعالی ننك برلکینه و قادرلکینه ورسول الله ننك حق لقینه (وجاهدوا) دخی مؤمنلر آنلاردر که غازیلق قیلدیلر (باموالهم) مال لری برلان جهاد قیلدیلار (وانفسهم) جانلری برلان (فی سبیل الله) الله تعالی ننك یولنده (اولئك) اوشبو جماعت (هم) آنلردر (الصّادقون) دعوای ایمانده راست لر بو آیت ایندوکدین کزین بنو اسددن کلدوکی جماعت لر آنط اچدیلر بزلر مؤمن صادقمز دیو الله تعالی آنلارننك عدم صدق لرنی بیان ایلاب بیوردی (قل) ایت ای محمد آنلاره جواب (اتعلمون الله) ایا اوگراتورموسز الله تعالی نی (بدینکم) اوزنکزننك دینکزنی خبر برمك برلان (والله یعلم) اول الله تعالی بلگوچیدر (ما فی السموات وما فی الارض) یرداگی و کوکداگی نرسه لرنی و آنلارننك باطن لرنی (والله بکلّ شئ) اول الله تعالی هرنرسه لرنی (علیم) بلگوچیدر آنلارننك

ظاهرلرنی

ظاهرلرنی وباطن لرنی(يمنون)منت قيلورلر اول بنواسد عرب لری يعنی طبالارلر (عليك) سنكا ای محمد(ان اسلموا)اوزلرینه سنكا ظاهرا انقیادقیلماق لرنی (قل) ایتكل ای محمد آنلره جواب(لاتمنوا علی)قیلمانکزلر منكا منت(اسلامکم)ظاهراانقیادنکزنی اسلامکم منصوبدر نزع خافض ايله اصلی باسلامکم در تأمل اولنه(بل الله یمن علیکم)بلکه الله تعالی سزلره منت قیلور(ان هداکم للایمان) سزلرنی کوندورگان اوچون منت قیلور انقیاد باطن غه(ان کنتم صادقین)اصلی قولوا هذا القول ان کنتم صادقین یعنی ایتونکز سزلر منت الله تعالی یه در بزلرنی اخلاص ايله انقیاد باطن غه کوندردکی اوچون دیو(ان الله یعلم) بدرستی که الله تعالی بلگوچیدر (غیب السموات والارض) کوکدا کی وهم یردا کی یاشرون نرسه لرنی(والله بصیر) دخی الله تعالی در بلاکیف کورگوچی (بما تعملون)سزلرننك اعماللرنكزنی حاصل الله تعالی کا هیچ بر نرسه لر یاشرون ایماسدر دیو سوره نی اتمام ایلاما کی حسن الاختتام در تعلمون تا ايله ویا ايله اوقماق جائزدر

سورة ق مكية وهی خمس واربعون آيات

بسم الله الرحمن الرحيم

(ق) امام اعظم مذهبنك معناسی بلنمای لكن مرفوع محلا اولوب علمیت اوزارینه مبتدادر وقالدقی مذاهب ثلاثه تأویل قیلب ایدی لر که الله تعالی قادر در وتقدیر ايلا گوچیدر وقاهردور دشمانلرنی قهر قیلغوچیدر بعضی لر تأویل قیلدیلار که قادر در اول الله تعالی بر لحظه ده برا گونی عالم ایدارگا نته که آدم علیه السلامنی بر لحظه ده عالم ایلادی یا که قادر در عالم ایلاب رسول ایدرگا نته که پیغمبرمز محمد علیه السلامنی آنداغ قیلدی اما(ق) بر تاغ در دنیانی احاطه قیلغاندر دیو تفسیر ایلامك خطأ فاحشدر الله تعالی ننك حرف ق ايله سوره نی ابتدا ایلامکنی براعة استهلال در امور عجیبه لر ننك بیاننده (والقرآن المجید) قسم یاد ایتامن اولوغ حرمتلی قرآن ايله یا محمد اهل مكه سنكا ایمان کلتورمزلردر (بل عجبوا) تعجب ایلادیلار اول اهل مكه (ان جاءهم) کلما کدن تعجب ایلادیلار (منذر) بر قورقتقوچی (منهم) اول اهل مكه ننك اوزلرندن یعنی اوز نسللرندن مكه اهلی تعجب ایلامکلری ننك بیاننی الله تعالی بیان ایلاب بیوردیکه(فقال الکافرون) بس ایتدی لر مكه کافرلری (هذا) بو محمد ننك آرامزدن

رسول اولماق (شَیْئٌ عَجِیبٌ) عجب اشدر که نادان لقی ایلان عالم اولماقی اولدوکدین صونکره ترلورمز دیما کی عجب لرننك عجایبی در دیدیلر و ایدیلر (أَئِذَا مِتْنَا) قایو زمان اولساك بزلر (وَكُنَّا تُرَابًا) چروب توفراق بولساق (ذَلِكَ) بو اولدوکدین صونکره ترلماك (رَجْعٌ بَعِیدٌ) کیروترك لکا قایتماق عقل ادرا کندین یراق در یعنی کیروحیات اولورسز دیما کنك ای محمد عقل لر بونکا ادراك ایلمزدر زیرا که برا گوننك سویا کنی یرداچی قوشلر یاتورت آیاقلی حیوانلار کوتاروب آلوب کیدوب ایت لرنی یدوك دین صونکره پرا کنده اولغان سویاك لر بریره جمع اولنب ترلورلر دیما کنك طور عقل دان خارج دور دیدیلر الله تعالی آنلاره جواب بیرب آیت ایندردی (قَدْ عَلِمْنَا) اصلده قل لهم قد علمنا یعنی ای محمد ایت آنلره جواب شك سز بلورمزلر (مَا تَنْقُصُ الْأَرْضُ مِنْهُمْ) نه نرسه نی یر آشاب کموتور انلارننك اعضالرندن و آنلردن یر آشاغان قان لرنی وسیا کلرنی وسیا کلرینك توفراقلرنی و آنی بلماکمزه عله اولدورکه (وَعِنْدَنَا) باردربزننك بلا کیف قاشمزده (كِتَابٌ) جمیع اشیالرننك حکم لری یازلمش بر کتاب باردر اول کتاب ننك صفتی بودرکم (حَفِیظٌ) صاقلانمش در اول کتاب شیاطین لردن وتغیر وتبدیل دن مراد لوح المحفوظ در (بَلْ كَذَّبُوا بِالْحَقِّ) بلکه اول مکه کافرلری یالغانغه توتدیلر حق اشنی یعنی قرآن نی محمد علیه السلام ننك رسول ایر دوکنی اولدکدین گزین ترلما کنی (لَمَّا) شول زمانده (جَاءَهُمْ) کلدی آنلره حق نرسه اول قرآن دور والله تعالی ننك رسولی در (فَهُمْ) بس اول مکه کافرلری (فِی أَمْرٍ مَرِیجٍ) مختلف اقواللر ایلان مضطربلردر ایتورلر بو محمد ساحردر آنکا ایندوکی قرآن سحر افسون ننك کتابی در بعضیلری ایتورلر بو محمد شاعردر و آنکا ایندوکی قرآن بیت نامه سی در بعضلری ایتورلر بو محمد فال گوی در و ایندوکی قرآن فال نامه سی در الی غیرنهایه مالا یعنی سوزلر سوزلاشب مضطرب اولدیلر الله تعالی آنلره امور عجیبه لری وعقول لر یتمایان اشیالرننك نظیرلرنی بیان ایلاب بیوردیکه (أَفَلَمْ یَنْظُرُوا) ایاقراماسلرمی اول منکرلر عبرة آلغوچی کوزلر ایلان (إِلَى السَّمَاءِ فَوْقَهُمْ) باشلری اوستنده بولغوچی کوککا (كَیْفَ بَنَیْنَاهَا) نچوك بنا قیلدوق ویراتدوق اول کوکنی ترا کسز بو کوکلرننك اوستومزده ترا کسز تورماقی اولوکلر ترلماکیدین عجب راکدر (وَزَیَّنَّاهَا) بزادك بز اول کوکنی

یولدوزلر ایلان (وَمَا لَهَا) یوقدر اول کوکده (مِنْ فُرُوجٍ) هیچ یرتوقدن وتیشکدن
(وَالْأَرْضَ) دخی یرکا قراماسلرمی عبرة کوزلاری ایلان (مَدَدْنَاهَا) اصلده کیفی مددناها
در نچوك یرادوب توشادوك اول یرنی صو اوستونه سند سز بر دخی اولکار ترلما کدن
عجبرا کدر (وَأَلْقَيْنَا فِيهَا) صالدوق بزلر اول یرگا یعنی بزلر اول یرننك اوستنه (رَوَاسِيَ)
بیوك وثابت طاولرنی (وَأَنْبَتْنَا فِيهَا) دخی اوسدوردك اول یرننك اوستونده (مِنْ كُلِّ
زَوْجٍ) هر اصناف اولانلرنی وآغاچلرنی (بَهِيجٍ) کونکل لرنی آچقوچی اولانلرنی وآغاچلرنی
یاکه عجایب مرض لره شفا اولغوچی اولانلرنی (تَبْصِرَةً) اصلده خلقناها تبصرة در یعنی
یراتدوق بو اشیالرنی گونکل کوزلری برله قراب عبرت لر آلوب قبردن قوپماقلرنی
فکرلمك اوچون (وَذِكْرَى) هم اویغاتماق اوچون وکراك اشلرنی اسکارمك اوچوندر
(لِكُلِّ عَبْدٍ مُنِيبٍ) هر بنده لر اوچون قایتقوچیلردر اول بنده لر الله تعالی ننك عبادتنه
یعنی الله تعالی ننك قدرت عجیبه لرینه قاراب فکر ایلاب قبردن قوبماقلقنی فکر ایلاب
دایم الاوقات عبادتده وتوبه ده اولسون اوچون یراتدوق دیما کدر (وَأَنْزَلْنَا مِنَ السَّمَاءِ)
دخی ایندردوك کوککا یقین بولوطلردن (مَاءً مُبَارَكًا) فائده سی چوق یغمور صوی
(فَأَنْبَتْنَا بِهِ) بس اوسدوردك اول یغمور صوی برلان (جَنَّاتٍ) باقچه اچنده اولغوچی
نرسه لرنی (وَحَبَّ الْحَصِيدِ) دخی اوسدردوك اول یغمور صوی برلان اوراق ایله
اورلاچق ایگن لرنی (وَالنَّخْلَ) دخی خرما یغاچنی اوسدردك (بَاسِقَاتٍ) بیوك اولغوچی
در اول خرما آغاچلری الله تعالی ننك آغاچلر اچنده نخلنی خاص لاماغی اولدر زیرا که
بو خرما آغاچلرننك عجایب راکی در طبیعتده آدم کبی در زیرا که بو خرما آغاچی
اون بش یل یا اون آلتی یل سزیمش برمایدر نته که بنی آدم اون بش یل سز بالغ
اولمغان داك ودخی شمال جانبندن یل ایسسا خسته اوله در خسته اولماقی ننك علامتی
اولدور بو تاقلری صالنوب آدم انکراشدوغی کبی بر آواز کلور قچان که جنوب طرفندن
یل ایسسا خسته دن ترلدوکی آدم کبی بو تاقلری توزالوب بایاقی آواز کلماز اولور
ودخی شول اون بش یل اچنده قابوقلری قزلغه مایلدر قچان که اون بش یلدن اوتب
آلتمش اوچ یاشینه وارنچه قابوقلری قاره در نته که بنی آدم ننك ساچلری قاره در قچان
که آلتمش اوچ یلدان اوتب توقسان یله وارنچه قابوقلری قارالی آقلی اولور نته که

بنی آدم ننك ساچ لرینه چال کردوکی کبی توقسان یلدان اوتب یوز یکرمی یل اولسه
قابوق لری آق اولور بوتاقلری صزلب کگری اولور قچان که یوز توقسان یل اولسه
قابوقلاری صارغایور نته که بنی آدم ننك صقالی آغاروب صارغایماقی کبی ودخی خرما
آغاچنی پچاق ایله یاکه بالطا ایلان چابسانك قزل صو کلور بنی آدم قانی کبی هم
قورور هم دخی یفراق لری بنی آدم ننك تنی کبی یمشاق اولور فقیرلر آننك یفراقندن
توشك ومندر قیلورلار موندین غیری عجایب لری چوقدر بارنی یازارغه وقتمز طاردر
(لها) بولغوچیدر اول خرما آغاچی ننك (طَلْعٌ نَضِیْدٌ) بری اوستنده بری اولغوچی
چملی در وتلکالار نته که بزننك دیارده اونکغان میلاش آغاچی ننك میلاشی کبی چملیدر
بر چمنك یل کیلاب اونکغان زمانك توقز منك یایوز منك خرما اولور (رِزْقًا لِلْعِبَادِ)
بنك لره رزق اوچون اوستوردك (وَاَحْیَیْنَا بِهٖ) دخی تر گوزدوك یغمور صوی ایلان
(بَلْدَةً مَیْتًا) اولگان شهرلرنی یعنی اولانلرنی وآغاچ لرنی اوستوردك (کَذٰلِكَ) اولان لر
ننك وآشلق لرننك اوسماك لکی کبی در (الْخُرُوجُ) سزلرننك قبورنکزدن ترلما کنگز
بس آنداغ اولسه نه اوچون بعثه انکار ایدر سزلر دیما کدر روایتدر رسول علیه السلام نی
مکه کافرلری سوکار ایردیلر یالغانچی ویا فالچی ویا ساحر دیو سوکدوك لرینه قاتیغ
رنجور ایردی الله تعالی آننك کونگلنی تسلی ایدار اوچون آیت ایندردی (کَذَّبَتْ)
یالغانغه توتدی پیغمبرلرنی (قَبْلَهُمْ) بومکه کافرلرندن الگاری (قَوْمُ نُوحٍ) نوح علیه
السلام قومی نوحنی یالغانغه توتدیلر (وَاَصْحَابُ الرَّسِّ) رس دیدوکی قوذع ننك جماعتلری
حضرت حنظل بن صفوانی یالغانغه توتدیلر رس بر قوذوع ننك اسمیدر شام ایله مصر
آراسنده بر شهر وار ایدی آدی مدین ایردی آنلارننك یلغه لری یوق ایردی
شول رس دیدوکی قوذوع دن مال لرنی صوغارور ایردیلر اوزلری هم شول قوذوع دن
اچارلر ایردیلر بو زمانده مدین شهری معطل در برننك بلغار کبی الامدین ننك قویاش
بایشنده بر شهری واردر آدنی رای دیرلر مدین دان یوز چاقروم قدری اولور
(وَثَمُودُ) ثمود قومی صالح پیغمبرنی یالغانغه توتدیلر ثمود بر پادشاه ننك اسمیدر
یرلری مغربده ایردی بیت المقدس دن ایکی منك چاقروم قویاش بایشنك در اول
پادشاه قوم لری برله بوته تابنورلر ایردی الله تعالی آنلاره صالح پیغمبر علیه السلام نی

يباردی صالح پیغمبر ایله ثمود شاه ننك آتالری بر توغان ایردی نته که حکایت لری
قرآن آخرنده کلور انشاءالله تعالی (وعاد) دخی عادقومی هود علیه السلام نی یالغانغه
توتدیلار عاد بر پادشاه ایردی شهرلری آلتی شهر ایردی هود علیه السلام عاد ایله
بر توغما ایردیلر بولرنی عاد اولی دیرلر بویلری آلتی یوز یکرمی آرشون ایردی
شام ننك جایگی مغربنده در بوزمانده آ ڭاچپین لار ونمچ لار یورتیدر حکایتلری آلده
کلور انشاءالله تعالی (وفرعون) فرعون قومی موسی وهارون نی یالغانغه توتدیلار
(واخوان لوط) لوط علیه السلام ننك قرنداشی حضرت لوطنی یالغانغه توتدیلار حکایتلری
انشاءالله تعالی کلور (واصحاب الایکة) ایکه دیدوکی قوم شعیب پیغمبرنی یالغانغه
توتدیلر ایکه دیماکلری بر پوط ایردی بویی اوچ یوز آرشون ایردی صاندال یغاچندن
دوزمشلر ایردی تشلری عقیقدن ایردی ایرنلری لعلدن ایردی آنکا تورمغابر
ایو بنا ایلامش لار ایردی بی غایت یوکسك اول ایوننك آلتی جهتینه ضور مقنطیسلر
برکتمش لار ایردی بو ایکه نی یوقاتیمر برلان کیوملرون ایلامش لار ایردی اول
پوطنی مذکور ایوننك اچنه کر گوزگانلر ایردی اول مقنطس لار آلتی جهتدن تارتوب
تور ایردی یوقاریدان زنجیرسز توباندن تراکسز ایردی الله تعالی بونلره اوزلری
نسلندن شعیب پیغمبرنی یباردی آنی یالغانغه توتوب ایمان کلتورمدیلر (وقوم تبع)
تبع قومی تبع نی یالغانغه توتدیلار روایتدر تبع ننك اسمی اسعد ایردی وکنیه سی ابو
کرب ایردی اوزی یمن شهرینك پادشاهی ایردی نبوتنده اختلاف ایلامشلر در
اوزی موسی علیه السلام شریعتنده ایردی جهاد اوچون مشرق جانبنه باردی کوب
شهرلرنی مسلمان ایلادی وقایتدوقی وقتده یثرب نی یعنی مدینه خلقنی دینکا اوندادی
آنلر اسلام نی قبول قیلدیلر تبع بر اوغلنی مدینه گا پادشاه ایلادی اوزی یمن گا قایتدی
روز کاردن صونکره مدینه جماعتی اوغلنی اولتوردیلر تبع بو خبرنی ایشتکاچ یمن دن
کوب عسکر ایله کلدی مدینه ننك نیگیزنی واساسنی قالدرماس اوچون چونکه مدینه
برلان قتال ایلدی عاقبتنده صلح قیلدیلر صلح قیلماق آننك اوچون مدینه ده ایکی منافق
وار ایردی برینك اسمی کعب ایردی وبرینك اسمی اسد ایردی بونلارننك آتالری
بر توغما ایردی بو ایکاگو تورات کتابی ننك تفسیرلرینه اوستاد ایردیلر ﴿القصه﴾

بوایکی منافق توراتده آخر زمان پیغمبری محمد علیه السلام ننك نعتلرنی اوقیدیلر
بویله دیو یاسلطان بومدینه گا آخر زمان پیغمبری مکه دن مدینه کا کوچوب کلگوسیدر
آنکا ایمان کلتورانلر دنیا و آخرت دولتی ننك صاحبیدر مدینه جماعتنی سن هلاك ایلامه کل
بزلر بارچه مز موسی علیه السلام شریعتنه ایمان کلتوردك بر اوغلنکنی اولتورگان اوچون
مدینه جماعتلرینی ننك بارچه لرنی هلاك ایلامه بر منافق اولتورگاندر بر منافق اوچون
بونچه اهل اسلامنی قرمق مرتبه نکالایق دکلدر دیدیلر اگر اولتوردکی منافقنی بلساك
ایردك قصاص ایتار ایردك نسلنی اورغنی قالدرماس ایردك دیدیلر سن دنیا اهلنی
حق دین کا دعوة ایدارسن آخر زمان پیغمبرینه سندین بدنام قالماسون بلکه خیر نام
قالسون دیب اوگوت لدیلر تبع قبول ایلادی آخر زمان پیغمبرینه ایمان کلتوردی
﴿القصه﴾ تبع اهل مدینه ایله صاح بولغاندین صونك وداع لاشب اوز شهرینه کتدی
بوایکی منافق یار انلری برلان اوزاتاچغوب احد طاغینه دیکن کلدیلر آنده قوندیلر
آشاد یلار اچدیلر اثناء کلام لرنده ایدیلر یاسلطان سن مکه دن کتکل زیرا که ابراهیم
علیه السلام بناقیلدقی ایونی پوت خانه ایلاگانلردر آننك اچنده چوق چوق آلتونلاری
وکموشلاری وینجومرجانلری چوقدر توقزیوزیلدن بیرونچه پادشاهلری ننك
خزینه سی آنده درودخی اول ایونی بوزدرغل زیرا که کوب خلایق لار آنی قبله ایدوب
عبادت قیلالر زیرا که بزننك قبله مز بیت المقدس در بزلر کا خلاف قانون اوزارینه
عبادت قیله لاردیو تبع پادشاهغه وسوسه قیلدیلار ﴿القصه﴾ پادشاه جهاد اوچون مکه یه
عزم ایلدی پادشاه بوایکی منافقغه ایدی سزلر سرعسکر اولوب مکه گا یول باشلاب
باراسزلر بوایکی منافق طوعاو کرها یول باشلایلار زیرا که بوایکی منافق ننك مقصودلری
اول ایدیکه بوتبع نی مکه لك لار برلان توقش قیلدرب تبع نی عسکری برلان قردرماق اوچون
ایردی زیرا که اول زمانده مکه ده پیغمبرمزننك اولوغ باباسی عبد الشمس شاه ایردی
آننك زیرحکمنده چوق چوق ولایتلر بار ایردی ﴿القصه﴾ تبع سکسان منك عسکر
ایله مکه یه کلدیلر عرفات تاغنده عسکرنی قویوب تبع اوزی برفقیرانه کیوملر کیوب عبد
الشمس پادشاهغه باردی قراوچیلار تبع نی پادشاه قاتنه کرورگا اختیار بیرمادیلر عبد
الشمس شاه اوزی کورب تعظیم ایدب قارشو چقب اول فقیره سلام بیردی فقیر سلامن آلدی

فقیرنی ایوینه آلوب کروب طعام یدردی بعده عبدالشمس ایدی یا فلان سن قایو
یرلك سن فقیر ایدی بن تبع پادشاه ننك عسکرنده نم عبدالشمس ایدی اول تبع بو
شهره نه اوچون کلمش در تبع ایدی کعبه نی بوزماغه کلکاندر اچنده کی خزینه لرنی آلماغه
کلکاندر عبدالشمس باشنی توبان صالوب بر آز فکر قیلدی وایدی بن تبع پادشاه نی
یخشی آدم دیو ایشتور ایردم دنیا مالندن قاچب اوزنی فقیر لر صورتنده قیلب دایم
الاوقات عبادتده دیوشمدی اول تبع مال اوچون کلکان بولسه کوب مال بیرورم اگر
اینانماز ایرسه بیت الله غه آلوب باروب اچنی کورکوزورم اچنده هیچ نرسه سی
یوقدر اگر اول تبع دین اوچون توقوشور اولسه هنوز اول وقت یتمکاندر زیرا بنم
نسلمدن بر پیغمبر چقار آدی محمد در آتاسی عبدالله در اول وقت کلماینچه اول تبع
بو مکه یورتنی آلا آلماز در الا اوزینه هلاك لك اوچون کلکاندر دیدی تبع بو سوزلرنی
آنکلاغاچ مکه پادشاهینه اوزی ننك تبع ایدوکنی آنکلاتدی هر ایکیسی یغلاشدیلار
قول توتوشوب بیت الله غه باردیلار اچنده هیچ بر نرسه کورمادی توبه ایلاب آلتی منك
توه قربان ایلادی مذکور ایکی منافق نی قول لارون وآیاقلارون کیسدرب آصدردی
کعبۀ شریفه قاره حریر کیدردی اوّل کعبه نی حریر ایله اورتکان تبع در عبدالشمس
ایله وداعلاشب عسکری ایله یمنه توجه ایلدی بو تبع مدینه ایله مکه آراسنده یوردکی
زمانده نجاشی ولایتندن حمیره نام پادشاه یمن شهرنی آلوب تبع ننك اوچ اوغلنی ایکی
خاتوننی اولتورمش وزیرلرندن هیچ برسنی قویمامش شهرلرننك قاپوغلارنی
بغلاندی اوچ یل حمیره ایله توقوش ایلادی بو حمیره پت پرست ایردی ❁القصه❁ عاقبتنده
صلحه راضی بولدیلار صلحلاری اول ایدی یمن ده بر چوقور وار ایردی قوذع کبی
تیرانچان که بر ظالم ایله مظلوم ننك دعوالاری اولسه اول قوذع غه باروب عرضه نامه
یازوب قوذع غه صالورلار ایردی قوذع دن اوت چقب ظالم نی احراق ایدار ایردی
❁ القصه ❁ بو ایکی شاه عرضه یازوب قوذع غه صالدیلار هر ایکی پادشاه ننك عسکری
قوذع ننك ایکی جانبنده صف صف اولوب هر برسی اوزلاری رسمنچه دعایه مشغول اولدیلار
حمیره پادشاه پتلارنی آلوب چقب آندن التماس ایلادیلر تبع عسکری ایله تورانتی
اوقوب الله تعالی غه تضرعلق قیلدیلار ❁القصه❁ ایکی ساعت بعدنده یر آستوندن بر صوت

هایل بیدا اولدی ایشدانلرننك یوراکلری یارولوردای آنچه ده قوذغ دن اوت چقب
هوایه بندی هوادن اینب حمیره پادشاهننك عسکرنی احاطه قیلوب عدم ایلادی هیچ
بر آنلاردان نام نشان قالمادی بعده تبع عسکری ایلان یمنه کردی الله تعالی یه
سجدهٔ شکر ایلادی تفسیر ابن مسعودده بیله ذکر ایلامشدر (كُلٌّ كَذَّبَ الرُّسُلَ)
بومذکور قوملر بارچه لاری پیغمبرلرنی یالغانغه توتدیلر ای محمد سنی مکه کافرلری
یالغانغه توتدوقلاری کبی (فَحَقَّ وَعِید) بس ثابت بولدی آنلاره دنیاده ایکن وقتلارننك
عذابلار بعضلری جبرائیلننك آوازی ایله هلاك اولدیلار بعض لری یل ایلان هلاك
اولدیلار بعضلاری صوده غرق اولوب هلاك اولدیلار (اَفَعَیِینا بِالْخَلْقِ الْاَوَّل) ایا محنت
لاندوکمو وعاجز اولدقمو آنلارنی اوّل یراتدوقمزده آرمادوق وعاجز اولمادوق دغی
آنلارنی قبرلرندن قوبارورغه هم عاجز اولمازمزلار (بَلْ هُمْ) بلکم اول اهل مکه
(فی لَبْسٍ) شك وشبهه ده در (مِنْ خَلْقٍ جَدِید) یانکادان یراتماقمزدان قبورلرندن
قوبماقلارینه شك وشبهه ایدارلر (وَلَقَدْ) تحقیق (خَلَقْنَا الْاِنْسانَ) یراتدق بز آدم بالالارنی
(ونعلم ما توسوس به نفسه) بلورمزلر اول نرسه لرنی کم آنلار کونکللرنده سیارلر ونه
نرسه نی ابلیس دن موسوس اولمشلاردر آنی هم بلورمزلر یعنی آنلارننك سرلری بزدن
مخفی ایرماسدر (وَنَحْنُ اَقْرَبُ الیه) آنلارننك سرلرنی بلماکمزده یقین راقمز اول آدملره
(مِنْ حَبْلِ الْوَرِید) مویون لاری ننك ایکی جانبداکی طامرلارندن ده یقین راقمز
حاصل خدانك بلماکینه هیچ بر عجز ایرماسدر (اِذْ) شول وقتنی یاد ایتکل ای محمد
الله تعالی ننك جمیع افعاللرنی حافظ ایردوکنه (یَتَلَقَّی الْمُتَلَقِّیان) یولقور اول بنی آدمننك
افعاللرینه ایکی یولقغوچی آندان مراد ایکی فرشته در بنی آدمننك اعماللرنی
حفظ ایدوب یازارلار (عَنِ الْیَمِین) اول ایکی فرشته ننك برسی بنی آدمننك اوننك
یاغنده در اینك گولكلرنی یازار (وَعَنِ الشِّمال) اول فرشته ننك بری صول یاغنده در
یاوز فعللرنی یازار (قَعِیدٌ) اصلده قاعددان در هر ایکی فرشته بنی آدمننك ایکی
جانبنده اولتورمشلاردر (ما یَلْفِظُ مِنْ قَوْل) سوزلامس آدمی (الا) مگر سوزلسه
اول بنی آدم (لَدَیه) بولغوچیدر اول آدمننك آلدنده (رَقِیبٌ) بنی آدمننك
اقواللرنی وافعاللرنی محافظه ایلچی ایکی فرشته (عَتِیدٌ) حاضردر (وَجاءَتْ سَکْرَةُ الْمَوة)

کیلورلر

کلیورلر اول بنی آدم کا اولوم اسروکلکی (بالْحَقّ) حق لق ایلان کلورتاکه اول
بنی آدم غفلتندان اویغانور آخرتده بولاچق حاللرون عیاناکورور (ذٰلِكَ) یعنی بو
آدم اولوم اسرکلکندن (ماكُنْتَ) بولماس سن ای بنی آدم (مِنْهُ) اول اولوم
اسروکلکندن (تَحِیدُ) قاچوب قوتلغوچی دکل سن (وَنُفِخَ فِی الصُّورِ) اورلور اسرافیل
عم ننك بعث اوچون اولغان صوری (ذٰلِكَ) اسرافیل عم صورون اورماکی (یَوْمُ الْوَعِیدِ)
بوکون عذاب برلان قورقوتلمش کوندر (وَجَاءَتْ كُلُّ نَفْسٍ) کلور اول کونده حشر
یرینه هرجانلر (مَعَهَا) بولغوچیدر اول جانلار برلان (سَائِقٌ) برسورگوچی وقوغوچی
فرشته (وَشَهِیدٌ) دخی گواه لاری بولغوچیدر حاضر اول ایکی فرشته درودخی آیاقلاری
وقوللاری دربنی آدم ننك افعاللرینه گواه لاردر الله تعالی جانبندان اول بنده یه جواب
بیرولور (لَقَدْ كُنْتَ) تحقیق بولدنك سن ای بنی آدم دنیاده ایکن وقتده (فِی غَفْلَةٍ مِنْ هٰذَا)
باشینکا اوغراغوچی اشلردن غافل ایدونك یعنی دنیاده ایکن وقتده امور آخرتدن
غافل ایدنك (فَكَشَفْنَا عَنْكَ غِطَاءَكَ) بس آچدق بزلار بوکون سننك کوزکده گی
پرده لرنکنی یعنی کونکل داکی وقولاقداقی وکوزداکی پرده لرنکزنی آچدق (فَبَصَرُكَ
الْیَوْمَ حَدِیدٌ) بس ای بنی آدم کوزلارنك سننك اوتکندر دنیاده غافل بولغان اشلارنکنی
بوکون عیاناوظاهراکورورسن (وَقَالَ قَرِینُهُ) ایتور آننك امورینه مؤکل فرشته (هٰذَا
مَالَدَیَّ) واشبویاوز عملی دربوبنی آدم ننك (عَتِیدٌ) بنم آلدمده صادر اولغاندر
(أَلْقِیَا) صالونکزسز ایکی فرشته بوبنی آدم نی برسی کراماکاتبین دروبرسی بو
بنی آدم نی محشر یرینه سورکوچی فرشته در (فِی جَهَنَّمَ) جهنم تموغینه صالونکزلر (كُلَّ
كَفَّارٍ عَنِیدٍ) هرایمانسزنی حق اشدن دنیاده ایکن وقتده یوز چوروب باش تارتقوچی
ایردی (مَنَّاعٍ لِلْخَیْرِ) منع ایتکوچی ایردی اوز اوستینه لازم اولغان واجب خیرلارنی
زکات کبی وعشر کبی وقربان ووترنمازی کبی (مُعْتَدٍ) حددن تجاوز ظالم ایدی
(مُرِیبٍ) الله تعالی ننك کتابنه ورسول الله غه شك ایتکوچی ایردی (الَّذِی) آنچلاین
من ایدی دنیاده (جَعَلَ) قیلب ایردی (مَعَ اللّٰهِ إِلٰهًا آخَرَ) الله تعالی ننك بارلقنی بلوب
الله تعالی یه شریك لك ایلاب ایردی (فَأَلْقِیَاهُ) بس صالونکزلار وسوسه قیلدوقی شیطان
ایلان بوایمانسز آدمنی (فِی الْعَذَابِ الشَّدِیدِ) قاتی عذابغه (قَالَ قَرِینُهُ) ایتور اول

بنی آدم گامقارن شیطان یعنی اول بنی آدمنی وسوسه قیلب گناه اشلاتگوچی شیطان
اشعاردر هر بر آدم ایلان شیطان اولسه کراك نته که کراماکاتبین کبی (ربّنا ما اطغیته)
ای بزننك پر وردکارمز اول بنی آدمنی آزدورمادم دیو (ولکن کان فی ضلال بعید)
لکن بولدی اول بنی آدم اوزی حق یولدن صاتاشقان وحقدن یراق اولغان زیراکه
بن آننك کوزینه کورنوب سیلاشب آزدرمادوم بنی آدم ایتور ای ملعون سن بنی
حق یولدان آزدوردنك وسوسه قیلب کج نرسه لارنی دلیللر کورگازوب آزدوردنك
دیو الله تعالی حضورنده مجادله قیلوشورلار (قال) ایتور الله تعالی (لاتختصموا لدیّ)
مخاصمه ومجادله قیلشمانکزلر بلاکیف حضورمزده وآلدومزده بوکون سزلرننك مجادله
ومخاصمه قیلشماقنکز فائده بیرماسدر زیراکه (وقد قدمت الیکم بالوعید) شکسز دنیاده
ایکن وقتنکزده بوقورقوغ لق کونلرننك کاماکنی پیغمبرلار آرقلی خبرلار ایب ایدم
سز آنلارننك سوزلرنی یالغانغه توتدنکز وسوسه قیلدق شیطانونکز ایله بر اتفاقده
اولوب کتابلرمزنی وآننك احکاملارنی وآنی بیان ایلاگوچی عالملارنی یالغانچیلاردر
دیدنکز اوزلری یازوب اوز نفسلری ایلان اوقیدر دیدنکز (مایبدل القول لدیّ)
هیچ بر سوز بزننك آلدومزده آلوشماس وتبدیل وتغییر اولنمازدر زیرا بن دنیاده پیغمبرمز
آرقلی سزلاره ایتب ایردم الله تعالی دن قورقمیان آدم وایناتمیان آدملار دوپری لره جهنم
تموغیدر دیو اول سوزوم بوکون تبدیل وتغییر اولنمازدر (وما انا بظلام للعبید)
ایماس من من بنده لارمه ظالملق قیلغوچی زیراکه بوکون هیچ برکشینی جنایاتسز تعذیب
ایتلماسدر (یوم) شول کون ظلم قیلغوچی دگلمن (نقول لجهنم) ایتورمز بزلر جهنم
تموغینه (هل امتلأت) ایاتولدونکمی مجرملر ایلان (وتقول) ایتور اول جهنم
(هل من مزید) دخی آرتوق مجرم لروایمانسزلر وارمیدر بولسه اچمه صغار دیر
الله تعالی ایندولارننك حاللارنی بیان ایلاب بیوردیکه (وازلفت الجنة) یقین بولغوچیدر
اوجماح یعنی آندان مراد حاضردر وباردر اوجماح یورطی واشعاردر اوجماح ننك وتموغ ننك
بوکون بارلقلارینه (للمتقین) الله تعالی دن قوقوب گناه لاردان صاقلانغوچی لاره
(غیر بعید) یراق ایرماسدر اول اوجماح الله تعالی دن قورقوچیلاردن غیر لفظی
منصوب در ظرفیت اوزارینه ای مکانا غیر بعید یاکه حالدر فن اهلینه مخفی دکلدر

هذا

(هذا) الله تعالى جانبندن بنده‌لاره ایتولور اوشبو کوندرکه تموغ ایله اوجماح (ما توعدون) یعنی بوایکی مقام یعنی اوجماح برله تموغ سزلارننك دنیاده ایکن وقتلارنکزده الله تعالی پیغمبرلار آرقلی وعده قیلوب ایردی ومؤمن لره اوجماحدر دیو اول اوجماح یورطی وعده قیلنوب ایردی (لکل اوّاب) هرکمسنه‌لر اوچون که دنیاده ایکن وقتلرنده کناهلاردن توبه ایدوب الله تعالی ننك طاعتلرینه قایتغوچیلار اوچون (حفیظ) الله تعالی ننك امرلارنی صاقلاغوچیلار اوچون الله تعالی ننك نهی قیلغان اشلاریدن منع لانکوچیلار اوچون (من خشی الرحمن بالغیب) دنیاده ایکن وقتلارنده غایب الله تعالی ننك غایب حکم‌لارندن قورقوچیلار اوچون درو غایب اولغوچی ثواب لر اوچون عباده بدنیه‌لار ومالیه‌لارننك اجرلری اوچوندر (وجاء بقلب منیب) اصلده وجاؤا بقلوب منیب در یعنی آنلار اوچون که بو اوجماح دنیاده ایکن وقتلارنده کلتوردیلار آنلار اخلاص ایله طاعت لرنی واحسان لارنی وریادن وریب دن کونکلرنی پاکلدیلار الله تعالی جانبندن اول متقین لاره ندا اکلور (ادخلوها) کرونکزلر اوجماحغه (بسلام) سلامت اولدغنکز حالده عذابدن وزوال نعمت دن یا که کرونکزلر اوجماحغه سلام بیره دوکلرنکز حالده اشعار در اوجماحده هم سلام برشمك وارلغینه (ذلك) اوشبو کون که اوجماحقه کرماکلك کونی (یوم الخلود) منکولك کونی در یعنی ابد الابادلر اورلری قارتای مایون ونعمت لری کموبایون وکیوملری توزمایون کوندر (لهم) بولغوچیدر اوجماح اهلینه (ما یشاؤن) تلادکی نرسه‌لرنی آشاماقدن واچمکدن وقوچمقدن وبنمکدن (فیها) بولغوچیدر اول اوجماحده (ولدینا مزید) باردر بزوم حضورمزده ویاراتماقمزده اول بنده لر اوچون آرتوق نرسه‌لر یعنی کونکل‌لردن کچمادکی وکورلمادکی وقولاقلار اشتمادوکی نعمت‌لارنی آرتور ماقمز باردر (وکم اهلکنا) کوب لارنی هلاك قیلدق بزلر (قبلهم) اول مکه کافرلرندن الکاری (من قرن) بووون لاردن یعنی اوتکان زمانده اولغوچیلاردن (هم) اوتکان زماندا قیلر (اشد منهم) قاتیغراق ایردی اهل مکه دن یعنی زیاده‌راق ایردی لر (بطشا) قوّتده ومالده وبوی لارنده (فنقبوا فی البلاد) بس تصرف قیلدیلار وسفر ایلدیلر شهرلرنی تجارت اوچون وتوقوش لار اوچون (هل من محیص) ایا بارمی اوتکان بهادرلردن وبایلاردن وپادشاه‌لاردن اولمدن قوتلغوچی والله

تعالی ننك عذابندن قوتلغوچیلار دن بلكه الله تعالی آنلارننك شوكت لاری بارلغی
برلان آنلارنی اوت ایله وصو ایله ویل ایله هلاك ایلادی آنلارننك اوزون بویلوغ لاری
وقوتلاری الله تعالی ننك عذابنی منع ایلارگا طاقت لری یتمادی (انّ فی ذٰلكَ) بونلارننك
بوقدر اولوغ لق لاری برلان الله تعالی ننك عذابندن قوتلمادقلاری یاكه بوسوره ده
اولغوچی احكام لار (لذكری) البته اوگوتدر ونصیحت در وعبرتدر (لمن كان
له قلب) شونچلاین من گا عبرتدر وباردر آننك عقلی وكونكل كوزی (او القی
السمع) یاكه شول اوگوتدر صالدی اول من جان قولاقنی اوگوتگا وقرآن
سوزینه (وهو) حال آنكه اول جان قولاقنی صالغوچی من (شهید) كونكلی حاضردر
آننك غفلتدن وسهودن بری در بلكه اخلاص كونكلی ایلان قرآن دن تن وجان
قولاقنی صالوب اوگوت آلورلار آلده كیلاچك كون لارنی یاد ایدب توبه
وعبادت لر ایلان مشغول اولور وگناه لاردان منع لنورلر (ولقد خلقنا السموات والارض)
بدرستی كه وراستی كه یراتدق بز كوكلارنی ویرلرنی (وما بینهما) دخی
یراتدوق اول كوكلار ایله یرلر آراسنده اولغوچی نرسه لارنی (فی ستة ایام) آلتی
كون ننك اچنده یراتماقی اوّلی یكشنبه كون ایردی واخری جمعه كون ایردی
شنبه كون هیچ نرسه نی یراتمادی یهود یلار الله تعالی شنبه كون نرسه لرنی یراتب
آرغان ایردی استراحت ایلدی دیرلر آغزلارینه توفراق اولسون بزلرهم الله غه
تشبه اولوب شنبه كون دنیا اشنی حرام دیو اشلماز اولدیلار الله تعالی آنلارننك سوزلرنی
رد ایلاب بیوردی كه (وما مسنا من لغوب) توتمادی بزلرنی بو آلتی كون ننك اچنده
یراتماقمزده مشقت لر وآروماقلار زیراكه بو آلتی كونده مخلوقات لرنی یراتماقمز
آننك اوچون ایردی بنده لره تعلیم اوچوندر زیراكه هر براشده تعجیل ایلامسونلری
اوچوندر الاعبادت اش لرنده تعجیل ایلاسونلر نماز لارنی اوّل وقتلارنده اوتاسونلر
زیراكه الله تعالی تخلیقنده زمان حاجت دكلدر زیرا انما امره اذا اراد شیئا ان یقول
له كن فیكون در (فاصبر علی ما یقولون) بس صبر ایله ای محمد (وسبح بحمد
ربك) پاكلا ومنزه ایلا كل ای محمد الله تعالی نی اوكمك برله یعنی محمود موصوفلار

برلان .

برلان وصف ایلاب نماز اوتا کل (قبل طلوع الشّمس) قویاش توغمازدان اوّل اول ایرته نماز یدر (وقبل الغروب) دخی قیاش بایمازدان اوّل نمازاوتاکل اول اویله نمازی ایله ایکندی نمازیدر (ومن اللّیل فسبحه) دخی کیچه لرده نماز قیلغوچی اول یعنی اخشام ایله یستونمازنی اوتاکوچی اولغل (وادبار السّجود) ودخی فرض نمازلارننك آرتوندین نوافل نمازلارنی اوتاکوچی اولغل یا که هر بیش وقت نمازلرننك آرتوندن آیت الکرسینی اوقب بعده سبحان اللّٰه نی والحمد للّٰه نی واللّٰه اکبرنی اوتوز اوچار مرتبه آیغل نته که تفسیر ابن عباس ده مذکوردر (واستمع) اشتکل یا مخاطب بالغ بنم سوزلرمنی اول بو سوزدرکه (یوم یناد المناد) برنداقیلغوچی نداقیلور اول کونده اول ندا قیلغوچی اسرافیل علیه السلام در (من مکان قریب) کوك کا یقین بولغوچی اورنده اول اورون بیت المقدسده در یعنی صخرة اللّٰه دن نداقیلور زیرا اول صخرة اللّٰه کوکاره یقین اورون دوررصد ایله خان ایله صخرة اللّٰه دن دنیاکوکینه اون سکزمنك میلدر رصد بطلمیوس ایله یوزیکرمی منك میلدر مبحث لری فننده مذکوردر اول اسرافیل بیله دیو ندا ایلرکه (یا ایتها العظام البالیة والاوصال المنقطعة واللّحوم المتمزقة والشّعور المتفرقة انّ اللّٰه یامرکنّ ان تجمعن لفصل القضاء) یعنی ای چرگوچی سیاکلر وای اوزلگوچی تامرلار وای چرگوچی ایتلر وای تارالغوچی توکلر اللّٰه تعالی بیورادرسزلرگا جیلماقنی حکم ایدار اوچون یعنی اللّٰه تعالی سزلرنی ترگوزوب حکم ایدار (یوم) شول ندا اولدوقی کون (یسمعون الصّیحة) بارچه مخلوقاتلر اشتورلر اسرافیل علیه السلام ننك آوازنی (بالحقّ) بولغوچیدر اول ندا اللّٰه تعالی دن ندایاکه حق بولغوچی اشلردن اول قبرلرندن قوبماقلقدر (ذلك) بو اسرافیل علیه السلام ننك آواز قیلماق کونی (یوم الخروج) بوکوندر قبرلردن قوبماق کونی یعنی بوکون بلورلر دنیاده یالغانغه توتدوقی کونلری ننك حق لغنی وتکذیب قیلدوقلاری ننك جزاسنی کوررلر (انّا نحن) بدرستی که وراستی که بزلر (نحی) ترکوزرمز آنلارنی بعث اوچون (ونمیت) دنیاده ایکن ده اولتوررمز آنلارنی قبرسؤالی اوچون (والینا المصیر) بزلره در آنلارننك اورلماکی وقایتماقی (یوم) شول کوندر یعنی قبرلردن چقدوقی کون (تشقق الارض) یارلوریرلر (عنهم) اول آدمیلرننك تن لری ایله (سراعا) آشوقدوقلاری حالده

چقارلر آنلار قبرلرندن (ذٰلِكَ) بوقبرلرندن آشغوب چقماقلاری (حَشْرٌ) حشر دیماکمزننك اصلیدر یعنی بعث دیماکمز اوشبودر (عَلَيْنَا يَسِيرٌ) زیرا قبورلرندن قوبارماق بزلره آساندر اوّلکی تخلیق قیلماقمزدان زیراکه تخلیق اوّل امر عجب در یوقدان وار ایلامك تخلیق ثانی امر عجب ایرماسدر زیرا وارنی وار ایلامکدر (نَحْنُ أَعْلَمُ بِمَا يَقُولُونَ) بزلر بلورمزلار اول کافرلرننك ایتماکلکلرنی الله تعالی یه شریك قاتماقلارنی وسنی یالغانچیدور وفالچیدور دیماکارنی (وَمَا أَنْتَ) ایماس سن ای محمد (عَلَيْهِمْ) اول مکه کافرلرنی (بِجَبَّارٍ) کوچلایاچی ایماس سن آنلارنی دین اسلام اوزرینه بلکه تبلیغ درودعوتدر بوآیت منسوخدر فاقتلوا المشرکین حیث وجدتموهم آیتی برله (فَذَكِّرْ بِالْقُرْآنِ) بس آنداغ اولسه ای محمد اوگوت ونصیحت بیرکل اول مکه قومنه قرآن ایله (مَنْ) شونچلاین منلرنی اوگوتلاکل (يَخَافُ) قورقار اول من (وَعِيدِ) اصلده وعیدی در یعنی قرآن ایله اوگوت بیرکل شونچلاین کمسنه لرکا قورقدی آنلار الله تعالی ننك عذابندن فذکر بالقران دیوسوره نی تمام ایلامکی قللارغه تعلیم در قورقماقلارینه تنبیه ایدوب وقورقدقی کمسنه لره حسن الاختتام در

﴿ سورة الذاريات مكية وهى ستون آيات ﴾

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

(وَالذَّارِيَاتِ ذَرْوًا) یعنی قاتی اسکوچی ونرسه لرصورغوچی یللر ایله قسم یاد ایتامن (فَالْحَامِلَاتِ وِقْرًا) دغی قسم ایتامن آغر یوك کوتارگوچی بولوطلار ایلان آغر یوکدن مراد بلوتلار اوزارنده اولغان یغمورصولاری در یاکه حامله اولان خاتونلار ایلان (فَالْجَارِيَاتِ يُسْرًا) دغی قسم یاد ایتامن تیزلوك اوزرینه یورگوچی کمه لر ایلان (فَالْمُقَسِّمَاتِ أَمْرًا) دغی قسم یاد ایتامن رزقلارنی بنده لرکا اولاشکوچی فرشته لر برلان یعنی رزقلارنی ویغمورلارنی اولاشکوچیلر در شهرلرده وایللرده یاکه یتی کواکب سیاره برلان قسم یاد ایتامن زیرا آنلار در بنی آدمه تدبیر ایلاگوچیلر یعنی اول کواکب سیاره ننك اوّلکی سی زحل در آخری قمر در الله تعالی ننك بودورت جمله ایلان قسم یاد ایتماکنده براعت استهلالدر یعنی قیامت ننك حقلغینه امور عجیبه دن ایردوکینه والله تعالی ننك برلکینه وبارلغینه (إِنَّمَا تُوعَدُونَ) بدرستی وراستی که ای

اهل

اهل مکه سزلاره وعده قیلدوقی قیامت حشر ونشر وثواب وعقاب (لَصادقٌ) البته راستدر شك وشبهه سز (وَاِنَّ الّدین) ودخی بدرستی که حساب کونی (لَواقعٌ) البته باشکزه توشکوچی دروکلکوچیدر جواب قسم‌لردر (وَالسَّمآءِ) دخی کوکلر ایله قسم یاد ایتامن اول کوکلرننك صفاتی بودرکم (ذاتِ الحُبُكِ) کورکم‌لك ایاسی دریولدوزلار وآی وکنش ایله وبناسی‌ننك محکم‌لکی ایله ویوللار ایاسی دریول استاکوچیلره دوران شمس ایله وکواکب سیاره‌لر ایله ومقدار زمانلری ایله کوکلرننك دورندن واون ایکی بروجلرننك سیرانلری ایله مزین ایلادی فصول اربعه‌لرننك دورندن هر برفصول‌ننك نیه پیدا اولدقلارنی آنکاکوره استعداد امورلری اوچون یراتدوق وکندولرنده فصول اربعه‌ننك نظرلرنی قویوب کوکلری شول اجلدن زینتلی ایلایوب آی وقیاش ویولدوزلار ایله مزین ایلادك دیمکدر (اِنَّكُمْ) بدرستی که وراستی که سزلر ای اهل مکه (لَفی قَولٍ مُختَلفٍ) البته اقوال مختلفه‌لر اوزارنده سزلر محمد عم حقنده بعضیلرنکز آنی یالغانچی دیرلر وبعضی‌لرنکز فالچی وبیتچی دیرلر آنکا ایندوکی قرآننی فال نامه وشعرنامه دیرلر جواب قسم‌در (یُؤْفَكُ عنه) قایتارولر اول قرآندن یاکه تکذیب قیلور اول یوم وعیدنی ویوم دین‌نی (مَنْ اُفِكَ) محروم ایتلدی اول من هدایت یولندن یعنی قرآن‌نی ویوم دین‌نی یالغانغه توتارکم که برمن اولدی ومحمد علیه السلام‌ننك پیغمبر ایردوکینه ایناناماز اولدیلر (قُتِلَ) الله تعالی‌ننك رحمتندن یراق اولدیلر (الخَرّاصُونَ) یعنی حریص‌لردر اقوال مختلفه‌لر اوزارینه یعنی بو اقوال مختلفه‌لرنی سوزلاکوچی‌لر الله تعالی‌ننك رحمتندن یراق اولوب ابدی جهنم ده قالدیلار (الَّذینَ) اول حریص‌لر آنچلاین کمسنه‌لردور (هُمْ) آنلار (فی غَمْرَةٍ) غفلت ده ونهایت جهالتده (ساهُونَ) غافل دور امور آخرتدن (یَسْئَلُونَ) صورارلر اول حریص‌لر پیغمبرنی استهزا قیلب (اَیّانَ یومُ الدّین) قایوزمان کلور اول حساب کونی الله تعالی جواب بیروب ایدی (یَومَهم) یعنی شول کوندر اول یوم الدین اول کونده کافرلر (عَلَی النّارِ یفتنونَ) اوتده عذاب ایتولورلر الله تعالی جانبندن بر آواز کلور که آنلار عذابده ایکان وقتده (ذُوقوا فتنتکُمْ) تاتونکزلر عذاب نکزنی (هٰذا الّذی) بو آنچلاین عذابدرکه (کُنتم به) بولدونکز سز کافرلر دنیاده ایکن وقتکزده بو عذابنی (تَستعجِلُونَ) آشقغوچی ویالغانغه

توتغوچی‌لر ایردنکز بیله دیو اللهم ان کان هذا هو الحق فامطر علینا حجارة من السماء
اوائتنا بعذاب الیم دیو استهزا قیلور ایردونکزلر الله تعالی تقوا اهلی ننك حال‌لرنی بیان
ایلاب بیوردیکه (انّ المتّقین) بدرستی که الله تعالی دن قورقوچی‌لر (فی جنّات)
بولغوچی‌در اوجماح یورطنده اولغوچی باقچه‌لرده (وعیون) دخی بولغوچیدر آنلار
باقچه‌لر آستوندن آقغان چیشمه‌لرده (آخذین) آلدوق‌لری حالده (ما آتاهم) نی کم بیردی
آنلاره الله تعالی (ربّهم) آنلارننك ربّ‌لری خیردان وکرامت‌دن (انّهم) بدرستی که
اول اجماح اهلی (کانوا قبل ذلك) بولب ایدی اول متقی‌لر دنیاده ایکن وقتلرنده
(محسنین) قولا وفعلا شریعتکا موافق ایذگولك‌لر قیلغوچی ایردیلر (کانوا) بولدیلر
آنلار دنیاده ایکن وقتلارنده (قلیلا من اللیل ما یهجعون) کیچه‌لرننك آزونی یوقلار ایردیلر
کوبراکنی عبادة ایلان کچرورلر ایردیلر (وبالاسحار هم یستغفرون) کیچه‌لرده آنلار
کناه‌لارینه استغفار قیلور ایردیلر (وفی اموالهم) ودخی تقوا اهلی ننك صفاتی اولدور
مال‌لاراندن (حقّ للسّائل والمحروم) حق‌لرنی چقارغوچیلار در سائل‌لره وهم طمع دن پاك
اولغوچی فقیرلره صرف ایلاکوچیلر در یعنی تقوا اهلی اولدورکه زکات مال‌لرندن
زکات‌لرنی آشلق‌لرندن عشرلرنی چقارغوچی‌لردر (وفی الارض) بولغوچیدر یر یوزنده
(آیات) علامت‌لر الله تعالی ننك برلکینه وبارلغینه طاولار ودینکزلر ویغاچلر واولان‌لر
وغیری اشیالر کیم یراتدوق کن دیما که (للموقنین) الله تعالی ننك برلکنه وبارلغینه
وقادرلکینه اشانغوچیلره (وفی انفسکم) ودخی آدمی زاده‌لرننك اوزلرنده نچه ماتورلوك علامتلر
واردر الله تعالی ننك برلکینه وبارلغینه بنی آدمنی نچه ماتورلوك کوزال یراتدی وهم صورتنده
وهم سیرتنده نچه ماتورلوك فصاحت وبلاغت تللری وکلیات وجزءیاته ایرشاچك فهم‌لری
وعقل‌لاری بیردی ونچه ماتورلوك انواع معارف ایله عالم ایلاب یراتدی (افلا تبصرون)
ایا کورماسموسز بواشیالرنی الله تعالی یراتماقندن والله تعالی ننك بواشیالرنی یراتماقندان دلیل
استاب تاکم آننك برلکنی وبارلغنی وقادرلقنی آنکلاب بعث کونینه ایمان کلتوراسزلر (وفی
السّماء) دنیا کوکینه قریب اولغوچی بولوطلارندن اولان یغمورلاردن‌در (رزقکم) سزلرننك
رزقنکز اوسماکی وبتماکی (وما توعدون) سزلره وعده قیلندوقی اوجماح ایله تموغ ننك حکم
لری کوکن یازلمش دریا که اوجماح ایله تموغ سزلره وعده قیلنمش ایردی آنلار هم کوکده در

اشعار در تموغ لق‌لر ننك اورنی کوکده در زیرا پیغمبرمز صلی الله علیه وسلم معراج غه آشدوقی وقت‌لرنده تموغ اهلی ننك معذب ایردوکلرنی کوروب کوکلره آشدی تفسیر ابن عباس ده بیله ذکر اولنمش در (فورب السمآء والارض) بس قسم یاد ایتامن یرلر ایله وکوکلر ربی ایله (انه) بدرستی وراستیکه سزه وعده قیلنمش ایکی یورطبری اوجماح یورطی وبری تموغ یورطی (لحق) البته اول ایکی یورط حق در وثابت در حقایق اشیالر کبی (مثل ما انکم تنطقون) حقایق اشیالر حقنده سوزلر سوزلاب اشیالرننك حقلقنی اثبات قیلدقنکز کبی نته که حقایق اشیادن نارننك احراقی کبی وبالننك لذتلی ایردوکی کبیلرنی اثبات قیلدوقنکز کبی همان اوجماح ایله تموغ امر بدیهی در هیچ بر نزاع قیلور محل دکلدر (هل اتیك) ایا کلدی دکلمی سنکا ای محمد بلی کلدی (حدیث ضیف ابراهیم) ابراهیم علیه السلام ننك قوناقلارینك قضیه‌لری ننك سوزلری اول قوناقلارننك صفتلری بو ایدی (المکرمین) اول قوناقلار الله تعالی قاشنده حرمتلی کمسنه‌لر ایردی یعنی آنلار اون فرشته‌لر ایردی آنلارنی الله تعالی خوب یکتلر صورتنده ایلامش ایردی آنلار لوط علیه السلام قومنی هلاك ایدار اوچون یبارلمش‌لر ایردی رئیس‌لری جبرائیل علیه السلام ایردی چونکه بونلارننك یول‌لری مکه یورطینه اوغرادی ابراهیم علیه السلام غه الله تعالی ننك بر سر خبرنی ایتمك اوچون کرمشلر ایردی اول سرخبرننك بیانی آلده کلاچك در انشاء الله تعالی بیان اولنور روایتدر ابراهیم علیه السلام ننك عادتی اول ایردی رمضان دان غیری چاقده قوناق کلمایون روزه سنی افطار ایدمز ایردی ﴿ القصه ﴾ ابراهیم علیه السلام غه اون ایکی کونکا دیکن هیچ بر قوناق کلمادی اون ایکنچی کون ننك ایکندی وقتنده بو اون یکت کلدیلار (اذ) شول وقتده (دخلوا) کردیلر اول قوناقلار (علیه) ابراهیم علیه السلام ننك ایوینه (فقالوا سلاما) بس ایتدی اول قوناقلار السلام علیکم ورحمة الله وبرکاته یا خلیل الله دیدیلر (قال) ایتدی ابراهیم علیه السلام سلام‌لرینه جواب (سلام) وعلیکم السلام ورحمة الله وبرکاته دیدی (قوم منکرون) اول قوناقلار ابراهیم علیه السلام بلدکی وتاندغی کمسنه‌لر دکل‌لر ایردی (فراغ الی اهله) بس میل ایلدی ابراهیم عیله السلام یعنی قوناقلاردن یاشرون باروب خاتونی ساره یه امر ایلدی قوناقلاره

بیار اوچون نعمت کلتورر کا آنامز ساره آتامز ابراهیم کا ایدی مهیا طیار کباب اولنمش
سمز بزاو ایتی بار در زیرا ابراهیم علیه السلام نڭ سودوکی نعمتی کباب ایتلمش بزاو
ایتی ایردی واچملکده سودوکی توه ایرانی ایردی (فَجَآءَ بِعِجْلٍ سَمِينٍ) بس کلتوردی
ابراهیم علیه السلام اول سیمز کباب اولنمش بزاو ایتنی (فَقَرَّبَهُ إِلَيْهِمْ) بس یقین
کلتوردی اول بزاو ایتنی طباسی ایلان یاکه قوناقلار ایله برکا ییار اوچون چونکه
ابراهیم علیه السلام قوناقلاری طعامه ال سونمایون بورونلارنی توتب توردقنی کورب
(قَالَ أَلَا تَأْكُلُونَ) ایتدی ابراهیم علیه السلام ایا ای قوناقلاروم نه اوچون یماس سزلر
قوناقلار ابراهیم علیه السلام کا هیچ بر جواب بیرمدیلر (فَأَوْجَسَ مِنْهُمْ خِيفَةً) بس
خاطرینه یعنی قلبینه قورقو توشدی بیله دیو بونلار صالح لردر بنم طعاممدن حرام وشبهه
تابوب بورونلارنی توتارلار تاکه حرام طعام ننك رایحه سی بورونلارمزه کرماسون دیو
یاکه بونلار حرامی لردر یعنی اوغریلاردر بنی اولتوروب مالمنی آلماق اوچون کلمشلردر
دیو قورقوغه دوشدی اول قورقوننك اثری ابراهیم علیه السلام ننك یوزینده بلندی
(قَالُوا لَا تَخَفْ) ایتدیلر اول قوناقلار یا ابراهیم خلیل الله بزلردن قورقماغیلز یرا ابزلرسن
کمان قیلدوقی کمسنه لردکللرمز بلکه الله تعالی نڭ فرشته لریمز آشاماق واچماکی بلمازمزلر
بورونلارمزنی توتدوقمز آننك اوچوندر طباقدن اوت رایحه سی کله در زیرا بزننك
ملائکه جماعتی اوت رایحه سنی کریه کوره لر الا ز بانیلر کریه کورمسلر دیدیلر زیرا آنلاره
اوت رایحه سی مشك وکلاب رایحه سی کبیدر دیدیلر (وَبَشَّرُوهُ) سوینچ بیردیلر اول
قوناقلار ابراهیم علیه السلام غه (بِغُلَامٍ عَلِيمٍ) عململکده کامل بولغوچی بر ایر بالا ابرلان اول
زمانده ابراهیم علیه السلام وآنامز ساره هر ایکسی یوزیکرمی یاش لرنده ایردی
اول غلامدن مراد اسحاق پیغمبردر (فَأَقْبَلَتِ امْرَأَتُهُ) بس کرشدی ابراهیم علیه
السلام ننك خاتونی ساره (فِي صَرَّةٍ) آواز قیلماغه یعنی بلند آواز ایله ایدی ای یکت لر
آنانکز ننك آناسی کبی قارچقدن می مسخره ایدرسز لذتلی طعام لرنی یمایون
بن بالادن کیسلدکی قارچقدن بالا توغار دیوسوزلرسز الله تعالی ننك دوستی
ابراهیم نی آلدارسزلر زیرا سزلر شیاطین لرسز آتامز آدم ایله آنامز حوانی آلدادوقلاری
کبی بزلرنی دخی آلداماق اوچون کلدنکزمو دیو (فَصَكَّتْ وَجْهَهَا) بس آنامز ساره
بوسوزلرنی ایتدوکلرندین صونکره اوز یوزنی اوز یمروقی ایله اوردی آچیغ ایلان

اوزيوزينى اوزى اوردى عرب خاتونلار يننك عادةلرى اولدركه برنرسه يه آچيغ لرى كلسه اوزيوزلرنى اوزلرى اوروب قاتيغ آوازقيلولر ايردى يوزنى اوردوقندين كزين ايدى (وَقَالَتْ عَجُوزٌ عَقِيمٌ) ايتدى آنامز ساره اول قوناقلاره بدرستى كه اى يكتلر بن ياش زمانده بالا كلتورميان خاتون ايدم شمدى يوزيكرمى ياشمده من نچوك بندن بالاوجوده كلوردي بو قوناقلار ايله قاتى آواز ايله مجادله قيلور ايردى ابراهيم عليه السلام باشنى توبان صالوب اولتورمش ايردى آنامزساره ننك آناسندن قالمش زيتون يغاچندن اولغان طاياقغه تايانب تورمش ايردى جبرائيل عليه السلام آدمى رسمنچه ايدى اى آنا بزلر شيطان اير مازمزلر بلكه الله تعالى ننك ايلچى لرى فرشته لرمزكرم ايلاب قولونكداقى تياقنى بنكا بير كل ديدى الله تعالى ننك قدرتلرنى كوركل ديدى بعدهٔ آنامز ساره قولنداقنى تياقنى جبرائيله بيردى جبرائيل عليه السلام اول تياقنى ايدانگا قداب قويدى تياقننك باشندن توبينه ديكن صفادى باياقى تياق ياشروب بر زيتون يغاچى بولدى وهم يپراق اولوب يمش لر بيردى (قَالُوا) ايتدى اول قوناقلار (كَذٰلِكَ) اوشبوزيتون تياق ننك زيتون اولوب يمش لر بيردوكى كبى سن دخى ياش خاتون اولوب حامله اولوب بالا طابارسن ديديلر بس ابراهيم عليه السلام بو آيات لرنى كوروب خاتونى ساره يه ايدى (قَالَ) ايتدى ابراهيم عليه السلام (رَبُّكِ) سننك تنكرنك اى ساره (اِنَّهُ هُوَ) بدرستى كه اول الله تعالى (الْحَكِيمُ) حكمت ايياسى در عقيم لرى بالاتوغرغوچى ايلاكوچيدر (الْعَلِيمُ) بلگوچيدر اول الله تعالى جميع اشيالارنى و آنلرننك اسرارلرنى (قَالَ فَمَا خَطْبُكُمْ) ايتدى ابراهيم عليه السلام دخى نه درسزننك اشنكز يعنى سزلر بو بشارتدن غيرى اشلر اوچون يبارلدونكزمو (اَيُّهَا الْمُرْسَلُونَ) اى الله تعالى ننك ايلچى لرى (قَالُوا) ايتدى اول فرشته لر (اِنَّا) بدرستى وراستى كه بزلر (اُرْسِلْنَا اِلٰى قَوْمٍ مُجْرِمِينَ) يبارلدوك بزلر بر كافر قومنى هلاك ايدار اوچون اول قوم قرنداشنك لوط قومى دور زيرا ابراهيم عليه السلام آتاسى آزر ايردى لوط ننك آتاسى هازر ايردى هر ايكسى برتوغما ايرديلر (لِنُرْسِلَ عَلَيْهِمْ) يبارمك اوچون يعنى آطماق اوچون اول لوط عليه السلام قومنى اوستلرنى آسقه قابلادقمزدين كزين (حِجَارَةً مِنْ طِينٍ) بالچقدان قايناب اولغان تاش لرنى (مُسَوَّمَةً) هر بر تاشقه

اول قوم ننك اسملری یازلمشدر علی حده هر بریننك باشینه آطماق اوچون (عِنْدَ
رَبِّكَ) ای ابراهیم ربنك قاشنده اول تاشلر اسملری یازلمشدور (لِلْمُسْرِفِينْ) اسراف
ایلا گوچیلردرمنی سولارنی خاتونلردن غیری یرلره بچه بازلق ایلا کوچیلردر (فَاَخْرَجْنَا
مَنْ كَانَ فِيهَا) بس چقارورمز بزلر اول لوط علیه السلام ننك شهرلرندان یعنی اول
لوطه مخصوص اوچ شهر ایردی (مِنَ الْمُؤْمِنِينَ) مؤمنلردن اولغوچیلرنی اول اوچ
شهردان چقاردوقمزننك بعدنده اوچ شهرنی هلاك ایدارمزلار (فَمَاوَجَدْنَافِيهَا) تابمادوق
بزلر اول لوط ننك شهرلرنده (غَيْرَ بَيْتٍ مِنَ الْمُسْلِمِينَ) بر ایو جماعتدن غیری مسلمان
تابمادوق اول بر ایو لوط علیه السلام ننك اوز جماعتیدر اوچ قزلری بش اوغلانلری
وبر خاتوننددن غیری ابراهیم علیه السلام ایدی لوطننك خاتونی ایکاوایردی فرشته لر
ایدیلر لوط علیه السلام ننك کچی خاتونی ایمانسزدر قومی بر له هلاك اولور (وَتَرَكْنَافِيهَا)
اوچ شهرنی هلاك ایتدوکمزدین کزین قویدق اول اوچ شهرننك هلاك اولنمشلقلرنی
بلمك اوچون (اٰيَةً) علامتلر اول علامتلر اولدرکه اول اوچ شهرننك اورنلاری قاب
قاره درکومرکبی درهیچ بر اولان بتماز هم بیك تیران چوقورلر واردر منك منك
قولاچ آرقانلر یبارسانك توبنه یتمازدر بعضی چوقرلاری یاشل کوك صولار ایله تولوغدر
وصاصیغ در اوچ فرسخدن آدمیلر ننك بورنینه ایسی کرور (لِلَّذِينَ يَخَافُونَ الْعَذَابَ
الْاَلِيمَ) آنچلاین کمسنه لره علامتلر قیلدوق قورقورلر آنلر الله تعالی ننك رنجداچی
عذابندن (وَفِي مُوسَى) دخی موسی علیه السلام قصه سنده عبرتلر واردر (اِذْ) شول زمانده
(اَرْسَلْنَاه) یباردوك بزلر موسی نی (اِلَى فِرْعَوْنَ) فرعون صاری (بِسُلْطَانٍ مُبِينٍ) دلائل
واضحه لر برلان یباردك که توقز علامتدر الله تعالی ننك برلکینه وبارلغینه اول توقز علامتلر ننك
اوّلکیسی ید بیضا یعنی قولنی قوینینه طقسه نور بولوب چقار ایدی ایکنچیسی عصا ایردی
اوچونچیسی طوفان ایردی تورتنچیسی چکرتکالر ایردی بشنچیسی بت لر ایردی آلتنچیسی
قان ایردی یتنچیسی باقه لار ایردی سکزنچیسی قولتوقی آستندان بر نور چقار ایردی
کورگوچیلرننك کوزلری قاماشور ایردی توقوزنچیسی تیاقی اژدها اولور ایردی
آچیغی کلسه شهر اهلنی ومال لارنی یوتار ایردی تیاق هیچ بر یوان لانمایون ونچکارمیون
تیاق اولوب ترور ایردی (فَتَوَلّٰى) بس یوز چوردی اول فرعون ایماندن واسلامدن (بِرُكْنِهِ)

اول

اول فرعون اوزی ننك عسكری برلان (وقال) ایتدی اول فرعون حضرت موسی نی (ساحر او مجنون) ساحردر ویا مجنون در ساحر دیوایتماكی آننك اوچوندر فرعون ساحرلرینننك قیلدوقی طلسم لارنی حضرت موسی ننك تیاقی یوتدی مجنون دیو آننك اوچون ایتادر حضرتی موسی نی بالاز ماننده فرعون ننك خاتونی آسیه تربیه ایلاب اوسترمش ایردی یعنی حق تربیه نی بلمیان مجنوندر دیدی (فاخذناه) توتدوق بزلر اول فرعون نی (وجنوده) دخی آننك عسكرنی (فنبذناه) بس غرق قیلدق اول فرعوننی عسكری برله (فی الیم) نیلدر یاسنده (وهو) اول فرعون (ملیم) اوزنی شلتالاگوچیلردن اولدی نه اوچون سن موسی ایله هارون غه ایمان كلتورمادونك ونه اوچون تنكری لك دعواسنی قیلدونك دیو (وفی عاد) دخی عاد قومی ننك هلاك لكننه علامت لر واردر هم عبرت لر واردر زیرا آنلار هود پیغمبرنی یالغانغه توتدیلر (اذ ارسلنا علیهم) شول زماننه یباردوك بز آنلارنی هلاك ایدار اوچون (الریح العقیم) خیردن و بركت دن بوش یلدر آنلارنی هلاك قیلغوچی یل ننك اسمی دبوردر (ماتذر من شیء) اول یل قالدورمادی هیچ برنسنه نی یعنی عادی لارننك مال لارنی واوزلرنی قالدورمادی باچه لرنی هلاك ایلدی (اتت علیه) نه نرسه اوزرینه اول یل كلدیسه (الا جعلته كالرمیم) مكر قیلدی اوغرادوقی نرسه لرنی چرگوچی سیاك دیك یعنی اوغرادوقی نرسه لرنی تتب تاشلادی (وفی ثمود) دخی صالح قومی ننك هلاك اولماقننه عبرتلر واردر ثمود پادشاه ننك اسمیدر (اذ قیل لهم) دینلدی اول صالح علیه السلام قومینه تواسنی هلاك قیلدوقلارندین كزین (تمتعوا حتی حین) فایده لار آلونكزلار دنیادن اوچ كوندین صونك هلاك اولورسزلر دینلدی (فعتوا) بس باش تارتدیلار اول صالح علیه السلام قومی (عن امر ربهم) الله تعالی امرندین (فاخذتهم) بس توتدی آنلارنی (الصاعقة) هلاك قیلغوچی آواز اوچ كون اوتدكدین كزین جبرائیل علیه السلام هلاك قیلوچی آوازی قیلدی (وهم ینظرون) حال بوكه اول حضرت صالح قومی جبرائیل عم ننك آواز قیلدوقنی قراب توردی لار زیرا جبرائیل ننك آواز قیلماقی هلاك اوچون كوندوز ایردی سه شنبه كون عقرب یولدوزی ننك اون بشنه ایردی (فما استطاعوا من قیام) بس قادر بولمادی آنلار اولتوردوقی یرلرندین تورورغه (وما كانوا منتصرین) دخی بولمادی آنلار بربرینه یاردمچی الله تعالی ننك عذابنی دفع ایتاركا

(وقوم نوح) ودخی نوح علیه السلام قومی ننك هلاك اولماق لارنده بنده لره عبرتلر واردر (من قبل) عاد وثمود وقوم فرعوندن اوّل (انّهم كانوا) شك سز بولدی لار اول قوم نوح (قوماً فاسقین) الله تعالی ننك امرندن چقغوچیلار ایردی (والسّماء بنیناها باید) دخی كوكلرنی یراتماقمزده هم عبرتلر واردر زیرا كه كوكلارنی قدرتمز ایله یراتدوق تراكسز (وانّا) دخی بزلارمز (لموسعون) بنده لره رزقلارنی كینك ایلاكوچی مز (والارض) دخی یرلرنی یراتماقمزدن عبرتلر آلاسزلر تحقیق یراتدوق یرنی سند سز (فرشناها) توشادوك اول یرنی تاذئم شهردن شهره یورور اوچون ودخی ایگن ایكار اوچون (فنعم الماهدون) نه یخشی وكوزال توشالمشدر آدمیلره یورور اوچون (ومن كل شیئ) هر نرسه لرنی یراتماقمز بعدنده بنده لره عبرتدر (خلقنا زوجین) یراتدق بزلار جفت جفت ایر ایله خاتون كبی یر ایله كوك كبی قویاش ایله آی كبی طاولار ایله توزیر كبی قش ایله جای كبی توچی ایله آچی كبی نور ایله قارا كبی (لعلّكم تذكّرون) شاید كه سزای بنده لر بو اشیالرنی یراتماقمزدن عبرتلر آلوب الله تعالی ننك برلكینی وقادرلكینی آنكلایوب الله تعالی ننك برلكینه وپیغمبر ننك حقلغینه ایمانه لار ودخی قیامت كونینه ایناننب دنیاده وقت لارنكزده توبه ایلایوب اولوم استعدادنه اوله سزلار (ففرّوا الی الله) بس قاچونكزلار الله تعالی ننك امری صاری یعنی الله تعالی غه مطیع اولونكزلار (انّی لكم) بدرستی كه بن محمد ای اهل مكه (منه) بوكوندن یعنی قیامت كوننندن (نذیر) قورقوداچی من الله تعالی عذابندن (مبین) بیان قیلغوچی من حلال دن وحرامدن (ولاتجعلوا مع الله الهاً اخر) ایت آنلارغه قیلمانكزلار خدای تعالی برله برداى ایكنچی الهنی یعنی پوطنكزنی (انی لكم) بدرستیكم بن سزنی (منه) اول عذابدان (نذیر مبین) ظاهر قورقتقوچی من (كذلك) سننك قومنك كبی ای محمد (ماآتی الّذین من قبلهم) كلمادی سننك قومنكدن اوّلكیلركا (من رسول) هیچ بر پیغمبر (الّا قالوا) مكر كلدی ایرسه ایتدیلر اول اولكی لر اول پیغمبرلره (ساحر او مجنون) جادوچیدر یاكه دیوانه دردیو (اتواصوابه) ایا بری برینه وصیت ایتوب بو اقوال باطله لره اتفاق ایلادیلار مو (بل هم) بلكه آنلار (قوم طاغون) آنچلاین قوم دركه آزغونلار در وآزدرغوچیلاردر (فتولّ عنهم) بس ای محمد یوز چوركل اول قوم دن (فما انت بملوم)

بس

بس ایماس سن ای محمد مذموملردن وگناه کارلردن یعنی ای محمد آنلار ایله مجادله‌لر قیلماغیل زیراکه سن آنلرنی کره بکره دعوة ایلادنك (وَذَكِّرْ) اوگوتلا کل انلارنی قرآن ایله (فَاِنَّ الذِّكْرٰی) شك‌سز قرآن ایله اوگوت بیرمك (تَنْفَعُ الْمُؤْمِنِينْ) فائده بیرگوچیدر مؤمنلره بو آیت دخی آیت سیف ایله منسوخدر (وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْاِنْسَ) یراتمادم آدمی‌لرنی وپریلرنی (اِلَّا لِيَعْبُدُونِ) مکرمنی برلاب وپیغمبرنی حق‌لاب قالمق قیلمق اوچون یراتب ایردوم (مَا اُرِيدُ مِنْهُمْ مِنْ رِزْقٍ) تلامایمن خلایقدن اوزمنی رزق‌لارندر مقنی یاکه تلامایمن آنلارننك عبادتلارندن بر منفعتنی (مَا اُرِيدُ مِنْهُمْ) دخی تلامای من آنلاردن (اَنْ يُطْعِمُونِ) عبادت قیلدوقنکز اوچون منکا طعام بیرنکز دیو (اَنَّ اللّٰهَ) بدرستی‌که الله تعالی (هُوَ) اول الله تعالی‌در (الرَّزَّاقُ) جمیع مخلوقاته رزق بیرکوچیدر (ذُو الْقُوَّةِ الْمَتِينُ) ضعف ونقصانلدان منزه قاتی قوّت ایاسی رزاق الله تبارك وتعالی‌در (فَاِنَّ لِلَّذِينَ ظَلَمُوا) بدرستی وراستی‌که آنچلاین کمسنه‌لر ظلملق قیلدیلار (ذَنُوبًا) تولو کیسمك وچاپچاق باردر (مِثْلَ ذَنُوبِ اَصْحَابِهِمْ) اوتدوکی زمانده پیغمبرلرینه انکار ایلاگوچی‌لرننك کیسمك وچاپچاق کبی یعنی اوتکان زمانده‌غی یالغانغه ترتدق‌لاری اوچون دنیاده وآخرتده عذابننك انواعندن نصیب‌لاندردك بعضیلارنی‌صو ایلان هلاك قیلدق بعضیلارنی صیحة برلان هلاك ایلادك وبعضیلرنی یل ایلان اوشنداق مکه کافرلرنی انواع عذاب ایله هلاك ایدرمز دیماکدر (فَلَا تَسْتَعْجِلُونِ) بس آنداغ اولسه آشوقمانکز ای مکه کافرلری انواع عذابلارننك کلماکینه (فَوَيْلٌ) بس اوکونچ وحسرتدر یاکه ویل دیدوکی تموغ‌در (لِلَّذِينَ كَفَرُوا) آنچلاین کمسنه‌لرکا دنیاده ایکن وقت‌لارنده ایمانسز اولدیلار (مِنْ يَوْمِهِمُ الَّذِي يُوعَدُونَ) شونچلاین کونکا آنلار دنیاده ایکن وقتلارنده پیغمبرلر آرقلی وعده قیلوب ایردوم بوکوننك کلماکنی اول قیامت‌کونیدر سوره‌نی یوعدون لفظی ایله تمام ایلامکی بنی‌آدملرننك آخرلارنده حسن‌الاختتام اوزرینه یاکه آننك ضدی اوزرینه‌دردیو تمام ایلادی *

﴿سورة الطور مكية واربعون آيات﴾

بسم الله الرحمن الرحيم

(والطور) قسم يادايتامن طورطاغی برلان اول طورطاغی آنچلاين طاغ در موسی
عليه السلام الله تعالی ايله تکلم ايلادی اول طورطاغی شام ايله بيت المقدس آراسنده در
بيوکلکی اوچ ميل در اوزونلغی آلتی ميل در اول طاغ ننك بر چوقری وار در طوی
اسمليدر طوی ننك بيانی سوره ء نازعاتده بيان اولنور انشاء الله تعالی اول تاغده
زيتون آغاچندن غيری آغاچ يوقدر الاغربی طرفی تاوننك ايتاکرنده چيا آغاچلاری
چوقدور هر چيه آغاچلری بلاك يوانلغی در اوزونلقلری توقز آرشون يااون
آرشون يازياده راقلری واردر شرقی طرفنده اولغان ايتاکنده هم جنوبی ايتاکنده وشمالی
ايتاکنده قلم فروباديان ننك چوق اوسدکی يری در طورطاغی ننك غربی طرفندان
آردون اسملی بريلغه آقمش دور اول يلغه ننك کينکلکی شريعت آرشنی ايله آلتی
يوز آرشون در طورطاغی توغروسنده آندان توبان يارطی چاقروم يرلاری واردر
اول يلغه نيل دريا سينه قويار تماغی ايکی چاقروم يارم يردور بيك عجايب بالقلی يلغه در
طورطاغينه آردون يلغه سی ننك آراسی يارطی چاقروم دور بيت المقدس دن طورطاغينه
اون بش منزل دور شام غه هم اون بش منزلدور برتوزيرده اوسکان تاودر (وكتاب مسطور)
دخی قسم يادايتامن يازلغوچی کتابلار برلان (فی رق منشور) صايلغوچی کاغذلرده
يعنی تورات وزبور وانجيل وقرآن ايله قسم ياد ايتامن ديماك (والبيت المعمور) دخی
يادايتامن بيت المعمور ايوی ايلان آدم پيغمبرننك مسجدی ايردی الله تعالی آنی
فرشته لره بنا ايتدورمش ايردی آدم عليه السلام آنده عبادت وهم حج قيلور اوچون
آننك اورنی مکه ده ايردی الوغلقی مسجد حرام برله برابردر بيوك لکی آلتی يوز
آرشون نوح عليه السلام زمانينه ديکن مکه ده ايردی قچانکه طوفان بلنکاچ الله تعالی
اول ايونی تورتنچی قات کوك ننك اوستينه آشوردی تاکه دنياده آنکا الله تعالی ننك
عذاب صوی تيکماسون اوچون ودخی فرشته لره عبادت قيلور اوچون قبله اولدی کعبه ننك
توغروسنده دور فرضا براگو تورتنچی قات کوك کابنوب بيت المعموردن برتاش توشور ر
اولسه کعبه ء مکرمه ننك کندو اورتاسينه توشار بو زمانده بيت المعمورده امام حضرت

عیسی در جبرائیل علیه السلام مؤذن در هر کونی هر نمازده یتمش بنك فرشته اولور
برکره نماز قیلدقی فرشته لر ایکنچی نمازده اولمازلر یعنی نوبت تکمازدر قیامت کونینه
دیکن ایکی کره نماز قیلدوقی فرشته یوق در (وَالسَّقْفِ الْمَرْفُوعِ) دخی قسم یاد ایتامن
توبانکزده کوتارلوب تورغوچی تراکسز کوك برلان (وَالْبَحْرِ الْمَسْجُورِ) دخی قسم یاد
ایتامن دنیاکو کندن توبان اولغوچی صوی تولوغ دینکز برلان بحر المسجور اولدور که
آیاز کونلرده کوك یوزی بزم کوزمزکا کوکارب کورنه در اول دینگز قاتی ییادن
اوق چقدوقی کبی آقادر صوقلقی قاردن صوق در الله تعالی اول دینکزده بالقلر وقوشلر
یراتمش در اول دینگزننك صوی بویر یوزینه برقطره تام مایون تورادر بالقلری
یریوزینه اینمایون وتوشمایون ترورلارا گر اول صوق دریا اولمسه ایردی جای
کونلرننك قویاش اسلکی بزلرنی پشروب هلاك ایدردی ابن عباس تفسیرنده بیله
منکوردور الله تعالی بو بش نرسه لر برلان قسم یاد ایتماکننك براعت استهلال در قیامت
کونی ننك وجودینه بعث جسمانی ننك حقلغینه فن اهلینه مخفی دکلدر (اِنَّ عَذَابَ رَبِّكَ)
شك سز شبهه سز ای محمد بنك ننك عذابی هر بر مستحق لارینه (لَوَاقِعٌ) البته توشکوچیدر
جواب قسم در (مَالَهُ مِنْ دَافِعٍ) ایماس در اول عذابنی کتارگوچی مستحق لردن (یَوْمَ)
شول کوندی عذاب ننك توشاکی (تَمُورُ السَّمَآءُ مَوْرًا) قاتیغ سلکنور وایلانور هم اول
کونده کوکلر (وَتَسِیرُ الْجِبَالُ سَیْرًا) ودخی قاتیغ سیر قیلور طاولر یعنی جزن کبی
هواده اوچب توزان دیك اولورلر یعنی بو کون در قیامت کونی (فَوَیْلٌ) بس پیغمبرلرنی
یالغانغه توتقوچیلار (اَلَّذِینَ) آنچلاین آنلار (هُمْ) آنلر (فِی خَوْضٍ) باطل اشلارکا
چوموب (یَلْعَبُونَ) مشغول لردر یعنی دنیاده ایکن وقتلرنده بوطغه طابونب خمر
اچمك برلان مشغول اولدیلار پیغمبرلرننك سوزلارندان اعراض ایلایوب استهزا
قیلور اولدیلار (یَوْمَ) شول کوندور اول عذابلرننك وقوعی (یُدَعُّونَ) اوندالورلر
آنلار (اِلٰی نَارِ جَهَنَّمَ) جهنم تموغی ننك اوتی صاری (دَعًّا) اوندالمك اوندالورلر
الله تعالی جانبندن اول کافرلره نداکلور (هٰذِهِ النَّارُ الَّتِی) بو کراچك اوتونکز
آنچلاین اوتدر (کُنْتُمْ بِهَا تُکَذِّبُونَ) بولدونکز سزلر دنیاده ایکن وقتلرنکزده بو کوننی
یالغانغه توتوب ایردونکز (اَفَسِحْرٌ هٰذَا) ایاسحرمی در بو کون یاکی سحر میدر بو

بو کورندکی عذاب نته که سزلر دنیاده ایکن وقتلارنکزده دخی انبیالرنی ساحر دیدنکز (ام انتم لا تبصرون) یاکه دکل میدو نکز دنیاده ایکان وقت نکزده بو عذابنی کور گوچی وفهم لا گوچی (اصلوها) کرونکزلار اول جهنم اوتنه وعذابلارنی تاتونکزلار (فاصبروا اولا تصبروا) کراك صبر ایدنکزلر عذابلره وکراك ایتمانکز (سواء علیکم) برابر در سزلره صبر و نکزننك بوکون فایده سی یوقدر (انما تجزون ما کنتم تعملون) جزالنور سزلر جهنم ده اوز نکزننك اشلادوکی اشلرنکزگا کوره جزالار بیرلور سزلر (ان المتقین) بدرستی وراستی که دنیاده ایکن وقتلارنده الله تعالی دن قورقوب گناه قیلمیان قل‌لار (فی جنات) اوجماحلاباقچه لارده در (ونعیم) نعمتلرده در (فاکهین) شادمان وملتذ ذلر در (بما) شونچلاین نعمتلر ایله (اتاهم ربهم) بیردی آنلاره تنکری تعالی (ووقیهم ربهم) صاقلای آنلارنی تنکری تعالی (عذاب الجحیم) تموغ عذابندان الله تعالی دن اوجماح اهلینه ندا کلور که (کلوا واشربوا) اچنکز وآشانکزلار بوکون (هنیئا) سنکشلی ومشقت سز حاصل اولغان نعمتلرنی (بما کنتم تعملون) شول سببلی دنیاده ایکن وقتلارنکزده الله تعالی نی برلاب وپیغمبرنی حق لاب ایذگو عملر ایلادونکز (متکئین) تایاندوقلارنکز حالده آشانکزلار واچنکزلار (علی سرر مصفوفة) صف صف تزلمش اورندقلار قاتونده یاکه صف صف اولب اورغلاری ونسبلری برگا اولتوروب آشار واچرلار (وزوجناهم) جفتلاندر رمز تقوی اهلنی (بحور عین) اولوغ کوزلی قاره قاشلی آق یوزلی قزلارنی (والذین) آنچلاین کشیلرگادر اوجماح (امنوا) ایمان کلتوردی لر آنلار دنیاده ایکن وقتلارنده (واتبعتهم) تابع اولور آنلاره یا که تابع اولدیلار آنلار (ذریتهم) آنلارننك بالالاری اولوغ لارندن وکچوکلارندن (بایمان) ایمان کلتوره کلارنده یعنی ایمان کلتوردوکی اصل باباسینه ایاروب کلتوردکی اوغلانلاری وآننك اوغلانلاری الی یوم القیامة ودخی عمل صالح ایلدیلر بابالاری کبی (الحقنا بهم) اولاشدررمز اوجماحقه کرمش بابالارینه (ذریتهم) آنلارننك اوغللارنی واوغلانلارننك اوغلانلارنی الی یوم القیامة توغان مسلمانلرنی حتی که توب اصل ایمان کلتورکان بابالاری برلان اوجماحلا برگا اولتوروب برگا آشارلار واچارلر دیمکدر ابن عباس تفسیرنده کلتورمش که خدای تعالی بندهٔ مؤمن ننك نسللرنی اوجماح ده اوزی برله برگا قیلور اگرچندیکه

آنلارننك اعماللری باباللاری اعماللندن کم اولسه ده (وما آلتناهم) ثواب لارین کموتور
ایرماس مزلر (من عملهم من شیئ) آنلارننك باباللاری ونسللری ننك اعماللری ننك
ثوابنی بلکه صالح اولغوچی باباللاری گناه کار نسللرینه اوروغ لارینه شفاعت ایلاب
تموغ دان آزادایلا گوچیلردر (کل امرئ بما کسب رهین) هر بر ایر اوزی ننك قیلدوقی
اعماللری ایله مواخذه لردر (وامددناهم بفاکهة) آرتورورمز اوجماح اهلینه وقتابعدوقت
ساعةبعدساعة هرانواع ایسلی خوش یمش لرایله (ولحم مما یشتهون) آرتورورمز آنلارغه
ایت لرننك هرانواعندن تلاسه لر آرزو قیلدوقی لارنده آلدولارنده حاضر اولور
(یتنازعون فیها) دخی صونوشورلار اوجماح ده (کأسا) خمرقدحلرنی (لالغو فیها) یوقدر
اول خمرنی اچماك لرنده اسرماك وباطل سوزلرنی سوزلاشماك (ولاتأثیم) یوق اول خمر
اچماك لرنك اسروب گناه اشلاماك (ویطوف علیهم) یورورلر اوجماح اهلی نك تیکراسنك
غلمان لهم) آنلاره مخصوص خادم یاش یکت صورتنك کمسنه لر غلمان لر آنلار ننك
یاش زمانده اولدوکی باللارنی قیامت کوننده الله تعالی آنلارنی ترگوزوب اوجماح
اهلینه خادم ایدار ایرلرینه ایر باللارنی وخاتونلارینه قز باللارنی خادم ایدار تفسیر
نوعرایسنك بیله در (کأنهم) گویا که غلمانلر کورکام لکده ولطافتده (لؤلؤمکنون)
صدف اچنده گی انجولر کبیدر آق لقده وتن لری ویوزلری صاف لقده (واقبل بعضها
علی بعض یتساءلون) اوجماح اهللری اورندوقلار اوزارنك قارا قارشو اولتوروب
دنیاده گی سرگذشت لرندن واینگو عمل قیلدوق لرندن وهم اوجماحده نه درجه
ونه قدر مرتبه کاتیکدوکنی بری برندن صوراشب خمر اچارلر الله تعالی ویردوکی
نعمت لرینه اعتراف ایدارلر (قالوا) ایتورلر اثناء کلام لرنك (انا کنا من قبل) بدرستی که
بولدوق بزلر اوجماحغه کرمازدن اوّل دنیا یورطنك (فی اهلنا مشفقین) اوزمز وهم اهل
اولادمز ایله الله تعالی دن قورقب عبادت ایلا گوچی ایردك (فمن الله علینا) بس آرتوق
قیلدی الله تعالی بزلرنی اوزی ننك رحمتی ایله (ووقینا عذاب السموم) صاقلادی الله تعالی
بزلرنی اعضالرغه سنکوچی وجون توب لرینه زهرلری کتکوچی عذابدان (وقالوا)
دخی ایتورلر اوجماح اهللری بری برینه (انا کنا من قبل) بدرستی که بولوب
ایدوك دنیاده وقتنك بزلر (ندعوه) قللق قیلور ایردوك الله تعالی یه اخلاص ایله

هم برلر ایردوك الله تعالی نی وپیغمبرلرینه ایمان کلتورور ایدوك (انّه) بدرستی که اول الله تعالی (هو) اول الله تعالی (البرّ) بنده لره ایذگولك قیلاچی دور وعده لرنده صادق دور دیو (الرّحیم) رحیم قیلغوچیدر اهل ایمانغه (فذکّر) بس اوگوتلاگل ای محمد قرآن ننك اوگوت لری ایله خورلنمه آنلارننك سوزلارندان سنی فالچی ویالغانچی دیما کلرندن (فما انت بنعمت ربّك) ایماس سن سن الله تعالی ننك رحمتی وعصمتی سببلی (بکاهن) آلداغی کلاچك لری خبر برما کنك جبرائیل علیه السلام ننك وحی دور دکل دور فال نامه دن (ولا مجنون) ودخی هم دیوانه ایرماس سن (ام یقولون شاعر) بلکم ایتورلر اهل مکه ای محمد شاعردر دیو (نتربص به ریب المنون) کوز توتارمز اول محمد حقنده غیری کبی حوادث الدهر ایله اولما کنی غیری شاعرلر کبی دیرلر اول محمد اولوب اصحاب لری متفرق اولغای نته که آتاسی عبدالله یاش دن اولوب ایردی امید دور که بوهم تیز اولگای دیو کوز توتارلر ایدی (قل تربصوا) ایت ای محمد کوز توتسونلار اول کافرلر (فانّی معکم من المتربصین) بن دخی سزلر ایله کوز توتقوچیلردن من سزلارننك هلاك اولماقلرنکزی قاچ لر ایله بدر کوننده واحد توقشنده وحنین کوننده (ام تامرهم احلامهم بهذ) ایا بیورامی آنلارننك عقل لری الله تعالی غه والله تعالی ننك رسولینه انکار قیلورغه وشاعر وکاهن دیو ایتورگا (ام هم قوم طاغون) بلکم آنلار آزغوچی وآزدرغوچی قوم لردر (ام یقولون تقوّله) ایا ایتورلرمی اول اهل مکه کافرلری اول قرآن نی محمد علیه السلام اوزی چقاردی دیو (بل لایؤمنون) بلکم اول مکه کافرلری قرآنه ایناندمزلر تکبرلك جهتندن اگر ایتور اولسه لر بوقرآننی محمد اوزی چقاردی دیو (فلیأتوا بحدیث مثله) کلتورسونلر اول معاندلر بوقرآن کبی کلمه لر فصاحت وبلاغت ده قرآن لفظلری کبی اوله (ان کانوا صادقین) اگر دعوالارنده صادق اولسه لر زیرا بنی آدمدن براش صادر اولسه آننك اوخشاشنی ایکنچی لرهم کلتورورلر (ام خلقوا من غیر شیئ) یایراتلدی لرمی آنلار یراتقوچی الله تعالی دن غیری (ام هم الخالقون) ایا اوزلرنی اوزلری یراتدیلرمو بلکه آنلارنی الله تعالی یراتدی ورزقلر ومال لار بیردی نه اوچون اول مکه کافرلری الله تعالی نی برلامزلار وپیغمبرنی حق دیمزلار وآنکا اینان قرآنه ایناندمزلار (ام خلقوا السّموات والارض) ایا

يراتدی لرمی اول مکه کافرلاری کوکلرنی ویرلرنی حالانکه آنلارننك بارچه لرنی الله
تعالی یراتدی (بل لایوقنون) بلکه اول مکه معاندلری بو اشیالرنی الله تعالی يراتدوقنی
بله تورب وقرآنه ومحمد علیه السلام کا ایمان کلتورمازاردور (ام عندهم خزائن ربك)
ایا آنلار قولندامی خدای تعالی ننك رحمت خزینه لری تلاکان یرلرینه صرف ایدر کا
پیغمبرلکنی ویغمورنی ورزقلرنی تلاکان کشی لرینه بیرورکا (ام هم المسيطرون) ايا
مکه کافرلری می قهروغلبه ایدار کا تاکه تلاماکان کشی لرنی هلاك ایدر کا (ام لهم سلم)
ایا بارمی مکه کافری ننك باصقوچ لری کوك یوزینه بنب (يستمعون فيه) الله تعالی
ننك وحی لرنی ایشدوب اوز یوللری ننك حقلقنی بلوب اول اشتکان وحی لرینه
تمسك قیلورغه (فليأت مستمعهم) بس کلتورسون آنلار کوککا باصقوچ ایله بنوب وحی
ایشتکان کشیلرنی اگر موندا غ دعوا قیلور اولسه لر (بسلطان مبين) برظاهر وآچوق
دلیللر کلتورسونلر دیو الله تعالی ننك تعجیز ایلامکی در (ام له البنات) ایا الله تعالی گا
خاصلندیمو قز بالالار بولماف نته که بنو ملح قبیله سی فرشته لرنی الله تعالی ننك قزلاری در
دیدیلر (ولكم البنون) سزلار گامو خاصلاندی ایر بالالار بلکه الله تعالی هر ایکی
نوع بالادن منزه در (ام تسألهم اجرا) ایا صورای مو سن ای محمد اول مکه کافرلرندان
یالنی احکام دین وشریعت اوگراتدوکنك اوچون (فهم من مغرم مثقلون) بس اول مکه
کافرلری سننك سیلاشدوکی یالنکنی آغرسنوب احکام شریعت نی اوگرنماسلرمی
(ام عندهم الغيب) ایا آنلار قاشنده وارمیدور غائب نی بلماك شول سببلی بلدیلرمو
محمد علیه السلام ننك خبر بیردوکنی وبعث اولماسلقنی بلدیلرمو (فهم يكتبون)
بس آنلار غیبنی بلماك لکلاری برله یازوب آلوب حکم ایتارلارمو محمد ننك
پیغمبرد کل لکنی وغیری خبر بیرودکی نرسالارنی یالغان در دیو حال بوکه بو
ایتلدوکی اشیالاردن یلانغاچ لاردر بلکه مجرد دلیل سز محمد علیه السلام نی ساحر وشاعر دیو
قرآننی سحرنامه دیو ایتورلر (ام يريدون كيدا) ایا تلای لرمو اول مکه کافرلری سنی
اولتورورگا بر حیله ایله آغو بیرماك کبی وسحرلاماك کبی وکوز تیکورماك کبی (فالذين
كفروا هم المكيدون) بس اول کافرلر اوزلری دور الله تعالی ننك مکرننغ وحیله سنده
قالوب اولکوچیلر یا که دارندوه گا کروب کینکاش ایتکوچی لر محمد علیه السلام نی برتورلی

حیله ایله اولتورالك دیو ایتکوچیلرننك ضررلری اوزلرینه قایتقوچیدر نته کم آنلار بدر توقوشنده هلاك اولدیلر (أَمْ لَهُمْ إِلَٰهٌ غَيْرُ اللَّهِ) ایا اول مکه کافرلری ننك الهیمی وار الله تعالی دن غیری تاکه آنلری دنیا و آخرت عذابندن خلاص ایلیه بلکه یوقدر بله توروب آنلار الله تعالی یه شریك قاتالار الله تعالی کند واوزنی تنزه ایدوب بیوردیکه (سُبْحَانَ اللَّهِ عَمَّا يُشْرِكُونَ) پاك ومنزه الله در آنلار اثبات ایتکان شریکلردن نته که آنلار لات ومنات وعزانی تنگری دیب تابوندیلار (وَإِن يَرَوْا) اگر کوراسی بولسه اول مکه کافرلری مثلا وفرضا (كِسْفًا مِّنَ السَّمَاءِ) کوکدن بر کیسا کنی آنلاره عذاب اوچون (ساقطا) توشکوچی بولسه اول کیسا کی آنلاره قهر اوچون (يَقُولُوا سَحَابٌ مَّرْكُومٌ) ایتورلر آنلار اول کیسك بر بولوت در بری اوستینه بری قابلانغان وبزننك فایدهمز اوچون یغمور یغار دیرلر بله توروب اول قهر اوچون بولغان کیسا کنی یغمور بولوتی دیرلر (فَذَرْهُمْ) بس قویغل ای محمد اول مکه کافرلری ایله مجادله ایتمکنی (حَتَّىٰ يُلَاقُوا يَوْمَهُمُ الَّذِي فِيهِ يُصْعَقُونَ) بس قویغل آنلاری که تاکه ملاقات اولغانلر ینه چه شوندا ق کونلره کم اول کونده آنلر هلاك قیلنورلار اسرافیل علیه السلام ننك صیحه سی ایلان (يَوْمَ لَا يُغْنِي عَنْهُمْ) شول کوندرکه فایده بیرماس آنلاره (كَيْدُهُمْ شَيْئًا) آنلارننك حیله لری هیچ بر نرسه کا (وَلَا هُمْ يُنصَرُونَ) آنلره هیچ بردن نصرت یتشوب خدای تعالی ننك عذابنی منع قیلماس در (وَإِنَّ لِلَّذِينَ ظَلَمُوا) بدرستی که وار در مشرکلره (عَذَابًا دُونَ ذَٰلِكَ) بو آخرت عذابندن باشقه دنیا عذابی وار در که دنیاده اول مکه کافرلری یتی یل آچلق ایله مبتلا اولدیلر بدر کوننده توقوش ایله هلاك اولدیلار وهم اولدوکلرندن کزبن قبر عذابنی کوررلر موندین غیری عذابلری آخرت عذابندن اوّل کوررلر (وَلَٰكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ) لکن اول مکه کافرلری ننك کوبراکی دنیا عذابلرنی کوروب آخرتده بولاچق عذابلرنی بلوب سنی تصدیق قیلماسلار در (وَاصْبِرْ لِحُكْمِ رَبِّكَ) ای محمد صبر ایله ربك حکمینه آنلاره مهلت بیرکل خدای تعالی نك وعده کونینه دیکن آنلرنك سنی سوکدوکلرینه صبر ایله (فَإِنَّكَ بِأَعْيُنِنَا) بدرستی که سن محمد بزم کورملك لکمزده سنی بلاکیف کوزمزله کوررمزلر وسنکا نصرت بیررمزلر وسنی دشمانلر ننك حیله سندن صاقلارمزلر (وَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ) ای محمد توردوقنك ویاتدوقنك سبحان الله

وبحمد دیگل یعنی دایم تسبیح وتحمید ایله اولغل (حین تقوم) یو قونکدان تورغان
زمانده ومجلس لردن تور دوقی زمانده (ومن اللیل فسبحه) دخی کیچه لرننك بعضی سنده
نافله نمازلاری قیلغل مقاتل ایدر که ای محمد اوتاکل اخشام نمازی ایله یستو نمازنی
(وادبار النجوم) یولدوزلر باید وقدین صونکره ایرته نمازنی اوتاکل الله تعالی ادبار
النجوم لفظی ایله سوره نی اتمام ایتماکی رعایهٔ حسن الاختتام در فن اهلینه مخفی دکل در

سورة النجم مكية وهى اثنان وستون آية

بسم الله الرحمن الرحيم

(والنجم) چولپان یولدوزی ایله قسم یاد ایتامن یاکه شیاطین لری آتقوچی یولدوزلار
ایله قسم یاد ایتامن یاکه قیامت کونده قویلغان یولدوزلار ایله یاکه قرآن ایله قسم
یاد ایتامن (اذا هوی) قچان اول یولدوزلار منزل لری سیر ایدوب بایغوچی اولسه لر
بو آیتده براعت استهلال در قیامت ننك وجودینه ومحمد علیه السلام ننك پیغمبرلکینه
(ماضل صاحبکم) جواب قسم در یعنی ای قریش کافرلری ازمادی وهم آزدرمادی سزلر
ننك یولداشنکز ونسلنکز محمد علیه السلام (وماغوی) دخی اعتقاد حق دن غیری کا تجاوز
ایلامدی یعنی سزننك نسلنکزدن کلگان محمد بن عبدالله ظاهر افعال لرنده وباطن
اعتقادلارنده توغری لق وحق لق اوزارنده در نته که سز ایتورسزلر محمد آزدی دیوانه
اولدی دیو (وما ینطق عن الهوی) وهم سوزلاماس در اول محمد نفسی وهواسی اوچون
یعنی قرآن نی اوزی پیدا قیلب واوزنی پیغمبر دیو مدح قیلب تا که خلایق لره رئیس
اولماق اوچون دکل ور بلکه آننك سیلادوکی سوزلری واوقدوقی آیات لری (ان هو)
ایماس در آننك سوزلری واوقدوقی آیات لری (الا وحی یوحی) مگر ایرور آننك
سوزلدوکی سوزلری واوقدوقی آیات لری جبرائیل علیه السلام ننك خبر یدر اول
جبرائیله الله تعالی خبر ایلدی (علمه) اوگراتدی اول محمد علیه السلام غه اول قرآن نی
جبرائیل علیه السلام صفتی بو در کم اول جبرائیل علیه السلام ننك (شدید القوی) قاتیغ
قوّت ایاسیدر حتی که یتی قات کوك لری ویرلری صنکار الی ایله کوتارر کا قادر تورر
(ذومرة) قاتیغ قوّت ایاسی اولسه ده اول جبرائیل علیه السلام کورکام در یعنی بی غایت
صلودر قانتلری انواع زینتلر ایله بزالمشدر (فاستوی) توردی وظاهر اولدی اول

جبرائیل محمد اصلیه صورتی اوزرینه (وهو) اول جبرائیل اصلیه صورتی اوزره (بالافق الاعلی) کوك ننك یوقاری تیکراسند ایردی زیرا بوسوره مکه ده حرادیدوکی تاغ ده ایندی جبرائیل علیه السلام اوزی ننك اصلیه صورتی اوزره پیغمبره کورندی پیغمبرمز جبرائیلنی اصلیه صورتند کوردکی یوق ایردی کوبراك وقتلرند دحیة الکلبی صورتند اینار ایردی کوردیکه حضرت جبرائیل علیه السلام ننك قنات لاری کوك ننك مغرب جانبنی اورتکان در بو سوره نی اوقوب تورادر پیغمبر علیه السلام بوحاللرنی کوروب هوشی کتدی هوشی کلدکندین صونکره کوردی آدمی صورتینه قایتقاننی (ثم) بو آدمی صورتنه قایتدوقدن صونکره (دنی) یقین بولدی اول محمد علیه السلام غه (فتدلی) بس آرتوردی یقین بولماقنی (فکان) بس بولدی اول جبرائیل محمد (قاب قوسین) ایکی جیاصرتلری دك (اوادنی) یا موندان یقین راق بولشدی لار حتی که محمد علیه السلام ننك ینکی دن کروب قویننددن چقار ایردی بعضی وقتد قلبنه کرور ایردی (فاوحی) بس خبر ایتدی الله تعالی (الی عبده) قولی جبرائیله (ما اوحی) قولی محمد خبر بیرلدوکی نرسه لرنی موحی به نی ذکر ایلامادی اش اولوغ بولدوقی اوچون (ماکذب الفؤاد) یالغانغه توتمادی اول محمد علیه السلام ننك کونکل کوزی (مارأی) نه کم کوردی اول جبرائیلنی اصلیه صورتی اوزره یعنی کوردوکی زماند متبادر ابو جبرائیل در دیدی (افتمارونه) ایا مجادله قیلامی سزلر ای مکه کافرلاری (علی مایری) شول طریق اوزره محمد جبرائیلنی اصلیه صورتنی کورماکی حقنده یعنی مجادله قیلمانکزلر کورماکی حقدر (ولقد راه) تحقیق بالله العظیم کوردی اول جبرائیلنی اصلیه صورتنده (نزلة اخری) ایکنچی مرتبه یعنی معراجه آشدوقنده (عند سدرة المنتهی) سدرة المنتهی یغاچی ننك قاتوند یعنی سدره یغاچی ننك بو تاقند قونب توردقنده جبرائیلنی اصلیه صورتی اوزره کوردی سدره ننك منتهایه اضافه سی اضافهٔ بیانیه در تاسی وصفیت دن اسمیت صاری در اول بریغاچ در تورتنچی کوکننك اوستونده رباشی عرش آستونده در اول یغاچ ننك باشندن هیچ بر فرشته لر اوزماسلار شو ننك اوچون معناسی منتهای سیر الملائك دیمکدر یعنی فرشته لرننك سیری انتهاسی دیمکدر یعنی آندن یوقارو فرشته لرینه آلمازلار دیمکدر (عندها) باردر اول سدرة

المنتهى قاتونده (جنّتُ المأوٰى) جنت مأوى ديدوكى اوجماح جنتنى مأوايه اضافه سى اضافهٔ بيانيه در شجرة الاراككبى يعنى شونچلاين اوجماح دركه آننك فرشته لر اورون توتارلار ودخى ارواح شهداء وانقيالارننك اورنيدر (اذْ) شول جبرائيلنى اصليه صورتننك ايكنچى كره كورمك زماننك (يغشى السدرة) سدره يغاچنى اورتدى (مايغشى) اورتكوچى فرشته لر ياكه جبرائيل ننك قنات لرى اورتدى سدره آغاچى ننك بارچه بوتاقلارنى (مازاغَ البصرُ) ميل ايتمادى اول محمد عليه السلام ننك كوزى (وماطغى) دخى تجاوز ايتمادى كورماك كا مأمور بولغان اشيالردن غيريكا (لقدْ رأى) تحقيق كوردى محمد عليه السلام اول معراج كيچه سنده (منْ اٰيات ربّه الكبرٰى) الله تعالى ننك اولوغ راق علامت لرنى يعنى جبرائيل ننك اصليه صورتى اولوغ علامت ايردى آندان اولوغ راق وعجايبراك علامت لر كوردى عرشنى وكرسنى ويتمش حجابنى اوتوب الله تعالى برله تكلم ايلدى (أفرأيتم اللاتَ والعزّٰى) ايا اله كورامى سزلر اى مكه جماعت لارى لات ايله عزانى يعنى خبر بيرنكزلار بو ايكا گونى اله كوروب تابندوقى دليل لارنكزدان (ومناتَ) ايامنات نى اله كوروب تابندوقى دليل لرنكزدن خبر بيرنكزلر اول منات ننك صفاتى اولدركه (الثالثةَ الاخرٰى) اول ايكاودن باشقه اوچونچى اله ديدنكز مناتدر بو اوچ پوته تابونماقنكزننك دليلى نه در آنلره تابونماقنكزدان غرضنكز نه در زيرا آنلر جامدلاردر روايت در بو اوچ پوت نوفل پادشاه ننك زماننك توزلدى اول نوفل پيغمبرمزننك عبد الشمس ديدوكى باباسندن ايكى بوون توبان ايردى چون كه ابراهيم عليه السلام حكمى بونلار آراسنك قالمادى زيرا كه بونلار نادان اولديلار اوقماديلر هيچ برنرسه كا عبادت قيلمايون توردقلارنده ابليس عليه اللعنه بركون اوزنى آق صاقاللىغ قارت صورتنك قيلوب نوفل پادشاه قانينه كردى سلام بيردى پادشاه كوردى كه برخوب صورتليغ قارت در پادشاه ايدى ياشيخ قايو شهرلك وقايو ايل لك شيخ ايدى بن سننك باباڭك ابراهيم بن آزرم ديدى بن اول كمدن كزين ترلوب سننك قاتينكا كلدم سن هيچ برنرسه كا تابونمايون وعبادة قيلمايون توراسن زيرا بن عبادة ايوى بنا ايلاب ايردم سن اول ايوكا نچوك عبادت قيلورنكنى بلمازسن الا توا وقوى بوغازلامقنى بلورسن آتام ابراهيم بولى ديرسن زيرا بو ايوننك اچنده اوچ تنكرى

وار ایردی بن آنلره سجده قیلمقدین کزین توالرنی وقوی لرنی بوغازلار ایردم دیو
تورلوك تورلوك نوفل شاه غه وسوسه لر قیلدی پادشاه ایدی یا آتامز ابراهیم اول اوچ
تنکری نی کم آلدی بیت اچنده یوقدور دیدی شیخ ایدی اول اوچ تنکری نی چین
پادشاهی آژدوم آلوب کتدی آندان کوچلاب ابلقا پادشاه آلمشدر دیدی پادشاه ایدی
یا آتامز ابراهیم اول تنکرلری بن قایدن تابوب کلتورب کعبه یه قویاین بو اش مشکل
در دیدی شیخ ایدی بن آنلارننك صورتنی سنکا یصاب بیرور اوچون کلدم دیدی
پادشاه صانع لره بیوردی که آلتون کموش در و یاقوت حاضر ایدب اول صورتلری توزرکا
﴿القصه﴾ اول اوچ صورتنی توزدیلر شیخ آنلره اوگراتدی ایکی یل یارومله اول صورتلری
توزوب تمام ایلادیلر بو اوچ صورتلار قزلر صورتنده ایردیلر کعبه ننك اچنه کرگزدیلر
شیخ بونلره نچوك سجده قیلمقنی اوگراتوبیردی اول لعین برینه اولوغ قزی لات ایردی
آننك اسمنی قویدی اورتانچی قزی عزی ایردی آنی ایکنچی پوطه اسم قویدی اوچونچی
قزی منات ایردی اوچونچی پوطه اسم قویدی حتی که اول زماندن بیرو محمد رسول
الله زمانینه دیکن کعبه نی پت خانه ایدوب بو اوچ صورتنی اله ایدب تابونور اولدیلار
تفسیر نواعریس ده بیله من کوردرینه روایتدر مکه کافرلری فرشته لرنی الله تعالی ننك
قزلریدر دیدیلار زیرا بزننك بو تابوند وقمزننك اوچ پوط قزلار صورتنده در آنلار
اوچ تنکریدر آنلاردن بو فرشته لر وجوده کلدی دیو ظن باطلنی ایدرلر ایدی الله
تعالی آنلارنی رد ایلاب آیت ایندوردی (الكم الذكر وله الانثى) ایا سزلره می خاص
ایر بالالار اول الله غه می خاص قز بالالار (تلك اذا قسمة ضيزى) یعنی اوشبولری تقسیم
ایلامك الله تعالی گه در قز بالالار دیما کنکز وبزلره خاصدر ایر بالالار دیو تقسیم
ایتما کنکز بر قسمتدر که ظلملق ایله اولغوچی اول تقسیم نکزه اعتقاد دیو قدر اوزنکزدن
توغان قز بالالارنی بالاحق اولتورما کنکزدر زیرا آنلار قز بالا توغسه اولتورورلر ایردی
بو بزدن توغان بلاد کلدر دیو بلاحق قز بالالارنکزنی اولتورما کنکز ظلملیقدر بو ظلملق
لارننك ضررلری کندو اوزنکزه قایتاچاقدر آخرتده (ان هى) ایماس اول لات ومنات وعزا
(الا اسماء سميتموها انتم) مکر اسملردر آتادنکز آنلارنی اله دیو سزلار (وآباؤكم)
دخی آتالارنکز وبابالارنکر (ما انزل الله بها) ایندرمادی الله تعالی اول پوطلارغه

تابونورغه (من سلطان) حجت وبرهان بلكه آنلارننك ابطالينه حجت وبرهان ايندردی (ان يتبعون) ايار گوچی ايرماس سزلر اول پوطلاره عبادة قيلماقنى (الا الظن) مگر دليلسز وحجت سز الهديو تابوناقنكزدر (وماتهوی الانفس) دخی هوای نفسنگزه تابع اولوب سزلر آنلاره تابوناقی مستحسن كوررسز (ولقد جاءهم من ربهم الهدی) بدرستی كه وراستی كه كلدی اول مكه كافرلری وغيری قوملره تنكری تعالی دن بر توغری يوله كوندورگوچی پيغمبر بس اول پيغمبرننك يولينه تابع اولونكزلر (ام للانسان ما تمنی) ايا حاصل بولغوچی مو بارچه آدملره آرزو قيلدوقی نرسه‌لری يعنی قيامت كوننك بزلره شفاعتچی اولسون ديو مبتدعلر بدعت عمللرندن ثواب اوميد ايدرلر وليس الامر كذلك آنلره هيچ بر شفاعتچی وثوابلار اولور ايرماسدر بلكه انلاره ازدياد نار جهنم در (فلله الاخرة والاولی) يعنی الله تعالی يه دنيا وآخرت حكمنی ايلامك وآنلارنی وجوده كلتورمك (وكم من ملك فی السموات) كوب كوب فرشته‌لر باردر كوكلارده (لاتغنی شفاعتهم شيئا) فائده بيرماسدر آنلارننك شفاعتلری بنی آدملاره (الا من بعد ان يأذن الله) مگر فاينى بيرور فرشته‌لرننك شفاعتلری الله تعالی امری ايله اول بنی آدملره (لمن يشآء) الله تعالی تلادوكی بنى سينه فرشته‌لره شفاعت ايداركا امر ايدار (ويرضی) شول كشی يه فرشته‌لر شفاعت ايدارلر الله تعالی اول بندسندن راضی اولدی ديو (ان الذين لايؤمنون بالاخرة) بدرستی كه وراستی كه آنچلاين كمسنه‌لر ايناناازلار آنلار آخرتكا (ليسمون الملائكة) البته آتارلار آنلار فرشته‌لرنی (تسمية الانثی) خاتونلار ديو ايتورلر يعنی فرشته‌لرنی الله تعالی ننك قزلاريدر ديرلار (ومالهم به من علم) يوقدر اول كافرلارننك بولای ايتماكلرنك يعنی فرشته‌لر الله تعالی ننك قزلری ديما كلرنده بلب ايتماكلری يوقدر (ان يتبعون الا الظن) ايرماسدر اول كافرلر مگر ظن وگمانغه ايارورلر يعنی اول فرشته لر الله تعالی ننك قزلريدر ديما كلری مجرد الظن وگمان در دليلسز سوزدر (وان الظن) بدرستيكه وراستی كه دليلسز ظن وگمان (لايغنی من الحق شيئا) حقنی افاده قيلماس در هيچ بر اشنى يعنی ظن ايله هيچ بر دين ننك حقيقتی بلناماز ديما كدر (فاعرض عن من تولی عن ذكرنا) بس ای محمد يوزنكنی حورگل آنچلاين كمسنه‌لردن كه آنلار يوز چورديلار قرآندن

(ولم يرد الا الحيوة الدنيا) تلامادی آنلار یعنی قرآندن یوز چورکانلری اوچون
مگر تلادی آنلر دنیا تروکلکنی شول اجلدن مال آلور ایردیلر اگر بزلره
بو نرسه‌نی بیرماسنکز محمد دیننه کرورمز دیو ایتب بای‌لر فقیرلرکا چوق مال
بیرورلر ایردی زنهار محمد دیننه کرماکل دیو (ذلك) اوشبو دنیانی طلب
قیلماقلاری (مبلغهم من العلم) اول کافرلرننك بلمکدن ایرشاچك یری اشبودر
یعنی دنیا طلبی‌در آخرتنی اونتمافدر (ان ربك) بدرستی که وراستی که سننك
تنکرنك ای محمد (هو) اول الله تعالی (اعلم بمن ضل عن سبیله) بلگوچیدر
الله تعالی شول من‌نی کم توغری یولدان آداشوب کگری یولغه کردوکنی (وهواعلم
بمن اهتدی) دخی الله تعالی بلگوچیدر توغری یولده یوردکی بندهلرنی هر
ایکیسنه جزا بیرگوچیدر (ولله ما فی السموات وما فی الارض) الله تعالی‌یه مخصوصدر
کوکداکی قللار ویرداکی قللار قایوسنی تلاسه آنی توغری یولغه کوندورر
وقایوسنی تلاسه توغری یولدین آنی آزدورر (لیجزی الذین اساؤا بما عملوا)
جزا بیرمك اوچون آزدورر اول بنده‌نی تموغ ایله تاکه دنیاده ایکن وقتده
یاوزلق ایلدی کافر (ویجزی الذین احسنوا بالحسنی) دخی بعضی بنده‌لرنی
توغری یولغه کوندوردی اول بنده ایمان کلتوروب واعمال صالحه‌لار قیلب اوجماح ایله
جزالندرمك اوچون توغری یوله کوندردی الله تعالی محسن‌لر حالنی بیان ایلاب
بیوردی که (الذین یجتنبون کبائر الاثم) محسن‌لر آنلاردر که دنیاده ایکن وقتلارنده
صاقلاندی آنلار اولوغ گناه‌لاردن یعنی سحردن ویالغاندن ویالغان آنط اچمکدن
وربا یمکدن ویتیم‌لار مالنی یمکدن وآتا آنانی رنجتما کدن (والفواحش) دخی زنادن
ولواطه‌دن صاقلاندیلار (الا اللمم) حتی که کچوك گناه‌لاردن صاقلاندیلار نامحرم کا قارامق
کبی ویاتوتماق کبی وقبله‌یه آیاق سوزماق کبی (ان ربك) بدرستی که ای محمد سننك
تنکرنك (واسع المغفرة) یارلقامقی کینکدر حتی که گناه کبیره‌لرنی بنده سندن عفو
ایدوب اوجماحغه کرگوزرا گرچه دنیادان توبه‌سز کیدرسه ده روایتدر بعضی مرأیلار
نمازلارینك وروزه‌لارینك کوبلکی برلان تفاخر ایدار بولدیلار الله تعالی آنلار حقنده
آیات ایندردی (هو) اول الله تعالی (اعلم بکم) بلگوچیدر سزلارننك حال‌لارنکزنی

واعمال‌لارنگزنی (اِذْ اَنْشاءَ کُمْ مِنَ الْاَرْضِ) شول‌زمان‌نی بلورکم‌یراتدی سزننك آتانکز
آدمنی توفراقدن (واِذْ انتمْ اَجِنّةٌ) دخی شول‌زمان‌نی بلورکه‌سزلار جان‌کرمکان‌بر صورت
ایدونکز (فی بطونِ اُمّهاتِکُمْ) آنالارنگزننك قورصاقنده (فَلاتزکّوا اَنفسکم) بس آنداغ
اولسه اوزنگزنی اوزنگز مدح ایلامانگزلار طاعت وعبادت کوبلکی ایلان عجب
ایلامانگز بلکه عبادتلارنگزنی آزصایوب گناه‌لرنگزنی کوب‌صایوب الله تعالی‌ننك
نعمت‌لرینه شکرلك ایله اعتراف‌واقرار ایله‌سزلر (هُوَ) اول الله تعالی (اَعْلَمُ) بلگوچیدر
(بمن اتّقی) قایومن کم قورقدی اول الله تعالی دن گناهلریننك کوبلکینه اعتراف ایدب
توبه ایلادی وعمل‌لرنی آزغه صایدی بو آیات حضرت عمر حقنده در روایتدر بر
کون ولید بن مغیره پیغمبر صلی الله علیه وسلم ننك مجلسنه واردی پیغمبرمز اول مجلسده
قیامت کونی ننك حال‌لارنی ودرکات اشقیالارنی بیان ایلادی ولیدبن مغیره بو حال‌لارنی
آنکلاب ایمان عرضه قیلدی کوب کوب تأسف‌لر ایله یغلادی اوچ کون پیغمبر علیه
السلام مجلسنده نماز قیلدی تورتنچی کون ایوینه قایتدی قریش ننك اولوغ لاری وبایلاری
ولید قاتینه کردیلار وایدیلر یا ولید نه‌اوچون آتا وباباننك دیننی ترك ایتدنك ولید
ایدی قورقارم الله تعالی ننك عذابندن دیدی ابو جهل لعین ایتدی الله تعالی ننك
عذابندن قورقب دینمزنی ترك ایدرسنك بن سنکا مالم ننك یارمنی هم قزیمنی بیرورم
الله تعالی ننك عذابنی اوز مویونومه آلدم دیدی کندلك قریش کافرلاری چوق چوق
مال‌بیردی‌لر الله تعالی عذابنی مویونلارینه آلدیلار بو عهدنی لات منات قاتونده عهد
ایتوشدیلر ولید بن مغیره مرتد اولدی الله تعالی آننك حالندن خبر بیروب بیوردیکه
(افرایْتَ الّذی) ایا کوردنکمو بس ای محمد آنچلاین ولید بن مغیره نی (تولّی)
یوز چوردی ایماندن یعنی مرتد اولدی (واَعطی قَلیلاً) بیردی آنکا ابو جهل آز مالنی
مرتداولمازدن اوّل یاروم مالمنی وقزمنی بیرورم دیمش ایردی (واَکدی) قالدوقی
مالنی وقزنی بیرماز اولدی بلکه اول ولیده مسخره ایدوب یوز دانق بیردی وایدی
آخرتده بن سننك عذابنکنی یوکلادم بلکه مال بیرماسلك کراکدر زیرا آخرتده عذاب
سنکا یوقدر دیو مسخره ایدار دی یوز دانقده کوب دیو (اَعِنْدهُ علمُ الغیبِ فهو یری)
ایا بارمیدر اول ولید بن مغیره قاتونده غایب‌نی کوروب بلمك یعنی برا گوننك گناهی

اوچون براگویوکچی بولماق آنی تموغ اوتندن یوکچی بولوب قوتقارماق (أم لم ينبأ بما في صحف موسى) ایا خبر بیرولمادیمو موسی علیه السلامغه اینان تورات‌ننك سفرلاری‌ننك کاغذلرنده (وابراهيم الذي وفى) ابراهیم علیه‌السلامغه اینان زند کتابی‌ننك کاغذلرنده اول ابراهیم‌ننك صفتی بودر کم تمام ایلدی اول ابراهیم علیه‌السلام الله تعالی‌ننك امرلرنی ووحی اولدقی حکم‌لارنی حالانکه اول ولید بن مغیره بو حال‌لارنی بو ایکی کتابده کورمش وبلمش ایردی زیرا اول ولید بن مغیره کتاب خوان ایردی اول ایکی کتابده بیان اولنمش بوایدی (ألا تزر) اش بودر کم یوکلمسدر (وازرة) یوکلاگوچی (وزر اخرى) ایکنچی کمسنه‌ننك یوکنی یعنی هیچ براگوننك گناهینه یوکچی بولماسدر اول یوکچی یصامق ایله گناه کارننك بوینوندن عذابی کتارا آلماسدر (وأن ليس للانسان الا ما سعى) بو ایکی کتابده دخی بیله یازلمش ایدی بدرستی که آدمی‌زاده هرنه جزا کوررسه اوزینك سببندن در دیمش ایردی (وأن سعيه) بدرستی که اول بنی آدم اوزی‌ننك کسب قیلدوقنی (سوف يرى) تیز زمان کورولور آنکا آخرتده (ثم) اول بنی آدم کسب قیلدوقندین صونکره (يجزيه) جزالنور اول بنی آدم (الجزاء الاوفى) تمام وکامل جزالر ایله جزالنورلر (وأن الى ربك المنتهى) بدرستی که ای محمد تنکرنك ساریدر قل‌لرننك انتهاسی یعنی بنده‌لر وفات اولوب تنکری تعالی یه قایتورلر الله تعالی آنلارنی ترگوزب اعمال‌لرینه کوره جزا بیرور (وأنه) بدرستی که وراستی که اول الله تعالی (هو) اول الله تعالی (أضحك) کولدرگوچی در آخرتده شادلانمق ایله دنیاده مال کوبلکی ایله احمقلق ایلان کولدورگوچی در هر ایکی کولدرماکنی الله تعالی تخلیق ایدار (وأبكى) دخی یغلاتقوچیدر بعضی بنده‌لری حسرت ایله دنیاده وهم آخرتده (وأنه) بدرستی که اول الله تعالی (هو) اول الله تعالی (أمات) بنده‌لرنی اولتورر (وأحيى) دخی بعث اوچون ترگوزور (وأنه) بدرستی که اول الله تعالی (خلق الزوجين) یراتدی ایکی صنفنی (الذكر والانثى) بریسی ایرانلردر وایکنچسی خاتونلاردر (من نطفة) منی سوندان یراتدی (اذا تمنى) قایو زمان که خاتونلار قارنینه آنی قویارلار (وأن عليه) بدرستی که لازم‌در اول الله تعالی یه (النشأة الاخرى) ایکنچی مرتبه قبرلرندن قوبارماق

(وانّه) دخی اول الله تعالی در (هو) اول الله تعالی (اَغنیٰ) بنی آدمنی بای ایلایان
آلتون کموش ودرو یاقوت ایلان (واَقنیٰ) ودخی تورت آیاقلی مال لری بیروب
قللارنی بای ایلایان (وانّه هو ربّ الشعری) بدرستی که وراستی که اول الله تعالی شعری
یولدزی ننك تنکریسدر شعری یولدوزی بر یولدوزدر ایکنچی قات کوکده در سیری
مشرقه در جوزه ننك آرتونده در بنی خزاعه آنی معبود ایتب تابندیلر شعری یولدوزی
عمیصا یولدوزی ایله جفت لردر جفتی ایله یکرمی یلده بر کورشور عمیصاننك سیری
مغربه در نته که مبحث لری فننده مذکوردر (وانه اهلك عاداً الاولیٰ) ودخی بدرستی که
اول الله تعالی اوّلگی عادی لرنی هلاك ایلادی یل ایله اولی دیمکلری هود پیغمبر
علیه السلام قومیدر بوی لاری توقوز یوز آرشون ایردی ایکنچی عادی صالح پیغمبر
علیه السلام قومیدر بویلاری اوچ یوز آرشون ایردی (وثمود) دخی عاد ثانی صالح
علیه السلام قومنی هلاك ایلادی (فما ابقیٰ) بس قالدورمادی آنلاردن هیچ برا گونی
(وقوم نوح من قبل) دخی هلاك قیلدی الله تعالی نوح علیه السلام قومنی طوفان ایله
بولوب ایدی نوح علیه السلام قومی هود علیه السلام قومندن وصالح علیه السلام قومندن
اوّل (انهم) بدرستی که اول نوح علیه السلام قومی (کانوا) بولوب ایردیلار (هم)
اول نوح علیه السلام قومی (اظلم واطغیٰ) صالح علیه السلام وهود علیه السلام قوملارندن
آزغونراق وظالمراق ایردیلر زیرا نوح علیه السلام توقوز یوز ایللی یل کافرلاری
دینه اوندادی الا اسکسان آدم مسلمان اولدیلار کافرلار حضرت نوح علیه السلامنی هر
کونده کلوب قینارلار ایردی وتورلوك تورلوك سوزلار ایله سوکب مسخره ایدارلر
ایدی (والمؤتفکة اهوی) یعنی هود علیه السلام قومی هواء نفسلرینه تابع اولب هلاك اولدیلر
لوط پیغمبرننك قریه لری اوچ شهردر بری سدوم در ایکنچیسی کدوم در اوچونچیسی
اروم در حکایتلری آلداغی آیتلرده کلور انشاء الله تعالی (فغشیٰها) بس قابلادی اول
اوچ شهرنی (ما غشّیٰ) نی کم قابلاغوچی نرسه لر اول تاشدرکه اوستلرنی آسقه قابلاغاچ
الله تعالی آنلاره تاش یاغدوردی قوله تعالی فجعلنا عالیها سافلها وامطرنا علیهم حجارة من
سجیل (فبای الآء ربك تتماری) بس ای آدم بالاسی خدای تعالی ننك قایو نعمتلرنده
شك لانورسن وتکذیب ایدب مجادله قیلورسن مجادله قیلغوچی ولید بن مغیره ایردی (هذا)

بو محمد بن عبد الله (نَذيرٌ) تموغ عذابی ایله قورقتقوچی پیغمبردر (مِنَ النُّذُرِ الْاُولی
اوّلگی قورقتوچی پیغمبرلر جمله سندن یعنی بو محمد بر پیغمبردر اوّلگی پیغمبرلر
کبی یبارلدی سره نته که اوتکان پیغمبرلر قوملرینه یبارلدوکی کبی (اَزِفَتِ الْآزِفَةُ)
یقین بولدی قیامت کونی محمد علیه السلام ننك کلما کی سببلی زیرا محمد علیه السلام دن
صونك پیغمبر کلکوچی دکلدر آخر زمان پیغمبریدر (لَیْسَ لَهَا مِنْ دُونِ اللّٰهِ کاشِفَةٌ)
ایماس در اول قیامت کوننی الله تعالی دن غیری قچان کلورنی بلگوچی (اَفَمِنْ هٰذَا
الْحَدیثِ) ایا بو سوزدن می یعنی قرآن سوزندن می (تَعْجَبُونَ) عجلانب انکار ایدرمی
سزلر (وَتَضْحَکُونَ) مسخره ایدوب کولرمی سزلر (وَلا تَبْکُونَ) الله تعالی ننك قورقنچ
ایله ایندردکی آیاتنی ایشدوب قورقوب یغلامازسز (وَاَنْتُمْ سامِدُونَ) حال بوکه سزلر
غافل سز بایلوقنکزه مغرور اولوب قرآندن یوز چوررسز (فَاسْجُدُوا لِلّٰهِ) بس آنداغ
اولسه یاراتقوچی تنکرنکزه سجده قیلونکز (وَاعْبُدُوا) دخی یاراتقوچی الله تعالی یه
عبادت قیلونکز پوطلاره عبادت قیلمانکزلار الله تعالی فاسجدوا واعبدوا لفظی
ایله سوره نی تمام ایتماکنده حسن الاختتام باردر فن اهلینه ظاهردر *

﴿ سورة القمر مكية وهي خمس وخمسون ايات ﴾

بسم الله الرحمن الرحيم

روایت در برکون مکه کافرلری دارندوده مشورت ایلدیلرکه بو محمد یر یوزندکی
نرسه لرنی سحر ایله قیلور اما کوك یوزنده مونناك سحری اثر ایدارمو ایرکان زیرا
کوك یوزینه ساحرلرننك سحری اثر ایلماز در اگر کوك یوزنده بر معجزات ظاهر
ایدارسه بز آنکا ایمان کلتورالك دیو اتفاق ایلدیلر چونکه اتفاقلری بونکا بغلاندی
ایدیلر بو آی تمام اولوبدور اول محمد بتکان آینی تمام اون تورتنچی کیچه سی کبی
طولسون اول آی ایکی گا یارلسون یارلوب ابو قبیس تاغی ننك ایکی جانبنه توشوب
برسی محمدننك قویننددن کروب ینکنددان چقسون وایکنچی پاره سی ایتاکنددن کروب
قویننددن چقسون بو ایکی پاره آی کوك یوزینه برسی مشرقه بارسون وبرسی مغربه
وارسون کلوب برگا قوشولوب ایکسی آی کبی اولسون دیو اتفاق ایلدیلر ابو جهل
ایدی بالله العظیم محمد بو اشنی قیله آلمازدر اگر بو اشنی قیلماز اولورسه باشنی

کیسارمن دیدی زیرا ابو جهل عرب یورتی ننك پادشاهی ایدی آی ننك یکرمی سکزنچی
کونی ایردی چونکه بو اتفاقلری ایلاب ایکنچی کون دارندوه یه مکه ننك رئیسلرنی
وبایلرنی چاقردیلر وپیغمبرمزننك آغالری حمزه وعباس وابی طالب وعتبه وشیبه
وذوالحمار کبی بارچهلارنی چاقروب مشورتلرنی ومحمد علیه السلامدن نه معجزه
تلادکلرنی بیان ایلاب آغالارینه ایدیلر ابو جهل ایدی یا محمدنك آغالری اگر محمد بز
تلادوکی معجزهنی کلتورماسه بز آننك باشنی کیسارمز بو فتنهنی آرامزدان کیدرالم
صونکغی کون ننك اچنك بزلردن دیت تولاتمیه سزلر دیدی پیغمبرمزننك آغالاری
باشلارنی تویان صالدیلار هیچ برا گوسی جواب بیرمادیلر الا ابی طالب ایدی سزلر
صوردقی معجزات صادر اولورسه بز سزلره نه عمل قیلورمزلار باشلارنکزنی کیسارمزمو
دیدی ابو جهل ایدی یا ابن عبد المطلب اگر محمد بو اشلارنی اشلارسه بز آننك دیننه
کرورمزلر اول نه بیورسه آنی اشلارمز ونی نرسهلردن نهی ایدرسه آندان
منع لارنورمزلر ابو طالب قسم ایلاب ایدی یا ابا الحکم سن محمد ایناتمزسن موندان
مقدم سنکا محمد اوچ یوز ایلالی توقز معجزه کورساتدی بارچهسنی سحر دیدونك
ابو جهل ایدی اول کورساتدوکی نرسهلری یریوزنده ایردی یر یوزنده
ساحرلرننك سحری اثر ایدهدر اما کوك یوزنده هیچ بر ساحرننك سحری اثر
ایلامزدر دیدی ابی طالب ایدی اوز بلدوکنکزنی صورانکزلار دیدی شاید
محمد حقدر دیدی چونکه محمد صلی الله علیه وسلمنی دارندوه کا اوندادیلر ابو جهل
ایدی یا ابی طالب پیغمبرلك دعواسنی قیلدوقی انونکزبی ادبدر قارتلرنی
تابتاب کلوب بنم یانمه اولتوردی پادشاهلقمه تعظیم ایلامدی دیدی ابو طالب
ایدی یا ابا الحکم محمدننك اشی حق اولورسه تابتاو دکل باشنکزنی کیسار دیدی
﴿القصه﴾ رئیس مکهلر یوقاریده ایتولکان معجزهنی محمد علیه السلامدن طلب
قیلدیلر پیغمبریمز برآز فکره باردی برار ساعتدن صنکره جبرائیل علیه السلام
وحی کلتوردی ایدی الله تعالی سنکا سلام دیدی بعده دعا قیلماق آندین قبول ایلامك
بندن دیدی اول کون قیاش بایدی شفق باتقاندن صونکره مکه کافرلری ابی
قبیس تاغینه جمع اولدیلار روایتدر آلتی منك کشی ایدی ﴿القصه﴾ پیغمبریمز صلی

الله علیه وسلم ایکی رکعت نماز قیلوب دعا قیلدی یارتی ساعتدن صونکره آی تولوب مشرقدن چقدی کوك اورتاسینه کلوب یتکاچ ایکی کا یارلدی بارلوب برسی ابو قبیس طاغی ننك مغرب طرفینه توشدی وبرسی مشرق طرفینه توشوب بر پاره‌سی قوینندن کروب ینکندن چقدی وبر پاره‌سی ایتا کندن کروب قوینندان چقدی بو حالنی کورب اوچ منك کشی مسلمان اولدیلار بو ایکی پاره کوك یوزینه بنوب کوك اورتاسنده بر برینه قوشلوب یوق اولوب کتدی ابو جهل بو حالنی کوروب قورقدی وایدی یا محمد بالله سننك سحرنك کوك یوزینه هم اثر ایلدی دیدی شونی بیان ایلاب بیوردی (اقْتَرَبَتِ السَّاعَةُ) یقین بولدی قیامت کونی زیرا که آنلر هم قیامت کوننك آی ننك یارلماقنی توریت وانجیل ده کوروب ایردیلر شول اجلدن (وَانْشَقَّ الْقَمَرُ) یارلدی آی ایکی پاره اولدی نته که بیانی کچدی الله تعالی ننك بو لفظلر ایله بو سوره‌نی ابتداء قلماقنده براعت استهلال در قیامت ننك وجودینه الله تعالی ننك برلکینه وپیغمبر ننك حق‌لغینه (وَاِنْ یَرَوْا اٰیَةً) اگر کورسه‌لر مکه کافرلری محمد علیه السلام دن بر معجزه نته که آی ننك یارلماقنی کوردی‌لر (یُعْرِضُوا) یوز چور گوچی اولدیلر (وَیَقُولُوا) ایتور بولدیلر اول مکه کافرلری (سِحْرٌ مُسْتَمِرٌّ) بی غایت قوتلی سحر در دیو (وَكَذَّبُوا) یالغانغه توتدی‌لر اول محمد صلی الله علیه وسلم نی (وَاتَّبَعُوا اَهْوَاءَهُمْ) اوزلری ننك کونکل‌لری تلادوکی نرسه‌لره تابع اولورلر (وَكُلُّ اَمْرٍ) هر اش ایذ گودن ویاوزدن (مُسْتَقِرٌّ) قرار لانغوچی اورون‌لارده مؤمنلر اوجماحه قرار قیلورلر (وَلَقَدْ جَاءَهُمْ مِنَ الْاَنْبَاءِ) بدرستی‌که وراستی‌که کلدی اول مکه کافرلرینه اوتکان امتلرننك پیغمبرلرنی یالغانغه توتوب هلاك بولماقلریننك خبرلری (مَافِیهِ) بار ایدی اول خبرلرده (مُزْدَجَرٌ) کیساول وعبرت‌لر وپیغمبرلرنی یالغانه توتماسلقلر (حِكْمَةٌ بَالِغَةٌ) کامل حکمت‌لر وسرلر بار ایردی تاکه پیغمبرلرنی تکذیب قیلماسقه (فَمَا تُغْنِ النُّذُرُ) بس فایده بیرمادی اهل مکه کا بونلر ایله قورقتماق (فَتَوَلَّ عَنْهُمْ) بس یوز چور کل ای محمد اول مکه کافرلرندن که سن قورقتدوقی نرسه‌لردن قورقمادیلار ونوح وعاد وثمود قومی ننك هلاك اولماقلارندن عبرتلر آلمادیلر (یَوْمَ یَدْعُ الدَّاعِ) شول کونگاچه چاقرلور آنلار بر چاقرغوچیننك چاقرماقی ایله یعنی اسرافیل علیه السلام ننك

آوازی

آوازی ایله (الی شیء نکر) برمنکر وفظیع قورقولی اشکا (خشعاً ابصارهم) اول
زمانده آنلارننك کوزلری تویان قرادقلاری حالده تورورلر (یخرجون) چقارلار آدمیلر
(من الاجداث) قبرلرندن (کانهم جراد منتشر) گویا که اول قبرلرندن چقغوچیلر تارالغان
وپرا کنده اولغان چکرتکالر کبی قایده باراسی لارنی وقایده کیلماکلرنی بلمازلر (مهطعین)
آشغوب یوکردوکلاری حالده (الی الداع) اوندا گوچی ننك اوندامك یرینه یعنی
محشر یرینه (یقول الکافرون) ایتورلر اول کونده کافرلار (هذا یوم عسیر) بودر
قاتیغ ومشقت کونلر زیرا جان بیردوکمزده وقبرده عذاب کوردوکمزده بو قدر مشقتلی
دکل ایردی بو کون اول کونلاردن دوچندان مشقتلی در دیرلار (کذبت) یالغانغه توتدی
بو کون ننك کلمکنی (قبلهم) اول قریش کافرلارندن الگاری (قوم نوح) نوح پیغمبرننك
قومی (فکذبوا) بس یالغانغه توتدی اول قوم (عبدنا) بزوم بنده مز نوحنی (وقالوا)
ایتدیلر اول قوم (مجنون) تنتك ودیوانه در دیو (وازدجر) دخی اول نوحنی سوکمك
برله وقاتیغ آوازلر ایله خورلار اولدیلار ومسخره ایدار اولدیلر هم پیغمبرلك اشنی
سن ادا ایلامکل دیو قاتی قینار اولدیلار بزکون ایکی یوزیشگان صوقر قارت اون
ایکی یشار اوغلنی نوح علیه السلام قاتنه آلوب کردی کلوب اول قارت نوح علیه
السلامننك یقاسنه یابشدی مبارك ینکاقلارینه اوردی وایدی ای اوغلم سنکا بندن
وصیتدر که بو نوح دیدوکی کمسنه در پیغمبرم دیو یالغان اشلردن خبر بیرادر قچانکه
سن یگت اولسانك بوننك سوزینه اینانماغل زیرا بو نوح بابالارمزنی قیامت کونی
کلور اولدوکنگزدن صنکره ترلورسز دیو آلدایدر نچه ما یوز یلدن بیرو اول قیامت
دیدوکی کون کلمایدر دیو اوغلینه وصیت ایلدی بعده یقاسینه یابشوب نوح علیه
السلامنی بوغازندان بووب آیاق آستینه صالوب تابتادوقنده (فدعا ربه) بس دعا
قیلدی اول نوح علیه السلام تنگریسنه (انی مغلوب فانتصر) بدرستی که من مقهور
اولدم یارب بن مسکین قولونکا یاردم بیرکل بو ملعونلردن اوچونکنی آلغل زیرا بن
اوزینکا معلوم توقز یوز ایللی یل بو ملعونلرننك تبکولرنده قالدم دیدی بو دعانی
قیلدوقندین کزین قرق یل توردی تا که امر اولندی کمه یاصارغه کمه ننك صورتنی
اوردکدن قاراب دوزدی جبرائیل علیه السلام تاقتایارماق اوچون صوپچقسنی اوگراتدی

مسلمان اولدوقی سکسان کشی ایله کراب دوزدیلارینه جبرائیل علیه السلام آنلاره
تیمور علمنی اوگراتدی تا کم کرابله‌نی قاداقلار ایله تاقتالرینی برکتدی‌لر نوح علیه
السلامننك قومی کرابله‌قاتونداناوتدوکلرننك مسخره ایتوب ایتورلردی بو نوح مجنون
اولوبدر بو تورلوك نرسه‌نی یصارغه کرشکان دیرلر ایدی زیرا آنلار کرابله‌نی کوردوکلری
یوق ایردی کرابله‌ننك صو اوستوننك یورمك منفعتنی بلمازلر ایردی مسخره ایدارلر
ایدی نوح علیه السلام ایدی یاقوم بوکون سز بزدن مسخره ایدوب کولر سز طوفان
کوننك بزلر سزلردن مسخره ایدرمز دیر ایدی ❊ القصه ❊ قرق یل کرابله‌نی توزدیلار
ایمشلار که کرابله اوچ قات ایردی اوزنلغی نوح علیه السلامننك اوز قارسی ایلان
یوز یکرمی قاری ایدی نوح قومی ننك اوزنلقلری شریعت آرشنی ایله آلتی یوز
آرشون ایدی اول کرابله‌ننك تیران لکی ایکی یوز قاری ایردی ❊ القصه ❊ برکون
جبرائیل علیه السلام نوح علیه السلام قاتنه کلدی وایدی یا نوح آلتی آیلق آزوق
واچار صوونکزنی ویغار اوطون نکزنی کرابله‌یه تولتورغل دیدی زیرا دنیا یوزنی صو
آلور بیوك طاولر اوستونده اول طوفان ضوی سکسان آرشون اولور هم طوفان صوی
اچمگا یرامز بیك آچی اولور دیدی نوح علیه السلام ایدی یا جبرائیل اول طوفان
بلگوردوکنی قایدان بلورمزلر جبرائیل ایدی خاتوننك پیچکا ایکمك صالماق اوچون
میچنی قزدورب سبردوکنك میچ توروندان صو چقارشمدی قرق کون قالدی دیب
جبرائیل علیه السلام غایب بولدی نوح علیه السلام جبرائیل علیه السلام امر ایتدوکنچه
طیار ایلادی هر بریوکرور کیکدن واوچار قوشلردن جفتلری ایله طیار ایلادی ثور
یولدوزی ننك اون بشنچی کوننك چهارشنبه کون نوح علیه السلامننك میچی ننك
توبنده طوفان بلکوردی الله تعالی آنلارننك حالنی بیان ایلاب حبیبنه آیت ایندردی
(ففتحنا ابواب السمآء بماء منهمر) بس آچدوق بزلر کوك ایشکلرنی قاتیغ آچقوچی صولار
برلان یعنی آلتی آی یغمور یاغدی هر بر قطره سی تکرمان تاشی کبی ایدی (وفجرنا
الارض) آقدوردق اول یغمور صونی یر یوزینه هم اول یر یوزنداکی بلغه‌لرنی
تاشوماغه امر ایتدوك (عیونا) آقغوچی اولدیلار (فالتقی الماء) بس یولوقدی بو ایکی
صو بری یردن چققان صو وبری کوکدن ایتکان صو (علی امر قد قدر) شونچلاین

الله تعالى ننك امرى اوزرينه يولقتى بو ايكى صو الله تعالى نه قدر صولر نوح عليه السلام قومنى هلاك ايدار يعنى لوح المحفوظده نه قدر صولر ايله نوح عليه السلام قومنى هلاك ايدار شول قدر ياغدى كوكدن وشول قدر چقدى يردن (وَحَمَلْنَاهُ) يوكلادوك بز اول نوحنى آنكا تابع سكسان كشينى (عَلَى ذَاتِ اَلْوَاحٍ) تاقتالر اياسى كرابلهده يعنى تاقتالاردن توزالكان كرابلهده (وَدُسُرٍ) دخى قداقلار اياسى كرابلهده يعنى كرابلهننك تاقتالارنى قداقلار ايلان بركتكان كرابلهده (تَجْرِى) يورور بولدى اول كرابله (بِاَعْيُنِنَا) بزلرننك ياردمز برله وصاقلامقمز برلان آنلارنى طوفانده غرق اولماين (جَزَاءً) جزا اوچون بولدى اول طوفان (لِمَنْ كَانَ كُفِرَ) شول من اوچون جزا اولندى حضرت نوح عليه السلامغه ايمان كلتورمدى وكفرنى بناء فاعل اوقسانك معنا بودر غرق بولدى اول نوح عليه السلام قومى غرق بولماقلقلرى آنلاره جزا اوچون اولدى (وَلَقَدْ تَرَكْنَاهَا) بدرستى كى بز قالدردق اول نوح عليه السلام كرابلهسنى (آيَةً) برلكمزه وبارلقمزه علامت اوچون الحال جودى تاغندر تاشقا ايلنكاندر آدميلارننك زيارت كاهيدر يا كه قالدردق بزلر نوح عليه السلام كرابلهسى ننك مثالنى ونظيرنى بنى آدملره تا كه نوح عليه السلام كبى دريالرده ودريالر يوزنده كرابلهلر ايله يورماكنى ير يوزنده تا كه بزننك قدرتمزنى كوروب عبرتلر آلور اوچون علامت قيلدوق (فَهَلْ مِنْ مُدَّكِرٍ) ايا بارمو عبرتلر آلوب الله تعالى دن قورقوچى (فَكَيْفَ كَانَ) بس نتاك بولدى (عَذَابِى وَنُذُرِ) بنم عذابم وقورقتماقم نوح عليه السلام قومينه اوشانداق مكه قومندن هم يراق ايماسدر (وَلَقَدْ يَسَّرْنَا الْقُرْآنَ) بدرستى كه بز ينكل وسهل ايلادك قرآن ننك حفظنى وروشان قيلدوق معنالرنى (لِلذِّكْرِ) اوگوت بيرگوچيكا وهم اوگوت آلغوچيغه (فَهَلْ مِنْ مُدَّكِرٍ) ايا بارمى اول قرآن ايله متوعظ اولوب اويانغوچى وقورقوچى حالانكه مكه كافرلرنده يوقدر (كَذَّبَتْ عَادٌ) يالغانغه توتدى پادشاه عاد قرداشى هود پيغمبرنى زيرا كه هود عليه السلام ايله هر ايكسى بر توغمهلر ايردى (فَكَيْفَ كَانَ) نتاك اولدى اول پادشاه عادكا (عَذَابِى وَنُذُرِ) بنم عذابم وقورقتماقم عادكا ايتدوكى عذابى بيان ايلاب بيوردى (اِنَّا اَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ) بدرستى كه وراستى كه بزلر ييباردوك اول عاديلاره عذاب اوچون (رِيحًا صَرْصَرًا) قاتى آواز ايله اسكوچى يلنى (فِى يَوْمِ

(نحس) غیر مبارك شوم کونلڭ (مستمرّ) شوملقی دایم اولغوچی اول کون سفر آی ننك
آخرغی چهارشنبه سی ایردی قوس یولدوزیننك اون بشنچی کونی ایدی عادیلار
یلدان قاچب تاغ تیشکلرینه کروب بیکلاندیلر تیشوکلار آغزلرنی اولوغ تاشلار برلان
برکتدیلر (تنزع النّاس) اول یل تاغ تیشوکلرینه کروب تورغوچی آدمیلرنی صورب
چقارغوچی اولدی هوایه آلوب بنوب هوادن توشوروب باشلارنی وتنلرنی تنب بتوردی
(کانّهم) گویا که اول عادیلر هلاك بولاقلقڭ (اعجاز نخل منقعر) صورولغوچی خرما
تاموری کبی اولدیلر یعنی باشلری تنلرندن جدا اولدی الله تعالی ننك بونلاری
خرما یغاچینه تشبیه قیلماقی آننك اوچوندور بونلارنڭ بویلاری خرما کبی اوزون ایردی
زیرا بویلاری آلتی یوز آرشون ایردی (فکیف کان عذابی ونذر) بس نتاك بولدی
بنم عذابم وقورقتماقم ننك آخری عادیلره مکه قومندن هم یراق ایرماسدر (ولقد
یسّرنا القرآن) بدرستی که بزلر سهل قیلدوق قرآن ننك حفظنی وروشان قیلدوق
معنالرنی (للذّکر) اوگوت بیرگوچیگا وهم اوگوت آلغوچیغه (فهل من مدّکر) ایا بارمو
قرآندن اوگوت آلغوچی بلکه مکه کافرلرنڭ یوقدر (کذبت ثمود) یالغانغه توتدی
پادشاه ثمود قرداشی صالح پیغمبرنی (بالنّذر) تموغ عذابی ایله قورقداجیلرنی ایکی
تواسنی وهم صالح پیغمبرنی (فقالوا) ایتدیلار اول ثمودیلار (ابشرا منّا واحدا) ایا
بزننك آرامزدن اولغان وبزلره قرنداش اولغان بر کشی کامو (نتّبعه) ایارورمزلر بلی
ایارمامزلر اول صالح علیه السلامغه زیرا اول پیغمبر اولورغه فرشته دکل ربزلر کوب
جماعتلرمز اول برکشیدر زیرا آننك آتاسی آناسی فقیر کمسنه لردر اوزی باشماق
تکوچیلردر اگرچه بزننك نسل اولسه ده دیو تکبرلك ایلادیلار (انّا اذا لفی ضلال)
بدرستی که بزلر اگر صالحغه پیغمبر دیو ایمان کلتورسك البته بزلر ضلالتڭ قالورمزلر
زیرا صالح ناداندر وخط اوقی بلمایدر اول نته پیغمبر اوله دیدیلر (وسعر) هم تنتا کلکده
واحمقلقڭ قالورمزلر (ءالقی الذّکر) ایا وحی نتاك قیلنه (علیه) اول صالحغه (من بیننا)
بزننك آرامزده حال بوکه اول صالح ایتادر بن سزلره پیغمبرم جبرائیل علیه السلام بنکا
وحی کلتوردی دیو اول وحی آنکا نتاك اچله که اوزی بر نادان هم کترچی اوغلیدر
اوزی هم یاش زمانڭ صغرلرمزنی وقوی لرمزنی کوتدی (بل هو) بلکه اول صالح

(کذاب

(كذّابٌ أشرٌ) بر يالغانچى متكبر در بزلر تابع اولمايون كند واوزى متبوع اولماق دعواسنى قيلور (سيعلمون غداً) تيز در كم بلورلر اول ثمود يلر آخرتده (من الكذّاب الأشر) كمدر يارلى تكبر آلارمو ياصالح عليه السلام مو ثموديلار صالح پيغمبردن معجزات طلب قيلديلر ايديلار ياصالح سن حق پيغمبر اولسانك اوشبو تاشدن بر توا چقسون اول تاشننك اوزى قدر نچه اولسون اول توه صاف آق اولسون اول توه تاشدان يارولوب چقغاچ بالالاسون بالاسى هم اوزى كبى اولوغ اولسون ديديلر ايمشلاركم اول تاش بونلارننك ميدانندا ايردى اوزنلغى ايللى آرشون وبيكلكى قرق آرشون ايردى صالح عليه السلام دعا قيلدى اول تاشنك اچندن يارولوب صاف آق توه چقدى يورى باشلادى بر آز يورگاچ اول توه بالالادى بالاسى هم اوزى كبى آق اولدى اوزونلقلرى ايللى آرشون ايردى وبيوكلكرى قرق آرشون اولدى القصه اول ايكى توادن ثمودى لارننك مال لرى اوركوب اوتلامز اولديلار هم بو ثموديلارننك آقار يلغه لارى يوق ايردى الابر قدوغ بار ايردى مال لرنى آندن صوغارورلار ايردى حاصل كلام بو ايكى توادن مال لارى اوركوب اوتلاماز اولديلار بيك آروق بولديلار ايديلار ياصالح بو ايكى توانى قايده قويسانكده قويغل بزلاره فتنه اوچون ايلدونك ديديلار صالح عليه السلام ايدى الله تعالى نى برلانگزلر وبنى الله تعالى ننك پيغمبرى در ديو ايتونگزلار وپوطلره تابونمانگزلار مونداغ اولسانگز بو ايكى تواسزلاره رحمت درجونلارى ايله وسوت لارى ايله بتون شهرنگز توق بولور سزلر غيرى مال لرنى آز آصرانگزلر ديدى اگر پوطلره تابونور اولسانگز بو توالر سزلاركا فتنه در ديدى ثمودى لار ايديلار يا صالح قوذوغ دن مال لرنى صوغارورغه نوبت قيلالم بركون اول قوذوغ دان بز مال لارمزنى صوغارالم ايكنچى كون سن توانگنى صوغارغل ديديلار صالح عليه السلام رضا اولدى القصه بو اتفاق ايله قرق كون توررديلار ثموديلار بارچه مال لارنى بركون قوذوغ دن صوغارورلار ايردى قوذوغ ننك صوى توبنده قالور ايردى ايمشلار ثمودى لرننك بارچه مال لرى تواسى وصغرلارى وصارق لرى وكچه لرى وايشاكلرى وقاچور ودونگغزلرى بولارننك بارچه لرى يكرمى منك ايردى بولارننك بارچه لرنى بر كونده صوغاررلار ايردى قوذوغ ننك توبنده صو شيله قالور ايدى ايكنچى كون صالح عليه السلام توالارنى صوغارور ايردى قوذوغ ننك

صوونی بترورلار ایدی اوچ کون سزدو قوذوغ توبنه جیولماز ایدی ﴿ القصه ﴾ بو اش ثمودیلاره آغر بولدی مال‌لاری آروق اولدی حتی که کوب مال‌لری صوسزلقدین هلاک اولدی ﴿ القصه ﴾ شهرده یعنی فلسطین شهرننک بر مالدار جمیله بر طول خاتون بار ایردی بی غایت زانیه ایردی بر کون آننک اوچ اویناشی کلدی خمر اچدیلار بو خاتون ایله اویناش ایتماک تلادیلار خاتون ایدی سزلره بن مطیع اولمازم تا که صالح ننک توالارنی اولتورماسنکز بن سزلره مرادنکزنی حاصل ایلمام اگر صالح ننک توالارنی اولتورسانگز مال‌لارمی بیرورم وهم اوزوم سزلاره خادمه اولورم زیرا تونه کی کون بر کتوچم کلوب ایتدی یکرمی صغر صوسزلقدین اولدی دیو آنلاردن الگاری کوب صغرلرم اولدی صالح تواسی ننک شوملغندن دیدی ﴿ القصه ﴾ بو اوچ یکت رضا اولدیلار تون یارمنه باروب قلچ ایله توانینک آناسنی اولتوردیلار بالاسی بوزلاب تاش اچنه کروب غایب اولدی الله تعالی آنلارننک حالندن پیغمبرینه خبر بیردی (انَّا مُرسِلُوا النَّاقَةَ) بدرستی که یباردک بزلر آنا توانی یعنی ثمودیلرننک اورامنده بولغوچی قاتی تاشدن توانی یراتب چقاردوق (فتنةً لهم) اول ثمودیلاره فتنه ومحنت اوچون (فارتقبهم) یا صالح کوز توتغل وکوتکل آنلارننک اشلری ننک آخری قایده بارور (واصطبر) دخی صبر ایلاکل اول ثمودیلرننک سوکما کلرینه واورماقلرینه (ونبئهم) یا صالح خبر بیرکل اول ثمودیلاره (انَّ الماءَ) بدرستی که معهود قوذوغ ننک صوی (قسمةٌ بینهم) آنلار آراسنده نوبتلانمش اولسون بر کون ثمودیلر مال‌لارنی صوغارسونلر وهم اوزلری اچارلک صولارنی آلسونلار ایکنچی کون صالح علیه السلام تواسی اچسون (کلُّ شربٍ) ثمودیلار مال‌لاری ایله وصالح علیه السلام تواسی ایله اچار وقتلارنده (محتضرٌ) حاضر اولسونلر یعنی هر ایکی جانب ده نوبتلرنده حاضر اولسونلار (فنادوا صاحبهم) بس چاقردیلار مذکوره خاتون ننک اویناشی قدارنی ایکنچسی مامرتنی اوچونچی سامرتنی بونلار بربری ایله مصاحب ایردیلار هم ثمودیلارننک بهادرلارندین ایردیلر (فتعاطی) قلچلارنی قنلارندن چقاروب دفعة توانی اورماق برلان اتفاق ایلادیلار هم چاپدیلار (فعقر) آنا توانی هلاک ایلادیلار ایتنی تقسیم قیلدیلار بالاسنی اولتورماکا قصد قیلدیلار بالاسی بوزلاب آناسی چقدوقی تاشقه کروب غایب اولدی (فکیف کان)

بس

بس نتاك اولدی (عَذَابِی وَنُذُرِ) بنم عذابم وقورقتماقم ثمودیلاره عذاب بو ایدی (اِنَّآ اَرْسَلْنَا عَلَیْهِمْ) بدرستی که بزلر دباردوك اول ثمودیلاره هلاك اوچون (صَیْحَةً وَاحِدَةً) جبرائیل علیه السلام ننك بر آوازنی یعنی حضرت جبرائیل علیه السلام شهرلری ننك اورتاسنده بر قچقردی (فَكَانُوا كَهَشِیمِ الْمُحْتَظِرِ) بس بولدیلر جبرائیل علیه السلام ننك اول آوازنی ایشتكاچ حیوانلرننك آیاقلاری آستوندانی چروب والدوق چبقلار وقورالر کبی آنلار نتاك حیوانلار باصدقنده بر یولی والالر ثمودیلار هم اوشانداق جبرائیل علیه السلام ننك آوازنی ایشتكاچ بر یولی جان بیردیلر (وَلَقَدْ یَسَّرْنَا الْقُرْآنَ) بدرستی که وراستی که بز ینكل وسهل ایلادك قرآن ننك حفظنی وروشان قیلدق معنالرنی (لِلذِّكْرِ) اوگوت بیرگوچی وهم اوگوت آلغوچیلارغه (فَهَلْ مِنْ مُدَّكِرٍ) ایا بارمی اول قرآن ایله متوعظ اولوب اویغانغوچی حالانکه مکه کافرلرنده یوقدر (كَذَّبَتْ قَوْمُ لُوطٍ بِالنُّذُرِ) یالغانغه توتدیلار لوط قومی آخرتدن قورقتقوچیلارنی اول قورقتقوچی ننك بریسی لوط علیه السلام اوزی ایدی ایکنچیسی تواسی ایدی اوچونچیسی آتی ایدی روایتدر فلسطین یرنده اوچ شهر وار ایردی بریسی سدوم ایکنچیسی کدوم اوچونچیسی ارم ایردی بونلارننك پادشاهلاری ذی العرش دیدکی کمسنه ایردی آنامز ساره ننك آتاسی ایردی ابراهیم علیه السلام آنلارنی لوط علیه السلام ایله باروب دین اسلامه دعوت ایلادی ذی العرش اسلامنی قبول ایلامادی ابراهیم علیه السلام ذی العرشنی اولتوردی قزی ساره اسلامنی قبول ایلادی وساره ننك بر باشماقچی قزی بار ایردی اسمی هاجر ایدی اول هم اسلامنی قبول ایلادی ابراهیم علیه السلام انسی لوطنی بو اوچ شهره خلیفه ایتوب اوزی مکه یه قایتدی خاتونی ساره ایله وهم باشماقچیسی هاجر ایله ﴿ القصه ﴾ لوط علیه السلامغه الله تعالی پیغمبرلك بیردی قومینه معجزه اوچون آتی ایله تواسی ایله ایدی اول زمانده بو اوچ شهرده پادشاه ذی العرش پادشاه ننك اوغلی ذی الکنز ایردی کونلارده بر کون لوط علیه السلام ذی الکنز کا کردی ایدی یا ذی الکنز من الله تعالی ننك پیغمبری من سنی الله تعالی ننك بر لکینه اوندارمن جز نانك ابراهیم علیه السلام یولی اوزره آتانك نی اوندادی قبول ایتمادی آخر هلاك اولدی سن دغی قبول ایتماسنك هلاك اولورسن دیدی ذی الکنز ایدی یا لوط سننك پیغمبر

ایردوکنگا دلیلنك بارمی دیدی لوط علیه السلام ایدی اوشبو توام ایله آطم در دیدی
آنلاردن صورغل دیدی شول زمانك پادشاه وزیرلری ایله بر کینك میدانه حاضر اولدیلر
بو اوچ شهرننك قارتلارنی ویکتلرنی جمع ایلدی ایمشلر یوز یکرمی منك کشی ایردی
﴿ القصه ﴾ حضرت لوط علیه السلام تواسی وآتی ایله اوندار ایردی آنلر ایدیلر
یا لوط سن الله تعالی ننك پیغمبری من دیرسن پیغمبر اولد وقنکا گواهلرنك بارمیدر
لوط علیه السلام تواسی ایله آتینه اشارة ایلدی هر ایکسی چاغروب لا اله الا الله لوط
رسول الله دیو توقوز مرتبه ندا ایلدیلر بونلار بونی کوروب انکار ایلدیلر توانکاو آتنکا
اوزنك مشق قیلدروب اوگراتکان سن نته که طوطی قوشنی آدم تلینه اوگراتد وکلری
کبی بو سننك پیغمبرلکینگا دلیل ایرماسدر بزلردن مسخره قیلورسن دیو حضرت لوطنی
قاتیغ اوردیلار سقاللرنی تیزاکا بویاب تورلوك تورلوك مسخره ایلدیلر ﴿ القصه ﴾
حضرت لوط ایوینه قایتور ایردی الله تعالی طانك آتقانچه صحت ایلر ایدی هر کون
تواسی ایله آتی بازارلارینه چقب ندا قیلورلر ایدی لا اله الا الله لوط رسول الله یاقومی
فاتبعوه فانکم تفلحون دیو حتی که یکرمی بش یل بو منوال اوزارینه قالدیلار هیچ برا گو
اسلامنی قبول ایلامدیلر الا لوط علیه السلام ننك خاتون وقزلری قبول ایلدی زیرا
لوط علیه السلامننك خاتونی ایکی ایردی کچی خاتونی اسلام دیننی قبول ایتمادی الله تعالی
بو اوچ شهرکا بیرگان دولتنی هیچ بر شهرگا بیرمگان ایردی وهم بیرماسدر آشلیق
وتاریغ لری وباقچه لرنك انواع یمشلری وآیاقلی ماللاری وسامق ویفاکلرننك بولماقلری
وآلتون وکموشنك چقماقلری وانواع چشمه لرننك آقماقلاری وهواسی ننك قش اولمایون
توردقلاری الی ما لا نهایه غیری اقالیم لردن الله تعالی بونلارنی آرتوغراق یراتمش ایدی
﴿ القصه ﴾ بو اوچ شهر هر کونك گناه لرنی آرتوردیلر پوطلرغه تابونماق کبی وخمر
اچمك کبی وکجه تکالرنی توقشدرماق کبی اتاچ لر ایله وکوگارچن لر ایله اوینماق کبی
وصقاللرنی قرماق انواع یمشلردن آراق یصاماق کبی ما لا نهایه گناه لرنی قیلدیلر لوط
علیه السلام هر کونك چقوب بونلارنی نهی منکر ایلدی هر کونك اورب صوغوب مسخره
ایدوب ایوینه یبارر لر ایردی ﴿ القصه ﴾ بو اوچ شهرگا اطرافداقی یرلردن وشهرلردن
آشلق آلمغا کلورلر ایردی اولوغ آشلق بازاری بو اوچ شهرده ایردی غیری شهرلرده

یوق ایردی بر کون ابلیس علیه اللعنه بر بای کشی صورتنده اولوب اوچ اوغلی ایله
شهره کردی بو اوچ اوغلی صقال لیغ کمسنه اولدی اوزی بر بالا صورتنه کردی بی غایت
کورکام ایر اوغلان اولدی اون ایکی یشار بو ابلیس ننك اوغلانلری ذوالکنز پادشاه
یورتنه دوشدیلر بو بچه لری اوزلری ایله برگا ایردی ابلیس اوغلانلرینی پادشاه بی غایت
تکریم ایلادی زیرا بونلار پادشاهغه تانسوق بولاکار آلوب بارمشلر ایدی (القصه)
بونلار خمر اچدیلر و اویونلار اوینادیلر و قل قزلارنی ابرلر برله برگا بیورگا قوشوب
تورلوك تورلوك تماشالار قیلدیلار و اسرشدیلار پادشاه ننك کوزی بونلارننك بچه سینه
توشدی عجایب کورکام و انواع چاپانلر کیوب بو اوچ خواجه ننك قاننده قول قوشروب
تورر ایردی پادشاه ایدی بو اوغلان قایونکزننك اوغلی میدر یا که قولی میدر دیدی
بونلار ایدیلر بزننك اوچمزننك مشترك خاتونمزدر جماع قیلورغه تلاسك بونی جماع
ایدارمز دیدیلر پادشاه ایدی بو ایر اوغلان صورتنده دیدی بونلار ایدیلر بلی ایردر
ایر بالاننك دبری خاتونلار فرجندن صد هزار آرتوق لذتلیدر ایناننمز ایرسانك بزلر
سنکا بو اوغلاننی اختیار بیردوك دیدیلر پادشاه بو اوغلاننی خلوت اوینغه آلوب کروب
جماع ایلادی صد هزار لذت تابدی بعده بو اوچ خواجه یه چوق مال بیردی ایدی بو اوغلانکزنی
بنکا صاتونکزلار دیدی بونلار ایدیلر یا پادشاه آلننکز بولسون بزلره مال حاجت دکلدر
شهرمزده کراك اولسه آننك کبی بچه تابارمز دیدیلر (القصه) بو اوچ خواجه ذوالکنز
شاه ده اوچ کون قوناق اولدیلار تورتنچی کون آشلق آلوب روانه اولدیلار بچه لری پادشاه
قولنده قالدی (القصه) بو ابلیس لعین بچه اولوب فرق کون توردی پادشاه ننك وزیرلارنی
بو یوله اوکراتدی خاتونلارندن و کنیزاکلارندن بیزار اولدیلار خاتونلاری قللری
ایله قایده خاتونسز فقیر یکتلرنی کوردیلر ایرسه کندولر بنه جماع ایتدررلار اوچون
توتدیلر بو بچه بازلق بو اوچ شهرده مشهور اولدی خاتونلارندن بیزدیلر قایده برا گوننك
ایر بالاسی اولوب خوب روی اولسه آنی آتاسندن مال بیروب آلوب جماع قیلدیلار
واگر مال قبول ایتماسه کوچلاب آلوب اوغرلاب آلوب بو فاحشه اشنی قیلدیلار
(حکایت ده کلور کم) بر کون خواجه بهاء الدین قدس سره حضرتلرینه ابلیس علیه
اللعنه ملاقات اولدی خوب صورت اوزارینه آق صقال لیغ قارت اولوب صوفیانه

کیوم لر ایله کلوب خواجه یه سلام بیردی خواجه علیك آلمادی ابلیس ایدی یاخواجه قولاقسز اولدنکمو سلاممنی نه اوچون آلمادنك دیدی خواجه ایدی سن ابلیس سن سننك سلامنکنی نچوك آلایم دیدی ابلیس ایدی بنم شیطان ایردوکمنی قایدن بلدونك دیدی خواجه ایدی آتامز آدمه سجده قیلمادونك تکبرلك ایلایوب (خَلَقْتَنِی مِنْ نَارٍ وَخَلَقْتَهُ مِنْ طِینٍ) دیدونك ذوالکنز پادشاه غه و آنك وزیرلرینه کوتونکنی بیردونك آنلارننك منی سولارینك رایحه سی بورنمه کروب بی چاره اولدوم یاملعون تیز چقغل دیدی فی الزمان ابلیس حجیل اولوب غایب اولدی ﴿القصه﴾ اوزمزننك مقصودمزه کلدوك برکون الله تعالی اون ایکی فرشته نی آدم صورتلی ایدوب لوط پیغمبرننك شهرلرنی هلاك ایدر اوچون یبردی یولده ابراهیم علیه السلام غه کردیلر اسحاق پیغمبرنی آنامز ساره دن توغار دیو سونچ بیردیلر نته که بیانلری والذاریات سوره سنده ذکر اولندی ﴿القصه﴾ بو اون ایکی یکت لوط پیغممر اویوینه کردیلر سلام بیردیلر لوط پیغمبر بونلارنی قوناقلر دیو تعظیم وتکریم ایله ایدی یایکت لر سزلر اورامغه چقمانگزلر زیرا بزننك شهرده خوب روی یکت لرنی کورسالر توتوب جماع ایدارلر دیدی بونلار هیچ بر جواب بیرمادیلر لوط علیه السلام ننك کچی خاتونی چقب پادشاه غه باروب ایدی ای پادشاه بزننك قارتمز لوط ننك ایوینه اون ایکی بچه لر کلگانلر کورکاملکده نظیرلری یوقدر دیدی حاصل کلام پادشاه اون بر وزیری ایله لوط علیه السلام ننك یورطینه کرماك اوچون کلدوك لرنده لوط علیه السلام بونلره قارشو چقب ایدی ای پادشاه زنهار بنم قوناقلرمنی مسخره ایلامانگزلر سنکا حاجت اولسه اوچ بکر قزم باردر قایوسنی تلاسانك آلونگز منم قزلرم سیزکا یخشی راق تورور ایمشلر اول عصرده مؤمنه نکاحی کافرغه روا ایردی قصص الانبیاده بیله منکوردر بونلار ایدیلر بزننك سننك قزلرنکده ذوقمز یوقدور بزلاره بچه بازلق یعنی بچه حاجت دور دیو غلو قیلب حضرت لوط ننك ایوینه کردیلر یکت لرنی کوردیلر خوب لردور بونچلاین جمال وکمال ایاسی دنیاده یوقدر دیو پادشاه جبرائیل علیه السلام کا قولونی صوزدی تیز زمان حضرت جبرائیل ایداندن بر اوچ توفراق آلوب بونلارننك یوزلارینه سیبدی کوزلاری اورونلری یوق اولدی یعنی مانکلای تیریلاری ایلان برابر اولدی بونلار

ایدیلار لوط جادو چیلرنی ایوینه چاقرمش بزلرنی سحرلر اوچون شمدی کیچ اولدی ایرته گوسن بزسنی وقوناقلرنکنی تورلوك تورلوك جزالار ایلان اولتور رمزدیر لوط علیه السلام ننك اویوندان چقدیلار اوچ شهرکا خبر صالدیلار ایرته گوسن لوط علیه السلامنی وقوناقلرنی اولتورمکا کونکلرنی کزلردیب لوط علیه السلام ننك ایوتکراسنه ایکی منك سلاحلق قراول لر قویدیلار لوط علیه السلام ملول اولوب تورد قنده بو اون ایکی یکتلر ایدیلر یالوط سن ملول اولماغل بزلر فرشته لرمز الله تعالی سننك قومنك اوچ شهرنی هلاك ایدار اوچون یباردی دیدیلار لوط علیه السلام سوندی ایدی یاملکلر بزنچوك قورتلمز دیدی جبرائیل علیه السلام ایدی سنی وبر خاتوننکنی بش اوغلنکنی واوچ قزنکنی سحر وقتنده قوتقارورمز بو اوچ شهرنی طانك آلدنده هلاك ایدارمز دیدی الله تعالی آنلارننك قضیه لرندن خبر بیروب بیورد یکه (انّآ ارسلنا علیهم) بدرستی که بزلر یباردوك لوط علیه السلام قومنه (حاصبًا) قاتی اسکوچی یلنی واق تاشلار ایله هر بر تاشده اسم لری یازلمش ایردی دیوبباردوکی اول شهرنی اوستیلرنی آستیلارینی قاپلادو قدین کزین (الّاآل لوط) مکر لوط علیه السلام ننك جماعتنه اول تاشلر یبارلمادی (نجّیناهم بسحر) قوتقاردوق بز اول لوط علیه السلام ننك بر خاتوننی واوزنی بش ایر بالاسنی اوچ قز بالاسنی سحر وقتنده حضرت جبرائیل علیه السلام بونلارنی قناتنه اولتوروب فلسطین یرندن مکه یورتنه آغاسی ابراهیم علیه السلام قاتنه کلتوردی (نعمةً من عندنا) اول قوتقارمق لوط جماعتنه برلرننك نعمتمزدر ورحمتمزدر (کذلك نجزی من شکر) اوشاندق کافرلردن قوتقاررمز کمده کم بزلرننك نعمتلرمزه شکر ایلاسه وبنی برلایوب وپیغمبرینه ایناتوب الله تعالی غه حمد شکر ایلایوب نماز اوقورسه (ولقد انذرهم) بدرستی که وراستی که قورقتدی اول لوط علیه السلام اوچ شهرنی بو عذابلر کلمازدن اوّل ایدی ای بنم قومم مذکور گناه لرنکزدن قایتونکز الله تعالی نی بردیب بلونکزلر وبنی الله تعالی ننك پیغمبریدور دیو بلونکزلر اگر مونداغ بولماسانکز الله بو اوچ شهرنی یرگا اوپتورر جهنم گاکیتار سزلر آرتونکزدن الله تعالی اوستونکزه تاش یباررد یو قورقتور ایردی (بطشتنا) بزلارننك قهر ایله توتماقمزنی اول لوط علیه السلام قومینه دایم ایتور ایردی (فتماروا بالنذر) بس اول شهرننك قوم لاری لوط علیه السلام

ایله مجادله واولجاشلك قیلور بولدیلار الله تعالی ننك قورقداچی نرسه لارینه یعنی لوط علیه السلام ننك اوزنی وتواسنی واتنی وکلاچك عذابلارنی تصدیق قیلمایون بلکه تکذیب قیلوب وتکبرلك ایلایوب التفات ایتماز اولدیلار ودایم الاوقات لوط علیه السلام ننك ایتدوکی سوزندن مسخره قیلور اولدیلار (ولقد راودوه عن ضیفه) بدرستی که طلب قیلدیلار لوط علیه السلامغه کلدوکی قوناقلارنی یعنی اون ایکی فرشته‌نی بچه بازلق ایدار اوچون (فطمسنا اعینهم) بس اول قوناقلار بچه بازلق ایدار اوچون کلدوکلارنده کوزلارینی ننك اورننی یوق ایلدوك بس تانك آلدوندان حضرت جبرائیل علیه السلام بواوچ شهرننك اورنی ایله یرنی اویوب آلوب هوایه بندوکدین کزین اول اوچ شهرننك اوستولرنی آستی لرینه قابلادی حتی که اول شهرننك هیچ بروسی یوقیلرندن اویغانمادیلار بعد الله تعالی آنلاره تاش لریاغدوردی الاعقل ایالری اویولرندن اویغاندیلار ایدیلار لوط ننك وعده قیلدوقی کونی بوردیو الله تعالی طرفندن فرشته لار جواب بیردیلار (فذوقوا عذابی ونذر) بس تاتونکزلار بنم عذابمنی وقورقتماقمنی کورونکلار (ولقد صبحهم) بدرستی که تانك وقتنده ایردی آنلاره (بکرة) ایرته برلان (عذاب مستقر) بنم قرار قیلاچق عذابم اوشبودنیا عذابی ایله آخرت عذابنه واصل اولورلار یعنی ابدی جهنم ده قالورلار هم آخرتده آنلاره ایتولور (فذوقوا عذابی ونذر) بس تاتونکزلار بنم عذابمنی وکورنکزلار بنم قورقتماقمنی (ولقد یسرنا القرآن للذکر) بدرستی که بزینکل وسهل قیلدوق قللاره قرآن ننك حفظنی وروشان قیلدوق معنالارنی (للذکر) اوگوت بیرگوچی وهم اوگوت آلغوچیغه (فهل من مدکر) ایابارمی اول قرآن برله بر متوعظ اولوب اویغانغوچی وقورقوچی حال آنکه مکه کافرلارنده یوقدور (ولقد جاء آل فرعون النذر) بدرستی که کلدی فرعون قومنه قورقتوچیلار اول موسی ایله هارون علیهما السلام ایدی دخی تیاقی طوفان وقان وبت وباقه وچکرتکلار (کذبوا بایتنا کلها) یالغانغه توتدی اول فرعون قومی ایله بزننك علامت لرمزنی (فاخذناهم) بس توتدوق بزلار اول فرعون نی قومی ایلان (اخذ عزیز) غالب اولغوچی قهر عذابی ایله یعنی آنلارنی نیل دریاسنده غرق اولماق ایله (مقتدر) قادر الله تعالی ننك عذابی ایله یعنی صوغه غرق اولدقلارندین

كزين اوت عذابي ايله اول قبر عذابيدر (أكفاركم خير من أولئكم) ايا اى محمد
سزننك مكه كافرلرى باى راقمى وقوتلى راكمى اوشبومذ كورعاد يلردن
وثمود يلردن وفرعون دن جواب استفهام محذوفدر بلى اوتدوكى لربايلار وقوتلى لر
ايدى مكه كافرلرندن بووجه چه خير بمعنى مال قوت معناسينه درياكه اى محمد سزننك
مكه كافرلرى كفرلكده قاتى راقمى اوتدوكى قوملرننك كافرلكلرندن بووجه چه
خير بمعنى اشددر (أم لكم) ايا بارمى سزقريش كافرلرينك (براءة فى الزبر)
دنيا وآخرت عذابلرندن قورتلماقلقلرنى كوررلرموكتابلرده يعنى توراتده
وانجيلده وزبورده جواب استفهام محذوفدر بلى كوردكلرى يوقدر مجرد
تكبرلكلرى ايله محمد صلى الله عليه وسلم گا ايمان كلتورمزلر (أم يقولون) ايا ايتورلرمو
اول قريش كافرلرى (نحن جميع منتصر) بزلركوب جماعتلرمز دنيا عذابلرندن
وآخرت عذابلرندن توقوشب بربرمزكا نصرت بيرشوب قورتلورمز ديرلرمو
(سيهزم الجمع) تيزدركم مغلوب اولورلار نصرت اوچون جيلدوقى جماعتلر
يعنى بوحال بدر توقوشى ننك كوننده ايردى ابوجهل ايدى بزلركوب جماعتلرمز
بربرمزگا ياردم بيرشورمز محمده غالب اولماق اوچون الله تعالى آنلارننك سوزلرنى
رد ايلاب ايدى تيزدركم مغلوب اولورلار اول نصرت اوچون جيلدوقى
جماعتلر (ويولون الدبر) آرقه لرنى بيرورلرقاچماق برلان (بل الساعة
موعدهم) بلكه قيامت كونيدر آنلارنى عذاب ايدار كاوعده لى كون (والساعة
أدهى وأمر) يعنى قيامت كوننده آنلاره بولاچق عذابلار قاتيغ راق وآچيغ راقدر
دنيا عذابلارندن دوچندا ندر (ان المجرمين) بدرستى كه وراستى كه آنلر
(فى ضلال) دنياده ايكن وقتلرنده آزغونلردر شول آزغونلقلرى سببلى هر توقوش
يرنده مغلوبلردرماللرى اولجادر وبالالارى اسيرلردر (وسعر) دخى آخرتده قاتيغ قزدرلمش
جهنم دهدر (يوم) شول كوندر آنلره قزدرلمش جهنم (يسحبون فى النار على وجوههم)
اوسترالور آنلار يوزلرى توبان جهنم گا كرتورگا (ذوقوا) تاتونكزلار (مس سقر) اسقر
تموغى ننك توتماقنى يعنى آننك عذابنى (انا كل شىء خلقناه بقدر) بدرستى كه

وراستی که بز یاراتدوق جمیع نرسه‌لرنی اندازه ایله یعنی لوح المحفوظ ده یازلدوق ایله (وما امرنا) ایماسدر بزننك امرمز بر نرسه‌نی یراتماقده (الا) مکر ایرر تیز یراتماقمزده (واحدة) بر مرتبه بول دیماکمزدر آیروق دکلدر (کلمح بالبصر) کوز برله قارامق کبی بزلر بر نرسه‌نی یراتماق تلاساك تیز زمان بولور (انما امره اذا اراد شیئا ان یقول له کن فیکون) در الله تعالی ننك کلمح بالبصر دیماکی عربلر عادتنچه در آنلر بر نرسه ننك تیز بولوقنی کورسه‌لر ایتورلار وجود هذا الشئ کلمح بالبصر دیرلر (ولقد اهلکنا اشیاعکم) بدرستی که وراستیکه هلاك قیلدوق بزلر سزننك اوخشاشلی لرنی نته که هود وثمود وفرعون قوم لاریننك هلاك اولماقلقلارنی قرآن ایله اوقدوق (فهل من مدکر) ایا بارمی اول قصه‌لاردن متوعظ اولوب عبرت آلغوچی وقورقوچی بلی مکه کافرلارندن یوقدر (وکل شئ فعلوه فی الزبر) هر اشلرنی بنی آدم اشلارلار ایذ گودن ویاوزدن بارچه‌لاری کراما کاتبین دفترلرنده بولغوچیدر (وکل صغیر وکبیر مستطر) وهر بر کیچکدن والوغدن وآزدن وکوبدان وکفردن وایماندن یاشلکدن وقارتلقدن ویماندن ویخشی دن وتوزیردن وطاودن ودینکزدن ویلغه‌لردن وغیری اشیالارننك بارلقلری واولوب قایویرده یاتدوقلری بارچه‌لاری لوح المحفوظده یازلمشدر (ان المتقین) بدرستی که الله تعالی دن قورقوچیلر آخرتده (فی جنات) اوجماح یورطنده باقچه‌لار اچنده بولغوچیلردر (ونهر) بولغوچیدر آنلار اول باقچه‌لار استوندن آقغان یلغه‌لارده اول یلغه‌لار قایوسی خمردن وقایوسی بالدن وقایوسی سوتدن وقایوسی زنجبیل وکافوردن (فی مقعد صدق) راستلق وحقلق مجلسنده یعنی اوجماحده گناه اشلر یوقدر الا الله تعالی یه شکر ایلایوب آشاماقده واچمکده در (عند ملیك مقتدر) ملکنده غالب بولغوچی الله تعالی ننك اهللاریننك مجلسنده در یعنی دایم اوجماحلقلر انبیا واولیالار مجلسنده در الله تعالی ننك عند ملیك مقتدر دیرسوره‌نی تمام ایلاماکی اوجماحلقلر اهل الله اولماقلرینه اشعار ایدوب حسن الاختتام در

سورة الرحمن عزوجل مکیة ثمان وسبعون آیات

بسم الله الرحمن الرحیم

برکون مکه کافرلاری کلوب پیغمبر صلی الله علیه وسلم کا ایدیلر یا محمد سننك تلکده

دایم یو ریدر یارحمن الدنیا والاخرة دیو بو رحمن دیدوکنك نه نرسه در الله تعالی
رحمن ننك تعریفنی بیان ایلاب بیوردیکه (الرّحمن علّم القرآن) رحمن اولدر که قولی
محمد صلی الله علیه وسلم کافر آننی اوکراتدی الله تعالی الرحمن علم القرآن دیوسوره نی
ابتدا ایلامکننك براعت استهلال در الله تعالی ننك امور عجیبه لرننك دنیاده وآخرتده
رحمتلاریننك بیانننك در (خلق الانسان علّمه البیان) رحمن اولدر که آدمیلارنی یراتدی
وآنلاره یاز ویازماقی وسویلاشمکنی یراتدی وفهم وتفهیم ایلامکنی یراتدی وهم نی ایتکاننی
وهم نی ایتولکاننی بلمکلرنی یراتدی (الشّمس والقمر بحسبان) رحمن اولدر که آینی
وقویاش نی مشرقدان مغربه یوردا چیدر (والنّجم والشّجر یسجدان) دخی رحمن اولدر که
اوتلارنی ویغاچلرنی وقورال لرنی امرننك ایلا کوچیدر (والسّماء رفعها) ودخی رحمن
اولدر که کوکلارنی اوستومزه تراکسز یراتدی (ووضع المیزان) ودخی رحمن اولدر که
احکام شریعت میزاننی قویدی (ان لاتطغوا فی المیزان) بر بر نکز آراسننك ظلملق
قیلماسونلر اوچون شریعت میزاننی قویدی (واقیموا الوزن بالقسط) توغری قیلونکزلر
صاتدوقنکزده وآلدوقنکزده کیللرنکزنی ووزنلرنکزنی وپوداوکه لارنکزنی
وبیزمانلرنکزنی ومثقاللرنکزنی شریعت کیلی ومیزانی اولسون (ولا تخسروا المیزان) حیله
ایله میزانلرنکزنی صاتدوقی وقتده وهم آلدوقی وقتده آرتوق یاکم اولچامانکز یعنی آلدوقی
وقتده ضور پوداکه لر برلان آلوب صاتدوقنکزده کچك پوداوکا ایله صاتمانکز وهم
بیزماننی وکیر ومثقاللرنکزنی صاتدوق وقتلارده معیارلرندین حیله ایله کم ایلامانکزلر
یا آلدوقی وقتده حیله ایله معیارلرندن آرتوق آلمایه سزلر (والارض وضعها للانام)
دخی رحمن اولدور که یریوزنی قرار قیلدرب آدمیلر وپریلر وغیری حیوانلر اوچون
ثابت وقرار قیلدوردی زیرا بویر آدم علیه السلام یراتلمازدان اوّل کوك کبی دور
ایداردی چونکه الله تعالی آتامز آدمنی یراتدی یریوزنده یوری آلماس
اولدی الله تعالی یرنی دور ایله مس ایلادی یرننك اوستنه باصتروق ایدوب طاولارنی
یراتدی (فیها فاکهة) دخی رحمن اولدور که یراتب بار ایلادی اول یر یوزنده انواع
خوب ایسلی یمشلرنی (والنّخل ذات الاکمام) دخی رحمن اولدور که خرما آغاجلرنی یراتدی
غنچه وچوم وتلکا یاسیدر (والحبّ ذو العصف) دخی رحمن اولدر که صالام ایاسی دانه لری

يراتدى (والريحان) خوب ايسلى گللارنى يراتدى (فبأى آلاء ربكما تكذبان) بس تنكرى
تعالى ننك قايو نعمتلرنى يالغانغه توتارسزلر اى آدم ايله پرى طائفه سى بو آياتلارنى
الله تعالى بو سوره ده اوتوز بر اورنده ياد ايلادى استفهامات لرى تقدير اوچون در
پيغمبريمز صلى الله عليه وعلى آله وسلم بركون رحمن سوره سنى اوقدى صحابه لر
تنكلاديلر حتى كه رحمن سوره سنى تمام ايلادى ايدى اى يارانلر سزلر بنم اوقدقمنى
الله تعالى يه جواب برمايون تيك توراسزلر زيرا بن سوره نى جنلره اوقدوم بن هر
فبأى آلاء ربكما تكذبان نى اوقيقمنى ايديلار (لا بشىء من نعمك ربنا نكذب فلك الحمد)
ديديلار سزلردن جنلر اعلم راكدر ديو صحابه لرنى توبيخ قيلدى (خلق الانسان) رحمن
اولدركه يراتدى آتامز آدمنى (من صلصال) آواز قيلغوچى كيبكان بالچقدان (كالفخار)
اول كيبكان بالچق ننك صفاتى پشكان كرپچ كبى آواز قيلغوچى ايردى شنكرداغان بالچقدان
يراتدى (وخلق الجان) رحمن اولدركه يراتدى جنلر ننك آتاسى جاننى هم ابليس ننك
آتاسى تبليت ايله جبليت نى (من مارج من نار) اوت ننك يالقنندن نته كه بزلرننك
آتامز آدم توفراقدان يراتلدوقى كبى (فبأى آلاء ربكما تكذبان) بس اى آدم ايله
پرى الله تعالى ننك قايو نعمتلرنى يالغانغه توتارسزلر بو نعمتلرنى الله تعالى يراتمادى
ديو (رب المشرقين) وذهى رحمن اولدوركه ايكى مشرق ننك اياسى دربرسى قش
كونى ننك مشرقيدر وايكنچيسى جاى كونى ننك مشرقيدر يعنى بونلارنى مقدار ايلاب
يراتقان رحمندر (ورب المغربين) وذهى ايكى مغربننك ايسيدر برسى قش كونى ننك
مغربيدر وايكنچيسى جاى كونى ننك مغربيدر وياز وكوز مشرقلرنى ومغربلارنى ايتمادى
زيراكه بو ايكى فصل ننك مغربى ومشرقى يوقاريدر ايكى فصل ننك مغربنه داخلدر
تغليبا ذكر ايلامدى الله تعالى ننك مشرقلارنى ومغربلارنى يراتدم ديو قللرينه منت
ايلامكى آننك اوچوندر بو مشارقلارنى ومغاربلارنى بنده لره بلدورماكى الله تعالى ننك
اولكان نعمتلرندندر تاكه بنده لر استدلال حساب ايله اوقات خمسه نى وقبله نى بلور
وآى غره لارنى بلور (فبأى آلاء ربكما تكذبان) بس اى آدم پرى طائفه سى قايو
نعمتلرنى الله تعالى دن دكلدر ديو يالغانغه توتارسزلر بلكى توتماسلر (مرج البحرين)
رحمن اولدركه آقزدى ليكن دريانى بربرسى قاشدر باشيدر آننك صوى بيك آچيدر

وبر يسى روم درباسيدر آننك صوى بيك خوشدر وتاتليغ دراللہ تعالى بوايكى دريانى
بركا قوشوب محيط دينكزينه قويدردى (يلتقيان) كوزلر ايله قراماقده اول ايكى دريا
بربرينه قوشلغان كبيدر (بينهما برزخ) بولغوچيدر بوايكى دريا آراسنده يرده
اللہ تعالى ننك قدرتى ايله (لايبغيان) اول ايكى دريابرى برينه صولرى قوشولماى
يانشا آقوب بارادرلر بوايكى دريانك قوشلماقى هندوستان يرنده ماليج ديدوكى
شهرده درخلقلر يننك اسملرى اعوان خلقى ديرلر جبرائيل عليه السلام صورتنه تابونورلر
اول ماليج شهرندان اول ايكى درياقوشلغان يركا ايكى آيلق مسافتدر باروب بحر
محيط ننك جاى كونى ننك مشرقى طرفندن قويارلار بوايكى آيلق مسافتده صولرى
بربرينه قوشلماى بارادرلار الافارس درياسى ننك سوى بيك قارادر روم درياسى ننك
سوى بيك آقدر ايكى دريا ايردوكى شوندان معلوم اولنه در (فبأى الاء ربكما تكذبان)
بس اى آدم ايله پرى اللہ تعالى ننك قايو نعمتلرينه وقايو قدرتلرينه اللہ تعالى دن دكلدر
ديويا الغانغه توتارسزلار بلى توتماس سزلر (يخرج منهما اللؤلؤ والمرجان) چقار بوايكى
دريانك قوشلغان يرندن انجولر ومرجانلر طولقونلار ايله ياكه چقارلور بوايكى دريادين
انجولر ومرجانلر غواصلر ننك چومماقى ايله بوايكى ذات ننك بولماقى ماليج شهرندن توبان
قرق فرسخ كا چاقليدر آندن توبان چقمازدر (فبأى الاء ربكما تكذبان) بس اى آدم ايله
پرى بوايكى دريانك قوشلماى آقوب باروى بوايكى دريادن انجولر ومرجانلر
چقماقلرى اللہ تعالى دن دكلدر ديو انكار ايدوب يالغانغه توتارسزلر بلى اللہ تعالى دندر
ديو تصديق ايدرسزلر (وله الجوار) اول اللہ تعالى ننك خاص قدرتنداندر كرابله لرى
وكيمه لرى (المنشآت) اول كرابله لر وكيمه لر تولوغدر بنى آدملر ومتاع لر ايله (فى البحر)
دينكز اوستونده بالطمايون يورتماكى (كالاعلام) طاغلر كبى يعنى جيلكانلرى
وفرضلرى قوردوقنك تاغ كبى كورنه درصو اوستونك بالطمايون يورماكنكز اللہ تعالى ننك
نعمتلرندن برنعمتدر (فبأى الاء ربكما تكذبان) بس اى آدم ايله پرى بوصولار اوستونده
يورماكى اللہ تعالى ننك نعمتندن دكلدر ديويالغانغه موتوتارسزلر بلى توتماس سزلر
(كل من عليها فان) هر بر مخلوقات كم يريوزنداكى بارچه لرى فانى اولغوچيلر در وكذلك
كوك يوزنداكيلر (ويبقى وجه ربك) فانى اولماز اول اللہ تعالى ننك اوزى اول اللہ

تعالی ننك صفاتی بودر (ذو الجلال والاکرام) ذاتننك اولوغ لق ایاسیدر بنده لره حرمت ایلاگو
چیدر (فبای آلاء ربکما تکذبان) بس ای آدم ایله پری بنده لری حرمتلامك نعمتی الله
تعالی دن دکلدر دیو یالغانغه موتوتارسزلر بلی توتماس سزلر (یسأله من فی السموات
والارض) صورارلر اول الله تعالی دن حاجتلرنی کوکداکی ویریوزنداکی بنده لر
(کل یوم هو فی شأن) الله تعالی هر کونده وهر وقتده اشده در اولتورمك کبی وترگزمك
کبی براکونی اعزاز ایلامك کبی براکونی ذلته توشرمك کبی وقیلدوقی عبادتلارنی
وصدقه لرنی قبول ایلامك کبی وبعضیلرننك اعمال لرنی رد ایلامك کبی وغیری اشیالرنی
یراتماق کبی (فبای آلاء ربکما تکذبان) بس ای آدم ایله پری قایو اشلر وقایو نعمتلر
الله تعالی دن دکلدر دیو ایتورموسزلار بلی ایتماس سزلر (سنفرغ لکم) تیز درکم حساب
قیلورمز سزلرنی (ایها الثقلان) ای ایکی آغریوك ایاسی آدم ایله پری (فبای آلاء
ربکما تکذبان) بس ای آدم ایله پری قایو نعمتلر وقایو احسانلر الله تعالی دن دکلدر
دیو یالغانغه توتارموسزلر بلی توتماس سزلر (یامعشر الجن والانس) وای آدمیلر طائفه سی
وپریلر طائفه سی (ان استطعتم) اگر کوچونکز یتسا فرضا (ان تنفذوا من اقطار
السموات والارض) کوکلرننك اطرافندن ویرلرننك اطرافندن اولوم دین قاچسانکز
ابن عباس ایدی معنا بودر اگر بلمك استاسه نکز کوکداکی ویرداکی نرسه لرنی (فانفذوا)
بس بلونکزلر (لاتنفذون) اوته بلماس سزلر اول کوکداکی ویرداکی نرسه لرنی (الا بسلطان
مگر بلورسز بن بیردوکی قوت ایله (فبای آلاء ربکما تکذبان) بس قایو نعمت الله
تعالی دن دکلدر دیو یالغانغه توتارموسزلر ای آدم ایله پری بلی توتماس سزلر (یرسل
علیکما شواظ من نار) اگر مثلا سزلر ای آدم ایله پری کوك یوزینه آشار اولسانکز
فرشته لرننك سوزنی اوغرلرغه شیاطین لر کبی یبارلور سزلره ای آدم ایله پری اوت
یالقونی (ونحاس) دخی توتون یبارولور یالقونسز (فلا تنتصران) بس سزلرنی الله
تعالی عذابندن صاقلاغوچی ونصرت بیرگوچی اولماسدر (فبای آلاء ربکما تکذبان) بس
ای آدم ایله پری قایو اشلار وقایو نعمتلر الله تعالی دن دکلدر دیو ایتورموسزلر بلی
ایتماس سز (فاذا) بس قیامت کون بولدوقی زمانده (انشقت السماء) یارلور کوکلر
(فکانت) بولور اول کوك (وردة) گل لر کبی قزللی وآقلی وقرالی (کالدهان) قزل

ساختیان داك یعنی قویاش اسلکی ایله کوکلر قزارمش اوله جواب محذوف در ای فما اعظم
الهول معناسینه در (فبای آلاء ربکما تکذبان) بس ای آدم اوغلی ایله پری قایو نعمتلر
الله تعالی دن دکلر دیو انکار ایدوب آنی یالغانغه توتارمو سزلر بلی توتماس سز
(فیومئذ) بس کوکلر یارلدوقی کونده (لا یسئل عن ذنبه انس ولا جان) صورلماسدر بو
کونده گناهلرندن آدمیلاردن وهم پریلاردن بلکه آنلار عرصات میدانینه سورلماکده
اولورلر (فبای آلاء ربکما تکذبان) بس ای آدمی ایله پری قایو نعمتلار الله تعالی دن
دکلر دیو انکار ایدوب آنی یالغانغه توتارمو سزلر بلی توتماس سزلر (یعرف
المجرمون) بلنور اول کونده گناهلی آدمیلر (بسیماهم) اوزلرینینك علامتلرندن
بلنور (فیؤخذ) بس توتولور آنلار (بالنواصی والاقدام) بعضیلرنینك مانکلای ساچلرندن
توتولوب تموغ غه آتلورلر وبعضیلرنی آیاقلارندن توتولوب تموغ غه صالنورلر (فبای
الاء ربکما تکذبان) ای آدمی ایله پری قایو نعمت الله تعالی دن دکلر دیو آنی یالغانغه
توتاسزلر بلی توتماس سزلر تموغ اهلینه الله تعالی طرفندین آواز کلور (هذه) بو
کوردوکی اوتونکز (جهنم التی) آنچلاین جهنم تموغیدر (یکذب بها المجرمون) دنیاده
ایکن وقتلارنده کافرلر بو اوتنی یالغانغه توتدیلار (یطوفون) ایلانورلار ویوررلر
(بینها) اول جهنم آراسنده (وبین حمیم آن) عاصیلار آراسنده قاتی اسی صوتاکه صوصا
دوقلاری وقتده اول صودان اچرور اوچون بو صونی یورتکوچی زبانیلردر چوق زمانه
دیکن (فبای آلاء ربکما تکذبان) ای آدمی ایله بری قایو نعمتلر الله تعالی دن دکلر دیو
آنی یالغانغه توتارسز بلی توتماس سزلر آگاه اولغل کل من علیها فان آیتندن بو آیاتغه چه
گناهلاردان منع در الله تعالی نینك عذابندن قورقتماق در الله تعالی نینك بو تخویفی وزجری
الله تعالی نینك بنده لرینه نعمت عظیم در شول اجلدن هر آیت نینك آخرنده (فبای
الاء ربکما تکذبان) آیتنی تکرار یاد ایلدوکی آلاو نعمتنی بنده لرینه تذکیره
اوچوندر موندین صونك الله تعالی دن قورقوچیلارنینك حالنی بیان ایلاب بیوردیکه
(ولمن خاف مقام ربه) شول کشی کم قورقسه حساب کوندن دنیاده ایکن وقتلارنده
الله تعالی دن قورقب گناه اشلامکدن منع لنسه اول من کادر (جنتان) اوجماح یورطنك
ایکی باقچه بر باقچه سی اینکو عملنی قیلدقی اوچون وایکنچیسی گناه اشنی قیلمایون
قویدوقی اوچون (فبای آلاء ربکما تکذبان) بس ای آدمی ایله پری قایو نعمتلار

الله تعالی دن دکلدر دیویالغانغه توتارسزلار بلی توتماس سزلر اول ایکی باقچه ننك صفتی بودرکم (ذواتا افنان) اول هر ایکی باقچه کم یوقاریدی مذکوردر بوتاق ایالری یمشلی یغاچلار برلان در (فبای الاء ربکما تکذبان) بس ای آدمی ایله پری قایونعمتلر الله تعالی دن دکلدر دیویالغانغه توتارسزلر بلی توتماس سزلر (فیهما عینان تجریان) بولغوچیدر اول ایکی باقچه ننك هر برسنده ایکشار چشمه بری بالدن وبری سوتدن باری دورت چشمه در اول چشمه لر آقغوچیلردر دایم الاوقات (فبای الاء ربکما تکذبان) بس ای آدم ایله پری قایونعمتلر الله تعالی دن دکلدر دیو یالغانغه توتار سزلر بلی توتماس سزلر (فیهما) بولغوچیدر بو ایکی باقچه ده (من کل فاکهة زوجان) هر ایکسی خوب یمشدن ایکی تورلوك برسی قوری وبرسی یوش بریسی آچلی وبریسی توچلی بریسی بادیان ایسلی وبریسی قلمفر ایسلی بریسی یفار ایسلی وبریسی عود ایسلی اولورلار بارچه لاری بریغاچده اوسوب ترورلار (فبای الاء ربکما تکذبان) بس ای آدمی ایله پری قایونعمتلر الله تعالی دن دکلدر دیو یالغانغه توتارسزلر بلی توتماس سزلر (متکئین) تایاند قلاری حالده آشارلار اول باقچه لارننك یمشلرنی (علی فرش بطائنها من استبرق) توشاکاری اوزارنده اول توشاکلارننك اچلری قامقادندر وطشلری کرزیتدن وتافته دندر (وجنی) یقین اولور (الجنتین) یاکه یقین ایتار بو ایکی باقچه (دان) صاحبنه یمشلرنی یقین کلتوررلر تلاسه لر اولتوروب آشار وتلاسه لر یاتوب وتلاسه لر توروب یعنی اول ایکی باقچه صاحبی ننك آرتوندین یوررلر (فبای الاء ربکما تکذبان) بس ای آدمی ایله پری قایونعمتلر الله تعالی دن دکلدر دیویالغانغه توتارسزلر بلی توتماس سزلر (فیهن) بولغوچیدر اول ایکی باقچه ننك سرایلرینك اچلرنده (قاصرات الطرف) کوزلری ایرانلارندن غیریکا توشمیان حورقزلاری (لم یطمثهن) جماع قیلنمغان آنلاره (انس قبلهم ولا جان) بوخواجه دن الکاری هیچ بر آدم وپری اول قزلاره جماع ایدولمکاندر (فبای الاء ربکما تکذبان) بس ای آدمی ایله پری قایونعمتلر الله تعالی دن دکلدر دیویالغانغه توتارسزلر بلی توتماس سزلر (کانهن الیاقوت والمرجان) کویا که آنلار یعنی اول حورلری صافلقده وتنلری آقلقده یاقوت ومرجانلر کبیدر (فبای الاء ربکما تکذبان) بس ای آدمی ایله پری قایونعمتلر الله تعالی دن

دکلدر

دكلدر ديويالغانغه توتارسزلر بلی توتماس سزلر (هَلْ جزآءُ الاحسان) يوقدر يخشيلق
پيغمبره ايمان كلتورانلره (الّا الاحسان) ايرور مگر آنلاره جزا او جماحدر (فبايّ الآء
ربكما تكذبان) بس ای آدمی ايله پری قايونعمتلر الله تعالی دن دكلدر ديويالغانغه
توتارسزلر بلی توتماس سزلر (ومن دونهما) منذكور ايكی باقچه دن باشقه (جنّتان) اول
الله تعالی دن قورقوچيلاره دخی ايكی باقچه بولغوچيدر دورت باقچه در (فبايّ الآء ربكما
تكذبان) بس ای آدم ايله پری قايونعمتلر الله تعالی دن دكلدر ديويالغانغه توتارسزلر
بلی توتماس سزلر (مدهامّتان) بو ايكی باقچه هر ايكيسی ياشل لردر (فبايّ الآء ربكما تكذبان)
بس ای آدمی ايله پری قايونعمتلر الله تعالی دن دكلدر ديو يالغانغه توتارسزلر بلی
توتماس سزلر (فيهما عينان نضّاختان) بولغوچيدر بوصونكغی ايكی باقچه ده ايكی
اورغب چقغوچی چشمه لر بری زنجبيل دن بری كافوردن باری دورت چشمه لردر (فبايّ
الآء ربكما تكذبان) بس ای آدمی ايله پری قايونعمتلر الله تعالی دن دكلدر ديو
يالغانغه توتارسزلر بلی توتماس سزلر (فيهما فاكهة) بولغوچيدر بوصونكغی ايكی
باقچه ده خوش ايسلی يمشلر (ونخل ورمّان) دخی خرما و انار يمشلری باردر بو ايكی يمش ايسلی
يمشلرننك خوبراقيدر (فبايّ الآء ربكما تكذبان) بس ای آدمی ايله پری قايونعمتلر
الله تعالی دن دكلدر ديويالغانغه توتارسزلر بلی توتماس سزلر (فيهنّ) بولغوچيدر اول
باقچه لرده (خيرات) خوش خلقلی حور قزلری (حسان) خوش كوركام صورتليلردر
(فبايّ الآء ربكما تكذبان) بس ای آدم ايله پری قايو نعمتلر الله تعالی دن دكلدر
ديويالغانغه توتارسزلر بلی توتماس سزلر (حور) دخی اول صونكغی ايكی باقچه ده
قاره كوزلی زيفا بويلی كوزلرينك آقی صاف آق قراسی صاف قرادر يوزلرينك
قزلی صاف قزل يعنی اينليك كرشن ياقمايون تنلری صاف آقی آق قزلی قزل صلو
قزلر باردر (مقصورات) اورتلمشلردر اول صلوقزلر (فی الخيام) آق انجودن بولغان
چادرلرده و چبلدوقلارده (فبايّ الآء ربكما تكذبان) بس ای آدمی ايله پری قايونعمتلر
الله تعالی دن دكلدر ديويالغانغه توتارسزلر بلی توتماس سزلر (لم يطمثهن انس قبلهم
ولا جانّ) جماع ايدولمكان اول قزلره بوخواجه دن الكاری هيچ بر آدميلردن و پريلردن حاصل
كلام بكر قزلاردر (فبايّ الآء ربكما تكذبان) بس ای آدمی ايله پری قايونعمتلر

الله تعالى دن دكلر ديويالغانغه توتارسزلر بلى توتماس سزلر (مُتَّكِئِينَ) تاياندوقلارى حالده اولتورورلر حور قزلرى ايله (عَلَى رَفْرَفٍ خُضْرٍ) ياشل پالاسلر اوزرنده يعنى بوپالاسلار سرايلارى ننك بولمه لرنده در هر بر بولمه لرنك هر تورلى پالاس لرواردر اول پالاسلر اوستنك مندرلر وكوپچكلر باردر بعضى وقتك تايانور اوچون اول پالاسلارننك صفاتى باردركم (وَعَبْقَرِيٍّ حِسَانٍ) اول پالاسلرننك چيتلرنده كوركام چوقلر باردر تاكم اول چوقلار تحت لارننك تيكراسندن صالنوب تورلر (فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ) بس آى آدمى ايله پرى قايو نعمتلر الله تعالى دن دكلر ديويالغانغه توتارسزلر بلى توتماس سزلر (تَبَارَكَ اسْمُ رَبِّكَ) اى محمد خير بركات اياسيدر اول ربنك اسمى اول ربنك صفاتى بودركم (ذِي الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ) اولوغلق اياسى الله تعالى در بنده لرينه حرمت ايلاياچى الله در بو لفظلر ايله سوره نى تمام ايتماكنده بيان اهلى ننك اصطلاحنده حسن الاختتام در عاقبتنده اهل ايمانه اكرام ايدوب اوجماح ايله ديدار بيدر (اَللّٰهُمَّ ارْزُقْنَا هٰذِهِ الدَّوْلَةَ السَّرْمَدِيَّةَ مع جميع اَهْلِ الايمان آمين ۞

﴿سورة الواقعه مكية وهى ست وتسعون آية﴾

بسم الله الرحمن الرحيم

(اِذَا وَقَعَتِ الْوَاقِعَةُ) هرقچان توشكوچى بولسه توشاچاك نرسه يعنى قيامت كونى كلاچك بولسه بنده لرننك باشينه الله تعالى ننك اذا وقعت الواقعه ديماكنده براعت استهلال در قيامت كوننده آدمى لر وپريلارننك باش لارينه كلدوكينه (لَيْسَ لِوَقْعَتِهَا كَاذِبَةٌ) ايمس در اول قيامت كونى ننك كلماكى يالغان ويالغاندور ديو ايتكان كمسنه لر يوقدر مكر مكه كافرلارى (خَافِضَةٌ رَافِعَةٌ) اول قيامت كونى ننك صفاتى بودركم اول كوننده بعضى بنده لرى يوقار ومرتبه كا بندرور اوجماغغه كركوزور وبعضيلرنى يوقار ومرتبه لرندن توشروب توبان مرتبه يه ايندروب تموغغه كركوزر (اِذَا) شول زماندر قيامت كونى ننك وقوعى (رُجَّتِ الْاَرْضُ رَجًّا) تترار اول كونده ير قاتى تتراماك ايله كانه ير اول كونده بزكاك توتدوقى كمسنه ننك اوزيدر (وَبُسَّتِ الْجِبَالُ بَسًّا) تتلور اول كونده تاولار تتلكوچى جون كبى يعنى اول كونده تاولار هواده جون كبى اوچوب يورورلر (فَكَانَتْ) بس بولور اول كونده تاولار (هَبَاءً مُنْبَثًّا) توزوب

يورو گوچی توزان لر كبی اشعار دركوك لر هم توزان كبی توزوب فنا اولورلار (وكنتم) بولورسز ای آدمی لار وپری لار اول كونده (ازواجا ثلاثة) اوچ كروه اوزارينه اولوب قبرلارنكزدن قوبارسزلار برسی اصحاب ميمنه در وايكنچسی اصحاب مشأمه اوچونچسی سابق لاردر اشعاردر سابق لره اعمال دفترلری يوقدر (فاصحاب الميمنة) بس اول اصحاب ميمنه ديماكمز اولدر اعمال دفتری اوننك ياقلارندن ويرلمشدر (ما) نی عجايب كوركام اشلی كشی لردور (اصحاب الميمنة) عمل دفترلری اوننك ياغندن بيرلمش كمسنه لار صوروغ وسؤال وصراط كوپرندن يل تيك كچوب اوجماغه كرمك لرنی الله تعالی ماتعجبيه ايله عجب لدی (واصحاب المشأمة) ايكنچی گروهی اصحاب مشأمه در اول آنچلاين گروه لاردر اعمال دفترلاری صول طرفلرندی بيرلمشدر يا آرقه لارندن تيشوب بيرلمشدر (ما) نی عجايب بدبخت كشيلاردر (اصحاب المشأمة) اعمال دفترلای صول ياقلارندن بيرلمش كمسنه لار زبانيلا چوقمارلار ايله قيناب يوزلارنی يوزتوبان صالوب مانكلای ساچلرندی آلوب اوستراب تموغ غه كركزمكلری بر عجبدر والله تعالی نشر مرتب ايله سابقلارننك حالنی بيان ايلاب بيور ديكه (والسابقون) اوچونچی گروهی سابقلاردور (السابقون) دخی مقدم يول كوستروچيلار اصحاب نبيلاردر سابقلار اولدوركه ايذ گوعمل لرده مقدم يول كوستر گوچی انبيالاردور ومشايخ المجتهدينلاردور دين يولننك اجتهاد ايدوب بنك لاره يول كوركزوچيلاردر حضرت امام ابو حنيفه كوفی كبی وشافعی ومالك كبی واحمد بن حنبل كبيلار (اولئك) اوشبو سابق اولغوچيدر (المقربون) الله تعالی يه يقينلاردر يعنی الله تعالی بونلاردان رضادر وهم بونلاره تابع اولغوچيلاردن رضادر (فی جنات النعيم) بولغوچيدر بونلار الله تعالی ننك نعيم ديدوكی اوجماحننك اچنده سكز اوجماحننك برسيدر تأمل ايلايه سن (ثلة من الاولين) اول اصحاب نعيم ايالری اوّلكی امتلارننك كوبرا كيدر ايمشلر موسی ايله عيسی عليهما السلام جماعتلاريدر زيرا غير پيغمبرلرننك امتلاری قايوسيننك سكسان كشی وقايوسيننك ايكی يوز كشی وقايسی ننك اون بش يا يكرمی كشی لوط پيغمبرننك اوزينك ايو جماعتيدر نته كه قصه سی اوتدی (وقليل من الاخرين) آز جماعتلاردر محمد عليه السلام امتندن زيرا محمد عليه السلام امتيننك عامه سيننك اورنی جنت فردوس در (علی

سرر موضونة) بولغوچيدر اول سابقلار جنت نعيم ده آلتون وجواهرلر ايله زينتلنمش
اورندوقلارده (متكئين عليها) تاياندوقلارى حالده اولتورلر اول اورندقلارده (متقابلين)
برى برى ايله يوزينه يوز كلوب قارشى بولدقلارى حالده (يطوف عليهم) ايلانور
آنلارننك تيكرالارندن آلتون پوطنوسلارى توتب (ولدان مخلدون) ياشلارى اون
اوچار ياشلى قارتايماس ابر خادملار (باكواب) توتقاسز كاسه‌لر برله اول كاسه‌لار آلتون
پاطنوسلار اوستونده در (واباريق) بعضى ولدانلار توتقالى وبورونلى صاوتلار ايله
(وكأس) بعضى ولدانلر آياقلار ايله شرابلر توتارلار (من معين) بولغوچيدر بواكوابلار
واباريقلار وجام آياقلارده انواع خمر چشمه‌لرندن يعنى هر انواع شرابلار چشمه اولوب
آقمشدر (لايصدعون عنها ولاينزفون) اول شرابلارنى اچكوچيلارننك باشلارى آغروب
مخمور اولماز ودخى عقللارى كيتارلك اسروك اولمازلار اچدوكلرى صايون عقللرى
زياده اولوب الله تعالى يه شكر ايلاگوچيلاردر (وفاكهة مما يتخيرون) آنلار خوانلار اوستونده
اوستال‌لار اوستونده تورلوك ايسلى يمشلار قايوسنى اختيار ايدرلرسه آندن تناول
ايدوب ايسنارلار يعنى هر تورلو مشمومات ومذوقات دستر خوانلار اوستونده حاضرلردر
(ولحم طير مما يشتهون) دخى حاضردر آنلاره خوانلار اوستونده انواع طباقلار ايله انواع
قوشلارننك ايتلارى تلاسه‌لر كبابندن بيارلار تلاسه‌لر شوربالسندن بيارلر قايوسن
آرزو قيلورلار آرزو قيلدوقنى بيارلار (وحور) بعد الطعام جماعغه اشتهاقيلسه‌لار
حورقزلارى بولغوچيدر چبلدقلار اچنده اول چبلدقلار قامقادن وكرزيتدن (عين)
آق تنلو قاره كينك كوزلو قاره قاشلى وقاره ساچليلاردر صلولقده (كامثال اللؤلؤ المكنون)
صدف اچنده كى مستور آق انجو كبيدر تنلارى (جزاء) اصلده جعلنا لهم ماذكرنا الجزاء
اوجزيناهم به در يعنى الله تعالى ايتور قيلدق بزلار اول عدن اهلينه بو مذكور نرسه‌لرنى
ايدكو اعماللرينك جزاسى اوچون ياكه جزالندررمز بزلر آنلارنى جزا ايله
(بما كانوا يعملون) شول سببلى جزالندررمز زيرا آنلار دنياده ايكن وقتلارنده ايمان
كلتوروب اعمال صالحه‌لار قيلديلا (لايسمعون فيها) اشتماسلاردر اول عدن اوجماعنده
وهم غيرى اوجماهلارده آشاغان اچكان وقتلارنده (لغوا) معناسز باطل سوزلارنى
(ولاتأثيما) دخى ايشتماسلاردر وكورماسلردر گناه بولاچق سوزلارنى وفعللارنى (الا) مكر

ايشتورلر

ایشتورلر وکورورلر (قیلا) دیلمك ودینلمك بر برسینه ملاقانلرنده یاکه بر برسینه
زیارت قوناق اولوب کلد وکلرنده (سلاما سلاما) السلام علیکم وعلیکم السلام دیما کدن
عیری کناه اولورلق سوزیوقدر الاشونی سوزلاشورلرکه دنیاده وقتده نه اعمال لر
ایلادی نچوك اولدی شهید مو یاکه برغیری اسباب برله اولدونکمو دیو قرداش
اوروغنکدن فلان بن فلان نچوك اولدی دیو سوزلاشورلر بو سوزلاشماکلری عربی
لغتنچه در جمیع اوجماح اهلی ننك تللری عربچه درنته که قبر سؤالی سریانی لغتنچه در
جواب بیرکوچی بنك سریانی تلی اوزره جواب ویرر (واصحاب الیمین) نامه لری اونك
طرفلارندان کلان کمسنه لر بویوقاروده اوچ کروه ننك ایکنچی کروهیدر (ما اصحاب
الیمین) نی عجایب دولتلی قللاردر اصحاب یمین بولغوچیلاردر آنلار (فی سدر) سروی
آغاچلارینك توبنده یاکه بولغوچیدر سرایلاری سروی یغاچلارینك توبنده اول
سروی آغاچلارینك صفاتی بودرکم (مخضود) صانسز وچیکسزدر وقالون قایریلری
یوقدر یعنی قایریلری شومادر وصانچور نرسه لری یوقدر الله تعالی زینت اوچون
یراتدی اول آغاچلارننك باشلارنده یمشلری باردر دنیاده اولغان سروی یغاچلارینك
بویلاری زیفادر الاقالون قایرلاری باردر فایریلارینك اوستنده اینه کبی صانچار
نرسه لری باردروهم یمش سزلردر (وطلح) دخی اصحاب یمینلر طاح یغاچلاری
توبنده اولغوچیلادر طاح دیماکلری عود یغاچیدر آندن اروب صاغز چقار اول صاغزنی
اوتغا صالسانك خوب ایسلر چقار اول طاح یغاچیننك صفاتی بودرکم (منضود)
خوب ایسلی صاغوزلاری باشلارندن بوینه چاقلیدر اوتسز اوز آلدولرنده
ایسلانوب تورورلارد نیاعود یننك خلافیدر زیرا دنیاده اولغوچی عود یغاچلرینك
صاغوزلری توبنده درهم اوتقا قویمایون خوب ایسی چقماز در (وظل ممدود) دخی
بولغوچیدر اول اصحاب یمین لر دائم اولغوچی کولاکالرده اوجماح اهلیننك کولاکالرکا
کرمکارینك علهلری سوره یسنده اوتدی (وماء مسکوب) ودخی اولغوچیلادر
اول اصحاب یمین لر دایم آقغوچی یلغه لر ایله اول یلغه لر دائم ایلانورلر وآقارلار
شوخواجه ننك اوز ملکنده دور ایدار غیریلارننك ملکینه آقوب چقمازدر اول
یلغه لر بعضیلری خمردن وبعضیلری بالدن وبعضیلری سوتدان وبعضیلری صاف
صودن اولسه ده بر خوب ایسی یابر خوب لذتی باردر آندن غیری خاصیتلاری اولسه

کرا کدر (وَفَاكِهَةٍ كَثِيرَةٍ) بولغوچیدر اول اصحاب یمین لره کوب کوب خوب ایسلی یمشلر اول یمشلرننك صفاتی بودرکم (لَا مَقْطُوعَةٍ) کیسماینچه یعنی دنیا یمشلری کبی وقتلرنده کیسلور ایرماسدر یمشنی کوزکونی کیسارلر در بو آنچلاین یمشلر دکل لردر یاکه معنا بودر لامقطوعة اوزلمایان اوسوب تورغوچی یمشلردر یعنی برسنی آغاچدن کیسوب آلوب آشاسالر اننك اورنینه اونار یمش پیدا اومنور (وَلَا مَمْنُوعَةٍ) هیچ بر احد آنلرنی اول یمشلر آشامقدن منع قیلوچی یوقدر اشعاردر اوجماح اهلی بری برینك ملکلرندن اوتدوکلرنده خواجه‌دن صورامایین اشتهالری اولسه آشارلر آنی نه اوچون آشارسن دیو اعتراض یوقدر (وَفُرُشٍ مَرْفُوعَةٍ) بولغوچیدر اول اصحاب یمین لر قابارنقی ماموق توشاکلرده اول توشاکلرننك طشاری یاشل یاصاری تافته لردر بورکاولری یاشل آطلاسدندر اول توشاکلر اوستنك یاشل باصاری کوزیتدن چبلدوقلریابولغاندر اول چبلدوقلر بارچه‌لری یاشل یاصاری تافته‌لردر اول چبلدوقلر اطرافلارنده اولوغ اولوغ چوقلرصالنمشدر اول چوقلر هر برسی آدم باشی کبیدر انجولر ومرجانلر ویاقوتلردر اول چبلدوقلر اچنده برار حور قزلری اولتورمشلاردر اول قزلرنی الله تعالی بیان ایلاب بیوردیکه (إِنَّا أَنشَأْنَاهُنَّ إِنشَاءً) بدرستیکه ور استیکه بزلر یراتدوق اول قزلرنی انادان توغرمابیچه یعنی کن دیما کمزله یراتلدیلار (فَجَعَلْنَاهُنَّ أَبْكَارًا) ایرلری جماع قیلب بوشاغاچ دخی آنلرنی بکر ایلارمزلر (عُرُبًا) اول قزلر ایرانلارنی غایت سوگوچیلردر (أَتْرَابًا) اول قزلار ایله ایرانلری بارچه‌لری یاش یوزنده برابرلردر بارچه‌لری اوتوزاوچار یاشلیلردر (لِأَصْحَابِ الْيَمِينِ) وعده قیلندی بواشیالرننك بارچه‌لری اصحاب یمین لر اوچون (ثُلَّةٌ مِنَ الْأَوَّلِينَ) عددسز کوب جماعتلردر اوّلکی پیغمبرلرننك امتلرندن (وَثُلَّةٌ مِنَ الْآخِرِينَ) دخی حسابسز کوب جماعتلردر محمد علیه السلام امتندن (وَأَصْحَابُ الشِّمَالِ) نامه‌لری صول اطرافلرندن کلدوکی جماعتلر بواوچ کروه‌ننك آخریدر (مَا أَصْحَابُ الشِّمَالِ) نی عجایب یاوزحال لردر اول اصحاب شمال‌لر بولغوچیدر آنلار (فِي سَمُومٍ) قاتی اسی یللراچنده حتی که اول یل ننك اسیلکی صاچ توب لرینه کیدار (وَحَمِيمٍ) دخی بولغوچیدر آنلار قاتی صواچنده (وَظِلٍّ مِنْ يَحْمُومٍ) دخی بولغوچیدر آنلار قاره یالقونلر اچنك کولاکا کبی قرادر (لَا بَارِدٍ) اول کولاکا دنیا کولاکاسی کبی صالقون آلور کولاکا

دکلدر

دکلدر (ولاکریم) حسن منظر اولوب فائدہ آلاچق کولاکادکلدر (انّهم) بدرستی که وراستیکه اول اصحاب شمال لر (کانوا قبل ذلك) بولدی آنلار دنیاده ایکن وقتلارنده (مترفین) ناز ونعلمت ایالاری ایردیلار دنیاده آشاب اچب تن پرورده اولوب عبادتلرننك مشقتلارنی چکماديلار (وکانوا) دخی بولدیلار آنلار دنیا ایورتننك (یصرّون علی الحنث العظیم) دایم چلق قیلور بولدیلار اولوغ کناهلار اوزره یعنی نماز اوقماديلار وزکاة بیرماديلار بای اولوب قربان چالماديلار ودایم اسرتکوچ اچدیلار یالغانغه آنط اچدیلار آتالارینه وآنالارینه واوستادلرینه عاق اولدیلار وزنا ایلادیلار وسحرلك قیلدیلار وربایدی لر ویتیم لارمللارنی آشادیلارنی کم شریعتك ناموافق اقوال لر وافعال لرنی قیلدیلار (وکانوا) بولدیلار اول اصحاب المشال (یقولون) دایم الاوقات ایتور بولدیلار بیله دیو (ائذا متنا وکنّا ترابًا وعظامًا) قایوزمان بزلار اولساك اولدکدن صونکره چروب توفراق اولساق (ائنّا لمبعوثون) ایا بزلارمی ترلوب قبرلردان قوباچیلار (اواباؤنا الاوّلون) یاکه بزلارننك مقدم ده اوتکان آتامز وبابالارمزده قوبارلارمی دیو پیغمبرمزدن بطریق تبعید واستهزا ایله صوراغوچی اولدیلار بوصوراغوچی مکه کافرلریدر (قل) ایتکل ای محمد آنلاره جواب بیروب (انّ الاوّلین والاخرین) بدرستی که اول زمانك اولکان اولوکارهم آخرزمانه دیکن توغوب اولکوچیلار بارچه لری ترلوب (لمجموعون الی میقات یوم معلوم) جیلغوچیلاردر معلوم کون ننك وقتلارنك یعنی قیامت کوننك (ثمّ انّکم) بوخلق اوّلین وآخرین جیلدوقلارندین صونکره تموغغه صالندوقلارندین صونکره الله تعالی ننك طرفندن نداکلورکه بیله دیو (ایها الضّالّون) ای آنچلاین آزغونلار وآزدرغوچیلار (المکذّبون) بوقیامت کوننی وپیغمبرلارنی یالغانغه توتقوچیلار (لاکلون) ییکوچیلر اولونکزلر (من شجر من زقّوم) شونچلاین یمشلرنی آشانکزلر زقوم دیدکی یغاچ ننك یمشلاریدر زقوم بر یغاچ در الله تعالی آنی تموغده یرایمشدر اوزنلغی ابللی آرشون در بوتاقلاری توباندن چقمش درچرشی آغاچی کبی یفراقلاری ایشاك قولقی کبید ریمشلری وچوم لری شیاطین باشی کبید رقوله تعالی کانه رؤس الشیاطین الایة اول یغاچلاردن آقار چشمه لر کبی صولار آقوب ترادر (فمالئون) بس اول زقوم یغاچیننك یمشلرنی یدوکلرندین صونکره طامقلاری کیبار بس تولتورورلار (منها)

اول زقوم یغاچندن چقغان صولار ایله (البطون) قور صاقلارنی (فشاربون علیه) بس
اچرولور آنلاره زقوم یمشنی یدکلرندین صونکره (من الحمیم) قاتی قایناز صونی
اول زقوم دن چقغاصودر (فشاربون) بس اچارلار اول زقوم صوونی (شرب الهیم)
صوصاغوچی توالرکبی بوغازلارندن قولت قولت ایدوب نته که صوصاغوچی تواصو
اچکانده بوغازندن قولت قولت آوازی کلادر ایله بونلارده زقوم صونی اچدوکلرنده
کذلك در نعوذ بالله من ذلك (هذا) او شبو مذکورات عذابلار (نزلهم) اول اصحاب
شمال ننك مرتبه لریدر (یوم الدین) قیامت کوننده (نحن خلقناکم) بزلار سزلرنی
عدمدان وجود ایدوب یراتدوق ای آدمیلار و پریلار (فلولا تصدقون) هلاشمدی
تصدیق قیلمایسزلر بوکون ننك کلماکنی الله تعالی اوزیننك یراتماقلارنی بنده لرینه
منت ایدوب بیوردیکه (افرایتم ماتمنون) ایاکورامی سزلر بلوب خبر بیرونکلر
شول منی صوونی خاتونلارنکزننك رحملرینه قویار سزلر (ءانتم تخلقونه) ایاسزلرمی
ایکی منی صوندان آدم ایدوب یرادان (ام نحن الخالقون) ایابزلرمی یرادوچی بلی
الله تعالی یرادر جواب استهفام محذوفدر (نحن قدرنا بینکم الموت) بزلر تقدیر ایلاب
حکم ایلادوك سزلرننك اولماکلك کونلرنکزنی ونی اسباب ایله اولماکنکزنی (وما
نحن بمسبوقین) ایماسمز بزلر سزلرنی اجل کونونکزدن اوزدورغوچی وعاجز اولغوچی
(علی ان) شوننك اوزرینه عاجز ایماسمز (نبدل امثالکم) سزلرنی آدمیت صورتلرندن
تورت آیاقلیلر صورتنه قیلورغه عاجز ایرماسمز یعنی سزلرنی دونکز وپچن صورتینه
قیلورغه عاجز ایرماسمز (وننشئکم) دخی سزلرنی تبدیل قیلوب صورتلرنکزنی اوزکار
تورکا عاجز ایرماسمز (فیما لا تعلمون) سزلر بلمایان قبیح صورتلرکا تبدیل قیلورغه عاجز
ایرماسمز (ولقد علمتم) بالله بدرستی وراستی که بلدونکز ای آدمیلر و پریلر (النشاة
الاولی) اولکی یراتلماقلقنکزنی بلدونکز ایکی منی صووندن (فلولا تذکرون) بس نه
اوچون آندان عبرتلر آلوب آخرت اوچون اوکوت لایاچی پیغمبرننك اوگوتی ایله
اوکوتلانب عبرتلر آلمایوب قیامته انکار ایدارسز بوخطاب مکه کافرلرینه در
(افرایتم) ایاکورامی سز بلی خبر بیرنکزلار (ماتحرثون) نی کم برلرنی سورر سز
آشلقلار ساچار سز (ءانتم تزرعونه) ایاسزلرمی ایکنلری بولدوراچی اوستوراچی

(ام

(ام نحن الزّارعون) ایابزلارمی بولدرغوچی واوستورکوچی بلی الله تعالی بولدورواچی
(واوستوراچیدر (لونشاءُ لجعلناه حطاماً) اکرتلاساك بزلر اولسز صاچدوکی آشلقلارنی
باش سز قوروی صالام قیلورعه (فظلتم) اولورسز سزلار (تفکّهون) حسرتلانکوچی
(انّا لمغرمون) بزلر تولارمز موسزلر ننك سوردودوکی حقلرنکزنی وایکن توغروسنده
تولغانی غرج وخاجتلارنکزنی بلی تولاماسمزلار (بل نحن محرومون) بلی سزلرلارنی
محروم قیلدق آشلقلارنکزنی بولدورمایون تاکه توبه ایدوب سجده‌لار قیلاسزلار
الله تعالی یه‌زاریلق قیلاسزلار (افرایتم) ایاکورامی سز بلوب خبر بیرنکزلار (الماء
الّذی تشربون) شونچلاین صونی کم آنی اچارسزلار وایکن لکلرنکزنی صوغاررسزلر
(ءانتم انزلتموه من المزن) ایاسزلرمی اول صولارنی بولوطلاردن ایندورکوچی
ام نحن المنزلون) ایابزلرمی ایندرگوچی بلی الله تعالی ایندرگوچی‌در (لونشاءُ
جعلناه اجاجاً) اکرتلاسك بزلار اول بولوطلردان اینکان سولارنی آچی وتوزلی ایدرمز
(فلولاتشکرون) هلاشمدی شکر ایلاماسه‌وسزلار صوننك تاتلی بولماقینه (افرایتم)
ایاکورامی سز بلوب خبر بیرونکزلار (النّار الّتی تورون) شونچلاین اوتدان خبر
بیرونکز آنی قابوزرسزلار آش پشرمك اوچون (ءانتم انشأتم شجرتها) ایاسزلرمی
براتدونکز اوت چقارغان یوش یغاچلرنی مراح ایله عفارنی (ام نحن المنشئون) ایا
بزلرمی یراتدق بلی الله تعالی یراتقوچی‌در (نحن جعلناها) بدرستی بزلار قیلدوق
ویراتدوق اول اوت چقغوچی یوش آغاچلارنی (تذکرة) وعظ وعبرت اوچون تاکه
بواوتنی کوروب تموغ اوتنی یادونکزه توشرور اوچون (ومتاعاً) دخی اول یغاچلاردن
اوت چقاردوق صحراده اولغوچی مسافرلر فایده آلور اوچون (للمقوین) یورت
ایدوچی لرکا اوت قابزغوچیلره (فسبّح) بس بونعمتلارننك شکرانه‌سی اوچون ای
محمد سبحان الله وبحمده والحمد لله دیکل خطاب خاصدن خطاب عام مراددر جمیع بنده‌لار
الله تعالی ننك نعمتلرینه شکرانه قیلماق واجبدر (باسم ربّك) ای محمد اول تسبیح لری
ایتکل ربنك اسمی برله اول رب ننك صفاتی بودرکه (العظیم) اولوغ منزه‌در مخلوقاتلار
صفاتندن (فلا اقسم) بس قسم یاد ایتمایینچه ظاهردر بوصورتده لازاید دکلدر اکر
لازاید اولورسه معناسی بودر قسم یاد ایتامن (بمواقع النّجوم) یولدزلارننك منزللرینه

بایماقلری برله یاکه قرآن ننك نجمانجما اینمکی برله قسم یاد ایتامن (وانّه) بدرستیکه
یولدوزلر ایله قسم یاد ایتماکمز (لقسم) البته آند وقسمدر (لوتعلمون) اگر بلسانکز
ای بنده لر (عظیم) الله تعالی ننك برلکینه وبارلغینه اولوغ علامتلار ایله قسمدر (انّه)
بدرستیکه وراستیکه اول محمد کا اینکان کتاب (لقرآن کریم) البته اول قرآندر
وهم حرمتلی کتابدر کتاب سماویه لر آراسنده (فی کتاب مکنون) بوکتابدر اول قرآن
شیاطین لرننك تغییر اتندن وتبدیلاتندن کزلنمشدر اول لوح محفوظدر (لایمسّه) توتماسدر
اول قرآننی (الّا المطهّرون) مکر توتار اول قرآننی حدث صغریدن وحدث کبریدن
پاك اولغوچیلر (تنزیل) اول قرآن ایندرلمشدر (من ربّ العالمین) عالمنی تربیت
ایلا گوچی الله تعالی دن (افبهذا الحدیث) ایاقرآن سوزندانمی (انتم) سزلر ای
اهل مکه (مدهنون) شك توتوب خورلرسز ویالغانغه توتارسزلر (وتجعلون رزقکم)
حال بوکه رزقلرنی الله تعالی بیرادر دیرسز (انّکم تکذّبون) بدرستیکه سزلر ای اهل
مکه الله تعالی نی یالغانغه توتوب آنکار شریکلر قاتارسز (فلولا) هلا شمدی (اذا بلغت
الحلقوم) قاچان جانلر نکز تنلر نکزدن چقدوقی حالده جانلر نکز بوغازه ایرشدوکده (وانتم)
سزلر ای میت قاتنده حاضر اولغوچیلار (حینئذ تنظرون) اوشبووقتده سزلر قارادقنکر
حالده تورورسزلر اول میت ننك جان بیرماکنی (ونحن اقرب الیه منکم) بزلر اول
میتکاسزلردن ده یقین راقمز اول میت ننك حالنی بلماکده آننك دنیادن نیچوك چقارنی
بلماکده اهل جنت می یاکه اهل نارمی موندین غیری حاللرنی بلماکده (ولکن لا
تبصرون) لکن سزلر بنم بوروشلی بلماکم چه بلمایسزلر (فلولا) بس شمدی (ان
کنتم غیر مدینین) اکر سزلر مقهور بولسانکز ارادتمز تحتنده (ترجعونها) قایتارغوچی
اولونکزلر اول میت ننك جاننی کیروتنینه (ان کنتم صادقین) اکر بو دعواده راستلاردن
اولسانکز بلکه بزننك تحت ارادتمزده مقهورلرسز یاکه مرحوملرسز اول میتننك آخر
صولووندہ نیچوك اولورنی بلماس سزلر نته که آنی ابتداء تخلیقده بلمادکڭز کبی تحقیقا
اول میت ننك اوّلکی بلدوکمز کبی آخرنی بلدوکمزنی کورونك (فامّا ان کان) بس
اما اول میت بولاسی بولسه (من المقرّبین) الله تعالی یه ورسولینه ایمان کلتوروب
عبادتلار قیلوب بزلرکا قربت قیلوچی بنده لردن (فروح) اول میتکا راحتلك اورونلار

بار در

باردر (وريحان) خوش رزق وخوش ايسلى نعمتلر واردر (وجنة نعيم) نعيم اوجماحنك باقچه لر بولغوچيدر اول ميت ننك قبردن قوبدوقى حالنى بيان ايلاب بيورديكه (واما ان كان) اما اگر ميت ننك قبرندن قوبدوقنك بولاسى بولسه (من اصحاب اليمين) نامه لرى اونك طرفندن كلمشلر جمله سندن اولوب اوجماحغه كرورسه (فسلام لك) اى ميت سنكا سلام عليكم ديدوكى تحيت اولدر (من اصحاب اليمين) اوزنك كبى نامه لارى اونك طرفدن كلوب اوجماحغه كرگان بنك لاردن سلام عليكم وعليكم السلام ديدوكى تحيت لر اولغوچيدر (واما ان كان) اگر اول ميت بولاسى بولسه (من المكذبين) اولماسدن اوّل الله تعالى نى وپيغمبرنى يالغانغه توتقوچيلاردن اولورسه (الضالين) آزغونلاردن وآزدرغوچيلاردن (فنزل) بس آنكا حاضر بولغان نرسه يعنى اچور رمز آنكا (من حميم) جهنم ننك اسى صووندان (وتصلية جحيم) دخى جحيم تموغنك تورماقلق برلان (ان هذا) بدرستى كه بوايتلگان ايكى مقام (لهو) بدرستى كه اول ايكى مقام (حق اليقين) اضافة الموصوف الى الصفة در شكسز حقدر (فسبح) بس اى محمد عجبلن الله تعالى ننك حكمتلارنى وقدرتلارنى كورمك ايله عجبلانب سبحان الله ديكل (باسم ربك) سبحان الله ديو تعجب ايتما كلكنك اى محمد ربنك اسميدر (العظيم) ذاتينك وصفاتينك اولربنك اولوغدر بولفظلر ايله سوره نى الله تعالى ننك تمام اتماكنك حسن الاختتام در

﴿ سورة الحديد مكية وهى تسع وعشرون آيات ﴾

بســــــــــــــم الله الرحمن الرحيم

(سبح لله ما فى السموات والارض) يعنى تعجب ايلايوب پاكلاديلار وتنزه ايلاديلار اول الله تعالى نى كل مخلوقاتلر ذاتندن وصفاتلارندن پاكلانوب وتنزه ايلايوب سبحان الله العظيم وبحمده ديديلر كوكدا گى فرشته لر ويردا گى مؤمنلر الله تعالى ننك سبح لفظى ايله سوره نى ابتدا ايلمكنك براعت استهلالدر دايم بنك لر اول الله تعالى يه تسبيح تحميد ايلامكرينه (وهو) اول الله تعالى (العزيز) بى نظير وبى مثال ملكنك غالب وقاهردر (الحكيم) آخرنى بلوب اش قيلغوچى ويراتقوچى الله تعالى در (له) اول الله تعالى غه مخصوصدر (ملك السموات والارض) كوكلردا گى ملكتلر ويردا گى ملكتلر حاصل يردا گى وكوكدا گى نرسه لر بارچه سى الله تعالى ننك در (يحيى) ترگزور اول

الله تعالى يراتماقى ايله (ويميت) يراتدوقنى اولتورور (وهو) اول الله تعالى (على كل شىء قدير) هر نرسه‌لار اوزارينه قادردر يعنى ترگزمكنه واولتورمكنه قادر الله تعالى در (هو الاول) اول الله تعالى اوّل‌لرننك اوّليدر بدايتسز (والاخر) آخرلرننك آخريدر نهايتسز (والظاهر) بلماكى آشكاره دربنده‌لره ادله حواس ظاهره ايله ظاهر عالمدن قراب وفكرلاب بلنه در الله تعالى ننك ظاهرلكى ياكه بنده‌لرننك ظاهرلرنى بلگوچى الله در (والباطن) بلماكى بلنه در بنده‌لره حواس باطنه ايله ياكه بنده‌لرننك كونگلنداگى حال‌لرنى بلاچيدر (وهو بكل شىء عليم) الله تعالى جميع اشيالرنى بلگوچيدر (هو الذى) اول آنچلاين الله تعالى در (خلق السموات والارض) يراتدى كوكلرنى ويرلرنى وآنداغى اولغان نرسه‌لرنى (فى ستة ايام) آلتى كون ننك اچنده يراتماقى ننك اوّلى يكشنبه كون ايردى آخرى جمعه كوننده يراتب نظام عالمنى تمام ايلادى (ثم) بو كوكلرنى ويرلرنى وآنلارده اولغان نرسه‌لرنى يراتدوقدن صونگره (استوى) غالب اولدى يراتماقده (على العرش) عرشنى يراتماقغه وآنده اولغان نرسه‌لرنى يراتماغه (يعلم) بلور اول الله تعالى (ما يلج فى الارض) شول نرسه‌لرنى بلوركه كرر اول يرگا اولوكلردن ويغمورلردن (وما يخرج منها) اول يردن چقاچق اولنلرنى وآغاچلارنى بلور (وما ينزل من السماء) دخى بلور اول الله تعالى كوكدن اينه‌دوكى رحمتلرى وعذابلارى (وما يعرج فيها) دخى بلور اول كوكگه يوزبنه آشقان نرسه‌لرنى اينگو وياوز عمل‌لر كبى (وهو معكم) اول الله تعالى سزلر برله برگادر (اينما كنتم) كرك قايومكانده اولسانگزده (والله بما تعملون بصير) هر نه مكانده اولوب هرنى اشلادوكنگزنى بلوب كورگوچيدر (له) اول الله تعالى غه خاصدر (ملك السموات والارض) ير يوزنداگى وكوكلر يوزنداگى ملكتلر (والى الله ترجع الامور) اول الله تعالى صارى قايتقوچيدر بارچه اشلرننگ عاقبتلرى (يولج الليل) كرتور اول الله تعالى كيچه‌نى (فى النهار) كوندز اچنه يعنى كون اوزايوب كيچه قسقارور (ويولج النهار فى الليل) دخى كرگوزور اول الله تعالى كوندزلرنى كيچه اچنه يعنى كيچ اوزايوب كون قسقارر (وهو) اول الله تعالى (عليم بذات الصدور) كوكراكداگى مستور اولان اشيالرنى اعتقاداتدن واسراردن بلگوچيدر (امنوا) ايمان كلتورنگزلر (بالله ورسوله) الله تعالى گا والله تعالى ننك رسولينه (وانفقوا) دخى صرف

قیلونگزلار مال‌لارنگزنی (ممّا جعلکم مستخلفین فیه) شونچلاین مال‌لاره کم سزلار آنلار اورننه قایم مقام اولدنگز یعنی سزلردن اوّل بایلار کلدیلر دنیادان اوتدیلر نته که بعضلر یننك اسملرون ایشدوب بلورسز بعضیلرنی کتابلارده کوروب بلورسز نته که قارون ننك صارانلقی کبی‌نی وحاتم طایننك جوماردلغی کبی‌نی (فالذین آمنوا منکم) شونچلاین کمسنه‌لر کم ایمان کلتوردیلر محمد صلی الله علیه وسلم کا ای مکه جماعتلری (وانفقوا) صرف قیلدیلار مال‌لرنی الله تعالی یولینه اولان اشاره‌نته که ابو بکر صدیق وعثمان کبی وعبدالرحمن بن عوف کبیلر (لهم اجرٌ کبیرٌ) بولغوچیدر آنلاره آخرتده اولوغ جاللار (وما لکم) نی بولدی ای اهل مکه سزلاره (لاتؤمنون بالله) یعنی ای مکه جماعتلری هیچ بر منع ایتگوچی یوقدر الله تعالی گا ایمان کلتورماکنگزدن (والرسول) حال بوکم اول پیغمبرمز صلی الله علیه وسلم (یدعوکم) اوندایدر سزلرنی (لتؤمنوا بربکم) تنکرنگزگا ایمان کلتورونگلر دیو اوندایدر (وقد اخذ میثاقکم) شك سز آلدی الله تعالی سزلردن اشانماق عهدنگزنی یعنی الله تعالی جانلارمزنی یراتقاچ آنلاره خطاب قیلدیکه الست بربکم بلی شهدنا لانشرك بربنا انت خالقنا ورازقنا دیو جانلار جواب بیردیلار بونی میثاق کونی دیرلر (ان کنتم مؤمنین) اگر بولسانگز سزلر الله تعالی یه ایناںغوچیلاردان آندا غ اولسه آشغونگز الله تعالی یه ورسولینه ایمان کتوروركا (هو الذی) اول آنچلاین الله تعالی در (ینزل علی عبده) ایندردی قولی محمد صلی الله علیه وسلم کا (آیات بینات) اوز نتسنده واضح وغیرلرنی ایضاح قیلغوچی قرآن آیاتلرنی (لیخرجکم من الظلمات الی النور) سزلرنی چقارمقاوچون ایندردی اول قرآن آیتلرنی کفرلك قرانغولقندن ایمان نوری صاری (وان الله بکم) الله تعالی سزلرگا (لرؤف رحیم) البته الله تعالی بنده‌لرینه شفقت ورحم ایلاگوچیدر (وما لکم) نه نرسه منع ایلارکم سزلرنی ای اهل مکه یعنی هیچ برمانع یوقدر (الا تنفقوا) الله تعالی یولینه مال‌لارنگزنی صرف ایدرگا مانع یوقدر (فی سبیل الله) الله تعالی یولینه (ولله میراث السموات والارض) حالانکه سزلار اولار سزلر کوکدا گی ویردا گی نرسه‌لر الله تعالی یه میراث قالغوچیدر هیچ کمده نرسه قالماسدر بس الله تعالی یه یولینه انفاق ایلایوب کوب ثوابلارنی احراز قیلماقنگز اولیدر (لایستوی منکم) برابر اولماسدر

ای مهاجرینلر وانصارلر سزلردن (مَنْ أَنْفَقَ مِنْ قَبْلِ الْفَتْحِ) شول من برابر اولماسدر
الله تعالی یولینه صرف ایلادی مالنی مکه‌نی فتح ایتمازدن اوّل مکه‌نی آچدقندن گزین
انفاق ایلا گوچی ایله برابر دگلدر (وَقَاتَلَ) الله تعالی یولنك قبل الفتح توقشقوچیلار
ایله بعد الفتح اولان غازیلار برابر دگلدر (أُولَئِكَ أَعْظَمُ دَرَجَةً) قبل الفتح الله تعالی
بولینه مالّلارنی صرف ایلاگان غازیلار اولوغ درجه‌ومرتبه‌یوزندن شونچلاین کمسنه
لردن (مِنَ الَّذِينَ أَنْفَقُوا مِنْ بَعْدُ وَقَاتَلُوا) شونچلاین کمسنه‌لردن بعد الفتح مالّلارنی صرف
ایلاب غازیلق ایدانلردن اعظم در (وَكُلًّا وَعَدَ اللَّهُ الْحُسْنَى) هر ایکی طائفه‌یه الله تعالی
کور کام وعده‌لر قیلمشدر اوجماح ایله ودیداری ایله بس تبشیر بالجنة یعنی اوجماح
برله بشارت اون صحابه‌یه منحصر اولمادی تحت الشجره‌ده بیعت ایدانلر ایله منکده
اوچ یوز ایرانلره الله تعالی ننك وعده قیلماقیدر (وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ) ای ایکی
طائفه الله تعالی سزلارننك مالّلارنگزنی صرف ایدوب غازیلق قیلماقنگزنی خبردار در
هر ایکی طائفه‌ننك اجرلارنی ضایع ایلاماسدر (مَنْ ذَا الَّذِي) آنچلاین منلارنی بلور
وخبردار اولور (يُقْرِضُ اللَّهَ قَرْضًا حَسَنًا) کمدر الله تعالی یولنك مالّلارنی انفاق قیلور
الله تعالی دن اجر امید ایدوب قرض حسنه منزله سنك یعنی مال‌لرنی صرف ایدارلر
الله تعالی یولنك مسجدلر ومدرسه‌لر بنا ایلامك کبی (فَيُضَاعِفَهُ لَهُ) بس آننك اجرنی
کوب زیاده قیلور ودوچندان قیلور اوندن یتی یوزه وارانچه قوله تعالی مثل الذین
ینفقون اموالهم فی سبیل الله کمثل حبة انبتت سبع سنابل فی کل سنبلة مائة حبة الایة (وَلَهُ
أَجْرٌ كَرِيمٌ) بولغوچیدر اول مالنی خدای تعالی یولینه صرف ایدانلاره حرمتلی جاللر
ومرتبه‌لار (يَوْمَ) شول کونك بولغوچیدر اول منفق‌لره اجر کریم (تَرَى) کوروسن
ای محمد (الْمُؤْمِنِينَ) مؤمن ومنفق ایرانلرنی (وَالْمُؤْمِنَاتِ) دخی کوررسن مؤمنات
منفقات خاتونلرنی (يَسْعَى نُورُهُمْ بَيْنَ أَيْدِيهِمْ) یوکورر آنلرنك انفاق نوری آلدولرندن
(وَبِأَيْمَانِهِمْ) دخی اونکلارندن آندن مراد جمیع جوانبلرندن نورلری بالقب ترور (بُشْرَاكُمُ
الْيَوْمَ) فرشته‌لر ایدورلر سونچ در سزلاره بوکون (جَنَّاتٌ) کرونگزلر اوجماح یورطنك
اولغوچی باقچه‌لره (تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ) آقار اول باقچه‌لرننك آستلارندن یلغه‌لار
(خَالِدِينَ فِيهَا) منگو بولغان حالك سزلر اول باقچه‌لرده (ذَلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ) بو نورلرنك

جمیع

جمیع جوانبلرننک اولماقی اوجماعده ابداولماقلاری اولوغ قول اوستون اولوب مقصود
لرینه ایرشماکدر (یوم) شول مؤمن ومؤمناتلرننک نورلری بیوردکی (یقول المنافقون
والمنافقات) ایتورلر اول منافق ایرانلار ومنافقه خاتونلار (للذین آمنوا) آنچلاین ایمان
کلتوروب اعمال صالحه لر قیلغانلره (انظرونا) قرانکرلر بزلرصاری (نقتبس من نورکم)
فایده آلایق سزلرننک نورنکزدن تاکه سزلرننک مبارک یوزلرنکزه بقارساق بزلره
چوق چوق راحتلك ایرشادردیرلر (قیل ارجعوا وراءکم) دینلور اول منافق ایرانلره
ومنافقه خاتونلاره قایتونکزلر دنیاصاری تاکه بزلرکبی اعمال صالحه لرنی اخلاص ایله
اشلایه سزلر بوایتلماکی منافقلره استهزا اوچوندر (فالتمسوا نورا) امید ایدوب ازلانکزلر
بزچالایون نورلی اولماقنی (فضرب بینهم بسور) بس قیلنور اول مؤمنلر ایله منافقلرننک
آراسنده بر پرده اول اعراف عالمیدر (له) بولغوچیدر اول اعرافننک (باب) اشکلری
(باطنه فیه الرحمة) اول اعرافننك مؤمنلر جهتنده الله تعالی ننك رحمتلاری چوقدر
یعنی اوجماح یورطیدر (وظاهره من قبله العذاب) اول اعرافننك منافقلار جهتنده
عذابدر یعنی تموغ یورطیدر (ینادونهم) قچقرورلر اول منافقلر مؤمنلرکا اعرافننك
طشندن (الم نکن معکم) ایا بولمادقمی بزلر سزلر ایله دنیایورطنده روزه توتغوچی
وزکات برکوچی وسائر اعمال شرعیه لرمزده شریکلر ایدوك (قالوا بلی) ایتورلار مؤمنلر
بلی بولدنکز اعمال ظاهرده بزننك کبی (ولکنکم فتنتم انفسکم) لکن سزلر دنیا
یورطنده اوزنکزنی نفاقغه وشهوت کا کرفتار قیلدونکز اوز جانکزغه اوزنکز فتنه
ایلادونکز (وتربصتم) مؤمنلرننك هلاك اولماقینه کوز توتدونکز (وارتبتم) شك
قیلدونکز دین اسلامده (وغرتکم الامانی) آلدادی سزلرنی دنیا مقصودلری (حتی جاء
امر الله) الله تعالی ننك امری کلانچه یعنی اولوم کونی کلانچه دنیایه مغرور اولدنکز
(وغرکم بالله) دخی آلدادی سزلارنی الله تعالی یه اخلاص ایله توبه ایلامکدن (الغرور)
شیطان یعنی شیطان سزلرنی آلدادی الله تعالی ننك رحمتی چوقدر بوکون توبه ایلاماسنك
یارون ایدارسن دیوبیله وسوسه یه آلدانوب جمیع عمرنکزنی بلاتوبه اوتکاردونکز
(فالیوم) بوکون (لا یؤخذ منکم) آلونماسدر سزلردن (فدیة) مال بروب یولماق وهم
سزلره شفاعتچی یوقدر (ولا) دخی یوقدر یولماق وشفاعتچی بولماسدر (من الذین

كفروا)ظاهرده وباطنده كافر اولديلر (مأويكم النار) سزلرننك قرار قيلاچق يرنگز اوتدر(هى)اول اوت (موليكم) اوت سزننك ايانگزدر (وبئس المصير) نى ياوز اورلاچك اورندر اول اوت (الم يأن للذين امنوا) اياوقت بولماديمو بلى اولدى شونچلاين صحابه‌لركه دايم الاوقات مزاح سوزلارنى سوزلاشورلر يعنى آنلر مزاح سوزلرنى سوزلاشماكدن توبه ايلاسونلر زيرا آنلار الله تعالى‌يه وپيغمبره ايمان كلتورگانلر داندر (ان يخشع قلوبهم) كونكل لرى يومشاقلغينه وخضوعينه (لذكر الله) الله تعالى‌نى ياد ايتمك ايله (وما انزل من الحق) وآنلرغه اينگان حق قرآننى اوقماق واشتما كلرى ايله(ولاتكونوا) بولمانگزلر اى مؤمنلر (كالذين اوتوا الكتاب من قبل) قرآندن اوّل كتاب بيرلگان كشيلر كبى يهوديلر ونصرانيلر كبى (فطال عليهم الامد) بس اوزون بولدى زمان اوّلده كتاب بيرلگان كشى‌لر برله پيغمبرلرننك آراسى (فقست قلوبهم) بس پيغمبرلردن آير ولوب اوزاق تورماق سببلى آنلرننك كونكل‌لرى قاره بولدى دنياغه ميل ايدوب كتاب الله دن وانبيالارننك مواعظ لرندن اعراض ايدوب باطل اشلر وفايده سز مزاح لر ايله مشغول اولديلر (وكثير منهم) اول اهل كتاب ننك كوب‌لرى (فاسقون) توغرى يولدن چقغوچى اولديلار قساوت قلب لرى سببلى اوزلرينك آرالارنده علما وصلحاديب توهم قيلدوقى كشيلرينك حكم لرينه وهوالرينه ايارگوچى اولديلار (اعلموا) شكسز بلونگز وايشتونگزلر اى مؤمنلر (ان الله يحى الارض بعد موتها) بدرستى وراستى‌كه ترگوزر الله تعالى قش كونى اولدكى يرنى اولدكدين صونك ياز هواسى برله كذلك سزلرننكده اولدوكى كونكل لرنگزنى ترگوزر الله تعالى‌ننك ذكرنى ايتمك برله وقرآن اوقماق برله (قد بينا لكم الايات) شكسز روشان وبيان ايلادوك سزلره قرآن آياتلرنى (لعلكم تعقلون) شايد كم عقلنگز ايله ادراك ايلايه سزلر وعبرتلر آلاسزلر الله تعالى‌ننك كتابندن واحاديث رسول الله دان اعراض قيلوب اوزنگزننك خطافهمنگز ايله علما وصلحادن بولمغان كشيلرنك هواسينه تابع اولوب كتاب وسنت يولندان خارج اولوب ضلالت وبدعت يوللارينه توشمايه سزلر (ان المصدقين) بدرستى‌كه الله تعالى‌غه والله تعالى‌ننك رسولينه راستلاغوچى ايرانلر يا اشانب صدقه بيرگوچى ايرانلر (والمصدقات) دخى راستلاغوچى خاتونلار

یا اشانوب صدقه بیر گوچی خاتونلار (واقرضوا الله قرضا حسنا) الله تعالی غه قرض حسنه بیر گوچیلار یعنی طلب العلم لره وغازیلره نه که خدای تعالی بولنك یور گوچیلره مالّلارنی صرف ایلا گوچیلر (یضاعف لهم) دوچندان قیلنور آنلاره ثوابلار (ولهم اجر کریم) بولغوچیدر آنلره اولوغ یاللار آندن مراد اوجماهدر (والّذین آمنوا بالله) اول کشیلر کم ایمان کلتوردیلر الله تعالی کا (ورسله) اول الله تعالی ننك پیغمبرلرینه ایمان کلتوردیلر هرنه کم رسول الله غه مخالف اولغوچی سوزلردن وافعال لردن بیزار اولدیلار (اولٓئك) الله تعالی گا ورسوللرینه ایمان کلتوردوکی جماعتلر (هم الصّادقون) آنلاردر الله تعالی نی راستلاغوچیلار (والشّهداء عند ربهم) آنلاردر گواه لار قیامت کوننده الله تعالی ننك حضورنده اوتکان امتلر اوچون گواهلق بیر گوچیلر زیرا نوح علیه السلام قومی بزلر الله تعالی گا نوح علیه السلام غه ایمان کلتوردوك دیو دعوا قیلدو قلارنده محمد علیه السلام امتلری انا ارسلنا نوحا سوره سنی اوقوب گواهلق بیرور بیله دیو بدرستی که نوح قومی نوحنی تکذیب قیلدیلار دیو (لهم اجرهم) اولغوچی آنلاره اولوغ اجرلر (ونورهم) اجرلرینننك نورلاری بالقوچیدر (والّذین کفروا) آنچلاین کمسنه لر الله تعالی گا والله تعالی ننك رسولینه ایمانسز اولدیلر (وکذبوا بایاتنا) دخی یالغانغه توتدیلار قرآن آیاتارنی (اولٓئك اصحاب الجحیم) بو ایمانسز اولدقی جماعتلر جحیم دیدکی تموغ ننك اهل لریدر (اعلموا) بلونکزلر وا گاه اولونکزلار ای اهل ایمان (انّما الحیوة الدّنیا) بدرستی که وراستی که دنیاتر کلکی (لعب) باطل یعنی فایده سز اویوندر (ولهو) آخرته کرك اشلردن منع ایلا گوچیدر (وزینة) کوزلره مستحسن کورنگوچی قلیل النفع اولان شیئدر مگر دنیاننك نفعی شول کمسه لره در الله تعالی یه عبادت ایلادیلر وبار مالّلارنی خدای تعالی یولینه صرف ایلادیلر (وتفاخر بینکم) بر برنکز آراسنده بی فائده اولان ماقتانوشماقدر وماقتمقدر (وتکاثر فی الاموال والاولاد) مال ومنال واهل اولاد ننك کوبلکی برلن بی فائده مباهاتدر (کمثل غیث) بو دنیاننك زینتی مال ومنال واولادننك کوبلکی شونچلاین یغمور کبیدر (اعجب الکفّار) تعجب کاتوشردی ایکون ایکوچیلرنی (نباته) اول یغمور صویننك اوستورمکی ایکونلرنی واولانلرنی (ثمّ یهیج) موندین صونك قورور اول اولانلر (فتراه مصفرّا) کورورسن اول اولانلارنی صارغایغان (ثمّ یکون

خطأماً) ومونديين صونك بولور اول اولانلر صنغان واولغان قاودان اولغان (وفي الآخرة) بولغوچيدر عاصيلاره آخرتده (عذابٌ شديدٌ) قاتيغ عذاب (ومغفرةٌ من الله ورضوان) بولغوچيدر مطيع لره وتائب لره گناهلردن يارلقنما قلق ايلان والله تعالى دن راضيلقدر (وما الحيوة الدنيا) ايماسدر دنيا تروكلگى (الامتاع الغرور) بر آلدا ياچى قماچ كبيدر يعنى بوياوى تيز كيتدوكى كبيدر (سابقوا الى مغفرة من ربكم) مقدم آشقغوچى اولونگزلر تنگرنگز جل شأنه ننك يرلقماق اورنينه اول قايو اورندر مسجد وارماق كبى وجمعه نمازينه يورمك كبى وحجه وارماق وغزايه وارماق كبى (وجنة) ذخى آشقغوچى اولونگزلر باقچه آلمغه (عرضها كعرض السماء والارض) اول باقچه ننك كينكلگى كوكلر ويرلر كبى (اعدت) حاضرلندى اول باقچه (للذين آمنوا بالله ورسله) الله تعالى گا ورسول الله غه ايمان كلتورگان كشيلرگا (ذلك فضل الله) بندەلرينه بونچلاين باقچه بيرمك الله تعالى ننك فضليدر (يؤتيه من يشاء) بيرر اول فضلنى تلاگان بندەلرينه (والله ذو الفضل العظيم) اول الله تعالى اولوغ فضل صاحبيدر (ما اصاب من مصيبة في الارض) ايرشمادى هيچ قايغو يريوزنده يغمور يوقلغى كبى (ولا في انفسكم) اوزنگزگا ايرشمادى مرضلرى وموت اولاد واقارب لر كبى (الا في كتاب) مگر لوح المحفوظده يازلمشدر (من قبل ان نبرأها) اول يرنى ونفسنى ومصيبلرنى يراتماسدن اوّل (ان ذلك) بدرستيكه بو اشيالرنى لوح المحفوظده يازماق (على الله يسير) الله تعالى يه آساندر (لكيلا تأسوا) بونلر تقدير ايتولدى سزلر قايغورماسلقنگز اوچون (على ما فاتكم) سزلاردن اوتكان وبتكان دنيا نرسەلارى اوچون (ولا تفرحوا) دخى سزننك شادلانماسلقنگز اوچون (بما آتيكم) اول الله تعالى بيرگان دنيا نعمتلرى برلان (والله لا يحب) شكسز الله تعالى سوماسدر (كل مختال) هر دنيا مالى برله تكبرلك قيلوب حقدن باش تارتقوچى نى (فخور) دنيا مالى برله ماقتانغوچى نى (الذين يبخلون) شوندااق صارانلق قيلورلار (ويأمرون الناس بالبخل) وبيوررلر آدميلارنى صارانلق قيلورغه (ومن يتول) بر من يوز چوررا ولسه يعنى الله تعالى ورسول الله بيوردوقلارينه بويون صونماسه (فان الله هو) بدرستى كه وراستيكه اول الله تعالى (الغنى) هيچ بر نرسه گا محتاج ايرماسدور (الحميد) هيچ نرسه گا احتياج سز جميع كمالات برله اوكولمشدر

(لقد ارسلنا) شكسز يباردك بزلار (رسلنا) اوزمزننك پيغمبرلارمزنى (بالبينات) واضح وقوى معجزه‌لر ايله (وانزلنا معهم الكتاب) ايندوردك آنلاره كتاب‌لرنى حقنى بيان قيلماق اوچون وصوابنى باطل‌دن تميز ايتمك اوچون (والميزان) دخى ايندوردك ميزاننى (ليقوم الناس بالقسط) تاكه آدملر عدالت برله تعامل قيلورلر اوچون (وانزلنا الحديد) چقار رمز بزلر تيمورنى ارگوچى معدنلردن ياكه ايندردك تمورنى كوكدن يعنى تيمور معادننى كوكدن الله تعالى امرى ايله جبرائيل عليه السلام ايندردى يريوزينه تاكه يرده اوسوب چوق اولور چون علامهٔ زمخشرى كشافنك ذكر ايلامشدر تورت بركات كوكدن اينمشدر ديدى برسى تمور ايكنچسى اوت اوچونچسى صو تورتونچسى توزدر (فيه) بولغوچيدر اول تيمورده (بأس شديد) قاتى محكم‌لك آندان كوبه يصاب كيارلر ودخى آلت حرب‌لار قيلورلار قاچ كبى ملتوق وطوب كبى (ومنافع للناس) بولاردن غير آدميلره منفعتلرى چوقدر بالطه پچاقلر وپچقى‌لر وغيرى آلت‌لرنى تموردن قيلورلار (وليعلم الله من ينصره) البته الله تعالى كمه نصرت بيرورنى وكملر نصرتلى بولورنى آلات حرب‌لر ايله (ورسله) الله تعالى ننك رسولينه نصرت اولورنى (بالغيب) غايب‌دن بلگوچى الله تعالى در (ان الله قوى) بدرستى كه الله تعالى قوى در هر اشكا (عزيز) غالب‌در هيچ كم ننك نصرتنه محتاج ايرماسدر مؤمنلره جهادنى بيوردى اوزلارينه منافع آخرت ودنيانى حاصل قيلماق اوچون بيوردى (ولقد ارسلنا نوحا وابراهيم) بدرستى وراستى كه يباردوك بزلار حضرت نوح وابراهيم عليهما السلامنى (وجعلنا فى ذريتهما) دخى قيلدوق بزلر نوح ايله ابراهيم عليهما السلام ننك ذريت‌لرندن (النبوة) پيغمبرلرنى يوسف وموسى وهارون كبى وداود وسليمان وصالح كبى (والكتاب) دخى تورات كتابنى قيلدوق وانجيل وزبور وقرآن كبى بدرستى كه بو پيغمبرلر ابراهيم ذريتندن ايردى (فمنهم) بس اول ابراهيم ذريتندن اولغوچى قوم ننك بعضيلرى (مهتد) توغرى يولغه كونگوچيلر اولديلار (وكثير منهم فاسقون) كوبراكلرى اول ابراهيم عليه السلام ذريتندن اولانلر اولوب احكام انبياغه انقياد قيلغوچى يولدان چققوچى اولديلار (ثم قفينا على آثارهم) موندين صونك ابراهيم ونوح عليهما السلام ننك امتلارينك آرتندن آنلارننك ازنچه (برسلنا) اوزمزننك ايلچيلرمزنى يباردوك حنظل

بن صفوان کبی وشعیا کبی ونون کبی (وقفینا بعیسی ابن مریم) ودخی آنلار آرتوندن
مریم اوغلی عیسی علیه السلامنی (واتیناه الانجیل) وبیردوك اول عیسی علیه السلامغه
انجیل کتابنی (وجعلنا) دخی قیلدوق بزلر (فی قلوب الذین اتبعوه) اول عیسایه تابع
اولغان کشیلرنك کونکللرینه (رأفة) یومشاقلقنی (ورحمة) بر برینه شفقتنی (ورهبانیة
ابتدعوها) یعنی مطعم ومشرب وملبس نی ومنکح نی وخلایقدان انقطاع نی اوزلری اختراع
وابداع ایلدیلر (وما کتبناها علیهم) یازمادوق بزلر یعنی بیورمادق آنلارنی رهبانیت
اولورغه یعنی قاره طون اولورغه (الا ابتغاء رضوان الله) مگر بیوردوق آنلاره الله تعالی نك
رضالقنی طلب قیلماقنی (فما رعوها) بس رعایه قیلمادیلار آنلار الطاعت نی وملت نی
(حق رعایتها) حق رعایه ایلامادیلار بلکه افراط وتفریط ایلدیلر (فاتینا الذین امنوا)
بس بیردوك آنلارننك ایمان کلتورگانلرینه (منهم) اول ایمان کلتورگانلردن (اجرهم)
یاللارنی یعنی آنلارنی اوجماح اهلندن دیو حکم ایلادوم (وکثیر منهم فاسقون) اول اوتکان
امتلرننك کوبراکلری الله تعالی یولندن چقغوچی اولدیلار (یاایها الذین امنوا)
ای عیسی یه وموسی یه علیهما السلام ایمان کلتوردوکی کمسنه لر (اتقوا الله) قورقونگز
الله تعالی دن (وامنوا برسوله) دخی ایمان کلتورنگزلر الله ننك رسولی محمد صلی الله علیه
وسلم گا (یؤتکم کفلین من رحمته) بیرور سزلره الله تعالی ایکی اولوش رحمتنی بری
اوز رسوللرنگزه ایمان کلتوردونگز اوچون ایکنچیسی محمد علیه السلامغه ایمان
کلتوردونگز اوچون (ویجعل لکم نورا) قیلور الله تعالی آلدونگزده نورنی (تمشون به)
یورورسز اول نور ایلان صراط کوپرسندن ابن عباس ایدی نوردان مراد قرآندر
یعنی قرآن یولی ایله یورر اولسانگز قرآن سزلرنی الله تعالی گا واصل ایلار (ویغفر لکم)
یارلقار سزننك گناهنگزنی (والله غفور رحیم) اول الله تعالی در بندهلرننك گناهلرنی
عفو ایلایاچی وبندهلرینه رحیم ایلایوب تموغدان آزاد ایلایاچیدر (لئلا یعلم اهل الکتاب)
تاکم بلماکلك اوچون کتابلار اهللری (الا یقدرون) قادر ایرماسلاردر اول
اهل کتابلار (علی شیء) هیچ بر نرسهیه قادر اولمازلاردر (من فضل الله)
الله تعالی ننك فضلنی اوزلرندن حاصل قیلماقغه (وان الفضل بید الله) یعنی فضل
ایلامك وبر بنده سنی عالم ایلامك پیغمبر واولیا ایلامك بارچهلاری الله تعالی

ایرکنده واختیارنده در (یُؤْتِیهِ مَنْ یَشَاۤءُ) بیرور الله تعالی فضلنی قایو بنده سینه تلاسه
نته که محمد علیه السلام نی مکه و مدینه عربلرندن آرتوق عالم ایلاب اوزینه حبیب
ایلادی (وَاللّٰهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِیمِ) اول الله تعالی اولوغ فضلننك صاحبیدر ذو الفضل العظیم
دیو الله تعالی سوره نی تمام ایلامکی کمال رعایه حسن الاختتام در

﴿ سورة المجادلة مدنیة وهی اثنان وعشرون آیات ﴾

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیمِ

(قَدْ سَمِعَ اللّٰهُ) شك سز ایشتادر الله تعالی (قَوْلَ الَّتِی) آنچلاین خاتون ننك سوزنی
(تُجَادِلُكَ) ای محمد سنی قاضی ومرافع الیه ایتادر (فِی زَوْجِهَا) اول خاتون ایری ننك
ایدوکی سوزلرندن سنی مرافع الیه ایدوب قاضی ایتادر روایت در صامت اوغلی
اوس برکونی خاتون خوله بنت ثعلبه گا آچیغی کلدی هم ایدی انت علی کظهر امی
دیدی یعنی ای خاتون سن بنکا آنام ننك آرقاسی کبی اولدونك دیدی زیرا جاهلیت
زماننده بو ظهار لفظی ایله فرقت واقع ایدی خاتون ابدی حرام ایدی اوس بو اشدن
اوکوندی زیرا خاتونی خوله بیك صلولاردان وهم بای ایدی هر ایکسی یغلاشب پیغمبریمز
قاتینه وارد یلار ایدیلر یا رسول الله تعالی بز لره ابدی حرام اولماز لقنی الله تعالی دن
صوراغل دیدیلر الله تعالی آنلاره کفارت آیتنی ایندردی نته که توبانده او قولور
الله تعالی قد سمع الله دیب سوره نی ابتدا ایلامکنده براعت استهلال در زاری لق
ایلاگوچیلر ننك دعالارنی قبول ایده چیدر (وَتَشْتَكِی اِلَی اللّٰهِ) زاری لق ایتادر اول
خوله ثعلبه قزی الله تعالی یه بیله دیو یارب بنی حلال زوجمدن آیرماغل ودخی صبی
بالالارمنی یتیم ایلامکل (وَاللّٰهُ یَسْمَعُ) اول الله تعالی ایشتکوچیدر (تَحَاوُرَكُمَا) سز ایکی
زوج ننك قایتشماقنکزنی (اِنَّ اللّٰهَ سَمِیعٌ بَصِیرٌ) بدرستی که الله تعالی بلاکیف بنده لرننك
حال لرنی واقوال لرنی بلگوچیدر وکورگوچیدر (اَلَّذِینَ یُظَاهِرُونَ مِنْكُمْ مِنْ نِسَائِهِمْ)
آندایون کشی لرکم خاتونلارنی ظهار قیلورلار یعنی خاتونلارینه ایتورلر سن بنکا
آنام ننك آرقاسی کبی سن یاقورصاقی کبی یابوطی کبی یافرجی کبی یاکه آندن
غیری دشنام لفظ لر برله سوکسه لر خاتونلرنی مثلا خاتونینه ایتور بن سننك آنانکنی
جماع ایدایم دیماك کبی کراك عربی لفظ ایله اولسون کراك فارسی لفظی ایله کراك

روسی وافرنج لغتلری ایله سو کسه لر بارچه لری ظهار حکمینه کرور (ماهن امهاتهم) ایماسدر اول خاتونلری آنلارننك آنالری (ان امهاتهم) ایماسدر آنلرننك آنالری (الا اللائی) مگر اول خاتونلردر آنالاری (ولدنهم) آنلرنی توغردی اول خاتونلر (وانهم) بدرستی که اول ظهار قیلدوقی کمسنه لر (لیقولون) البته ایتورلر (منکرا من القول) شریعت کا موافق سز سوزنی (وزورا) ظاهر یالغان سوزنی ایتورلر (ان الله لعفو غفور) بدرستی که اول الله تعالی بنده لرننك کناهلرنی عفو ایلایاچیدر ویارلقاغوچیدر بواورنده کفارت ایله (والذین یظاهرون من نسائهم) شونچلاین ایرانلرکه خاتونلارنی ظهار قیلورلر (ثم یعودون لما قالوا) موندین صونك قایتورلر الفت کا اوکونورلر ایتدکی سوزلرینه (فتحریر رقبة) بس کرا کدور اول قایتقوچی لره ظهار گناهنه کفارت اوچون بر قول آزاد ایلاماك کراکدر اول قول امام اعظم مذهبیدور امام شافعی مذهبنده قل مؤمن اولماق شرطدر (من قبل ان یتماسا) جماع قیلماسدن اوّل قلنی آزاد ایلاسون (ذلکم) بس سزلره ظهار اوچون قول آزاد ایتماك بر له (توعظون به) وعظ لانورسز وبیورلورسز (والله بما تعملون خبیر) الله تعالی سزننك قیلدوقی عمللرنکزدن خبردار در (فمن لم یجد) بس برا گو تابماسه قل آزاد ایتارگا مال (فصیام شهرین متتابعین) بس واجبدور آنکا ایکی آی توتوش روزه توتماقی هر آی لری اوتوز ارکوندن اولسون حتی که ایللی توقز کون روزه توتوب بر کونی آچسه ینکادان آلتمش کوننی تمام ایلاسون (من قبل ان یتماسا) جماع قیلماسدان اوّل بولسون روزه توتماقی (فمن لم یستطع) اگر اول من روزه توتارغه قادر اولماسه مرض اوچون یاقار تلغی اوچون یافرط شهوت اولوب جماع غه صبره قادر اولماسه (فاطعام ستین مسکینا) بس واجبدور آنکا آلتمش مسکینه طعام بیرماك شهرنده قایو آشلقنی کوبراك آشارلار شوننك اونندن یا اوتماکندن تورت گر اونکا بیرماك لازمدر (ذلك) بواشلرننك بولای بیورلماقی (لتؤمنوا بالله ورسوله) سزلرننك ایمان کلتورمکنکز اوچوندر الله تعالی یه وآننك پیغبرینه (وتلك) اوشبو منکورات حکملر (حدود الله) الله تعالی ننك بیان قیلغان چیکلری در (وللکافرین عذاب الیم) بولغوچیدر کافرلره ومکذب لره قاتی رنجداچی عذابلر (ان الذین یحادون الله ورسوله) بدرستی که

اول

اول کشیلر کم مخالفت قیلورلر الله تعالی ورسول الله چیکندان باشقه بر چیک چقاررلر
(کبتوا) یوز توبان قیلنورلر وهلاك اولورلر (کما کبت الذین من قبلهم) نته که
یوز توبان اولوب هلاك اولدیلار اوّلگی پیغمبرلرنك امتلری انبیالرنك چیكلرینه
خلاف قیلدقلاری اوچون (وقد انزلنا آیات بینات) شکسز ایندردك بزلر روشان
بولغوچی آیاتلرنی بس خدا ورسول الله ننك حدودلارینه ایارنگزلر ورسول الله ننك
حدودلرندن تجاوز ایلاب علماء صورتنده گی صوفی جهلالرننك رسمینه ایارمایه سزلر
(وللکافرین) بولغوچیدر کافرلره (عذاب مهین) خورلقغه توشرگوچی عذابلر
(یوم) قیامت کوننده (یبعثهم الله جمیعا) قوبارور الله تعالی آنلارنی قبرلرندن
بارچه لرنی (فینبئهم بما عملوا) بس خبر بیرور الله تعالی قیلغان اعماللرندن (احصاه الله)
صایدی الله تعالی اول اعماللرنی یعنی الله تعالی ننك علمی احاطه قیلدی اول اعماللرنی
(ونسوه) آنلار اوزلری اونتدیلر قیلغان اعماللرنی (والله علی کل شیء شهید)
اول الله تعالی هر بر نرسه لرگا حاضردر هیچ نرسه آنگا مخفی دگلدر (الم تر) ایا
کورمازمی سز یعنی کورورسز وبلورسز (ان الله) شکسز الله تعالی (یعلم ما فی
السموات وما فی الارض) بلور الله تعالی کوکداگی ویرداگی نرسه لرنی (ما یکون)
بولماسدر (من نجوی ثلثة) اوچ کشی بری بری ایله یاشرون سوزلاشور (الا هو
رابعهم) مگر اول الله تعالی آنلار قاتونده تورتنچی کشی کبیدر آنلارننك سوزلرنی
بلگوچیدر (ولا خمسة الا هو سادسهم) یوقدر بری بری ایله یاشرون سویلاشکوچی
بش کشی مگر الله تعالی آنلارننك آلتنچیسی منزله سنده آنلارننك سوزلرنی بلور
(ولا ادنی من ذلك) یوقدر بو منکور عددلردن کیم بر یا ایکی کبی (ولا اکثر)
یوقدر بومنکور عدددن کوب (الا هو معهم) اول الله تعالی آنلار برله برگادر جمیع اقواللار
وافعاللرنی بارونی بلور (اینما کانوا) هر قایو اورنلارده بولسه لارده (ثم ینبئهم)
موندین صونك خبر بیرور آنلاره (بما عملوا) قیلغان عمللرندن (یوم القیامة) قیامت
کوننده (ان الله بکل شیء علیم) بدرستی که وراستی که الله تعالی هر نرسه نی بلگوچیدر
(الم تر) ایا کورمزمی سز یعنی کورورسز وبلورسز (الی الذین نهوا) شول کشیلرنی
نهی ایتدیلر (عن النجوی) مؤمنلر آلدونده یاشرون سویلاشماکدان بو آیات ننك

سبب نزولی اول ایدی که مدینه ده بولغوچی یهودیلر ومنافقلر بری بری ایله یاشرون
سوزلاشورلر ایدی وکوزلرنی قصوشوب بر برینه اشارت ایدرلر ایدی مؤمنلر
بو حاللرنی کوروب قورقارلار ایدی بیله دیو مسلمانلار عسکرینه شوچی اولوب فتنه
قوبارورلار دیو الله تعالی آنلرنی بوندای یاشرون سویلاشما کدن نهی ایلادی بونلر نهی
لنمادیلار (ثم یعودون) نهی دن صونك قایتور اولدیلار (لما نهوا عنه) آندین منع لانگان
اشلارینه (ویتناجون) یاشرون سویلاشور بولدیلار (بالاثم) گناه بولور سوزلرنی
(والعدوان) مؤمنلره دوشمانلقنی (ومعصیت الرسول) پیغمبر علیه السلام غه خلافلق
قیلماقلقنی (واذا جاؤك) هرقچان سنکا کیلسه لر ای محمد (حیوك) اوکارلر سنی
ای محمد یعنی سنکا ملاقات اولوب سلام بیرملك اورنینه (بما لم یحیك به الله) خدا آننك
برله تحیه قیلمغان سوز برلان السلام علیکم اورنینه علیکم السام دیرلر معناسی بو در ای
محمد اولوم سنکا اولسون دیماکدور (ویقولون فی انفسهم) ایتورلر اول منافقلار اوز
آرالارنده (لولا یعذبنا الله) هلاشمدی الله تعالی بزلرنی عذاب ایتارمو ایکان (بما نقول)
بزلر ایتکان سوز سببلی بزلرنی یعنی اگر پیغمبر اولسه ایردی الحال بزلر ایتدوکی
سوزمز اوچون عذاب کلمایدر دیرلر ایدی (حسبهم جهنم) یتار آنلاره جهنم تموغی
(یصلونها) کرورلر اول جهنم تموغینه (فبئس المصیر) بس نی عجب یمان بارا چق
یر در اول جهنم (یا ایها الذین امنوا) ای آندایون ایمان کلتوردوکی کمسنه لر (اذا
تناجیتم) هرقچان سویلاشور اولسانگز (فلا تتناجوا) بس سویلاشمانگزلر (بالاثم) گناه
اولور سوزلرنی (والعدوان) مسلمانلاره دوشمانلق اولور سوزلرنی (ومعصیت الرسول)
پیغمبرگا معصیت ومخالفت اولور سوزلرنی (وتناجوا) سویلاشونگزلر (بالبر) ایذگولك
سوزلرنی (والتقوی) کفر وبدعت ومعصیت دن صاقلانماق سوزلرنی (واتقوا الله)
قورقنگزلر الله تعالی ننك قهرندن (الذی الیه تحشرون) اول الله تعالی کم قیامت
کوننده آنکا محشور اولور سزلر (انما النجوی) شکسز گناه سوزنی سویلاشمك (من
الشیطان) شیطاندندر (لیحزن الذین امنوا) مؤمنلرنی حزن گا صالماق اوچون
(ولیس بضارهم) ایماسدر اول گناه سوزلارنی سوزلاگوچیلر ضرر تیکورگوچی ایماسلر
مؤمنلر اوزرینه (شیئا) هیچ بر نرسه گا (الا باذن الله) مگر ضرر تیکورورلار الله تعالی ننك

تلامکی برلان (وعلی الله فلیتوکل المؤمنون) الله تعالی اوزرینه ایتکل کم توکل قیلسون
مؤمنلر (یا ایها الذین امنوا) ای آنچلاین ایمان کلتوردوکی مؤمنلر (اذا قیل لکم) هر
قچان ایتلسه سزلرکا یعنی اوندالسانکز بر مجلسه اول مجلسده دینلسه سزلره (تفسحوا فی
المجالس) کینکلك قیلونکز مجلس لرنکزنی تا که کلکان کشیلر اولتورراوچون (فافسحوا)
بس کینکلك قیلونکز مجلس نی تا که صونکغی کلکان کشیلر اولتورراوچون تا که بر
برنکزکا یابشوب اورون بیراسزلر (یفسح الله لکم) بر برنکزکا یابشوب اورون بیرکاننکز
اوچون الله تعالی کینکلك قیلور سزلره اوجماحده (واذا قیل) اگر ایتولسه سزلره
(انشزوا) تورونکز نماز اوچون یا جهاد اوچون یا غیری خیراش اوچون (فانشزوا)
بس تورنکزلر (یرفع الله الذین امنوا منکم) کوتارونکی مرتبه ده در آنچلاین کمسنه لرکه
ایمان کلتوردیلر آنلار سزننك آرانکزده ای مدینه جماعتلری (والذین) دخی آنچلاین
کمسنه لر کوتارونکی مرتبه ده در (اوتوا العلم) بیرلدی آنلارغه علم لك (درجات) درجه لر
یوزندن کوتارونکی در نادانلاردان (والله بما تعملون خبیر) اول الله تعالی سزلرننك
قیلدوقی اعماللرنکزدن خبردار در (یا ایها الذین امنوا) ای آند ایون ایمان کلتوردوکی
کمسنه لر (اذا ناجیتم الرسول) هر قچان سوزلشور اولسنکز رسول الله برلان (فقدموا بین
یدی نجویکم) بس رسول الله ایله سویلاشماکنکزدن الکاری بیرونکزلر (صدقة)
صدقه نکزنی روایتدر ابن عباس دن پیغمبرمزدن سؤال صورغوچیلار چوق اولدیلار
هتی که آشارینه واچارینه مشقت اولدی الله تعالی تلادی پیغمبرندن مشقتلرنی سهل ایدار
اوچون قومه آیات ایندردی که ای مؤمن لر پیغمبرکا سؤال اوچون کرور اولسانکز
سؤالنکزدن الکاری صدقه بیروب بعده سؤاللرنکزنی صورانکز دیو امر ایلدی
(ذلك خیر لکم) سزلرننك بو صدقه نکزنی مقدم ایدوب بعده سؤاللرنکزنی صوراماقنکز
خیرلودر سزلره (واطهر) کناهلرنکزدن پاکلك در (فان لم تجدوا) بس اگر
تابماسانکز صدقه بیرورنرسه (فان الله غفور رحیم) بس بدرستی که الله تعالی سزلرننك
کناه لرنکزنی عفو ایلاب رحیم ایلاگوچیدر (ءاشفقتم) ایایارلی بولودن قورقامی
سزلر (ان تقدموا بین یدی نجویکم صدقات) پیغمبر ایله سویلاشمك لکنکزدن اوّل
صدقه لر بیرمك سببلی (فاذ لم تفعلوا) اگر قیلماسانکز بو صدقه بیرماکلکنی هر

زمانده (وتاب الله علیکم) تجاوز قیلدی الله تعالی سزلردن یارلی بولودن قورقمافنکزنی (فاقیموا الصلوة) بس قایم قیلونکزلر فرض نمازلارنی (واتوا الزکات) بیرنکز زکاتنی بو ایکی اشده نقصانلق قیلمانکزلار (واطیعوا الله ورسوله) الله تعالی یه ورسولینه اطاعت ایلانکزلر جمیع اوامرده (والله خبیر بما تعملون) الله تعالی خبردار درسزلرننك اعماللرنکزدن (الم تر) ایا کورمازمی سن ای محمد بلی کوررسن (الی الذین) شول کمسنه‌لرنی (تولوا) دوست توتدیلر (قوما) شونچلاین قومنی دوست توتدیلر اول منافقلر ویهودیلر ایردی (غضب الله علیهم) اچیغ قیلدی آنلره الله تعالی بو آیات منافقلر حقنده ایندی زیرا آنلر مؤمنلرننك سرلرنی یهودیلره ایتورلر ایردی (ما هم) ایماسدر اول منافقلر (منکم) سزلردن ایرماسدر ای مؤمنلر (ولا منهم) دخی ایرماسدر یهودیلردن بلکه ایکی آراده آرلی بیرلی یورکوچیلردر شوننك اوچون منافق اسمی برلان اسم لنمش لردر (ویحلفون) آند اچارلر اول منافقلر (علی الکذب) یالغان اورنغه روایت دربرکون پیغمبرمز صلی الله علیه وسلم عبدالله بن سلول کا ایدی زیرا اول منافقلرننك باشی ایردی یا عبدالله بن سلول سن بنی یارانلرننك ایلان سوکارسن یارانلری برله آنط اچدیلر بالله یارسول الله سزلرنی سوکدوکمز یوقدر (وهم یعلمون) حال آنکه اول منافقلر بلورلر آندلری ننك یالغان ایردوکنی (اعد الله) حاضرلادی الله تعالی (لهم) اول مغضوب منافق قوم اوچون (عذابا شدیدا) قاتی رنجد اچی عذابنی (انهم) بدرستی که اول مغضوب منافقلر یهودیلر (ساء ما) نی یاوزدر (کانوا) بولدیلر اول مغضوب منافقلر ویهودی قومی (یعملون) عمل قیلغوچی اولدیلار تحریف تورات کبی انبیالارنی اولتورماك کبی بزلر خدا ننك اوغلانلاری بمزدیما کلری کبی (اتخذوا ایمانهم جنة) توتدیلار اول منافقلر آندلرنی قالقان اول یالغان آند برله جان ومال لرنی صاقلارلار (فصدوا) بس منع ایتدیلر (عن سبیل الله) الله تعالی یولندن یعنی ایمانکلتورماکدن وقرآن برله عمل قیلماقدن منع ایتدیلر (فلهم عذاب مهین) بس آنلارغه در خورلقغه توشرگوچی عذاب (لن تغنی عنهم) آنلارغه فایده بیرماسدر الله تعالی ننك عذابندن قوتقارماسدر (اموالهم) آنلارننك مال لاری فایده بیرماسدر (ولا اولادهم) دخی بالالاری فایده بیرماسدر (من الله) الله تعالی ننك

عذابندن

عذابندن (شيئًا) هيچ بر نرسه‌گا (اُولئكَ اَصحابُ النّار) مونلاردر اوت ايالرى (هم فيها خالدون) آنلار اوتده منگو قالغوچيلاردر (يوم يبعثهم الله جميعًا) قيامت كوننده‌قوبارر الله تعالى آنلرننك بارنى (فيحلفون له) بس آنده آنط ايتارلر الله تعالى غه بزمؤمنلرمز ديو (كما يحلفون لكم) سزلره آنط ايتكان كبى (ويحسبون) گمان ايتارلر آنلار (انهم على شىء) اوزلرى يالغان ايمانلارنى برفايدالى شى در ديو (الا انهم هم الكاذبون) آگاه اولغل اى محمد آنلاردر چن يالغانچيلار (استحوذ عليهم) غالب اولدى اول منافقلاره (الشيطان) شيطان غالب اولدى (فانساهم) بس اونتدردى اول شيطان آنلارغه (ذكر الله) الله تعالى يادنى (اُولئكَ حزبُ الشيطان) بونلاردر شيطان لشكرى و تابع لرى (الا ان حزب الشيطان) آگاه اولغل بدرستى كه شيطان لشكرى (هم الخاسرون) آنلاردر آخرتده زيان كار اهل لرى (ان الذين يحادون الله ورسوله) بدرستى كه آنلار خلاف قيلديلار الله تعالى غه و الله تعالى ننك رسولينه (اُولئكَ فى الاذلين) مونلاردر خور و حقير لر جمله‌سندن (كتب الله) يازدى الله تعالى لوح المحفوظده (لاغلبن انا) البته غالب بولورمن ديو (ورسلى) منم رسول لروم غالب بولغوچيلاردر توقوش ايله ياحجت لر ايله (ان الله قوى عزيز) بدرستى كه وراستى كه الله تعالى قوتليدر حكمنده غالب اولغوچيدر (لا تجد قومًا) تابماس سن اى محمد شونچلاين قومنى (يؤمنون بالله واليوم الآخر) ايمان كلتوررلر اول جماعتلر الله تعالى غه وقيامت كونينه (يوادون) دوست توتقوچى ايماسلردر (من حاد الله ورسوله) الله تعالى كا ورسولينه مخالفت قيلغان كشيلرنى (ولو كانوا آباءهم) اگرچندينكه اول مؤمنلرننك اتالارى اولسه‌ده دوست توتماس لاردر (او ابناءهم) يا اوزلارينك اوغلانلارى اولسه‌ده (او اخوانهم) يا بر توغان قرنداشلرى اولسه‌ده (او عشيرتهم) يا اورغ لارى اولسه‌ده (اُولئكَ) اوشبو الله تعالى غه ورسول الله غه خلاف قيلغان كشيلرنى دوست توتماغان جماعتلر (كتب الله فى قلوبهم الايمان) ثابت قيلدى الله تعالى آنلارننك كونكل لرنده ايمانلنى (وايدهم) قوتلاندردى آنلارنى (بروح منه) اول الله تعالى دن بولغان رحمت برلان ياكه قرآن برلان وحجت لر برلان (ويدخلهم جنات) كركزور آنلارنى اوجماح يورطنده اولغوچى باقچه‌لاره (تجرى من تحتها) آغار اول

باقچه‌لر آستندن (الْاَنْهارُ) یلغه‌لر (خالِدینَ فیها) منکو بولورلار آنلار اول باقچه‌لارده (رَضِیَ اللّٰهُ عَنْهُمْ) راضیدر الله تعالی آنلاردن (وَرَضُوا عَنْهُ) ودخی راضی اولدیلار آنلار اول الله تعالی دن (اُولٰئِكَ) اوشبو جماعتلر (حِزْبُ اللّٰهِ) الله تعالی ننك لشکریدر آنلار دین اسلامه نصرت بیرورلر (اَلا اِنَّ حِزْبَ اللّٰهِ) آگاه اولغل ای محمد بدرستی که الله تعالی ننك حکمینه تابع اولغان جماعتلر (هُمُ الْمُفْلِحُونَ) آنلار در چن قوتلغوچیلار مفلحون لفظی ایله سوره‌نی الله تعالی ننك تمام ایتماکی حسن الاختتامدر نته‌که بلاغت اهلینه مخفی دکلدر تأمل

﴿ سورة الحشر مدنیة وهی اربع وعشرون آیات ﴾

بسم الله الرّحمٰن الرّحیم

(سَبَّحَ لِلّٰهِ ما فِی السَّمٰواتِ وَما فِی الْاَرْضِ) یر داکی وکوکداکی خلقلار الله تعالی نی جمیع نقصانات لردن ومخلوقاتلره مشابهتدن منزه ایلایوب سبحان الله العظیم وبحمده دیدیلار (وَهُوَ) اول الله تعالی (الْعَزیزُ) حکمنده غالب اولغوچی بی شبیه وبی نظیردر (الْحَکیمُ) هر اشلرنی بلوب قیلغوچیدر الله تعالی ننك سوره‌نی سبح لفظی برله ابتدا قیلماقنده براعت استهلال درشوننك اوزرینه که الله تعالی یه جمیع مخلوقات تسبیح وتقدیس ایلاگو چیلاردر (روایتدر رسول الله هجرت قیلوب مدینه کا کلگاچ بنی نضیر قبیله‌سی بر مصالحه قیلدیلار بوشرط ایله بنی نضیر رسول الله برلان محاربه قیلماسقه وهم یاردم بیرماسکا لکن اوزلری اهل کتاب ایردیلر رسول علیه السلام بدر توقشنده مشرکلره غالب اولدی بو بنی نضیر ایدیلر والله بزلر توراتده محمد ننك نعتنی کوردوك محمد هر بر توقشده غالب اولاچقدر آننك دینی قیامته دیکن قالاچقدر واحد توقوشنده مؤمنلر کاشکست بولماقنی کوروب شبه‌لاندیلار رسول الله غه عداوه‌نی اظهار ایلدیلر وعهدلرنی صندوردیلر آنلارننك اولوغی کعب بن اشرف ایردی چونکه بو کعب بن اشرف قرق آطلو یهودیلر برله مکه کا باردیلر وقریش برله عهد ایتدیلار رسول الله ضررینه براتفاقده اولوب ابوسفیان قرق قریش برله وکعب بن اشرف قرق یهودی برله مسجد حرامغه کردیلار رکن برله بیت آراسنده بر برندن عهد میثاق آلدیلر کعب یولداشلاری برله مدینه کا قایتدی وجبرائیل علیه السلام رسول الله غه بنی نضیر برله قریش ننك

عهد وپیمان لارنیدن خبر بیردی رسول علیه السلام کعب بن اشرف ننك رضاعی قرنداشی
محمد بن سلمه کا بیوردی کعب بن اشرفنی اولتوروركا محمد بن سلمه کعب نی حصاردن
تفرج قیلالق دیوب آلوب چقب اولتوردی وایرتاسون رسول الله بنی نضیر ننك اوستنه
باردی آنلار مدینه ننك بر طرفنده بر قلعه ده ایردیلر اول قلعه ننك اسمی زهره ایردی
پیغمبر علیه السلام ایدی شهرنکزدن چقنکزلر آنلار ایدیلر اولماکمز خیرلودر شهرمزدن
چقماقدن دیدیلر عبد الله بن ابی منافق آنلارغه یاشرون خبر صالدی حصار نکزدن
چقمانکز اگر توقش قیلسه لر بز سزننك طرفنکزدن مز و سزنی تاشلامامز و اگر سزلرنی
یرنکزدن یبارسه لر بز هم سزننك برله کتارمز بس شهرننك قپوغ لرنی بغلادیلر رسول
الله لشکری برله کیلب یکرمی بر کیچ قاماب یاتدی الله تعالی آنلرننك کونکل لرینه
قورقو صالدی مصالحه طلب قیلدیلار رسول الله آنلرغه کوچماکدن غیری اشنی قبول
قیلمادی آنلر شهرلرندن کوچماکنی قبول ایتوب صلح ایلدیلار زهره قلعه سندن
بعضیسی شامغه بعضیسی اذرعانغه کوچدیلر و بعضیسی اریحانغه کوچدیلر مگر
ابو الحقیق وحی بن اخطب اوزلرینك جماعتلری برله خیبرکا کوچدیلر شمدی زهره
قلعه سی خراب ومعطل در مدینه برله زهره قلعه سی ننك آراسی اون بش چاقروم اولور
الله تعالی آنلارننك حاللرندن خبر بیردی (هُوَ الَّذی) اول آنچلاین الله تعالی در (اَخرجَ
الَّذینَ کفروا) چقاردی کافر بولغوچیلرنی زهره قلعه سندن (مِنْ اَهْلِ الْکتاب)
بولوب ایدی اول کافرلر کتاب اهلندن یعنی توراب خوانلر ایردیلر (مِنْ دیارهم)
اوزلرینك مدینه قربنده اولان یورتلرندن (لاوّل الحشر) اول کوچب تارالغانلرندن
یعنی قلعهء زهره دن کوچب تارالماقلرنی اوّل حشر دیرلر ایکی یل تمام
اولدوقدن صونکره عمر بن الخطاب خیبره کوچب بارغانلارنی شام یورطینه قودی
مونی حشر ثانی دیرلر واخر حشرهم دیرلر (ما ظننتم) کمان ایتمادونکز سز
ای مؤمنلر (ان یخرجوا) آنلارننك زهره قلعه سندن چقماقنی زیرا آنلار اهل عزت
وعسکر اهللری ایردی وقلعه لری بیك محکم ایردی وقلعه لری ننك اچنده خرما
واوزوم باقچه لری تولوغ ایدی (وظنّوا) کمان ایتدیلار اول بنی نضیرلر (انّهم ما
نعتهم حصونهم) شکسز بزلارنی صاقلاغوچی قلعه لرمز در دیو قلعه مزه محمد عسکر
ایله کره آلمازدیدیلار اکر اون یل بزننك برله محاربه قیلساده بزننك آزغومز

بتماسدر دید یلار زیر ابارچه سی قلعه مز اچنده در دیدیلار (من الله) الله تعالی ننك
عذابندن قلعه مز صاقلار دیدیلا (فاتاهم الله) بس کیلدی آنلارغه الله تعالی عذابی
(من حیث لم یحتسبوا) آنلرننك کمان ایتمکان یرلارندن (وقذف) صالدی الله تعالی
(فی قلوبهم) بنی نضیرلر ننك کونکل لرینه (الرعب) قورقونی سیدلری کعب بن
اشرفنی اولتوردوکی سببلی (یخربون) خراب قیلور بولدیلار اول بنی نضیرلار
(بیوتهم) ایولارنی (بایدیهم) اوز قوللری برله (وایدی المؤمنین) دخی مؤمن لر
قولی برلان (فاعتبروا) بس عبرت آلونکزلر (یا اولی الابصار) ای فهم وبصیرت
ایالری بولغانلار (ولولا ان کتب الله علیهم) اکر تقدیر قیلماسه ایردی الله تعالی
آنلارغه (الجلاء) شهرلرندن چقب کیتماکنی (لعذبهم فی الدنیا) البته عذاب قیلور
ایردی آنلارنی اولتورمك برلان واسیر قیلماق برلان نته که بنی قریظه یهودیلارینه
قیلدوقی کبی (ولهم فی الاخرة) باردر آنلارغه آخرتده (عذاب النار) اوت عذابی
(ذلك) اوشبو آنلارغه کوچملك لك عذابی (بانهم شاقوا الله ورسوله) بدرستی که اول
بنی نضیرلر الله تعالی غه والله تعالی ننك رسولینه مخالف اش قیلغانلاری اوچوندور
(ومن یشاق الله) برکمسه مخالف اش قیلسه الله تعالی غه (فان الله شدید العقاب) بس
شك سز الله تعالی ننك عذابی اول من کا قاتیدر چونکه بنی نضیرننك باقچه لارنداغی
خرما آغاچ لارنی صحابه لر ننك بعضیلری کیسایوك بارچه سنی هلاك ایدایوك زیرا
یهودیلرننك علامتلری قالماسون دیدیلار وبعضی لاری ایدیلار کیسمایوك زیرا کافر
لردن توشکان اولجادر تقسیم ایدایوك دیدیلار الله تعالی آنلارنی مخیر قیلدی (ماقطعتم) شول
نرسه نی کم کیسدونکز ای مؤمن لر (من لینة) خرما آغاچندن یاغیری آغاچ لاردن
(اوترکتموها) یاکه کیسماینچه قویسانکز ای مؤمن لر اول خرما آغاچنی (قائمة)
تورغوچی (علی اصولها) اوز لر ییننك تامرلاری اوزارنده (فباذن الله) بس هر ایکسی
الله تعالی اذنی برله در ایکی اشنی قیلماق سزلره رخصتدر (ولیخزی الفاسقین) کیسماك
وکیسلمی قالغان نی الله تعالی ننك امرندن چقغوچی یهودیلارنی رسوای قیلماق اوچوندر
(وما افاء الله) شول نرسه نی کم قایتاردی الله تعالی (علی رسوله) اوزیننك رسولینه
(منهم) اول بنی نضیردن (فما اوجفتم) بس چاپمادونکز سز ای مؤمن لر یعنی جاولاشب

آلمادونكز (عَلَيْهِ)اول بنی نضیردن بلکه الله تعالی سزلره حرب قیلمایون بومال‌لارنی
سزلره فضلی ایله عطا ایلادی (مِنْ خَيْلٍ) هیچ بر آطنی چاولاشب آلمادنكز (وَلَا) دخیده
آلمادنكز(رِكَابٍ) هیچ توانی زیراز هره قلعه سی اون بش چاقروم یرایردی مدینه‌دن
بارچه‌لاری ییاغ باردی‌لار مکر رسول الله توا اوزارینه بنمش ایردی بس مدینه
جماعتلاری هیچ بر مشقت چکمایون بوقدر مال منال اوزرینه غالب اولدیلر بس پیغمبر
صلی الله علیه وسلم بواموالنی تقسیم ایلادی خمس اموالنی مهاجرین‌لره ویردی وقالغاننی
اوزی آلدی لکن خمس‌دن اوچ نفرانصارلره ویردی زیرا آنلر زیاده فقیرلر
ایردیلرابود جانه بن سماك ننك اورونه بیردی ینه سهل ابن حنیف اورغینه بیردی
وینه حارث ابن صامت ننك اورغینه ویردی غیری انصاریلره ویرمدی (وَلٰكِنَّ اللّٰهَ)
لکن الله تعالی (يُسَلِّطُ رُسُلَهُ) ایرکلو قیلور اوزیننك رسولنی (عَلٰى مَنْ يَشَآءُ) اول الله تعالی
اوزی تلاکان کشیلر اوستنه (وَاللّٰهُ عَلٰى كُلِّ شَىْءٍ قَدِيرٌ) الله تعالی هر اشلره قادردر
(مَآ اَفَآءَ اللّٰهُ) شول مال کم اولجا توشردن آنی الله تعالی (عَلٰى رَسُولِهِ) رسولی
اوزرینه(مِنْ اَهْلِ الْقُرٰى) قریه‌لرده وشهرلرده اولغان‌لردن یعنی بنی نضیردن وبنی
قریظه دن وبنی عرنیه دن وخیبردن وفدکدن وغیری بلاددن کلدوکی اولجالار
(فَلِلّٰهِ)بس الله تعالی گادراول مال (وَلِلرَّسُولِ) پیغمبرکادر اول (وَلِذِى الْقُرْبٰى) ودخی
رسول الله ننك یقین قرنداشلرینه‌در اول یعنی بنی هاشمه وبنی مطلبه‌در اول مال
(وَالْيَتٰمٰى) آتاسزلره در اوزی ناره سیده لردر کراك قایو قبائلدن اولسون
(وَالْمَسٰكِينِ) غایت محتاجلارغه‌در (وَابْنِ السَّبِيلِ) ودخی مالی اوزقاشنده اولمایان
غازیلرکا وحاجیلاره در(كَيْلَا يَكُونَ) بولماس سزلق اوچون بوتقسیم(دُولَةً)یورکوچی
اولماسون(بَيْنَ الْاَغْنِيَآءِ مِنْكُمْ) سزلرننك بایلارنكز آراسنده یعنی بایلاروکوچلی کشیلر
اوزلرینه آلوب فقیرلارنی بوش قالدرماسونلار اوچون (وَمَآ اٰتٰيكُمُ الرَّسُولُ) نه نرسه‌نی
کم کلتوردی سزلره پیغمبر اولجا مال‌لارینك تقسیمی کبی وغیراحکام‌لارنی (فَخُذُوهُ)
بس توتونكز آنی وقبول ایلانكز (وَمَا) شونچلاین حکم‌لاردن (نَهٰيكُمْ عَنْهُ) نهی قیلدی
آنی رسول الله اولجا مالینه خیانت کبی وآندین غیر منهیات شرعیه‌لارکبی (فَانْتَهُوا)
بس منع لانكز (وَاتَّقُوا اللّٰهَ) قورقونكز الله تعالی دن والله تعالی ننك رسولی ننك امرینه

خلاف قيلماقدن (انّ اللّهَ شديدُ العِقاب) بدرستی که وراستی که الله تعالی قاتی عذاب
ایاسیدر (للفقرآء المهاجرین) عجب ایلانکزلر فقراء مهاجرلرننك حالینه یعنی آنلاره
خاصدر اولجامالندن (الّذین) آنچلاین مهاجر فقیرلر (اُخرجوا) چقارلدی آنلار مدینه‌یه
کوچملك اوچون (من دیارهم) اوزلرینك مکه داکی یورتلارندن یعنی مکه کافرلری
آنلرنی پیغمبره ایمان کلتورکان اوچون یورتلارندن قوالاب چقاردیلار (واموالهم) دخی
مالّلارنی آلدیلار (یبتغون) استاربولدیلار اول مهاجرلار یورتلارنی ومالّلارنی ترك
ایدوب (فضلاً من اللّه) الله تعالی دن ثواب استاب (ورضوانًا) دخی الله تعالی ننك
رضالقنی استاب (وینصرون اللّه) مال منالنی ترك ایدوب کوچماکلری آننك اوچون
ایردی تاکم الله تعالی ننك دیننه نصرت بیرمك اوچون ایردی (ورسوله) ودخی الله
تعالی ننك رسولینه نصرت بیروب غازیلق ایلامك اوچون ایردی (اُولئك) بومهاجرلر (هم
الصّادقون) ایمانلرنده چن راست کشیلردر (والّذین) دخی آنچلاین کشیلردن عجب
لانکزلار آنلاره اولجامالی (تبوّؤ الدّار) حاضرلادیلار مهاجرلار اوچون مدینه ده
یورتلار آندن مراد انصاریلار در (والایمان) دخی قوّت برماکنی اول مهاجرلر اوزره
تاکه ایمان کلتوردیلر (من قبلهم) اول مهاجرلر کلمازدن اوّل یعنی مهاجرلر کلمازدن اوّل
یورتلرنی حاضرلدیلار ومساجدلری بنا ایلادیلر ایکی ایل مقدم (یحبّون) سیاربولدیلر
اول مدینه جماعتی (من هاجر الیهم) آنلرغه کوچوب کلکان کشی لرنی (ولا یجدون)
تابلماسدر اول مدینه اهلنده (فی صدورهم) آنلارننك کوکراکلرنده یعنی
قلبلرنده (حاجةً) آچیغ وحسد تابماس سن (ممّا اُوتوا) آنی کم اول مهاجرلره بنی نضیر
مالنی تقسیم ایلادی انصاریلره بیرلمادی یعنی اوزلرینه اولجامالی تکمادوکی اوچون
کونچیلك ایلامادیلار (ویؤثرون) دخی اختیار ایدارا اولدیلر اول انصاریلر (علی انفسهم
بلکه اوزمال لرنی مهاجرلاره صرف ایلادیلر (ولو کان بهم) اکرچند یکه بولسه ده
اول انصاریلرننك (خصاصةً) آچلقلری وحاجتلری اولسه ده مهاجرلره صرف ایلادیلار
(ومن یوق) برمن تقوالق قیلب الله تعالی دن قورقسه (شحّ نفسه) اماره سینه صارانلق
ایلاسون یعنی نفس اماره سی نه نرسه یه بیورسه آنکا خلافلق ایلاسون یعنی نفس
اماره زکات بیرماکنی وعشر بیرماکنی وغیری صدقه‌لر بیرماکنی اختیار ایلامازدر

سن آنكا خلافلق ايلايوب زكاتنى وعشرنى وغيرى صدقه لرنى بير گوچى اولغل ديما كدر (فَاُولٰئِكَ) بس اوشبو جماعت (هُمْ) آنلردر (الْمُفْلِحُونَ) آخرت عذابندن قوتلغوچيلر (وَالَّذِينَ جَاؤُا مِنْ بَعْدِهِمْ) دخى اولجامالى آنلاره دركلدى مهاجرين وانصارلردين صونك قيامت كونينه ديكن (يَقُولُونَ) دايم ايتور آنلارا عقاب خمسه لرندن صونكره بيله ديو (رَبَّنَا) اى بزننك پروردكارمز (اغْفِرْ لَنَا) يارلقاغل بزلرنى (وَلِاِخْوَانِنَا الَّذِينَ سَبَقُونَا بِالْاِيمَانِ) دخى يارلقاغل بزلردن اوّل ايمان برلان اوتكان دين قرنداشلرمزنى (وَلَا تَجْعَلْ فِى قُلُوبِنَا غِلًّا) يارب قيلماغل بزلرننك كونكل لرمزده حسدنى وحقدنى وعجبنى وريانى (لِلَّذِينَ آمَنُوا) آنچلاين مؤمنلره كونچيلك ايلاكوچى ايلا مكل ايمان كلتوردي‌لار الله تعالى كا والله تعالى ننك رسولينه (رَبَّنَا) اى بزلرننك پروردكارمز (اِنَّكَ) بدرستى كه سن (رَؤُفٌ) بنده‌لره مهربانلى سن (رَحِيمٌ) دخى رحيم قيلغوچى سن (اَلَمْ تَرَ) ايا كورمازمى سن اى محمد بلى كوررسن وبلورسن (اِلَى الَّذِينَ) آنچلاين كمسه‌لرنى (نَافَقُوا) منافقلق قيلدي‌لار (يَقُولُونَ) دايم ايتورلر (لِاِخْوَانِهِمُ الَّذِينَ كَفَرُوا) اوزلرى كبى ايمانسز قرنداشلرينه (مِنْ اَهْلِ الْكِتَابِ) بولغوچيدر آنلار اهل كتاب دان يعنى تورات وانجيل اهل‌لريدر (لَئِنْ اُخْرِجْتُمْ) باالله سزلر اى قوم موسى چقارلسنكز مدينه دن (لَنَخْرُجَنَّ مَعَكُمْ) البته چقارمز بزلر سزننك برله (وَلَا نُطِيعُ) بويون سونماس مزلر (فِيكُمْ) سزلر بارنده (اَحَدًا اَبَدًا) هيچ براكوكاسزلر بارنده منكولك اوزره (وَاِنْ قُوتِلْتُمْ) اكر محمد ايله توقوش ايد رسانكز (لَنَنْصُرَنَّكُمْ) البته نصرت بيرورمزلر (وَاللّٰهُ) حالانكه اول الله تعالى (يَشْهَدُ) گواه‌لق بيرادر (اِنَّهُمْ) شك سز اول منافقلر (لَكَاذِبُونَ) البته يالغانچى لردر بربرنى آلداغوچى لردر (لَئِنْ اُخْرِجُوا) اكر چقارلسالر اول بنى قريضه كافرلرى محمد ايله توقوشرغه (لَا يَخْرُجُونَ مَعَهُمْ) چقمازلردور اول بنى اسد كافرلرى قريضه‌لرى برله (وَلَئِنْ قُوتِلُوا) اكر توقوشور بولسه لر اول قريضه كافرلرى محمد ايله (لَا يَنْصُرُونَهُمْ) نصرت بيرماسلردر اول بنى اسد كافرلرى قريضه لرينه (وَلَئِنْ نَصَرُوهُمْ) اكر نصرت بيراسى اولسه لر اول بنو اسد كافرلرى قريضه كافرلرينه (لَيُوَلُّنَّ الْاَدْبَارَ) البته اول بنى اسد كافرلرى آرقه بيروب قاچارلر (ثُمَّ) بو آرقه بيروب قاچدوقلارندين صونكره (لَا يُنْصَرُونَ) نصرت لمش بولماسلر ايردى اول بنى قريضه كافرلرى بلكه محمد بارچه‌لريغه غالب

اولغوچیدر (لَانْتُمْ) البته سزلار ای مؤمن لار (اَشَدُّ رَهْبَةً) قاتراق سزقورقتماقده (فِى صُدُورِهِمْ) اول منافق لار کونکلنده (مِنَ اللّٰهِ) الله تعالی دن یعنی الله تعالی دن بیگراك سزلار قورقمالی (ذٰلِكَ) اوشبو سزدن بیکراك قورقماقلاری (بِاَنَّهُمْ قَوْمٌ لَايَفْقَهُونَ) بدرستی که اول بنی قریضه کافرلری وبنی اسدی لر هیچ برنرسه نی فهم لاکوچی قوم ایرمس لردر زیرا آنلارغه الله تعالی دن قورقماق کرك ایدی بو منافق لکدن وایمانسزلکدن توبه ایلامك لازم ایدی (لَايُقَاتِلُونَكُمْ) البته توقوش ایلامسدر سزلر ایله اول بنی قریضه کافرلری (جَمِيعًا) جیلدوقلاری حالده (اِلَّا) مکر توقوش قیلورلار (فِى قُرًى مُحَصَّنَةٍ) قلعه لری بار قلعه لارنی بیکلانوب توقوش قیلورلار (اَوْمِنْ وَرَاءِ جُدُرٍ) یا که قلعه لری یوقلاری ایولرندن یعنی دیوارلار آرتوندین توقوش قیلورلار قورقولری غلبه سی اوچون (بَأْسُهُمْ) اول بنی قریضه کافرلاری ننك توقوشی (بَيْنَهُمْ) اوزلاری آراسنده (شَدِيدٌ) محکم در زیرا آنلار قوّت وشجاعت صاحب لریدر پیغمبر علیه السلام اصحاب لرندن قورقماقلاری ضعیف لکدن وقورقاقلقدن ایرماسدر بلکه قورقماقلاری الله تعالی ننك رسولی ننك نور نبوّتندندر (تَحْسَبُهُمْ) گمان ایتارسن ای محمد اول قریضه کافرلرنی (جَمِيعًا) متفق ومجتمع دیوب (وَقُلُوبُهُمْ شَتّٰى) حال بوکه آنلارننك کونکل لاری پراکنده در (ذٰلِكَ) اوشبو صورتده مجتمع اولوب کونکل لری پراکنده اولماقلاری (بِاَنَّهُمْ) بدرستی که اول قریضه وبنواسد کافرلری ومنافقلاری (قَوْمٌ لَايَعْقِلُونَ) عقل لاری یوقلغی اوچوندر اکر عقل لاری اولورسه پیغمبر ننك نچه ما معجزه ایله غالب اولماقنی کوروب ایمان کلتوررلار ایردی (كَمَثَلِ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ) بو بنی قریضه وبنی اسد کافرلریننك مثالی اوّلکی کافرلارننك مثالی کبیدر (قَرِيبًا) اول کافرلر بونلاره یقین زمان ایردی اول بدر کافرلری ایردی (ذَاقُوا وَبَالَ اَمْرِهِمْ) تابدیلر آنلار اشلاری ننك حاصلنی دنیاده بدر توقوشنده مال لاری اولجا اولوب اوغل قزلری اسیر اولدیلار اوزلری قاچدان اوتدیلار (وَلَهُمْ) بولغوچیدر اول بنی قریضه وبنی اسد کافرلرینه ومنافقلارغه (عَذَابٌ اَلِيمٌ) رنجداچی عذاب یعنی ابدی جهنم در اول بنی قریضه کافرلاریننك وبنی اسد کافرلریننك مثالی (كَمَثَلِ الشَّيْطَانِ) شیطان مثالی کبیدر (اِذْ) شول وقتنی یاد ایتکل ای محمد (قَالَ لِلْاِنْسَانِ) ایتدی

اول شیطان بر آدم بالاسینه تمام آزدردقندین کزیل جان بیررهالنده مراد اول شیخ
برصیصا ایردی بنی اسرائیل زماننده ایردی (الْکُفْرُ) کافر اول دیدی یعنی بنکا
سجده ایلکل دیدی (فَلَمَّا کَفَرَ) بس اول شیخ برصیصا کافر اولدی یعنی شیطانه سجده
ایلادی اوزنی اولومدن قوتقارور اچون (قَالَ) ایتدی شیطان اول برصیصایه (اِنّی
بَرِیءٌ مِنْكَ) بدرستی که بزارمن سندن ای برصیصا (اِنّی) بدرستی که من (اَخَافُ اللّٰهَ)
قورقارمن الله دن اول الله ننك صفاتی بودرکم (رَبَّ الْعَالَمِینَ) جمیع موجوداتنی تربیه
قیلغوچیدر (فَکَانَ عَاقِبَتَهُمَا) بس بولدی بوبرصیصا ایله شیطان ننك آخری (اَنَّهُمَا)
هرایکولاکوسی (فِی النَّارِ) اوتده (خَالِدَیْنِ) هرایکاوسی منکوقالورلار (فِیهَا) اول
اوتده (وَذٰلِكَ) اوشبواوتده منکوقالماقلری (جَزَاءُ الظَّالِمِینَ) کافرلرننك جزاسیدر
روایتدر فترت بنی اسرائیل زماننده برراهب بارایردی آننك اسمی برصیصا ایردی
برصومغه ده یتمش یل عبادت قیلدی هیچ برلحظه معصیت قیلمادی و ابلیس آنی آزدرماق
حیله سندن عاجز بولدی برکون ابلیس یمانلقده ماهرلرنی جمع ایتدی وایتدی ایاسزدن
برکشی بولورموبرصیصانی اضلال واغوا قیلغوچی ابیض کم برشیطان اسمیدر انبیاغه
مصاحب بولورایردی ورسول الله صلی الله علیه وسلم کابرکون جبرائیل علیه السلام صورتنده
ظاهر بولدی اوزوسوسه سنی وحی دیب القا قیلورغه قصد ایتدی جبرائیل علیه السلام
آنی قاغوب یباردی اقصای ارض هندکا توشدی شول ابیض توردی ابلیس کا ایتدی
من آننك اشنی تمام قیلورمن بس ابیض باردی اوزنی برراهبان صورتنده ایلادی
برصیصاننك صومعه سینه کردی برصیصانی نمازده تابدی ابلیس آننك نمازی تمام اولغانچه
نمازه شروع ایتدی بس برصیصا نمازندن فارغ اولغاچ ابلیس سلام بیردی برصیصا علیك
آلدی شیطاننی کوردی برراهبان کم هیئات احسن اوزره قایم اولوب نماز قیلورمونی
کورکاچ ای فلان سن کم سن دیدی شیطان ایدی من برعابدم آدم شمعون در دیدی
سنی کورکالی کلدوم وسنك آداب واعمالنکدن اقتباس آلغالی کلدوم دیدی نوله که
هرایکی مز برصومعه ده عبادت قیلالق دیدی برصیصا قبول ایلدی بربلغه چه آننك
برله عبادت قیلدی شیطان افطار قیلماس ایردی مکرقرق کونده برافطار قیلور
ایردی کاهاسکسان کونده برافطار قیلور ایردی برصیصا مونی کوروب اوزنی تقصیرکا

نسبت قیلور ایردی شیطان ننك طاعتینه صوقلاندی بریلدین صونك شیطان ایدی
بن کیتارمن منم سندین غیری بریولداشم بارسندن آننك اجتهادی کوبراکدر
زیرا بزکاسننك خبرنکنی باشقه تورلی یتکورکانلار ایردی حالبوکه سن آندان کمراك
سن دیدی برصیصا موننك کتماکندین ملول اولدی عبادتده اجتهادی کوبلکی
اوچون بس مونی اوزاتدی شیطان ایتدی من سنکا دعالر اوکراتایم سنکا آننك نفعی
کوب بولور اول دعا برله آورولر تریلور وجنون ایله مبتلی عافیت تابار برصیصا
ایدی بن بو منزلنی مکروه کورورمن وقورقارمن آدمیلر بلسه‌لر منی عبادتدن منع
قیلورلر ابیض لعین ننك آخر بو سوزنی قبول ایتدی بو دعانی اوکراتدی کتدی ابلیس
یاننه کلدی والله قد اهلکت الرجل دیدی ﴿ القصه ﴾ شیطان کتدی اول لعین اول
شهرده برکشی‌نی بودی وآنی مصروع قیلدی برطبیب صورتنده اولوب اول کشی ننك
ایوینه کردی وایتدی بو کشیننك بومه خسته‌سی واردر مونکا علاج قیلاین دیدی آنلار
ایتدیلار قیلغل دیو شیطان ایدی موننك جنی کوچلیدر منم قوتم یتماسدر مونی شیخ
برصیصاکا ایلتونکز اول دعا قیلسه ترلور دیدی الحاصل بونلار برصیصاغه باردیلار دعا
طلب قیلدیلار برصیصا دعا قیلدی اول کشی صحت تابدی بس شیطان موننك امثالنی
همیشه قیلدی بارچه‌لری برصیصا الندن صحت تابدیلار ﴿ القصه ﴾ برکون شیطان
باردی بنی اسرائل ننك پادشاهی ننك قزنی بودی وزحمتلاندردی اول پادشاه ننك
اوچ اوغلی وار ایردی اوزی اولکان ایردی اولوغ اوغلی اوزاورننه پادشاه ایردی
شیطان مونلاره برطبیب صورتنده اولوب کلدی وایتدی بوقزه بن برعلاج قیلاین
شاه زاده‌لر ایدیلار قیلغل دیو شیطان ایدی بوقزنی برقوّتلی جن صوقغاندر من
طاقت قیلماس من مونی شیخ برصیصاغه ایلتونکز هر وقت جن کلسه دعا قیلور تمام
سلامت بولغاچ آلب قایتورسز آنلار ایدیلار شیخ برصیصا بو اشنی قبول ایلاماس
شیطان ایدی برصومعه بنا قیلونکز برصیصا صومعه‌سی یاننده اکر آندین ابا قیلسه
اوزصومعه سینه کرتوب قویونکز بوسننك قاشنکده امانتدر مونی الله تعالی اوچون
محافظه قیلغل دیونکز مونلار شیخ برصیصا یاننده توتوش برصومعه بنا قیلدیلار وقزنی
آنده قویدیلر وایتدیلر بوبزننك قرنداشمزدر الله تعالی اوچون محافظه قیلغل وجن‌نی

آندن

آندان دعانك ايله دفع ايلاكل ديدي لر وكتديلار برصيصا عبادتندن فارغ بولغاچ قزنى
كوردي جمالنى مشاهده قيلدى عاشق اولدى كونكلينه اولوغ دردتوشدى شيطان كلدى
قزنى بوردى برصيصاد عاقيلدى بومه سى يازلدى وكاه دخى بوارايردى قزننك هوشى
كيتكاچ يالانعاچ لانورايردى شيطان برصيصاغه وسوسه لر قيلدى آخرند اول قزه جماع
ايلادى قز حامله اولدى شيطان يوقاريده مذكور رهبان صورتنده كروب سلام بيردى
حال واحوال صوراشديلار بعده شيطان ايدى اى برصيصا رسواى بولدونك مونى اولتوركل
بعده توبه قيلورسن قرنداشلارى كلسه ايتورسن جن آنى آلوب كتدى منم طاقتم يتمادى
ديوبس برصيصا كردى وقزنى اولتوردى وآنى ايلتب طاونك برطرفينه كومدى
بركون قزننك قرنداشلارى كلديلار قزنى برصيصادن صورديلار برصيصا ايدى جنى
كلدى آنى آلب كتدى ومنم طاقتم يتمادى آنلار بوسوزكا ايناناب قايتديلار كيچه ايله
حسرت برله يوقلاديلار بركون شيطان آنلاره برصوفى صورتنده اولوب كلدى سلام
بيردى وآنلار عليك آلديلار وايتدى برصيصا سزننك قرنداشنكزنى كوچلاب جماع
قيلدى قرنداشنكز حامله اولدى رسوايلقدن قورقب اولتوردى فلان يركا كومدى
﴿القصه﴾ آنلار قوللارنى جيب بار ب مدفون اولش يردان چقار ب برصيصا قاتنه ايلتوب
ايديلار برصيصا انكار ايلادى شيطان رهبان صورتنده بولوب ايدى اى برصيصا انصاف
قيلغل توغرى سوزلا كل زيرا كشى اولتورب سن بعده انكار ايدارسن ايكى كناه نى
بركا جمع ايدارسن بس برصيصا اقرار قيلدى برصيصاننك صومعه سنى بوزديلار
بعده پادشاه آنى آصاغه بيوردى وبرصيصانى طاغانغه مندوركان زمانده شيطان كوزينه
كورندى وايتدى بنى تانورموسن برصيصا ايدى يوق بلمازم ديدى شيطان ايدى
بن سننك ايله بريل صومعه ده عبادت قيلدوقى كمسنه من الله تعالى منى روحانى لاردن
ايلادى سنى بونلار آراسندن كوزلارينه كورساتميون آلب كتايم برتاغ غه ايلتب
قويباين بنكا سجده قيلغل ديدى تيز زمان برصيصا شيطانه سجده قيلدى شيطان تلندن
الله تعالى پيغمبرينه خبر بيردى فلما كفر قال انى برىء منك انى اخاف الله رب العالمين
ديوب برصيصا كوزندن غايب اولدى جهاندن چقدى نعوذ بالله من ذلك (يا
ايها الذين آمنوا) اى آنداپون ايمان كلتوركوچى كمسنه لار (اتقوا الله) صاقلانكز الله

تعالی غه گناه قیلماقدن (ولتنظر نفس) ایتکل کم قراسون تیکشروب اوزنی (ماقدمت لغد) تانکده قیامت کونی اوچون نی نرسه کلتوردی اینگو اعماللردن (واتقوا الله) صاقلانونگز الله تعالی کا گناه قیلماقدن (ان الله) بدرستی که الله تعالی (خبیر بماتعملون) سزننك اعماللرنکزدن خبردار در (ولاتکونوا کالذین) بولمانکز لرشونداپون کشیلر کبی (نسوا الله) اونتدیلار الله تعالی نی اول الله تعالی ننك اوامرلرنی محافظه قیلمادیلار (فانساهم) بس اونوتدردی اول الله تعالی آنلارغه (انفسهم) اوزلارنی حتی اشتمادی آنلار اوزلرینه فائدهلی سوزنی واشلامدیلار اوزلارینك آخرتنه لایق اینگو اعماللارنی (اولئك) بوالله تعالی نی اونوتقان جماعت (هم الفاسقون) آنلاردر الله تعالی ننك امرندن چققوچیلار (لایستوی) برابر بولماس در (اصحاب النار) اوت اهللری (واصحاب الجنة) اوجماحده باقچه اهللاری ایله برابر ایماس در (اصحاب الجنة اوجماح باقچه لارده اولان اهللار (هم الفائزون) آنلاردر قورتلوب اصل مقصودلرینه ایرشکوچیلار (لوانزلناهذا القرآن) اکرفرضا ایندرساك بوقرآن نی (علی جبل) تاغ لار اوزارینه (لرءیته) البته کورر ایردنك سن ای محمد اول تاغ لارنی (خاشعا) قورقوچی (متصدعا) یارلغوچی (من خشیة الله) الله تعالی دن قورقودن یعنی مثلا قرآن تاغ لاره ایندورلسه ایردی تاغ لار اولوغ لوقلاری ایله پاره پاره اولورلر ایردی الله تعالی ننك امرندن قورقماق سببلی (وتلك الامثال) بوایتماکمز بر امثال در (نضربها للناس) بیان قیلورمز اول امثالنی آدمیلر اوچون (لعلهم یتفکرون) شاید که اول آدمیلر فکر قیلغایلار وقرآندن خطالارین آنکلاب کناهلارندین قایتقایلر (هو الله الذی) اول آنداغ الله تعالی در (لا اله الا هو) یوقدر هیچ معبود برحق مکر اول بر الله در (عالم الغیب) غیبداکی حاللارنی بلکوچیدور (والشهادة) حاضرداکی نرسه لارنی بلکوچیدر (هو) اول الله تعالی (الرحمن) دنیاده ایکن وقتده مؤمنلاره وقورتلاره برابر رزق بیرکوچیدر (الرحیم) رحمت قیلغوچی مؤمنلاره اوجماح ایله (هوالله الذی) اول آنچلاین الله تعالی در (لا اله الا هو) یوقدر هیچ معبود برحق مکر بر الله در (الملك) ابدی پادشاه در وهر شیء انکا محتاج در (القدوس) سمات نقص ومشابهتدن غایت منزه در وهیچ وجه نقصان ومشابهت مخلوقات انکا ممکن

ایماسدر

ایماسدر (السَّلامُ) پاك وسلامتدر (المؤْمِنُ) انبیالارنی راستلاغوچیدر معجزه بیرمك ایله (المُهیمِنُ) همیشه اشیالارنی صاقلاغوچیدر ومراقبه قیلغوچیدر هرنی تلاسه قدرتی یتکوچیدر (العزیزُ) حکمنده غالب اولغوچیدر (الجبّارُ) هرنرسه‌نی اصلاح قیلغوچیدر اول اراده قیلماغان اشنك تحققی محال بولغوچیدر (المتکبّر) جمیع جهاتدان وجمیع اشیادن بلندر ومنزه‌در (سُبحانَ اللّٰه) منزه وپاك الله‌در (عمّا یشرکون) نی کم آنکا اورتاقلق قاتدیلار کافرلار بارچه‌لرندن منزه وپاك الله‌در (هو اللّٰه الخالق) اول الله تعالی در جمیع اشیالارنی تقدیری برله یوقدان بار ایداچی (الباری) پیدا قیلغوچی عدمدن وجودصاری (المصوّر) جمیع اشیالرنی بر صورتده وبر شکلده وهر قایوسنی برخاصیتلی وبر منفعتلی قیلغوچیدر (له الاسماءُ الحسنی) اول الله تعالی کا خاص‌در حسن ذاتی برله موصوف وحدوث وامکاندن بری بولغان معنی‌لرکا دال بولغوچی اسملر اول اسملر توقسان توقز اسمدر حدیث شریفده وارد اولمشدر (یسبح له ما فی السَّمواتِ والارض) دایم تنزیه وتقدیس قیلورلر اول الله تعالی‌نی قال تللری ایله نقصانات‌دان ومخلوقاتغه مشابهتدن کوکدا کی جمیع اشیاء

﴿ نتهکه مولانا جامی رحمة الله علیه بیورمشدر ﴾

* ای توانا ناتوان‌در وصف تو تقریرها * سوز درباحت اندیش تحریرها *
* عقل افلاطون نیابدره بفکر درس حق * گرچه سازددر خیالش سالها تدبیرها *

(وهو) اول الله تعالی (العزیزُ) شدید القوة وممتنع المشابهتدر (نته که مولانا جامی دیمشدر
* سر وحدت منطق الطیرست جامی لب به بند * کوسلیمان که داند فهم این کفتار را *

(الحکیمُ) هر اشنی بلب قیلغوچیدر هر نه تلاسه حکم قیلغوچیدر وآننك حکمنی تغییر وتبدیل قیلغوچی یوقدر وهو العزیز الحکیم ایله سوره‌نی تمام ایتماکی رعایه حسن الاختتامدر

﴿ سوره الممتحنة مدنية ثلاث عشر آيات ﴾

بسم الله الرحمن الرحيم

(یا ایها الّذین امنوا) ای آنچلاین ایمان کلتورگوچی کمسنه‌لر بو آیتده براعت استهلال‌در مؤمن اولدرکه الله تعالی سودکنی سوارلر والله تعالی سومادکی اشدان قچارلار (لاتتخذوا) توتمانکزلر (عدوی) منم دوشمانم حاطب بن بلعته‌نی وهم ساره

بنت اسودنی (وعدوكم) ودخی اوزنكزننك دشمانونكزنی (اولیاء) دوست اگر اول
حاطب بن بلتعه‌نی وهم ساره بنت اسودنی دوست توتارسنكز تحقیق منم دوشمانم سزلر
روایتدر بنی هاشم‌ننك برساره آتلی آزاد قیلغان كنیزكی مدینه‌كا كلدی رسول
فتح مكه‌كا حاضرلانمش ایردی حضرت رسول اكرم صلی الله علیه وسلم ساره‌یه ایدی
مسلمان بولوب كلدنكمو ساره ایدی یوق رسول الله ایدی هجرت قیلوب كلدنكمو ساره
ایدی یوق رسول الله ایدی نه اوچون كلدنك ساره ایدی سز اهل عشیره وموالی ایردونكز
من زیاده محتاج وفقیر اولدم سزدان كولاك ومال آلماق اوچون كلدم رسول الله ایدی
قایده كتدی مكه‌یكتلاری سن آنلاره كوی كویلاب ویرلاب آقچه آلور ایدنك ساره
ایدی یارسول الله بدر توقشندان بیرلی منی هیچ كم ایرسه یرلاماغه وتغنی ایلاماكا
قوشقان ومنكا مال بیرگان كشی یوقدر دیدی رسول الله بنی هاشم‌ننك حاطب بن ابی
بلتعه‌غه بیوردی اول ساره‌یه كولاك ونفقه وكسوه بیر ورگه حاطب بن ابی بلتعه منافقلاردان
ایردی اول ساره‌یه كولاك وكوب نرسه‌لر بیردیلر بعده ساره ایدی یاحاطب
بن ابی بلتعه بنی سنكا مكه اهلی برلری یبردیلر سنكا سلام دیدیلر محمد قچان بزلره جنك ایله
كلورنی آنكلاب كیلسن وهم حاطب بن بلتعه بزلره دوست كشی در هم مدینه یورتنده
آندان اولوغ وبای واوروغلق كمسنه یوقدر دیدیلر محمدننك جنك ایله كلورنی
آنكلاب بزلره برنامه ارسال ایلاسون دیو آنلار بنی شمچی ایدوب بونده یباردیلر
بس حاطب بن بلتعه مكه‌لكلره خط یازدی وایدی السلام لكم یاعبید اللات (والعزی
والمنات) یعنی سلام سزلره ای لات ومنات وعزی ننك قللاری محمد سزلره فلان آیده
وفلان كونده قرق منك سلاحلق ایرانلار ایله بارورغه قصد ایتادر دیو سزلر هم
غافل تورمانكزلار استعداد قیلاسز دیو سلام یازب مهرلاب ساره‌یه بیردی ساره
آلوب كتدی مدینه‌دن اون كونلك یرده روضه حاج دیدوكی اورنغه یتدی
جبرائیل علیه السلام محمد علیه السلامغه خبر بیردی حاطب بن ابی بلتعه‌ننك اشندن وهم
ساره بنت اسودننك منافقه‌لقندان وهم بونلارننك شومچی اولوب سوز یورتماكلرندن
بس رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرت علی‌نی وعمارنی وطلحه‌نی آطلاندوروب آرتوندان
یباردی ❁القصه❁ بونلار باردیلار روضه حاج ده ساره‌نی تابدیلار وایتدیلار یانكداغی

خطنی بیرکل دیدیلر ساره آنطاچدی بنده خط یوق دیدی تیکشوردیلر خطنی تابمادیلار حضرت علی قلچنی آلدی تیز بیرکل دیدی اگر بیرماسانك موینکنی چابب اوزار من دیدی ساره قورقوندان خطنی طلمندان سوتوب آلوب بیردی اوزونی یباردیلار خطنی آلوب قایتدیلار رسول الله حاطبنی چاقردی ایدی یابو خطنی سن یازدونکمی دیدی حاطب ایدی بلی بن یازدوم بنم یازماقم آننك اوچون ایردی بزم کبی مهاجرلرننك جماعتلری مکه ده قالب ایردیلر بزم یازماقمز جماعتلرمزنی خراب ایلماسونلر بونلارننك دوستلقی بزلره کامل در دیو صایب اهل اولادمزنی حمایت ایلاسونلار دیو آلدانب تورسونلار دیو یازب ایردم یوقسه منافقلق اوچون یازمادم دیدی بنم بو یازماقم دان آنلاره وهم سزلره فایده وزیان یوقدر دیدی پیغمبر علیه السلام اصحابلرکا ایتدی امابو راست ایدی اوزنکز بلنکزلر دیدی عمر رضی الله عنه ایدی یا رسول الله (دعنی أضرب عنق هذا المنافق) یعنی ایرك بیر منکا بو منافقننك باشنی کیسایم فقال رسول الله صلی الله علیه وسلم (انه شهد بدرا ومایدریك لعل الله اطلع علی من شهد بدرا فقال اعملوا ما شئتم فقد غفرت لکم) یعنی پیغمبر علیه السلام ایتدی اول حاطب بدر غزاسنده حاضر بولدی بلمازسن شاید الله تعالی بدر غزاسنده بولغان کمسنه لرگه ایتکاندر تلاکانونکزنی قیلونکزمن سزلرنی یارلقادم دیو بس بو آیتنی حاطب بن ابی بلتعه حقنده ایندردی (یا ایها الذین آمنوا لا تتخذوا عدوی وعدوکم اولیاء تلقون الیهم بالمودة) دوستلق قیلاسز آنلارغه دوستلق سببلی رسول اللهننك خبرلرنی آنلارغه یباره سز (وقد کفروا) شکسز کافر بولدیلار آنلار (بما) شونچلاین نرسه گه (جاءکم من الحق) کلدی سزلره حق دین اسلام وقرآن یعنی آنلار اشازنمالارودین اسلامغه کرمزلر (یخرجون الرسول) چقارالار آنلار پیغمبرنی وقوالار مکه دن (وایاکم) وهم سزلرنی (ان تؤمنوا بالله ربکم) سزننك ربنکز الله تعالی گه ایمان کیلتورگانکز اوچون (ان کنتم) اگر بولسانکزسز (خرجتم جهادا فی سبیلی) منم یولمده جهاد اوچون غازیلق ایدرگه چقسانکز (وابتغاء مرضاتی) منم رضالقمنی استاب (تسرون الیهم بالمودة) یاشرون قیله سز آنلارغه دوستلقنی (وانا اعلم) من بلگوچی من (بما اخفیتم) یاشرون قیلغان اشلرنکزنی (وما اعلنتم) سزلرننك ظاهر قیلغان اشلرنکزنی

(ومن يفعله) بر من قيلسه اول الله تعالى ننك دشماننه دوستلقنى (منكم) سزلرننك
آرانكزدان (فقد ضلّ) شكسز آداشدى وآزدى اول كشى (سوآء السبيل) توغرى يولدن
(ان يثقفوكم) اگر سزگه ظفر تابسالار (يكونوا لكم اعدآء) بولور سزگا دوشمانلاردان
(ويبسطوا اليكم) صوزار سزلركا دوشمانلق برله (ايديهم) قوللارنى (والسنتهم)
دخى تللالرنى صوزرالار (بالسّوٓء) ياوزلق برلان اولتورمك وسوكمك كبى
(وودّوا) بس دوست توتديلار آنلار (لو تكفرون) سزلرننك كافر اولماقنكزنى
(لن تنفعكم) البته فايده بيرماس (ارحامكم) اول منافقلارننك قرداشلكلرى (ولا)
دخى فائد بيرماس (اولادكم) وهم بالالارنكز (يوم القيامة) قيامت كوننده (يفصل
بينكم) آيرور الله تعالى قيامت كوننده سزلرننك آرانكزنى مؤمنلرنى اوجماحقه كرتور
اگرچه اوغلونكز وقرنداشنكز منافق اولسه سننك ايمانلى اولماقنك آنلارغه فايده
بيرماسدر (والله بما تعملون بصير) اول الله تعالى سزلرننك ايمانلارنكزنى واعمال
صالحه‌لرنكزنى وكفر وافعال صالحه‌لارنكزنى بلاكيف ايله كورگوچيدر (قد كانت لكم)
تحقيق بولدى سزلره اى مدينه مؤمنلرى (اسوة حسنة) كوركام يول ومقتدى به
(فى ابراهيم) ابراهيم عليه السلام ده اولغان يول يعنى محمده بولغان يول ابراهيم يوليدر
(والّذين امنوا معه) دخى آنچلايون يول در كلتورديلر آنلار ايمان حضرت ابراهيمه
(اذ) شول وقتنى يادايتكل اى محمد (قالوا) ايتديلار ابراهيم عليه السلام ننك ايماننده
خالص ومخلص امتلرى (لقومهم) اورلارينك قرنداش اوروغ بولغوچى قوملارينه
(انّا برء آؤا منكم) بدرستى كه بز بيزگوچى لرمز سزلردان اگرچه آتا وآنا
اولسانكزده واوغل وقز اولسانكزده (وممّا) دخى شونچلاين نرسه‌لردن بيزگوچيلرمز
(تعبدون من دون الله) عبادة قيلور سزلر الله تعالى دن غيرى نرسه‌لرگه (كفرنا بكم)
انكار قيلورمزلار سزلرننك دينكزكا ومعبودنكزكا (وبدا بيننا وبينكم) ظاهر بولدى
بزلر ايله سزلرننك آرالارنكزده (العداوة والبغضاء ابدا) دشمانلق هم آچيغ لق
هم دنياده هم آخرتده (حتّى) شونكارچه دوشمان توتارمزلار (تؤمنوا) ايمان
كلتورسزلار (بالله) الله تعالى اوزارينه (وحده) يالغوز الله تعالى در شريكى
ونظيرى يوقدر (الّا) مگر (قول ابراهيم لابيه) ابراهيم عليه السلام ننك سوزى كه

آتاسی آزر اوزارینه که بیله دیو (لَاَستغفِرَنَّ لَكَ) البته یارلقایو استارمن سنی الله تعالی دن دیدی کافرگا استغفار استامك ابراهیم یولیدر دیو ایتمگای سزلر زیرا اول آیت منسوخ در (وَمَآ اَمْلِكُ لَكَ مِنَ اللّٰهِ) دخی ایتدی ابراهیم علیه السلام ای آتاسننك فائده نـگا وضررنـگا هیچ بر نرسه نی الله تعالی دن ملك لنه آلمای من یعنی اگرچه پیغمبر اولسامده سننك کافرلکنك بولاتوروب شفاعت قیلا آلمایمن (مِنْ شَیْءٍ) هیچ بر نرسه نی یعنی اگرچه آتا اولورسه ده الله تعالی اراده سی اولمایان کمسنه یه شفاعت واستغفار ایلامك ایله ایمانلی ایدب بولمازدر (رَبَّنَا عَلَيْكَ تَوَكَّلْنَا) دخی ابراهیم علیه السلام دعا قیلب ایدی که ای بزوم پروردکارمز سننك صاری تابشردوق دنیا و آخرت اشمزنی (وَاِلَيْكَ اَنَبْنَا) یارب سننك طاعتنکا قایتدوق (وَاِلَيْكَ الْمَصِيرُ) یارب سننك حکمنك صاری قیامتده اورلرمزلر (رَبَّنَا) ای بزوم پروردکارمز (لَا تَجْعَلْنَا فِتْنَةً لِلَّذِينَ كَفَرُوا) قیلماغل سن بزلرنی کافرلرگا مسلط زیرا که آنلار باطلنی حق کوروب بزلرنی باطل یوللارینه اونداب عذاب ایلاماسونلر (وَاغْفِرْلَنَا) دخی مناجاتنده ایتدی ابراهیم علیه السلام یارلقاغیل سن بزلرنی (رَبَّنَا) ای پروردکارمز (اِنَّكَ اَنْتَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ) بدرستی که سن غالب وحکمت ایاسی پادشاه سن (لَقَدْ كَانَ لَكُمْ) تحقیق بولدی سزلره ای امت محمد علیه السلام (فِيهِمْ) اول ابراهیم و آنکا ایمان کلتورگانلرده (اُسْوَةٌ حَسَنَةٌ) کورکام یول اوشبو دین اسلام یولی در (لِمَنْ) شونچلاین کمسنه لره (كَانَ) بولدی آنلار (يَرْجُوا اللّٰهَ وَالْيَوْمَ الْاٰخِرَ) الله تعالی دن ثواب امید ایدانلر وعذابندن قورقانلار قیامت کوننك (وَمَنْ يَتَوَلَّ) بر من یوزنی چورسه دین اسلامدن (فَاِنَّ اللّٰهَ) بدرستی که وراستی که الله تعالی (هُوَ) اول الله تعالی (الْغَنِيُّ) خلق ننك عبادتندن مونکسزدر جهان خلقی ننك کافر اولماقندان آنـگا هیچ بر ضرر کلماسدر (الْحَمِيدُ) بارچه کمالاتلر برله اوکلمشدر بیت

جهان خلقی اولورسه حقغه عابد * عبادتدن نه در معبوده فائد

(عَسَى اللّٰهُ) امید در الله تعالی دان (اَنْ يَجْعَلَ بَيْنَكُمْ) قیلماقغه امید در سزلرننك آرانکز ایله (وَبَيْنَ الَّذِينَ) آنچلاین کمسنه لرننك آراسنی (عَادَيْتُمْ مِنْهُمْ) دوشمان بولشدنـگز

اول کفار مکه ایله (مَوَدَّةً) دوستلق الله تعالی آنلاره ایمان بیروب منافقلقلرندن توبه ایدوب یانکیدن قرداش اولوب یورورسزلر (وَاللّٰهُ قَدِيرٌ) الله تعالی قادردر منافقنی مؤمن مخلص ایدرگا (وَاللّٰهُ غَفُورٌ) دخی اول الله تعالی اوتدکی کفرلکلرنی ونفاقلقلارنی ایمان واخلاص سببی ایله عفو ایدرگا قادردر (رَحِيمٌ) مؤمناره ومخلص لره گناه لارنی عفو ایدوب اوجماح روزی ایلاگوچیدر روایت در ابو بکر صدیق رضی الله عنه ننك بر قزی اسما آتلی ایردی آناسی فتیله عبد العزی قزی ایردی آنلار مکه ده قالمش لار ایردی آننك کبی بعضی لری نك آنالاری وغیری قرداشلری وبعضیلری نك آنالاری مکه ده کافر اولوب قالمشلار ایردی برکون فتیله عبد العزی قزی مکه لکلره ایدی یا جماعتلر بزلر مدینه یه زیارته بارالق بعضی لرمزننك ایرلری وبالالاری باردر وبعضی لرمزنك آتاسی وغیری قرداشلری باردر ﴿القصه﴾ مونلار قرق آطلی بولوب مدینه گا کلدیلر فتیله عبد العزی ابو بکر صدیق یورتنه باردی تاکه قزی اسما ایله کورشور اوچون وکلتوردوکی بولاکلرنی قزینه بیرور اوچون اسما رضی الله عنها آناسیغه قارشو چقب آناسنی قپوغندان قودی ایدی که سن کافرسن اویومه کرمایه سن تاکم رسول الله دان صورمایئچه دیدی کذلك غیرلری هم اوشنداق قیلدیلار حاصل فتیله یارانلری برله باروب رسول الله دان صوردی لار شول حالده بو آیات ایندی رسول الله بارچه لارینه اذن ویردی وکلتوردوکی بولاکلرنی آلورغه امر ایلادی (لَا يَنْهَاكُمُ اللّٰهُ) نهی ومنع ایلامسدر الله سزلرنی ای مدینه جماعتلری (عَنِ الَّذِينَ) آنچلایون زیارته کلدوکی مکه کافرلرنی اول کافرلرننك صفاتی بودرکم (لَمْ يُقَاتِلُوكُمْ فِي الدِّينِ) دین حقنلع توقوش اوچون کلمگانلردر بلکه صله رحم اوچون کلگانلردر (وَلَمْ يُخْرِجُوكُمْ مِنْ دِيَارِكُمْ) دخی سزلرنی یورتونگزدان قووب چقارر اوچون کلمگاندر (أَنْ تَبَرُّوهُمْ) دخی سزلردن بزشمك اوچون کلمگان لردر بلکه وصلت اوچون کلگانلردر یعنی سزلرنی صاغنب کلگانلردر (وَتُقْسِطُوا إِلَيْهِمْ) آنلاره عدالت ایله نرسه لرنی اوغرلامایون وخیانت ایلامایون واحسان وانعام وضیافتلر ایلانگزلر (إِنَّ اللّٰهَ يُحِبُّ الْمُقْسِطِينَ) بدرستی که اول الله تعالی عدالت اهللرنی سوکوچیدر (إِنَّمَا يَنْهَاكُمُ اللّٰهُ) بدرستی که نهی ایلادی الله تعالی (عَنِ الَّذِينَ) آنچلایون مکه کافرلرندن (قَاتَلُوكُمْ

فی الدّین) کلدیلر آنلار مکه یورتندن دین اسلامنی تکذیب ایدوب توتشر اوچون
(واخرجوکم من دیارکم) دخی کلدیلار آنلار سزلرنی یورتونکزدان قووب چغارر اوچون
(وظاهروا) دخی یاردم ایدوشدیلار (علی اخراجکم) سزلارنی یورتونکزدان چغاررغه
(ان تولوهم) آنلار ایله آشنا بولماقدن یعنی آنلارننك آشنابولوب دوست توتماقلاری آنك
اوچون در سزلرننك اچ رازلرنکزنی بلب سزلره ظفر بولوب یورتلارنکزدن ویرلرنکزدن
چقارماق اوچون غیری دکلدر (ومن یتولهم) هرکم دوستلق قیلسه آنلارغه بوآیاتلار
ایندوکدین صونکره (فاولئك هم الظالمون) سزآنلارنی دوست توتقوچی جماعتلر آنلاردر
الله تعالی ننك یولنی قویوب غیری یولغه ایارگوچیلاردر (یا ایها الذین امنوا) ای
آنچلاین ایمان کلتوردوکی کمسنه لر (اذا جاءکم المؤمنات) هرقچان کلاسی بولسه مکه
یورتندن ایمان کلتورگوچی خاتونلار (مهاجرات) مدینه یورتینه کوچب ام کلثوم بنت
عمر کبی اروی بنت ربیع کبی زینب بنت رسول الله صلی الله علیه وسلم کبی فریضه بنت
امیه کبی ومعصومه بنت زهیر کبیلر (فامتحنوهن) بس تجربه قیلونکز آنلارنك ایمانن
اخلاصلارنی آنلارننك ایمان تجربه لاری اولدور که اول مذکوره خاتونلار اوّلگی
ایمانسز مانندهٔ سودکی وعاشقلقی اوچون کلگوچی اولماسونلار ودخی غیری دنیا
غرضلاری اوچون کلگوچی اولماسونلار یا که بر غیری اسباب فتنه اوچون کلماسونلر نته
ساره بنت اسود کبی اولماسونلار بلکه اسلام اوچون الله تعالی نی ورسول الله نی سوگوچی
اولسونلار (الله اعلم بایمانهن) آنلارده حقیقت ایمان بارلقنی الله تعالی اوزی بلگوچیدر
اماسزلره ظاهر اولغوچی اقوالالارنی وافعالالارنی تجربه ایلایه سزلر (فان علمتموهن
مؤمنات) بس ظنی اولغان تجربه لارنکز ایله بلدکنکز بعدنده بومذکورات
خاتونلارننك ایمان کلتورماگا کلدوکلارنی (فلاترجعوهن الی الکفار) بس قایتارمانگزلر
اول خاتونلارنی کیرو کافرلار یورتنه یعنی مکه گا (لاهن) ایماسدر اول خاتونلار
(حل لهم) حلال ایماسدر اول کافر ایرلرینه (ولاهم) دخی حلال ایماسدر اول کافر
ایرلاری (یحلون لهن) حلال ایماسدر اول مؤمنات مهاجرات خاتونلارنی آلورغه
(واتوهم) بیرونکزلار اول کافر ایرلرینه اگر دین اسلامنی قبول ایلامسه لار (ماانفقوا)
نی کم صرف قیلدیلار آنلار مسلمان اولدقی خاتونلاره بیردوکی مهرلرنی یعنی اول

خاتونلار مسلمان اولدقی سببلی کافر ایرانلرینینك بیردوکی مهرلری ساقط ایرماسدر
(ولا جناح علیکم) منع وگناه یوقدر سزلرگا ای مدینه جماعتاری (ان تنکحوهن) اول مکه
یورتندن کوچوب کلوب مسلمان اولغوچی خاتونلارنی نکاح ایدرسانگز (اذا اتیتموهن
اجورهن) هر قچان بیر گوچی اولسانگز عقد شرعی برلان مهرلارنی (ولا تمسکوا) توتمانگزلر
اول خاتونلارنی خاتون ایدوب (بعصم الکوافر) کافرلار عقدی کبی بعضی کافرلار
عقدسز ومهرسز توتدقی کبی سزلار آنچلاین توتمانگز (واسئلوا) صورانگزلر (ما
انفقتم) نی کم مهر بیردونگز اول خاتونلاره اگر مرتد اولوب مکه یورتینه قایتب
کیتسه لر (ولیسئلوا ما انفقوا) ایتکل کم صوراسونلار اول ایرانلاری کم صرف قیلدیلار
مال لارنی مهر اوچون مهاجرات خاتونلار سزلاره لاحق اولورسه (ذلکم) سزلارگا اوشبو
ایتولگان حکم لار واشلار (حکم الله) الله تعالی ننك حکمیدر (یحکم بینکم) حکم ایتادر الله
سزلارننك آرانگزده (والله علیم) اول الله تعالی بلگوچیدر ظاهرنی وباطننی اوّلنی
وآخرنی (حکیم) وآخرت مصلحت لاره موافق حکم ایلاگوچیدر (وان فاتکم) اوتسه
سزلاردن یعنی اگر سزلارننك خاتونلارنگز کافرلار قولینه توشسه (شیء) بر نرسه (من
ازواجکم) سزلرننك خاتونلرنگزدان (الی الکفار) کافرلار ساری توشاسی بولسه (فعاقبتم)
بس اول خاتونلارنی اولجا توشورسانگز (فاتوا الذین ذهبت ازواجهم) بس بیرونگز
اول کشی لاره کم آنلارننك خاتونلاری کافرلرگا کیتکان ایردی وایمانسزلار اول خاتونلاره
مهرلرنی بیرمگان لار ایردی (مثل ما انفقوا) اول مهرننك مثلنی کم اتفاق قیلغانلار ایردی
اول کیتکان خاتونلره (ابن عباس دن مرویدر آلتی خاتون مهاجراتدن مرتد اولوب
بعد اول خاتونلار اسلامنی قبول ایلادیلار رسول الله صلی الله علیه وسلم اول آلتی خاتون
ننك مهرلارنی بیت المالدن بیروب اوّلکی مسلمان ایرنلارینه نکاح ایلادی (واتقوا الله)
قورقونگز الله تعالی دن (الذی) آنچلاین الله تعالی در (انتم به) سزلار اول الله
تعالی ساری (مؤمنون) اشانغوچی اولدونگز بس علمالار اختلاف ایلادیلار که بر
خاتون مرتد اولوب بعد ایمانی قبول ایدوب اوّلکی مسلمان ایرنلارینه نکاح ایدولسه
مهرلارنی بیرمك واجبمی یاکه سنتمی بعضیلار ایدیلار خاتونلارنی دارکفاره قایتارمق
منسوخدر قوله تعالی فلا ترجعوهن الی الکفار بو تقدیرچه مهرلارنی قایتارمق واجبدر

بعضیلر ایدیلر بدرستی که صاح اوزرینه اولغان خاتونلار حقنك مهرلارنی قایتارماق واجب دکلدر بلکه ایرنلار حقنده دربوطریقچه مهرلرنی قایتارماق سنتدر (یا ایها النبی) ای آنچلاین پیغمبر (اذا جاءك المؤمنات) هرقچان کلسه سنکا مکه یورتندن ایمان کلتورگوچی خاتونلار (یبایعنك) ای محمد سنکا بیعت بیرر کا مبایعت قیلسونلار (علی ان لایشرکن) شول شرط ارزارینه مبایعت قیلسونلار اول خاتونلار اورتاق قاتماسونلار (بالله) الله تعالی اوزارینه (شیأ) هیچ برنرسه نی (ولایسرقن) دخی اول خاتونلار اوغریلق ایلامسونلار (ولایزنین) دخی اول خاتونلار زنا ایلامسونلر (ولایقتلن اولادهن) دخی بالالارنی اولتورمس شرطی ایله (ولایاتین) دخی کلتورمسون اول خاتونلار (ببهتان) یالانی (یفترینه) یالایابار اوچون خاتونلار (بین ایدیهن) قوللارینك آرالارنك اولغوچی (وارجلهن) اول خاتونلارننك آیاقلاری آراسنك اولغوچی بالالارنی غیری برایرگابوسندن توغدی دیودعواقیلماسونلار حاصل کلام اول خاتونلار زنادن توغان بالالارنی غیری برایرکا یالایابب بوسندن نکاح ایله توغان بالادر دیوایتماس شرطی ایله بیعت ایلاسونلار (ولایعصینك فی معروف) دخی بیعت ایلاسونلار اول خاتونلار یا محمد سنك شریعتنکا مخالفت قیلماسقه یعنی اول خاتونلار نوحه قیلماق وطونلارنی یرتماق وصاچلارنی یولوقماق وایزولرنی یرتماق ویوزلرنی یرتماق اولوك اولدکی حاللرنك قیلغوچی جاهلیت زماننك غی عمللارنی قیلماس شرطی ایله (فبایعهن) بس ای محمد اول خاتونلار ایله عهد لاشکل سوز برلان قول توتوشب قول آلشوب قیلماغل نته که ایرنلره قیلدوقی کبی ایلامکل (واستغفر لهن الله) ودخی یارلقایو استکل اول خاتونلارننك گناهلاری اوچون الله تعالی دن (ان الله) بدرستی که وراستی که الله تعالی (غفور رحیم) بندهلارننك گناهلارنی یارلقاب رحیم ایدوب اوجماغه کرکوزگوچی در (یا ایها الذین امنوا) ای آنچلاین ایمان کلتوردکی کمسنه لر (لا تتولوا) دوست وآشنابولمانکز (قوما غضب الله علیهم) شونچلاین قوم که اول یهودی قومی در آچیغ وقهر قیلدی الله تعالی آنلار اوزارینه (قد یئسوا من الاخرة) شکسز امیدسز بولدیلار آنلار اولمازلرندن اوّل آخرت اشلرندن وپیغمبرننك نعتنی توراتنك کوروب رسوله انکار ایله دیلار وآنکا انکار ایلایانلرننك ایمانسز ایردوکنی بلدیلار بلوب حضرت رسولنی

یالغانچی وفالچی دیوب سوکدیلار (کَمَا یَئِسَ الْکُفَّارُ مِنْ اَصْحَابِ الْقُبُورِ) نته که نومید اولدقی کبی قبرداکی ایمانسزلر آخرت ننك د رجاتلرندن نومیدلرد ر دنیاده وقتده ایمان کلتورمکانلری اوچون اوشانداق بو یهودیلار عالم حیاتده رسول الله غه ایمان کلتورمك درجه لرنی کوره وبلاتوروب رسول اکرم صلی الله علیه وسلم ننك نعتنی اوز کارتب غیر معنالر ایله تفسیر ایلادیلر رسول الله نی یالغانچی دیو ایدیلر بعض بز مسکین تورات ننك تحریق اولمغان تفسیرندن بو آیاتنی یازالم تاکه حضرت رسول اکرم ننك نعتنی کوراسن عبرانی لغتی اوزره (یابر مناقطرما) ای بزلرنی وجمیع اشیالرنی یراتقوچی الله تعالی (یابرلر سانبرلی) ای بزلرنی توغری یولغه صالغوچی شریکی یوق الله تعالی (هانش هنش ترهما) ظاهرلرمزنی وباطن لرمزنی بلگوچی الله تعالی (یون نشرلی) بر کلاچك دوستنك حرمتینه بزلرنی گناه لرمزنی عفو ایلاکل (بدر لقت تضرما) جمیع موجوداتنی یراتماق وبزلره رزق برما کنك آنك عشقی اوچوندر (اکنتبرت فکرت) الله تعالی ایدی اول دوستم نك صفاتی بودر باشنك بر آق بولوطسایه بان ایلایاچیدر (بصحنك نجربا) کوکرا کنك جبرائیل واسرافیل ننك یوراکنی یاروب قارا قاننی آغزوب آننك اورنینه نور رحمانی نی صالغان جراحت اورنی باردر (بصابرتی نصریا) اونك یاغونك مهر نبوت واردر (هوابدر بدرت) قرق یاشینه دیکن هیچ بر علم وفن دن نصیب دار اولمغان اوله یعنی قرق یاشینه دیکن خط ده بلمایان نادان اوله (مطلقت ندرت) قرق یاش تمام اولغاچ آنکا قرآن دیدوکی کتاب اینه (فکل فی عبرت) آدم علیه السلام دن تا اوزینه نچه ما پیغمبرلره نازل اولدوقی کتابلرنی راستلاغوچی اوله (جیرانت نجربا) موسی یه نه نرسه مأموردر ومنهی در قرآنك شیله اوله (ابرطت نبرت) هر کم اول هاشمی پیغمبری راستلاغوچی اولورسه تحقیق ذاتم ایله سوکند یاد قیلاین اول قوللرمدن خوشنودم (بقربنج شبرت) اول احمد وهم امتنه البته فرض ایدارم بش وقت دیدکی عبادتنی (شبرت فکندرت) دخی حلال ایدرم آنلاره اچ ماینی (فکرت) هم سبت کوننك دنیا اشنی اشلامك ایله بیوررمن (بدراتت ندرما) بزلرننك آخرغی پیغمبرمز اول احمددر مونك بعدنده هیچ بر پیغمبر کامزدر آننك شریعتیدر بزلرننك وعلی کونمزگا دیکن در اوشبو آیاتلرنی

يهودی عليهم اللعنه توراتده كورديلر با وجود بلب الله كلامينه ايناميوب رسولنی
تكذيب قيلديلار شوننك اوچون آنلار الله تعالی ننك آچيغ نده وقهرنده قالوب شهرسز
وسلطانسز اولديلار الله تعالی ننك اصحاب قبور ديو سوره‌نی تمام ايتماكی حسن
الاختتام در بارچه موجودات فنا اولوب اصحاب قبور اولورلار

﴿ سورة الصف مكية اربع عشر آيات ﴾

بسم الله الرحمن الرحيم

(سبح لله ما فی السموات وما فی الارض) يردا كی وكوكدا كی خلقلر الله تعالی نی جميع
نقصانات لردن ومخلوقات لره مشابهت دن تنزيه ايلان سبحان الله العظيم وبحمده ديدی لر
بو آيات ده براعت استهلال در هميشه الله تعالی نی ياد ايلامكده اوله‌لار (وهو) اول الله تعالی
(العزيز) حكمنده غالب (الحكيم) هر بر اشلرنی حكمتی ايله ير ادوب حكم ايلاگوچيدر
(يا ايها الذين امنوا) ای آنداغ ايمان كلتوردوكی كمسنه‌لر (لم تقولون ما لا تفعلون)
نه اوچون ايتورسز قولونگزدن كيلماس اشلرنی يعنی مؤمنلرننك بعضيلری ايتديلار
الله عز وجل سود كی اعمالنی اگر بلساك ايردوك جانلرمزنی ومال‌لرمزنی شونده
صرف ايلار ايدوك ديديلر الله تعالی آنلره آيات ايندوردی ان الله يحب الذين
يقاتلون فی سبيله صفا ديدوكی آيات اينگاچ احد توقشينه بارديلار اول توقوشدن
آرقه بيروب قاچديلر الله تعالی آنلاره سرزنش اوچون ايديكه لم تقولون ما لا تفعلون
(كبر مقتا) اولوغ بولدی آچيغ وغضب يوننددن (ان تقولوا) سزلرننك ايتماكنگز
(ما لا تفعلون) الونگزدن وكونگلنگزدن اخلاص ايله بولماس اشنی ايتماكنگز
الله تعالی قاشنده مبغوض اشدر زيرا كه سزلره الله تعالی جهادنی فرض ايلامش
ايردی بنم دركاهمده سوكلی اش ديمش ايردی سزلر احد توقشنده قاچدونگز
(ان الله) بدرستی وراستی الله تعالی (يحب الذين) سوار آنچلاين كمسنه‌لرنی كه
(يقاتلون) توقوشورلر آنلار (فی سبيله) الله تعالی ننك يولنده (صفا) صف صف بولدقلری
حالده (كانهم) گويا كه الله تعالی يولنده توقوش قيلغوچی كمسنه‌لر (بنيان مرصوص)
تزلدوكی تكمه كبی هيچ بريره نظر قيلمايون اخلاص ايله كافرلره قارشو دوره كانه
تكبير تحريمه ايلادوكی كمسنه كبی اوله اونكداغی وصولداغی نرسه‌لره قارامايون

شهادت طلبنده اولالر (واذْ) شول وقتنی یاد ایتکل ای محمد (قَالَ موسٰی) ایتدی حضرت موسی بن عمران (لقومه) اوزی ننك قومینه (یاقوم لم تؤذوننی) نه اوچون بنی رنجدورسزلر امرمه خلافلق قیلوب وبنی تکذیب ایدوب تراسزلر (وقد تعلمون) بدرستی که بلورسزلر بنی (انّی رسول الله الیکم) شك سز بنم پیغمبر ایردوکمنی بنکا ایندوکی تورات ایله وعصا ایله وید بیضا ایله وطوفان وباقه‌لر ایله وقان ایله وچکرتکا وبت‌لر ایله بواشیالر سحر دکل ایردوکنی بلورسزلر (فلمّا زاغوا) بس آنلار توغری یولدن مایل اولوب بزاوغه تابنور اولدیلار وفرعونه سجده ایلادیلر (ازاغ الله قلوبهم) مائل قیلدوردی الله تعالی آنلارننك کونکل‌لرنی حق یولدان باطل یول‌لر ساری (والله) اول الله تعالی (لا یهدی القوم الفاسقین) کوندرمسدر الله تعالی اوزی ننك امرندن چقغوچی‌لرنی توغری یول صاری ابدی اول قوم ضلالت یولننك قالورلر (واذْ) شول وقتنی یاد ایتکل ای محمد (قال عیسی ابن مریم) ایتدی عیسی ابن مریم ومریم عمران قزی دربو عمران ایله موسی علیه السلام آتاسی عمران ننك آراسی منکده بش یوز یلدر ومریم ننك آناسی حنه ایدی یعقوب اوغلی یهوده نسلندن ایردی بو مریم بنت عمران ایردی بو عمران موسی علیه السلام دیننده توراتی تفسیر ایدن بر عالم عابد ایدی آندن ایکی کمسنه توغدی بروسی صارون ایردی غایتده عالم وزاهد ایردی چونکه حنه عمراندن یوکلی اولدی آلتی آی دن صونکره حضرت عمران دنیادن اوتدی آناسی حنه مریم نی قورصاقده ایردوکی وقتده بیت المقدس خذمتنی قیلورغه نذر ایلامش ایردی بوننك قصه سی سورهٔ بقره ده مذکوردر مریم آتاسی عمران یوسف اوغلی دریوسف بن هالی وهالی بن مطیب ومطیب بن لاوی ولاوی بن ملك وملك بن یونان ویونان بن عامو وعامو بن ناهو وناهو بن حامو وحامو بن حلیس وحلیس بن نجات ونجات بن امات وامات بن مطیب ومطیب بن یوسف ویوسف بن یهوده ویهوده بن یوحنا ویوحنا بن ریس وریس بن نیرونیر بن ملك وملك بن المضان والمضان بن ایر وایر بن یوسا ویوسا بن عمران واینه موسی وهارون علیهما السلام وعمران بن شمعون وشمعون بن یهوده ویهوده بن الیاقم والیاقم بن ملیا وملیا بن ناثان بن ایس وایس بن عوبد وعوبد بن باعاز وباعاز بن سلمون

وسلمون

وسلمون بن نصون ونصون بن عمياد وعمياد بن ارام وارام بن نارمك ونارمك بن يهوده ويهوده بن يعقوب ويعقوب بن اسحاق واسحاق بن ابراهيم وابراهيم بن آزر وآزر بن تاريح وتاريح بن ناحور وناحور بن ساروح وساروح بن راعون وراعون بن فالق وفالق بن عابر وعابر بن صالان وصالان بن قينان وقينان بن ارفخشد وارفخشد بن سام وسام بن نوح ونوح بن لامح ولامح بن منوشح ومنوشح بن حنوح وحنوح بن يرد ويرد بن مهلا ومهلا بن قينان وقينان بن انوش وانوش بن شيث وشيث بن آدم وآدم ابن تراب خلقه الله تعالى من ذلك (يَا بَنِى اِسْرَائِلَ) اى يعقوب عليه السلام ننك بالالارى (اِنِّى رَسُولُ اللّٰهِ اِلَيْكُمْ) بدرستى بن سزلره الله تعالى دن كلمش پيغمبرم (مُصَدِّقًا) راستلادغم حالده كلدم (لِمَا بَيْنَ يَدَىَّ) شونچلاين كتابنى راستلادغم حالده كلدوم بندان اوّل ايندورلمش كتابنى (مِنَ التَّوْرٰية) بولغوچيدر اول كتاب تورات اسملى ياكه بولغوچيدر اول كتاب ننك اچنده تورات حكم لرى زيرا تورات عبرانى لغتنده بيان الاحكام معناسينه در (وَمُبَشِّرًا) دخى سوئنچ بيردوكم حالده كلدوم (بِرَسُولٍ) بر ايلچى يعنى بر پيغمبر برله (يَأْتِى مِنْ بَعْدِى) كلور اول پيغمبر بنم صونكمده يتى يوز يلدن صونكره (اسْمُهُ اَحْمَدُ) اول پيغمبرننك اسمى احمد اول اوزى مكه لك عربى قريشى اوله (فَلَمَّا جَاۤءَهُمْ) بس كلتوردى اول عيسى عليه السلام بنى اسرائله ياكه كلتوردى اول محمد صلى الله عليه وسلم اهل مكه يه (بِالْبَيِّنَاتِ) حجت وعلامت لرنى اوزلارى ننك پيغمبر ايردوكلرينه ومحمد عليه السلام ننك حجتى اول ايدى آتادان وآنادان يتيم قالوب حتى قرق ياشينه ديكن الله تعالى اعلم علماء وافصح الفصحاء ايدوب آنكا قرآن ايندردى كافرلرى دين اسلامه اوندايوب قول اوستون اولدى (قَالُوا) ايتدى اول بنى اسرائيل كافرلرى دخى ايتدى اول مكه كافرلرى (هٰذَا) بو عيسى اشلادوكى اشلرو دخى بو محمد كلتوردوكى معجزات لر (سِحْرٌ مُبِينٌ) اشكاره جادوچى در ديديلر (وَمَنْ اَظْلَمُ) يوق ظالم راق (مِمَّن) شونچلاين مندانكه (افْتَرٰى عَلَى اللّٰهِ الْكَذِبَ) يالايابدى اول من الله تعالى اوزرينه يوق يالالارنى يعنى الله تعالى ننك شريكى بار ديديلار الله تعالى پيغمبرلره كتاب ايندرمدى ديديلار وپيغمبرلر كلتوردوكى معجزاتى عمل سحر ديديلار (وَهُوَ) حالانكه اول (يُدْعٰى) اوندالور (اِلَى الْاِسْلَامِ) اسلام دينى

صاری (وَاللّٰهُ لَا یَهْدِی الْقَوْمَ الظَّالِمِینَ) کوندرماسدر اول الله تعالی ظالملرنی اوزینك
توغری یولینه (یُرِیدُونَ) دایم تلای لر اول مکه کافرلاری (لِیُطْفِئُوا نُورَ اللّٰهِ) البته
سوندورمك گا تلایلار الله تعالی ننك نورنی یعنی الله تعالی ننك شریعتنی کیزلماك گا
تلایلار (بِأَفْوَاهِهِمْ) اغزلاری ایله کیزلاماك تلایلار یعنی سوزلری برلان رسولنی و قرآننی
سوگارلر بوفال نامه دیو یا که شعرنامه دیو رسول الله نی یالغانچی وساحر دیو سوگارلر
(وَاللّٰهُ) حال بوکه اول الله تعالی (مُتِمُّ نُورِهِ) البته اوزی ننك نورنی تمام ایلا گوچیدر
الله تعالی اوزی ننك دیننی نصرت بیروب تمام ایلا گوچی در (وَلَوْ كَرِهَ الْكَافِرُونَ)
اگرچه اول کافرلر دین اسلام ننك تمام اولماقنی دشمان کورسالارده (هُوَ الَّذِی) اول
آنچلایون الله درکه (أَرْسَلَ رَسُولَهُ) یباردی اوزیننك معهود پیغمبرنی (بِالْهُدَى)
توغری یولنی روشان قیلغوچی قرآن برلن (وَدِینِ الْحَقِّ) دخی دین برله یعنی
اسلام دینی برله (لِیُظْهِرَهُ) غالب قیلماق اوچون یباردی دین اسلامنی حجت لر و برهانلر
برلان (عَلَى الدِّینِ كُلِّهِ) غیری دین لرننك بارچه لرینه غالب اولماق اوچون یباردی
(وَلَوْ كَرِهَ الْمُشْرِكُونَ) اگرچه اول دین اسلام ننك غالب اولماقنی مکه مشرك لری
دشمان کورسالارده (یَا أَیُّهَا الَّذِینَ آمَنُوا) ای آنچلاین ایمان کلتوردوکی کمسنه لر
(هَلْ أَدُلُّكُمْ) ایاسزلرنی کوندرایم مو (عَلَى تِجَارَةٍ) بر اولوغ منفعتلو صاتو اوزارینه
(تُنْجِیكُمْ) قوتقارور اول صاتو سزلرنی (مِنْ عَذَابٍ أَلِیمٍ) رنجتکوچی تموغ عذابندان
اول صاتونی بیان ایلاب بیوردیکه (تُؤْمِنُونَ بِاللّٰهِ) اوّل سزلرننك الله تعالی غه ایمان
کلتورما کنگزدر (وَرَسُولِهِ) وثانیا آننك پیغمبرینه ایمان کلتورما کنگزدر (وَتُجَاهِدُونَ
فِی سَبِیلِ اللّٰهِ) وثالثا سزلرننك غازیلق قیلماقنگزدر الله تعالی یولنده (بِأَمْوَالِكُمْ)
مال لرنگز ایله (وَأَنْفُسِكُمْ) دخی جان لرنگز ایله (ذَلِكُمْ) سزلرنك اوشبو اعمال ثلاثه نی
قیلماقنگز (خَیْرٌ لَكُمْ) اینگ گودر سزلره علوم باطله وطلب دنیا و منصب و یورتلارنگزی توزماکدن
(إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ) اگر بلگوچی اولسانگز آخرت اعمال لرینك دنیا اعمالندن آرتوقلغنی
(یَغْفِرْ لَكُمْ) بو اعمال ثلاثه نی قیلسانگز یارلقار الله تعالی (ذُنُوبَكُمْ) سزلرنك گناه لرنگزنی
(وَیُدْخِلْكُمْ) کرگزر سزلرنی (جَنَّاتٍ) اوجماح یورتننك اولغوچی باقچه لره (تَجْرِی مِنْ
تَحْتِهَا) آغار اول باقچه لرننك آستی لرندن (الْأَنْهَارُ) یلغه لر بالدن وسوتدن وخمردن

ومساکین

(ومساكن طيّبةً) دخی بولغوچیدر بو اعمال لارنی قیلغوچیلارغه خوش بولغوچی اورنلر
یعنی انواع لذیذ اولان اورنلار (فی جنّات عدْن) بولغوچی دور اول اورن لار باقچه لار
عدن دیدوکی اوجماح ده (ذٰلكَ) اوشبو در (الْفوزُ الْعظیم) اولوغ قول اوستون اولوب
مقصودلاریکا ایرشماك (واُخرٰی) بو مذکور جنان عدن گا کردوکنگزدن صونگره ایکنچی
نعمت (تُحبّونها) سورسز سزلار آنی (نصْرٌ من اللّٰه) اول ایکنچی نعمت اولدور که
الله تعالی دن سزلاره نصرت بیرلماك دور (وفتحٌ قریب) دخی یقین زمانده اولغوچی
فتح مکه فارس وروم دور (وبشّر الْمؤْمنین) ای محمد سونچ بیر کل بو فتح ونصرت
ایله مؤمن لرگا (یا ایها الّذین آمنوا) ای آنچلاین ایمان کلتوردکی کمسنه لر (کونوا
انْصار اللّٰه) بولونگزلر الله تعالی ننك دیننه نصرت بیرگوچی (کما قال عیسی ابْن مریم)
نته که ایتدی مریم اوغلی عیسی علیه السلام (للْحواریّین) آق تنلی وآق کیم لی
اوز ینك خاص یارانلارینه آنلار اون ایکی کمسنه لردر اوّلکیسی بطرس ایکنچسی یعقوب
اوچونچسی یوحنا تورتنچسی اندراوس بشنچسی فیلبس آلتنچسی تولومان یتنچسی متی
سکزنچسی لوقا توقزنچسی مرقیس اونونچسی کنعان اون برنچسی شمعون اون ایکنچسی
یهودا (منْ انْصاری الی اللّٰه) کم در منکا نصرت بیرگوچی الله تعالی ننك دینی اوچون
قصد قیلدوقمده دیدی (قال الْحواریّون) ایتدیلر اون ایکی مذکور آق لباسلی صوفیلار
(نحْن انْصار اللّٰه) بزلرمز دیدیلر که یا عیسی بن مریم الله تعالی دیننی قصد قیلوب
غزایه متوجه اولدوقکنده نصرت بیرگوچی دیدیلار (فآمنتْ طائفةٌ من بنی اسْرائیل)
بس ایمان کلتوردی اول عیسایه بر کروه یعقوب علیه السلام اوغلانلاری نسلندن آنلار
قرقارمنك ایرانلاردن ایردی وخاتونلاردن حسابی بلنمادی ایمانلاری لا اله الا الله
عیسی عبده ورسوله ایدی زکاة ایدی وروزه ایردی وحج اعمالی انجیلی حقده کورنمادی
بر دینده اولان کمسنه یه بای لارینه نفقه وکسوه بیرمك فرض ایدی کورشی قزینی
آلماق حرام ایدی وهم استادننك حقی وآتا وآناحقندن مقدم فرض ایدی اوستادننك
قزنی تلمیذه آلماق حرام ایدی (وکفرتْ طائفةٌ) دخی کافر اولدیلار وبر کروه (فایّدْنا)
بس قوّتلی قیلدوق بز عیسی علیه السلام دیننی اولغانلاری (الّذین) آنچلاین عیسی علیه
السلام قومنی (امنوا) ایمان کلتوردیلار آنلار عیسی علیه السلام ننك رسول ایردوکینه وهم

الله تعالى ننك قولى ايردوكينه (عَلَى عَدُوِّهِمْ) دوشمانلارى اوزرينه يعنى كافرلار اوزرينه (فَأَصْبَحُوا) بس اورلدى اوزرينه (ظَاهِرِينَ) غالب اولديلار فاصبحوا ظاهرين لفظى ايله تمام ايلامكنده بلاغت اهلى قاشنده حسن الاختتام در اول الله تعالى دن مؤمنلاره نصرت اولماقلغنه *

﴿ سورة الجمعة مدنية وهى احدى عشرة آية ﴾

بسم الله الرحمن الرحيم

(يُسَبِّحُ لِلَّهِ مَا فِي السَّمٰوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ) دايم سبحان الله العظيم وبحمده ديورلر يردا كى وكوكدا كى مخلوقاتلار بعضيلرى قال تللارى ايله وبعضيلرى حال تللرى ايله مضارع لفظى ايله ايتما كنده براعت استهلال در الى يوم القيامه بارچه مخلوقاتلار آگاه تسبيح ايتورلار (الْمَلِكِ) اول الله تعالى ننك صفاتى بودر بارچه نرسه لرنى ملك لنگوچيدر (الْقُدُّوسِ) لايق سز صفاتلاردن منزه در (الْعَزِيزِ) حكمنده غالب الله تعالى در (الْحَكِيمِ) حكم قيلغوچيدر اوزيننك ملكنده وصنعنده (هُوَ الَّذِي) اول آنچلاين الله تعالى دركه (بَعَثَ فِي الْأُمِّيِّينَ) يباردى بر پيغمبر يازو بلمايان نادان عربلر آراسنده (رَسُولًا) بر پيغمبرنى (مِنْهُمْ) اول عربلرننك اوزلرى كبى يازو بلمايان ايردى (يَتْلُو عَلَيْهِمْ) اوقور اول عربلاره (آيَاتِهِ) الله تعالى ننك قرآننى اوقور ايردى (وَيُزَكِّيهِمْ) پاكلى در اول عربلرى بوزوق اعتقادلردن وبوزوق عمللاردن (وَيُعَلِّمُهُمُ الْكِتَابَ) اوگراته در اول نادان عربلاره عالم ذى الفنون اولوب قرآننى (وَالْحِكْمَةَ) اول قرآنده اولغان حكملارنى واعماللارنى سرنى وعاقبتنى (وَإِنْ كَانُوا) بدرستى كه بولوب ايردى اول عربلر (مِنْ قَبْلُ) اول پيغمبر كلمزدن اوّل (لَفِي ضَلَالٍ مُبِينٍ) آشكاره نادانلق اچنده ايرديلار اول عربلر وهم آشكاره آزغونلقده اولوب لات ومنات وغزايه سجده قيلورلار ايردى (وَآخَرِينَ) دخى يباردى اول محمد عليه السلام عربلردن غيرى عجملار اوچون وهم پريلر وجنلر اوچون (مِنْهُمْ) اول عربلر جمله سندن ايرديلار پوطه تابنوب واوده تابنور ايرديلار آنلاره هم پيغمبر محمد در (لَمَّا يَلْحَقُوا) اولاشور بولديلار ماسوى العرب (بِهِمْ) اول عربلاره نادانلقده ومشركلكده (وَهُوَ) اول الله تعالى (الْعَزِيزُ) حكمنده غالب در (الْحَكِيمُ) حكمت اياسى پادشاه در (ذٰلِكَ) اوشبو محمد عليه السلام ننك پيغمبر

اولوب یبارلما کی آدمیلاره وجنلره (فَضْلُ اللّٰه) الله تعالی ننك اولوغ رحمتی در آدمیلره وجنلره (یُؤْتیه) بیرور اول رحمتنی (مَنْ یَشآءُ) تلاگان بنده لرینه (وَاللّٰهُ) اول الله تعالی (ذُوالْفَضْلِ الْعَظیم) اولوغ رحمت ایاسی الله تعالی دز بنده لرینه بونچلاین پیغمبری یبارب جنته کرگوزوب تموغدان آزاد ایتمك رحمتلرننك اولوغ راقیدر (مَثَلُ الَّذین) آنچلاین یهودیلارننك مثالی (حُمِّلُوا التَّوْریة) کوچلاندیلار اول یهودیلر توریة حکمی ایله عمل قیلورغه (ثُمَّ لَمْ یَحْمِلُوها) بس توریة ایندوکدین صونکره توریة ایله عمل قیلمادیلار اول یهودیلر اوزلری اختراع قیلدوقی سوزلرینه قارادیلر اوزلرینك عقل لرینه وهوالرینه لایق اولدوقی نرسه لرنی شریعت موسی در دیدیلار شول اجلدن الله تعالی قرآن اچنده خبر بیردی واذا قیل لهم اتبعوا ما انزل الله قالوا بل نتبع ما الفینا علیها ابائنا دیدیلر (کَمَثَلِ الْحِمارِ) اول یهودیلرننك مثالی شول ایشاك مثالی در (یَحْمِلُ اَسْفاراً) یوکلر اول ایشاك توریة ننك تمام سوره لرینك تفسیرلارنی وآننك اچنده کی حکملارنی اسفار جمع سفر معناسی سوره دیماکدر تمام توریة منك سوره در هر بر سوره سی ده منك آیاتلردر بیت المقدس یرنده تمام توراتنی کوردم تفسیری ایله یکرمی توقز جلد در هر جلدی قرق توقز توب ایردی بیتلرینك هر برنده قرق توقز ارسطر ایردی بارنی طشلاری ایله اوچاب قرادوق اون ایکی پوطده یکرمی آلتی قداق اولدی بنم ایله دیگزده کرابده برگا ایردی (بِئْسَ مَثَلُ الْقَوْمِ الَّذینَ) نی یماندر شونچلاین قوملارننك حاللری (کَذَّبُوا بِآیاتِ اللّٰهِ) یالغانه توتدیلار آنلار توریة ننك آیاتلارنی (وَاللّٰهُ لایَهْدِی الْقَوْمَ الظّالِمینَ) کوندرماسدر الله تعالی ظلم لق قیلغوچی قوملارنی (قُلْ) ایتکل ای محمد (یا اَیُّهَا الَّذینَ هادُوا) ای آنچلایون یهودیلر (اِنْ زَعَمْتُمْ) اگر گمان قیلسانگز (اَنَّکُمْ اَوْلِیآءُ لِلّٰهِ) بدرستی که سزلر الله تعالی ننك دوستی مز دیر سز بعضیلرنگز الله تعالی ننك بالالاری مز دیرلار (مِنْ دُونِ النّاسِ) غیری آدمیلردن باشقه یعنی یهودی اولمیان آدمیلرنی الله تعالی ننك دشمانی دیر سزلر (فَتَمَنَّوُا الْمَوْتَ) بس آرزو قیلوب دعا قیلونگزلر اولماکنگزنی زیرا دوست دوستنی صاغنماق کراك (اِنْ کُنْتُمْ صادِقینَ) اگر بولسانگز سزلار الله تعالی غه دوستلق دعواسنده راستلاردن (وَلا یَتَمَنَّوْنَهُ اَبَداً) حال بوکه اول یهودیلار

تلاماس‌لردر اول اولمنی منکو (بما) شول سببلی اولومنی تلاماسلاردر (قدّمت ایدیهم)
اوزلرینڭ قیلدوقی گناه‌لاری سببلی اولومنی آزروقیلماسلاردر (والله علیم بالظالمین)
اول الله تعالی ظالم بنده‌لرننك حالنی بلگوچیدر هم آنلاره جزا ایلاگوچیدر (قل) ایتکل
ای محمد (انّ الموت الّذی تفرّون منه) بدرستی که سزلار قاچا تورغان اولوم (فانّه)
البته اول اولوم (ملاقیکم) یولوقور سزلره اول اولوم یعنی اولوم شرابنی اچارسزلار
(ثم) بو اولدوکنگز بعدنده (تردّون الی عالم الغیب والشّهادة) قایتارولرسز غایبنی
وحاضرنی بلگوچی الله تعالی حضورینه (فینبّئکم) بس خبر بیورور سزلره (بما کنتم تعملون)
قیلغان اعمال‌لرنگزدن یعنی ایذگو اعمال‌نگز اوچون اوجماح بیرور یاوز اعمال‌لارنگز
اوچون تموغ بیرور (یا ایّها الّذین آمنوا) ای آنچلاین ایمان کلتوردوکی کمسنه‌لار
(اذا نودی للصّلوة) هرقچان ندا قیلنسه یعنی اذان ایتولسه جمعه نمازی اوچون
(من یوم الجمعة) جمعه کوننده (فاسعوا) بس یوکرونگزلر (الی ذکر الله) الله
تعالی‌ننك ذکرنی تنکلارغه یعنی ایکی رکعت‌ده قرآننی امام جهرا اوقور قبلننك خطبه‌نی
تنکلارغه بو آیت جوثاء قریه‌سنده نازل اولدی جوثاء ایله مدینه آراسی بش چاقروم‌در
یکرمی ایولك جماعت ایردی مسجدلری وار ایدی پیغمبرمز علیه السلام‌نی جوثائننك
بر معتصم اسملی، خواجه آشقه چاقروب ایردی پیغمبرمز صلی الله علیه وسلم ایدی
یا معتصم بن اسد الله تعالی بزلره دخی بر فرض آرتدردی ایکی رکعت جمعه نمازیدر
معتصم ایتدی یارسول الله تورت رکعت اویله نمازی اوتالورمو پیغمبر علیه السلام ایدی
ایکی خطبه اولور شول ایکی خطبه سببلی ایکی رکعت اویله نمازیننك فرضی ساقطدر
دیدی شول زماننك منبر بنا قیلدیلار اذان ایتدیلار اون کشی جمعه نمازنی قریهٔ
جوثاءده قیلدی بعده آندن قایتوب مسجد مدینه‌ده ایکنچی جمعه‌ده قرق کشی ایله
قیلدی شول اجلدن امام شافعی وامام مالك وامام احمد بن حنبل جمعه نمازینه مصر
شرط ایماسدر دیدیلار الا امام ابو حنیفه رحمه الله مصر شرطدر دیدی مفسرلرننك
جمهوری واهل حدیثننك جمهورلری مصر شرط دگلدر دیو فتوی بیردیلر شول اجلدن
شهر بلغارنی مسلمان ایدان صحابه‌لر بلغاره والطرافداقی قریه‌لره جمعه نمازنی اوتامك ایله
بیورمشلاردر (وذروا البیع) ودخی نماز جمعه اذاننی ایشتکاچ صاتولارنگزنی وآلولارنگزنی

وغیری

وغیری معاملات دنیالارنگزنی قویونگزلار (ذٰلکُمْ) سزلرننگ بوجمعه اذاننی اشتکاچ دنیا اشلرنی قویماقنکز (خیرٌ لکم) سزلره یخشیراق اشدر دنیامعامله سنی قیلماقدان (ان کنتم تعلمون) اگر اهل علم اولوب ایذگو ویاوزنی بلسانگز (فاذا قضیت الصلوة) بس اگر اوتالسه جمعه نمازی (فانتشروا فی الارض) بس مسجددن چقوب ساچلونگز کسب اوچون یریوزینه بعضنکز بازاره واروب صاتوایلاسون وبعضیلرنگز ایگون لکره واروب ایگون عملنی قیلسون وبعضیلرنگز قول عمللری ایله عمل ایلاسون (وابتغوا) استانگزلر (من فضل الله) الله تعالی ننك رحمتندن رزقلارنی (واذکروا الله) یادایتونگزلر الله تعالی نی (کثیرا) کوب کوب لسانا وقلبا (لعلکم) شایدکه سزلر (تفلحون) الله تعالی ننك عندایندن قورتلوب اوجماح غه کرورسزلر وقول اوستون اولوب مشرف دیدار اولورسزلر روایت در عبدالرحمن بن عوف وعثمان وعمر رضی الله تعالی عنهم شامه کاروان یبارورلر ایدی بر کاروانلاری قایتدی قایتغاندہ عادتلری اول ایدیکه باراباںلار وبرغولار ایله مدینه گه کرورلر ایردی اول کروان ننك قایتماقی بر جمعه کونینه توغری کلدی رسول الله صلی الله علیه وسلم منبره خطبه اوقورغه آشقان ایردی شول زماندہ کاروان ننك باراباں وبرغو آوازنی ایشتوب مسجددن اون ایکی کمسنه استماع خطبه قیلمایون چقب کیتدیلر آنلار حقنده سرزنش قیلوب آیت ایندرلدی (واذا راوا) هرقچان کورسه لر آنلار (تجارة) صاتودن قایتقوچیلارنی (اولهوا) یا اویون طبل وبرغو آوازنی (انفضوا الیها) مسجددن ذکر تنکلامایون اویونلاره قارشو چقارلار (وترکوك قائما) قویارلار سنی ای محمد منبر اوستونده آیاق اوزره اشعار در خطبه نی آیاق اوزره توروب اوقمق سنت ایردوکینه (قل) ایت ای محمد اول مسجددن چغوچیلره (ما عندالله) الله تعالی قاشندہ اولغان ثوابلار (خیر من اللهو) یخشیراقدر اویون آوازنی تنکلاماقدان (ومن التجارة) صاتوایتماکدن وصاتوچیلارنی کورمکا چقماقدن (والله) اول الله تعالی در (خیر الرازقین) الله تعالی ننك ذکرنی تنکلاماق رزقلرننك خیرلیسیدر نماز اوتاب رزق استماك ایکی دنیانڭ رزقنی تاپماقدر خیر الرازقین لفظی ایله سوره نی تمام ایتماکندہ حسن الاختتام در جمیع اشیالره رزق بیرگوچیدر اوزیننك برلکینه وبارلغنه ونظیر وشریکی یوقلغینه

سورة المنافقون مدنیة وهی احدی عشرة آیة

بسم الله الرحمن الرحيم

(اذا جاءك المنافقون) اگر کیلاسی بولسه‌لر سنکا ای محمد مدینه منافقلری وهم اطرافنك کی منافقلر منافقون لفظی ایله سوره‌نی ابتدا ایلامکنده براعت استهلال‌در بو سوره‌ده منافقلرننك ذکریدر (قالوا) ایتورلر اول منافقلار (نشهد) شکسز بلوب گواهلق بیرورمزلر (انك لرسول الله) شکسز البته الله تعالی ننك رسولی‌سن (والله یعلم) والله تعالی بلادور (انك) بدرستی که سن ای محمد (لرسوله) البته الله تعالی ننك رسولی سن دیو (والله یشهد) حال انکه الله تعالی گواهلق بیرادر (ان المنافقین) بدرستی که اول شهادت بیرگوچی منافقلر (لکاذبون) البته یالغانچی‌لردر قلب‌لرنده سننك پیغمبر ایردوکنکا تصدیق‌لری یوقدر (اتخذوا ایمانهم) توتدیلار اول منافق‌لر آنطلرنی ویالغان کلمهٔ شهادة‌لرنی (جنة) قالقان وپرده آنلارنی اولتورماکدن واسیر قیلماقدن صاقلار دیو (فصدوا) بس منع قیلدیلار اول منافق‌لر کوب خلایقلرنی (عن سبیل الله) الله تعالی ننك یولندن وقرآن حکمی برلان عمل قیلماقدن (انهم) بدرستی که اول منافقلر (ساء ما کانوا یعملون) نی یماندور آنلرننك بوقلغان اشلاری (ذلك) ظاهرا بومنافق‌لرننك نشهد انك لرسول الله دیما کلری (بانهم) بدرستی که اول منافق‌لر (امنوا) ظاهرا تل‌لری ایله ایمان کلتوردیلار (ثم کفروا) موندین صونك کافر اولدیلار (فطبع) بس مهرلدی الله تعالی (علی قلوبهم) کونکل‌لرینه اصلا آنلار صدق جانبنه کلمازلردر (فهم) بس اول منافقلر (لایفقهون) آنکلاماسلاردر وفهم لاماسلاردر ایماننی وحجت وبرهان‌لرنی (واذا رایتهم) هر زمان کورسانك سن ای محمد اول منافق‌لرنی (تعجبك) عجب کا صالورمی سنی (اجسامهم) آنلارننك تن‌لری بی غایت کورکام ومرغوب‌لردر (وان یقولوا) اگر ایتاسی بولسه اول منافقلر سوزلرنی (تسمع لقولهم) البته قبول ایدارسن آنلرننك سوزلرنی زیرا اول منافقلر بی غایت فصاحت وبلاغت ایله سوزلاشورلار ایردی ویوزلری کورکام کانه قز بالالار کبی پیغمبر علیه السلام حضورینده ادب ایله ترورلر ایدی الله تعالی آنلرننك افعال واقوال‌لرنی رد ایدوب بیوردیکه (کانهم) گویا که اول منافق‌لر (خشب مسندة) بورانه گا سیالگان اوطون یاراقالریدر یعنی قروغ معناسز وفهم‌سز بر صورت‌لردر (یحسبون) گمان قیلورلر

اول منافقلر

اول منافقلر (كُلَّ صَيْحَةٍ) اورامدن كلدوكى آوازلارنى (عَلَيْهِمْ) بزلرننك ضررمز غا بولمغاى ايدى ديواورام لاردن آوازلرنى گمان قيلورلر ايردى پيغمبره آيات اينوب بزننك نفاقمز ظاهر اولوب بزلارنى چابماغا اولتورور گا كيلالرديوظن ايدرلار ايدى هيچ برراحت ايله اويقواويمازلار ايدى وراحت ايله نعمت ييما زلار ايردى همیشه قورقوده تروبرلار ايدى (هُمُ الْعَدُوُّ) اول منافقلردر سنكا اى محمد چن دشمان لار (فَاحْذَرْهُمْ) بس صاقلانغل آنلردن اى محمد (قَاتَلَهُمُ اللّٰهُ) هلاك قيلدى الله تعالى آنلارننك ظاهرلرنى وباطن لرنى (أَنَّى يُؤْفَكُونَ) قايده باروب قاچوب قوتلورلار بلى الله تعالى ننك عذابندن قورتلماس لردر (وَإِذَا قِيلَ) هرزمان دينلسه اول منافقلره اخلاص لى مؤمن لر جانبندن (تَعَالَوْا) كيلونكز لارديو (يَسْتَغْفِرْ لَكُمْ رَسُولُ اللّٰهِ) يرلقايو تلاسون سزننك اوچون الله تعالى ننك پيغمبرى (لَوَّوْا رُءُوسَهُمْ) ايلاندررلار آنلار باش لارنى ويوزلرنى اعراض ايدوب استكبار ايدارلر (وَرَأَيْتَهُمْ) كوررسن اى محمد آنلارنى (يَصُدُّونَ) يوز چوررلر سننك استغفارنكدن (وَهُمْ مُسْتَكْبِرُونَ) حال بوكم اول منافقلر تكبرلكده در (سَوَاءٌ عَلَيْهِمْ) برابردر اى محمد اول منافقلره (أَسْتَغْفَرْتَ لَهُمْ) يارلقايو استاكل اول منافقلار اوچون (أَمْ لَمْ تَسْتَغْفِرْ لَهُمْ) يارلقايو استامكل آنلر اوچون (لَنْ يَغْفِرَ اللّٰهُ لَهُمْ) البته يارلقاماسدر الله تعالى آنلارننك گناهلارنى (إِنَّ اللّٰهَ) بدرستى كه الله تعالى (لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْفَاسِقِينَ) توغرى يولغه كوندورماس در الله تعالى ننك ورسول الله ننك امرندن چغوچى قوم لرنى (هُمُ) اول منافقلر (الَّذِينَ) آنچلاين قوملاردر (يَقُولُونَ) دايم ايتورلر آنلار يولداش لارينه (لَا تُنْفِقُوا) انفاق قيلمانگزلر خير واحسان ايلامه نگزلار (عَلَىٰ مَنْ عِنْدَ رَسُولِ اللّٰهِ) شونچلاين مهاجر فقيرلره كه آنلار رسول الله قاتونده ايرديلر (حَتَّىٰ يَنْفَضُّوا) تا كه اول مهاجر فقيرلر تارالوب بتسونلر آچلقدن رسول الله قاتنده تورماسون لر ديدى لر (وَلِلّٰهِ) الله تعالى گا خاصدر (خَزَائِنُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ) كوكدا كى ويردا كى خزينه لر (وَلَٰكِنَّ الْمُنَافِقِينَ) لكن منافقلر (لَا يَفْقَهُونَ) فهم لاماس لردر (حكايت بركون بنى مصطلقدن بركشى كلدى ايدى يارسول الله بنى مصطلق سننك برله محاربه قلورغا اتفاق ايلامش لاردر قصد ايدب مدينه يه كلورلر ديدى بس رسول الله صلى الله عليه وسلم اصحاب لرى ايلان آنلارغه قارشو بارديلر

بنی مصطلق منهزم اولدی مال‌لرنی وخاتون‌لرنی اولجا ایتدی‌لر سعید ایله ابن عوف
سوزه کلدیلار سعید رسول الله اصحابندن ایردی ابن عوف مصطلق منافقلارندن
ایردی ابن عوف سعیده ایتدی یا ندا وچون رسول الله بزننك بالالارمزنی ومال‌لارمزنی
اولجا ایتدی دیدی سعید ایدی سزلرده ایمان یوقلغی اوچون موندا غ عملنی قیلدی
دیدی ابن عوف ایدی بزلر ایمان کلتوروب مزلر زیرا محمد کونچیلکی اوچون بزلره
بو اشنی قیلدی دیدی سعید ایدی محمد کا الله تعالی دن آیات ایندی سزلرننك کفرلك
نگزنی اظهار ایلادی هر ایکسی طائفه‌لری ایله توقوش قیلدیلر که ابن عوف ایتدی
والله لئن رجعنا الی المدینة لیخرجن الاعز منها الاذل اعزدن مرادی ابن عوف اوزی ایدی
وهم توابعلری ایردی واذلدن مراد رسول اکرم صلی الله علیه وسلم ایردی واصحابلری
ایردی (یَقُولُونَ) ایتور بولدی ابن عوف منافق توابعلری ایله (لَئِنْ رَجَعْنَا) اگر
قایتساق بزلر بنی مصطلق توقوشندن (اِلَی الْمَدِینَةِ) مدینه اوزرینه اشعاردر ابن
عوف مدینه منافقلرندن ایردوکینه (لَیُخْرِجَنَّ) بالله البته چقارور (اَلْاَعَزُّ) عزتلی
وهرمتلیراك کشی اعزدن مراد اول ابن عوف اوزی ایردی وهم توابعلریدر (مِنْهَا)
اول مدینه دن (اَلْاَذَلَّ) ذلیل‌راك کشنی اول رسول الله ایدی وهم توابعلری یعنی
فقیر اصحابلری ایردی (وَلِلّٰهِ) الله تعالی گا مخصوصدر (الْعِزَّةُ) غالبلك (وَلِرَسُولِهِ) دخی
رسولینه مخصوصدر غالبلك (وَلِلْمُؤْمِنِینَ) دخی مؤمنلره مخصوصدر غالبلك (وَلٰكِنَّ
الْمُنَافِقِینَ) بدرستی که اول منافقلر جماعتی (لَا یَعْلَمُونَ) هیچ نرسه‌نی بلماسلاردرکم
غالب وکم مغلوب ایردوکنی بلمازلر (یَا اَیُّهَا الَّذِینَ اٰمَنُوا) ای آنچلاین ایمان کلتوردکی
کمسنه‌لر (لَا تُلْهِكُمْ) مشغول قیلماسون سزلرنی آخرت کسبندن (اَمْوَالُكُمْ) مالّلارنگز
(وَلَا) دخی مشغول قیلماسون سزلرنی (اَوْلَادُكُمْ) بالالارنگز (عَنْ ذِكْرِ اللّٰهِ) الله تعالی ننگ
عبادتندن علوم دین اوگرانماکدن وبش وقت نمازنی ادا قیلماقدن (وَمَنْ یَفْعَلْ ذٰلِكَ)
برمن قیلسه بو اشنی یعنی دنیا اشینه مشغول اولوب نمازنی اوتکارر اولسه یاکه
علوم دین اوگرانماسه (فَاُولٰئِكَ) اوشبو غافل جماعت (هُمُ الْخَاسِرُونَ) آنلاردر اوز
اوزلرینه زیان قیلغوچیلار (وَاَنْفِقُوا) صرف ایدونگز زکاة نگزنی وهم عشرنگزنی
(مِمَّا رَزَقْنَاكُمْ) شول نرسه‌لرنی صرف ایدونگز رزقلندردك سزلره یعنی روزی ایلادك

مالدن

مالدن وآشلقدن (مِنْ قَبْلِ) شوندن الـگاری صرف ایدونـگزلر (أَنْ يَأْتِيَ أَحَدَكُمُ الْمَوْتُ) برا کونـگزگا اجل کلمازدن اوّل صرف ایدنـگز (فَيَقُولَ) بس ایتور اول برا گو اولد کندین صونـکره (رَبِّ) ای منم پروردکاروم (لَوْلَا أَخَّرْتَنِي) هلاشمدی منم اولما کمنی تأخیر ایلاسنکچی (إِلَىٰ أَجَلٍ قَرِيبٍ) یاقن بولغوچی وعده ایله یعنی کاشکی منکا الله تعالی بولجال بیرساچی فلان آیده وفلان کونده جانکنی آلورم دیو بس اول کون یتمازدین بورون (فَأَصَّدَّقَ) بارچه مالـلارمنی صدقه بیرور ایردوم (وَأَكُنْ) بولور ایدم توبه ایدوب (مِنَ الصَّالِحِينَ) ایدگولاردن زکوة بیرور ایردوم وحج قیلور ایردوم فرض لازم واجبلروم اوچون فدیه واسقاط چقارر ایدوم دیو پیشمان اوله اما اول پیشمان ننك اصلا فائده سی یوقدر (وَلَن يُؤَخِّرَ اللَّهُ نَفْسًا) البته کچوکتورمز الله تعالی هیچ برجاننی (إِذَا جَاءَ أَجَلُهَا) هرقچان کیلاسی اولسه اول بنده ننك اجل کونی (وَاللَّهُ) اول الله تعالی (خَبِيرٌ) خبرادردر (بِمَا) شونچلاین نرسه‌لارگا که (تَعْمَلُونَ) اشلر اول بنده‌لار ایدگودن ویاوزدن یعنی سزلرننك ظاهر وباطن اولان اعمالـلرنـگزدن خبردارمز دیماکدر والله خبیر بما تعملون لفظی ایله الله تعالی سوره‌نی تمام ایتماکی حسن الاختتام در الله تعالی ننك جمیع اشیایه خبردار ایردوکینه *

﴿ سورة التغابن مكية وهي ثمان عشرة آية ﴾

بسم الله الرحمن الرحيم

(يُسَبِّحُ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ) دایم ایتور بولدیلار یردا کی مخلوقاتلار وهم کوکدا کی مخلوقاتلار بعضیلری قال تلی ایله وبعضیلری حال تلی ایله سبحان الله العظیم وبحمده دیدیلار لفظ مضارع ایله ایتما کنده براعت استهلال در هر مخلوقات آننك تسبیحنی ایتماکده در (لَهُ الْمُلْكُ) اول الله تعالی غه خاصدر دنیا وآخرت ملکی (وَلَهُ الْحَمْدُ) دخی اول الله تعالی گا خاصدر حمد یعنی اوکمك (وَهُوَ) اول الله تعالی (عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ) هر نرسه‌لرگا قادردر (هُوَ الَّذِي خَلَقَكُمْ) اول آنچلاین الله تعالی درکه یراتدی سزلرنی یوقدان بار ایدوب (فَمِنكُمْ كَافِرٌ) بس یراتلدوقنگزدن صونـکره بعضیلرنـگز کافرلردر (وَمِنكُم مُّؤْمِنٌ) بعضیلرنـگز مؤمنلردر (وَاللَّهُ) اول الله تعالی (بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ) سزلرننك اعمالـلرنـگزنی بلا کیف کورگوچیدر هر برینه جزالرنی بیرگوچیدر (خَلَقَ السَّمَاوَاتِ) یراتدی اول الله تعالی کوکلرنی (وَالْأَرْضَ) دخی یرنی (بِالْحَقِّ) حکمت

بالغه‌سی ایله (وَصَوَّرَكُمْ) دخی یراتدی سزلرننك صورتنكزنی وهیئتنكزنی وغواصنكزنی (فَاَحْسَنَ صُوَرَكُمْ) بس کورکام قیلدی سزلرننك صورتنكزنی غیر حیوانلر صورتندن وهم معنویه صورتلر برله بزادی (وَاِلَيْهِ الْمَصِيرُ) اول الله تعالی صاری اولور سزلر یعنی آننك حکمینه قایتورسزلار (يَعْلَمُ مَا فِي السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ) بلور اول الله تعالی کوکداکی ویرداکی نرسه‌لرنی (وَيَعْلَمُ) دخی شونچلاین نرسه‌لرنی بلور (مَا تُسِرُّونَ) سزلرننك یاشرون اشلرنكزنی (وَمَا تُعْلِنُونَ) دخی شونچلاین اشلرنكزنی بلور ظاهر قیلورسزلر (وَاللّٰهُ) اول الله تعالی (عَلِيمٌ) بلكوچیدر (بِذَاتِ الصُّدُورِ) کوکراکداکی حاللرنكزنی یعنی قلبداکی فکرلرنكزنی بلور (اَلَمْ يَأْتِكُمْ) ایا کلمادیمو سزلره ای مکه کافرلری بلی کلدی وبیان اولندی (نَبَؤُا الَّذِينَ كَفَرُوا) شونچلاین قوملرننك خبری کافر اولدی آنلر یعنی نوح وهود ولوط علیهم السلام قوملری کبی (مِنْ قَبْلُ) سزلردن اوّل کافر اولوب ایردیلار وپیغمبرلارنی تكذیب قیلدیلار (فَذَاقُوا) بس تاتدیلار اول اوتدوکی کافرلار (وَبَالَ اَمْرِهِمْ) اشلارینننك جزاسنی دنیاده آنلره دنیاده وقته عذاب ایندی بعضیلری صو ایله هلاك اولدی وبعضیلاری یل ایله وبعضیلاری اوت برله هلاك اولدیلار (وَلَهُمْ) دخی آخرتده (عَذَابٌ اَلِيمٌ) رنجوتكوچی عذاب اول عذاب اوت عذابیدر (ذٰلِكَ) اول اوتدوکی قوم‌ننك دنیاده عذاب کورمکلری (بِاَنَّهُ) اوشبوکم (كَانَتْ) بولدی آنلر (تَأْتِيهِمْ) کلتورگوچی بولدی آنلاره (رُسُلُهُمْ) اول اوتدوکی قوملرننك پیغمبرلری (بِالْبَيِّنَاتِ) حجتلار ومعجزاتلر ایله‌نته که حضرت عیسی ننك اولوك ترکوزمكلری کبی وموسی ننك عصا ویدبیضاسی کبی وحضرت هودننك صرصر یلندن امان قالمقلاری الی مالانهایه هر بر پیغمبر قومینه معجزاتلار کوستردیلار (فَقَالُوا) بس اوتدوکی قوملر ایتدیلار (اَبَشَرٌ) ایا آدمی زاده‌می پیغمبر اولوب (يَهْدُونَنَا) بزلرنی کوندررگا بلکه بزلره فرشته‌لر کرك‌در توغری یولغه کوندررگا زیرا آدمی زاده بزننك کبی آشی واچه تورغان ذاتلاردر قچان که اول پیغمبر اولادر دیدیلار (فَكَفَرُوا) بس انکار ایدوب کافر اولدیلار (وَتَوَلَّوْا) یوز چوردی آنلار حق یولدان (وَاسْتَغْنَى اللّٰهُ) مونكسزدور الله تعالی آنلارننك ایمانلارندن وطاعتلرندن (وَاللّٰهُ غَنِيٌّ) اول الله تعالی مونكسزدر جمیع اشیادن (حَمِيدٌ) صفات کامله برله اوکولمش دور

(زعم الّذين كفروا) گمان قيلوب دعواقيلديلار اول كافرلر (اَنْ) شونى دعواقيلديلار (لن يبعثوا) البته اولد كمزدن صونكره قبورلرمزدان قوبمازمزديديلار يعنى حشر جسمانيه‌يه انكار ايلادى‌لار فلاسفهٔ اشراقيون مذهبينه داخل اولديلار (قلْ) ايتكل اى محمد اول منكرلرگا (بلى) قبردن قوبارسزلر (وربّى) سوكنديادايتامن ربم ايله (لتبعثنّ) البته شكسز قبرنكزدن قوبارسزلر (ثمّ) بوقبرنكزدن قوبدقنكزدين صونكره (لتنبؤنّ) البته خبر بيرلورسزلار (بما عملتم) قيلغان اشلارنكزدن حساب وجزااوچون (وذلك) بواولدكى مخلوقات‌لرنى قبورلرندن قوبارماق (على الله يسيراً) الله تعالى غه آساندر زير انفس الامرده بوقدان بار ايلامك مشكل ايردى يوق نرسه‌نى بار ايلمك الله تعالى عندنده آسان‌لارننك آسانراقى‌در (فامنوا بالله) بس آنداغ اولسه ايمان كلتورنكزلار الله تعالى ننك برلكينه وبارلغنه (والنور الّذى انزلنا) دخى شونچلاين نوره ايمان كلتورنكزلار ايندردك بز آنى كوكدان مراد قرآن‌لاريعنى قرآن ننك احكامى دين‌نى نورلاندورغوچى‌در (والله بما تعملون خبير) اول الله تعالى درسزلرننك قيلدوقى اشلرنكزدن خبردار در (يوم) شول قبرلرنكزدن قوبدوقى كون (يجمعكم) جيار سزلارنى الله تعالى (ليوم الجمع) قيامت كوننك حساب اوچون وجزا اوچون (ذلك) بوقيامت كونى (يوم التغابن) بوكوندور اعمال‌لارنكزدن فايده آلماق ننك قولدن كتمك كونى تغابن معناسنه دلالة بيوردى (ومن يؤمن بالله) برمن الله تعالى غه ايمان كلتورسه (ويعمل صالحاً) ايذ كوعمل‌لر قيلسه (يكفر عنه سياته) اورتورمز آنلارننك ياوز اعمال‌لارنى (ويدخله) اورتدو كمزدن صونكره كرتورمز آنلارنى (جنّات) اوجماح يورطنده اولغوچى باقچه‌لره (تجرى من تحتها) آقار اول باقچه‌لرننك آستيلارندن (الانهار) هرانواع يلغه‌لار آقار بالدن وسوتدان وخمردن (خالدين فيها ابداً) منكو بولغوچى يعنى بولدوقلارى حالده قالورلار اول باقچه‌لار اچنده (ذلك) بوبنده‌لارننك گناهلارى اورتلوب اوجماح باقچه‌لارينه كرماكلرى (الفوز العظيم) اولوغ قول اوستون اولوب مقصودلرينه ايرشمكدر ودخى تغابن معناسينه دلالة بيوردى (والّذين كفروا) شونچلاين كمسنه‌لركافراولديلار آنلار (وكذّبوا باياتنا) يالغانغه توتديلار آنلاربز ايندوردكى قرآننى (اولئك) بوقرآننى تكذيب قيلغوچى‌لر (اصحاب النار)

اوت اهل لر يدر (خالدين فيها) منكو بولغو چيلردن آنلر اوتده (وبئس المصير)
نى يمان بارا چق يردر اول اوت (ما أصاب) ايرشماسدر بنى آدم كا (من مصيبة)
قايغودن وضرردن (الا) مكر ايرشور اولسه اول قايغو وضرر (باذن الله) الله تعالى ننك
امرى وتقديرى ايله در (ومن يؤمن بالله) برمن ايمان كلتورسه الله تعالى يه (يهد قلبه)
كوندرز آننك كونكلنى بلالره صبر ايتماك ايله صبر ايتدوكى اوچون الله تعالى اول
بنده سينه اجر عظيم بيرور (والله بكل شئ عليم) اول الله تعالى هر بر نرسه لرنى بلكوچى
(واطيعوا الله) انقياد قيلونكز الله تعالى امرينه (واطيعوا الرسول) دخى انقياد قيلونكز
رسول الله عليه السلام ننك سوزينه (فان توليتم) بس اگر يوز چورسانكز الله تعالى ننك
امرندن ورسول الله سوزندن (فانما على رسولنا) بدرستى كه بزم ايلچيلرمز كا لازم
اولغان اشلر (البلاغ المبين) آچق وروشن بيان ايلامكدر الله تعالى ننك برلكنى وپيغمبرلر
ننك حق لغنى اوجماح وتموغ بارلغنى (الله لا اله الا هو) اول الله تعالى دن غيرى هيچ
بر معبود يوقدر (وعلى الله) اول الله تعالى اوزارينه (فليتوكل المؤمنون) بس ايتكل
كم مؤمنلر اشلرنى الله تعالى يه توكل قيلوب طابشورسونلر (يا أيها الذين آمنوا) اى
آنچلاين ايمان كلتوردوكى كمسنه لر (ان من ازواجكم) بدرستى كه سزلرننك خاتونلكز
(واولادكم) دخى بالالارنكز (عدو لكم) سزلركا دوشمانلاردر آنلار (فاحذروهم)
بس ساقلانونكز آنلاردن بو آيات خاصدر روايت در ابن عباس دن مكه دن اصحابلرننك
بعضيلرى خاتونلارى ننك واولادلرى ننك سوزلرينه قاراب مدينه يه هجرت ايلامديلار
الله تعالى شول اجلدن ايتديكه فاحذروهم يعنى ساقلانكزلار آنلار ننك مشورتلرندن
يعنى آنلرننك سوزلرينه قاراب هجرة دن قالسانكز البته دين ده اولان فقها جمله سندن
اولمادونكز ديماكدر (وان تعفوا) اگر عفو ايتسانكز اول ازواج واولادننك خطالق لرنى
(وتصفحوا) شلتالاونى قويسانكز (وتغفروا) يمانلق لارنى اورتسانكز (فان الله)
بدرستى كه الله تعالى (غفور رحيم) بنده لرننك گناهلرنى يارلقاب رحيم ايلاب اوجماحقه
كرگوزگوچيدر (انما اموالكم واولادكم) بدرستى كه سزلرننك مال لرنكز وبالالارنكز
(فتنة) سزلره فتنه در آخرت اعمال لرندن مشغول ايدوب اولوغ گناهلره مرتكب
اولنورسز (والله عنده) اول الله تعالى ننك حضورنده در خاتونلارينك وبالالارينك

سوزلرينه

سوزلرینه قرامایون آخرت استیانلره (اَجْرٌ عظیمٌ) اولوغ یال وثوابلر (فاتّقوا اللّٰه)
تقوالق قیلولنکز الله تعالی دین قورقوب (ما استطعتم) هرنه کوچونکز قدر نچه اشعارد ر
براکوعیال نفقه اوچون کسب وقتنده فرضلر وقتندن فوت اولوب قضا ایلاسه
بوکمسنه هم طاقتنچه تقوالك ایلادی بوآیت ناسخ در الله تعالی ننك قولنی فاتقوا الله
حق تقاته دیدوکی آیتنی (واسمعوا) اشتونکزلر الله تعالی ننك بیوردقی امرلارنی (واطیعوا)
بویون صونکزلر الله تعالی ننك ورسول الله ننك امرلرینه (وانفقوا) صرف قیلولنکزلار
(خیراً) مال لرنکزنی (لانفسکم) اوزنکزننك جانلارنکزننك فائدۀ سی اوچون (ومن یوق)
برمن صاقلانسه (شحّ نفسه) صارنلق قیلسون نفس اماره سینه یعنی نفسینه خلاف ایلایوب
حقوق الله نی یرینه کلتورسه (فاولئك) بس اوشبو یعنی نفس لرینه خلاف ایلایان
قوملار (هم) آنلاردر (المفلحون) قول اوستون اولوب تموغ دن قوتلغوچیلر (ان تقرضوا
الله قرضاً حسناً) اگر برسانکز الله تعالی غه قرض حسنه یعنی مالّلارنکزنی اخلاص برلان
وجوه خیرلاره صرف ایلاسانکز (یضاعفه لکم) اول بیردوکی مالّلارنکزننك دو چندان بیرر
ثوابنی بردرهم گا اون درهم ثوابی یازولور تاییتی یوزه وارنچه (ویغفرلکم) دخی یارلقار
سزلارننك گناهلارنکزنی (والله شکور) اول الله تعالی آز اخلاصلی عمل گا کوب ثوابلار
بیرکوچیدر (حلیم) قللارینّنك گناهلارنی عفو ایدوب مهربان ورحم وشفقتی ایله تموغدن
آزاد ایتکوچیدر (عالم الغیب) غایبداکی حاللارنی اول الله تعالی بلکوچیدر (والشهادة)
دخی حاضرداکی حاللارنی بلکوچیدر (العزیز) حکمنده غالب الله تعالی در (الحکیم)
بندلارینه حکمتی ایله حکم ایدا چی الله تعالی در عزیز الحکیم ایله سوره نی اتمام ایتماکی
حسن الاختتام در نته که فن اهلینه مخفی دکلدر ❀

❀ سورة الطلاق مدنیة وهی اثنا عشرة آیة ❀

بسم الله الرحمن الرحیم

(یا ایها النبی) ای آنچلاین آخرزمان پیغمبرینّنك امتلری (اذا طلقتم النساء) هرزمان
طلاق قیلسانکز خاتونلرنکزنی الله تعالی طلاق لفظی ایله سوره نی ابتدا ایلامکنده براعت
استهلال در بوسوره احکام فرعیه لار ذکرنده در تأمل اولنه (فطلقوهن لعدتهن) بس
طلاق قیلولنکز اول خاتونلارنکزنی طهروقتنده اول طهرده جماع قیلمایون اگر براکو

مدخول بها خاتوننی حیض وقتنده یا که طهر وقتنده بعد الجماع طلاق قیلسه گناه کار اولور وطلاق بدعی دیدوکلری اول اولور وغیری مدخول بها خاتون وصغیره ننك طلاقننك سنت وبدعت یوقدر هر زمان مصلحت کورسه شول زمان طلاق قیلور (وَاَحْصُوا الْعِدَّةَ) صای سونلار ومحافظه ایلاسونلار اول خاتون ننك عدتنی تاکه مراجعت زمانی ننك فوتی یا بقاسی معلوم بولغای عدت کونلرننك نفقه وسکناسنی بیرکایلار (وَاتَّقُوا اللّٰهَ رَبَّكُمْ) قورقونکز شونچلاین الله تعالی دن که سزلرنی وغیرلرنی تربیه قیلغوچی الله تعالی در (لَا تُخْرِجُوهُنَّ) چقارمانکز اول طلاق ایتلکان خاتوننی (مِنْ بُيُوتِهِنَّ) آنلارننك توراتورغان اویولرندن (اِلَّا) مگر چقارلماق حلال اولور (اَنْ يَاْتِينَ بِفَاحِشَةٍ مُبَيِّنَةٍ) ظاهرا زنا ایله توتولسه بوزماننك اقامت حد الله اوچون چقارلور (وَتِلْكَ) بو ایتلکان مذکورات حکملر (حُدُودُ اللّٰهِ) الله تعالی ننك بیورغان چیکلریدر (وَمَنْ يَتَعَدَّ) برمن تجاوز قیلسه (حُدُودَ اللّٰهِ) الله تعالی ننك قویدقی چیکلرندن (فَقَدْ ظَلَمَ نَفْسَهُ) بس شکسز ظلم لق ایتدی اول من اوز جانینه (لَا تَدْرِى) بلماس سزای آدمی (لَعَلَّ اللّٰهَ) شاید که احتمالدر الله تعالی (يُحْدِثُ بَعْدَ ذٰلِكَ) پیدا قیلور بو طلاق بعدنده (اَمْرًا) بر اشنی یعنی ایرننك کونکلینه الله تعالی رغبت صالور مراجعة قیلماق احتمال وار در شوننك اوچون مستحب اولندی که طلاق لرنی تفریقه تفریقه حتی اوچ طلاق اوچ طهر برله تمام اولسون (فَاِذَا بَلَغْنَ) بس هرقچان ایرشاسی بولسه (اَجَلَهُنَّ) عدةلرینننك تمام بولماقی ننك وقتلری یعنی عدة اوتار کایقین اولسه (فَاَمْسِكُوهُنَّ) بس توتونکز اول خاتونلرنی یعنی مراجعة قیلونکز (بِمَعْرُوفٍ) اید کولك برله حسن معاش ایله اولهسز (اَوْ فَارِقُوهُنَّ) یا که مراجعت قیلماسانکز آیرونکز (بِمَعْرُوفٍ) اید گولك برله خاتون ننك مالینه تعدی قیلماینچه اگر مراجعت قیلسانکز هیچ بر مهرینه ظلم قیلماینچه کوند اشلری آراسنده نوبتنی کم قیلماینچه نی کم وجه شرع اوزره توتقای سزلر (وَاَشْهِدُوا) کواهلندرنکز مراجعه قیلماقنکزنی (ذَوَى عَدْلٍ مِنْكُمْ) اوز آرانکزدان عدل ایکی کشیکا بو اشهاد مندوبدور امام شافعی دین مرویدر رجعتده شهادت وارلغی (وَاَقِيمُوا الشَّهَادَةَ) ادا قیلونکز گواهلقنکزنی حاجت اولوب صورالدقی وقتده (لِلّٰهِ) الله تعالی رضالغنی طلب قیلوب (ذٰلِكُمْ) اوشبو مذکور حکملر برله سزلرنی (يُوعَظُ بِهِ) اوگوت ونصیحت بیرلور بو طلاق امرنده (مَنْ) شونچلاین من گا وعظ بیرلور

(كان) بولدی اول من (يؤمن بالله) ایمان کلتورر الله تعالی ننك برلکینه و بارلغنه ورسول الله ننك حق لغنه (واليوم الآخر) دخی قیامت کونینه ایمان کلتورر (ومن يتق الله) برمن الله تعالی دین قورقوب صاقلانسه گناهلردن (يجعل له مخرجا) سهل قیلور آنکا الله تعالی هر قا تلقلرنی وتارلقلرنی وشبهه دین چقماق یولنی (ويرزقه) رزقلاندرر الله تعالی اول بنده سنی (من حيث لا يحتسب) امید ایتمگان اورندن بر عفیفه صالحه خاتوننی روزی ایدر (ومن يتوكل على الله) برمن اشنی الله تعالی یه تاپشورر اولسه (فهو) بس اول الله تعالی (حسبه) اول الله تعالی آنکا یتاچکدر (ان الله) بدرستی که الله تعالی (بالغ امره) اوزیننك مرادنی یرینه یتکورگوچیدر (قد جعل الله) شکسز قیلدی الله تعالی (لكل شئ قدرا) هر بر اشکا بر مقداری وارد ر واندازه سی وارد ر بس فرایض الله نی ترك ایدوب کسب ایلامك برله رزق آرتماسدر بلکه برکاتی کیدار و فرائض عمللرنی علم برله کسب ایلسه رزق کیم بولماسدر بلکه برکاتی زیاده اولور بو مجربدر (واللائی يئسن) شونچلاین خاتونلارکم امیدسز بولدیلار آنلار (من المحيض) حیض کورماکدان قارتلق سببلی حیضلری کیسلدی (من نسائكم) سزلرننك خاتونلرنکزدن (ان ارتبتم) اگرشك قیلسانکز آنلارننك عدتلری حقنده (فعدتهن) بس قارچقلرننك عدتی (ثلاثة اشهر) بلونکز آنلارننك عدتلری اوچ آیدر عربیه آیلار ایله (واللائی) دخی شونچلاین قزلرننك عدتی (لم يحضن) حیض کورمایدور آنلار یاشلکلری اوچون آنلارننك عدتلری هم اوچ آیدر اگر ایرلری طلاق قیلسه (واولات الاحمال) دخی یوکلی خاتونلارننك عدتی (اجلهن) اول یوکلی خاتونلارننك عدتی ننك مدتی (ان يضعن حملهن) آنلار یوکلری قویماقدر اگر ایرلری طلاق قیلغان بولسه و اگر ایرلری وفات اولسه علمالر آنده اختلاف قیلدی بعضیلری ایدیلر والذين يتوفون ويذرون ازواجا يتربصن بانفسهن اربعة اشهر وعشرا عام بولغانی اوچون وبعضیلری ایدی ابعد الاجلین یعنی ابعد الاجلین اول خاتون ننك عدتی در دیدیلر (ومن يتق الله) برمن الله تعالی دین قورقوب گناه قیلماسه (يجعل له) قیلور الله تعالی آننك اوچون (من امره يسرا) آننك دنیا و آخرت اشنی سهل ایلر (ذلك) بو مذکور حکملر و وعظلر (امر الله) الله تعالی ننك حکمی در وامریدر (انزله) ایندردی الله تعالی اول حکمنی (اليكم) سزلر

صاری (ومن یتق الله) بر من الله تعالی دن قورقوب گناه قیلماسه (یكفر عنه سیئاته)
اورتور الله تعالی آننك گناه لارنی (ویعظم له اجرا) اولوغ قیلور الله تعالی آننك یالنی
وثوابنی (اسكنوهن) تورغوزنگز اول طلاق قیلغان خاتونلارنگزنی (من حیث سكنتم)
اوزنگز توردوقی اورنك (من وجدكم) اوزنگزننك طاقتونگزچه بولغان حالك اگر ایو
كچكنه اولسه اول خاتون پرده اچنك اولتوروب عدة صاقلاسون اگر ایر بای اولوب مال لاری
اولسه بر بولمه نی اول خاتونینه اختیار بیرسون یعنی اول مطلقه خاتون ننك ایرینه قارالور
(ولا تضاروهن) ضرر ایرشدرمانگز اول مطلقه خاتونغه (لتضیقوا علیهن) اول طلاق
اولنمش خاتونغه اورونلارنی طار ایدوب چقارماقنگز اوچون (وان كن) اگر بولسه لار
اول طلاق ایتلكان خاتونلار (اولات حمل) یوك ایالری اولسه لار (فانفقوا علیهن) بس
نفقه بیرونگز آنلارغه (حتی یضعن حملهن) تاكم آنلار یوكلارنی قویغانچه (فان ارضعن
لكم) بس اگر ایمو زور اولسه اول طلاق بولغان خاتونلار سزلرننك بالالارنگزنی
عدة دین صونك (فاتوهن اجورهن) بس بیرونگز آنلارغه یاللارنی سوت ایمزگان
اوچون (وائتمروا بینكم بمعروف) قبول قیلونگز بر برنگزننك شریعتكا موافق سوزنی
ومشورتنی معلوم كون معلوم اجر اوزرینه (وان تعاسرتم) اگر چیتونسونسانگز وآغر
كورسانگز اول خاتون صورادوقی یالنی یاكه اول خاتون بالاسنی ایمزمكی آغر كورسه
(فسترضع له اخری) استاكل اول بالانی ایمزور اوچون ایكنچی بر خاتون نی طلاق بولغان
آناسی اكراه قیلنماز (لینفق ذو سعة) ایتكل كم نفقه بیرسون اول ایموز گوچی خاتونغه
بای كشی اولسه (من سعته) اول من كینكلكی ایله (ومن قدر علیه رزقه) بر من ننك
رزقی تار اولسه یعنی یارلی اولسه (فلینفق) بس ایتكل نفقه لاندرسون اول ایمزگوچی
خاتون نی (مما آتاه الله) الله تعالی بیركانچه اولغان مالندان (لا یكلف الله نفسا) كوچلاماس
الله تعالی هیچ بر كمسنه نی (الا) مگر كوچلر (ما آتیها) الله تعالی بیردكنی بیرماكا كوچیلارنی
(سیجعل الله) تیزدركم قیلور الله تعالی (بعد عسر) یارلی لقدن صونكره (یسرا) بایلقنی
دنیاده یا آخرتك (وكاین من قریة) باردر كوب قریه لر وشهرلر (عتت عن امر ربها)
باش تارتدیلار اول قریه لرننك اهللری تنكری تعالی ننك امرندن (ورسله) دخی
پیغمبرلرینك امرندن (فحاسبناها) بس محاسبه قیلدوق آنلارنی (حسابا شدیدا)

قاتی حساب برلان (وعذّبناها) عذاب قیلدوق اول قریه‌لرننك اهللرنی دنیاده ایکان وقتده (عذابا نکرا) زشت وقبیح عذابلار ایله (فذاقت) بس تاتدی اول قریه‌لرننك اهللری (وبال امرها) اوزلرینننك کافرلکلری ایمکاکنی دنیاده وقتده بعضیلرنی صوایله هلاك قیلدی وبعضیلرنی یل ایله هلاك قیلدی وبعضیلرنی اوت ایله هلاك قیلدی وبعضیلرنی جبرائیل علیه السلام‌ننك آوازی ایله هلاك قیلدی (وکان عاقبة امرها) بولدی اول قریه اهللرینننك اشلرینننك آخری (خسرانا) زیان کارلردن دنیاده هم آخرتده (اعدّ الله لهم) حاضرلادی الله تعالی اول قریه‌لرننك اهللری اوچون (عذابا شدیدا) قاتی رنجداچی تموغ عذابنی (فاتقوا الله) بس قورقونکز الله تعالی دن (یا اولی الالباب) ای عقل ایاالاری (الّذین آمنوا) آنچلاین کمسنه‌لر ایمان کلتوردی آنلار (قد انزل الله الیکم) تحقیق ایندردی الله تعالی سزلره (ذکرا) سزلارنی اوگوتلاگوچی قرآننی (رسولا) دخی یباردی سزلره محمد علیه السلام‌نی پیغمبر ایدوب (یتلوا علیکم) اوقور سزلاره اول رسول (آیات الله مبیّنات) بیك روشان قیلغوچی آیاتلرنی (لیخرج الّذین آمنوا) چقارماق اوچون اوقور قرآن آیاتلارنی آنچلاین ایمان کتوردکی کشیلارنی (وعملوا الصالحات) دخی ایذگوعملار قیلغان کشیلارنی (من الظلمات) کفرلك قرانغولقندن چقارماق اوچون اوقور (الی النور) اسلام دینی‌ننك نورینه چقارماق اوچون (ومن یؤمن بالله) برمن ایمان کلتورسه الله تعالی‌ننك برلکینه وبارلغینه ورسول الله‌ننك حق‌لغینه (ویعمل صالحا) ایذگو عملارنی اشلاگوچی اولسه (یدخله) کرتور الله تعالی آنی قیامت کوننده (جنّات) اوجماح یورتنك اولغوچی باقچه‌لاره (تجری) آغار (من تحتها الانهار) اول باقچه‌لار آستوندن هر انواع یلغه‌لار (خالدین فیها ابدا) منگو بولدوقلاری حالده اول باقچه‌لارده (قد احسن الله له) شکسز کورکام قیلدی الله تعالی ایمان کلوروب ایذگو عمللار قیلغان بنده‌لارگا (رزقا) اوجماحده اولان رزقلارنی کسبسز وتعبسز کونگللاردن کچمدکی نرسه‌لار کوز آلدولارنده حاضر اولور (الله الّذی) اول آنچلاین الله تعالی درکه (خلق سبع سموات) یراتدی یتی قات کوکنی (ومن الارض) وهم یردن (مثلهن) اول کوکلر اوخشاشلی یتی اقلیم‌نی یراتدی (یتنزّل الامر بینهن) اینار یعنی یورر الله تعالی‌ننك حکمی اول یتی قات کوك ویتی قات یرلارننك آراسنده

(لتعلموا) سزلرننك بلماكنكز اوچون امرلرنی یورتدی (ان الله) بدرستی که الله تعالی (علی کل شیء قدیر) جمیع اشیالرننك وجودینه وعدمینه قادردر (وان الله) دخی بدرستی که الله تعالی (قد احاط) تحقیق چولغادی الله تعالی ننك علمی (بکل شیء) بارچه نرسه‌لرنی (علما) بلما کلك یوزندن جمیع جرئیات وکلیات ظاهر وباطن نی بلگوچی الله تعالی در الله تعالی بکل شیء علما دیو سوره‌نی اتمام ایتماکی حسن الاختتام در مذهب فلاسفه‌نی باطل ایلامکی در زیرا آنلار دیدی‌لر که الله تعالی جزئیات نی بلمازدر جزئیاتلارنی کلیاتلار یرادر دیما کلرنی *

﴿ سورة التحریم مدنية وهی اثنا عشرة آية ﴾

بسم الله الرحمن الرحیم

روایت درکم برکون حفصه بنت عمر رضی الله عنه آتاسی اوینه کتدوکندن رسول اکرم صلی الله علیه وسلم ماریه دیدکی کنیزاکی ایله حفصه اویوننك خلوت اولوب جماع ایلادی حفصه قاپونی قاقدی قاپونی بغلو تابدی یغلایو قاپو توبننك ترور ایردی رسول اکرم صلی الله علیه وسلم حفصه اویوندان چقدی مبارك جبهه‌لرندن اویاتندن تیرلار آقار ایردی حفصه ایدی یا رسول الله بنم اویومده وبنم توشاکمده بو کنیزاك ایله نه عمل ایلدونك اگرچه اول کنیزاك سنکا حلال اولورسه‌ده بنم ایومده لایق ایرمسدر دیو اوفکالادی رسول الله ایدی اول ماریه‌نی اوزمه حرام ایلادوم زنهار بو سرنی مندان واوزنکدن غیریلار بلماسونلار دیدی رسول اکرم صلی الله علیه وسلم اوز یولینه کتدی حفصه باروب عایشه کا ایدی رسول الله علیه السلام سودکی کنیزاکی یعنی ماریه‌نی حرام ایلادی سنکا هم بنکا بشارة اولسون دیدی نه کم کورکاننی عایشه کا ایتو بیردی الله تعالی حبیبنه سرزنش آیاتنی ایندردی هم بیوردی که (یا ایها النبی) ای آنچلاین پیغمبرکه (لم تحرم) نه اوچون حرام قیلورسن (ما احل الله لك) الله تعالی حلال قیلغاننی یعنی ماریه سنکا حلال ایردی نه اوچون اوز عندونکدن حرام ایدارسن دیدی (تبتغی مرضات ازواجك) استارسن ای محمد ماریه‌نی حرام ایتماکنك ایله غیری نکاحلی خاتونلارننك رضالقنی سن خاتونلارننك رضالقنی استامکل الله تعالی رضالقنی استاکل بز سنکا ماریه‌نی ملك یمین ایله حلال ایدوب بیردوم (والله) اول الله تعالی (غفور) بنده‌لری ننك

گناه‌لارنی

گناهلارنی یارلقاغوچیدر (رحیم) بنده لرینه رحم ایلاگوچیدر (قد فرض الله لکم) تحقیق مشروع قیلدی الله تعالی سزلره (تحلة ایمانکم) آندلارنگزنگ چیشلماکنی وکفارتنی واجب قیلدی اگر حانث اولسانگز (والله مولیکم) اول الله تعالی سزلره مولی در ونصرت بیرگوچیدر (وهو) اول الله تعالی (العلیم) قللارنگ حالنی بلوچیدر (الحکیم) حکمتی ایله مصلحتکا موافق حکم قیلوچیدر (واذ) شول وقتنی یاد ایتکل ای محمد علیه السلام (اسر النبی) یاشرون ایتدی رسول الله (الی بعض ازواجه) خاتونلارینگ بعضیسنه یعنی حفصه بنت عمر رضی الله عنه گا (حدیثا) ماریه نی حرام ایلادوم دیما کی ایردی (فلما نبأت به) بس شول زمانده حفصه عایشه گا ایدی رسول الله ننگ هیچ کشی گا ایتما دیدوکی سوزنی (واظهره الله) اشکارا قیلدی وبلدردی اول واقعه لرنی الله تعالی (علیه) اول رسول الله غه یعنی حفصه ننگ اشتکان سوزنی عایشه گا خبر بیرکاننی (عرف بعضه) بلدردی رسول الله حفصه غه بعضی ایتکان سوزنی ایدی یا حفصه سن نه اوچون بنم هیچ بر کمسنه گا ایتما دیدوکی امانت سوزمنی عایشه گا ایتدونگ دیدی (واعرض عن بعض) یوز چوردی رسول الله بعضی سوزلرندن اول سوز بو ایدی که شول اثناده یا حفصه آتانگ عمره ایتماکل وهم عایشه ابوبکرگا ایتماسون زیرا که عمر ایله ابوبکر ایکسی بن وفات اولدوقدن صونگ بنم اورنمه خلیفه اولورلار زیرا آنلاره ایتماک بنگا اولوغ اویات وخجللک در زیرا هر ایکسی الله تعالی قاشنده اولوغ وحرمتلی قللاردر دیمش ایردی (فلما نبأها به) بس خبر بیردی رسول الله صلی الله علیه وسلم اول حفصه سرنی افشا قیلغاننی (قالت) ایتدی حفصه (من انبأك هذا) یا رسول الله کم خبر بیردی بو اشلرنی (قال) ایتدی رسول الله علیه السلام (نبانی العلیم الخبیر) خبر بیردی منگا هر اشلرنی بلگوچی الله تعالی (ان تتوبا الی الله) اگر توبه قیلسانگز سز حفصه ایله عایشه (فقد صغت قلوبکما) بس تحقیق میل ایلادی سزنگ هر ایکی نگزننگ کونگلی واجب اشدین ایکنچی بر طرفقه میل ایتدی یعنی ماریه ننگ حرام اولماقینه راضی اولدونگز حال بوکه الله تعالی آنی پیغمبرینه حرام ایلامگان ایردی بس سزننگ هر ایکی نگزگا توبه واجب اولوراش صادر اولدی (وان تظاهرا) اگر فرضا سز عایشه ایله حفصه اشکاره قیلسانگز اول پیغمبر ایتما دیدکی سوزنی هر ایکنگز بر برنگزگا یاردمچی اولسانگز (علیه) اول

پیغمبر علیه السلام ضرر رینه (فَاِنَّ اللّٰهَ) بس بدرستی که الله تعالی (هُوَ) اول الله (مَوْلٰیهُ) اول رسوالله مولی سی و یارد مچی سیدر (وَجِبْرِیلُ) وهم حضرت جبرائیل آنکا یاردمچیدر (وَصَالِحُ الْمُؤْمِنِینَ) مؤمن لرننك یخشیلاری آنکا یاردمچیلردر (وَالْمَلٰئِکَةُ) دخی فرشته لر (بَعْدَ ذٰلِكَ) مؤمن لار یاردمچی بولوی ننك صونـکنده (ظَهِیرٌ) اول پیغمبرگا معین لاردر (عَسٰی رَبُّهُ) شاید امید درکه اول محمد ننك ربسی (اِنْ طَلَّقَکُنَّ) اگر آچیغی برله طلاق قیلاسی بولسه سز خاتونلارنی (اَنْ یُبْدِلَهُ) اول پیغمبر آلشدورماق تلاسه اول پیغمبر سزلارنی طلاق قیلوب سزننك اورننگزغه (اَزْوَاجًا) ایکنچی خاتونلارنی (خَیْرًا) ایذگو بولماق احتمالی واردر (مِنْکُنَّ) سزلاردن ای ازواج نبی سزدن یخشی راق بولغوچی (مُسْلِمَاتٍ) سزننك کبی بلکه زیاده را کی سزدان الله تعالی اول پیغمبره مسلمان اولغوچی خاتونلارنی بیرگوچیدر (مُؤْمِنَاتٍ) احکام شرایعنی تصدیق قیلغوچی خاتونلارنی بیرگوچیدر (قَانِتَاتٍ) همیشه عبادت کا مداومت ایدوب دعا قیلغوچی خاتونلارنی بیرگوچیدر (تَائِبَاتٍ) گناه دین توبه قیلغوچی خاتون لارنی بیرگوچیدر (عَابِدَاتٍ) سزلاردن آرتوق عبادت ایلاگوچی خاتون لارنی بیرگوچیدر (سَائِحَاتٍ) سزلاردین آرتوق روزه توتقوچی وهجرت قیلغوچی خاتونلارنی بیرگوچیدر (ثَیِّبَاتٍ) یعنی طول لارنی بیرور اول محمد (وَاَبْکَارًا) دخی بکرلرنی بیرر سزلردن آرتوق یعنی قیامت کوننك الله تعالی رسول علیه السلام غه آسیه فرعون خاتوننی بیرر وهم قزلاردن مریم نی بیرر بو آیت ایندوکدین صوك پیغمبر ننك خاتون لارینه قورقو دوشدی بزلرنی پیغمبر علیه السلام طلاق قیلمغای ایردی دیو متصل قرق کون عبادتده اولوب یغلایو توبه ایلادیلر عاقبت الله تعالی توبه لرنی قبول ایلادی (یٰاَیُّهَا الَّذِینَ اٰمَنُوا) ای آنچلاین ایمان کلتوردوکی کمسنه لر (قُوا اَنْفُسَکُمْ) صاقلانگز اوزنگزنی (وَاَهْلِیکُمْ) دخی جماعت لرنـگزنی (نَارًا) جهنم اوتندن نی کم الله تعالی نهی قلغان اشدان نهی لنملك برله وبیورغاننی قیلماق ایله وجماعت لرنـگزنی احکام شریعتچه قیلب امر معروف ونهی منکر قیلماق برله (وَقُودُهَا) اول اوت ننك اوطونی (النَّاسُ) کافر آدمیلر وبعضی عاصیلر بلا توبه کیدان آدم لردر (وَالْحِجَارَةُ) دخی تاش لردر یاکه دنیاده ایکان وقتده کافرلرننك تاش دن وآغاچ دن یصادوقی پت لریدر اگرچه آغاچدن اولسه ده الله تعالی آنلاری تاش ایدار زیرا تموغ بیك قزو اولور

اوچون (علیها) بولغو چیدر اول اوت اوزرینه مؤکل (ملائکة) فرشته لار (غلاظ) اهل ناره
قاتیغ کونکللی و آچیغ سوزلی لار (شداد) قوتلی لاردر توتماقده و اورماقده (لا یعصون
الله ما امرهم) اول فرشته لار الله تعالی یه گناه قیلماس لاردر اوزلرینه بیورلغان اشلارنی
(ویفعلون مایؤمرون) قیلورلار اول فرشته لار الله تعالی هرنی بیورغان در (یا ایها الذین
کفروا) ای آنچلاین کافرلر (لا تعتذروا الیوم) عذر ایتمانگزلر بوکون یعنی قیامت
کوننی عذر ایتارلار یارب بزلارنی دنیاغه قایتارغل پیغمبرلاره ایمان کلتورب و اعمال
صالحه قیلوب توبه ایتار ایردك دیو الله تعالی جواب بیرورکه لا تعتذروا الیوم دیو
(انما تجزون ماکنتم تعملون) بدرستی که جزا لانورسزلار قیلدوقی اعمال لرنگز سببلی
(یا ایها الذین امنوا) ای آنچلاین ایمان کلتوردکی کمسنه لار (توبوا الی الله) توبه قیلونگز
الله تعالی صاری (توبة) شونچلاین توبه نی (نصوحا) راست ومحکم توبه نی علی رضی الله
عنه دین صورادیلار که توبهٔ نصوح ننك علامتنی قاندین بلالك دیدیلار علی کرم الله تعالی
وجهه بیوردی که توبه نصوح ننك علامتی آلتیدر اوّلکسی اولدورکه اوتدوکی گناه لرینه
دایم پشیمان ده اوله ایکنچیسی اولدرکه فرایضلارنی اعاده ایلامکله اوله اوچونچیسی اولدرکه
ظلملق ایله آلدوقی نرسه لارنی ایالارینه قایتارغای تورتنچیسی اولدرکه دعواچی لرندین
بحیل لك استایه بشنچیسی اولدورکه اوتدوکی گناه لرنی توبه بعدنی قیلمایه یعنی توبه سنی
بوزمایه آلتنچیسی اولدورکه دایم الله تعالی ننك طاعتی ایله مشغول اوله نته که قبل التوبه
معصیت ایله مشغول اوله ایدی (عسی ربکم) امیددرکه ای توبه ایلا گوچی جماعتلر
ربنگزدن (ان یکفر عنکم سیاتکم) سزلرننك گناهلرنگزنی اورتماکلکی اوله (ویدخلکم)
دخی سزلرنی کرتمك لکی اوله (جنات) اوجماحلار اولان باقچه لره (تجری) آغار (من تحتها)
اول باقچه لرننك آستیلرندین (الانهار) هر تورلوك یلغه لر (یوم) شول کونده
اول باقچه لره کرمکلك (لا یخزی الله النبی) رسوای قیلماسدر الله تعالی اول کونده هیچ
بر پیغمبرنی (والذین) دخی آنچلاین کمسنه لرنی رسوای قیلماسدر (امنوا معه) اول پیغمبر
ایله ایمان کلتورگان کشیلار (نورهم) آنلرننك نورلری (یسعی) یورر اول نورلر
(بین ایدیهم) آنلرننك آلدیلرندین (وبایمانهم) دخی اونکلرندین (یقولون)
ایتورلار آنلر (ربنا) ای بزوم ربمز (اتمم لنا نورنا) تمام قیلغل بزگا نورمزنی یعنی شش

جهتدن نور ایله مزین ایله دیو الله تعالی بو دعالرنی قبول ایلایوب آلتی جهتدان
نورلر ایله مزین ایلایه (واغفرلنا) دخی یارلقاغل بزننك گناهلرمزنی (انك علی کل
شیء قدیر) بدرستی که سن هر نرسه‌لره قادرسن (یاایها النبی) ای آنچلاین پیغمبر
(جاهد الکفار) جهاد قیل کافرلره ضرب وقتال ایله (والمنافقین) دخی منافقلره جهاد قیل
حجج وبراهینلر ایله (واغلظ علیهم) قاتیلق قیل اول منافقلره آوازنگنی قاتیغ قیلمق ایله
(ومأویهم جهنم) اول منافقلرننك قرار کاهلری جهنم تموغیدر (وبئس المصیر) نی یمان
باراچق یردر اول جهنم (ضرب الله مثلا) بیان قیلدی الله تعالی قصهٔ غریبه‌نی (للذین کفروا
آنچلاین کافرلرگا مثلا اوزنك مؤمن اولوب عمل صالح قیلمسنك اوروع وقرداشلرنك ننك
یخشی عمللرینك فایده‌سی تیکمازلکنه تنبیه ایدوب بیوردیکه (امرأة نوح) حضرت
نوح ننك خاتونی واهله حالنی زیرا اول خاتون هر کون قومینه چقوب ایتور ایردی ای قوم
نوح ننك سوزینه ایناناسنگزلر حقیقتده اول نوح مجنوندر دیو (وامرأة لوط) حضرت
لوط ننك خاتونی واهله‌نی بیان ایلاگل زیرا اول لوط علیه السلام خاتونی خوش روی یکتلر
کلسه آنی قومینه بلدرور ایردی وقومی کلوب اول خوش روی یکتنی بچه بازلق
ایدرلردی آنلرغه بلدرمك اوچون علامتی اول ایدی قوناق کیچ کلسه اوت یقار
ایدی وکوندوز کلسه توتون صالور ایدی (کانتا) بولوب ایدی بو واهله ایله واعله
(تحت عبدین) ایکی قولننك تحت نکاحنده ایردی (من عبادنا) بزننك محبوب
قوللارمزدن (صالحین) ایکی صالح قولننك نکاحنده برسی لوط برسی نوح در علیهما
السلام (فخانتاهما) بس بو ایکی خاتون خیانت ایلادیلار ایکی پیغمبرگا ظاهرلرنده
ایمان کلتوروب باطنلرنده کافرلردن ایردی (فلم یغنیا عنهما) بس فائده قیلمادی
الله تعالی ننك عذابنی دفع ایتارگا بو ایکی پیغمبر بو ایکی خاتوندن (من الله
شیئا) الله تعالی ننك عذابندن هیچ بر نرسه‌نی دفع قیلمادیلار (وقیل) ایتولدی بو ایکی
خاتونغه الله تعالی طرفندن (ادخلا النار) کرنگز سز ایکی خاتون تموغ اوتنه (مع الداخلین)
کرگوچی کافرلر برله برگا (وضرب الله مثلا) دخی مثال یوزندن الله تعالی بیان
ایلادی که (للذین آمنوا) آنچلاین مؤمنلره (امرأة فرعون) فرعون خاتونی آسیه‌نی دایم
فرعون لعین موسی علیه السلامغه ایمان کلتوروب نماز اوقدوقی اوچون آیاقلارینه

وقوللارينه اوتغه قزغان قاداقلار قاغار ايردى حضرت آسيه تكبير تحريمه سنى بوزماز
ايردى بركون اول فرعون لعين حضرت آسيه ننك كوكرا كينه اولوغ تكرمان تاشنى
صالوب آيا قلارينه قاداقلار قاغب عذاب ايتدوكده مناجات قيلوب ايدى كه (اذْ) شول
وقتنى يادايتكل اى محمد (قالَتْ) ايتدى اول فرعون خاتونى آسيه (رَبِّ ابن لى) اى
ينم ربم وسيدم بنا ايله بنكا (عنْدكَ بيتًا فى الْجَنَّة) اوجماحده اوزقاشنكده بر ايونى
(ونجّنى من فرعون وعمله) دخى قوتقارغل منى فرعوندن و آننك اشندن يعنى عذابندن
وتعذيبندن (ونجّنى من الْقوْم الظّالمين) دخى قوتقارغل منى ظالملار قومندن آسيه ننك
رب ابن لى ديو دعا قيلماقى آننك اوچون ايردى فرعون عذاب ايتدوكى حالده اوجماح
كشف اولندى اوجماحده مؤمنلار مقامنى كوروب رب ابن لى عندك بيتا ديو دعا
قيلدى الله تعالى دعاسنى قبول ايلدى الله تعالى ننك اذنى برله فرشته‌لار آسيه ننك
جاننى آلديلار يتى ساغتدن صونك الله تعالى آسيه نى تركوزدى الحال قيامت كونينه
ديكن آشاب واچب اوجماحده در قيامت كوننده پيغمبرمز صلى الله عليه وسلم ننك
خاتونى اولور ديو تفسير ابن عباسده مذكوردر (ومريم) دخى مريم نى بيان قيلغل مثال
يوزندن (ابْنت عمْرانَ) عمران قزى مريم ننك قصهء غريبه سنى (الّتى) آنچلاين
مريم در (احصنت فرجها) آنچلاين قزكم صاقلادى اوزننك فرجنى زناداں (فنفخنا فيه)
بس اوردك بز آننك فرجنه (من روحنا) اوزمز ير اتقان مكرم جاننى (وصدّقتْ) راستقه
توتدى اول مريم (بكلمات ربّها) تنكريسى ننك سوزلار نى الله تعالى ايدى يا مريم
اقنتى واسجدى واركعى مع الراكعين بيت المقدسده عبادت ايلادى وتوراتنى اوقدى
(وكتبه) الله تعالى ننك كتابلار نى راستقه توتدى يعنى ابراهيم عليه السلامغه اينمش
زند كتابنى وداود عليه السلامغه اينمش زبور كتابنى وموسى عليه السلامغه اينمش
توراتنى واوغلينه اينمش انجيلنى (وكانتْ) بولدى اول مريم (من القانتين) مطيع لاردن
دايم عبادتده اولوب دعا قيلغوچيلاردن اولدى الله تعالى ننك من القانتين ديو
سوره نى تمام ايتماكى حسن الاختتام در دايم بنده لار طاعتده اولوب دعا ايلاكوچى
اولهلار ومنه المرام والاتمام *

سورة الملك مكية وهى ثلاثون آية

بسم الله الرحمن الرحيم

(تبارك) اولوغ ومنزه الله‌در یعنی صفات مخلوقاتدن بری خیر وبرکات ایاسی الله‌در
مونده براعت استهلال در الله تعالی ننك برلكینه ومخلوقاتلار صفاتندن منزه ایردوكینه
(الذی) آنچلاین الله تعالی درکه (بیده) اول الله تعالی ننك فرماننده در (الملك) پادشاه
لق دنیاده و آخرتده بیده‌دن مراد الله تعالی ننك صفاتلارندن برصفاتیدر متشابهاتدندر
ایمان كلتورر مزیدلفظینه معناسی ایله مشغول اولمامزلار بعضی لر بیددن مراد تصرف
وقدرتیدر دیدیلر (وهو) اول الله تعالی (علی كل شیء قدیر) هرنرسه‌لرننك وجودینه
وعدمینه قادردر (الذی) آنچلاین تعالی (خلق الموت والحیوة) آندایون الله تعالی درکه
یاراتدی ترکلك نی وهم اولماكنی (لیبلوكم) سزلرنی صناماق اوچون وتكلیف قیلماق
اوچون یاراتدی وظاهر ایلاملك اوچون یاراتدی (ایكم) قایونكز سزلرننك آراسنده
(احسن عملا) كوركام راك قیلورایدی گو عمل لرنی یاسزلارننك اولماكنكز وترلماكنگز
الله تعالی برلكینه وقادرلغینه دلیل در (وهو) اول الله تعالی (العزیز) حكمند غالب
الله تعالی در (الغفور) بنده‌لرننك گناه‌لرنی اورتكوچی الله تعالی در (الذی) آنچلایون
الله تعالی در (خلق سبع سموات طباقا) یراتدی یتی قات كوكلرنی قات قات تراكسز
برسیننك اوستنه برسنی بارچه‌لاری اجسام لطیفه درنوردن (ماتری) كورماس سن
ای محمد (فی خلق الرحمن) الله تعالی ننك یراتماقنده (من تفاوة) عیبدن ونقصاناتدن
یعنی كامل یراتماق ایله عالم نی یراتمشدر (فارجع البصر) بس قایتاروب قاره ای
محمد كوزنكنی (هل تری) ایا كوررموسن ای محمد (من فطور) كوك‌لارده یاروقنی
وخلل نی (ثم ارجع البصر) موندین صونك دخی عبرت كوزنك ایله قراغل ای محمد
(كرتین) ایكنچی كره (ینقلب الیك) قایتورسننك اوزرینكا ای محمد (البصر) كوزنك (خاسئا)
خور وامیدسز اولوب (وهو) اول كوز (حسیر) زیان كاردر یعنی مخلوقات لر آننك
مشتمل اولان حكمت لرنی احاطه قیلا آلماس لر (ولقد زینا) تحقیق بزادوك بزلر
(السماء الدنیا) اولكی سزكا یقین كوكنی (بمصابیح) چراغ لرایله آندن مراد یولدزلر
ایله (وجعلناها) قلدوق بزلراول یولدوزلرنی (رجوما للشیاطین) كوككا فرشته‌لر
سوزنی تنكلامغه منكان شیطان لرنی آطماق اوچون ایمشلار كم شیطان لر هوایوزینه چقب

فرشته‌لر سوزلارنی تنکلاب بونداغی لاره قالچی لره ومنجم لره خبر بیر ورلر ایردی فلان ابن فلان فلان آیده شونداغ اش لار وشونداغ بلالاره مبتلا اولور دیو شمدی اول شیطان لر کوك یوزینه چقسه‌لر فرشته‌لر یولدوزلاردن اوت آلوب آتارلر (واعتدنا لهم) حاضرلادوك بزلار شیطانلر اوچون (عذاب السعیر) سعیر تموغی ننك عذابنی (وللذین کفروا بربهم) آنچلاین کافرلر گه حاضرلادك اول ایمانسز اولوب ایمان کلتورمدیلار تنکری تعالی یه (عذاب جهنم) جهنم عذابنی (وبئس المصیر) نی یمان اورلاچك وباراچاق وقرارقیلاچق یردر (اذا) شول زمانده (القوا فیها) صالوناسی بولسه‌لر اول جهنم کا (سمعوا لها شهیقا) ایشتورلار اول جهنم دن ایشاك آوازی کبی زشت آوازنی (وهی) اول جهنم (تفور) قاینار (تکاد تمیز) یاقن اولور اول جهنم یارلورغه (من الغیظ) کافرلار کا آچیغندن (کلما القی فیها) هروقت صالنسه اول جهنم کا (فوج) برکروه (سالهم خزنتها) صورار آنلاردن اول تموغ غه مؤکل فرشته‌لر (الم یأتکم) ایا کلمادیمی سزلاره (نذیر) قورقوتغوچی پیغمبرلار (قالوا) ایتورلار اول تموغ لقلر (بلی قد جاءنا نذیر) بلی شکسز کلدی بزلره قورقوتقوچی پیغمبرلار (فکذبنا) بس یالغانغه توتدوق بزلار اول پیغمبر لارنی (وقلنا) ایتدوك بزلار اول پیغمبرلاره (ما نزل الله من شیء) ایندرمادی سزلاره الله تعالی هیچ نرسه‌نی کتاب لارنی (ان انتم) ایماس سزلار دیو ایتدوك اول پیغمبرلاره (الا فی ضلال کبیر) مکر ایر ور سزلار اولوغ آزغونلقده دیو پیغمبرلرنی دشنام ایلدوك (وقالوا) ایتورلر اول کافرلر (لو کنا نسمع) کاشکی پیغمبرلر سوزنی قبول قیلساق ایردوك (او نعقل) یا که عقل لر لرمزایله فکرلب پیغمبرلره ایمان کلتوران لردان اولساق ایردوك (ما کنا فی اصحاب السعیر) بولماس ایردوك بزلر سعیر تموغی اهلندن (فاعترفوا) بس اقرار ایدرلر اول تموغ اهل لری (بذنبهم) اوزلارینك کناه‌لرنی اش اوتکاچ (فسحقا) بس یراقلقدر الله تعالینك رحمتندن (لاصحاب السعیر) سعیر تموغینك اهل لارینه (ان الذین) بدرستی که آنداین کشیلر (یخشون ربهم) قورقدیلر آنلر الله تعالی دن (بالغیب) غایب الله تعالی ننك کورنمیان عذابندن (لهم) بولغوچیدر آنلاره (مغفرة) گناهلارندن یارلقاناق (واجر کبیر) دخی اولوغ یال یعنی اوجماح دور (واسروا قولکم) یاشرون قیلونکز سوزلرنکزنی ای مؤمنلار رای کافرلر (او اجهروا به)

یاکه جهرایتونکزسوزلرنکزنی (انّهٗ علیمٌ) بدرستی که اول الله تعالی بلور (بذات الصّدور) کوکرا کدگی حاللرنی روایتدر مکه کافرلری رسول الله صلی الله علیه وسلم نی یشرون سوکارلرایردی زیرا محمد علیه السلام نڭ تنکرسی ایشتماسون دیوالله تعالی بو آیتنی ایندردی کرك محمدنی یاشرون سوکسونلار کرك قچقروب سوکسونلار الله تعالی بلور قیامت کوننده جزابیرور آنلاره (الا یعلم) ایابلماس می اول یاشرون واشکاره سوزلرنی (من خلق) شونچلاین من بلمازمی یراتدی اول من جمیع نرسه لرنی یعنی الله تعالی (وهو) اول الله تعالی (اللّطیف) مهربان الله تعالی در (الخبیر) بنده لارننك حالندن خبردار الله در (هو الّذی) اول آنچلایون الله تعالی در (جعل لکم) قیلدی سزننك فائده نکزاوچون (الارض ذلولاً) یرنی یومشق قیلدی تابنی آدمه وسائر حیواناته یورر اوچون (فامشوا) بس یورونکزلار (فی مناکبها) اول یرننك اوستونده (وکلوا) آشانکز (من رزقه) الله تعالی یراتدقی رزقلرنی (والیه النّشور) اول یردن قوبوب عرصات میدانینه بارر سزلر (ءامنتم) ایاایمین اولامی سزلار (من) شونچلاین الله تعالی دین (فی السّمآء) کوکلرده در آننك سلطانلقی وقدرتی (ان یخسف بکم) اوبدراچی اولسه سزلارنی (الارض) یرکا (فاذا) بس شول زمانده (هی) اول یر (تمور) حرکتلانور اول یر سزلرنی اوبقانچه وقارنینه کرتکونچه ذی روح کبی قوزغالب تورر (ام امنتم) ایاایمین بولدونکزمو (من) شونچلاین الله تعالی دن بلی ایمین ایماس سزلر (فی السّمآء) کوکده در آننك سلطانلغی وقدرتی (ان یرسل علیکم حاصباً) یباراچی اولسه سزلره یلنی واق تاشلارایله سزلارنی آتاراوچون قهرایله (فستعلمون) تیزدرکم بلورسزلار (کیف نذیر) نتاکدرمنم قورقتماق لقمنی لکن اول وقتده قورقب ایمان کلتورمالك فائده بیرماسدر بونی ایمان بائس دیرلار فرعون ایمانی کبیدر (ولقد کذّب الّذین) بدرستی که یالغانغه توتدی پیغمبرلرنی (من قبلهم) مکه کافرلارندن الکاری اولغان امتلار (فکیف کان) بس نیچوك بولدی (نکیر) منم انکارم آنلاره عذاب یبارمك ایله یاکه انکارقیلغوچی لارننك حالی نتاك اولدی یعنی رسوللرینه انکار ایدانلارننك آخرحاللاری هلاك لکدر (اولم یروا) آیاقاراماز لارمی (الی الطّیر) قوشلارصاری (فوقهم) اوستلرنده یعنی هواده (صافّات) قاناتلار جیکوچیلار دریعنی قاناتلارنی جایوب اوچارلار (ویقبضن) وهم قاناتلارن قابرغالارینه جیارلار

(مایمسکهن)

(مایمسکهنّ) توتماسدر اول قوشنی هواده (الّاالرّحمٰن) مکرالله تعالی توتار (انّه) بدرستی که اول الله تعالی (بکلّ شیء) هر نرسه لرنی (بصیر) گور گوچیدر بلا کیف (امّن) کمدر اول (هٰذا الّذی) اول آنچلاین الله تعالی درکم (هو جند لکم) سزنك عسکره (ینصرکم) نصرت بیروب الله تعالی عذابندن قوتقارغوچی (من دون الرّحمٰن) الله تعالی دن غیری قوتقارغوچی یوقدر (ان الکافرون) ایماسدر کافرلر (الّا) مکرایر رلر (فی غرور) شکسز اول ایمانسزلر آلدانماقده در یعنی شیطانه آلدانب الله تعالی ننك عذابندن ایمینلردر (امّن هٰذا الّذی) اول آنچلاین الله تعالی درکم (یرزقکم) سزلره رزق بیرگوچیدر (ان امسك رزقه) اکر منع قیلاسی اولسه اول الله تعالی بیردوکی رزقنی الله تعالی دن غیری بیرکوچی یوقدر (بل لجّوا) بلکه اوچاشلك قیلدیلر (فی عتوّ) تکبرلکلری ایله (ونفور) حقدن قاچماقلقلاری ایلان (افمن یمشی مکبًّا) ایا اول کشی کم یورر اوزیننك جهالت وهواسنده یوزتوبان قاراب کتاب وسنت یولی نوری برله اونکنی وصولنی کورمز (علی وجهه اهدیٰ) کونلگوچیراکمی (امّن یمشی سویًّا) ایا اول کشی یورر توغری یولنی کتاب وسنت نوری ایله کوروب (علی صراط مستقیم) توغری یولدامی بلمی بارچه لرنی یورودن الله تعالی در (قل) ایتکل ای محمد (هو الّذی) اول الله تعالی در (انشاکم) یراتدی سزلرنی (وجعل لکم) قیلدی سزلره (السّمع) قولاقنی مواعظ قرآن وسنت وعظ لرنی اشتمك اوچون (والابصار) کوزلرنی عبرت آلماق اوچون (والافئدة) دغی کونکل لرنی یراتدی تاکه عجایب صنع الله تعالی نی فکر لمك اوچون (قلیلًا ما تشکرون) بیك آز شکر ایتارسز بو نعمتلرنی یرنده استعمال قیلماق برلان (قل) ایتکل ای محمد (هو الّذی) اول آنچلاین الله تعالی درکه (ذراکم) یاراتدی سزلرننك آتانکز آدم علیه السلام نی (فی الارض) یردن یعنی توفراقدن (والیه) واول الله تعالی ننك حکمینه (تحشرون) قوبارلورسز یعنی قبرلر نکزدن (ویقولون) ایتورلر اول کافرلر محمد علیه السلامغه ومؤمنلره (متی هٰذا الوعد) قچاندر اول قبردن قوبماق کونی (ان کنتم صادقین) اکر دعوای حشرده راستلردن اولسانکز وقتنی ایتونکزلر (قل) ایت ای محمد علیه السلام (انّما العلم) شکسز اول حشرننك وقتنی بلمك (عند الله) الله تعالی قاشنده در (وانّما انا نذیر مبین) شکسز من سزلره حشرننك بولماقی ایله خبر

بیر گوچی من تموغ برله قورقتوب آچق بیان ایلا گوچی من یوقسه اول هشرننك وقتنی بیان ایلاملك برله مامور ایماسمن (فلمّا رأوه) بس شول زمانده کوررلر اول عذابنی (زلفةً) یاقن کوررلر (سیئت) قار الور (وجوه الّذین کفروا) آنچلاین کافرلارلرننك یوزلری (وقیل) ایتورلار اول کافرلره (هذا) بو عذاب (الّذی) آنچلاین عذابدر (کنتم به) بولدونکز سزلار اول عذاب کلماکنی (تدعون) اول عذابلارنی دنیاده ایکن وقتنکزده آشغب دعوا قیلب استار ایردنکز (قل) ایتکل ای محمد علیه السلام (أرأیتم) ایا کورامی سز بلسانکز خبر بیرفکزلار (ان اهلکنی الله) اکر هلاك قیلاسی بولسه منی الله تعالی (ومن معی) دخی منم اولان مؤمنلرنی هلاك ایلسه (او رحمنا) یاکه بزلاره رحمت قیلسه الله تعالی (فمن یجیر الکافرین) بس کم قوتقارار اول کافرلرنی (من عذاب الیم) رنجداچی عذابدن (قل) ایتکل ای محمد علیه السلام (هو) اول الله تعالی (الرحمن) رحیم ایلا گوچی الله تعالی در دنیاده مؤمنلاره وکافرلاره قوش وقورتلاره تینك رزق بیرملك ایله (آمنّا به) ایمان کلتوردك بزلار اول رحمانغه (وعلیه توکلنا) اول رحمانغه توکل قیلوب تابشردوق اشلرمزنی (فستعلمون) بس تیز درکم بلورسز (من هو) کمدر اول (فی ضلال مبین) روشن آزغونلقده قالغوچی سزلرمو یا بزلرمو (قل) ایتکل ای محمد علیه السلام (أرأیتم) ایا کورامی سزلار اکر بلسانگز خبر بیرونکزلار (ان اصبح) اگر اورلسه (ماؤکم) سزلرننك اچه تورغان یلغه لارنکزننك وقودوغ لارنکزننك صوی (غورًا) قوریغه وکیبکانکا اورلسه (فمن یأتیکم) بس کم کلتوررسزلارکا (بماء معین) قایناب آقغان صولارنی آنداغ اولسه نه اوچون انکار ایدر سزلار قیامت کوننه آکاه اولغل مستحبدر معین دیو اوقوب توقتاغانده الله ربنا ورب العالمین دیو اوقغای برکون بو آیت منافق ابن طیب قاتنده اوقلدی اول ملعون ایدی صولارنی بز یردن بالطه لار وقازغچ لار برله قازوب یردن چقارورمز دیدی الله تعالی آننك ایکی کوزی ننك صونی کیترب صوقور ایلدی نعوذ بالله من الجراة علی الله وعلی آیاته ماء معین ایله سوره نی تمام ایتمکنده حسن الاختتام در نته که فن اهلینه مخفی دکلدر *

﴿ سوره ء نون والقلم مکیة وهی اثنان وخمسون آیة ﴾

بسم

بسم الله الرحمن الرحيم

(ن) متشابهاتدانِدر امام اعظم قاتونده معناسی بلنمایان آیتدر یعنی بعضیلار قاره صوتی دیو تأویل ایلامشلاردر وبعضی مفسرلار یرنی کوتارکان بالقغه اسم در دیو تفسیر ایلادیلر الله تعالی ننك نون دیو ایتما کنده براعت استهلالدر قرآن ننك حقایق ایله معناسنی بنده‌لار بلمازلار لکن قاره صوتی ایله تفسیر ایلاینلار جمهور مفسرین در تا که آنکا عطف ایدوب بیوردی (وَالْقَلَمِ) دخی قلم ایله قسم یاد ایتامن دیما کدر مراد قلم الهیدر لوح المحفوظ ده اولان قلم در یا که مطلق قلم در (وَمَا يَسْطُرُونَ) دخی شول نرسه‌لر برله قسم یاد ایتامن کم یازارلار آنی فرشته‌لار اعمال بنی آدمدن یا که مطلق یازغوچیلار برله قسم یاد ایتامن دیما کدر (مَا أَنْتَ) ایماس سن ای محمد علیه السلام (بِنِعْمَتِ رَبِّكَ) ربنك نعمتی سببلی یعنی نبوّة نعمتی سببلی (بِمَجْنُونٍ) دیوانه ایرماس سن نته که سنی مکه قومی دیوانه دیدیلار جواب قسم در (وَإِنَّ لَكَ) بدرستی که وراستی که کافرلرننك اقوال لرینه وافعال لرینه صبر ایلادوکنك اوچون (لَأَجْرًا) البته اجر یعنی یال باردر وثواب (غَيْرَ مَمْنُونٍ) اکسلمگان وتوکانمیان اجر (وَإِنَّكَ) بدرستی که سن ای محمد علیه السلام (لَعَلَى خُلُقٍ عَظِيمٍ) البته اولوغ خلق اوزره سن یعنی جمیع پیغمبرلرننك خلقی سنده در آدم پیغمبرننك صفوّتی کبی ادریس پیغمبرننك فهمی کبی نوح علیه السلام ننك شکری کبی هود علیه السلام ننك جومردلقی کبی ابراهیم علیه السلام ننك دوستلقی کبی ایوب علیه السلام ننك صبری وسلیمان علیه السلام ننك پادشاهلقی کبی (فَسَتُبْصِرُ) بس تیزدر کم کورسن ای محمد علیه السلام (وَيُبْصِرُونَ) دخی کوررلر مکه کافرلای (بِأَيِّكُمُ الْمَفْتُونُ) سزلرننك قایونکز مجنوندر مؤمنلرمو ویا کافرلرمو (إِنَّ رَبَّكَ) بدرستی که سیننك ربنك (هُوَ) اولر بنك (أَعْلَمُ) بیلگوچیدر (بِمَنْ ضَلَّ عَنْ سَبِيلِهِ) شول کشینی کم آداشدی اول کشی توغری یولدن (وَهُوَ) اول الله تعالی (أَعْلَمُ) بلگوچیدر (بِالْمُهْتَدِينَ) توغری یولغه کونگوچیلرنی (فَلَا تُطِعِ) بس بویون صونماغل ای محمد علیه السلام (الْمُكَذِّبِينَ) سنی وسنکا اینکان قرآننی یالغانغه توتقوچیلاره روایتدر برکون مکه کافرلاری محمد مصطفی صلی الله علیه وسلم نی چاقروب ایدیلر که ای محمد سن بزوم دینمزکا کرگل ویت‌لاره سجده ایلا گل تاکم سنکا چوق مال‌لار بیرالم وخوب روی

کنیزاکلر بیرالم تاکه آرامزده سنی پادشاه ایدالم دیدیلر الله تعالی بو آیتنی ایندردی
(وَدُّوا) دوست توتدیلر اول مکه کافرلری (لَوْتُدْهِنُ) اگرسن آنلارنی دوست
توتسانك مداهنه قیلوب بیردوکی مالالارنی قبول قیلوب آلسانك وپتلارینه سجده
ایلاسانك (فَیُدْهِنُونَ) بس آنلارده سنی منافقه ومداهنه قیلوب دوست توتارلار
(وَلَاتُطِعْ) بویون صونماغل ای محمد علیه السلام (کُلَّ حَلَّافٍ) هرآنط ایتکوچیکا مراد
ولید بن مغیره در (مَهِین) صورتی حقیر یعنی قسقابویلوغ اوزی شادره قیق آغزلی
هم آقساق هم تاز ایردی (هَمَّاز) آدمیلارننك غیبتنی سوزلایاچی وآدمیلاردین عیب
تابقوچی (مَشَّاءٍ بِنَمِیم) سوز یورتکوچی براونی براوگا چاغوب الك لگوچی (مَنَّاعٍ لِلْخَیْر)
آدمیلارنی ایذگواشدن منع ایلاگوچی رسول الله بیوردغی اش برلان عمل قیلماقدن
وایمان کلتورماکدن منع ایلاگوچی (مُعْتَد) حددن تجاوز ظالم (أَثِیم) کوب کوب
گناهلار قیلغوچی (عُتُلّ) یمان خلقلی وآچیغ سوزلی (بَعْدَ ذَلِكَ) بومنکور اوصافلار صونکنده
(زَنِیم) قبیله کاملصقدر نفس قبیله دن ایرماسدر زنادان توغمشدر زیرا اول ولیدنی
مغیره بر کمسنه دن اون سکز یاشنده دعوا قیلوب آلدی اول مغیره ننك اوغلی تزی یوق
ایردی اوزی بیك بای کمسنه ایدی بو ولیدننك آناسنی زنا ایلامش ایردی ولید آناسی
ارمله آتلیغ مشهوره زانیه خاتون ایدی (وَانْ کَانَ) اگر بولسه ده بوینکنی صنماغل اول
ولید بن مغیره کا ای محمد علیه السلام (ذَامَال) مال ایاسی صاحب دولت بولسه (وَبَنِین)
اوغلانلار ایاسی اولسه ده زیرا اون اوغلی وار ایدی هر بری حسن جمال وبلاغت
وفصاحت صاحبی ایدیلار کیچی اوغلی خالد رضی الله عنه در (اُذَاتُتْلَی عَلَیْه) قایوزمان
اوقلسه اول ولید مغیره قاشنده (اٰیَاتُنَا) بزننك آیاتلارمز اوقولسه (قَالَ) ایتادر اول
ولید بن مغیره (اَسَاطِیرُ الْاَوَّلِین) اوّلگیلاردن یازلوب قالغان حکایتلاردر دیر ایردی
بوسوزلارنی سوزلکاندین صونك رسول الله علیه السلام بدر غزاسنده کافرلر ایله
توقوش قیلدوقنده ولید کافرلر اچنده ایردی اول ولید کافرلره توقوش قیلماق
علمنی اوگرتور ایردی کوکدین بر فرشته اینوب ولیدننك بورنی ننك یومشاقنی
کسوب آلدی تورت جانبه باقدی هیچ بر محمدی لر کورنمادی ایدی والله بنی محمد
کورنمایون سحرلادی دیدی الله تعالی آیات ایندردی (سَنَسِمُهُ) تیزدرکم علامت

قیلورمز

قیلورمز اول ولید بن مغیره کا (عَلَى الْخُرْطُومِ) بورننه یعنی بورنی ننك یومشاقنی
کسدرب آلوب خلایقلار آراسنده خور ایدارم دیما کدر بدر غزاسندن صونك مکه
یورتینه الله تعالی آچلق یباردی یتی یلغه چا آشلق بولمادی اولان اوسمادی حتی ات
ایتنی وسچقان وارلان ویلان ایتنی یدیلر الله تعالی ننك حکمتی اول ایدی تا که آچلق
ایلان مبتلا ایدوب ایمان کلتورسونلر اوچون بر آز جماعت ایمان کلتوردیلر الله تعالی
آنلارننك حالنی بیان ایلاب بیوردیکه (اِنَّا بَلَوْنَاهُمْ) بدرستی که وراستی که صنادوق
وبلالندردك بزلر اهل مکه نی آچلق ایله (كَمَا بَلَوْنَا) نته که صنادوق وبلالندردوك
(اَصْحَابَ الْجَنَّةِ) باقچه اهل لری ظروان اوغلانلرنی زیر اظروان اوغلانلری شکر ایلامدیلر
الله تعالی آنلرننك باقچه لارنی خراب ایلادی نته که حکایتی کلور روایت دریمن ولایتنده
حضرت موسی علیه السلام زماننده بر ظروان آتلیغ عابد وزاهد کمسنه وار ایدی آننك
اولوغ باقچه سی وار ایدی اول باقچه اچنده هر تورلوك یمشلری وآشلق لاری وار ایدی
اول خواجه باقچه سنده حاصل اولغان یمشارندن وآشلقلارندن اوچ کره مسکینلره عشرن
چقارر ایردی برسی آشلقنی صاچمازدن اوّل عشرنی بیرور ایردی ایکنچی اوروب
آلغاچ بیرر ایردی اوچونچسی اوننن وایتماکدن چقارر ایردی ویمشلردن ایکی
مرتبه عشرنی چقارر ایردی برسی یمش یتکاچ عشرنی چقارر ایردی ایکنچسی یمشلرنی
کیسب آلغاچ چقارر ایردی چونکه ظروان دنیادن اوتدی آندان اوچ اوغل قالدی
اولوغیننك اسمی یوسف ایردی ایکنچسی اسماعیل ایردی اوچونچی لاویل ایردی
آتالری اولدوکندین صنکره بو اوچ اوغل ایدیلر بزنك اهلمز واولادمز کوب اولدی
آتامزکبی صدقه لرنی بیرساك بزلره یمش وآشلقمز آز قالور بالالارمز آچ اولورلر
دیو اتفاق ایلاب یمشنی کیسارکا تانك وقتنده باروب کیسالك تافقیرلر یوقلاب
بلماسونلار دیو وعده قیلدیلار الله تعالی آنلارننك حالنی بیان ایلاب حبیبنه آیات
ایندردی (اِذْ) شول وقتنی یاد ایتکل ای محمد علیه السلام (اَقْسَمُوا) اول اوچ یکت
آند ایدشوب وعده قیلدیلر (لَیَصْرِمُنَّهَا) البته کیسالك اول باقچه ننك یمشنی (مُصْبِحِیْنَ)
تانك وقتنده تا که فقیرلر یوقلاب بزننك باقچه یمشلرنی کیسمکا بارغانمزنی بلماسونلر
دیو (وَلَا یَسْتَثْنُوْنَ) اول یکتلر انشاءالله تعالی دیمادیلر (فَطَافَ عَلَیْهَا) بس اول مشورت

ایله‌یاتدیلر یوقلادیلر بس ایلاندی اول باقچه‌ننك اوستینه (طَآئِفٌ) بر ایلانگوچی بلا (مِنْ رَبِّكَ) سیننك تنکرنکدن یعنی الله تعالی باقچه‌یه عذاب فرشته‌سنی یباردی (وَهُمْ) حال آنکه ظروان اوغلانلری (نَآئِمُونَ) اویقوده ایردیلر (فَأَصْبَحَتْ) بس اورلدی اول باقچه (كَالصَّرِيمِ) قرانغو کیچ کبی یعنی باقچه داغی یمشلرنی وایگن‌لرنی قاب قاره ایلادی (فَتَنَادَوْا) بس بویکت‌لار بر برنی چاقرشدیلار (مُصْبِحِينَ) تانك وقتنده (اَنِ اغْدُوا) ایرته بارالق (عَلَى حَرْثِكُمْ) ایگن‌لك‌کا یعنی باقچه‌غه (اِنْ كُنْتُمْ صَارِمِينَ) اگر بولسانکز کیسوب جیار بولسانکز (فَانْطَلَقُوا) بس باردیلار اول یکتلر باقچه‌لری صاری (وَهُمْ يَتَخَافَتُونَ) حال آنکه اول یکتلر آقرون سوزلاشوب باررلار تافقیرلار بزننك باردقمزنی بلماسونلر بیله‌دیو (اَنْ لَا يَدْخُلَنَّهَا) تا کیم کرمسون اول باقچه‌یه (الْيَوْمَ) اوشبو یمشلرنی کیسدوکمزکون (عَلَيْكُمْ) سزننك باقچه‌ده ایکان وقتنکزده (مِسْكِينٌ) هیچ برمسکین (وَغَدَوْا) ایرته برله باردیلار (عَلَى حَرْدٍ) برقصد اوزره اولوب یعنی فقیرلاره برماس قصد برله (قَادِرِينَ) اوزلرنی اول باقچه‌ننك یمشلارینه قادرمز دیوکمان قصد برله باردیلار (فَلَمَّا رَأَوْهَا) بس باردوقلارندین صونك کوردیلار اول باقچه‌نی (قَالُوا) ایتدیلار اول یکتلار (اِنَّا لَضَالُّونَ) ایدیلار بدرستی که بزلار بوستان یولنی آداشدوق دیوفکرلادیلار (بَلْ نَحْنُ مَحْرُومُونَ) کوب تأمل بعدنده بوستانلارنی تانوغاچ ایدیلار بلکه مسکینلارکا برماسنی قصد ایدوب اوزمز محروم اولدوق دیدیلر یعنی الله تعالی بزلارنی یاوز نیتمزاوچون محروم ایلادی دیدیلار (قَالَ اَوْسَطُهُمْ) ایتدی آنلارننك اورتانچسی یعنی اسمعیل اسملی سی (اَلَمْ اَقُلْ لَكُمْ) ایتمادوممی سزلره (لَوْلَا تُسَبِّحُونَ) کاشکی سزلر انشاء الله دیکان بولسانکزچی یعنی انشاء الله تعالی دیکان فقیرلره صدقه بیرماکچی بولسانکز عذابنی الله تعالی بوباقچه‌یه یبارماس ایدی (قَالُوا) ایتدی‌لار اول یکت‌لار (سُبْحَانَ رَبِّنَا) منزه‌در بزوم ربمزهر برنقصاناتدن (اِنَّا كُنَّا ظَالِمِينَ) بدرستی که بزلار اوزاوزمزکا ظلم لق قیلدوق دنیاده آچ قالدوق آخرتده عذابده قالدوق دیوتوبه ایدوب یغلاشدی‌لار (فَأَقْبَلَ بَعْضُهُمْ) بس کرشدی آنلر بر برنه یوزینه یوز قارشی دورب (عَلَى بَعْضٍ) بعضسی اوزارینه (يَتَلَاوَمُونَ) شلته‌لاشورکا الوغ آغالاری یوسف‌غه ایدی‌لر یاسن آغابولدونك آتامزننك یومردلقنی سن بزدن مقدم کوروب ایردونك وآننك مواعظلارنی ایشدب

ایردنك سن بزلرنی صارانلقدن منع ایلمك کراك ایدی دیدی لر یوسف ایدی یا اسماعیل
سن بزدان اعلم راك ایردنك تورات ننك حکمنی سن بزگا کامل ایتماك کراك ایدی
دیدی کچی انسی لاویله ایتدیلرسن بزلردن جومردایردونك وبهادرایرسن اکر
فقیرلره برمسنکز تورات حکمنه خلاف تورسنکز بن سزلرنی قاچ دن کچرورمن دیسانك
البته بزلر بویاوز فکرنی قیلماس ایردوك دیو بر برنی شلته قیلشوب توبه ایلادیلار (قالوا)
ایتدیلار اول یگتلار اتفاقده (یاویلنا) نه اوکونچ در بزلره (اناکنا طاغین) بدرستی که
بولدوق بزلر طغیان قیلوب حدود الله دن تجاوز قیلغوچی لردن (عسی ربنا) امیددرکه
بزننك ربمز (ان یبدلنا) آلشدورر بزلره (خیرا منها) بوهلاك اولنمش باقچه دن ایذکوراك
باقچه نی (انا) بدرستی که بزلر (الی ربنا) تنگری یمزننك طاعتنه (راغبون) توبه قیلب
ذوقلانغوچی اولالق دیدی لر شول زمانده الله تعالی توبه لارنی قبول ایلاب باقچه لارنی
کیرو اوّلگی حالنی قایتاردی (کذلك العذاب) اوشانداق در عذاب الله تعالی ننك
امرندن تعدی قیلب الله تعالی ننك امرینه خلاف قیلغانلره (ولعذاب الاخرة) آخرت ننك
عذابی (اکبر) اولوغ راقدر (لوکانوایعلمون) اگر بلگوچی اولسه آنلار (ان المتقین)
بدرستیکه الله تعالی دن قورقوچیلره در (عندربهم) تنگری تعالی قاشنده (جنات النعیم)
سکز اوجماح ننك نعیم دیدوکی اوجماح در (افنجعل المسلمین) ایا قیلورمزمو مسلمانلرنی
(کالمجرمین) ایمانسزلار کبی بلی قیلماس مزلار (مالکم) نی بولدی سزلاره ایا عقلنکزکا
نقصانلق ایرشدیمی (کیف تحکمون) نتاك حکم ایدارسزلار آخرتده بزوم مرتبه مز
مؤمنلر مرتبه سی ایله برابردر دیو (ام لکم کتاب) ایا بارمی سزننك الله تعالی دن
کتابنکز (فیه) اول کتابده (تدرسون) اوقورسزلار آنده کوربهوا ایتورسزلار بزلار
آخرتده مؤمنلر ایله برابرمز دیو (ان لکم) بدرستی که بولغوچیدرسزلره (فیه) بواشل
(لما تخیرون) هرنی نرسه نی اختیار ایدرسانکز اول بولوردیو کتابنگزده کوردونکزمی
(ام لکم) ایا بارمی سزلرننك (ایمان علینا) بزننك برله عهد ویمین لرنکز بارمو (بالغة)
کامل ومحکم ومؤکد (الی یوم القیامة) قیامت کونیکاچه (ان لکم) شکسز سزکادر (لما تحکمون)
البته هرنی حکم ایتسانکز اول بولوردیو کوردنکزمو (سلهم) صورا ای محمد علیه السلام
اول کافرلردن (ایهم) اول مکه کافرلرینك قایوسی (بذلك) اوشبو حکملریکه بزلر
آخرتده مؤمنلر برله برابرمز دیماکارینه (زعیم) یوکچیلاری وارمیدر (ام لهم شرکاء) ایا

بارمی بوحکم ایتوچیلرننك شریکلری یاکه الله تعالی کا شریك نسبت ایترلرمو اول
شریکلر آنلارتلاکانچه حکم ایتارکا (فلیأتوا بشرکائهم) ایتکل کم کتور سونلار
شریکلرنی (ان کانوا صادقین) اکر بولسه‌لر آنلار دعوالرنده راست لاردن
(یوم) شول کونی یاد ایتکل ای محمد علیه السلام (یکشف عن ساق) آچلور
ینچوکلر آندن مراد عیب‌لارظاهر بولور حقیقت‌لار بلنور یعنی قیامت کوننده
(ویدعون) اوندالورلر عرصات میدانینه (الی السجود) الله تعالی‌یه سجده ایتارکا
مؤمنلرنی کافرلارنی برکا اوندالورلار آنلارننك ایمانلارنی امتحان اوچون (فلا
یستطیعون) بس البته اول کافرلر سجده یه واروزغه طاقتلری یتماسدر
بوونلاری قاتوب کانه‌سیاك کبی سجده یه‌واره آلمازلار (خاشعة ابصارهم) اول کافرلار
کوزلرنی توبان صالغانلاری حالده تورورلار (ترهقهم) ایرشور اول کافرلره
(ذلة) خورلق وحسرت (وقد کانوا) حال آنکه بولوب ایدی اول کافرلار دنیاده
ایکن وقتلارنده (یدعون) اوندالب ایدی اول کافرلار پیغمبرلر آرقلی (الی
السجود) الله تعالی غه وپیغمبرلره ایمان کلتوروب الله تعالی‌یه سجده ایدرکا (وهم)
حال آنکه اول کافرلار دنیاده وقتده (سالمون) تن درست بولوب ایدیلر شمدی
تنلری درست دکلدر (فذرنی) بس قویغل سن ای محمد علیه السلام منی (ومن) دخی
شونچلاین منی قویغل (یکذب) یالغانغه توتار (بهذا الحدیث) بوایتلکان سوزلرنی
وآیات لرنی (سنستدرجهم) تیزدر (من حیث) شول اورندن (لایعلمون) بلماسلردر
آنلار عذاب کیلور اورننی زیرا آنلارننك مال‌لرنی ازدیاد ایدوب وتنلرنی
صحت ایدوب تاکم عذابلری آرتوغراق بولور اوچون (واملی لهم) تاکه مهلت
بیرور من ای محمد علیه السلام اول کافرلره تاکم تلاکانچه سوزلاش سونلر
ویورسونلر بو آیات منسوخدر فاقتلوا المشرکین آیتی ایله (ان کیدی) بدرستی که
منم حیله‌م وعذابم (متین) محکمدر اول عذابمه طاقت ایته آلماسلردر (ام تسألهم)
ایا صورارمو سن ای محمد علیه السلام اول کافرلردن (اجرا) یالنی پیغمبر اولوب
علم لك بیرکانك اوچون ورسالتنی تبلیغ ایلادوکنك اوچون (فهم) بس اول مکه لکلر
(من مغرم) یالونکنی تولامکنی (مثقلون) آغرسنه‌لرمی شوننك اوچون ایمان

كلتورمزلرمو (أَمْ عِنْدَهُمُ الْغَيْبُ) آيا آنلارده بارمى غيبدن بلمك يعنى لوح المحفوظده كوروبمو (فَهُمْ) بس آنلار يعنى اول كافرلر (يَكْتُبُونَ) بس آنلارنى يازوب سنكا اينان كتابدن مستغنى بولالارمو (فَاصْبِرْ) بس آنداغ هيچ دليللرى اولماسه صبر ايله اى محمد عليه السلام آنلارننك تكذيب قيلدقلرينه قرامغل دايم الاوقات رسالتنى تبليغ ايلاكل (لِحُكْمِ رَبِّكَ) ربنك الله تعالى ننك حكمى اولدركه انبيالره كافردن كوركان جفايه صبر ايلامكدر (وَلَا تَكُنْ) بولماغل سن اى محمد عليه السلام (كَصَاحِبِ الْحُوتِ) بالق اياسى كبى آندان مراد يونس عليه السلام در ابن متى اول اوچ كونه دك صبر ايلامايون قومندن چقب كتدى الله تعالى آنى بالق قرننده مبتلا ايلادى قصه سى آنداغ در الله تعالى يونس عليه السلامنى موصل يرنده نينون قومنه پيغمبر ايدوب يباردى تا كه آنلارنى دين اسلامه اوندار اوچون تاكم اول يونس عليه السلام نينون قومنى اوچ كون اونددى اول قوم يونس عليه السلامنى يالغانغه توتديلر تورتنچى كون اوندامدى آچيغى كلوب قومينه الله تعالى دن عذاب استادى الله تعالى دن وحى كلدى اى يونس قومينكا قرق كوندن صونك عذاب كلور ديو خبر اولندى يونس عليه السلام قومندان چقوب كتدى خاتونى ايكى اوغلى ايله دريايه يتديلر بركچراك كمه تابوب دريانك ايكنچى طرفنه چقماق تلادى دريانك ايكنچى طرفنه يتاراك تولقون پيدا اولدى خاتونى ايكى اوغلى درياده غرق اولديلر كمه ده يالغوز قالوب كتدوكنده قارشودان بر اولوغ كمه پيدا اولدى كوب جماعتلر ايدى يونس عليه السلامنى تانوديلر كمه لرينه تعظيم ايله آلديلر كوب مسافت يوردوكلرندن صونكره بر كون يلسز دريا قاتيغ طولقونلاندى طاقتلرى قالمادى آرالرنده بر عالم قارت بار ايدى مراد خضر عليه السلام در اول ايدى ياجماعت سزلرننك آرانگزده خواجه سندن قاچقان قل واردر اول قلنى درياغه تاشلامايين موج درياباصلماس ديدى زيرا دريانك بوتوغرسنده شونداغ خارق عادتى باردر ديدى بونلر قارتدان بوسوزنى ايشتكاچ قرغه صالديلر يعنى شباغه صالديلر قرغه يونس عليه السلام اسمنه چقدى ايديلر يا رسول الله سن قاچقان قل ايماس سن سن الله تعالى ننك پيغمبرى سن ديديلر توقز مرتبه قرغه صالديلر يونس عليه السلام اسمنه چقدى حتى كه يونس عليه السلام اقرار ايلاديكه خواجه دن قاچقان قل منم ديو درياغه

اوز اوزنی ارغتدی بر بالق حاضر اولدی آغزنی آچب یونس علیه السلامنی یوتدی
قرق کون حضرت یونس علیه السلام بالق قرننده قالدی قوله تعالی فنادی فی الظلمات
الایة بس یونس علیه السلام نداقیلدی اوچ قرانغولق اچنده برسی کیچ قرانغولقی
ایردی ایکنچسی بالق قرنی ننك قرانغولقی ایردی اوچونچسی دریا قرانغولقی ایردی
نداقیلدقی دعاسی بو ایردی لَآ اِلٰهَ اِلَّآ اَنْتَ سُبْحَانَكَ اِنِّی کُنْتُ مِنَ الظّٰالِمِینَ دیور ایردی
﴿القصه﴾ یونس علیه السلامننك قومینه عذاب کیلور وقت یتدی کوردیلر که الله
تعالی ننك عذابی کوك یوزنی توتمشدور تحقیق بلدیلار که یونس علیه السلامغه ایمان
کلتورمکانلاری اوچون ایردی نینون قومی صحرایه چقدیلار بالالارنی وخاتونلارنی
برى برى ایله بحیللاشدردیلر وقللارنی آزاد ایلادیلار وظلملق ایله اولان حقلرندن
عفو ایدوشدیلر بارچەلاری ایدیلار لا اله الا الله یونس رسول الله بزلار یونس ننك دیننی
قبول ایلادوك دیو پوطلارنی کلیسەلرندن چقاروب اوتغه براقدیلار بو دعانی اوقدیلر
یاحی یاقیوم لا اله الا انت وان یونس رسول الله دیدیلر الله تعالی آنلرننك توبەلرنی
قبول ایلادی یونس علیه السلامنی بالق قرنندن چقغاچ عزت ایله کلوب شهرگا کلتوردیلر
ایمان واحکام دین نی اوگراندیلر الله تعالی یونس علیه السلامننك خاتوننی ایکی اوغلنی
ترگوزدی یکرمی اوچ یل ترکلك ایلادیلر الله تعالی یونس علیه السلامننك بالق قرنندەغی
حالنی بیان ایلاب بیوردیکه (اِذْ) شول وقتنی یاد ایتکل ای محمد علیه السلام (نَادٰی)
چقردی اول یونس علیه السلام تنکرسینه بالق قرننده وقتده لا اله الا انت سبحانك انی
کنت من الظالمین دیو (وَهُوَ) اول یونس علیه السلام (مَكْظُومٌ) قایغولوغ ایردی هم قومینه
ایمان کلتورمکانلری اوچون آچیغی بار ایردی (لَوْلَآ اَنْ تَدَارَکَهُ) اگر ایرشکوچی اولماسه
ایردی اول یونس علیه السلامغه (نِعْمَةٌ مِنْ رَبِّهٖ) الله تعالی ننك نعمتی وفضلی اولماسه ایردی
(لَنُبِذَ) اول آطلور وتاشلانور ایردی بالق اچندن (بِالْعَرَآءِ) بوش آغاچسز وایلسز
صحرایه الله تعالی اول یونس علیه السلامنی بالق قرنندن تاشلاتدی قباق یغاچی ننك آراسینه
زیرا یونس علیه السلامننك بالق قرننده توکلری قویلدی کانه قوش بالاسی کبی
اولدی بالق قرنندن چقماقی کیچه برلان ایدی الله تعالی قباقلر براتمش ایردی آننك
یفراقلری تنینه یومشاق اولدی تنی راحتلیك تابدی قرنی آچ ایردی الله تعالی بر

آنا آق کیکگا الهام ایلدی کلوب سوتنی ایمزدی راحتلانب ایو قوغه کتدی حتی قیاش چقغونچه یوقلادی چونکه قیاش آرقاسنی قزدردی اویغانب کتدی کوردیکه قباق آغاچی قورغاندر غمناك اولدی وحی کلدیکه یایونس قباق آغاچی قورغانی اوچون غمناك اولدنك شهرنکده اولان بنده لارم اوچون قایغو یمادونك آنلارنی تاشلاب چقوب کتدنك دیو عتاب ایلدی (وهو) اول یونس علیه السلام (مذموم) خوراولوب ترور ایردی تنلری دخی مشقت اچنده قالوب ایردی بلکه بز آنکا قباق آغاچنی یراتوب تننی تیزلك اوزرینه صحت لندردك و آنا آق کیکگا الهام بیروب آچ قرنونی تویدردق (فاجتباه ربه) بس سونچ بیردی اول یونس غه تنکری تعالی نبوّت ایله وخاتونی وایکی اوغلنی ترگزمك ایله وقومی ننك دین اسلامه کلماکی برله (فجعله) بس قیلدی الله تعالی اول یونس علیه السلام نی (من الصالحین) ایذ کولاردن وانبیالر جمله سندن روایتدرکه مکه کافرلری تورلو حیله لر قیلدیلر رسول اکرم نی هلاك ایدارا اوچون بر کون اتفاق ایلادیلرکه بنی اسد قبیله سنده عبدالله نام کمسنه بار ایدی بی غایت زهر کوزلی ایردی نه نرسه یه قراسه اول نرسه هلاك اولور ایردی مکه لکلر اول عبدالله نام کمسنه نی آلوب کلدیلرکه سن محمدنی تانکلانغل کوزنك تیکسون تا کم هلاك اولسه بز سنکا مال بیرب آرامزده سید ایدارمز دیدیلر ﴿القصه﴾ عبدالله نام کمسنه مکه کا کلدی پیغمبر صلی الله علیه وسلم نی توقزکره کوزله ب تانکلاندی الله تعالی رسول اکرم صلی الله علیه وسلم نی صاقلادی کوزیننك اثری پیغمبره ایرشمدی الله تعالی آنی بیان ایلاب آیات ایندردی (وان یکاد) شك سزیقین بولدی (الذین کفروا) آنچلایون کافرلرکه (لیزلقونك) البته تایدرمغه تلایلرسنی آیاقدین یعنی سنکا کوز تیکوروب هلاك ایتمکا تلایلر (بابصارهم) کوزلرینك زهرقراماقی برلان (لما) شول زمانده (سمعوا الذکر) ایشتور آنلار قراننی سننك مبارك آوازنکنی ایشدوب ومبارك جمالنکنی کوروب تانکلانمغا تلایلر (ویقولون) ایتورلر کونچیلك ایله (انه) بدرستی که اول محمد (لمجنون) البته دیوانه در دیو (وماهو) ایماسدر اول قرآن (الا) مکر ایرر (ذکر) وعظدر (للعالمین) جهان اهلینه الله تعالی ننك ذکر للعالمین دیو سوره نی اتمام ایتماکی حسن الاختتامدر فن اهلینه مخفی دکلدر

﴿ سورة الحاقه مكية وهى اثنان وخمسون آيات ﴾

بسم الله الرحمن الرحيم

(اَلْحَاقَّةُ) حق اولغوچى وكلماكى حق قيامت (مَا الْحَاقَّةُ) نى اولوغ وعظيم كوندر اول حاقه (وَمَا اَدْرٰيكَ) كم اوگراتدى سنكا اى محمد عليه السلام (مَا الْحَاقَّةُ) حاقه‌ننك حق ايردوكنى الله تعالى قيامت نى حاقه لفظى ايله تأكيد ايلامكنده براعت استهلالدر قيامت كونيننك ثابت وحق ايردكنه (كَذَّبَتْ) يالغانغه توتدى اول حاقه نى يعنى حاقه كوننى (ثَمُودُ) صالح پيغمبر قومى (وَعَادٌ) هود پيغمبر قومى (بِالْقَارِعَةِ) يوراكلرنى قاغوچى كوننى يعنى قيامت كوننى (فَاَمَّا ثَمُودُ) اما ثمود يعنى صالح عليه السلام قومى (فَاُهْلِكُوا) بس هلاك اولندى آنلر جبرائيل عم آوازى ايله (بِالطَّاغِيَةِ) حددن طش آزغونلقلرى سببلى قصه‌سى اقترب سوره‌سنده بيان اولندى (وَاَمَّا عَادٌ) اما هود پيغمبر قومى (فَاُهْلِكُوا) بس هلاك اولندى آنلار عاد بر پادشاه‌ننك اسميدر هود پيغمبر ايله عاد بر توغمه ايردى نته كه بر آز ذكرى ق سوره‌سنده بيان اولندى بس هلاك اولندى آنلار هود عليه السلام نى تكذيب قيلغانلارى اوچون (بِرِيحٍ صَرْصَرٍ) قاتى صوق وطاوشلى قاتى ايسكوچى يل ايله (سَخَّرَهَا عَلَيْهِمْ) اسدى اول يل عاديلره (سَبْعَ لَيَالٍ) يتى كيچه (وَثَمَانِيَةَ اَيَّامٍ) سكز كون اوّل چهارشنبه كون ايكنجسى پنجشنبه كون حوت يولدوزنده ايردى آلتنچى كون ايردى شوّال آيى ايدى (حُسُومًا) توتوشلاى يعنى يتى كيچ وسكز كون توقتاماى ايسدى (فَتَرَى) بس اى محمد عليه السلام آنده اولسانك كورر ايردنك (اَلْقَوْمَ) عاد قومنى (فِيهَا) اول يل ايسدوكنده عاديلرنى شول قدر اوزون بويلارى ايله (صَرْعٰى) بومه‌غسته‌لى كشى كبى قرقلداتوب بووب تاشلادى هم هلاك ايلادى (كَاَنَّهُمْ) گويا كه آنلار يعنى عاديلر (اَعْجَازُ نَخْلٍ خَاوِيَةٍ) اچى قووش اولوب بل ايله يقلدوغى خرما آغاچى كبى اولديلار يعنى بر يولى هلاك اولديلار (فَهَلْ تَرٰى) ايا كورامى سن اى محمد (لَهُمْ) اول عاديلاردن (مِنْ بَاقِيَةٍ) آنلاردن قالغان هيچ برا گونى گويا كه آنلار دنياغه كلمكان كبى اولوب ناچيز ونابود اولديلار (وَجَاءَ فِرْعَوْنُ) كلدى فرعون دنياغه تنكرى لك دعواسنى قيلدى (وَمَنْ قَبْلَهُ) دخى اول فرعوندان مقدم كافرلار (وَالْمُؤْتَفِكَاتُ) لوط پيغمبرننك آول لرى كلديلر دنياغه (بِالْخَاطِئَةِ) خطا وفاحشه اشارنى قيلديلر نته كه بيانلرى ذكر اولندى

(فعصوا)

(فعصوا) بس گناهلی اولدی اول قوملار (رسول ربهم) تنگری تعالی ننك ایلچیلرینه
ننه که فرعون موسی وهارون علیهما السلام غه عاصی اولدیلار مؤتفکات لوط علیه السلام غه
عاصی اولدیلر عادیلر هود علیه السلام غه عاصی اولدیلار (فاخذهم) بس توتدی آنلارنی
الله تعالی ننك قهری وعذابی (اخذة) توتماق توتدی (رابیة) قاتی توتمق برله الله تعالی ننك
نوح علیه السلام قومنی هلاك ایتما کنی بیان ایلاب بیوردیکه (انا) بدرستی که بزلر
(لما) شول زمانده (طغی الماء) تاشدی صولار نوح علیه السلام زمانده بارچه یریوزنی
صو آلدی بیوك طاغلر اوستندن قرق آرشون صو اولدی (حملناکم) یوکلادك سزلرننك
توب بابانکز سام وحام ویافث نوح علیه السلام اوغلانلارنی (فی الجاریة) یورگوچی نوح
علیه السلام ننك کرابله سنده (لنجعلها) البته قیلماقمز اوچون بزلار نوح علیه السلام
کمه سنی (لکم) سزلاره (تذکرة) عبرت واوگوت اوچون (وتعیها) صاقلاسون اوچون
اول اوگوت ونصایحلارنی یعنی طوفان قصه سنی وهود قومی ننك هلاك اولماقلارنی
باشلارینه کلدوکلارنی (اذن واعیة) صاقلای تورغان قولاقلر وعبرت آلغوچیلار غفلتدن
ایراق اولغوچیلر (فاذا) بس شول زمانده (نفخ فی الصور) اورلسه اسرافیل علیه
السلام ننك فصل اوچون بولغای صوری (نفخة واحدة) بر قاتی اورلمك برلان (وحملت
الارض والجبال) اوچوب کوتارلور یرلار وتاولر (فدکتا) بس پاره لانغوچی اولور اول
زمانده یرلر ایله طاولار (دکة واحدة) بر پاره لنماك ایله یعنی بارچه لاری توزان اولوب
هوا یوزینه اوچارلار (فیومئذ) بس شول کونده (وقعت الواقعة) توشار توشکوچی
یعنی قیامت کونی قایم اولور (وانشقت السماء) دخی اول کونده یارلور کوکلر (فهی)
بس اول کوکلر (یومئذ) اول کونده (واهیة) سست وضعیف اولغوچیلاردر (والملك) دخی
فرشتلار (علی ارجائها) کوکلرننك اطرافنداغی هوا یوزنده اولورلار زیرا که کوکلر
بارچه لاری فنا اولورلار کوکلرننك اورنی ننك هواسیده فرشته لار اولور دیما کدر
(ویحمل عرش ربك) یوکلر ای محمد علیه السلام اول کونده تنگری تعالی ننك عرشنی
(فوقهم) اول فرشته لار اوستنده (یومئذ) کوکلار ویرلار هلاك اولدقی کونده (ثمانیة)
سکز فرشته یا که سکز صف فرشته (یومئذ) اوشبو کونده (تعرضون) اشکارلورسز
حساب اوچون (لاتخفی منکم) یاشرون قالماسدر سزلاردن (خافیة) یاشرون اشلارنگز

یعنی بارچه‌لاری ظاهر اولورلار (فامّا من اُوتیَ کتابه) برمن ننك بیرلاسی اولسه عمل دفترلاری (بیمینه) اونك طرفندن (فیقولُ) بس ایتور اول خطاب ایدوب عرصات خلقنه (هآ ؤم اقرءُوا) ای جماعت کیلونکز اوقونکز (کتابیه) بنم کتابمنی عمل دفتریمنی (انّی ظننتُ) تحقیق وشکسز بلدوم من دنیاده ایکن وقتمده (انی) بدرستی که من (مُلاق حسابیه) یولقغوچی من دیوشك سز بلدوم من دنیاده بوحساب کوننی وجزا کوننی شوننك اوچون دنیاده الله تعالی دن قورقوب گناه‌لردن منع اولنب اخلاص ایله عبادت ایلادوم دیه (فهو) بس اول نامه‌سی اونکدن کلکان کشی (فی عیشه) تروکلکده (راضیه) رضا اولنمش تروکلکده‌در (فی جنّة عالیَة) قالغوچیدر اول بیوك باقچه‌لارده یعنی اوجماحده اینك اوستنداکی باقچه‌لارده قالغوچیدر (قطوفها) اول باقچه‌لار ننك یمش‌لری (دانیةٌ) یقین بولغوچیدر یعنی اولترغانغده ویاتقانغده وتروب آشاغانلاره یقین بولغوچیدر الله تعالی طرفندن اول مؤمن‌لارگا دینلور (کلُوا واشربُوا) آشانکز واچنکز (هنیآءً) سنکشلی اولسون وقوتلوغ اولسون دیو (بما) شول سببلی (اسلفتم) اوتکاردونکز دنیاده ایکن وقت‌نکزده ایذگو عمل‌لردن نماز وحج وصوم دان (فی الایّام الخالیَة) اوتدکی کونلرنکزده یعنی دنیاده‌وقتده (وامّا من اُوتیَ کتابه بشماله) امابرمن ننك عمل دفترلاری بیرلسه صول طرفندن یا که صول قولنی آرقاسندن تیشوب چقاروب بیرسه‌لار (فیقولُ) بس ایتور اول من (یالیتنی) کاشکی منکا (لم اُوتَ کتابیه) بیرلماساچی بنم کتابم یعنی عمل دفترم ویرلمایون تموغ غه کتسام‌چی دیه (ولم ادر ما حسابیه) بلماساچی اوزوم نیدر بنم حسابم بوعرصات خلایق‌لار آلدنده رسوای اولماس ایردوم (یالیتها) کاشکی اول صور (کانت القاضیة) حکم قیلغوچی بولماساچی بنم ترلماکم بوله یعنی اولدکمدین صونك ترلمکان اولساچی (ما اغنی عنّی) یاردم بیرمادی بنکا بوکون (مالیه) بنم مال‌لاروم (هلك عنّی) هلاك اولدی بندن یعنی کتدی بندن (سلطانیه) ایرکالکم وحجتم دیو اوکونکای اوکنمك ننك فایده‌سی اولمایه الله تعالی طرفندن ندا کله (خذوه) توتونگزلار بو بدبخت نی (فغلُّوه) بس موندین صونك قول‌لرنی موییننه قوشوب بوغاولانکز (ثمّ) بوغاولادقنکزدین صونکره (الجحیم صلّوه) جحیم دیدکی تموغ غه کرتونکزلار (ثمّ) بوجحیم تموغینه کرتدکنکز بعدننك (فی سلسلَة) برزنجیره کرتونکزلار (ذرعها) اول زنجیرننك اوزنلغی (سبعون ذراعًا)

يتمش آرشون اولسون ذراع ملك برله اول زنجير آغزندن كرب دبرندن چغار نعوذ بالله من ذلك (فَاسْلُكُوهُ) بس كرتونكز اول كافرنى مراد جميع كافرلار در (اِنَّهُ) بدرستيكه اول كافر مراد جميع كافرلار (لَايُؤْمِنُ بِاللّٰهِ الْعَظِيمِ) بولوب ايدى اول كافرلار ايمان كلتورمكانلردن اولوغ الله تعالى يه (وَلَا يَحُضُّ) رغبتلاندرمادى خلايقلرنى (عَلٰى طَعَامِ الْمِسْكِينِ) مسكينلره طعام وانعام واحسان قيلورغه (فَلَيْسَ لَهُ الْيَوْمَ) ايماسدر اول كافرلركا بوكون (هٰهُنَا) بو يرده يعنى قيامت كوننده (حَمِيمٌ) دوستلق وقرداشلك تا كه كم آنكا شفاعت ايتاركا (وَلَا طَعَامٌ) دخى طعام يوق بوكون اول كافرلره (اِلَّا) مگر بولور آنلره طعام (مِنْ غِسْلِينٍ) تموغ اهليننك صارى صولارى وآقفان ارنلارى (لَا يَاْكُلُهُ) يماسدر اول غسلينى (اِلَّا) مگر ييار (الْخَاطِئُونَ) اول غسلينى دنياده وقتده خطا يولده يورب كافر اولديلر (فَلَا اُقْسِمُ) قسم يادايدر كاحاجت دگلدر زيرا بو قرآننك ظاهرلغى اوچون (بِمَا تُبْصِرُونَ) شونچلاين نرسه برله قسم ايتمكا حاجت دگلدر شول مخلوقاتلرنى سزلر كوررسز (وَمَا لَا تُبْصِرُونَ) دخى سزلر اول مخلوقاتلارنى كورماس سزلر (اِنَّهُ) بدرستيكه وراستيكه اول قرآن جواب قسم در (لَقَوْلُ رَسُولٍ كَرِيمٍ) البته بر حرمتلى رسولننك سوزيدر مراد جبرائيل عليه السلامننك الله تعالى دن آلغان سوزيدر (وَمَا هُوَ) ايماسدر اول قرآن (بِقَوْلِ شَاعِرٍ) شاعرننك سوزى ايماسدر (قَلِيلًا مَا تُؤْمِنُونَ) بيك آز در سزلاردن اى اهل مكه ايمان كلتورگوچى كمسنه لار (وَلَا بِقَوْلِ كَاهِنٍ) دخى ايماسدر فال بينلارننك سوزلارى (قَلِيلًا مَا تَذَكَّرُونَ) بيك آزدر سزلاردن اول قرآن سوزندن اوگت ونصيحت آلغوچى (تَنْزِيلٌ) ايندرلمشدر اول قرآن (مِنْ رَبِّ الْعَالَمِينَ) عالمنى تربيه قيلغوچى الله تعالى دن (وَلَوْ تَقَوَّلَ عَلَيْنَا) اگر افترا قيلب ايسه ايردى اول محمد بزلره (بَعْضَ الْاَقَاوِيلِ) بعضى سوزلرنى يعنى بز ايتمكان سوزلرنى بزننك سوزمز ديرسه (لَاَخَذْنَا) البته توتارمز (مِنْهُ) اول محمدنى (بِالْيَمِينِ) قدرت وقوة ايله (ثُمَّ) بو توتدقمزدين كزين (لَقَطَعْنَا) البته كسارمزلار (مِنْهُ) اول محمدننك (الْوَتِينَ) يوراك طامرنى (فَمَا مِنْكُمْ) ايماسدر اى اهل مكه سزلردن (مِنْ اَحَدٍ) هيچ برا كونگز (عَنْهُ) اول محمددن بو عذابنى اگر مثلا قيلساق (حَاجِزِينَ) منع قيلغوچى (وَاِنَّهُ) بدرستيكه وراستيكه اول قرآن (لَتَذْكِرَةٌ) البته اوگوت ونصيحتدر (لِلْمُتَّقِينَ) الله تعالى دن قورقوچيلاره (وَاِنَّا)

بدرستیکه بزلر (لنعلم) البته بلورمزلر (انّ منكم) بدرستی که باردر سزننك آرانگزده
ای اهل مكه (مكذبين) قرآننی ورسول اللهنی یالغانغه توتقوچیلر باردر (وانّه) بدرستیکه
اول قرآن (لحسرة) البته اوكونچ در وقایغودر (على الكافرين) كافرلر اوزارینه
اول قرآن برله عمل قیلماغانلقلری اوچون (وانّه) بدرستیکه اول قرآن (لحق اليقين)
یقینا حقدر هر کز یوقدور شك الله تعالى ننك كلامی ایردکینه (فسبح باسم ربك العظيم)
بس آنداغ اولسه الله تعالینی جمیع نقصاناتدن پاك ومنزه بل وپاكلیك ایله اولوغ در
اول الله تعالى فسبح لفظی ایله سورهنی تمام ایتماکنده رعاية حسن الاختتام در دایم
بندهلرینه سبحان الله وبحمده لفظندن خالی اولمایهلار

﴿ سورة المعارج مكية وهى اربع واربعون آية ﴾

بسم الله الرحمن الرحيم

(سال سائل) صوردی بر صورغوچی اول نصر بن الحارث ایردی آنكا تابع ایدیلرکه
اذ قالوا اللهم ان كان هذا الحق من عندنا فامطر علينا حجارة من السماء او ائتنا بعذاب اليم
(بعذاب واقع للكافرين) كافرلره توشكوچی عذابنی نتهکه یوقاریده اوقولدی
الله تعالى ننك بو آیات ایله سورهنی ابتدا ایلامكنك براعت استهلالدور منكور عذابلر
كافرلرننك باشینه كلماكینه (ليس له) ایماسدر اول كافرلره توشكوچی عذابنی
(دافع) كیتارگوچی كمسنه یوقدر (من الله) الله تعالى دندر اول عذاب اول الله تعالى ننك
صفاتی بودرکه (ذى المعارج) كوكلره آشاچاق باصقوچلارنی یراتقوچی آندن مراد
كوكلری یراتقوچی الله تعالى دندر اول عذاب (تعرج) آشار اول باصقوچلردن
(الملائكة) فرشتهلر جماعتی (والروح) دخی حضرت جبرائیل آشار (اليه) اول باصقوچدین
(فى يوم) شول كوننك واقع بولور عذاب كافرلره دخی فرشتهلر وجبرائیل علیه السلام
شول كونك نوردن اولغان باصقوچلردن عرش رحمانه آشارلر (كان مقداره) بولدی
اول كوننك مقداری اوزنلغی (خمسين الف سنة) یعنی كافرلره ایللی منك یل
مقداریدر اما مؤمنلره ایكی نماز آراسی كبیدر (فاصبر) اذا كان الامر كذلك بس
صبر ایله ای محمد علیه السلام (صبرا جميلا) كوركام صبرنی ایلا كل هیچ جزع وفزع ایلامكل
(انهم) بدرستیکه اول كافرلر (يرونه) كورر لر اول قیامتنی (بعيدا) یراق

كوررلر

كوررلر (ونراه) كوررمزلر بزلر (قريبا) يقين (يوم) شول كوندر قيامت كونى (تكون السماء) بولور اول كونك كوكلر (كالمهل) ارگان كمش كبى (وتكون الجبال) بولور اول كونك طاولار (كالعين) تتلكان جون كبى هواده اوچوب يورماككا (ولا يسأل) صوراشماسلر اول كونده (حميم حميما) قرنداش قرنداشنى ودوست دوستنى هر كشى اوز حاللارى ايله بولورلر (يبصرونهم) كورساتلورلر قرنداشلر ينه دوستلر ينه آنداغ اولسه ده برى برينك حالنى صوراشه آلمازلر هر بر كمسنه اوز حالى ايله اوز اشتغالى اوچون (يود المجرم) دوست توتار اول كونده كافرلر (لو يفتدى) كاشكى يولوب آلساچى اوزينى (من عذاب يومئذ) بو كونك اولغوچى عذابدان (ببنيه) بالالارومنى بيروب (وصاحبته) دخى خاتونمنى بيروب (واخيه) دخى قرنداشنى بيروب (وفصيلته التى) دخى آنداين اوروغ لارنى بيروب (تؤويه) ياردم بيرسه لارچى بنكا بوكون زبرادنياده وقتك بر برمزگا ياردم بيرشور ايدوك (ومن) دخى شول منى بيروب (فى الارض جميعا) نه كه يريوزنده بار در بارچه لرنى بيروب (ثم) موندين صونك يعنى بارچه نرسه لرنى بردوكمدين صونكره (ينجيه) قوتقارسه لرچى اوزنى (كلا) قايده قوتلسون حقيقتك بوقوتلماق بولماسدر (انها) اول مذكور كافرلره خاص اوت (لظى) لظى ديدوكى تموغ ننك اوتيدر يالقلانوب تورغوچيدر (نزاعة) صوورغوچيدر اول اوت (للشوى) باش تيرسنى وسائر اعضالرنى صورغوچيدر (تدعوا) تارتوراول اوت اوزينه (من ادبر) حقدن يوز چوروب آرقان بولغان كشينى (وتولى) يوز چورگان كشينى ايماندن اوت ايتور بيروكلد يو (جمع) دخى مال جيغان كشينى تارتار (فاوعى) بس اول مالنى جيوب صاقلادى اول مالندن زكاتنى بيرمادى وآشلقدن عشرنى چقارمادى وقربان بوغازلامدى نى كم حق الله واردر آنى ادا قيلمادى (ان الانسان) بدرستيكه آدميلار (خلق) يراتلدى (هلوعا) حريص بى صبر وصاران هلوع معناسنى الله تعالى بيان ايلاب بيورديكه (اذا مسه) قچان توتسه اول آدمينى (الشر) ياوزلق يعنى باشينه يامالينه برضرر كلسه (جزوعا) صبرسزلق ايلاگوچيدر (واذا مسه) هر قچان توتسه توتاسى اولسه اول آدمينى (الخير) ايذكولك يعنى مالى آرتاسى بولسه (منوعا) ايذگولكدن منع قيلغوچى اوله يعنى قچان بايوب يتسه حقوق اللهنى اوتامس اوله در (الا المصلين) مگر نماز اوتاگوچيلار اگرچه باى اولسه لارده

نمازلرنی وقتندن تأخیر ایتمایوب حقوق اللهنی چقارغوچی اولورلر (اَلَّذِینَ) آنچلاین نماز اوقوغوچیلاردر (هُمْ) آنلر (عَلٰی صَلٰوتِهِمْ) بش وقت نمازلرنده (دَائِمُونَ) مداومت ایلاگوچیلاردر مسجدلارده وقتلارنی تأخیر قیلماینچه (وَالَّذِینَ) دخی شول کشیلردرکم (فِیٓ اَمْوَالِهِمْ) بولغوچیدر آنلرننك ماللرنده یعنی مال لارینك نصابندن (حَقٌّ مَعْلُومٌ) بلگولی قدر واجب واردرکه فروع کتابلارنده منکوردر کموشننك نصابی ایکی یوز درهم در التونننك نصابی یگرمی مثقال الی نهایه آشلقدن نه قدر ایردوکی تورت آیاقلی سائمه اولسه نه قدرندن نه قدر زکات ایردوکی معلومدر (لِلسَّآئِلِ) اول زکاتننك مصرفی تلانچیلاردر (وَالْمَحْرُومِ) دنیامالندن محروم اولان فقیرلردر (وَالَّذِینَ) دخی مکر شول کشیلرگادرکه مال لرندن حقوق الله چقاران لر (یُصَدِّقُونَ بِیَوْمِ الدِّینِ) راستقه توتدی آنلر قیامت کوننی (وَالَّذِینَ) دخی شول کشیلردرکه (هُمْ) آنلر (مِنْ عَذَابِ رَبِّهِمْ) تنگری تعالی ننك عذابندن (مُشْفِقُونَ) قورقوچیلاردر (اِنَّ عَذَابَ رَبِّهِمْ) بدرستیکه ربنگزننك عذابندن (غَیْرُ مَأْمُونٍ) امین اولورغه لایق ایرماسدر دایم الاوقات الله تعالی ننك قهرندن امین اولمیاوزدیو (وَالَّذِینَ) دخی مکر شول کشیلردر مال لارندن الله تعالی حقنی ادا ایلادیلار (هُمْ) آنلاردر (لِفُرُوجِهِمْ) اوزلرینك عورتلارنی (حَافِظُونَ) صاقلاغوچیلاردر زنادان ولواطه دان (اِلَّا) مگر عورتلارنی صاقلامازلار (عَلٰی اَزْوَاجِهِمْ) اوزلرینك خاتونلارینه (اَوْمَامَلَكَتْ اَیْمَانُهُمْ) یاکه اوزلرینك صاتب آلغان کنیزاکلرینه (فَاِنَّهُمْ) بس بدرستیکه آنلار (غَیْرُ مَلُومِینَ) ملامتلانگوچی و گناه کار ایرماسلاردر بلکه آنلاره جماع ایلاسکننگ نچه ماثوابلارواردر نته که حدیثده منکوردر (فَمَنِ ابْتَغٰی) بس برمن استاسه (وَرَآءَ ذٰلِكَ) خاتونلارندن و کنیزاکلرندن باشقه نی جماع ایدار اوچون (فَاُولٰٓئِكَ) بس بونلار (هُمْ) آنلار (الْعَادُونَ) شریعت یولندن چقغوچیلاردر مستحق عقوبت دنیا و آخرت آنلاردر (وَالَّذِینَ) دخی مکر شول کشیلردرکه مال لرنی خدا یولینه صرف ایلادیلر (هُمْ) آنلاردر (لِاَمَانَاتِهِمْ) اوزلرنده قویلغوچی امانتلرنی (وَعَهْدِهِمْ) دخی قیلدقی وعدلارنی (رَاعُونَ) رعایة قیلغوچیلاردر یعنی امانتلاره خیانت قیلمایانلردر وهم وعده لرینه تورانلردر (وَالَّذِینَ) دخی آنچلاین کمسه لردرکه (هُمْ) آنلاردر (بِشَهَادَاتِهِمْ) کورگان اشلرنده گواهلقلارنی (قَائِمُونَ) قایم قیلغوچیلار کورگان اشلرنده گواهلق ادا قیلغانده

کورگانچه وبلگانچه آرتدرمای وکموتمای اداقیلغوچیلاردر (والّذین) دخی شونچلاین
کشیلاردرکه آنلار (علی صلوتهم) بش وقت نمازلرنی (یحافظون) وقتلارنك جماعت ایله
صاقلاغوچیلاردر (اولئك) بواوصاف ایله موصوف اولنمش جماعتلار (فی جنّات) بولغوچیدر
اول اوجماح یورتنده باقچه لارده (مکرمون) حرمتلولردر (فمال) بس نی عجب بولدی
(الّذین کفروا) آنچلاین کافرلرگا (قبلك) سننك طرفنکا (مهطعین) آشغوب کیلورلر
ودایم قرارلر (عن الیمین) اولتورالار ای محمد علیه السلام سننك اونك طرفینکا (وعن
الشمال) دخی صول طرفنکا یعنی (عزین) فرقه فرقه بولوب جیلشوب رسول اللهننك
اونکنده وصولنده کلامنی تنکلاب اولتوررلار ایردی لکن رسول اللهننك کلامندن فایده
آلمازلار ایردی مجرد استهزا ایدردن غیری اشلاری یوق ایردی (ایطمع) ایا طمع ایتارمو
بلی ایتمایدر (کلّ امرئ منهم) کافرلردین اولغان ایرانلار (ان یدخل) کرمکگا (جنّة
نعیم) نعیم دیدوکی اوجماغه (کلّا) حقا که قایده بولسون بو طمع آنلارده بلی بولماسدر
(انّا خلقناهم) بدرستیکه یراتدوق بزلار آدمیلارنی (ممّا) شونچلاین نرسه لاردین یراتدوق
(یعلمون) بلورلر آنلار آتا وآنانك شهوتندین یعنی بارچه لاری منی صوندن یراتلدیلر
آننك ایله شرفلك لازم کلمایدر بلکه شرفلك لازم کیله در ایمان ایله واخلاصلی اعمال ایله
دخول جنت اولورلر مجرد منیدن یراتلماق ایله برابر ایماسلاردر (فلا اقسم) قسم یاد
ایتامن (برب المشارق والمغارب) قویاشننك وآیننك وسائر کواکب سیاره لرننك
مشرقلری ومغربلرینك ربسی بر اله (انّا لقادرون) شکسز بزلر قادرمز (علی ان) شوننك
اوزرینه قادرمز (نبدّل) آنلارنی آلشدرغه (خیرا منهم) آنلاردن یخشیراقلرنی آنلرنی
هلاك قیلب (وما نحن بمسبوقین) عاجزلاردن ایماسمزلر (فذرهم) بس قویغل ای محمد
آنلار ایله مجادله ایلامکل (یخوضوا) کرشسون آنلار اوزلرینك باطل افعاللرینه
واقوال لارینه (ویلعبوا) اویناسونلار کرا کمس شیلر ایله مشغول اولوب (حتّی یلاقوا)
تا کم یولوق قانچه (یومهم الّذی یوعدون) اوزلرینك وعده کونلارینه دیکن بو آیات
منسوخدر آیات سیف ایله (یوم) شول کوندر اول وعده لی کون (یخرجون) چقارلار
خلایقلار (من الاجداث) قبرلارندن (سراعا) آشغوب اسرافیل علیه السلام ننك
بعث اوچون بولغان صورینك آوازنی ایشدوب (کانّهم) کویا که آنلار یعنی اول

قبردن چغوچیلار (الی نصب) اوزلارینک الم وطولاری صاری (یوفضون) یوکروشرلار نته که عسکراوزالمنه وطوینه یوکردکی کبی زیرا که الله تعالی قیامت کوننک خلایقلرنی الملاری برله قوپارر زیرا صدیقلار ابوبکر رضی الله عنه المنده قوبارلار عدل شاهلار حضرت عمر رضی الله عنه المنده قوبارلار وقرآن اوقوچیلار وحیالی اولانلار حضرت عثمان رضی الله عنه المنک قوبارلار وبهادرلار وعالملر حضرت علی رضی الله عنه المنک قوبارلر کافرلر ومتکبرلر ابوجهل المنک قوبارلا هر بر اشننک رئیسی اولورشول اشنی اشلایانلر شول رئیس ننک المنک قوبارلار (خاشعة ابصارهم) کافرلارننک کوزلاری توبان اولوب خوراولورلار (ترهقهم) قابلر اول کافرلرنی (ذلة) خورلقلارننک انواعی (ذلک) اوشبو خورلقلارننک انواعی بولدقی کون (الیوم الذی) آنچلاین کوندر (کانوا یوعدون) دنیاده ایکن وقتلارنده اول کون ایله وعده لنمش ایردیلار یوعدون لفظی ایله سوره نی تمام ایلامکی رعایة حسن الاختتام درنته که فن اهلنه مخفی دکلدر *

﴿ سورة نوح علیه السلام وهی ثمان وعشرون آیة ﴾

بسم الله الرحمن الرحیم

(انا ارسلنا) بدرستی که وراستی که یباردوک بزلر (نوحا) حضرت نوحنی (الی قومه) اوزی ننک قومی صاری (ان انذر قومک) قومنکنی قورقتغل الله تعالی ننک دنیا وآخرت عذابندن الله تعالی ننک ارسلنا دیماکنده براعت استهلالدر هیچ بر قوم ننک عقلاسی اوز اوزندن الله تعالی عباد تنی عقللار ایله اثبات ایده آلمازلار تاکه اول قومه بر رسول کلمای نچه (من قبل ان یاتیهم) آنلارغه کیلماسدن اول (عذاب الیم) رنجداچی عذاب دنیاده طوفان صوی ایردی آخرتده ابدی تموغ ایردی (قال) ایتدی اول نوح علیه السلام (یاقوم) ای بنم قومم وقرنداش اروغم (انی) بدرستی که من (لکم) سزلرگا (نذیر) قورقوتوچی من الله تعالی ننک عذابی ایله (مبین) آچوق بیان قیلغوچی من حلالدن وحرامدن وپوطلره تابنماق کفرلک در دیوایتامن ودخی بیان قیلامن (ان اعبدوا الله) الله تعالی غه عبادت قیلونگز دیو (واتقوه) دخی قورقونگز الله تعالی دن دیوایتامن (واطیعون) دخی بنکابویون صونگز یعنی الله تعالی نی بر بلوب وبنی الله تعالی ننک پیغمبری دیوبلونگز (نغفر لکم من ذنوبکم) اگر بواوصاف ایله موصوف اولورسانگز

الله تعالى سزلرننك گناه‌لرنگزنی يارلقار (ويؤخركم) كچوكتورر سزننك اولومنگزنی (الى اجل مسمّى) تاكه امان بيرر سزلرگا آتالمش اولوم‌نگزه زيرا الله تعالى نوح عليه السلام غه وحی ايلمش ايردی اگر قومنك سنكا وبنكا ايمان كلتورسالار توقزمنك ايللی يل ديو اگر ايمان كلتورماسه‌لار توقزيوز ايللی ديو نوح عليه السلام بو خبرنی قومنه ايتكان ايردی آنلار نوح عليه السلام دن استهزا ومسخره ايدوب تكذيب ايدرلر ايردی (انّ اجل الله) بدرستی كه الله تعالى ننك تقدير قيلغان اولوم مدتی (اذا جاء) هرقچان كيلاسی اولسه (لا يؤخّر) كچوكترلماسدر (لو كنتم تعلمون) اگر بلگوچيلردن بولسانكز (قال) ايتدی نوح عليه السلام مناجات ايدوب (ربّ) ای منم پروردكارم (انی) بدرستيكه من (دعوت) اوندادوم حق‌يولغه (قومی ليلاً ونهاراً) اوزمننك قوممنی كيچه وكوندز (فلم يزدهم) بس آرتدرمادی آنلار (دعائی) بنم اوندماكم سببلی (الّا) مگر آرتدردی آنلار (فراراً) حق‌يولدان قاچما قلقنی (وانّی) دخی بدرستی كه وراستيكه من (كلّما دعوتهم) هراول زمان اوندادم آنلرنی اسلام دينه (لتغفر لهم) آنلرننك گناهلاری يارلقانور يولغه اوندادم (جعلوا) قيله‌لار آنلر (اصابعهم) بارماقلارنی (فی آذانهم) قولاقلرينه تاكه بنم سوزمنی واوندا كمنی اشتماس اوچون (واستغشوا ثيابهم) بوركانه‌لر كيم‌لرنی تاكه منم يوزمنی كورماس اوچون (واصرّوا) تاكم بنم سوزمگه قارشوب دايم چلق قيلغوچی اولديلار كافرلق‌لرينه يعنی بن اونداگان صايون پوطغاتابنماقلارنی وبنكا ظلم‌لق‌لرنی آرتدرغوچی اولديلر (واستكبروا) يعنی تكبرلك ايلاگوچی اولديلار ايماندن (استكباراً) تكبرلك يوزندن (ثمّ) دخی بوندين صونك (انی) بدرستی كه من (دعوتهم) اوندادم آنلارنی اسلام دينه (جهاراً) قاتی آواز ايله قچقرب (ثمّ) قاتی آواز ايله اوندادوكم بعدنده (انی) بدرستی كه من (اعلنت لهم) آنلاره اوندااماكمنی بيكراك بلند قيلدم آوازمنی تاكه نوح عليه السلام اوندااماكی مشرقدن مغربه ايشتولور ايردی مشرقدن مغربه ديك نوح عليه السلام ننك امتی ايردی (واسررت لهم) دخی اوندااماكمنی بعضيلارينه ياشرون يعنی آوازمنی بلند قيلمايچه اوندادم (اسراراً) ياشرون قيلماق ايله هيچ بر اوندااماكمدە تقصيرات قيلمادم ديدی بو سوزلرنی نوح عليه السلام الله تعالى گا ايتدكندن صنكره يتمش يل تورديلار اول يتمش يل اچنده الله تعالى نوح عليه السلام قومينه يغمور

یاغدورمدی وخاتونلری بالاتوغرمدی وحیوانلری قصر اولدی کلوب نوح علیه السلام‌نی قینارلر ایردی سننك شوملقنکدن بزلرگا بوآچلق اولدی دیو الله تعالی آنلر حالندن بیان ایلاب بیوردیکه (فقلت) بس اوزمنی قینادو قلرندن صونکره ایتدوم آنلره (استغفروا ربکم) یارلقایو تلانگز الله تعالی دن یعنی پوطلر نگزنی قوبوب الله تعالی یه ایمان کلتورنگزلر دیدوم (انه) بدرستی که اول الله تعالی (کان) بولدی وهم همیشه اولور (غفارا) گناه‌لرنی یارلقاغوچی یعنی کافرلك‌لرنگزنی محو ایدوب اهل ایماندن ایلایوب تموغ دان آزاد ودیدارینه مشرف ایدر دیدوم (یرسل السماء) یبارر سزلره کوك یوزندا کی بولوطدان (علیکم) سزننك اوچون (مدرارا) فایداسی کوب یغمورنی (ویمددکم) مددبیرر سزلره الله تعالی (باموال) مال‌لرنگزننك کوبایما کی ایله مددبیرر (وبنین) بالالارنگزننك کوبایما کی برله (ویجعل لکم) دخی قیلور سزننك فائده‌نگز اوچون (جنات) باقچه‌لار قیلور یعنی باغ لرنگزده انواع یمش‌لرنی (ویجعل لکم) دخی قیلور سزننك فایده نگز اوچون (انهارا) آقغوچی یلغه‌لرنی (ما لکم) نی بولدی سزلره (لاترجون) اومید ایتمای سزلر (لله) الله تعالی دن (وقارا) عزتنی وحرمتنی (وقد خلقکم) تحقیق یراتدی سزلارنی (اطوارا) درجه درجه اوّل منی ایردونگز بعده اویشقان قان قیلدی موندین صونك چینا گان ایت تیك قیلدی بعده سیاکلر یراتدی آندین صونك جان یاراتدی تا که اولوغ آدم اولغانچه درجه درجه قیلدی (الم تروا) ایا کورماسموسز بلی کوررسز (کیف خلق الله) نتاك عجایب یراتدی الله تعالی (سبع سموات) یتی قات کوکلارنی تراکسز (طباقا) قات قات (وجعل) دخی قیلدی الله تعالی (القمر) آینی (فیهن) اول کوکلرده (نورا) نورلارنی قیلدی ودخی نورلاندرغوچی یولدوزلارنی قیلدی (وجعل الشمس) دخی قیلدی قویاشنی (سراجا) یاقتی چراغ تیك امام قتاده ایدر قویاش‌ننك یوزی کوکلر طرفنده در آرقاسی یر یوزینه تبادر یتی کوکلرننك نوری ایله منور در دیدی (والله انبتکم) اول الله تعالی اوستردی سزننك اصلنگز آدم پیغمبرنی یا که اوستردی اولانلرنی وایگنلرنی (من الارض) یردان یعنی توفرقدان (نباتا) اوستورمك اوستردی اولانلر تیك (ثم) موندین صونك (یعیدکم فیها) قایتورسزلر اول یرصاری یعنی اولوب قبرگا کرورسزلار چررسزلار توفراقغه اورلورسزلار الله تعالی تلادکی وقت غاچه

توفراق اولوب تور رسزلر (ويخرجكم) چقارر الله تعالى سزلرنى اول توفراقدن ترگوزوب (اخراجا) چقارماق چقارر (والله) اول الله تعالى (جعل لكم الارض) قيلدى سزنك فايلانكز اوچون يرنى (بساطا) توشالگوچى پلاس تيك (لتسلكوا منها) تا كه سزلاره كرماك اوچون (سبلا) يوللاره (فجاجا) كينك واولوغ يوللاردر تاولاره وهم صحراره تاكه اوزنكز قصد قيلدقى شهرنگزه شهردين شهره وارر سزلر طريق استدلالدين صونك حضرت نوح عليه السلام الله تعالى يه تضرع قيلدى (قال نوح) ايتدى نوح عليه السلام (رب) اى منم پروردكارم (انهم) بدرستى كه آنلار (عصونى) بنم امرمه خلافلق قيلديلر (واتبعوا) اياردى آنلار (من) شونچلاين منكا يعنى پوطلرينه وباش اولدقى كشيلرينه (لم يزده) آرتدرمادى اول پوطلر واياراشمش باشلرى (ماله) ماللرنى (وولده) بالالارنى (الا) مگر آرتدردى (خسارا) زيان اچنده زياننى يعنى وعده قيلنمش يتمش يل اچنده اول پوطلارى واياراشمش رئيس لارى ايارگوچيلارننك مال لارنى وبالالارنى آرتدرماديلار (ومكروا) حيله قيلديلار اول رئيس لرى (مكرا كبارا) اولوغ حيله تاكه خلايقلارنى ايمان كلتورمس اوچون (وقالوا) ايتديلار اول رئيس لرى (لاتذرن) قويمانگز وتاشلامانگز (الهتكم) اوزنگزننك معبودلرنگزنى زيرا نوح عليه السلام سزلرنى بر تنكرى يه اوندايدر اوزى هم ديوانه در ديرلر ايردى اله لفظى بطريق اجمالدر بطريق تفصيل بيان ايلادى (ولاتذرن) البته قويمانگز وتاشلامانگزلار اوشبو بش پوطنى (ودا) اوّلگيسى ودر (ولا) دخى تاشلامانگزلار (سواعا) ايكنچيسى سواع در (ولا) دخى تاشلامانگزلار (يغوث) اوچونچيسى يغوثدر (ويعوق) تورتنچيسى يعوقدر (ونسرا) بشنچيسى نسردر بو بش اصنامه عبادة ايلانگزلار ديو رئيس لرى بيوررايرديلار حضرت نوحنى يالغانچى ديوانه ديوسوگارلر ايدى ايوينه كروب اوروب صوغوب تورلوك تورلوك مسخره لار ايدارلر ايردى (وقد اضلوا كثيرا) بوسوزنى نوح عليه السلام تلندن جارى ايدب يارب بو بش پوط كوب كشيلرنى آداشدروب آزدردى بو اصنام لار سببلى كشيلر توغرى يولدن چقوب ضلالتده قالديلار ديدى روايت در كعب الاخبار حضرتلارندن بو بش پوط بش صالح كمسنه لرننك اسم لاريدر آدم عليه السلام ايله نوح عليه السلام آراسنده ايرديلر نته كه بزننك تورت چهاريار كبى اولياالك ايله مشهورلر ايرديلار چونكه آنلر دنيادن اوتديلر

یتی یوز یلدن صنکره جمشید پادشاه اولدی جاهلیت زمانی اولدی شیث پیغمبر ننك
شریعتندن وادریس پیغمبر ننك علیهما السلام شریعتندن نام ونشان قالمادی بو بش
بزرکنك اسملری خلق تلنده مشهور ایدی برکون ابلیس علیه اللعنه جمشید پادشاه
قاتینه کلدی بر آق صاقللی قارت اولوب صوفیانه کیوملر برلان سلام بیردی جمشید
علیك آلدی پادشاه ایدی یا شیخ قایو شهرلك سن ابلیس علیه اللعنه ایدی سنك
وغیریلرننك تلنده جاری اولان ودمن الله تعالی بنی اوجماحدن سنکا یباردی بارغل
قولم جمشیدکا آیغل منم بش دوستم ننك صورتنی قیلسونلر آنکا سجده ایلاسونلر دیو
جمشید ایدی یا عزیز بن آنلرننك صورتلرنی نچوك قیلالم ونچوك سجده ایلامکی بلمازم
دیدی شیخ ایدی آنلارننك صورتلرنی کورکوزاین آلتون وکمش وجوهر یاقوتنی
جمع ایلاکل بس پادشاه صانعلرنی حاضر ایلادی بو بش عزیزننك صورتنی دوزدیلار
ابلیس آنلرغه سجده قیلماقنی اوکراتدی الله تعالی آنلره نوح پیغمبری یباردی تفسیر
نوعر ایسده بیله منکوردر (ولا تزد) دخی نوح پیغمبر الله تعالی یه ایدی یارب آرتدرماغل
(الظّالمینَ) ظالملره اوزرینه (الّا) مگر آرتدرغل (ضلالاً) آزغونلق اچنده آزغونلقنی
بو دعانی آننك اوچون قیلدی که زیرا نوح علیه السلام آنلاردن نومید اولدی
ایمان کلتورماکانلرندن (ممّا خطیئاتهم) شونچلاین خطالری یعنی کفرلکلری سببلی (اُغرِقوا)
غرق بولدیلر آنلر طوفان ایله (فاُدخِلوا ناراً) بس غرق اولدقلرندن صونکره کرتولدی
آنلار اوتغه یعنی بر طرفندن غرق اولور ایردیلر ایکنچی طرفندن قبر اوتی برلان
معذب اولور ایردیلر اشعاردر قبر عذابی ننك وارلغینه (فلم یجدوا) تابمادی آنلر (لهم)
فائده لرینه (من دون الله انصاراً) خداعنابندن قوتقاروب آنلره نصرت بیرکوچی نی
(وقال نوح) دخی ایتدی نوح علیه السلام الله تعالی یه دعا قیلوب (ربّ) ای منم
پروردکارم (لا تذر علی الارض) قویماغل یریوزنده (من الکافرینَ) کافرلردن (دیّاراً)
بریورتنی یعنی هیچ بر ایونی قویماغل دیماکدر اشعاردر که نوح علیه السلام زماننده
مشرقدن مغربه وارنچه خلایقلر کافر ایردکنه واشعاردر طوفان مشرقدان مغربه
ایرشدکنه (انّك) بدرستیکه وراستیکه سن یارب (ان تذرهم) اگر یریوزنده هلاك
ایلامیوب قویسانك (یضلّوا عبادكَ) آزدوررلر سننك بنده لرنکنی توغری یولدن روایتدر

بر كون برقاری صوقور كمسنه ایكی بوز یاشامش ایردی اون ایكی یاشلی اوغلنی آلوب نوح علیه السلام ننك ایوینه كردی نوح علیه السلامنك یقاسینه یابشدی بوغازندن بودی نوح علیه السلامنی یانكاقلادی نوح علیه السلام الله تعالی یه دعا قیلدی انی مغلوب فانتصر دیدی آندن غیری اول صوقور نوح علیه السلامنی سوكدی اوغلینه ایدی بن اولارمن بو نوح دیدی كی كمسنه در دیوانه دریتی بوز یلدن بیرو خلایقلارنی آزدرادر بابالارمز تابندقی الهلرمزنی باطل دیوایته درای اوغلم بندن صونك بو نوح سوزینه ایننانماغل دیو وصیت ایلار ایردی (وَلَا يَلِدُوا) توغرماسدر اول كالار (اِلَّا) مكر توغررآنلار (فَاجِرًا) اوزلاری كبی بوزوقلرنی (كَفَّارًا) اوزلاری كبی حقلقنی اورتكوچیلارنی نوح علیه السلام ننك بو سوزنی ایتمكی بوقار یك یتمش یل ننك ابتداسنده ایردی اول یتمش یل اچنده خاتونلاردن بالا اولمادی طوفانه غرق اولدقلرنده هیچ بر صبی و صبیه یوق ایردی (رَبِّ اغْفِرْ لِي) دغی نوح علیه السلام مناجات قیلوب ایدیكه ای بنم پروردكارم یارلقاغل منی (وَلِوَالِدَيَّ) دغی آتا و آنامنی اشعار در هر ایكسی اهل ایمان ایردوكنه (وَلِمَنْ) شونچلاین من لرنی یارلقاغل (دَخَلَ بَيْتِيَ) كردی بنم اویومه یعنی مسجدمه یاكه كمه مه (مُؤْمِنًا) ایمان كلتوردكی حالده كردی بنم اویومه (وَلِلْمُؤْمِنِينَ) بارچه مؤمن ایرانلرنی یارلقاغل (وَالْمُؤْمِنَاتِ) دغی ایمان كلتوران خاتونلارنی (وَلَا تَزِدِ) آرتدماغل (الظَّالِمِينَ) ظالملره (اِلَّا) مكر آرتدرغل (تَبَارًا) هلاكلكنی الله تعالی ظالملره آخرتده هلاكلك ایله ختم ایلامكی حسن الاختتام در مؤمنلاره خلاصلقدر *

﴿ سورة الجن مكية وهی ثمان وعشرون آية ﴾

بسم الله الرحمن الرحيم

(قُلْ) ایتكل ای محمد مكه كافرلارینه وغیری كافرلره (أُوحِيَ إِلَيَّ) وحی كلدی بنكا یعنی خبر اولندی بنكا جبرائیل آرقلی الله تعالی ننك اوحی الی دیما كنده براعت استهلال در ریرا رسول الله هیچ بر احكام دینیه نی وغیری اشیالارنی وحی سزسوزلاماس ایدی وحی ظاهری ایله یا وحی باطنی ایله بوا ورنك وحی ظاهری در موحی به نی بیان ایلاب بیوردیكه (أَنَّهُ) اوشبوكم (اسْتَمَعَ) اشتدیلار (نَفَرٌ) بر كروه (مِنَ الْجِنِّ) جن لردان بر جماعت (فَقَالُوا) بس ایتدیلار اول جن لار قرآننی ایشدوب شهرلارینه قایتقاچ اوزلاری كبی جنلاره

(انّا) بدرستی که وراستی که بزلر سیران ایدب یوردوکارمزده (سمعنا) ایشتدك بزلر
(قرآنا) قرآننی ایشتدوك (عجبا) لفظلری عجایب ومعنالری غرایب (یهدی) کوندورر
اول قرآن (الی الرشد) توغری یول صاری (فآمنا به) بس ایشتدوکمز صونکنده ومعنالرنی
فهم لادکمز بعدونده ایمان کلتوردوك اول قرآنه الله تعالی ننك کلامی ایردوکنه آنی
اوقغوچی محمد علیه السلام نی الله تعالی رسولیدر دیو (ولن نشرك) البته شریك قاتمایوق
بزلر من بعد (بربنا) اوزمزنی یراتقوچی وتربیه ایلاکوچی پروردکارمزه (احدا) هیچ
براکونی بو سوزلر ایله قوملرنی دعوت اسلام ایلادیلر اشعاردر جن لرهم بزچالایون
عربیسی وفارسیسی ورومیسی وهندیسی وارمنیسی تورلوتورلو لغتلر بارلغینه
روایتدر تاریخ ننك اونتچی یلنك پیغمبرمز صلی الله علیه وسلم نحله قریه سننك ایرته نمازنی
جماعتله قیلدقلرنك بر گروه پریلر جماعتدن نحله قریه سینه ایرشدیلر بالغ ایرانلر
بریرده مجتمع اولنوب امامغه اویوب تورورلر کوردیلر وقرآننی ایشدوب اسلام
دیننه عاشق اولدیلار طاقتلری قالمایوب برکیچه رسول اکرمه ظاهر اولدیلار ایمان
کلتوردیلار احکام دین اوگراندیلار آنلار یوز یکرمی پری ایردیلر رئیسلری عمر
آتلیغ ایردی شهرلرینه قایتدیلر پریلرنی اسلامه اونداديلر کوب پری شهرلرنی
مسلمان ایلادیلر بو عمر دیدوکی جن پادشاه ایردی وعبدالله بن مسعود ایدی که برکون
بزلر شام سفرندن قایتدوقده برآق یلاننی کوردوك قانه بویالوب اولمش بنم رحم
کلوب اول آق یلاننی یره کومدوم برآز یرباردوق برخوب صورتلی جماعتلر کوردوك
بزننك قاتمزه کلوب سلام بیردیلر ایدیلار یا جماعتلر عمرشاه نی کوردنکزمو دیدیلر
بزلر ایتدوك عمر دیدکی شاه نی کوردوکمز وایشتدوکز یوقدر دیدوك آنلار ایدیلر
سزلر دفن ایلاکان آق یلان عمرشاه در بزلر آننك عسکری مزغازیلار مز نحله قریه سننك
قرآننی بزلر ایشدوب ایمان کلتوردك عمر بزننك شاهمز ایردی بواورنده کافر
پریلری ایله مسلمان پریلری توقوش قیلدیلار عاقبتنده شاهمزنی شهید ایلادیلار
دیدیلر عبدالله بن مسعود ایدی صوردم سزلر خوب یکتلر صورتننك شاه نکزنه اوچون یلان
صورتنده در دیدم آنلار ایدیلار بزلر اصلنك یلان صورتلی مز سزلرننك تبرکنکز اوچون
سزلرننك صورتنکزه کردوك سزلر بزدن اورکماسونلار ویلان صانب اولتورماسونلار

دیو ﴿ القصه ﴾ آنلاردن صوردوم کم سزلرگا پیغمبر کم در دیب آنلار ایدیلر پیغمبرمز
محمد علیه السلام در زیرا بزننك جن لاردن پیغمبر اولمازدر دیدیلار زیرا بزلر اضم
تاغنه باروب رسول الله دان قرآن اوگرانورمز جن اصحابلری بنی آدم دن اولان صحابه لاردن
چوق در دیدیلار بزلاردن رسول اکرمه سلام اولسون دیوب کوزمزدن غایب اولدیلر
بزلار کلوب رسول الله غه کوردوکمزدن بیان ایلادك رسول الله علیه السلام عمرآدنی ایشتکاچ
یغلادی ایدی عمر قولونده یتمش منك پری شهرلاری وار ایدی بارچه لارنی اسلامه
کوندوردی جن لارننك سید شهداسی در دیدی تفسیر نوع ایسع بیله منکوردر (وانّه)
بدرستی که اول الله تعالی (تعالی) بلند و پاك و منزه در جمیع نقصانلاردن (جدّ ربّنا) بزننك
ربمزنك الوغلقی (ما اتّخذ صاحبة) توتماسدر اول الله تعالی خاتون نی (ولا) دخی ده توتماسدر
(ولدا) بالالارنی (وانّه) بدرستی که اوشبو کم (یقول) ایتور بولدی (سفیهنا) بزننك احمق
لارمز (علی الله) الله تعالی اوزرینه (شططا) حددین طش بعید سوزلارنی (وانا ظننّا)
بدرستی که بزلر گمان قیلور ایردوك (ان لن تقول الانس والجنّ) البته ایتماسدر آدمی لر
وهم پری لار (علی الله) الله تعالی ذاتینه وصفاتینه (کذبا) یالغاننی حال بوکه قرآننی
ایشتدوکمزدین صونك بلدوك بارچه لاری الله تعالی یه افترا ایدوب خاتونی و اوغلی و قزی
بار دیورلار ایرکان بارچه لاردن توبه ایدوب الله تعالی برلکینه و بارلغینه و رسول الله ننك
حق لقنه ایمان کلتوردك دیدیلار (وانّه) بدرستی که اوشبو کم (کان) بولدی (رجال) ایرانلر
(من الانس) آدمی ذاتدن (یعوذون) صغنور بولدیلار (برجال من الجنّ) پریلاردن اولغان
ایرانلار صاری یعنی آدمیلار پریلاردن استعانة استادیلار مرض و قتلارنك یا که بلا
و قضا کلدوکی وقتلارنك (فزادوهم) بس آرتدردی اول آدمیلار جنلرگا (رهقا) آزغونلقنی
و تعظیم نی الله تعالی دن استعانت استماکی قویوب ایردیلار یعنی پریلار ایدیلار
بزلار قرآننی اشتمازدن اوّل بزلار آدمی زاده ننك سید یمز دیوبلر ایدك زیرا که آنلار
بزلاردن یاردم استاب حیوان چالورلار ایردی تا که بز اول حیوان قاننی اچب رضا اولور
ایردك بعضی وقتده اول مریض شفا تابسه اول شفانی بزدن کورر ایردیلار بزننك جن
جماعتی ننك تکبرلکی زیاده اولور ایردی آدمی زاده ننك کافرلکی زیاده
اولوب بزلاره تعظیم ایلایوب توه لرنی و صغرلارنی بوغازلر اولدیلار زیرا جن جماعتنی

الله کورب الله تعالی نی اونوتور اولدیلار بس قرآننی ایشتدوکمزدین کزین بو اشیالاردن
توبه ایدوب مؤمن اولدق مرضلرنی بیرگوچی وشفا ایلاگوچی الله تعالیدن غیری
یوقدر دیو الله تعالیکا توکل ایلادك دیدیلار بو آیاتدن نصیب مؤمنلرکا اولدرکه پریلرنی
رضا ایتماکنی قویه سز پریلر اوچون حیوان بوغزلامیه سزلر وبو طقه لر پشرب تلاك
ایلامیه سزلر آزبار اورنی وایو اورنی دیو اوردك وقاز بوغازلاب پریلردن نصرت
ویاردم استامیه سزلر اگر موندا غ باطل اعمال لرنی اشلسنگز بالله کافر سز وخاتونلرنگز
طلاقدر (وانّهم) بدرستیکه پریلارننك کافرلری اشعاردور پریلرننك مسلمانلری
پیغمبرمزدن اوّلده وارلغینه آنلارننك هم بعضیلری اوتکان پیغمبرلره ایمان کلتوروب
امت اولغان ایرکان بو قرآننی ایشتکاچ پریلر پیغمبرمز آلدنده مسلمان اولوب اعتراف انبیا
قیلدیلر یعنی اهل کتاب ومشرکلر ومجوسیلر آنلارده وارلغینه اشارتدر (ظنوا) گمان قیلدی
اول پریلرننك کافرلری (کما ظننتم) اهل مکه سزلر گمان قیلدنگز کبی (ان لن یبعث
الله احدا) البته الله تعالی قبردان هیچ برکمسنه نی قوبارمز دیو بعث جسمانیه کا اقرارمز
وتصدیقمز یوق ایردی مکه کافرلری کبی چونکه قرآن ایشتدکمز بعدنده بعث
جسمانیه کا هم ایمان کلتوردك دیدیلر (وانّا) بدرستیکه بزلر یعنی جنلر ایتورلر اوزلری
کبی جنلره (لمسنا السماء) آشدوق بزلر کوك طرفینه فرشته لرننك سوزلرنی ایشدر
اوچون (فوجدناها) بس تابدوق بز اول کوکنی قرآن ایندوکدین صونك (ملئت)
تولتورلغان اول کوك یوزی (حرسا شدیدا) کوچلی قوّتلی ساقچیلر قراوللار برلان
یعنی آندان مراد فرشته لاردر (وشهبا) دخی تابدوق بزلر کوك یوزینه منددوکمزده
یولدوزلردن اوت آلوب آتلغوچی تابدوق (وانّا کنّا) بدرستیکه بولوب ایردوك بز
محمد علیه السلام توغمازدن اوّل (نقعد منها) اوا ترغوچی ایدوك اول کوکده (مقاعد) اولترا چق
اورونلرده (للسمع) کوك خبرنی ایشتور اوچون زیرا پیغمبرمز صلی الله علیه وسلم
توغمازدن اوّل پریلر کوك یوزینه آشارلر ایردی آنده فرشته لر بری بری ایله سوزلاشورلر
ایردی یتنچی کوك فرشته لری لوح المحفوظده کوروب سوزلرلار ایردی فلان شهرده
فلان کمسنه گا فلان تورلی بلاو قضا کلورنی اول خبر کوکلرده اولغوچی فرشته لره فاش
اولور ایردی حتی که دنیا کوکی نك فرشته لرینه ایرشور ایردی دنیا کوکندا کی فرشته لر

بری بری ایله سوزلشورلار ایردی فلان شهرده فلان کمسنه کافلانچه بلاوقضا کلوردیو
آنی پریلر ایشدورلر ایردی کلوب یریوزینه اینب اوزلرینینك آدمیلاردن اولغان
دوستلاری منجم لاره وکاهن لره خبر بیروار ایردیلار منجم لار وکاهنلر خبر بیرور ایردیلار
فلان بن فلان سنکا شوندا اغ بلاوقضا کلوردیو نفس امرده بوخبر راست اولور ایردی
پیغمبرمز دنیایه کلدوکندین صونك پریلار کوك یوزینه چقب فرشته لرسوزینی ایشدر
اوچون آشماز اولدیلار زیرا یولدوزلردن اوت آلوب پریلارنی آتارلار (فمن یستمع
الآن) بس بر یلر کوك یوزینه بوز مانده فرشته لرسوزنی تنکلامغه آشارسه لار (یجد له)
تابار اول پریلر (شهابا رصدا) آتلغوچی اوت یالقوننی یعنی فرشته لر یولدزلاردان
اوت آلوب آتدوقنی کورارمزلار بس بلدك كه بزننك کوکابنب فرشته لار سوزلارنی
اوغرلاماقمز آنی کلوب کاهنلره خبر بیرماکمز ویولدوزدن اوت آلوب آطلماقمز
بارچه لاری کفرلك ایرمش بز بواشلاردن توبه ایدوب مؤمن مخلص اولدق دیدیلار
(وانا لاندری) دخی پریلار ایدیلار بدرستیکه بزلر بلماز ایردك آتلغوچی یالقون (أشر
أرید بمن فی الأرض) ایا یاوزلقنی تلارمو ایکان یریوزنداکی خلایقلارغه (أم أراد بهم ربهم)
یاکه تلارمو ایکان اول آتلغوچی یالقون ایله الله تعالی (رشدا) یریوزیننك توغری
یولغه کوناماکی اوچونمو حال بوكه بلدك بوشهاب ننك آطولماقی بزننك پریلرننك
ایمانسزلقلاری سببندن شوننك اوچون بز ایمان کلتوردك دیدیلار (وانا منا) دخی پریلر
ایدیلار كه بدرستیکه باردر بزوم آرامزده (الصالحون) اینکولار باردر بنی آدم کبی
(ومنا) دخی باردر بزم آرامزده (دون ذلك) صالح لاردن باشقه کافرلر منافقلار وفاسقلار
واردر (کنا) بولدق بزلار (طرائق قددا) مختلف یوللارده ودینلارده یعنی بزلارده
یهودیلار ومجوسلار ونصارانیلار واردر آدمیلر کبی بزلر قرآن اشتدوکمز بعدننك مسلمان
بولدوق دیدیلر (وانا ظننا) دخی پریلر ایدیلار بدرستیکه بز بلدك (أن لن نعجز الله)
البته عاجز قیلا آلماسلار الله تعالی نی (فی الأرض) یریوزنداکی بنده لار (ولن نعجزه)
البته عاجز ایتماس مز اول الله تعالی نی (هربا) قاچماقنکز ایله قاچوب آننك ملکندن
قایده بارورمزلار بارچه ملك وملکوت آنکدر دیدیلار (وانا) دخی پریلار ایدیلار بری
برینه بدرستیکه بزلار (لما) شول زمانده (سمعنا) اشتدك بزلار (الهدی) توغری یولغه

كوندر كوچى قرآننى (امنّابه) ايمان كلتوردك بزلر اول قرآنغه (فمن يؤمن بربّه) بس
برمن ايمان كلتورسه اوزيننك پروردكارينه (فلايخاف) بس قورقماسدر اول من
(بخسًا) اعمالنى بولغوچى ثواب نقصان اولماقدن بلكه اعمالننك ثوابلرى زياده اوله اونغاچه
اوندان يوزكاچه (ولا) دخى قورقماسدر (رهقًا) الله تعالى دين ظلملق تابماسدر بلكه
رحيم وشفقت تابار (وانّا منّا) دخى پريلر بر برينه ايديلر ياكه پيغمبره ايديلر ايمان
كلتوردكلرندن صونكره بدرستيكه باردر بزم آرامزده (المسلمون) مسلمانلار باردر
(ومنّا) دخيده باردر بزم آرامزده (القاسطون) توغوى يولدين چقانلر باردر (فمن اسلم
بس اگر برمن مسلمان اولورسه (فاولئك) بس بوجماعت (تحرّوا رشدًا) اماقصد ايتديلر
وتابديلار حق يولنى (واما القاسطون) اما توغرى يولدن چقغوچيلر (فكانوا) بس بولدى
آنلر (لجهنّم حطبًا) جهنم تموغينه اوتون (وان لواستقاموا) الله تعالى ايدى بدرستيكه اگر
توغرى تورسه لار ايردى آدميلر وپريلار (على الطّريقة) توغرى وحق يولده (لاسقيناهم)
البته صوغارر ايردك اول آدميلرنى وپريلرنى (ماءً غدقًا) كوب صوبرلان يعنى ماللار
ومعشيتلرنى كينك قيلور ايردك (لنفتنهم فيه) تاكيم آنلارننك مال لارى صنالسون
اوچون اول معشيت ننك كينكلكننك شكر ايتارلرمو ياكه ايتماسلرمو چونكه نعمتلر كوب
اولسه بندهلره شكر ايتو واجبدر تاكم نعمتلرى زياده اوله قوله تعالى لئن شكرتم لازيدنكم
ابوسعيد بن مسيب ننك وعطا بن رباح ننك تفسير نچه در اما ربيع بن انس وزيد بن اسلم
وابن كيسان تفسيرلر نچه معنا بودر وان لواستقاموا على الطريقة الاية اگوتوغرى تورسهلر
آدميلر وپريلر طريق كفرده وضلالتده البته بيرورمز آنلارغه كوب مالنى آنلرنى
فتنهلندرر اوچون تموغ عذابى ايله (ومن يعرض) برمن يوز چورسه (عن ذكر ربّه) الله
تعالى ننك ذكرندن وقرآندن يعنى قبول ايلماسه قرآن سوزنى (يسلكه) كركوزر الله تعالى
اول بندهنى (عذابًا صعدًا) مشقتلى وقاتى عذابكا (وانّ المساجد لله) بدرستيكه ير يوزنداكى
مسجدلار الله تعالى ننك ذكرى اوچون وعبادتلرى اوچون ايدولمشدر (فلاتدعوا) بس
عبادت قيلمانكز واوندامانكز (مع الله) الله تعالى غه شريك قيلوب (احدًا) هيچ براكونى
يعنى مسجدلرده دنيا سوزنى سويلاشمانكز وصاتوو آلو قيلمانكز لار الله تعالى عبادتندن
غيرى عمل لار قيلمانكز ديماكدر بوتفسير عطا بن رباح ننك تفسيريدر (اما حسن بصرى

تفسیرنچه معنابودر وان المساجد لله بدرستی که سجدہ قیلاچق اعضالار الله تعالی یه خاصدر بس الله تعالی بارنده غیر یلره سجده قیلمانکز دیماکدر (وانّه) بو جمله معطوفدر سوره ننك اوّلینه اصلده قل انه یعنی ایت ای محمد علیه السلام مکه ایمانسزلرینه وغیرلره بدرستی که او شبو جن لرننك قرآن اشتماکاری (لمّا) شول زمانده (قام عبدُ الله) توردی الله تعالی ننك قلی محمد علیه السلام تانك نمازنده نخله قریه سنده قرق ایرایلان (یدْعوه) دعاقیله در اوند ایدرنمازاوقماق ایله جن لرنی (کادُوا) یقیقن بولدی اول جن لار استماع قرآن اوچون (یکونون) بولغوچی بولدیلر جن لر (علیْه) اول عبداوزرینه یعنی محمد علیه السلام اوزرینه (لبدًا) متراکم وتغزلق اوزرینه مسجد کچوکلکندن (قُلْ) ایتکل ای محمد علیه السلام مکه ایمانسزلرینه وغیری لره (انما ادعوا ربّی) بدرستیکه اندیمن سزلرنی پروردکارم عبادتنی قیلورغه (ولا اشرك به) اورتاق قاتمایمن اول پروردکارمه (احدًا) هیچ براکونی (قُلْ) ایتکل ای محمد علیه السلام کافرلره (انّی) بدرستیکه وراستیکه من (لا املك لکم ضرا) مالك وقادر ایرماسمن سزلره ضررکلتوررکا (ولا رشدا) دخی قادر ایرماسمن سزلرنی توغری یولغه کوندررکا منکا مجرد بنده لره تبلیغ رسالتدن غیری اش یوقدر بو آیت آیة سیف ایله منسوخدر (قُلْ) ایتکل ای محمد کافرلاره (انّی) بدرستیکه من (لن یجیرنی) البته قوتقار ماسدرمنی (من الله) الله تعالی عذابندن (احدًا) هیچ براکو (ولن اجد) البته تابماز من (من دونه) الله تعالی دن باشقه (ملتحدًا) صغنوریر یعنی اکر الله تعالی عذاب ایدارسه هیچ برکشی منی الله تعالی عذابندن قوتقارغوچی یوقدر (الّا) مکر ایررسزلره مندن (بلاغًا) ایرشدرمك (من الله) الله تعالی دن اولغان امرلرنی ونهیلرنی (ورسالاته) الله تعالی دین اولغان ایلچی لکمنی یعنی سزلره پیغمبرایردوکمنی اظهار ایلامکدر غیری اش یوقدر خواه قبول ایلایه سزلر خواه قبول ایلامایه سزلر بو آیت دخی آیة سیف ایله منسوخدر (ومن یعص الله ورسوله) بر من کناه کاراولسه الله تعالی کاورسول الله غه یعنی ایکوسینه ایمان کلتورماسه (فانّ له) بس بولغوچیدر اول منکا (نار جهنم) جهنم تموغی ننك اوتی (خالدین فیها ابدًا) منکوومؤبدقالغوچیلردر اول جهنم ده (حتّی) که شونکارچه مهلت بیرکل (اذا) شول زمانده (راوا) کورراول کافرلار (ما) شول وعده قیلنغان عذابنی (یوعدون) وعده قیلنوب ایردی دنیاده وقتده پیغمبرلر

آرقلی (فسیعلمون) بس تیزدر کم بلورلر اول کافرلر اول کونده (من اضعف ناصرا) کم
ضعیفدر نصرت یوزندن (واقل) کم آزدر (عددا) صان یوزندن یاکه ابن عباس
تفسیرنده معنی بیله‌در (فسیعلمون) بس تیزدرکه بلورلر اول کافرلار بدر توقشنده
کم ضعیف وکم آزعسکرلی ایردوکنی بلورسزلر حال بوکه بور سول الله بدر توقوشنده
آزعسکری ایله کوب عسکرلك کافرلره غالب اولدی (قل) ایتکل ای محمد (ان ادری)
بلماس من دیو (اقریب) ایایقین می یایراقمی (ما) شونچلاین قیامت کوننی (توعدون)
نی کم وعده قیلندنکز اول کون اوچون (ام یجعل) ایا قیلدیمو (له) اول کون یعنی قیامت
کونی ننك کلماکی اوچون (ربی) بنم ربم (امدا) اوزون مدتنی ولکن شکسز بلور
من اول قیامت بولغوچیدر (عالم الغیب) اول الله تعالی در غایبداکی حال‌لارنی
بلکوچی (فلا یظهر) بس البته اشکار اتمسدر اول الله تعالی (علی غیبه) غایبداکی
اش نی بلورکا (احدا) هیچ براکونی یعنی قیامت قایوکون کلورنی هیچ براکو بلماسدر
(الا) مکر بلدرر غایبداکی حال‌لرنی (من) شونچلاین من‌لرکا (ارتضی)
رضا بولدی آنلاردن (من رسول) انبیالردن در اول الله تعالی رضا اولغان کشی‌لار
بعضی وقتده آنلار وحی ایله غیبدان خبر بیررلر تاکه اول رسول ننك نبوتنه معجزه
اوله آنداغ اولسه‌لرده الله تعالی قیامت کونی ننك قچان کلورنی بنده‌لردن کیزلاکاندر
اجل ننك قچان کلورنی کیزلدوکی کبی (فانه) بدرستی که الله تعالی (یسلك) کرکوزر
یعنی یورتور (من بین یدیه) اول رضا اولنمش پیغمبر یننك آلدوندن (ومن خلفه) دخی
آرتوندن (رصدا) ساقچی فرشته‌لرنی تاکه اول پیغمبرلردن شیطانلرنی قوار اوچون
یعنی اول ساقچی اولغوچی فرشته ایتورکه رسولینه بوکورنکان وکلکان شیطان دریا جبرائیل در
دیوایتور شوننك ایله تمیز قیلورلر رحمانی وشیطانی ایردکنی یوقسه شیطانلرهم اجسام
لطیفه در تورلوك تورلوك شکل‌لره کرورلر (لیعلم) بلدورمك اوچون قویلدی اول ساقچی
فرشته‌لر رسول‌لره (ان) شونی (قد ابلغوا) تحقیق ایرشدوردیلر اول پیغمبرلر (رسالات
ربهم) تنکری تعالی ننك ایلچیلك‌لرنی یعنی الله تعالی دن بولغان امر ونهی لرنی بنده‌لرینه
ایرشدردی‌لار (واحاط) چولغادی الله تعالی بلملك یوزندان (بما) شول نرسه‌لارنی احاطه
قیلدی (لدیهم) اول رسول‌لرننك آلدونداغی اشلرنی یعنی قیامت کوننده رسول‌لرننك

غلایق لارنی اوند ادکلرنی بلورکم لر آنلرغه ایمان کلتوردیلار وکم لار کلتورمادیلار بارچه لارنی بلور دیماکدر (واحصی) دخی صایدی (کل شیء) هر نرسه لارنی (عددا) صان یوزندان یعنی هر بر نرسه لارنی (کلا وجزا) بلورکه یغمور قطره لارنی وقوملرننك بورتوکلرنی بلور دیماکدر الله تعالی ننك واحصی کل شیء عددا دیو بو سوره نی تمام ایتماکنده حسن الاختتام درتاکه بنده لارننك آز عمل لاری ننك وکوب عمل لاری ننك ثوابنی بلوب یاکه کناه لری ننك کوبنی وآزنی بلوب جزا ایلمکنه اختتام در

سورة المزمل مكية وهي عشرون آية

بسم الله الرحمن الرحيم

(یا ایها المزمل) ای آند ایون کیمن بورکانکوچی کمسنه بوخطاب رسوله ایردی پیغمبرلك بیرلمازدن مقدم دایم حضرت رسول اکرم صلی الله علیه وسلم کیمنی بورکانب یورر ایدی قچانکه پیغمبرلك بیرلکاچ یانبی یارسول دیو خطاب اولندی یاکه آنچلاین کمسنه که پیغمبرلك لباسی ایله ملبوس اولنان کمسنه اشعار درمزمل رسول الله ننك اسم لرندن بر اسم ایردوکنه (قم اللیل) تورغل کیچه نماز اوچون وقرآن اوقور اوچون وخدا ننك ذکرنی ایتور اوچون (الا) مکر (قلیلا) کیچه دین آزنی تورغل اول آزی اولدرکه (نصفه) کیچه ننك یارمنی تورغل قیام (او انقص منه) یاکه قیلغل کیچه ننك یارمندن آز راق (قلیلا) کیچه ننك آزنی (اوزد علیه) یاکه آرتور غل تورماقنی کیچه ننك یارمندن بو آیتده براعت استهلالدر کیچه لارده نوافل وقراءة قرآن ایله مشغول اولنانلرننك ثوابی ننك کوبلکینه چونکه بو آیات ایندکندن کزین صحابه لره کیچه لارننك یارمنه دیکن تورماق آغر بولدی تاکه فرایضلر ترك اولمغای ایردی دیو قورقوب حتی یوزلاری صارغایدی وآیاقلاری آغردی وقابار دی الله تعالی بونی منسوخ ایدوب بش وقت نماز بیورولدی کیچه لاری اویاغ تورماق نوافل لار حقنده اختیارلی اولوب قالدی زیراکیچه لارده نوافل قیلان لارننك ثوابی کوبدور حدیث کتابلارنده مسطوردر (ورتل القرآن ترتیلا) دخی ای مزمل آچق اوقوغل قرآننی آچق اوقوماق ایله وهم آوازنکنی بلند قیلوب اوقماغیل ومخارج لونی رعایه قیلوب اوقوغل آشوقمایینچه اوقوغل قرآن ننك عجایبلرنده توقتاغل کونکلونکنی قوزغاتغل تاکه معنالارنی فهملاب اوقغوچی اولغل بو آیت اشعار در علم

تجویدننگ وجوبنه تأمل اولنه (انّا) بدرستی که وراستی که بزلر (سَنُلقی) تیزدرکم صالورمز (عَلَیْکَ) ای محمد سنکا (قَوْلاً ثقیلاً) آغرسوزلرنی آغرسوزدن مراد الله تعالی ننگ فرایضلری دریاکه تللرده اوقورغاسهل درثوابلری آغردریاکه ثقلدن مراد معنالاری دقایق وحقایقلری آغردرزیراکه هرکم الله تعالی دن غیری قرآننگ حقایقلرنی بلمادیلر شوننگ اوچون قولا ثقیلا اولدی (اِنَّ ناشِئَةَ اللَّیْلِ) بدرستی که کیچه لرده یوقی دان قوبماق (هِیَ) اول کیچه اویوقودن قوبماق (اَشَدُّ) قاتیغراقدر (وَطْئًا) عبادة کا تورماق یوزندن یعنی نفس کا آغردر بریوقلاب بعد عبادة کا شروع ایلمك لکده براش طبیعت کا آغر کلسه ده ثوابلری چوقدر (وَاَقْوَمُ) توغری راقدر (قیلاً) جمعیت خاطر کا یعنی بر آز یوقلاب بعده تورماق عبادة نوافل اوچون وقراءة قرآن اوچون خاطرلرنی آچقوچیدرتن لاردن آغرلقنی کیتارکوچیدر (اِنَّ لَکَ) آننگ اوچون ایتامن کیچه لرنی عبادة قیلغل دیو بدرستی واردرسنکا ای محمد (فِی النَّهارِ) کوندزلرده (سَبْحًا طَوِیلاً) اوزون شغللر یعنی کوندزلرده شغلننگ کوبدر وصحابه لره تعلیم قرآن کبی واحکام شرایع نی بیان ایلامك کبی استعداجهاد کبی واولادلرننگ نفقه لارنی حاضرلامك کبی شوننگ اوچون کیچه لرده فارغ کونکل برله عبادت قیلغل دیوایتامن (وَاذْکُرِ) دخی یادایتکل ای محمد علیه السلام (اسْمَ رَبِّكَ) الله تعالی ننگ اسمنی یعنی هردایم سبحان الله لا اله الا الله دیکل وقرآننی اوقغل صحابه لره دین علمنی اوکراتکل (وَتَبَتَّلْ) کیسلکل (اِلَیْهِ) اول الله تعالی صاری (تَبْتِیلاً) چن کیسلماك ایله کیسلکل یعنی الله تعالی دن غیریدن قورقماغل وعبادتنکنی اخلاص ایله ایلاکل ریا ایله اولماسون توکلنی خدای تعالی غه قیلغل غیریلاردن طمع قیلمغل ماسوی الله تعالی دن مجرد اولغل فی الجمله بوآیت اشعاردراخلاق حمیده ایلان موصوف اولماغه (رَبُّ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ مشرق ننگ ومغرب ننگ ربی در (لَا اِلٰهَ) یوقدرمعبود برحق (اِلَّا هُوَ) مگر اول بر الله تعالی در (فَاتَّخِذْهُ) بس توتقل اول الله تعالی نی (وَکِیلاً) هراشلرنی آنکا طابشورماقده (وَاصْبِرْ) دخی صبرایله ای محمد علیه السلام (عَلی ما یَقُولُونَ) شول نرسه اوزرینه صبرایله نی کم کافرلار سنی ایتورلر فالچی ویالغانچی وساحردیو (وَاهْجُرْهُمْ) آیرلغل اول کافرلاردن (هَجْرًا جَمِیلاً) کورکام آیرولماق ایله انلاره مدارا قیلغل مکافات قیلمغل بوآیت آیة سیف ایله منسوخ در (وَذَرْنی) قویغل سن منی یعنی منکادعا قیلماقنکنی قویغل (وَالْمُکَذِّبینَ) سنی یالغانغه

توتقوچیلرنی قویغل یعنی آنلاره بددعا قیلماقنکنی قویغل اول مکذبلرننك صفتی
بودرکم (اُولی النَّعمة) نعمت ایاسی خواجه لردر (ومَهِّلهم) زمان بیرکل اول مکذبلره (قَلیلاً)
آز زمانی بو آیت هم آیات سیف ایله منسوخ در (اِنَّ لدینا) اصلده قل لهم انا لدینا یعنی
ایت ای محمد علیه السلام بدرستی که باردر بزننك آلدومزده یعنی قیامت کوننك (اَنکالاً)
بوغاولار باردر (وجَحیماً) دخی جحیم دیدکی تموغ باردر (وطَعاماً) طعاملر باردر (ذا غُصَّة)
تاماقلاره اولتوره تورغان تیکانلك کبی چونکه طعام دیویوتسه لار بوغازلارینه اولتوررنی
چقاره آلمازلارونی یوتا آلمازلار (وعذاباً الیماً) عطف العام علی الخاص در دخی رنجداچی
انواع عذابلار واردر (یَومَ) شول کوندر اول طعام ذاغصه لر ورنجتکوچی عذاب انواعیدر
(ترجف الاَرضُ) قالترار یرلار (والجبالُ) دخی طاولر قالترار اول کوننك قاتیغ لقندان
(وکانت الجبالُ) بولور اول کوننك طاولر (کثیباً مهیلاً) جیلوب تارالغان قوم کبی (انَّا) بدرستی
که بزلر (اَرسلنا) یباردوك بزلار (الیکم) سزلار صاری ای اهل مکه (رسُولاً) ایاچینی یعنی
محمدنی صلی الله علیه وسلم (شاهداً) کواه ایدوب (علیکم) سزلره ای اهل مکه تاکه قیامت
کوننده سزلر اسلام دیننی قبول ایلادنکزمو یاکه ایلامدونکزمو گواه در (کما اَرسلنا)
نته که یباروب ایدوك سزلردن بورون (الی فرعونَ) فرعون صاری (رسُولاً) ایکی
ایاچینی برسی موسی وبرسی هارون علیهما السلام (فعصی فرعونُ) بس مخالفت قیلدی
فرعون (الرَّسُولَ) معهود ایکی رسوله (فاخذناهُ) بس توتدق بزلر اول فرعونی قومی ایله
(اَخذاً وبیلاً) قاتی توتماق ایله توتدوق اول فرعونی وهم قومنی یعنی نیل دریاسیده غرق
ایلادك کذلك سزلره ای اهل مکه محمده ایمان کلتورماسانکز فرعون قومی کبی عذاب ایله
توتارمدیماکلر (فکیف تتقُّونَ) بس نتاك قورقمایسز ای اهل مکه الله تعالی عذابندان (اِنْ
کفرتُم) اکرایمانسز اولسانکز (یوماً) شول کونده (یجعلُ الولدانَ) قیلور اول کوننك یاش
بالالارنی یعنی یاش اوغلانلارننك باشنی (شیباً) ساچلرنی آق قیلور اول کوننك هیبتندن
یاش بالالرننك باشلری آقارر (السَّماءُ) کوك (منفطرٌ به) یارلغوچیدر قیامت کونیننك
هولندن (کان وعده مفعولاً) بولدی الله تعالی وعده سی قیلنمشدر (اِنَّ هذه) بدرستیکه
بوقرآننك آیاتلری (تذکرةٌ) اوگوت ونصیحت در (فمن شاءَ) بس برمن تلاسه (اتَّخذ)
توتار (الی ربه سبیلاً) الله تعالی ننك رضاسینه موصل یولنی یعنی قرآن برله عمل قیلور

(انَّ ربَّكَ) بدرستی که ای محمد سننك ربنك (يعلم) بلادر (انَّكَ تقوم) بدرستی که سن توریسن (ادنیٰ من ثلثی الّیل) کیچ ننك اوچ اولوشی ننك ایکی اولوشنی تردوقنکنی بلور (ونصفه) دخی کیچه ننك یاردمنه دیکن توردوقنکنی بلور (وثلثه) کیچه نك اوچ اولوشینك بر اولوشنی توردوقنکی بلور (وطائفةٌ) دخی شونچلاین جماعتلرنی بلور (من الّذین) آنچلاین کمسنه لردر (معك) سننك بر له . کاقیام تورغان وکوندوزلرنی (واللهُ يقدّر الّيل والنّهار) اول الله تعالی دور که اندازه قیلدی کیچه لارنی وکوندوزلرنی (علم) بلور الله تعالی (انْ) شونی بلور (لن تحصوه) سزلر صایوب تمام ایلا مادکی نرسه لارنی بلور الله تعالی سز بلمیانلرنی بلور (فتاب علیکم) بس سهل قیلدی الله تعالی سزلاره کیچه لرننك نصفنه داك تورماقدن (فاقرؤا) بس اوقونکز اخشام ایله یستو نمازنده (ماتیسّر) نی کم ینکل اولور تلنکزه (من القراٰن) قرآن آیاتلارندن یعنی کیچه لارنی اویاغ تورماق منسوخ اولندی اخشام ایله یستونی اوقماق بر له (علم) بلدی الله تعالی (انْ) شونی بلدی (سیکون منکم) تیز دورکم بولور سزننك آرانکزده (مرضیٰ) سرحاولر آنلاره کیچه نصفنه دیکن قیام اولماق قاتی مشقتدر (واٰخرون) ایکنچی لرنکز (یضربون) سفر قیلورلر (فی الارض) یریوزنده (یبتغون) استارلر (من فضل الله) الله تعالی ننك فضلندن علم لکنی ورزقنی تجارت ایله یا که صناعت ایله بس مسافره کیچه ننك یارمنه دیکن اویاغ تورماق قاتی مشقت در دخی ایکنچی لرنکز (یقاتلون فی سبیل الله) توقوش قیلور الله تعالی یولنده کافرلر برلن آنلاره هم کیچه نی نصفنه دیکن قایم اولوب قرآن اوقماق آغر مشقتدر (فاقرؤا) بس اوقونکزلر اخشام نمازنده ویسیع نمازنده (ماتیسّر منه) نی کم ینکل اولندی سزلره اول قرآن دن روایت در ابتدء اسلامده کیچه لرنی ثلثنه دیکن یاکه نصفنه دیکن آیاق اوراتورب قرآن اوقماق فرض ایردی الله تعالی آنی منسوخ ایلاب تهجد نمازنی فرض ایلادی بر آز مدتدان صونکره الله تعالی تهجدنی منسوخ ایدوب بش وقتنی فرض ایلدی تهجد نمازی اختیار سبیلی اوزرینه نافله اولوب قالدی شول اجلدن الله تعالی بیوردیکه (واقیموا الصّلوة) قایم قیلونکز بش وقت نمازنی (واٰتوا الزّکوة) دخی بیرنکز زکاتنی (واقرضوا الله) اوتوچ برنکزلر الله تعالی رضالقنی استاب اوتوچ صورغانلاره (قرضًا حسنًا) کورکام اوتوچنی یعنی الله تعالی اوچون حاجت صوراغانلره حاجت بیرونکزلر حیله ایله ریاتحتنده اولماسون ونوافل صدقه لار

بیرنکزلار وکلگان قوناقلاره حرمت قیلونکزلر وقز قرداشلارنکز زیارتنه بارنکزلر بارچه‌لاری الله تعالی اوچون قرض حسنه در دیو ابن عباس تفسیر ایلامشدر (وماتقدموا لانفسکم من خیر دخی شول نرسه‌لارکم اوزنکز اوچون اولمسنکزدن الکاری قیلدوقنکزی خیراتدان یعنی عبادت نوافللار وصدقهٔ جاریه‌لرنکزدن (تجدوه) تابارسزلار آنلرننك ثوابنی (عندالله) الله تعالی قاشنده (هو) اولماسنکزدن اوّل خیر عمللارنی قیلماق (خیرا) ایدگواش در (واعظم) اولوغراق در (اجرا) یال یوزندن اولکاندن صونك بنم اوچون فلان عملنی قیلونکز دیماکدن ترکوقتده اشلامك خیرلودر (واستغفروا الله) یارلقایو تلانگز گناه‌لارنکز اوچون الله تعالی دن بو آیت اشعاردر برا گویا شلك هواسی ایله نمازلارنی وروزه‌لارنی ونی کم واجباتلرنی قویوب بعده قاریلق کونده توبه‌یه کلوب استغفار ایدوب اوتکان فرایض وواجباتلاری اوچون اوزترکلکنده اوزقولی ایله فدیه چقارسالر جایزدر انشاءالله تعالی فرایضلار وواجباتلردن قورتلور زیرا بو آیت عام در دیو امام شافعی دلیل استایدر دیو تفسیر نوعرایس ده مذکوردر (ان الله) بدرستی که‌وراستیکه الله تعالی (غفور) بنده‌لارینك گناه‌لارنی اورتگوچیدر (رحیم) رحم ایلاب بنده‌لارنی تموغ دن آزاد ایلاگوچیدر غفور رحیم ایله الله تعالی سوره‌نی تمام ایتماکنده حسن الاختتام در

سورة المدثر مکیة وهی ست وخمسون آیة

بسم الله الرحمن الرحیم

(یاءیها المدثر) ای آنچلاین کشی که‌طش کیمی برلان بورکانکان (قم) تورغل اورنونکدن (فانذر) خلایقنی الله تعالی عذابندن قورقتقل بو آیتده براعت استهلالدر انبیالار قومنی آخرت عذابندان قورقتماق اوچون یبارلمشدر تفسیر ابن عباس ده ایدی رسول اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم کااوّل اینان سوره بودر زیرا پیغمبرمز صلی الله علیه وسلم وحی کلمازدن اوّل حراتاغینه بارور ایردی اوز اوزینه فکرلاب ایتور ایردی بو عالمنی یراتقان باردر بو کوکلر ویرلر وفصول اربعه‌لار البته بر منوال اوزره ترادر بولرنی یراتغان باردر دیو تفکرلاب طوننی بورکانب یاتور ایردی تابر کون بر آوز ایشتدی یاایها المدثر قم فانذر دیو قارادی اونکغا وصولغا وهواغا هیچ برا گونی کورمدی حتی که بو منوال اوزره اوچ کون اوتدی تورتنچی کون طوننی بورکانوب یاتدقنده یاایها المدثر قم فانذر

دیدوکی سوزنی ایشتدی توروب قاراسه هواده بر تخت آلتوندن اوستونده بر خوب جمال نورانی یکت اولتورغان ایتادر ای محمد سن پیغمبر سن بن جبرائیلم دیور رسول الله بونی لوروب اوینه قایتدی باروب بوواقعه لرنی خاتونی خدیجه گا ایتدی خدیجه ایدی تانکداغی کون بنی حراتاغینه ایتکل دیدی چون رسول الله علیه السلام ایرته کوسون حراتاغینه باردی خدیجه آرتوندن باردی رسول الله طوننی بورکانب یاتدی دخی هوا یوزندان آواز کلدی یاایها المدثر قم فانذر دیو خدیجه باشندن بورکانچکنی آلدی ایدی یا محمد اول تخت هوا یوزنده کورنامو دیدی پیغمبر علیه السلام ایدی یوق کورنمای پدر دیدی خدیجه ایدی یامحمد سونچ سنکادور پیغمبرسن اول هوا یوزنده تخت ایله اولتورغان ناموس اکبر در یعنی جبرائیل در دیدی سنکا وحی کلتورر دیدی زیرا فرشته لار جماعتی خاتونلار باشی آچق اولسه قچارلر شیطان اولسه قچماز دیدی خدیجه اویوینه قایتدی جبرائیل علیه السلام هوادن تخت برلان اینب محمد صلی الله علیه وسلم گا وحی کلتوروب یاایها المدثر قم فانذر الی آخره اوقدی بعضی مفسرلر قاتنده اوّل اینکان سوره اقراء باسم دیدیلر جمهور مفسیرین ابن عباس سوزینه فتوا بیر دیلار (وربّك فكبّر) اوزنکنك پروردکاریکنی اولوغلاب الله اکبر دیو ایتوب نمازغه شروع ایلاکل (وثيابك فطهّر) ای محمد لباسنکنی نجاستدن پاك ایلاکل امام قتاده ایدی ای محمد لباسنکی قصقه ایتکل امام مجاهد ایدی ای محمد کونکل لباسنکی کینه وحسدن پاك ایلاکل (والرّجز) الله تعالی ننك عذابندن (فاهجر) قورقتغل (ولاتمنن) نرسه لار بیردوکنکا ای محمد منت ایلاماکل نرسه بیرسانك الله تعالی اوچون بیرگل (تستكثر) کوب ثوابلارنی تابارسن الله تعالی قاشنده (ولربّك فاصبر) ربنك رضالغی اوچون کافرلرننك اذاسینه صبر ایله (فاذا نقر في النّاقور) بس اورلسه اسرافیل علیه السلام ننك صوری (فذلك) بس اوشبو اسرافیل علیه السلام ننك صور اورماکی (يومئذ) اسرافیل علیه السلام صور اوردکی کون (يوم عسير) مشقتلی کوندر (على الكافرين) کافرلر اوزارینه (غير يسير) آسان وراحت کون دکلدر (ذرني) قویغل سن منی ای محمد علیه السلام الله تعالیننك منی قویغل دیمکنده مرادی ای محمد سن منکا عرض ایلاب دعا قیلمغل سن عرض ایلمسنکده اول ولید بن مغیر کانه قیلورمنی اوزم بلورم دیمکدر (ومن) شونچلاین مننی قویغل یعنی ولید بن مغیره نی (خلقت وحيدا) یاراتدم من آنی یالغز یعنی مالی اوغلانلاری یوق ایردی یاکه یراتدم

اول ولید بن مغیره‌نی یالغوز بولدغم حالده یعنی بنم یراتماقمده غیری برشریك یوق ایردی (وجعلتُ له) دخی قیلدم اول ولید بن مغیره کا یعنی یراتدم (مالاً ممدوداً) کوب کوب مال‌لارنی ایکندن وحیواندن واموال تجارتدن (وبنین شهوداً) دخی یراتدم اوزقاتنده اول ولیدنك اون ایکی اوغلنی (ومهّدتُ له تمهیداً) وکینك یراتدم آنکا دنیا عیشنی کینك قیلماق برلان (ثمّ یطمعُ) موندن صونك امید ایتار اول ولید (أن أزید) منم آرتدرماغم‌نی مالدن وبالادن (کلّا) حقا که قچان بولسون بو آرتدرماق یعنی بولماس در بو آیات ایندوکندن صونك ولید بن مغیره ننك مال‌لری کوندن کون کیمدی اوغلانلاری اولدی (انّه) بدرستی که اول ولید بن مغیره (کان) بولدی اول (لآیاتنا عنیداً) بزننك ایندردوکی آیاتلرمزه ورسولمزننك معجزاتنه تکبرلك قیلغوچی واستهزا قیلغوچیلاردن اولدی (سأرهقه صعوداً) هر اینه آشوررمن ولید بن مغیره‌نی اوتدان بولغان طاغغه یعنی بیوررمن ولیدکا اوتدن بولغان طاوغه منارکا یتمش یل منارتاکه منب یتکاچ زبانی‌لار آنی اوتدان بوغاولر ایله بغاولاب طاوننك آستنه ارغتورلار نعوذ بالله من ذلك روایت در بو آیات ننك سبب نزولی اول ایردی بر کون رسول الله صلی الله علیه وسلم یاران‌لاری برلان اولتورمش ایدی اول مجلسده ولید هم بار ایردی رسول الله صلی الله علیه وسلم حم تنزیل الکتاب من الله العزیز العلیم غافر الذنب وقابل التوب آیاتنی اوقودی اول ولید بو آیاتنی ایشدوب کونکلی قاتی رغبت قیلدی قایتب مکه کافرلرینه ایدی والله محمد بر آیاتنی اوقدی آدمیلر سوزی ایرماس وپریلر سوزیده ایرماس وفرشته‌لر سوزیده ایرماس بر عجایب کلام ربانی درکه الله تعالی دن غیرینك سوزی ایرماسدر دیدی مکه کافرلاری ایدیلارکه یا ولید سن محمد دیننه کرمکامیل ایلادونك آتانك وبابانك دیننی ترك ایدرسن دیدیلر ومحمدیلرننك حرمتلرینه وتعظیم‌لرینه قرار سن دیدیلار ولید ایدی یا مکه جماعتی بنم حرمتم وتعظیم سزننك آرانکزده یوقمو دیدی ایدیلارکه سن بزوم سیدمزسن دیدیلر والله بو محمد شاعر ایرمسدر وکاهنده ایرمسدر ویالغانچیده ایرمسدر الله تعالی آننك حالنی بیان ایلاب بیوردیکه (انّه) بدرستیکه اول ولید بن مغیره (فکّر) فکر قیلدی قرآنغه طعن قیلماق وجهی ایله (وقدّر) اوزنفسندن تقدیر قیلدی‌نی وجه برلان خلایقنی قرآندین اعراض قیلدرماق یولنی (فقُتل) بس لعنت اول ولیده (کیف قدّر) نچوك اویلادی

جهلاء قولاغینه یغار سوزنی (ثُمَّ قُتِلَ) موندین صونك لعنت قیلندی اول ولید کا (کَیْفَ قَدَّرَ) نچوك اویلادی جاهللرنی ضلالتغه توشرروجهنی (ثُمَّ نَظَرَ) موندین صونك دخی قرادی اول ولید قرآندین اعراض قیلب ضلایقنی اعراضغه باعث بولماق وجهنی تکرار قایتب (ثُمَّ عَبَسَ وَبَسَرَ) موندین صونك یوزنی چتدی وکراهت برلان قرادی برامرننك اهتمامنی کوروب تفکر برله مشغول کشی کبی (ثُمَّ أَدْبَرَ) موندین صونك آرقان بولدی یعنی اعراض قیلدی حقدان واتباع رسولدن (وَاسْتَكْبَرَ) یعنی تکبرلك استادی یعنی صورامسدن (فَقَالَ) بس ایتدی اول ولید بن مغیره (إِنْ هَٰذَا إِلَّا سِحْرٌ يُؤْثَرُ إِنْ هَٰذَا) ایماسدر بوقرآن (إِلَّا) مکرایرر (قَوْلُ الْبَشَرِ) بزوم کبی آدمیلار سوزیدر الله تعالی ایدی که (سَأُصْلِيهِ سَقَرَ) تیزدرکم کرتورمن اول ولیدی سقردیدوکی تموغغه (وَمَا أَدْرَاكَ مَا سَقَرُ) ای محمد علیه السلام سنکا سقرننك سقرایر دوکنی کم بلدوردی (لَا تُبْقِي وَلَا تَذَرُ) قالدرماسدر اول سقراعضالارننك ایتلرنی بارچه لارنی یاندورب بتررالله تعالی ینکادن دخی ایت یراتور آنی دخی یاندروب بترر (لَوَّاحَةٌ لِلْبَشَرِ) کویدرکوچیدر وقاره کومرکبی ایلاکوچیدر آدمیلارننك تریلرنی یاکه آدمیلاره اول سقر تموغی کیچه قرانغولغی کبی اوله (عَلَيْهَا) بولغوچیدر اول جهنم کا مؤکل فرشته لار (تِسْعَةَ عَشَرَ) اون توقوز فرشته لاردر حدیثده کلمشدر بوفرشته لارننك کوزلری آطلغوچی یاشن کبیدر وتشلری اولوغ یغاچ کبیدر برباغرنلاندین ایکنچی باغرنلارینه دیکن بریللق یولدر هربرسنده آدمیلرننك ویریلرننك قوتی باردر بوآیات ایندوکدن صنکر مکه کافرلاری استهزا قیلب ایدیلر بواون توقز کمسنه کا مقاومت ایدار مزلر آرالارنده ابواشدوددیدکی بربهادر کافر وارایردی اول ایدی یاجماعتلر قورقمانکزلر که اون توقزفرشته ننك اون یتیسینه بن مقاومت ایدرم قالغان ایکسینه سزمکه جماعتی مقاومت ایدرسزلر دیدی الله تعالی آنلرننك حالندن خبر ایلاب بیوردیکه (وَمَا جَعَلْنَا) قیلمادوق بزلر (أَصْحَابَ النَّارِ) تموغ ننك مؤکلارنی (إِلَّا) مکر قیلدوق (مَلَائِكَةً) فرشته لاردن (وَمَا جَعَلْنَا) دخی قیلمادوق بزلار (عِدَّتَهُمْ) زبانیلارننك صاننی (إِلَّا) مکر قیلدوق (فِتْنَةً) فتنه اوچون قیلدوق (لِلَّذِينَ كَفَرُوا) آنچلاین کمسنه لار کافر اولدیلار آنلاره فتنه لکی اولدر بواون توقز فرشته آدم ایله پرینی نچوك عذاب ایدارلر دیویراق صایوب استهزا قیلدیلر

(لِيَسْتَيْقِنَ) شكسز بلور اوچون اون توقز زبانی براندوق (اَلَّذِينَ) آنچلاین کمسنه‌لار (اُوتُوا الْكِتَابَ) بیرلدی آنلاره کتاب یعنی توریته و انجیلده مذکور توموغز بانیلری اون توقز در دیو ذکر اولندی تاکه قرآن کتاب اهلیننك کتابلارینه موافق کلسون اوچون (وَيَزْدَادَ الَّذِينَ اٰمَنُوا اِيمَانًا) آرتدرسون اوچون مؤمنلرننك ایمانینی وایقانینی (وَلَا يَرْتَابَ الَّذِينَ اُوتُوا الْكِتَابَ وَالْمُؤْمِنُونَ) وشك ایتماسون اوچون کتاب بیرلکان کشیلر ودخی مؤمنلار اون توقز فرشته‌لارننك صدقنه (وَلِيَقُولَ) تاکه ایتسونلار اوچون اون توقز قیلدوق (الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ) باردر آنلارننك کونکللرنده سرخاولق یعنی منافقلق (وَالْكَافِرُونَ) دخی اشکاره کافرلاره ایتور اوچون اون توقز زبانی قیلدوق (مَاذَا) نی نرسه‌لرنی (اَرَادَ اللّٰهُ) تلادی الله تعالی (بِهٰذَا) بو اون توقز فرشته برلن (مَثَلًا) مثال یوزندان یعنی غریب ومستبعد سوز برلان دیو ضلالتده قالوب هلاك اولدیلار (كَذٰلِكَ) اوشانداق (يُضِلُّ اللّٰهُ مَنْ يَشَاءُ) توغری یولدن آزدرر الله تعالی هرکمنی تلاسه (وَيَهْدِي مَنْ يَشَاءُ) ودخی توغری یولغه کوندررهرکمنی تلاسه بو آیات ایندوکدین صونکره ابوجهل ایدی الله تعالی ننك قهر ایلاکوچی فرشته‌سی اون توقز ایرمش موندان آرتوق واکسك یوق ایرمش دیدی اول الله تعالی اول لعین ننك سوزنی ردایلاب بیور دیکه (وَمَا يَعْلَمُ) بلماسدر (جُنُودَ رَبِّكَ) ای محمد تنکرنك ننك عسکرنی (اِلَّا هُوَ) مکر الله تعالی بلور (وَمَا هِيَ) ایماسدر اول سقرتموغی یاکه ایماسدر اول سوره (اِلَّا) مکر ایرر (ذِكْرٰى) اوکت ونصیحتدر (لِلْبَشَرِ) آدمیلاره تاکه غفلتدن وخطادن دونه‌لر (كَلَّا) حقا وشکسز (وَالْقَمَرِ) آی ایله قسم یادایتامن (وَاللَّيْلِ) دخی کیچه ایله قسم یادایتامن (اِذْ اَدْبَرَ) کوندزدین صونك کلکانی اوچون قسم یادایتامن (وَالصُّبْحِ اِذَا اَسْفَرَ) دخی صارغایغوچی تانك برلان قسم یاد ایتامن (اِنَّهَا) بدرستیکه اول سقرتموغی (لَاِحْدَى الْكُبَرِ) یتی تموغی ننك برسیدر (نَذِيرًا لِلْبَشَرِ) قورقتماق اوچون یراتدم آدم اوغلانلرنی سقرتموغندن (لِمَنْ شَاءَ مِنْكُمْ) سزلردن تلاکان من نی (اَنْ يَتَقَدَّمَ) الکاری بارریعنی شریعتکاموافق اعمال برله آلغه بارماقنی توتار (اَوْ يَتَاَخَّرَ) یاآرتقه قالماقنی توتار یعنی شریعتکا موافق بولمغان عمل لر ایله آرتقه قالماقنی توتار حاصل کلام بواندادر (كُلُّ نَفْسٍ) هر برجان ایاسی بالغ لردن کرك آدمی زاده‌لر وکراك پریلر

وماخلقت الجن والانس الاليعبدون قرينه‌سی ایله (بِمَاكَسَبَتْ) شول نرسه‌نی كه اشلادی
آنی آدمیلار وپریلر (رَهِينَةٌ) توتولمشدر اوز یننك اعمالی برلن (اِلَّا) مكر توتقون دكلدر
(اَصْحَابَ الْيَمِين) اصحاب یمین دیدوكی گروه آنلرنی الله تعالی حساب ومیزان وصراط دین
قوتقاروب توغری اوجماغه‌یبارر بعضی مفسرلر اصحاب یمیندن مراد كافرلارننك
بالالاریدر تاكه آنلاری حساب وصراط كوپرنی كوركازمایون اوجماغه‌یبارر تاكه مؤمنلره
اوجماحده خادم اولور اوچون بعضیلر ایدیلر كه اصحاب یمین اولدر كه محمد علیه السلام
امتی ننك عالملاریدر علملك لاری ایله عامل اولدیلار وبعضیلر ایدیلار كه اصحاب یمین
اولدوركه اوزلار یننك اعماللرینه اعتماد قیلمادیلار بلكه الله تعالی ننك فضلنه اعتماد
قیلدیلار (فی جَنَّاتٍ) بولغوچیدر اصحاب یمین اوجماح یورتنده باقچه‌لرده الله تعالی اوجماح
اهلینه كشف ایدوب تموغ اهلندن صوراشرلار بیله‌دیو (يَتَسَاءَلُونَ عَنِ الْمُجْرِمِينَ) صوراشرلر
اوجماح اهلی تموغ اهلی اولغوچیلاردن (مَاسَلَكَكُمْ فِی سَقَرَ) نی نرسه كرتدی سزلارنی
سقر تموغینه بوسؤاللر سرزنش وتوبیخ اوچوندر (قَالُوا) ایتور اول ایمانسزلر اصحاب
یمینه جواب بیروب (لَمْ نَكُ) بولمادق بزلار دنیاده ایكن وقتومزده (مِنَ الْمُصَلِّينَ) نماز
اوتاگوچیلاردن (وَلَمْ نَكُ) دخی بولمادوق بزلار دنیاده وقتده (نُطْعِمُ الْمِسْكِينَ) مسكینلره
طعام بیرگوچیلاردن یعنی واجبالارمزنی ادا قیلغوچیلاردن دكل ایدك (وَكُنَّا) دخی
بولدق بزلر دنیاده وقتده (نَخُوضُ) كرشور ایردوك (مَعَ الْخَائِضِينَ) باطل اعماللره
كرشگوچیلر برلان یعنی مال‌لرمزنی الله تعالی یولینه صرف ایلامز ایردك بلكه حرام یرلره
صرف ایلار ایدك خمر اچدك وزنا یولینه صرف ایلادوك و دنیاده بنالارمزنی تاشدان
وآغاچلردن ایلاب وانواع زینتلاره صرف ایلادك دیرلار (وَكُنَّا) دخی بولدوق بزلار
دنیایورتنده (نُكَذِّبُ بِيَوْمِ الدِّينِ) یالغانغه توتدوق بزلار قیامت كونی ننك كلماكنی
بعضیلرمز اشكاره یالغانغه توتدی بعضیلرمز ظاهرده اقرار ایلاب باطننده یالغانغه
توتدی منافق اسملی اولدیلار (حَتّٰى) شونكارچه یالغانغه توتدوق (اَتَانَا الْيَقِينُ) كلدی
بزلره شكسزلك كونی اول شكسزلك كونی دنیادن چقان كوندر یعنی قاچان بركونكچه
قیامت كوننی یالغانغه توتدوق جان بیرور وقتمزده بزلاره تموغ ده اورنمز كورندی ایمان
كلتوردك اول ایمانمز بوكون فائده بیرمادی دیه‌لار (فَمَاتَنْفَعُهُمْ) بس فائده برماسدر انلره

(شفاعة الشّافعين) شفاعت ایلا گوچیلارننك شفاعتی (فما لهم) بس خلل ونقصان حاصلدر اول کافرلرننك عقلینه (عن التّذکرة) قرآن اوگوتندن ونصیحتندن (معرضین) یوز چور گوچیلردر وبی فایدہ علملك استاب عمرلرنی صرف ایدرلار اشعاردر علم کلام ننك وعلم فلسفه ننك حرام ایردوکنه (کأنّهم) گویه که اول سقر تموغی ننك اهللاری (حمر مستنفرة) اورکگوچی ایشاکلر کبیدر یعنی هر قایوسی بر هوا آرتندین چابارلار (فرّت) اورکدی وقاچدی اول ایشاکلر (من قسورة) آرسلاندن یعنی کافرلار هر برسی قرآندن اورکوب آننك حکمندن قاچدیلار هر بری بر هواغه تابع اولدیلار (بل یرید کل امرئ منهم) بلکه تلار اول کافرلارننك هر بر ایرانلری (أن یؤتی) کلماکنی تلایلر (صحفا منشّرة) آچوق ومبین کاغذلرنی یعنی اول کافرلر ایتالار هر برمزه وحی اولنوب کتاب اینسون دیو (کما قالوا لن نؤمن لك حتی تنزل علینا کتابا نقرؤه دیو (کلّا) حقا که اش قچان بولسون یعنی هر برکشی صایون وحی اولنوب کتاب اینماسدر (بل لا یخافون الآخرة) بلکه قورقماسدر انلار آخرت ننك عذابندن (کلّا) حقا شکسز (انّه) بدرستیکه اول محمده اینکان قرآن (تذکرة) اوگوت ونصیحتدر وهم حق یولنی اسکا توشرگوچیدر (فمن شاء) بر من تلاسه (ذکره) اول قرآندن اوگوت آلور حق یولنی اسکاتوشرر (وما یذکرون) اوگوت آلماسلاردر اول قرآندن وایسکا توشورمسلردر اول قرآن سوزنی (الّا) مگر آلورلر واسکا توشررلر (أن یشاء الله) الله تعالی هدایتنی تلادوکی بنده لار (هو) اول قرآندن اوگوت آلغوچیلار واسکار گوچیلر (اهل التقوی) الله تعالی دین قورقوب گناه لاردن صاقلانغوچی اهللردر (واهل المغفرة) وهم آنلردر گناه لاری یارلقانغوچی بنده لر الله تعالی ننك هو اهل التقوی واهل المغفرة لفظی ایله سوره نی تمام ایتماکنده حسن الاختتام در تاکه بندلر دنیاده ایکن وقتده تقوا الق ایلاب اولدکلرندین صونکره گناهلری یارلقانماقدر نته که مخفی دکلدر *

سورة القیامة مکیة وهی اربعون آیة

بسم الله الرّحمن الرّحیم

(لا اقسم بیوم القیامة) یعنی قسم یاد ایتماسمده ظاهردر قیامت کونی ننك کلما کی بو صورتده لازایددکلدر یا که قسم یاد ایتامن قیامت کونی ننك کلما کینه بو صورتده لازایددر بو آیاتده

براعت استهلالدر حشر جسمانیه ننك حق و وجودینه (ولا اقسم) قسم یاد ایتماسمده ظاهردور
یاکه قسم یاد ایتامن (بالنفس اللوامة) اوز اوزینه شلتا قیلغوچی جانلر برلن قسم یاد
ایتامن اول جانلر توبه اهللری در اوز اوزینه شلتا قیلادر نه اوچون سن فسق و عصیان
یولنده یوردونك دیو بقیه عمرلرنی طاعت ایله کچرب توبه لرنده ثابت اولغوچیلردن
اولمادنك یاکه مطلق اوز اوزینه شلتا قیلغوچی جانلردر اگر صالح لردن اولسه نه اوچون
دنیاده ایکن وقتنکده عمل لارنی آرتدرمادنك موندا غ یوقاری درجه لردن محروم اولدنك
دیو اوز اوزینه شلتا قیلور اگر صالح لردن اولمسه نه اوچون توبه یه کلمادنك دیو اوز اوزینه
شلته قیلور جواب قسم محذوف دور لتبعثن در یعنی البته قوبار رمزسزلرنی قبرلرنکزدن
دیماکدر روایتدر بر کون مکه کافرلرندن عدی بن ربیع ایدی یا محمد قیامت کونی
قچان اولور و اول کونده علامتلری نچوك اولور دیدی رسول الله صلی الله علیه وسلم ایدی
خلایقلر اولدکلرندن صونك ترلور دیدی عدی ایدی یا آدم علیه السلام زمانندن
بیرو اولگانلر ترلورمو حال بوکه اول زماندن بیرو اولگان اولوکلرننك سیاکلری چرب
توفراق اولغانلاردر دیدی رسول الله صلی علیه وسلم ایدی بلی ترلورلر دیدی عدی
بن ربیع انکار ایلادی الله تعالی آننك حالنی بیان ایلاب بیوردیکه (ایحسب الانسان)
ایا گمان قیلورمی آدم بالاسی عدی بن ربیع (ان لن نجمع عظامه) بز آننك سیاکلرنی جیوب
ترگوزماس دیو بلی ترگوزورمزلر (بلی قادرین) بلی قادر بزلر (علی ان نسوی بنانه)
بارماقلارننك اوچلرنی بر بر سینه قوشارغه (بل یرید الانسان) بلکه تلایدر اول آدم
بالاسی یعنی عدی بن ربیع (لیفجر امامه) کیلاچاك عمرده هرنی تلاسه آنی قیلب یورماکنی
شول اجلدن احکام شریعتنی قبول قیلمایدر (یسأل) صورایدر اول انسان یعنی عدی بن
ربیع (ایان یوم القیامة) قایو وقتده کلور قیامت کونی دیو (فاذا) بس شول زماندر اول
قیامت کونی (برق البصر) خیره بولسه کوزلر قیامت کونی ننك شدتندن (وخسف القمر)
دخی توتولسه آیلردن بر آی (وجمع الشمس والقمر) دخی جیلسه آی برله قویاش برکا
یعنی آی ایله قویاش ایکیسی جیلوب مغربدن توغارسه لار قیامت کونی شول کون اولور
دیمکدر (یقول الانسان) ایتور اول آدم بالاسی عدی بن ربیع وغیری منکر
قیامتلار (یومئذ) اوشبو کونده (این المفر) قایده در قاچار یر یعنی قایده باروب

الله تعالی ننك عذابندان قورتلامز دیرلر (كلّا) حقاکه الله تعالی ننك عذابندن قاچوب قورتلوریر یوقدر (لاوزر) یوقدر قاچاچاق یر وحیله ایله قورتلوریر (الی ربّك یومئذ المستقر) ای محمد بوکونده تنگری صاری در بنده‌لرننك قرار قیلاچاق یرلری یعنی الله تعالی ننك فضلی ورحمتی آدمیلرنی قرار قیلدروب اوجماحقه کرگوزان (ینبّا الانسان خبر بیرولور آدم اوغلینه (یومئذ) بو قیامت کونده (بما قدّم) نی کم الگاری قیلدی ایذ گودن ویاوزدن (واخّر) نی کم اوزندن صونك قالدرغان ایذ گولیکلرندن ویاوزلقلرندن (بل الانسان) بلکم آدم بالاسی (علی نفسه) اوزیننك ضررینه (بصیرة) گواهدر (ولو القی معاذیره) اگرچه کلتورسه ده اول انسان کوب عذرلر یعنی گناهیننك کوبلکنه عذر ایلاسه ده اوزیننك اعضالاری اوز ضررینه گواهلق بیررلر الله تعالی حبیبنه وحی ایله خبر بیردی (لا تحرّك به لسانك) تبراتما کل ای محمد تلنکنی بوقرآن ایله جبرائیل سنکا اوقمایئچه (لتعجل به) آشوقماق اوچون بوقرآننی اوقوب بیان ایدارگا (ان علینا) بدرستیکه بزلره در (جمعه) اول قرآننی جیوب سننك قلبنکا صالماق (وقرانه) آنی اوقوتماق (فاذا قرأناه) بس اوقساق بز اول قرآننی سنکا جبرائیل واسطه‌سی ایله (فاتّبع) بس ایارکل ای محمد (قرانه) جبرائیل ننك اوقماقینه یعنی جبرائیل اوقدوقنی سن تنکلاغل (ثمّ) بو جبرائیل اوقوب تنکلادوقندن صنکره (ان علینا) بدرستیکه بزلره در (بیانه) اول قرآن ننك مشکللرنی بیان ایلاماك (كلّا) حقاکه آگاه اولغل ای محمد (بل) بلکم (تحبّون العاجلة) سوار بولدیلار آنلار دنیانی (وتذرون الاخرة) دخی قویار بولدیلار آنلار آخرتنی یعنی دنیانی سودیلار حلالن وحرامن تیکشرمدیلر الله تعالی ننك فرایضلرنی وواجباتلرنی قویار بولدیلر (وجوه) یوزلر (یومئذ) اول قیامت کونده (ناضرة) شاد ومسرور ومنوّرلردر (الی ربّها ناظرة) رب تعالی یه قراغوچیلردر الله تعالی نی عیانا بلا حجاب کورگوچیلردر (ووجوه) دخی یوزلر (یومئذ) قیامت کونده (باسرة) چتوق وقرا اولغوچیدر الله تعالی ننك دیدارندن محروم اولغوچیلردر (تظنّ) بله‌در ان یفعل بها فاقرة) آرقالارنی صندوره تورغان عذابلرنی (كلّا) حقاکه دنیایه آلدانماق کراکمزدر (اذا بلغت التّراقی) قایو زمان ایرشاچی اولسه جان بوغازغه (وقیل) ایتولر اول محتضرگا الله تعالی جانبندن ایتگوچی فرشته (من راق) کم در بوجان نی آشورغوچی

منازل‌لرینه‌یاعذاب‌فرشته‌لریمی‌ویاکه رحمت‌فرشته‌لریمی یاکه کمدر بوجاننی رقیه اوقوب یعنی دعا قیلوب ترگوزگوچی دیه‌لر (وَظَنَّ) شکسز بلور اول انسان (اَنَّهُ) بدرستیکه اول جان بوغازغه ایرشکان وقتده (الْفِرَاقُ) دنیادن آیرلماق کونی دیو (وَالْتَفَتِ السَّاقُ بِالسَّاقِ) ینچوك ینچوکَا چولغانوردیو یعنی ینچوکلر بر برینه‌قوشلوب کفنکا کررکون دیوبلور یاکه رنج‌دنیاایله آخرت رنجوسی برگا بولور دیوبله (اِلَىٰ رَبِّكَ) ربنك حکمی‌صاری ای محمد (یَوْمَئِذٍ) بوقیامت‌کوننده (الْمَسَاقُ) سورلاچك کوندر اینگولرنی رحمت فرشته‌لری اوجماغه سرورلر ویاوزلارنی عذاب فرشته‌لاری تموغ غه‌سر وزلر الله تعالی کافر عاصیلرننك سرلماکلرنی بیان ایلاب بیوردیکه (فَلَا صَدَّقَ بس راستلامادی الله تعالی ننك برلکنی ورسول الله حق‌لقنی اول انسان یاکه فرض صدقه‌لارنی بیرمادی (وَلَا صَلَّىٰ) دخی نمازده اوقمادی (وَلَٰكِنْ) لکن (كَذَّبَ) یالغانغه توتدی الله تعالی‌نی والله تعالی ننك رسولنی (وَتَوَلَّىٰ) ایمان کلتورما کدن یوز چوردی (ثُمَّ) بو ایماندن یوز چوردکدن صونك (ذَهَبَ) باردی اول انسان یعنی عدی بن ربیع (اِلَىٰ أَهْلِهِ) اوزیننك جماعتی صاری یعنی دارندوه‌دن چقوب اوزیننك جماعتنه قایتور (یَتَمَطَّىٰ) کیازلاندوکی وتکبر لاندکی حالده باردی (أَوْلَىٰ لَكَ فَأَوْلَىٰ) بس‌موندین صونك تیشلی عذاب یاکه بس موندین صونك حسرة سنکا ای کافر انسان (ثُمَّ أَوْلَىٰ لَكَ) موندین صونك تیشلی عذاب یاکه‌موندین صونك اوکنچ سنکا ای کافر انسان (فَأَوْلَىٰ) بس‌موندین صونك تیشلی عذاب یااوکنچ (أَيَحْسَبُ الْإِنْسَانُ) ایا گمان ایتارمی اول کافر انسان یعنی ابوجهل‌ایله عدی بن ربیع وغیری مکه کافرلری (أَنْ يُتْرَكَ سُدًى) اوزی ایرکینه‌قویلماقنی وهیچ امر ونهی برله‌مکلف بولماسلقنی (أَلَمْ يَكُ نُطْفَةً) ایاایرماسمی اول انسان یعنی برکیساك منی (مِنْ مَنِيٍّ) بر آتلغوچی منیدن (يُمْنَىٰ) آناسی ننك رحمنه آتاسی ننك ذکر باشندن قویلغان منیدن (ثُمَّ) بو آتاسی شهوتی آناسی ننك رحمنه قویلدوقی بعدنده (كَانَ) بولدی اول انسان آناسی ننك رحمنده (عَلَقَةً) اویوشقان قان اول ایوشقان قاننی الله تعالی صورت ایلاب جان روزی قیلدی آناسندن توغدرب عاقل بالغ ایلادی (فَخَلَقَ) بس الله تعالی آنی یراتدی (فَسَوَّىٰ) بس صورتنی تمام ایلدی وعاقل وبالغ قیلدی (فَجَعَلَ مِنْهُ) بس قیلدی اول انسان جنسندن (الزَّوْجَيْنِ) ایکی جفتنی (الذَّكَرَ

والانثی

والانثى) بری ایر وبری خاتون (الیس ذلك بقادر) ایا ایرماسی بو اشلرنی قیلغان
الله تعالی قادر (على ان) شوننك اوزره قادر ایرماسی (یحیی الموتی) اولوکلرنی
ترگوزەکا قادر ایرماسی بلی قادردر الله تعالی یحیی الموتی لفظی ایله سورەنی تمام
ایلامکی بی نهایه بلاغت حسن الاختتام در نته که مخفی دکلدر *

سورة الانسان مكية وهي احدى وثلاثون آية

بسم الله الرحمن الرحيم

(هل اتى) تحقیق کلدی (على الانسان) آدم علیه السلام اوزرینه (حين من الدهر) زمانه
دن بر وقت (لم يكن) بولمادی اول آدم علیه السلام اول وقتده (شيئا مذكورا) یاد ایتله
تورغان نرسه‌لاردن دکل ایردی اول آدم علیه السلام توفراق وقتنده یاد ایدولوب مذکور
اشیالر کبی شی لردن دکل ایردی روایت در ابن عباس دن رضی الله عنهما الله تعالی آدم
علیه السلامنی یراتدی توفراقدن صورت ایدوب مکه ایله طائف آراسنده قویدی قرق
یل توردی اول صورته قرق یل یغمور یغدوردی بس قویاش آنی قزدردی تاقوروغ اولدی
یللر آننك اوزرینه ایسدی تاکه اوتده‌یانغان چولماك آوازی کبی شنکرداب توردی
یوز یکرمی یل بیله توردی بعده آنکا الله تعالی روح نفخ ایلادی الله تعالی بو آیات ایله سورەنی
ابتدا ایلامکنده براعت استهلالدر شوننك اوزرینه که اوزیننك قادرلکینه جماداتدن
یاراتوب کامل عاقل وعالم وحیات ایدوب اولتوردوکندین صونکره ترگورماکی الله
تعالی ننك عندنده سهل من الاسهل در (انا) بدرستی که وراستی که بزلر (خلقنا الانسان)
یراتدوق آدم بالالارنی (من نطفة) منی دان (امشاج) ایر ایله خاتون ننك قاتشقوچی
منی لردن نته که آتالری آدم علیه السلامنی توفراقدن یراتدقمز کبی (نبتليه) بلالندررمز
اول انساننی امر ونهی ایله (فجعلناه) بس قیلدوق اول آدمنی (سميعا بصيرا) اشتکوچی
وکورگوچی (انا) بدرستی که وراستی که بزلر (هديناه) کوندرورمز اول آدمنی (السبيل)
توغری یولغه کتابلار ایندرماك برله وپیغمبرلار یبارمك برله (اما شاكرا واما كفورا) یا اول
انسان شاکردر یعنی بز بیان قیلغان احکام برله عامل در وبز کوندرکان یولغه سالك دریا که
کفوردر یعنی کفران نعمت قیلغوچیدور وخدای تعالی حکم لرنی آرتقه قویوب کتاب الله دن
وسنت رسول الله دن یوز چوروب باشقه یوللارغه کرگوچیلاردر (انا اعتدنا للكافرين)

بدرستی که حاضرلادوك بزلر تموغده آدملر اوچون (سَلَاسِلَ) زنجیرلرنی (وَأَغْلَالًا)
بوغاولارنی (وَسَعِيرًا) دخی سعیر تموغنی موندین صونك الله تعالی مؤمن لار حالنی بیان
ایلاب بیوردی که (اِنَّ الْاَبْرَارَ) بدرستی که دنیاده وقتلی ایمان کلتوروب ایذکو عمللر
ایلایان لار (یَشْرَبُونَ) اچارلار اوجماده (مِنْ كَأْسٍ) خمردن اولغان کاسه لار ایلان
(كَانَ مِزَاجُهَا) بولدی اول خمر قاتشقان نرسه سی (كَافُورًا) کافوردانذر کافور دیماك لاری
بر آق خوشبوی نرسه دور یا که کافور دیماکلاری اوجماعدا اولغوچی چشمه لاردین بر چشمه در
نته که الله تعالی بیان ایلادی (عَيْنًا) اوجماده بر نوع چشمه در اول کافور (یَشْرَبُ بِهَا)
اچار اول کافور دیدکی چشمه نی (عِبَادُ اللّٰهِ) الله تعالی ننك خاص قللاری (یُفَجِّرُونَهَا)
آغزرلار اول کافور چشمه سنی (تَفْجِيرًا) آغزمق آغزرلار یعنی اوجماح اهلی اول چشمه نی
قایده تلاسه لار آنك آغزرلر (یُوفُونَ بِالنَّذْرِ) اول چشمه دن اچکوچیلار آنلاردر نذرلرنی
وفا قیلدیلار یعنی ایتدوکی نذرلارنی اداقیلدیلار امام قتاده ایدی که اول چشمه دن
اچکوچیلر بش وقت لرنی وقتنده تأخیر ایتمایچه اوتیانلردر نه کم فرضلر وواجبات لرنی
ادا ایلایانلاردر نذردن مراد واجبات ومفروضات لاردر دیدی (وَيَخَافُونَ) دخی قورقدیلر
آنلار دنیاده ایکن وقتده (یَوْمًا) شول کوندان (كَانَ) بولدی اول کون ننك (شَرُّهُ)
یاوزلقی یعنی عذابی (مُسْتَطِيرًا) صاچلغوچی یا اوقولغوچی یا که فاش اولغوچی عرصات
خلایقنه یا که یازلغوچی گناه لار خلایقلاره فاش اولغوچیدر روایتدر حضرت علی کرم
الله تعالی وجهه حسن ایله حسین آغردوقلارنده الله تعالی یه نذر ایلادی که بو ایکی
کوزم نورلری خسته لرندن شفا تابسه لار اوچ کون روزه اولوروم دیدی ودخی یتیم لره
ومسکین لره واسیرلاره طعام بیرور ایردم دیدی الله تعالی شفا بیردی وحضرت علی
کرم الله وجهه نذرینه وفا ایلادی آنی بیان ایلاب بیوردیکه (وَيُطْعِمُونَ الطَّعَامَ عَلَىٰ حُبِّهِ)
ودخی آشاتورلار طعامنی الله تعالی ننك رضالقنی سووب یا که آشاتورلر طعامنی اوزلری
سوه تورووب یعنی اوزلرینك آچلقدن طعام اشتهالارینك بارلقی ایلان (مِسْكِينًا) مالی
یوق فقیرلاره (وَيَتِيمًا) آتاسی یوق صغیر وصغیره لاره (وَاَسِيرًا) دخی اسیرلره آشاتدقی
وقتده ایتورلار آنلار (اِنَّمَا نُطْعِمُكُمْ) اوزلرنده نیت ایدوب ایتورلار آنلار بدرستیکه
آشاتامز سز یتیم لاره ومسکینلاره واسیرلاره (لِوَجْهِ اللّٰهِ) الله تعالی ننك رضاسی اوچون

(لانرید)

(لانريد منكم جزاءً) تلاماسمز سزلاردن آشاتقان اوچون عوضنه براش قيلماقنى (ولا) دخى تلامايمز آشاتقان اوچون (شكورا) تل برله دعاقيلماقنكزنى بزلره ذكر جميل قيلماقنكزنى (انّانخاف من ربّنا) بدرستيكه بزقورقامز ربمزدن (يوما) شول كوندن (عبوسا) يوزلارنى چتدرغوچى كوندن (قمطريرا) بلالارى قاتى كوندن (فوقاهم الله) بس صاقلادى الله تعالى آنلارنى (شرّ ذلك اليوم) اول كوننك شرندن وعذابندن (ولقّيهم) يولوقتردى الله تعالى يعنى صالدى الله تعالى آنلاره (نضرة) يوزلرينه نورنى وشادلق اثرنى (وسرورا) دخى صالدى آنلاره كونكل شادلقنى (وجزاهم) دخى جزا بيردى آنلاره (بما صبروا) طاعتكا ومصيبتكا صبر قيلغانلارى اوچون (جنّة) اوجماخنى (وحريرا) يفاك كيوملرنى (فيها) اول اوجماحده (على الارائك) اوچوب يورگوچى تختلار اوستنده (لايرون فيها) كورماسلار آنلار اول اوجماحده (شمسا) قوياش اسيلكنى (ولا) دخى كورماسلار (زمهريرا) صوقلقنى بلكه اوجماحده كونلار وهوالار ياز فصلى ننك اورتا آيننك كونى وهواسى كبى اولا (ودانية) يقين بولغوچيدر (عليهم) اول اوجماح اهلنه (ظلالها) اول باقچه داقى آغاچلارننك كوله كالارى (وذلّلت) دخى يقين ايتولور (قطوفها) اول باقچه داقى آغاچلارننك يمشلرى (تذليلا) يقين ايتلمك برله يعنى تلاسه لار توروب ييارلر وتلاسه اولتوروب وتلاسه لار ياتوب ييارلر آغاچلار اوزلرى ننك خواجه لارى نه وقتده ونه حالده تلادوكده حاضر بولورلار (ويطاف عليهم) ايلانورلر اول اوجماح اهللارينك تكراسنك (بانية) صاوتلر برله اچى تولوغ اچملك برله بوايلانكو چيلار ولدانلردن (من فضّة) بولغوچى در اول صاوتلار كموشدن (واكواب) بولغوچيدر دخى اوجماحده توتقاسز وبورونسز صاوتلار (كانت) بولدى اول صاوتلار (قواريرا) پيالادان (قواريرا من فضّة) كمشدن اولغان پيالادر يعنى اوزى كمشدر پيالا صاوتى كبى اچنداكى شرابلار قايوسى آق وقايوسى قزل وقايوسى صارى كورنوب تررلر (قدّروها تقديرا) اندازه قيلدى اول اچملكلرنى اندازه قيلغوچى فرشته لار الله تعالى ننك امرى ايله يعنى ولدانلر اول صاوتلارنى اچنداكى شرابلر ايله حاجت چاقلى كلتورلار آرتوب قالماس وهم يتماى قالماسدر (ويسقون) صوغارلور آنلار (فيها) اوجماحده (كاسا) شونچلاين كاسه لار ايلان (كان مزاجها) بولدى آننك اچنداكى شرابلار قاتوشلمش

(زَنْجَبِيلًا) زنجبيل ديدكی خوش بوی ياكه زنجبيل ديدكی اوجماحده بر يلغه ننك
اسميدر آننك صوی شرابلرينه قوشلمش اوله تاكه اچنلره زياده رغبت وخوش بوی
حاصل اوله (عَيْنًا) دخی بر چشمه واردر (فِيهَا) اول اوجماحده (تُسَمَّى) آطالور اول چشمه نی
(سَلْسَبِيلًا) سلسبيل ديو (وَيَطُوفُ عَلَيْهِمْ) ايلانور ويورلر اوجماح اهلينينك تيكراسنده
خدمت ايتار اوچون (وِلْدَانٌ) ياش يكتلر يعنی بچه لر اون ايكی ياشنده اولغان اير
خادم لار (مُخَلَّدُونَ) ابديلار دريعنی هر كيز اون ايكی ياشلی صورتندان اوزكارمسلر در
مرور زمان ايله (اِذَا رَأَيْتَهُمْ) هرقچان كورسانك سن ای محمد اول ولدان لارنی (حَسِبْتَهُمْ)
كمان قيلورسن اول ولدانلارنی (لُؤْلُؤًا مَنْثُورًا) تارالغوچی انجولر كبی تمام آقلقلارنده
وبويلارنده وكيوملرنده وياشلرنده برابردر نته كه ينجولارننك برابرلكی كبی
(وَاِذَا رَأَيْتَ) هرقايوزمان قاراسانك ای محمد اول اوجماحغه (ثَمَّ) بوقارادوقندن صنكره
(رَأَيْتَ) كورورسن ای محمد (نَعِيمًا) خوش لقلارنی وحددن خارج نعمتلرنی وتنعملری
(وَمُلْكًا كَبِيرًا) دخی اولوغ ملكتنی ودولتنی كوزلر كورميان وقولاقلار ايشتمايان وكونكل
لردن كچميان نرسه لرنی كورورسن (عَالِيَهُمْ) اول اوجماح اهلينينك اوسلارنده كيدوكی
كيوملری (ثِيَابُ سُنْدُسٍ) آطلاسدن اولغان كيوملردر (خُضْرٌ) ياشل آطلاسدن
(وَاِسْتَبْرَقٌ) دخی كرزيتدن صاری كرزيتدندر (وَحُلُّوا) بزانوراول اوجماح اهللاری
(اَسَاوِرَ) بلازكلر ايله (مِنْ فِضَّةٍ) كموشدن در اول بلازكلر (وَسَقَيهُمْ) صوغارارانلارنی (رَبُّهُمْ)
رب تعالی آنلارنی (شَرَابًا طَهُورًا) بيك پاك وپاك ايلا كوچی اچملكلارنی يعنی اوجماح
اهلی اول شرابلارنی اچسه لار تنلارندن يفار ايسلری كلور وكونكل لرندن كينه وحسد
ودوشمانلقلاری چقار (اِنَّ هٰذَا) بدرستيكه بوايتلكان نرسه لار (كَانَ لَكُمْ جَزَاءً) بولدی سزلره
ای اهل جنت عمل لرنكز جزاسی اوچون (وَكَانَ سَعْيُكُمْ مَشْكُورًا) بولدی كسبنكز واجتهادنكز
بلاغتلره وعبادتلره مقبول اولنمشلردن اولدی شوننك اوچون سزلره بوجزالر بيرلدی
(اِنَّا نَحْنُ) بدرستيكه بزلار (نَزَّلْنَا) آيرا آيرا ايندردك (عَلَيْكَ) سنكا ای محمد (الْقُرْاٰنَ)
قرآننی (تَنْزِيلًا) ايندرمك ايندردك (فَاصْبِرْ) بس صبر ايله ای محمد عليه السلام (لِحُكْمِ رَبِّكَ)
ربنك حكمينه يعنی مكه كافرلاری سنی يالغانچی وفالچی وشاعروسحرچيدر ديو
سوكدوكلرينه صبر ايله نته كه سندن مقدم بولغان پيغمبرلارنی كافرلار شويله سوكديلر

(ثم) شول ييرده يعنی اوجماحده تفسير كشنوی (ثم) اول جنتده تفسير قورصاوری

(وَلَاتُطِعْ) وبويون صناماغل ای محمد (مِنْهُمْ) اول مكه كافرلارينه (آثِمًا) مرتكب صغيره اولان اشلارينه (اَوْكَفُورًا) ياكه كفران نعمت بولور اشلرينه (وَاذْكُرْ) دخی یاد ایتكل ای محمد (اسْمَ رَبِّكَ) الله تعالى ننك الله ديدكی اسمنی (بُكْرَةً وَاَصِيلًا) ايرته‌لرده وكيچه‌لارده يعنى دائم جماعت ايله اوتاكل ايرته نمازنی بكره‌دن مراد ايرته نمازيدر ودخی اوتاكل جماعت ايله اويله وايكندی نمازينی بوايكی نمازننك وقتنی عربلار اصيل ديرلار (وَمِنَ اللَّيْلِ فَاسْجُدْ لَهُ) دخی كيچه‌لارده سجده قيلغل يعنى اخشام ايله يسيع نمازينی اوتاكل (وَسَبِّحْهُ) ای محمد سبحان ربی العظيم وسبحان ربی الاعلى ديكل (لَيْلًا طَوِيلًا) كيچه‌لرده اوزون نمازنی يعنى تهجد نمازنی (اِنَّ هٰؤُلَاءِ) بدرستيكه بومكه كافرلاری (يُحِبُّونَ الْعَاجِلَةَ) سورلار دنيانی كونكل وجان ايله (وَيَذَرُونَ) قويارلار آنلار (وَرَائَهُمْ) آلديلارنده (يَوْمًا ثَقِيلًا) قاتی كوننی يعنى قيامت كونی اوچون قايغورماسلار (نَحْنُ خَلَقْنَاهُمْ) بزلار يراتدوق آنلارنی (وَشَدَدْنَا) محكم وقوّتلی قيلدوق (اَسْرَهُمْ) آنلارننك اعضالارنی وسيكارنی وسنكرلارنی وبوونلارنی (وَاِذَاشِئْنَا) هرقچان تلاساك بزلار (بَدَّلْنَا) آلشدورماق (اَمْثَالَهُمْ) آنلاراوخشاشلی لری (تَبْدِيلًا) آلشدورماق ايله يعنى آنلارنی هلاك قيلوب ايكنچی خلقنی ايجادقيلورمزلار (اِنَّ هٰذِهِ) بدرستيكه بوسوره اچنده‌كی آياتلر (تَذْكِرَةٌ) اوكوت ونصيحتدر (فَمَنْ شَاءَ) پس برمن تلاسه (اتَّخَذَ) توتقای (اِلٰى رَبِّهٖ سَبِيلًا) خدای تعالى ننك رضاسی اولغان يولنی اول يول اسلام يوليدر (وَمَاتَشَاؤُنَ) تلاماسسز توغری يولنی (اِلَّا) مكر تلارسز (اَنْ يَشَاءَ اللّٰهُ) مكرالله تعالى تلاسه آنی (اِنَّ اللّٰهَ) بدرستيكه وراستيكه الله تعالى (كَانَ) بولدی اوّلده وهميشه بولور (عَلِيمًا) بنده‌لار حالنی بيلكوچی (حَكِيمًا) حكم ايلا كوچی اولدی (يُدْخِلُ) كرتور الله تعالى (مَنْ يَشَاءُ) تلاكان بنده‌سنی (فِی رَحْمَتِهٖ) اوزيننك رحمتنه يعنى قرآن بيورغی ايله عمل قيلورغه توفيق وهدايت بيرور (وَالظَّالِمِينَ) ظالم لاره (اَعَدَّ لَهُمْ) حاضرلادی آنلاره (عَذَابًا اَلِيمًا) رنجتكوچی قاتی عذابنی الله تعالى عذابا اليما لفظی ايله سوره‌نی تمام ايتماكنده حسن الاختتام در *

﴿سورة المرسلات مكية وهى خمسون آية﴾

بسم الله الرحمن الرحيم

(والمرسلات) قسم یاد ایتامن یللر برله (عرفا) برسی ارتوندن برسی یبارلکان یللار برله (فالعاصفات) بس دخی قسم یاد ایتامن قاتی ایسکوچی یللر برله (عصفا) قاتی اسماك برله (والناشرات) دخی قسم یاد ایتامن بولوتلارنی یورتکان وتارتقان یللر برله (نشرا) یورتماك یورتکوچی وتار اتماق ترا تقوچی (فالفارقات) موندین صونك دخی قسم یاد ایتامن قرآن ننك آیرغوچی آیاتلاری ایله یعنی قرآن آیاتلری حق ایله باطلنی آیرغوچیدر (فرقا) آیرماق آیرغوچی (فالملقیات ذكرا) موندن صونك قسم یاد ایتامن شونچلایون فرشته لر ایله صالورلار اوگوتنی یعنی وحی نی پیغمبرلر ننك كونكللرینه (عذرا) حجت ودلیل اوچوندر اول وحی (اونذرا) یاكه بنده لری قورقوتماق اوچوندر اول وحی یعنی الله تعالی پیغمبرلرینه كتاب ایندوردی تاكه اول رسوللر اول كتاب ایله اعذار عبادكا حجت وبرهان اولوب كیراك وقتلارنده آندان دلیل استایوب عامل اوله لار تاكه اول كتابلرده نه نرسه لر منهی در آندان منع لانب تموغ دن قورقوب دایم توبه واستغفار ایده لر بو بش قسم ده براعت استهلال در تاكه حشر جسمانیه ننك وجودینه وحق لغینه شول اجلدن بیوردی كه (انما توعدون) بدرستی كه وراستی كه سزلره وعده قیلدقی قیامت كونی یاكه سزلر قورقوتلمش قیامت كونی (لواقع) البته باشلار نگزه توشكوچیدر (فاذا) بس شول وقتده در قیامت كونی ننك كلمكی (النجوم طمست) اول كونده یولدزلارننك نورلاری سونكای یعنی یولدوزلار هلاك اولورلار (واذا) دخی شول وقتده در قیامت ننك كلماكی (السماء) كوكلر (فرجت) پاره پاره اولوب یارلغایلر (واذا) دخی شول زمانده در قیامت ننك كلماكی (الجبال) تاولر (نسفت) پراكنده اولوب هواده جون كبی اولورلار (واذا) دخی شول زماندر قیامت كونی (الرسل) بارچه پیغمبرلر (اقتت) جیلغوچی اولورلار امتلرینه گواهلق بیرملك اوچون دین اسلامی قبول ایلادیلرمی یایوقمو (لای یوم) قایوكون اوچون (اجلت) كیچوكتورلدی بو قیامت كونی (لیوم الفصل) حق ایله باطلنی آیرماق كونینه دیكن كیچوكدرلدی (وما ادریك ما یوم الفصل) یتماس سننك فهمنك وادراكنك اول فصل كوننی یعنی قیامت ننك شدت وهولینه (ویل یومئذ للمكذبین) هلاك لك قیامت كوننده انبیالارنی یالغانغه توتقوچیلرده در (الم نهلك الاولین) آیا هلاك قیلمادقمی بلی قیلدق هلاك اوّلكی امتلرنی نوح وعاد وثمود قومنی (ثم نتبعهم الاخرین) موندین

صونك تابع قیلورمز آنلارغه کفرده وتکذیبده آنلار یولینه کرکان مکه کافرلرینی (کذلك نفعل بالمجرمین) اوشانداق هلاك قیلورمز کافرلرنی (ویل یومئذ للمکذبین) هلاکلك قیامت کوننده انبیالرنی یالغانغه توتقوچیلارغه در الله تعالی اوزینك قادرلکنی بیان ایلاب بیوردیکه تا که قیامت کوننی کلتورماکینه (الم نخلقکم) ایا یاراتمادممی سزلرنی بلی یاراتدوم (من ماء مهین) برخور وحقیر ونجس منی سووندن (فجعلناه) بس قیلدق اول منی سوونی (فی قرار مکین) برقرارلانب تورر یرده یعنی آنا رحمنده (الی قدر معلوم) بیلکلی زمانغاچه توقوز آی یا آندن زیاده وکم (فقدرنا) بس اندازه قیلدوق بز توقز آی نی یاز یاده یا کم نی یا کم بس بز قادر اولدوق هر براشکا (فنعم القادرون) بس نی کامل قدرتلی مز بز آنداغ اولسه قیامت کونی قبرنکزده ترگوزمك آنداندا آساندر (ویل یومئذ للمکذبین) بس هلاکلك قیامت کوننده انبیالرنی یالغانغه توتقوچیلاره در (الم نجعل الارض) ایا قیلمادقمی یرنی (کفاتا) سزلرنی اچنه جیغوچی (احیاء) ترکلوکنکزده اول یر اوستونده ایولار بنا قیلور سزلر (واموانا) دخی اولدکنکزدن صونکره یر قورساقینه کررسزلر (وجعلنا) دخی قیلدق بزلر (فیها) اول یرننك اوستونده (رواسی شامخات) بیوك وثابت طاولر اول طاولارده نچه مامنفعتلار وار در آلتون وکمش ولعل وباقر وقورغاشون کبی لر (واسقیناکم) اچردوك بزلر سزلره (ماء فراتا) تاتلی صونی (ویل یومئذ للمکذبین) هلاکلك قیامت کوننده انبیالارنی تکذیب قیلغوچیلاره در (انطلقوا) ایتولور قیامت کونی انبیالارنی یالغانغه توتقوچیلاره بارنکزلر (الی ما) شونچلاین عذاب صاری بارنکزلار (کنتم) بولدنکز سزلر (به) اول عذابنی دنیاده ایکن وقتنکزده (تکذبون) یالغانغه توتقوچی ایردونکز (انطلقوا) بارنکزلار (الی ظل) شونچلاین کولاکا صاری (ذی ثلث شعب) اوچ تارماق ایاسی کولاکادر یعنی قاره اوت دریاسیدر اوچ کا آیرولوب کیتکان در باشی جهنم دن اقغاندور توبی هاویه کا ایرشکاندر (لاظلیل) ایماسدر اول تموغ کولاکاسی دنیا کولاکاسی کبی اسیلك دن کولکالنه تورغان جای دکلدر بلکه قرانغو بر اوت دریاسیدر (ولا یغنی) قوتقارماسدر وفائده بیرماسدر (من اللهب) اول قاره اوت ننك یالقوننندن (انها) شکسز اول قاره اوت دریاسی (ترمی) آتار (بشرر) اوچقونلرنی اول اوچقونلار شول قدر در (کالقصر) بر اولکان بناکبیدر (کانه) گویا که اول اوت ننك اوچقونلاری (جمالة صفر)

قاره صاری توه کبیدر زیرا قاره صاری توه بیك اولوغدر باوجود اولوغ تنلی اولماقی ایله یورشنك بیك تیز در شونك اوچون اوچقونلارنی قاره صاری توه کا تشبیه ایلادی (ویل یومئذ للمکذبین) یعنی هلاکلك قیامت کوننك بوکوننی یالغانغه توتقوچیلاره در (هذا) اوشبو کون (یوم) شونچلاین کوندر (لاینطقون) سیلاشماسلار در اول کونك (ولایؤذن لهم) اذن بیرلماسدر آنلره (فیعتذرون) کناهلری اوچون عذر ایتارکا (ویل یومئذ للمکذبین) یعنی هلاکلك قیامت کوننك بوکوننی یالغانغه توتقوچیلاره در (هذا) اوشبو کون (یوم الفصل) آیرماق و آیرلماق کونی دور محق ایله مبطلنی و اهل جنت ایله اهل نارنی (جمعناکم) جیارمز سزلرنی (والاولین) دخی اوّلکی امتلارنی جیارمز بارچه لارنکزنی عرصات میدانینه (فان کان لکم کید) بس اکر بولسه سزنك حیله نکز عذابدن قوتلماقغه (فکیدون) بس حیله قیلونکز بنکا تاکم عذابدان قورتلورسز (ویل یومئذ للمکذبین) هلاکلك قیامت کوننده بوکوننی یالغانغه توتقوچیلاره در الله تعالی دشمانلرننك حالنی بیان ایلادی و دوستلارینك حالنی بیان ایلاب بیور دیکه (ان المتقین) بدرستیکه الله تعالی دن قورقوب پرهیزلك ایدانلر (فی ظلال) بولغوچیدر آنلار اوجماح آغاچلارینك کولاکالرنده (وعیون) چشمه لارنده (وفواکه) خوش بویلی یمشلر (مما یشتهون) نی دایون یمشلارنی آرزو قیلور آنلار (کلوا واشربوا) الله تعالی طرفندن اوجماح اهلینه ایتولورکه اچنکز و آشانکزلار (هنیئا) سنکشلی (بما) شول سببلی (کنتم) بولدونکز سزلر دنیا یورتنده (تعملون) عمل قیلغوچی اولدونکز بو نعمتلر آننك جزاسیدر ور دیه لر (انا) بدرستیکه بزلر (کذلك نجزی المحسنین) اوشاندای جزا بیرورمز ایذکولك قیلغوچیلاره (ویل یومئذ للمکذبین) هلاکلك قیامت کوننك انبیالارنی یالغانغه توتقوچیلاره در (کلوا وتمتعوا) آشانکز و فایدالانکز (قلیلا) آز زمانك ای کافرلر (انکم مجرمون) بدرستیکه سزلار کافرلرسز (ویل یومئذ للمکذبین) هلاکلك قیامت کوننك مکذبلارکادر (واذا قیل لهم) هر زمان ایتلسه آنلاره (ارکعوا) رکوع قیلونکز دیب (لایرکعون) رکوع قیلماسلار آنلار رکوع قیلغوچیلار ایله بو آیات منافقلره توبیخ در زیرا که تارك جماعت منافقلردور (ویل یومئذ للمکذبین) هلاکلك قیامت کوننك انبیالرنی یالغانغه توتقوچیلاره در (فبای حدیث) بس قایو سوزکا (بعده) اول قرآن سوزندن صونك (یؤمنون) اشانورلر قرآنغه اشانماغاچ آندین غیری نه

نرسه یه

نرسه یه اینانماق کرك زیرا قرآن کندوزی معجزهٔ باهره در وحجج واضحه در الله تعالی ننك یؤمنون لفظی ایله اتمام ایتماکی حسن اختتام در

﴿ سورة النبا وهی اربعون آیة ﴾

بسم الله الرّحمٰن الرّحیم

(عَمَّ) نی نرسه دن (یتساءلون) صوراشرلار اول اهل مکه بری برندن (عن النّبا العظیم) اولوغ خبردن صوراشالار اول قیامت خبریدر (الّذی) آنچلایون خبردر (هم) اول مکه کافرلری (فیه) اول خبرده (مختلفون) اختلاف قیلشورلر بعضیلری تصدیق قیلورلار قیامت حق دردیو ایتورلر وبعضیلاری تکذیب قیلورلار وبعضیلری محمد پیغمبر در دیرلر وبعضیلری پیغمبر دکلدر دیرلار وبعضیلری قرآن حقدر دیرلار الله تعالی دن منزل اولنمشدر دیرلار وبعضیلری اول محمد قرآننی اوزی اختراع ایلمشدر دیرلار بو آیاتده براعت استهلالدر بعث جسمانیه ننك وجودینه (كلّا) حقا که کرا کماسدر اول اولوغ خبرنی تکذیب قیلمق (سیعلمون) تیز درکم بلورلر اول کافرلر اول اولوغ خبرننك حقلقنی قبرلارنده گور سؤالی ایله (ثمّ) موندین صونك (كلّا) حقا که (سیعلمون) تیز درکم بلورلار اول اولوغ خبرننك حقلقنی قبرلارندن قوبقاچ عذاب جهنم ایله معذب اولدوقلارنده الله تعالی قیامت کونیننك وجودی ننك حقلغنه اوزی عجایب وغرایب قدرتلرینی بیان ایلاب بیوردیکه (الم نجعل الارض مهادا) ایا قیلمادقمی یریوزنی پالاس کبی بای قیلدق وتوشادك تاکه اول یرننك اوستنده زراعت وتجارت ایدرلار وغیری کسبلرنی ایلاب یریوزنده ترکلك ایدرلر اولدکلرندین صونکره شول برکا کوملورلار وهم شول یردن ترلوب چقارلر (والجبال اوتادا) دخی قیلمادقمی طاولارنی قاداق کبی تاپرسلکنماس اوچون روایتدر یر اوّل زمانده کوك کبی حرکت ایدار ایدی دنیا کوکی کبی مغربه حرکت ایلادی یریوزنده اکی مخلوقلره بو یرننك تحرکی ایلامکی آغر بولدی باشلاری ایلانب بر یره باره آلمادیلار عاجز اولورلر ایدی الله تعالی طاولارنی باستروق قیلدی تاکه بر هیچ بر یره تحرك ایلامکای کانده قد اقلاب قویغان نرسه کبی قرار قیلوب تورادر (وخلقناكم ازواجا) دخی یراتدق بزلر اوزنکزنی ایرلی وخاتونلی وغیرلرنی هم جفت یراتدق آق ایله قارا کبی یر ایله کوك کبی حاصل کلام ماسوی الله تعالی جفتلر در (وجعلنا نومكم) دخی قیلدق سزننك اویقونکزنی

(سباتا) تن لارنکزه راحت اوچون (وجعلنا اللیل) دغی قیلدی کیچه لرنی (لباسا) کیوم
حکمنده تاکم اورتلورسز کیچه لرده کیوم اچنده اورتلکان تبی بارچه حیوانلر اورنلوب
راحتلنورلر (وجعلنا النهار معاشا) دغی قیلدق کوندزنی تاکه کسب لر ایدوب رزقلر
حاصل ایدرسزلر وعلم لك اوگرانورسزلر (وبنینا فوقکم) دغی بنا قیلدوق سزلرننك
اوستونکزده (سبعا شدادا) یتی محکم بنانی یعنی یتی قات کوکنی هرگیز ایسکورگوچی
اولمایدر وچرگوچی دککلردر (وجعلنا) دغی قیلدق بزلر اول کوك یوزنده (سراجا وهاجا)
بالقوغوچی چراغ لاریعنی آینی وقوباشنی ویولدزلارنی کوك یوزنده چراغ لار ایلادوك
(وانزلنا) ایندردك بزلر (من المعصرات) بولوت لاردن (ماء ثجاجا) توتوش لق برله
قویلغوچی صونی یاکه یباردم یللرنی تاکه بولوت لاردن صغوب چقارغوچی صولارنی
تاکه بولوت لار کوزانك کوزانك بولوب تورورلر ایلالك کبی شوندان یللر یغمورلرنی
چقاررلر (لنخرج به) چقارماقمز اوچون اول صو برله (حبا) دانه لر (ونباتا) اولانلرنی
(وجنات) باقچه لار اچنده اولغان نرسه لرنی اول باقچه لارننك صفاتی بودرکم (الفافا)
آغاچلری بربرینه آرالاشقان وچولغانغاندر (ان یوم الفصل) بدرستی که خلایقلرنی
حکم برلان آیورماق کونی وحقنی باطلدن جزا برله عیان قیلماق کونی (کان میقاتا) ثواب
وعقاب ننك موعود کونیدر (یوم) شول کوندر اول فصل کونی (ینفخ فی الصور) اورلگوچی
اولور اسرافیل علیه السلام ننك صوری بو صوری بعث صوریدر (فتاتون) کیلورسزلر
عرصات میدانینه (افواجا) کروه کروه بولوب حساب یرینه روایتدر ابن عباس دین جمیع
امت محمد علیه السلام قیامت کوننده اون ایکی کروه اوزرینه قوبارلر اوّلکی کروه
قوبارلار آیاقلری اولماغای الله تعالی طرفندن فرشته لر ایتورلر که بو آنداغ ایون
کروه لردر کورشی لرنی رنجتدیلر دنیا یورتنده الله تعالی ننك کلامی ایله عامل
اولمادیلر دنیادن کورشی سی ایله بحیللشمایون توبه سز کتدی دیه لار قوله تعالی
والجار ذی القربی والجار الجنب والصاحب بالجنب وابن السبیل ایکنچی کروه
دونکغز صورتنده قوبارلار آنلار نمازلارنده تعدیل ارکان قیلماغانلردر قوله تعالی
(فویل للمصلین الذین هم عن صلوتهم ساهون) اوچونچی کروه قبرلرندن
قوبدوقنده قورساقلری اولوغ طاوکبی اولورلر قورساقلری ننك اچنده یلان
وچیانلر تولوغدر اولوغلری ایشاکلر کبیدر نداکلورکه بو آنچلایون جماعتلردر

مال لارندن زکات بیرماديلر وايكن لرندن عشر چقارمديلار قوله تعالى والذين يكنزون الذهب والفضة ولا ينفقونها في سبيل الله فبشرهم بعذاب اليم دورتنچی کروه قوبارلر قبرلرندن اچا گولری دبرلرندن چقب آغزلريدن اوت لر چقار ندا كلوركه بو آنده ايون كروه لر دريالغان آنط اچديلر توبه ايلمديلر قوله تعالى ان الذين يشترون بعهد الله وايمانهم ثمنا قليلا اولئك لاخلاق لهم ولا يكلمهم الله يوم القيامة بشنچی گروه قوبارلر تن لری اولاكسه دن صاصيغ راقدر ندا كلوركه بو آنده ايون كروه در كناهلرنی ياشرون قيلديلر خلايق آلدنده صوفی لق دعواسنی قيلديلار توبه ايلمديلر قوله تعالى يستخفون من الناس ولا يستخفون من الله آلتنچی كروه قوبارلر تل لری كيسوك بولوب ندا كلوركه بو آنده ايون كروه دريالغانچی لق ايله كواهلق بير ديلر يتنچی كروه قوبارلر آغزلرندن تل اورون لری يوق بولوب الا آغزلرندن قان وارون آقار ندا كلوركه بو آنده ايون كروه در كوردكلرنی اداء شهادتدن كورگانچه ايتماديلر قوله تعالى ولا تكتموا الشهادة ومن يكتمها فانه آثم سكزنچی كروه قوبارلر باشلری توبان وآياقاری يوقاری فرجلرندن قان لر وارون لر آقار ندا كلوركه بو آنده اين كروه در اوزی ننك حلال جفتنی قويوب غيری خاتونلر ايله زنا قيلديلر توبه ايلمديلر قوله تعالى ولا تقربوا الزنا انه كان فاحشة وساء سبيلا توقزنچی كروه قوبارلر يوزلری قاره اولوب كوزلری چاغر اولور ندا كلوركه بو آنده ايون كروه دركه يتيم لر مالنی ييديلر توبه ايلمديلار قوله تعالى الذين ياكلون اموال اليتامى ظلما انما ياكلون في بطونهم نارا وسيصلون سعيرا اونچی كروه قوبارلار تل لاری يلكالارندن چقمش اوله ندا كلوركه بو آنده ايون كروه در نميمه وغيبت سوزلا شكوچيلردر قوله تعالى ولا يغتب بعضكم بعضا والفتنة اشد من القتل اون برنچی گروه قوبارلار كوزسز اولوب تل لاری صالنوب ندا كلوركه بو آنده اين كروه دركه خمر اچديلر توبه ايلاميون اولديلر قوله تعالى انما الخمر والميسر والانصاب والازلام رجس من عمل الشيطان الاية اون ايكنچی گروه قوبارلار يوزلری آيننك اون دورتنچی كونی كبی اوله ندا كلوركه بو آنده ايون كروه دركه بش وقت نمازنی وقتنده جماعت ايله قايم ايلديلر امرلرنی كم بجای كلتورديلر ونهيلردن منع لنديلر قوله تعالى ان لا تخافوا ولا تحزنوا وابشروا بالجنة التي كنتم توعدون (وفتحت السماء) اول كونده آچلور كوكلر (فكانت) بولور اول كوكلر (ابوابا) ايشك ايشك يعني اول كونده كوكلر فنا اولوب

توشارلر (وَسُيِّرَتِ الْجِبالُ) دغی اول کونی طاولر هواده جون کبی سیر ایدارلر
(فَكانَتْ) بس بولور اول طاولر (سَراباً) یراقدن کورنکان صوکبی الابارسنك صو
اولماز یعنی اجسام لطیفه اولور لرناچیز ونابود اولورلار (اِنَّ جَهَنَّمَ) بدرستیکه ور استیکه
جهنم تموغی (كانَتْ) بولدی اول جهنم (مِرْصاداً) خلایق ننك اوتاچك یری اوجماح صاری
یعنی جهنم اوستنده صراط کوپریدر صراطدن هرکم اوتماینچه قالماسدر آه (لِلطّاغِينَ
مَآباً) کافرلاره قایتاچاق یر ومسکندر (لابِثِينَ فِيها) تورغوچیلردر آنلر اول جهنمده
(اَحْقاباً) کوب کوب سکسان یللر حسن بصری ایدی بر حقب سکسان یلدر بو اورنده
نچه یل ایرکانی معلوم دکلدر دیدی امام قتاده ایدی سکساننی سکسانکا ضرب ایتسنك
آلتی منکده دورت یوز یلدر آه (لايَذُوقُونَ) تاتماسلر (فِيها) اول جهنمده (بَرْداً) صوق
لق تلی صونی (وَلا) دغیده تاتماسلر (شَراباً) اچملکلرنی خمردن وبالدن (اِلّا) مکر
تاتورلار (حَمِيماً) بی نهایت اسی صونی (وَغَسّاقاً) بی نهایت صوق صونی یاکه تموغ اهلیننك
آغوب چقغان صاری صوی بی غایت صوقدر (جَزاءً وِفاقاً) کافرلاره موافق جزا اوشبولاردر
(اِنَّهُمْ) بدرستیکه آنلر (كانُوا) بولدیلر دنیاده وقتده (لايَرْجُونَ) امید ایتمدیلر
یعنی تصدیق قیلب قورقمادیلر (حِساباً) حساب کوننی (وَكَذَّبُوا) یالغانغه توتدیلر
آنلر (بِآياتِنا) بزننك آیاتلارمزنی (كِذّاباً) یالغانغه توتماق توتدیلر (وَكُلَّ شَيْءٍ
هرنرسه نی (اَحْصَيْناهُ) صایدوق بز وتعدادلری ایله بلدك بزلر (كِتاباً) لوح المحفوظده
یازماق ایله (فَذُوقُوا) الله تعالی طرفندن جهنم اهلینه ایتولور بس تاتونکزلار جهنم
عذابنی (فَلَنْ نَزِيدَكُمْ) البته آرتدرمامزلار سزلره (اِلّا) مکر آرتدررمزلر (عَذاباً)
عذاب اچنده عذابنی الله تعالی کافرلار حالنی بیان قیلدقدنصنکره ینه تقوا اهلیننك
حالنی بیان ایلاب بیوردیکه (اِنَّ لِلْمُتَّقِينَ) بدرستیکه باردر الله تعالی دین قورقوب
پرهیزلك ایلایانلره (مَفازاً) آشاچاق سیرکاهلر باردر (حَدائِقَ) تورلو تورلو یمشلی
آغاچلی باغچه لار باردر (وَاَعْناباً) یوزملر باردر (وَكَواعِبَ) ایمچاکلری ینکافالقغان قزلار
باردر (اَتْراباً) یاشلری برابر (وَكَأْساً دِهاقاً) اچلری تولی خمردن وغیری شرابلر ایله
تولوغ کاسه لروار در (لايَسْمَعُونَ فِيها) اکرچه اول شرابلری اچسه لرده سکران
اولوب اشتلماسدر اول اوجماده (لَغْواً) باطل وبی فائده سوزلر (وَلا) اشتلماسدر

کذابا

(كذّابًا) يالغان سوزلار (جزاءً من ربّك) اى محمد ربنك جل شانهٗ دن جزا در بو اينكوله ره
(عطاءً) يارلقامشدر (حسابًا) جزا يوزندن عمللرينك حسبنچه (ربّ السموات والارض)
كوكلرننك ويرلرننك ربّسندن (وما بينهما) دخى كوكلر ويرلر آراسنده اولن نرسه لره
(الرحمن) رحمتلرى شامل درور ازقدر وخالقدر (لايملكون) ملكلنه آلماسلر در (منه) اول
الله تعالى دن يعنى آننك اذنندن غيرى (خطابًا) برى برى ايله توجه ايلاب سوزلشه آلماسلر
(يوم) شول كونده در عدم الخطاب (يقوم الروح) قائم بولور روح ديدكى فرشته جماعتى
ياكه جبرائل عليه السلام (والملائكة) دخى فرشته لر (صفًّا) صف اولوب بوتورماقلارى
الله تعالى حضورنده در ياكه عرصات ميداننده در (لايتكلمون) سوزلاشه آلماسلار در
اول كونده (الّا) مگر سوزلاشور (من اذن له الرحمن) شول كشى كم اذن بيردى آنكا الله
تعالى (وقال) ايتدى (صوابًا) حق وتوغرى سوزنى آندان مراد لااله الاالله كلمه سى (ذلك
اليوم) اوشبو كون (الحق) ثابتدر وراستدر (فمن شاء اتّخذ) بس برمن تلاسه توتقاى (الى
ربّه مآبًا) ربّسنه طاعت وتوبه برله قايتا تورغان يولنى توتقاى (انّا انذرناكم) بدرستيكه
بزلر قورقتادق سزلرنى (عذابًا قريبًا) يقين اولغوچى عذاب ايله يعنى قيامت عذابى
ايله (يوم) شول كوندر اول عذاب كونى يعنى عذاب قريب (ينظر المرء) قارار اير
يعنى قارار ايرانلار (ماقدّمت يداه) نى نرسه لارنى كلتوردى آننك ايكى قولى يعنى
آندان مراد نه عمللار كسب قيلدى اول دنياده اينكودن وياوزدان صحيفه سنده
معلومدر (ويقول الكافر) ايتور معهود كافر يعنى كافرلارننك باشى وقارتى يعنى
ابليس حيوانلر ترلوب برى برندن قصاص آلدوقلارندن صونكره الله تعالى ايتور
كونواترابًا ديو يعنى بولونكزلر توفراق سزلره عذاب وثواب يوقدر زيرا سزلرى
آدميلره منفعت اوچون يراتب ايردم شول زمانده ابليس ايتور (ياليتنى كنت ترابًا)
كاشكى من هم توفراق اولساميچى ديو ياكه ابليس قيامت كوننده آدم بالالارينك گناهلرندن
مغفور اولوب ازدياد درجه لر تابقاننى كوروب ايتور كاشكى بنده توفراقدن يارلتلغان
بولساميچى ديو اوكونكاى الله تعالى ترابًا لفظى ايله سوره نى تمام ايتماكى حسن الاختتام در
بنده لاره تعليم در توفراق كبى صابر وتحمل اياسى اولالارنته كه فن اياسينه مخفى دكلدر

﴿سورة النازعات مكية ست واربعون آية﴾

بسم الله الرحمن الرحيم

(وَالنّازِعاتِ غَرْقًا) قسم یاد ایتامن شو نچلاین فرشته‌لر برله کم کافرلارننك جانلارنی تامورلرندن قاتیغ ایله صورغوچیلاردر اشعاردر عزرائیل علیه السلام‌ننك اعوانلری‌ننك کوب لکینه آننك اعوانلری اوچ گروه‌دربر گروهی کافرلرننك جانلارنی آلور آنلار زشت صورتلك‌در کره المنظرلار قاره توسلیلردر ایکنچی کروهی مؤمنلرننك جانلارنی آلورلار آنلار خوب صورتلیغ یاش یکتلرکبی باشلارنده چالمادراوزلری یاشل کیوملك اولورلر اوچونچی کروهی هدهد قوشی صورتلیدر آنلار کیك‌لر وقوشلار جانن آلغوچیلردر اماحضرت عزرائیل علیه السلام اوزی مؤمنلرننك علمالاری وزاهدلرینك جانلارنی اوزی آلغوچیدر تفسیر نوعرائس ده بیله مذکوردر موننك براعت استهلال در شوننك اوزره که جان آلغوچی ملائکه‌لرننك کوب لکینه (وَالنّاشِطاتِ نَشْطًا) دخی قسم یاد ایتامن شول فرشته‌لر ایله که مؤمن‌لرننك جانلارنی تامورلارندان آسانلق ایله وشادلق ایله چقارورلار (وَالسّابِحاتِ سَبْحًا) دخی قسم یاد ایتامن شول فرشته‌لار ایله که الله تعالی‌ننك فرماننك آشغوب تیزلیك اوزارینه یورگوچیلاردر آغون صوننك یورمکی کبی (فَالسّابِقاتِ سَبْقًا) بس دخی قسم یاد ایتامن شول فرشته‌لر ایله‌که بری آرتیدان بری آدمیلرننك اعماللرینك ثواب‌لرنی کوککا آشوررلر کانه بال قورطیننك اومارطه‌دن اوچدقی کبی (فَالْمُدَبِّراتِ أَمْرًا) بس قسم یاد ایتامن عالم ننك اش‌لرنی بلکوچی وتصرف ایلاکوچی فرشته‌لار برله جبرائیل کبی انبیالاره وحی کلتورگوچی ومکائیل کبی یللرنی ویغمورلرنی قسمت ایدب ایلدن ایلکا یوردان واسرافیل کبی صور اوزره مؤکل وعزرائیل کبی علیهم السلام جانلرنی آلمغه مؤکل وغیری فرشته‌لار دنیاننك تصرفنده مؤکل‌لردر زهره‌وعطارد آنلرننك فرشته‌لاری کبی جواب قسم محذوفدر البته‌من سزلارنی قبرلارنکزدن قوباررمن دیماکدر (یَوْمَ) شول کوندر قیامت (تَرْجُفُ الرّاجِفَةُ) قالترار یر قالترامق ایله یعنی اسرافیل علیه السلام‌ننك اوّلکی هلاکلك اوچون اولغان صوری در (تَتْبَعُها) ایارر اول راجفه اوزرینه (الرّادِفَةُ) منکاشکوچی یعنی آننك آرتوندن اسرافیل علیه السلام‌ننك ایکنچی صوری خلایقلارنی ترگوزمك اوچون اورور (قُلُوبٌ) کونکل‌لر (یَوْمَئِذٍ) بوکونك (واجِفَةٌ) قاتی مضطرب کونکل‌لار اورنلارندن قوبقوچیدر (أَبْصارُها خاشِعَةٌ) مخلوقاتلرننك

اول کونده کوزلری توبان دروخور دور (یَقُولُونَ) ایتورلر اول کافرلر دنیاده وقتده بوکوننی یراق کورب بیله دیو (أَئِنَّا لَمَرْدُودُونَ) ایا البته بزلرمی قایتارلورمزمو (فِی الْحَافِرَةِ) اوّلگی مرتبه مزه یعنی اولگان دین صونك ترلورمزمو دیو ایتورلر (ءَإِذَا كُنَّا) ایابولساق بزلر (عِظَامًا نَخِرَةً) چرگوچی سیاك اولساق قایتارلورمز دیو ایتورلار (قَالُوا) ایتدیلر اول کافرلر الله تعالی ننك البته قوبارمن دیدوکی سوزینه قارشو (تِلْكَ) اوشبو چرگوچی سیاکنی ترگوزمك (إِذًا) شول زمانده یعنی سیاکلر چروب توفراق اولغان زمانده (كَرَّةٌ) ایکنچی کره ترگزمك (خَاسِرَةٌ) زیان کارلردن بولامز ایمان کلتورمیانلردن اولوب منکر اولوکنچه قالورمز دیو کافرلر استهزا قیلور ایردیلر الله تعالی آنلاره جواب بیروب بیور دیکه (فَإِنَّمَا هِیَ) بس ایماسدور مگر ایر سزلر ننك ایکنچی کره ترلماککز (زَجْرَةٌ وَاحِدَةٌ) اسرافیل ننك بر مرتبه صور آوازندر ای کافرلر بوکوننی استعباد کورمانگزلر بلکه یقین کورنگزلر (فَإِذَا هُمْ) بس شول زمانده یعنی اسرافیل بعث صورنی اوردکنده اول خلایقلر (بِالسَّاهِرَةِ) آچوق آق یرننك اوستنده دریعنی الله تعالی بو یرنی اولوکلر ترلوب چقغاچ هلاك ایدار کوکلر هلاك اولدقی کبی آننك اورنینه ینکا یر برادور آق یر در بو یر کبی قاره و قزیل توفراق اولمازدر اورمانلار و تاولر و یلغه لر اولمازدر مطلق بر توز آق یردر تفسیر نوعرائسده بیله در (هَلْ أَتَاكَ) ایاکلدی دگلمی سنکا ای محمد بلی کلدی قرآن ننك اوّلنده (حَدِیثُ مُوسَىٰ) موسی علیه السلام ننك سوزلری (إِذْ) شول وقتنی یاد ایتکل ای محمد (نَادَاهُ) چقردی اول موسی یه (رَبُّهُ) اول موسی ننك تنگریسی وهم بزلرننك تنگرمز (بِالْوَادِ الْمُقَدَّسِ) پاك چقوردن (طُوًى) اول چقورننك اسمی طویدر طور تاغی ننك بیانی والطور سوره سنده بیان اولندی اول تاوننك بیوکلگی اوچ میل در اوزنلقی آلتی میلدر اول طاوننك اوستنده بر چقور باردر اول چوقورننك تیرانلگی اوچ آرشون یارومدر شریعت آرشونی برله تورت پوچماقلیدر بر پوچماقندن ایکنچی پوچماقنه ایکی آرشوندر بارچه لری سکز آرشوندر موسی علیه السلام غه الله تعالی ایله سوزلاشدوکنده طویننك اچنه کروب سوزلاشورلر ایردی التحیاته اولتوردقی کبی اولتورر ایردی الله تعالی خطاب قیلوب موسی علیه السلام غه ایدی (اذْهَبْ إِلَىٰ فِرْعَوْنَ) یا موسی بارغل فرعون غا سن آنی حق دینگا اوندا گل دیدی برآز فرعون قصه سنی

یازالوم تا که قارت قار چقاره وصبی وصبیه لره یادکار اوله تفسیر نوعرائسدن منقولدر که
فرعون ننك اصل اسمی ولید ایردی خراساندی باغور اسملی کشی ننك اوغلی ایردی
باغور اوزی آتش پرست ایردی قچان فرعون یکرمی بش یاشینه ایرشدو کله آتاسی
باغور اولدی بی غایت فقیر اولدی حتی که ولید ننك اوستینه کیار کیمی یوق ایردی
خراساندن باشنی آلوب کتدی بغداده کلدی بی غایت آچقدی بر تیمورچی قاتینه کلدی
ایدی بنکا بر عمل بیورغل تا که سنکا اش اشلاب قارنمنی تویدرام دیدی تیمورچی
آنی کومور یاندررغا قوشدی اول تیمورچیننك اسمی هامان ایردی کونکلینه بو ولید
بیك خوش کورندی اوستون بوتایتدی طماغنی تویدوردی اوچ یل بغداده تیمور اشنی
اشلادیلر بعد هامان ایدی یا ولید کل بز مصره وارالوم آنده حرکت وکسب چوقدر زیرا
آنده باروب قاون وقاربوز ایکالك دیدی ﴿القصه﴾ ایکی کمسنه مصره کتدیلر مصرده
بو ایکاوی قاون وقاربوز ایگوب حرکتلاندیلار بر کون هامان ایدی یا ولید بز دخی بر
کسبه شروع ایدالم که بوقاون وقاربوز ایکماکدن ایوراکدر دیدی ولید ایدی اول
نه در هامان ایدی قبرستانه واروب قبرلر قازب قویالق اولوغلی کچلی زیرا بو مصر
اولوغ شهردر هر کون اولماکدن خالی دگلدر دیدی القصه بونلار قبرلر قازدیلار
شهرلکلر بولاره آقچه بیروب میتلرنی دفن قیلورلار ایدی بونلار قبر قازوب کوب کوب
حرکتلر ایتدیلر کشیلر یاللاب قازدردیلار حاصل کلام بر کون پادشاه ننك قزی
اولدی پادشاه خادملرینه بیوردی قزی اوچون قبر قازورغه القصه پادشاه خادملری
قبرستانه کلدیلر ولید ایله هامان قازرغه اختیار بیرمادیلر ایدیلار حاضر قبر بزدن پادشاه
صاتوب آلسون زیرا قبرستان بزننك ملکمزدر زیرا بز غریبلرمز چیت شهردن کلکی
کمسنه لرمز دیدیلار بزننك کسبمز قبر قازماقدر دیدیلار ﴿القصه﴾ خادملر باروب
پادشاهغه بیین بیین دیدیلر پادشاه ایدی بارونکلار اول یکتلرنی آلب کلنکلر کورالم
دیدی القصه خادملر ولید ایله هامان نی اوندادیلر سزلرنی پادشاه حضورینه چاقرادر
دیدیلر حاصل کلام ولید باردی پادشاه ایله کورشدیلر زیرا ولید اوّلده بر کورکام شیرین
زبان یکت ایدی پادشاه ننك کونکلینه مرغوب کورندی ایدی یا یکت نه اوچون قبر
قازرغه قبرستانی اختیار برمای اوزنکز قبر قازب کسب ایدرسز دیدی ولید ایدی

ای سلطانم

ای سلطانم بز غریبلرمز قبرستان ننك بوش یرینه قاون وقاربوز ایگارمز خدا اوچون
قبرلر قازب قویامزلار اوزمز اولوكلر ایله کورشیمز دایم اولما کمزنی یاد ایدالم
کراك کشی خدا اوچون بر نرسه بیروب اولوکنی دفن قیلوب کتادر بز آنلاردن اجر
آلمایمز الاسنکا ایتدك پادشاه حضرتکا قبر کراك اولسه بزدن صاتب آلسون دیو پادشاه
ایدی سن اول کسبی قویغل بنم یورتمده معین خدمتکا قوشالوم تاکه سنکا چوق چوق
اجر بیرورمن دیدی ولید راضی اولدی پادشاه ننك دیوان خانه سنده سردار کاتب
اولدی پادشاه قزنی دفن ایلادی ولید ایدی یا هامان صبر ایله بن سردار کاتب اولوب
پادشاه ننك خانه سنده من بعضی وقتده بنکا کورشه بارغل دیدی ﴿القصه﴾ ولید پادشاه
ننك دیوان خانه سنده اوچ یل طوردی القصه پادشاه ننك بر خاص وزیری وفات اولدی
آننك اورنینه پادشاه ولیدنی وزیر قویدی پادشاه غه مقربلاردن اولدی بر کون پادشاه
ایدی یا ولید بر مصر جماعتینه اوتوز یل پادشاه اولدم اوزم بلدوکچه عدل داد ایلادم
شمدی مصر ننك اولوغلاری بنم حقمده نه ایتورلر ایکان راضیلارمو ایکان دیدی ولید
ایدی یا سلطانم سنك هیچ بر عیبنکنی تاپمایلاردر دیدی الا شول سوزنی ایتالار پادشاهمز
بیك عدلدر الا ساراندر اوغلی قزی یوقدر هیچ بر مصر ننك اولولارنی ضیافت ایلامایدر
دیرلر پادشاه ایدی یا ولید بو سوز ننك راستدر هیچ برسنی قوناق ایتدوکم یوقدر دیدی
یا ولید فلان آیده وفلان کونده بر باغ غه چاقروب آنلارنی ضیافت ایتایك دیدی
﴿القصه﴾ ولید بر کون چقوب مصر ننك اولوغلارینه ایوصایون کروب ایتور ایدی
یا جماعت بز غریبمز الا وزیرلك منصبنی الله تعالی بیردی الابن سزلاره وصیت
ایدرمن پادشاه ننك سزلارکا آچیغی کلمشدر مصر ننك اولوغلاری بای اولدیلار وتکبر
اولدیلار بنکا هیچ بر تعظیم وتکریم یوقدر دیو ایتادر فلان آیده وفلان کونده سزلرنی
باغ غه آشقه چاقرادر سزلرننك طعاملر نگزه آغو قوشوب هلاك ایلامك اوچون زنهار
بز فقیرنی پادشاهغه ایتمکای سز دیدی بن سزلاره شفقت اوچون ایتورم دیدی بونلار
بوننك سوزینه ایناندیلار ایدیلار یا ولید بزلر پادشاه اوننداوینه بارمامزلر دیدیلر
ولید ایدی بن سزلره مرحمت اوچون ایتوب ایردم سزلر بنی هلاك ایدرسزلر زیرا
پادشاه ایدرسن بو سرلارنی آنلاره ایتب سن دیب باشمنی کیسار دیدی بونلار ایدیلر

یا ولید ... قیلالا دیدیلار ولید ایدی سزار پادشاه اوند اوینه بار اسزلر یاننکزغه بررر خنجر ایله کروب اوّل پادشاه ننك اوزنی سانچونکز قاتنداقی توقوز وزیرنی هم انداغ قیله سزلر پادشاه نی اوز آر انکزدن بر کمسنه قویه سز دیدی ﴿القصه﴾ بونلار بو مشورتنی بیك غایت ... ین کور دیلر ولید کا منتلر قیلدیلار کوب کوب مال لر بیر دیلار القصه پادشاه ننك وعده کونی یتدی بر باغده الوان الوان طعاملر وشرابلر قیلدردی و تماشا سیر کاهلر اویونچیلاری حاضرلادیلار ﴿القصه﴾ مصرننك اولوغلارنی اوندادی تورت یوز کشی اولدی هر برسی خنجرلری یاننده ایردی غلو قیلوب باغغه کردیلار اوّل کاوب پادشاه نی اولتوردیلار قاتونداقی توقز وزیرنی اولتوردیلار پادشاه ننك خاتوننی اولتور دیلار بارچه طعاملرنی وشرابلرنی نیلکا توکدیلار کلوب ولیدنی پادشاهلق تختنه بندردیلر بیعت بیردیلر فرعون اسم بیردیلار فرعون یونان لغتنده نسب سز پادشاه دیماکدر ﴿القصه﴾ بوملعون تورت یوز یل عمر سوردی الله تعالی آنکا استدراج اوچون نیل دریاسنی امرنده قیلدی تلاسه اورگا آغزور ایردی اوزی قایسی جانبه تلاسه آنده آغزر ایردی الله تعالی آنکا موسی علیه السلام نی آغاسی هارون ایله پیغمبر ایدوب یباردی شول اجلدن یوردیکه (انّه) بدرستیکه اول فرعون (طغی) آزدی تنکریلك دعواسنی قیلدی (فقل) بس ایتکل ای موسی فرعونکا (هل لك) ایا بارمی سننك رغبتنك ای فرعون (الی ان تزکّی) کفردن پاکلانب صالح لاردن بولماغه (واهدیك الی ربّك) دخی منم کوندرمکلکم کا ربنکنی تانماقغه (فتخشی) بس تانغاندین صونك تور قفای سن الله تعالی دن واعمال صالحه قیلغای سن (فاراه الآیة الکبری) بس باردی موسی علیه السلام فرعونگا کورستدی اول فرعونگا اولوغ علامتنی یعنی تیاقننك اژدها اولماقنی (فکذّب) بس یالغانغه توتدی فرعون موسی نی و آننك معجزاتنی ایتدی ای موسی سن ساحرسن وتیاقننك اژدها اولماقی عمل سحردر دیدی (وعصی) مخالفت قیلدی موسی علیه السلامغه (ثمّ ادبر) موندین صونك یوزچوردی اول فرعون موسی علیه السلام ننك سوزندن (یسعی) جهد قیلدی اول فرعون بوزوق اش لره (فحشر) بس جیدی اول فرعون قومنی ولشکرنی (فنادی) بس قبطی لاری جمع ایلادکندن صونکره چاغردی (فقال) بس ایتدی اول فرعون قومنه نداقیلوب (انا ربکم الاعلی) من سزلره اولوغراق تنگرنکز من پوت لار کیچی تنکریلار در (فاخذه الله) بس توتدی اول فرعوننی الله تعالی

(نکال)

(نكال الآخرة والاولى) دنيا اخرة عذابى ايله دنيا عذابى نيل دریاسنده غرق اولماقیدر آخرت عذابى اوت عذابى در (انّ فى ذلك) بدرستى كه فرعون ننك موسى يه ايمان كلتورمایون مخالفت ايتما كنده ودنیاده هلاك اولماقنده (لعبرة لمن يخشى) البته الله تعالى دن قورقغان لره عبرت لر باردر (ءانتم اشد خلقا ام السماء) ای اسزلرنی مى يراتماق چتون راك مى يا كوكلرنى يراتماق چتونراكمى سزلرننك كمانكزچه (بناها) بلى كوكلرنى بنا قيلدى اول كوكلرنى يعنى يراتدى (رفع سمكها) بلند قيلدى آننك بيوكلكنى (فسويها) بس توز قيلدى اول كوكلرنى يارقسز ونقصانسز منافع كثيره لرنى مشتملدر (واغطش ليلها) قرانغو قيلدى اول كوكنى كيچه برله (واخرج ضحيها) نورلى قيلدى اول كوكنى كوندوز برله (والارض) دخى يرنى يراتدى (بعد ذلك) بو كوكلرنى يراتدقدن صونكره (دحيها) توشادى اول يرنى يعنى ياسى ايتدى خلايقلر منفعت لنورا وچون اشعار در اول كوكلر يراتلماقلارينه (اخرج منها) چقاردى اول يردن (ماءها) سولارنى ویاغه‌لرنى ودريالرنى وچشمه‌لارنى (ومرعيها) حيوانلار اوتلاى تورغان اولانلرنى (والجبال ارسيها) دخى تاولارنى قيلدى محكم لك اوچون ويرگا ثابت لك اوچون (متاعا لكم ولانعامكم) سزاره فایده اوچون وهم حيوانلرنكزه فایده اوچون يراتدق بو كوكلرنى ويرلرنى وبلغه‌لارنى واولانلارنى (فاذا جاءت الطامة الكبرى) بس كيلاسى اولسه اولوغ راق بلا اول اولوغ راق بلا اولدر كه اسرافيل ننك ترلماك اوچون اوردكى صورى در (يوم) شول كوندر اول طامة الكبرى (يتذكر الانسان) يادينه توشار بنى آدم ننك (ماسعى) نى كم كسب قيلدى اول بنى آدم لر دنياده ايكن وقتده ايذ گودن وياوزدن (وبرزت الجحيم) ظاهر كورلور بنى آدم گا جحيم ديدوكى تموغ وهم بارچه تموغ لر (لمن يرى) شول من كه كورر اول جحيم تموغنى وسائر تموغ لرنى (فاما من طغى) بس بر من امادنياده وقتده آزسه حدود شرع دن تجاوز ايلاسه حتى كه حد كافرلككا يتسه (وآثر الحيوة الدنيا) اختيار ايلاسه دنيا بايلقنى ودخى اوزون عمرنى ودنيا عزتنى ومناصب لرنى آخرت عمل لارينى قويوب (فان الجحيم) بدرستى كه جحيم ديدوكى تموغ (هى) اول جحيم (المأوى) اول بنده ننك قايتاچاق اورنيدر (واما من) دخى بر من (خاف مقام ربه) قورقسه الله تعالى ننك محاسبه ايلامك اورنندن يعنى عذابندن قورقب (ونهى النفس) طيسه ومنع ايلاسه اوزى ننك نفسنى (عن الهوى) نفسنى اوز

میلنه یورما کندن منع ایلاسه بلکه حدود شرع ایله نفسنی یورتسه (فَاِنَّ الْجَنَّةَ) بدرستی که
مطلق اوجماح یورتی (هِیَ) اول اوجماح یورتی (الْمَاْوٰی) البته اول بنده ننك قایتاچق
اورنیدر (یَسْئَلُوْنَكَ) صورارلر سندن ای محمد (عَنِ السَّاعَةِ) معهود ساعتدن یعنی قیامت
کونی قایو ساعتده کیلور دیو صورارلار صوراغوچیلار مکه کافرلری استهزا ایدوب صورار
لار ایدی (اَیَّانَ مُرْسٰیهَا) قایو وقتده اول قیامت کونی ننك برلره بیبارماکی ووقوعی دیو
الله تعالی جواب بیروب ایدیکه (فِیمَ اَنْتَ) ایمامرسن ای محمد علیه السلام (مِنْ ذِکْرٰیهَا)
اول قیامت ننك قچان کلورنی یاد ایتکوچیلاردن وبلکوچیلاردن دکل سن نتدکه سندن اوّل
کلان پیغمبرلار بلمادیلر (اِلٰی رَبِّكَ) تنگرننك صاریدر (مُنْتَهٰیهَا) اول ساعتننك انتهاسنی بلمك
یعنی آنکا راجع در یعنی قیامت ننك قچان کلورنی بلماك عامی الله تعالی غه خاصدور آندن
غیر یلر بلمازلر بلکه سن محمد قیامتنك وجودینه وکلورینه شاهد سن (اِنَّمَا اَنْتَ) ایماس
سن ای محمد مگر ایررسن (مُنْذِرُ) قورقتقوچی پیغمبرسن (مَنْ) شول من گا منذرسن
(یَخْشٰیهَا) قورقور اول من قیامت کوننذن یعنی سن مؤمنلره قیامت ننك کلماکنی خبر
بیرما کنکدر وآننك استعدادنده اولانلره امرونهی بیان ایلاگوچی سن (کَاَنَّهُمْ) گویاکه
اول قیامت ننك قچان کلورندن صورغوچیلار (یَوْمَ) شول کونده دور قیامتننك کلماك کونی
(یَرَوْنَهَا) کورورلر اول قیامت کونی ننك کلماکنی (لَمْ یَلْبَثُوْا) تورماغاندای بولورلر
وهم اولوب قبرلرنده یاتماقلارنده (اِلَّا) مگر کورورلر بوقدر اوزاق زمانلارنی یعنی
عالم حیات ایله عالم برزخ آراسنده اولان جانلارنی (عَشِیَّةً) بر کوننك صونکغی یارمی
کبی (اَوْ ضُحٰیهَا) یاکه اوّلگی یارمی کبی یعنی عالم حیات ایله عالم برزخده تورمقلری بر
کوننك اوّلگیسی کبی یا آخری کبی اولور زیرا قیامتننك بر کونی ایللی منك یل لق
مقداری در الله تعالی عشیة اوضحیها دیو سوره نی تمام ایتما کنده حسن الاختتام در تاکه بنده
لر بله لار دنیاننك اوّلندن آخرینه دیکن اولان کونلر قیامت کونی ننك قوشلقی یاتوشلکی
قدری در بس انداغ اولسه بو دنیا مسافرلار یورتی در مقیملر یورتی دکلدر تأمل اولنه

﴿ سورة عبس مكية وهى اثنتان واربعون آية ﴾

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیمِ

تاریخ هجرة ننك اون اوچنچی یلنده صفرننك توقزنچی کوننده رسول صلی الله علیه وسلم

قریش نڭ اولوغ لارنی و بایلارنی دین اسلامه دعوت ایدر ایدی اول آراده ایونڭ طش طرفندن بر صوقر کمسنه کلوب چاغردی یا محمد علمنی بما علمك الله ای محمد او گراتکل بنکا الله تعالی سنکا او گراتمش علم لیکدن دیو اوچ مرتبه قاتی آواز ایله چاغردی دورتنچی مرتبه چاغردوقنده رسول اکرم صلی الله علیه وسلم چقب یوزنی چتوب جواب بیرمایون ایوگا کروب کتدی تا قریش ننك اولوغ لارنی و بای لارنی اسلامه کوندرورمن دیو طمع ایدوب اول صوقورنڭ اسمی عبد الله ابن ام مکتوم ایدی الله تعالی حبیبنه عتاب ایله آیات ایندردی (عبس) یوزنی چتدی اول محمد عبد الله ابن ام مکتوم دن (وتولّی) دخی یوزنی ایلاندردی (أنْ) شوندن یوزنی چتب ایلاندردی (جاءَه) کلدی اول محمد صلی الله علیه وسلم گا (الأعمی) بر صوقر کمسنه اول عبد الله ابن ام مکتوم بو آیاتده براعت استهلال در شوننك اوزرینه که بای لار صحبتندن قاچماق اوزره صالح فقیرلار مجلسنده اولتورمق ایله (وما یدریك) قایدن بلدنك سن ای محمد قایوسی خیر ایرکاننی (لعلّه) شاید که اول صوقر (یزکّی) سندن عالم لك اوگرانب گناهلرندن پاکلانه (اویذّکّر) یا که شاید که اول صوقر سندن اوگوت آلوب اوگوتلانه (فتنفعه الذّکری) فایده بیرر اول صوقورغه سننك اوگوتنك و نصیحتنك (امّا من استغنی) اما بر من بای اولسه ایمانده و علم لکده پروای ایلاماسه (فانتَ) بس سن ای محمد (لَه) اول بای بی پروای اوچون (تصدّی) آچق یوز ایله یعنی آچق یوزلی اولوب قارشو چقارسن ایونکا آلوب کرتوب سوزینه قولاق صالورسن (وما علیك) نی ضرر سنکا ای محمد (الّا یزکّی) اول بای بی پروای ننك گناهلارندن پاکلانمکانندن ضرر یوقدر سنکا (وامّا من جاءَك) اما بر من کلاچی اولسه سنکا ای محمد (یسعی) یوگروب علم ایمان و علم دین اوچون مراد عبد الله ابن ام مکتوم در (وهو) حالانکه یوگروب کلگوچی کمسنه (یخشی) الله تعالی دن قورقه در (فانت) بس سن ای محمد (عنه) اول کلگوچیدن (تلهّی) یوزنکنی چورب ایکنچی قریش ننك اکابرلری ایله و بایلاری ایله مشغول اولاسن (کلّا) حقا که موندا غ فعللر یراماسدر بلکه بایلره التفات ایلامایوب صالح فقیرلر مجلسنده اولاسن آنلار ایله بنی یاد ایده سن (انّها) بدرستیکه قرآن نڭ آیاتلری (تذکرة) بلگانلره اوگت و نصیحتدر (فمن شاءَ) بس بر من تلاسه الله تعالی توفیق بیرورسه (ذکره) اول قرآندن اوگوت و نصیحت آلور

(فی صُحُفٍ مُکَرَّمَة) بولغوچیدر بو قرآن ننك آیاتلری حرمتلانمش کاغذلرده (مَرْفُوعَة) قدری وحرمتی یوقاری کاغذلرده یعنی بو قرآن لوح المحفوظده یازلوب ایندرکی کاغذلرده کاغذ الهی ایردی کاغذ صناعی ایرماسدر (مُطَهَّرَة) پاکدر قرآننك آیتلری خطادن وتناقضدن ویالغاندن (بِأَیْدِی سَفَرَة) یازوچی فرشته‌لر یازغاندر اول یازوچی فرشته‌لرننك صفاتی بودر کم (کِرَام) الله تعالی قاشنده حرمتلی لاردر (بَرَرَة) وعملرنده راستلاردر یا که سهو وغفلتدن بریلردر یا که دایم ایذگو عمللر ایلا گوچیلردر روایتدر ابی لهب اوغلی عتبه لعنت الله علیهما اول عتبه رسول الله ننك آزاد قیلدقی کنیزاکنی نکاح ایلمش ایردی بر کون اول لعین شام سفرینه یراغ لاندی خاتونی ایدی یا عتبه ایمانده اخلاصلی اولغل دیدی بن سنده بر آز منافق اثرنی کورورمن دیدی آننك اوچون ایمانده اخلاصنك اولسه مالّلارمزدن برکات تبارمز رسول الله یاردمچی اولور شول زمانده عتبه ننك آچیغی کلوب خاتوننی قینادی قیناب رسول الله قاتینه آلوب کلدی ایدی ای محمد سن یالغانچیلارننك باشی تر ورسن هم اولوغ سن بو بنکا بیردوکی کذاب صغری دریعنی کیچراك یالغانچی دیو خاتوننی طلاق ایلاب رسول الله نك یوزینه توکردی ایکی یالغانچی برگا ترکلك ایلانگز ایرانلرنی سن آلداغل خاتونلرنی بو خاتون آلداسون دیو سوگنوب کتدی بعده رسول اکرم بو لعیندن بیك عارلندی قارغادی ایدی (اَللّٰهُمَّ سَلِّطْ عَلَیْهِ کَلْبًا مِنْ کِلَابِكَ) معناسی اولدر ای بار خدایا اختیار بیرگل اول عتبه‌نی اولتوررگا اتلارنکدن براتکا دیدی چونکه عتبه بو قارغوشنی ایشتوب قایتدی وایدی ای یارانلر بنی محمد قارغادی دیو قارغشینك بیاننی یارانلرینه ایتدی یارانلری ایدیلر ای عتبه محمد ننك قارغشی توشمای قالماسدر دیدیلر ﴿ القصه ﴾ شام سفرینه کتدی منکده آلتی دوه ایردی عتبه بن ابی لهب کاروان باشی ایردی هر کیچه‌لارده قوندوقی اورنلرنده طایلردن قالایصاب چیتنه کروان خلقنی قراول قویار ایردی تاکه محمد قارغادوقی اتبنی هلاك قیلماسون دیو ﴿ القصه ﴾ بو منوال اوزره توقز کون باردیلر اونونچی کون (نهر صفوان) دیدوکی مقامه یتدیلر آنده شیله طایلردن قالاصوغوب چیتنه قراول قویوب طایلر اورتاسنده یاتدی الله تعالی تون یارمنده بر آرسلاننی ییاردی طای اورتاسندن عتبه‌نی کوتاروب آلوب کاروان چیتنده اعضالارنی پاره پاره ایدوب کاروان

چیتنك یاندی هیچ بر نرسه‌نی یمادی حتی که کاروانیلار تور دیلر عتبه طای اور طاسنك یوق ایردی کور دیلر که کاروان چیتنك بر آرسلان یاتور کاروان خلقنی کورگاچ آقرون آقرون کتدی باروب قارادیلر عتبه‌ننك اعضالاری پاره پاره اولمشدر بونی کوروب سکسان کشی ایمان کلتوردی الله تعالی آننك حالنی بیان ایلاب بیور دیکه (قتل الانسان) اولتورولدی ولعنت قیلندی اول آدم بالاسی یعنی عتبه بن ابی لهب (ما اکفره) عجب نی نرسه صالدی آنی ایمانسزلقغه (من ای شیء خلقه) نی نرسه دن یراتدی آنی الله تعالی ینه الله تعالی اوزی سؤالینه اوزی جواب بیروب بیور دیکه (من نطفة) آتا وآنانك شهوتندن (خلقه) یراتدی آنی (فقدره) بس اندازه قیلدی ویراتدی آنی یعنی اعضالارنی واشكالنی وارزاقنی وآجالنی (ثم) موندین صونك یعنی اندازه قیلدقدین صونك (السبیل) آناسی ننك قارنندن چقار یولنی (یسره) آسان قیلدی بعده آنكا عقل بیروب فکرلرگا قوۀ ملهمه‌لر بیردوك رسوللر یباردوك وکتاب ایندردوك تا که حق ایله باطلنی تمیز قیلورغه قوۀ عاقله بیردوك (ثم) بو اشیالر بعدنده (اماته) اولتورر اول انساننی (فاقبره) بس قبرگا کرگوزور (ثم) قبرگا کرگوزگاندین صنکره (اذا شاء) قایوزمان تلاسه اول الله تعالی (انشره) قبرندن قوبارور (کلا) حقا که کفران نعمت کرکمزدر (لما) شول زمانده یعنی قبرلرندن قوبوب عرصات میداننده (یقض) حکم ایتار الله تعالی (ما امره) اوزی بیوردقی اشلرنی یعنی اوزی تلادوکی حکملرنی قیلور (فلینظر الانسان الی طعامه) بس ایتکل کم ای محمد قاراسون آدم بالالاری اوزلاری آشای تورغان طعاملارینه (انا صببنا الماء) بدرستی که قویدق بز صونی (صبا) قویماق ایله یعنی یغمورنی ایندوردك (ثم) بو یغمور یغدوردقمز بعدنده (شققنا الارض شقا) یاردوق بز یرنی یارمق بر له یعنی یغمور بعدنده قوّت انبات بیردوك یرگا (فانبتنا فیها) بعده اوستوردك اول یرده (حبا) انواع دانه‌لرنی (وعنبا) یوزملرنی وهم انواع یلاکلرنی انواع یلاکلر عنب تحتنه داخللردر (وقضبا) حیوانلر اوتلای تورغان اولان لارنی (وزیتونا) دخی زیتون یغاچی اوستوردك (ونخلا) دخی خرما آغاچلارنی شومورت وآلما آغاچلارنی بارچه‌لاری نخل تحتنه داخللردر (وحدائق غلبا) دخی اوستوردك اول یریوزنده طغز وکوب آغاچلی باقچه‌لارنی (وفاکهة) دخی انواع ایسلی یمشلرنی قاون وقاربوز کبی

وشفتالووزردالووآلماكبی (وَاَبًّا) دخی شكر قامشنی تفسیر ابن مسعودده بیلةدر (مَتَاعًا لَكُمْ وَلِاَنْعَامِكُمْ) بو اشیالارنی یراتدوق سزلروهم حیوانلرنكز فایدہ آلسون اوچون (فَاِذَا جَاءَتِ الصَّاخَّةُ) بس هر قچان كیلاسی بولسه اسرافیل علیه السلام نك چاغرماقی یعنی اسرافیل علیه السلام حساب اوچون بولغان صورنی اورسه (يَوْمَ) شول كون اول صاخه كونی (يَفِرُّ الْمَرْءُ مِنْ اَخِيهِ) قچار ایر اوز ییننك ایمچاكداش قرنداشندن (وَاُمِّهِ) آناسندن قچار (وَاَبِيهِ) آتاسندن قچار بو قچماقلاری ایكی وجه‌دن در یا آتاوآنابندن شفاعت استار وثواب صورارلار دیو یا كه گناهلرینی آتاوآنام كورماسونلر دیو قچار (وَصَاحِبَتِهِ) دخی خاتونندان قچار (وَبَنِيهِ) دخی اوغلانلارندان قاچار (لِكُلِّ امْرِئٍ مِنْهُمْ) اول عرصات ایرانلاری ننك هر برسی ننك (يَوْمَئِذٍ) بو عرصات كوننده (شَأْنٌ) اوز باشلارنده اوز اشلری بولغوچیدر (يُغْنِيهِ) غیری لارننك اشندن باشقه یعنی هر كم اوز حاللاری برله بولغوچیدر غیری لارننك حالندن مطلع دكل لردر (وُجُوهٌ) یوزلر (يَوْمَئِذٍ) بو كونده (مُسْفِرَةٌ) یاقتی وروشن بولغوچیدر (ضَاحِكَةٌ) كولگوچیدر (مُسْتَبْشِرَةٌ) شادلانغوچیدر (وَوُجُوهٌ) دخی یوزلر (يَوْمَئِذٍ) بو كونده (عَلَيْهَا) بولغوچیدر اول یوزلرده (غَبَرَةٌ) توزانلار (تَرْهَقُهَا) قابلار اول یوزلرنی (قَتَرَةٌ) قارالق وقایغولق منقولدر غبرة دیماكلری یردن قوبوب اوچوب یورگان توزاننی ایتورلار قتره دیمك یردن اوچمایان توزاننی ایتورلر (اُولَئِكَ) بو جماعت لار یعنی قارا یوزلولار (هُمْ) آنلاردر (الْكَفَرَةُ) كافرلر (الْفَجَرَةُ) بوزوقلاردر دنیادن توبه سز كیدن عاصی لاردر الله تعالی كفره وفجره لفظی ایله سوره‌نی تمام ایتماكی حسن الاختتام در تاكه بنده لار آخر عمرلارنده كفره وفجره عمللارنی قیلماینچه ورسول الله ننك طریقنی قویماینچه ختم اولنه لار تأمل

سورة التكوير مكية وهي تسع وعشرون آية

بسم الله الرحمن الرحيم

(اِذَا) شول زمانده در قیامت كونی ننك بولماقی (الشَّمْسُ كُوِّرَتْ) قویاش ننك نوری یوغالنسه بو آیتده براعت استهلال در حشر جسمانیه ننك حق لغینه (وَاِذَا) دخی شول وقتدر (النُّجُومُ انْكَدَرَتْ) یولدزلار كوكدن والوب قویلسه لار (وَاِذَا) دخی شول زماندر قیامت ننك وجودی (الْجِبَالُ سُيِّرَتْ) تاولار یر یوزندن كوتارلاب هوا یوزنده

جون کبی اولورسه‌لار (وَاِذَا) دخی شول زماندر قیامت‌ننك بولماقی (الْعِشَارُ) یوکلی
توه‌لر وغیری یوکلی حیوانلر (عُطِّلَتْ) یوکلرنی وقتی یتمایون اول کون‌نك قورقوسندن
صالسه‌لار (وَاِذَا) دخی شول زماندر قیامت (الْوُحُوشُ) تورت آیاقلی حیوان واوچار قوشلر
(حُشِرَتْ) قوبارلوب بربرندن قصاص آلسه‌لار (وَاِذَا) دخی شول زماندر قیامت
(الْبِحَارُ) دریالر (سُجِّرَتْ) قایناب کیبب بتسه (وَاِذَا) دخی شول زماندر قیامت (النُّفُوسُ)
جانلار (زُوِّجَتْ) تنلاری ایله برگا قوشلوب جفت اولسه‌لار یخشی‌لار برله یمانلار
آیرلسه هر برسی اوز گروهی برله اولسه‌لر (وَاِذَا) دخی شول زماندر (الْمَوْؤُدَةُ) ترلای
کوملکان قز بالالار (سُئِلَتْ) صورالسه‌لار (بِاَیِّ ذَنْبٍ قُتِلَتْ) قایوگناه سببی ایله اول قز بالالار
اولتورلدی روایتدر جاهلیت زماننده عرب لرننك عادتی اول ایدی اون یاشلی یا که
بش یاشلی یا که آلتی یاشلی قز بالالارنی ترلای ایلتوب یرگا کومارلر ایدی کیاوگا بیرورگا
عارلنب الله تعالی قیامت کوننده اول قزلرنك آتالارندن صورارنه اوچون قز بالالرنکزنی
اولتوردونکز دیو بعده آتالارنی تموغ غه صالغایلار ابدی عذابده قالغایلار (وَاِذَا) شول
زماندر قیامت کونی (الصُّحُفُ) بنده لارننك عمل دفترلری (نُشِرَتْ) صاچلسه یعنی
هر کم ننك اعمال دفتری الینه ویرلسه (وَاِذَا) دخی شول زماندر قیامت (السَّمَاۤءُ) کوکلر
(كُشِطَتْ) کوتارلوب اورنندن آلنسه (وَاِذَا) دخی شول زماندر قیامت (الْجَحِیمُ) تموغ لر
(سُعِّرَتْ) قزدرلسه قزدرلماقی اولدر الله تعالی قیامت کوننده یانکی دان تموغ لارننك
اوستنه کوکرت وسلاتور یغدررتا که تموغ لرننك اوت لری بی غایت اسی اولور اوچون
(وَاِذَا) دخی شول زماندر قیامت (الْجَنَّةُ) بارچه اوجماح یورتلری اوجماح یورتی سکز
یورتدر اسم لری خلق آرا مشهوردر (اُزْلِفَتْ) حاضر ایدلوب مؤمن لره یقین اولسه
(عَلِمَتْ) اون ایکی اذاننك جوابی دریعنی بلور (نَفْسٌ) هر برجان (مَا اَحْضَرَتْ) اوزی نك
حاضرلاگان عمل لارنی خیردن وشردن (فَلَا اُقْسِمُ) بس قسم یاد ایتماسمه ظاهردر
بوصورتده لاز اید ایمسدر یا که لازایددر قسم یاد ایتامن (بِالْخُنَّسِ) بش سیر قیلغوچی
یولدوزلر ایله اوّلگسی زحل در ایکنچسی مشتریدر اوچونچسی مریخ در تورتنچسی
عطارددر بشنچسی زهره در بو بش یولدوزنك بعضیلری مغربه بعضیلری جنوبه وبعضیلری
شماله آلتنچسی قمردر آنی هر کم ده کورادر وبله در اوتوز کونده یا که یکرمی توقز کونده

سیرنی تمام ایدوب یانکی باشدن سیر ایدار (الْجَوار) یورگوچیلر در اول یولدوزلر (الْكُنَّس) یاشرون تا کم آدمیلر آلارننك مشرقنی ومغربنی جنوبنی وشمالنی سعدنی ونحسنی بلمازلر یا که معنا بودر قسم یاد ایتامن کوکدا گی سیر قیلغوچی یولدزلار برله زیرا که کواکب سیاره آلتی غه یا که اون ایکیگا منحصر دکل در زیرا کواکب سیاره آدمیلر بلا تورغان اون منك دربولارنی بلماك تلاسانکز فن نجوم ننك ربع المجیب کتابنه باقنك فصل ثانی عشرده احکام قبله بیاننده مسطور در (وَاللَّيْل) دخی قسم یاد ایتامن کیچه ایله (اِذَا عَسْعَسَ) هرقچان قرانغو اولسه (وَالصُّبْحِ) دخی قسم یاد ایتامن تانك برله (اِذَا تَنَفَّسَ) هرقچان یاقتورسه (اِنَّهُ) بدرستی که اول قرآن جواب قسم در (لَقَوْلُ رَسُولٍ كَرِيمٍ) البته الله تعالی ننك سوزیدر اوقدی اول سوزلرنی اوزی ننك حرمتلی ایلچیسنه بدرستی که اول قرآن حرمتلی ایلچیسی جبرائیل ننك سوزیدر که الله تعالی دن کتوربدر (ذِي قُوَّةٍ) اول جبرائیل علیه السلام قوت ایاسیدر (عِنْدَ ذِي الْعَرْشِ) عرش ایاسی الله تعالی ننك بلا کیف قاشونده در (مَكِينٍ) حرمتلی وقدری بلند در (مُطَاعٍ) بویون صونغوچی الله تعالی ننك امرینه (ثَمَّ) بواورنده یعنی کوکده (اَمِينٍ) امین در خیانتدن خالی در (وَمَا صَاحِبُكُمْ بِمَجْنُونٍ) جواب قسم در یعنی ایماسدر اهل مکه یولداشنکز محمد دیوانه صاحب دیو ایتماکی آننك اوچون مکه ده توغوب اوسدی وهم مکه ده پیغمبرلك بیرلدی (وَلَقَدْ رَآهُ) تحقیق کوردی صاحبنکز محمد جبرائیلنی (بِالْاُفُقِ الْمُبِينِ) کوك تیکراسنده توك آچق ایردی شبهه سز جبرائیل ننك اصلیه صورتنی کوردی والنجم سوره سنده بر آز بیانی ذکر اولنمشدر (وَمَا هُوَ) ایماس در اول صاحبنکز (عَلَى الْغَيْبِ) غایب اوزره یعنی اوجماح دان وتموغدان خبر بیرماکی وغیری حکم لردن خبر بیرما کی (بِضَنِينٍ) یالغان ومتهم ایرماسدر بارچه لری جبرائیل ننك خبر بیرمکیندندر یا که بضنین بیله دریعنی صاران وتعلیم نی منع ایتکوچی ایرمس (وَمَا هُوَ) ایماسدر اول قرآن (بِقَوْلِ شَيْطَانٍ رَجِيمٍ) تاش برله آطلوب مردود اولغان شیطان سوزی ایرماسدر (فَاَيْنَ تَذْهَبُونَ) بس قایده بارا سزلر خطا یوللارغه قرآن یولنی تاشلاب (اِنْ هُوَ) ایماس در اول قرآن (اِلَّا) مگر ایرر (ذِكْرٌ) اوگوتدر ونصیحتدر (لِلْعَالَمِينَ) جمیع عالم خلقنه (لِمَنْ شَاءَ مِنْكُمْ) برمن تلاسه سزلردن ای اهل مکه (اَنْ يَسْتَقِيمَ) توغری یولنی تلاسه آنکا بو قرآن اوگوتدر (وَمَا تَشَاؤُنَ) تلاماس سز سزلر ای اهل مکه توغری

یولنی

يولنى (اِلَّآ) مگرتلار سزلر (اَنْ يَشَآءَ اللّٰهُ) اگرتلاسه الله تعالى آننك صفتى بودركم (رَبُّ الْعَالَمِين) عالمنى تربيه قيلغوچى الله تعالى دربو آيت اشعار دربنده لرنك اينگو فعللارنى وياوز فعللرنى يرادن الله تعالى درلىكن بنده لارنك قبيح فعللارينه الله تعالى راضى ايماسدر بو آيات ده حسن الاختتام دربنده لار اينگولك وياوزلقنى الله تعالى ننك تقديرندندر ديو اعتقادلارنى بغلاب دنيادن اوتما كارينه اشارتدر

سورة الانفطار مكية وهى تسع عشرة آية

بســــــــم اللّٰه الرحمن الرحيم

(اِذَا) شول زماندر قيامت كونى (السَّمَآءُ انْفَطَرَتْ) كوكلر يارلسه مفرددن جمع اراده اولنور معطوف لار قرينه سى ايله بونوع دخى براعت استهلالدر بعث جسمانيه ننك حق لقينه (وَاِذَا) دخى شول زمانغ در قيامت (الْكَوَاكِبُ) يولدوزلر (انْتَثَرَتْ) فانى اولوب قويلسه لر (وَاِذَا) دخى شول زمانغ (الْبِحَارُ) دريالار (فُجِّرَتْ) بر برينه آقوب قوشلسه لار تا كه اول يريوزنده تارلار قالمايوب توز اولوب دريالار بربرينه قوشلوب بردريا اولورلر الله تعالى اول كونده قوياشنى نيزه بويى قدر يقين ايلار دريالار اوت كبى اولور تموغغه كرماز بورون كافرلرنى وعاصى لارنى اول اسى صو ايله عذاب ايدار (وَاِذَا) دخى شول زمانغ در قيامت (الْقُبُورُ) قبر اهللرى (بُعْثِرَتْ) قوبارلسه لار (عَلِمَتْ نَفْسٌ) تورت اذاننك جوابى دريعنى بلور هر برجان (مَا قَدَّمَتْ) دنياده و قتده نى كلتوردى ونى كسب قيلدى اولومى اوچون اينگودن وياوزدان (وَاَخَّرَتْ) دخى نيندااى يوللارنى پيدا ايدب قالدرغاندر بدعتلاردن وسنتلاردن يعنى بوايكى يول ننك قايوسون قالدرغاندر (يَا اَيُّهَا الْاِنْسَانُ) اى آندايرن آدم بالاسى (مَا غَرَّكَ) نى نرسه صالدى سنى غرورلقغه وآلدانماقغه (بِرَبِّكَ الْكَرِيمِ) يومارت تنكرنكا عبادت قيلماقدان (الَّذِى) آنچلاين يومارد تنكريدر (خَلَقَكَ) ياراتدى سنى (فَسَوّٰيكَ) بس توز قيلدى سننك صورتنكنى تمام احسن صورت اوزرينه ياراتدى (فَعَدَلَكَ) بس معتدل مزاج ياراتدى سنى يعنى هر چهار عنصرنى طبيعتنكا برابر ايلاب يراتدى ياكه صورتلر اچنغ آدم صورتى كبى كوركام ومعتدل روشلى وهيئتلى يوقدر (فِىْ اَىِّ صُورَةٍ) قايوصورت اوزرينه (مَاشَآءَ) تلاسه الله تعالى (رَكَّبَكَ) تركيب قيلور سنى يعنى الله تعالى تلاسه اوزون ياقسقا آتاغه اوخشاغان ياآناغه اوخشاغان

ایتار (كَلَّا) حقا كه یا انسان آلدانماغل و باطل یوللاره كرماگل (بَلْ) بلكم اول آدم بالالاری (تُكَذِّبُونَ) یالغانغه توتدیلار (بالدین) حساب وجزا كوننی (وَاِنَّ عَلَیْكُم) بدرستیكه واردر سزلاره (لَحافِظِینَ) صاقلاغوچی فرشته‌لر باردر اول فرشته‌لرننك صفاتی بودور كه (كِراماً) الله تعالی قاشنده حرمتلیلاردر (كاتِبِینَ) سزلرننك اعمال‌لرنكزنی وافعال‌لرنكزنی واقوال‌لرنكزنی یازغوچیلاردر (یَعْلَمُونَ) بلورلر آنلار (ما تَفْعَلُونَ) سزلرننك قیلغان اشلرنكزنی امام مجاهد ایدی بولار دورت فرشته‌لاردر ایكسی كونده‌زده بنی آدمنی صاقلار لار بری اونكنده وبری صولنده اولوب بنی آدمننك تلنده جاری اولغان ذكرلرنی وقرآن اوقغاننی یازارلار ودخی غیبت ویالغان سوزلاكاننی وآدمیلارنی سوكگان لفظلارنی یازارلر اما آدمیلرننك ضروری سوزلری آشاواچوتور واولتور دیماك كبیلرنی یازمازلر اول دورت فرشته‌ننك ایكسی بنی آدمنی كیچه ایله صاقلارلار تاكیچه ایله قیلدوقی ایذ گولكنی ویاوزلقنی آنلار یازارلار (اِنَّ الْاَبْرارَ) بدرستیكه ایذگولر (لَفِی نَعِیمٍ) البته اوجماغ نعمتلار اچنده‌در (وَاِنَّ الْفُجّارَ) بدرستیكه كافرلر وعاصیلار (لَفِی جَحِیمٍ) تموغ عذابلر اچنده‌در (یَصْلَوْنَها) كرورلر اول جحیم تموغینه (یَوْمَ الدِّینِ) جزا كوننده یعنی قیامت كوننده (وَما هُمْ) ایماسدر اول كافرلر وعاصیلار (عَنْها) اول جحیم تموغ ننك عذابندن (بِغائِبِینَ) غائب ایرماسلاردر یعنی همیشه آنلار حاضر اولوب معذب اولنورلر (وَما اَدْرٰیكَ) كم بلدردی سنكا ای محمد (ما یَوْمُ الدِّینِ) نیدر اول یوم الدین (ثُمَّ) دخی موندین صونك (ما اَدْرٰیكَ) كم بلدردی سنكا ای محمد (ما یَوْمُ الدِّینِ) نیدر اول یوم الدین (یَوْمَ) شول كوندر اول یوم الدین (لا تَمْلِكُ) ملك لانه آلماسدر (نَفْسٌ) هیچ بر جان (لِنَفْسٍ) بر جانلك فائده‌سنی یعنی هیچ بر كشی بر كشینی الله تعالی‌ننك عذابندن قوتقاره آلماسدر (شَیْئاً) هیچ بر نرسه‌نی (وَالْاَمْرُ) بارچه اشلر وحكملر (یَوْمَئِذٍ) بو قیامت كوننده (لِلّٰهِ) الله تعالی گا خاصدر لام اختصاص ایله الله تعالی سوره‌نی تمام ایلامكی حسن الاختتام در دنیا وآخرت اشلری آنكا مخصوصدر

سورة المطففین مكیة وهی ست وثلاثون آیة

بسم الله الرحمن الرحیم

(وَیْلٌ) هلاكلك یا كه جهنم ده ویل دیدوكی چوقور آنده تموغ اهلی‌ننك صاری صولاری جیلمشدر (لِلْمُطَفِّفِینَ) آنچلاین كیلده ووزنده خیانت قیلغان كشیلره‌در (الَّذِینَ) آنچلاین

خائنلردر (اذا کتالوا علی الناس) بس قاچان اولچاب آلسه‌لر کشیلردن (یستوفون) کامل اولچاب آلورلر یعنی اوزلری صاتوب آلدوقده پوداوکه‌لرنی وکروانکه‌لرنی تمام ایتدورب اولچاتوب آلورلر (واذا کالوهم) قچان اوزلری صاتار اوچون پوداو کالری گا تولتورسه‌لر (اووزنوهم) یاکه صاتار اولوب گرلرنی ومثقال‌لرنی قورار اولسه‌لر (یخسرون) کم قیلورلر حیله‌لار برلان بو آیاتده براعت استهلال‌دار شونلك اوزرینه که کیلده ووزنده خائنلره ویل چوقوریدر بو آیاتننك سبب نزولی اول ایدیکه مدینه جماعتلری آلدوقلارنده کیلنی ووزننی کامل اولچاتوب آلورلر ایردی صاتدوقلارنده پوداو کالرنی ومیزانلرنی حیله ایله کم ایتدوب صاتارلر ایردی (الا یظن) گمان قیلمازمی (اولئك) بو کیلده ووزنده خائنلر (انهم) بدرستیکه آنلر (مبعوثون) قبرلرندن قوبماقنی بلمازلر (لیوم عظیم) اولوغ کونده یعنی قیامت کوننده (یوم) شول کوندر بعث کونی (یقوم الناس) تورر آدمیلار قبرلرندن (لرب العالمین) عالم‌نی تربیه قیلغوچی الله تعالی غه حساب بیرر اوچون وجزا کورر اوچون (کلا) غافل بولمانکز حسابدن وجزادن کیلده ووزنده خیانت قیلمانکز (ان کتاب الفجار) بدرستیکه بوزوق کشیلرننك اعمال دفترلری (لفی سجین) سجین دیدکی مقام‌ده‌در اول سجین جهنم‌ننك برچوقریدر بعضیلار یرننك آستنده براورندر دیدیلار بوایکی تفسیر ایکیسیده خطادر الله تعالی سجین‌نی اوزی بیان ایلاب بیوردیکه (وما ادریك) کم بلدردی سنکا ای محمد (ما سجین) سجین‌ننك سجین ایردکنی بلماسنك سجین اولدرکه (کتاب) بر دفتردر (مرقوم) بنده‌لرننك اعمال‌لری یازلمشدر وهم مهرلانمشدر بو دفترنك اورنلری نا معلوم اورنده‌در (ویل) هلاکلك (یومئذ) بوکوندر (للمکذبین) بوکوننی یالغانغه توتقانلره‌در (الذین) آنچلاین کشیلر بوکوننی یالغانغه توتقوچیلار (یکذبون) یالغانغه توتدیلار (بیوم الدین) حساب وجزا کوننی (وما یکذب به) یالغانغه توتماس بوجزا کوننی (الا) مگر توتار (کل معتد) حددان تجاوز ظالم ومتکبر ابوجهل کبی ولید وعتبه وشیبه کبیلر (اثیم) حددن تجاوز گناه کار (اذا تتلی) هرقچان اوقولسه (علیه) اول ولیدکا (ایاتنا) بزلرننك آیتمز قیامت کلمکنی یابرغیری اموردین اوچون بولغان آیاتلر اوقولسه (قال) ایتادر اول ولید (اساطیر الاولین) اوّلکیلردن یازلوب قالغان سوزلاردر مونکا اعتقاد اولماسدر (کلا) حقاکه موندای ولید کبی خطا

اشلر وغطا سوزلر كرا كمسدر (بَلْ) بلكم (رَانَ) توت باسقان (عَلٰى قُلُوبِهِمْ) اول منكرلرنك
كونكللرى حق ايله باطلنى تصديق ايله كذبنى تميز ايلاميانلردر (مَا كَانُوا) شول سببلى
كونكللرنى توت باستى (يَكْسِبُونَ) كسب قيلديلار آنلر كافرلقدن وتكبرلكدن يعنى
كافرلقلرى غالبلك سببلى كونكللرنى توت باسدى (كَلَّا) حقا كه كركماسدر وليد كبى
اولورغه بلكه كونكللارنى غفلتدن آچب قرآن سوزنى تنكلاماق كراك وآننك ايله عامل
اولماق كراك (اِنَّهُمْ) بدرستيكه اول كافرلار (عَنْ رَبِّهِمْ) رب تعالى دن (يَوْمَئِذٍ) قيامة كوننده
(لَمَحْجُوبُونَ) پرده لانمشلردر يعنى الله تعالى نلك ديدارنى كورمسلردر (ثُمَّ) موندين صونك
(اِنَّهُمْ) بدرستيكه اول كافرلار (لَصَالُوا) البته كررلر (الْجَحِيمِ) جحيم ديدكى تموغغه (ثُمَّ)
موندين صونك (يُقَالُ) ديورلر (لَهُمْ) اول كافرلره (هٰذَا الَّذِى) اوشبو آنچلاين كوندر
(كُنْتُمْ) بولدنكز سزلر (بِهِ) بو كوننى (تُكَذِّبُونَ) دنياده وقتده آنى يالغانغه توتوب ايردنكز
(كَلَّا) حقا كه قيامتنى يالغانغه توتماقلقنى قويونكز بلكه آنكا ايمان كلتروب آخرت
استعدادنده اولونكز (اِنَّ كِتَابَ الْاَبْرَارِ) بدرستيكه ايذگولرننك عمل دفترلرى (لَفِى
عِلِّيِّينَ) البته عليينده در عليون بر اورننك اسميدر يتى قات كوكننك اوستونده در
ديرلر سدرة المنتهى نى عليون ديرلر بو ايكى تفسير ايكسيده خطادر (وَمَا اَدْرٰيكَ مَا عِلِّيُّونَ)
كم بلدوردى سنكا اى محمد عليون ننك عليون ايردوكنى بلماسنك عليون بودر (كِتَابٌ)
بر دفتردر (مَرْقُومٌ) يازلمشدر ومهرلنمشدر (يَشْهَدُهُ) گواه لق بيرر آنكا يا كه گواه لانغان
ايذگولرننك اعماللرى (الْمُقَرَّبُونَ) الله تعالى ننك مقرب فرشته لرينه يا كه اول مقربلار
گواه اولغان اورنلارى نامعلومدر (اِنَّ الْاَبْرَارَ) بدرستيكه ايذگولر (لَفِى نَعِيمٍ) البته تنعمده در
(عَلَى الْاَرَائِكِ) اوچقوچى تختلر اوستنده (يَنْظُرُونَ) اوجماحده اولغوچى تماشالارنى قرارلار
(تَعْرِفُ فِى وُجُوهِهِمْ) تانورسن سن اى محمد اوجماح اهلينينك يوزلرنى (نَضْرَةَ النَّعِيمِ) تنعمدن
اولغان ياقتلوقنى يعنى الله تعالى آنلارننك مرتبه لارينه كوره بيردكى نورلارى بعضلرى
قوياش كبى وآى كبيدر وبعضلريننك يوزلرينك نورى يولدزلر كبيدر (يُسْقَوْنَ)
صوغارلور اول اوجماح اهللرى اوجماخ تماشالرينه باقدقلارنده (مِنْ رَحِيقٍ) شرابدن
(مَخْتُومٍ) مهرلانكان يعنى پيچاتلانكان صاوتلاردر (خِتَامُهُ) اول صاوتلارننك آغزلارينه
باصقان صورغوچلرى (مِسْكٌ) يفاردندر الله تعالى بو صاوتلارنى شرابلر ايله تولتورب

مهرلاب ازل کوننك تخلیق ایلامشدر هم شول صاوتلارننك مهرلارنی بوزب اچکاچ اچنك کی شرابلری کیمومایندخیده مهرلانب تورسه کراك (وفی ذلك) اوشبونعمتلرنی تلایانلر (فلیتنافس) بس ایتکل کم ای محمد ذوقلانسونلار دنیاده ایمان کلتورب اخلاصلی عمللر ایله (المتنافسون) ذوقلانغوچیلار بودولته ذوقلانغوچیلارننك علامتی اولدرکه ایماننی اخلاص ایله کلتورر وبش وقت نمازنی وقتنده اداقیلور ومالندن زکات چقارروآشلقندن عشرنی بیررنی کم الله تعالی بیورغان امرلرنی بجای کلتورر والله تعالی ننك نهی قیلدقی نرسه لردن منع لانور (ومزاجه) اضافهء عهدیه دریعنی اول یوقاریده معهود مهرلی شرابلره قاتوشقان نرسه سی (من تسنیم) تسنیم دیدکی نرسه در (عینا) بر چشمه در اول تسنیم (یشرب بها) اچار اول تسنیم یلغه سندن (المقربون) الله تعالی گایقین بولش انبیالار وغیریلر اول تسنیم ارماغندن اچمازلر الله تعالی آنلارننك اچا تورغان شرابلارینه تسنیم ننك صونی قاتشدرغاندر ابن مسعود ایدی تسنیم بر چشمه در باشی عرشدن چقمشدر پیغمبرلره مخصوصدر اوجماه پیغمبرلر ملکنك آغوب یورره کیر وعرشکابنار الی ابد آلاباد یورماکی شونداغ در پیغمبرلردن غیر الله تعالی اول تسنیم صونی اچاتورغان صاوتلارینك شرابلارینه قاتوشدورب مهرلاب قویغاندر اللهم ارزقنامع جمیع اهل ایمان (ان الذین اجرموا) بدرستیکه شونداین کشیلر کافر اولدیلر مکه ده ومدینه ده وغیری شهرلرده (کانوا) بولدی اول کافرلر (من الذین امنوا) آنچلاین ایمان کلتوردکی کشیلردن (یضحکون) کولوشور بولدیلر اول کافرلر مؤمنلردن بیله دیوسزلر اوجماه شرابلار اچارسزلر وحورلار قوچارسزلر تختلارکااولتوررسزلار بزلر تموغه اولورمزلار زنهار بزلرکاده برار قدح شرابنکزدن بیررموسز دیو مسخره ایدب کولوشورلر ایدی (واذامروابهم) قچان اول کافرلر مؤمنلره ملاقات اولوب اوتدکلرنده (یتغامزون) بربرینه کوزلری ایله اشارت ایدوب مؤمنلردن استخفاف ایتارلر ایدی (واذانقلبوا) هرقچان قایتسالار اول کافرلر (الی اهلهم) جماعتلاری صاری یعنی اوزلرینك آشاواچو مجلسلرندن قایتدوقلارنده (انقلبو) قایتالار کافرلر (فکهین) ضور امسب وایر امسب وبیورلریغه تایانوب مؤمنلردن مسخره ایدوب بیله دیوسزلرده اوجماه بیورلرنکزه تایانب ضور امسب وایر امسب یورر سز دیو (واذا راوهم) هرقچان که کورسه لر اول کافرلر مؤمنلرنی (قالوا) ایتورلر اول

کافرلر (اِنَّ هٰؤُلَاۤءِ) بلدرستیکه بو محمدیلر (لَضَاۤلُّوْنَ) البته آزغونلاردر وآزدرغوچیلار (وَمَاۤ اُرْسِلُوْا) یبارلمادی اول مکه کافرلری وغیری کافرلر (عَلَیْهِمْ) اول مؤمنلر اوزرینه (حَافِظِیْنَ) اول مؤمنلره حافظ وصاقلر اوچون تاکه اول کافرلر مؤمنلرنی قایتاررغه اوزلارینینك مصلحتنچه یعنی کافر ایتالار مسلمانلارنی آزدی وآزدردی دیو یعنی آزماقدن وآزدرماقدن صاقلاپاچی آنلار دکلدر بلکه الله تعالی در البته الله تعالی مؤمنلارنی آزماقدن وآزدرماقدن صاقلاغاندر کافرلرننك مصلحتی اول ایردی پوطه تابنماق وخمر اچماك ومحمد علیه السلام نی سوکمك ایدی الله تعالی مؤمنلرنی بونلاردن صاقلاغاندر (فَالْیَوْمَ) بس بوکون یعنی قیامت کونی (اَلَّذِیْنَ اٰمَنُوْا) آنچلاین ایمان کلتوردکی کمسنه‌لر (مِنَ الْکُفَّارِ) کافرلاردن (یَضْحَکُوْنَ) کولرلر یعنی تموغ ایله اوجماح آراسنداغی پرده‌لر کوتارلور (عَلَی الْاَرَاۤئِكِ) اوچقوچی تختلار اوستنك اولتورب (یَنْظُرُوْنَ) قارارلار کافرلارننك عذاب چکدوکنی (هَلْ ثُوِّبَ الْکُفَّارُ) آیا جزا بیرلدیمو کافرلاره بلی بیرلدی (مَا) شونچلاین جزا بیرلدی (کَانُوْا) بولدی آنلار دنیاده (یَفْعَلُوْنَ) قیلوب ایردیلار اول کافرلر پوطغه طابنماقدن ومؤمنلردن مسخره کولماکدن جزالارنی کوردیلر الله تعالی بو آیات ایله سوره‌نی تمام ایتمکنك حسن الاختتام در شوننك اوزارینه بنده‌لرننك قیلدقی اش‌لار آخرت کوننك ظاهر اولور موافق شرع اوزره اولماقغه وآننك ایله ختم اولماقغه اشعاردر *

* سورة الانشقاق مکیة وهی خمس وعشرون آیات *

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

(اِذَا) شول زماندر قیامت ننك کلمکی (السَّمَاۤءُ) کوکلر (انْشَقَّتْ) یارلور بولسه اسرافیل علیه السلام ننك صورنده (وَاَذِنَتْ) بویون صونار اول کوکلر (لِرَبِّهَا) رب تعه ننك حکمنه (وَحُقَّتْ) حق‌لاندی اول کوکلر الله تعالی ننك حکمنه انقیاد قیلورغه بو آیاتنك براعت استهلالدر فن اهلینه ظاهردر (وَاِذَا) دخی شول زماندر قیامت ننك کلمکی (الْاَرْضُ) یر (مُدَّتْ) صوزلسه یعنی تاغ‌لار فنا اولوب یر یوزی توز اولسه (وَاَلْقَتْ) صالاسی اولسه اول یر یعنی چقاراچی اولسه اول یر (مَا فِیْهَا) اچنك اولغان نرسه‌لرنی اولوکلارنی وخزینه‌لارنی طشقه چقارسه (وَتَخَلَّتْ) اول یرننك اچی بوش قالسه یعنی اولوکلر ترلوب

عرصات میدانینه سور ولسه (وَاَذِنَتْ) بویون صونار اول یر (لِرَبِّهَا) رب تعالی ننك حكمنه (وَحُقَّتْ) تیشلیدر اول یر كا الله تعالی ننك امرینه انقیاد ایتار كا اوچ اذاننك جوابی محذوفدر لتبعثن ولتحسبن معناسنه دریعنی البته سزلرنی قبرلرنكزدن قوباروب حساب ایدارمن دیماكدر (یَا اَیُّهَا الْاِنْسَانُ) ای آند ایون آدم بالاسی (اِنَّكَ) بدرستیكه وراستیكه سن آدم بالاسی (كَادِحٌ) جهد ایتكوچی سن عمل قیلورغه (اِلٰی رَبِّكَ) ربنك جل شأنه صاری (كَدْحًا) جهد ایتماك عمل قیلماق ایله اینك گودان ویاوزدن (فَمُلَاقِیهِ) بس آخرتده اول عمللركا اوچرارسن جزاسنی كورارسن (فَاَمَّا مَنْ اُوتِیَ كِتَابَهُ بِیَمِینِهِ) بس برمن ننك اعمالینك دفتری بیرلسه اونك طرفندن (فَسَوْفَ) تیزدركم (یُحَاسَبُ) حساب ایتلور (حِسَابًا یَسِیرًا) ینكل حساب ایله یعنی اول بنده ننك اعماللرینه مناقشه اولماز بارچه قوللری وفعللرینه الله تعالی رضا اولوب مقبول ایدلمش لردن اولسه شوننك اوچون آننك حسابی سهل اوله (وَیَنْقَلِبُ) ایلانور اول یعنی باررار اول (اِلٰی اَهْلِهِ) اوزی ننك اوجماداغی اهلی صاری (مَسْرُورًا) شادلانغان حالده بارور (وَاَمَّا مَنْ اُوتِیَ كِتَابَهُ وَرَاۤءَ ظَهْرِهِ) دخی برمن بیرولسه اعمال دفترلاری آرقاسندن بیرلماكی اولدور آرقاسنی تیشوب صول قولنی چقارورلار اونك قولنی بغاولاب دبرندن چقارمش اوله اعمال دفتری صول قولینه بیررلر (فَسَوْفَ یَدْعُوا ثُبُورًا) بس تیزدركم اوندار هلاكلیكنی چاغرور واثبورا واثبورا دیو یعنی هلاكلك منكادر دیو چاغرر (وَیَصْلٰی) كورر اول من (سَعِیرًا) سعیر دیدوكی تموغغه اول یتی تموغننك برسیدر (اِنَّهُ) بدرستیكه اول نامه سی آرقاسیدن بیرلكان من التفاتدر مفرددن جمع كا یعنی بدرستیكه نامه لری صولدن ویا آرقه دن بیرلدكی كمسنه لار (كَانَ) بولب ایدی اول من (فِی اَهْلِهِ مَسْرُورًا) دنیاده اهللری ایله آشاب اچب شهوتلرینه تابع اولوب فرضلارنی اوتكاروب یوركوچیلاردر (اِنَّهُ) بدرستیكه اول من (ظَنَّ) كمان قیلدی (اَنْ لَنْ یَحُورَ) البته اولدكدن صونكره ترلماس لكنی كمان قیلدی، شوننك اوچون تلینه نه كلدی سوزلادی وآلدینه نی كلدی آشادی واچدی احكام شرعیه ایلان تفتیش ایلمدی (بَلٰی) بلی كمان ایتكانچه دكلدر بلكه اولكاندن صونك ترلماكدر وحساب بیرمكدر وجزا كورمكدر (اِنَّ رَبَّهُ) بدرستی كه رب تعالی (كَانَ) بولدی (بِهِ) بوكمان قیلدقی نرسه نی (بَصِیرًا) كوركوچی وبلگوچیدر وحساب قیلغوچیدر (فَلَآ اُقْسِمُ) قسم یاد ایتماسمده

ظاهردر یاکه قسم یادایتامن (بالشّفق) کوکننك مەرب طرفنداغی قویاش باطقاندین صونك پیداولان قزللق ایله یاکه قزللق صونکنده اولان آق لق ایلان (واللّیل) دخی کیچ ایله قسم یادایتامن (وما) دخی شول نرسه ایله قسم یادایتامن (وسق) کیج اچنده جیلغوچی نرسه‌لاربرلان قسم یادایتامن یعنی یوقلاغوچی مخلوقات‌لربرله قسم یادایتامن (والقمر) دخی آی ایله قسم یادایتامن (اذااتسق) هرقچان تولب توگراك لانکان وقتی برله قسم یاد ایتامن (لترکبنّ) جواب قسم در البته آطلاندررمن سزلرنی (طبقا) قات‌لاولارغه (عن طبق) قاتلاودان قاتلاوغه یعنی سزلارنی بر حالدن بر حالکا دوندررمن اوغلانلقدن یکت لککا یکت لکدین قاریلقغه قاریلقدین اولماککا اولدکدین صونك تورگوزمککا تورگوزکاندین صونك اوجماح غه یاکه تموغ غه (فما لهم) بس نی بولدی اول کافرلره (لایؤمنون) ایمان کلتورماسلر یعنی هیچ برمانع یوقدر الاایمان کلتورماکانلاری اوزلرینینك تکبرلکلارندن یاکه بیك جاهل‌لکلرندندر یاکه اولوغ‌لارندن قورقوب ایمان کلتورماسلردر (واذاقرئ علیهم القرآن) هرقچان اوقولسه اول مکه جماعتلارینه قرآن (لایسجدون) خضوع واستکانت قیلوب قرآن احکامنه انقیاد قیلوب سجده‌یه وارمازلاردر بلکه اوزلرینینك پوطلارینه سجده ایدارلار (بل الّذین کفروا یکذّبون) بلکم اول کافرلر قرآننی یالغانغه توتدیلار (والله اعلم) الله تعالی بلگوچیدر (بما) شول نرسه‌نی بلگوچیدر (یوعون) جیارلار آنلار کونکلارنده ایماندان وکفردن (فبشّرهم) بس سونچ بیرکل سن ای محمد اول کافرلرکا (بعذاب الیم) رنجتکوچی قاتی عذاب ایله (الّا) مگر بولماس عذاب (الّذین) آنچلایون کمسنه‌لرکا (امنوا) ایمان کلتوردیلر آنلار (وعملوا) اشلادیلر (الصّالحات) ایذگوعمل‌لارنی (فلهم) بس بولغوچیدر آنلاره (اجرغیرممنون) منگو کیسلماس یال یعنی اوجماح بوآیتده رعایة حسن الاختتامدر نته‌که مخفی دکلدر

﴿ سورة البروج مکیة وهی اثنتان وعشرون آیة ﴾

بسم الله الرحمن الرحیم

(والسّماء) قسم یادایتامن کوك برله اول کوکننك صفاتی بودر (ذات البروج) اون ایکی برج ایاسیدر حمل ثور جوزه سرطان اسد سنبله میزان عقرب قوس جدی دلو حوت بویولدزلار هربرسی بریلده سیر ایدب اوّلکی منزل‌لرینه قایترلار قویاش

هم بر يلسير ايلاب اوّلكى منزلنه قايتور آى اوتوز كونده يايكرمى توقز كونده سير ايدوب اوّلكى منزلنه قايتور بوا ش لر الله تعالى ننك قدرت لريننك عجب راك لريدر ياكه معنا بودر قسم ياد ايتامن كواكب سياره لار بر له بروج جمع برج در معناسى كواكب سياره ننك توغدوغى وبايدوغى اورونلاريدر (وَالْيَوْمِ الْمَوْعُودِ) دخى قسم ياد ايتامن وعده لنمش كون ايلان يعنى قيامت كونى برلان (وَشَاهِدٍ) دخى قسم ياد ايتامن گواه برله يعنى جمعه كونى برله زيرا جمعه كونى قيامت كوننه اوخشار جمعه كون بنده لرننك جمعه نمازينه باردقلارنده ينه اول كيچه ده ياكوننده غسل قيلغوچى لارننك ثوابنه گواهلق بيرر (وَمَشْهُودٍ) دخى حاضر اولنمشلار برلان قسم ياد ايتامن يعنى اول عرفه كونيدر حاجى لار وفرشته لر عرفه كون عرفات تاغنده حاضر اولغوچى لاردر جواب قسم محذوفدر ياكه جواب قسم در (قُتِلَ) لعنت ايتولدى (أَصْحَابُ الْأُخْدُودِ) چوقور ايالرينه روايتدر اصحاب اخدود اوچ كشى لر بريننك اسمى انطالوس روميدر ايكنچسى يوسف اندولوسيدر اوچنچسى بخت النصر قدوسيدر بو اوچ كافر اتفاق ايدوب برچوقر قازديلار اوزونلقى قرق آرشون ايدى ياسيلقى اون ايكى آرشون ايدى بو اوچ پادشاه لار آتش پرست ايديلار اول زمانده مؤمنلر عيسى روح الله دينده ايرديلر ﴿ القصه ﴾ بو اوچ پادشاه اتفاق ايدوب خلايقنى ترسا دينه اونداديلر ترسانى قبول ايلاميانلرى مذكور اوتلى چوقورغه تاشلاديلار وتوراتنى اوتقه ياقديلار حتى كه اول چوقورغه اون ايكى منك كشينى تاشلاديلار امام كلبى ايدى سكسان منك كشى ايدى اول اوچ پادشاه چوقورننك تيكراسنده وزيرلرى ايله تخت اوستنده ياندوقى كمسنه لرنى قاراب اولتورر لار ايدى ﴿ القصه ﴾ بر كون حضرت عيسى دينده اولان بر عابده وزاهده خاتوننى كلتورديلر زيرا اول خاتون صوفيه لك ايله مشهوره ايدى اول خاتون ننك ايمچك ايمه تورغان بالاسى بار ايدى آننك ايله بركا آلوب پادشاه لار قاتينه كلتورديلر پادشاه لار ايديلار ياخاتون ترسا دينه كركل آتش پرست اولغل سنكا بيت المال دان وظيفه لر بيررمز اگر قبول ايلاماسنك اوشبو اوتلى چوقوره تاشلارمز ديديلر ﴿ القصه ﴾ بو خاتون تردده وتفكرده قالدوقنده ايمچك ايمه تورغان بالاسى ايدى اى آنا ترسا دينينى قبول ايلامه بزنى بو كافر اوتقه

تاشلاسونلار اوتدان بزكاضرر كلماز ديدى ﴿القصه﴾ بو خاتون ترساديننى قبول ايلامدى بالاسى ايله چوقوره تاشلاديلار بو اوچ پادشاه وزيرلرى ايله قاراب تورر ايرديلر كورديلر خاتون ايله اوغلان توشدوكى اورن گل باقچه سى اولدى گللرى اوسوب تورور ايردى چوقوردان اوت چقوب قاراب تورغوچى اوچ پادشاه ننك وزيرلرى ايله قرق منك عسكرنى احراق ايلادى وخندق اهللرى بارچه لارى نجات اولديلار الله تعالى آنلارننك حالندن بيان ايلاب بيورديكه (النَّارِ ذَاتِ الْوَقُودِ) اخدوددن بدل اشتمال در معنى بودر لعنت قيلندى چوقور ايالرينه كه اول چوقورننك اچنده اوت يالقونلانوب يانار ايردى (اِذْ) شول وقتده (هُمْ) اول اصحاب اخدود يعنى اوچ پادشاه وزيرلرى ايله وهم قرق منك عسكرى ايله (عَلَيْهَا) اول اوتلى چوقورننك اطرفندان (قُعُودٌ) اولتورغوچى لر ايردى مؤمنلر اوتقه ياندوقنى قاراب اولتوررلار ايردى تختلر اوستنده (وَهُمْ) اول اصحاب اخدود (عَلَى مَا) شول نرسه نى (يَفْعَلُونَ) قيلديلار آنلار اهل ايمان نى اوتقه صالوب تعذيب ايلادوكلرينه (بِالْمُؤْمِنِينَ) مؤمن لركا (شُهُودٌ) حاضرلردر ياكه قيامت كوننده تعذيب ايتدوكلرينه كندولرى گواه لاردر (وَمَانَقَمُوا) اوچ آلمادى (مِنْهُمْ) اول اصحاب اخدوددن (اِلَّا) مكر اوچ آلدى ياكه معنا بودر عيب تابمادى اول اصحاب اخدود مؤمنلردن مكر تابديلار (اَنْ يُؤْمِنُوا بِاللّٰهِ) الله تعالى كا ايمان كلتورمكنى تابديلار اول الله تعالى ننك صفاتى بودركه (الْعَزِيزِ) حكمنده غالب (الْحَمِيدِ) اوكولمشدر ياكه اوچ آلدى آنلاردان حكمنده غالب اولغوچى الله تعالى اوز اوتلارى اوزلرينى هلاك ايلاملكى ايله (الَّذِى) آنچلاين الله تعالى دركه (لَهُ) اول الله تعالى غه مخصوصدر (مُلْكُ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ) كوكده كى ويرده كى ملكلر (وَاللّٰهُ) اول الله تعالى (عَلٰى كُلِّ شَىْءٍ) هر نرسه لر اوزرينه (شَهِيدٌ) حاضردر هم بلگوچيدر وكورگوچيدر (اِنَّ الَّذِينَ) بدرستيكه آنچلاين چوقور ايالرى (فَتَنُوا) فتنه لاندرديلار (الْمُؤْمِنِينَ) مؤمن ايرانلرنى (وَالْمُؤْمِنَاتِ) دخى ايمان كلتوردوكى خاتونلارنى فتنه لاندرديلر (ثُمَّ) بو اوت ايله فتنه لندردكلرينك بعدنده (لَمْ يَتُوبُوا) توبه قيلماديلار اول اصحاب اخدود يعنى حضرت عيسى عليه السلام غه ايمان كلتورماديلار (فَلَهُمْ) بس بولغوچيدر اول اصحاب اخدودكا (عَذَابُ جَهَنَّمَ) تموغ ننك عذابى (وَلَهُمْ) دخى بولغوچيدر اول اصحاب اخدوده (عَذَابُ الْحَرِيقِ) ياندرغوچى

عذاب یعنی اوز اوتلاری اوزلرینی یاندوروب هلاك ایلادی (انَّ الَّذینَ) بدرستیکه آنچلاین کشی لر (اٰمَنوا) ایمان کلتوردیلر اوزلری ننك پیغمبرلرینه (وَعَمِلوا) اشلادیلر (الصّالحاتِ) ایذ گو عمل لرنی (لَهُمْ) بولغوچیدر آنلاره (جنّاتٌ) اوجماح یورتنده باقچه‌لار (تَجْری) آغار (مِنْ تَحْتِها) اول باقچه‌لارننك آستندان یعنی اچندن (الْاَنْهارُ) یلغه‌لار بالدان وخمردن (ذٰلِكَ) اوشبو اش یعنی ایمان کلتوروب اوجماحغه کرمك (الْفَوْزُ الْکَبیرُ) اولوغ قول اوستون لکدر (اِنَّ بَطْشَ رَبِّكَ) بدرستیکه ای محمد الله تعالی ننك قهر ایله توتماقی (لَشَدیدٌ) البته قاتیغ در (اِنَّهُ) بدرستیکه اول الله تعالی (هُوَ) اول الله تعالی (یُبْدِئُ) ابتداده یاراتقوچیدر (وَیُعیدُ) آخرتده ترگوزگوچیدر (وَهُوَ) اول الله تعالی (الْغَفورُ) بنده‌لرننك گناه‌لارنی عفو ایلاب یارلقاغوچی در (الْوَدودُ) طاعت وایمان اهلنی دوست توتقوچیدر (ذُوالْعَرْشِ الْمَجیدُ) اولوغ وبلند عرش ایاسیدر (فَعّالٌ لِما یُریدُ) کامل لك ایله قیلغوچیدر اوزی تلاکان اشلرنی (هَلْ اَتیكَ) ایا کلدی دکلمی سنکا ای محمد بلی کلدی (حَدیثُ الْجُنودِ فِرْعَوْنَ) فرعون قومی ننك سوزلری نیل دریاسنده غرق اولماق حال‌لری (وَثَمودَ) صالح پیغمبر قومی ننك خبرلری پیغمبرلرینه ایمان کلتورمادیلر عاقبتلری نچوك اولدقی ننك بیان‌لری ذکر اولندی (بَلِ الَّذینَ کَفَروا) بلکه آنچلاین مکه قومی کافر اولدیلار الله تعالی کا والله تعالی ننك رسولینه (فی تَکْذیبٍ) یالغانغه توتماقده ثابتلردر اوتکان امتلردن عبرت‌لر آلماسلاردر (وَاللّٰهُ) اول الله تعالی (مِنْ وَرائِهِمْ مُحیطٌ) آنلارننك آرتلاریندان چولغاغوچی در یعنی جمیع احوال‌لرنی بلگوچی در هیچ برسی قاچماق برله قورتولماس‌لر (بَلْ هُوَ) کافرلر گمانی ایله دکلدر گمان قیلدیلار بو قرآن شعردر یافال نامه‌دردیو بل کم اول محمدغه ایندرلمش کتاب (قُرْاٰنٌ) قرآن در (مَجیدٌ) اولوغدر وشریفدر وکثیر الخیردر (فی لَوْحٍ مَحْفوظٍ) لوح محفوظ دان اینمشدر وعبدالله ابن عباس ایدیکه لوح المحفوظ ننك باشنده یازلمشدر بیله دیو لَا اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ وحده ودینه الاسلام ومحمد عبده ورسوله من اٰمن بالله وصدق وعده واتبع رسله ادخله الجنة روایتدر لوح المحفوظ بر عالم درصورتی طاقته کبیدر آق مرمردن در اوزونلغی یردن کوك کا دیکن درپاسیلقی مشرقدن مغربه دیکن در تیکره‌لری جواهرلر ایله مرصع در آننك بوقچاسی واردر قزل یاقوت دان آنی یازغان قلم باردر نوردان باشی عرش کا تیکمشدر اول قلمنی توتقوچی

بر فرشته در اسمی طریوندر قلم بوزمانده یازمایدر لوح آچوق تورادر قلم اول لوحه
اوچ یول یازو یازمشدر اوّلکی یولنی علم الله دیرلر اول یولداغی علم لکنی الله
تعالی دن غیری لر بلماس لردر ایکنچی یولنی علم کروبیین دیرلر اول یولداغی
علم لکنی الله تعالی ننك مقرب فرشته لری بلور ملائکه ننك عامه لری بلمازلر اوچونچی
یولنی علم ملائکه دیرلر آنداغی علم لکنی بارچه فرشته لر باورلر بو قرآن سطر الاوّلدن
نزول اولنوب جبرائیله اوقدی جبرائیل علیه السلام کرك صاین محمد علیه السلام غه اوقدی
تفسیر نوغرایسه بیله مذکوردر الله تعالی ننك فی لوح محفوظ دیو سوره نی تمام ایتما کی حسن
الاختتام درشوننك اوزرینه که لوح المحفوظ فانی اولماغان کبی بو قرآن ننك حکملری هم
فانی اولمازدر

سورة الطارق وهی سبع عشرة آیة

بسم الله الرّحمن الرّحیم

(وَالسَّمآءِ) کوك ایله قسم یادایتامن (وَالطَّارِق) دخی کیچه لرده ظاهر اولغوچی یولدوزلار
ایله قسم یادایتامن (وَمآ اَدْرٰیكَ) کم بلدردی سنکا ای محمد (مَا الطَّارِقُ) طارق ننك طارق
ایردوکنی بلماسنك طارق بودر (النَّجْمُ الثَّاقِبُ) کیچه لرده روشن اولغوچی یولدزلاردر
یا که زحل یولدوزیدر یا که چولپان یولدوزیدر (اِنْ کُلُّ نَفْس) جواب قسم در بولغوچیدر
هر بر آدم غه (لَمَّا عَلَیْهَا) هر بر آدم اوچون (حَافِظٌ) صاقلاغوچی فرشته لر باردر اول صاقچی
فرشته لرننك عددنده اختلاف واردر بعضی لر دورت دیرلر وبعضی لر سکز دیرلر
وبعضی لر آلتمش دیرلر (فَلْیَنْظُرِ الْاِنْسَانُ) بس ایتکل کم قاراسون آدم بالاسی اوزینه
(مِمَّ خُلِقَ) نی نرسه دن یاراتلدی الله تعالی اوزی بیان ایلاب بیوردی که (خُلِقَ) یاراتلدی
اول انسان (مِنْ مَآءٍ دَافِقٍ) آطلوب خاتونلارننك رحمنه قویولغان منی صووندن (یَخْرُجُ)
چقار اول منی صوی (مِنْ بَیْنِ الصُّلْبِ) ایرانلرننك آرقاسندان (وَالتَّرَائِبْ) خاتونلارننك
کوکرا کی آراسندن (اَنَّهُ) بدرستیکه اول الله تعالی (عَلٰی رَجْعِهِ) اول انساننی اولکاندین
صوننك قایتاررغه یعنی ترگوزرکا (لَقَادِرٌ) البته بلاشك قادردر (یَوْمَ) شول کون قایتارر
یعنی ترگوزر (تُبْلَی) ظاهر اولور وآشکاره اولور (السَّرَآئِرُ) یاشرون سرلر (فَمَالَهُ) بس
بولماس اول انسان غه (مِنْ قُوَّةٍ) هیچ بر کوچ تا که الله تعالی ننك عذابنی اوزندن دفع
ایتارکا (وَلَا نَاصِرٍ) دخی نصرت ویاردم بیرگوچی اولماسدر (وَالسَّمَآءِ) کوکلر ایله قسم

یادایتامن

یادایتامن اول کوکلرننك صفاتی بودر کم (ذات الرّجع) بولوت لار ایله یغمور ایاسیدر
(والارض) دخی یر ایله قسم یادایتامن اول یرننك صفاتی بودر کم (ذات الصّدع) اولنلار
وچیشمه لار ایاسیدر (انّه) جواب قسم در یعنی بدرستیکه اول قرآن (لقول فصل) حق ایله
باطلنی آیوراتورغان سوزدر (وما هو) ایماسدر اول قرآن (بالهزل) اویون وباطل
وفایدهسز سوز (انهم) بدرستیکه اول کافرلار (یکیدون کیدًا) حیله قیلالار حیله قیلماق
سنی اولتوروکا وقرآن حکم لرنی سوندرركا (واکید کیدًا) دخی منده حیله ایتامن حیله
ایتمك ایله آنلار حیلهسی غالب اولورمو یابنم حیلهم غالب اولورمو قاراساق بنم حیلهم
غالب در زیرا دنیاده آنلار کبی کوب کوب جماعتلارنی هلاك ایلادم دیمکدر (فمهل
الکافرین) بس مهلت بیرکل کافرلره (امهلهم) مهلت بیرکل آنلاره (رویدًا) آز زمان
یعنی اختیار بیرکل آز زمان یعنی دنیاننك اوّلندن آخرینه دیکن آز زماندر بو آز زمان
اچنده اول کافرلره مهلت بیرکل تلاسالر ایمان کلتورسونلر تلاماسالر کلتورماسونلر
بو آیات آیات سیف ایله منسوخدر (الله تعالی ننك آیات منسوخ ایله سوره نی تمام
ایتماکی اشعاردر شوننك اوچون حسن الاختتام در *

﴿ سورة الاعلی وهی تسع عشر مکیة آیات ﴾

بسم الله الرحمن الرحیم

(سبّح) تسبیح ایتکل ای محمد یعنی سبحان الله دیکل (اسم ربّك) سبحان الله دیماك ربك ننك
اسمی در (الاعلی) بلند اولغوچیدر زیرا سبحان الله ننك معناسی کلمهٔ تعجب در معنا
بودر که پاك لکل وتنزیه ایلاکل بلند ومنزه الله تعالی ننك اسمنی اعلی وصف ایله ایلامك
ایله بو آیاتده براعت استهلالدر خدای الله تعالی اوصاف مخلوقاتدن منزه ایردوکنه
(الّذی) آنچلاین الله تعالی منزه در (خلق) یراتدی اشیالارنی (فسوّی) بس تمام قیلدی
هر اشیالرنی اوزلرینننك حدلرنچه یعنی توانی توا قیلدی وصغرنی صغر قیلدی
یارتسی صغر اولوب یارتسنی توا قیلمادی (والّذی) دخی آنچلاین الله تعالی در (قدّر)
اندازه قیلدی جمیع اشیالاری (فهدی) بس کوندردی جمیع مخلوقاتنی اوزلرینننك
مطلوبلرینه یوررکا قوّت ویردی حتی که بال قورتنی کوندردی صحرالرده بال جیوب
اوزاومارطه سینه قایتماغه قرمسقه لارنی صحراده بوروب اویالارینه قایتورغه کوندردی

قیاس ایله بولاردن غیریلری الله تعالی ننك کوندردکنی کوررسن دیمکدر (وَالَّذی)
دخی آنچلاین الله تعالی در (اَخْرَجَ) چقاردی یریوزندن (اَلْمَرْعیٰ) حیوانلر اوتلای
تورغان اولانلرنی (فَجَعَلَهُ) بس قیلدی الله تعالی اولانلرنی (غُثاءً) قاودان چابوب کیبدرر
سزلر اول کیپکان اولاننی (اَحْویٰ) جیارسز تاقش کونلرده حیوانلرنکزنی اوتلاتور
اوچون (سَنُقْرِئُكَ) تیزدرکم اوقورمزسنکا ای محمد قرآننی جبرائیل واسطه سی ایله
(فَلاٰتَنْسیٰ) بس اونتماس سن ای محمد (اِلاَّ) مکر اونوتورسن (مٰاشٰآءَ اللّٰهُ) الله تعالی تلکان
آیاتلرنی یعنی الله تعالی تلکان آیاتلر منسوخ اولور منسوخ اولسه عمللری متروك اولغاندن
برنوع اولدی (اِنَّهُ) بدرستی که الله تعالی (یَعْلَمُ الْجَهْرَوَمٰایَخْفیٰ) بلگوچیدر اول الله تعالی
آشکاره لرنی ویاشرونلرنی (وَنُیَسِّرُكَ) آسان قیلورمز سنکا ای محمد (لِلْیُسْریٰ) آسان
یوللرنی قایویول آغر اولسه سنکا آنی منسوخ ایدارم سهل یولنی سنکا روزی ایدارم
(فَذَکِّرْ) بس اوکوت ونصیحت بیرکل ای محمد امتنکا (اِنْ نَفَعَتِ الذِّکْریٰ) کرك فایده
آلسون آنلر سننك اوکوتنکدن یاکه آلماسونلر (سَیَذَّکَّرُ) تیزدرکم اوکوت آلور اول
قرآندن (مَنْ یَخْشیٰ) الله تعالی دن قورقغانلر (وَیَتَجَنَّبُهٰا) برطرف اولورلر اول قرآننك
اوکوتندن ونصیحتندن (اَلْاَشْقیٰ) یاوزلار (اَلَّذی) آندا این کافرلر (یَصْلَی)
کرورلر آنلر (اَلنّٰارَ الْکُبْریٰ) اولوغ اوتقه یعنی شونچلاین اوتدرکه دنیا اوتندن آننك
اسیلکی یتمش مرتبه زیاده اولور (ثُمَّ) اولوغ اوتقه کردکلرندن صنکره (لاٰیَمُوتُ فیهٰا)
اولماسلردر اول اولوغ اوتده قوتولور ایردی (وَلاٰیَحْییٰ) دخی ترکده اولماسلاردرنته که
مریض کمسنه نی ایتدوکلری کبی ترکده دکلدر اولوکلك دکلدر دیماکلری کبی (قَدْاَفْلَحَ)
تحقیق قوتولدی نارکبریدن (مَنْ تَزَکّیٰ) هرکم عملنی ریا وعجبدن وسائر مفسدات
اعمالدن پاك قیلدی (وَذَکَرَ اسْمَ رَبِّهِ) دخی قوتولدی شونچلاین من ایتدی الله اکبر
دیب (فَصَلّیٰ) بس نماز قیلدی یاکه معنا بودر تحقیق قوتلدی نارکبریدن فطر
صدقه سنی بیروب موندین صونك عید نمازنی اوقدی (بَلْ تُؤْثِرُونَ الْحَیٰوةَ الدُّنْیٰا)
بلکم اختیار ایلادونکز دنیا ترکلکنی یعنی منافع دنیا برله مشغول اولوب فرایضلرنی وقتندن
اوتکاررسز (وَالْاٰخِرَةُ) حال آنکه آخرت اعماللرنی اشلامك (خَیْرٌ) ایذگوراکدر
(وَاَبْقیٰ) دخی قالغوچیدر عامل ننك اوزی برله ابدالاباد دنیا اشلری فانی اولغوچیدر

ساعت

ساعت بساعت (انّ هذا لفی الصّحف الاُولی) بدرستیکه بو سوره ده ایتلکان اوگوتلر ووعده ووعیدلر وتوحید دلائللری اوّلکی پیغمبرلر کتابلرنده وار ایردی (صحف ابراهیم) ابراهیم ع م غه ایننان زند کتابنده وار ایدی (وموسی) دخی موسی علیه السلامغه اینان توریت کتابنده وار ایدی الله تعالی بوایکی کتاب ایله سوره نی تمام ایتما کننه حسن الاختتام در هر کمه مخفی دکلدر

﴿ سورة الغاشية مكية وهى ست وعشرون آية ﴾

بسم الله الرحمن الرحيم

(هل اتیک) ایا کلمدی موسنکا ای محمد بلی کلدی (حدیث الغاشیة) احوال وقورقو وشدایدلری ایله خلایقنی قابلاغوچی کوننینک خبری یعنی قیامت کونی نینک خبری موندہ براعت استهلالدر قیامت وجودینه (وجوه) یوزلار (یومئذ) بو قیامت کوننده (خاشعة) توبان وخورلردر (عاملة) عمل قیلغوچیلر انواع عذاب ایله (ناصبة) مشقت چیکوچیلردر یعنی زبانیلار آنلارنی تموغننک تاغلارینه یوز توبان صالوب مندورلربر مندروب بر توشروب انواع عذاب ایله مشقت چکدورگوچیلاردر بعده (تصلی) کرگوزرلر آنلارنی (نارا حامیة) اسی اوتقه کرتوب قاتیغ لقلار تارتور (تسقی) صوغارلور آنلارنی (من عین) شوندایون چشمه لردن (انیة) اسینک نهایتنه یتکان (لیس لهم) ایماسدر آنلارننک (طعام) طعاملری بیارکا (الا) مگر ایرور اول طعام (من ضریع) قاتی سانچکلی تیکانکدن یعنی اوتدان اولغان تیکانکدر آنلارننک طعاملری ضریع براولاننک اسمیدر تیکانککا اوخشاشلی صانچکلی اولور صبوردان آچیغ راقدر اولاکسه دن صاسیغ راقدر اوتدان اسیراکدر (لایسمن) سمرتماسدر اول ضریع یعنی آشاغوچیلارنی (ولا یغنی من جوع) دخی فایده بیرماسدر آچلقغه یعنی تویدرماسدر (وجوه) دخی یوزلار (یومئذ) قیامت کوننده (ناعمة) یدوکی نعمتلری ننک اثری یوزلرینه چقمشدر آقلق برله قزللق (لسعیها) اوزیننک دنیاده کسب ایتکان اعمالندان اجر تابوب (راضیة) راضی اولغان حالده (فی جنة عالیة) بیک توباده اولغان باقچه لارده یعنی باقچه لارننک توباده اولماقی غوبراقدر تاغوجه یه بیوک توبه دن قاراب تماشالارنی کورر کا (لاتسمع) اشتماس سن ای محمد (فیها) اول اوجماح اهلندن (لاغیة) باطل ولغو سوزلارنی (فیها) باردر اول باقچه لرده یعنی اوجماحلرده (سرر مرفوعة) بلند اورندقلر یعنی اوّل مرتبه ده توبان بولور قچان که خواجه سی

كلوب اولتورسه بلند اولور حتى كه يوز يللق يولغاچه كوتارلور آندن توشوب كچراك بر اورندق اولور (واكواب موضوعة) دخى بولغوچيدر اول باقچه لارده قويولغان تو تقاسز كاسه لار (ونمارق) دخى بولغوچيدر اول باقچه لارده ياستوقلار وكوپچكار (مصفوفة) صاف صاف تزيلوب قويلغان بعضيلرينك طشلارى ياشل وبعضيلرينك صاريغ وبعضيلرينك زنگار (وزرابي) ودخى كيزلر وپلاسلار باردر (مبثوثة) يايلمش وتوشالمش (افلاينظرون الى الابل) ايا قارامسلارمى توه لر صارى (كيف خلقت) نتاك يارا تلدى آدميلار اوستنه مندكى وقتده چوكادر كچراك اولادر آدم يورمكا قصد ايتسه توروب تاوكبى بيوك اوله در كذلك اوجماحداغى اورندوقلارده اوشنداق اولتوردوقده كچراك اولور خواجه كلوب اولتورسه نه قدر بيوككلكنى تلار شول قدر بلند اولغوچيدر (والى السماء) دخى كوككا قاراماسلارمو (كيف رفعت) نتاك كوتارلكان تراكسز (والى الجبال) دخى قاراماسلارمو طاولارغه (كيف نصبت) نتاك تكلدى آنلر صف صف اولوب (والى الارض) يرگا قاراماسلرمو (كيف سطحت) نتاك توشالكان سندسز (فذكر) بس اوگوت بيركل اى محمد قومنكا قرآن برله (انما انت) اى محمد مگر ايررسن (مذكر) اوگوت بيرگوچى (لست) ايماس سن اى محمد (عليهم) اول كافرلر اوزارينه (بمصيطر) مسلط ومؤكل ايرمس سن تابى اختيار آنلرنى كوندرركا بو آيت آية سيف ايله منسوخدر (الا) مگر لكن (من تولى) برمن سندن اى محمد يوز چورسه دعوتنكنى قبول ايتماسه (وكفر) كافر اولسه الله تعالى گا وهم سنكا (فيعذبه الله) بس الله تعالى عذاب ايتار اول كافرنى (العذاب الاكبر) اولوغ عذاب برله يعنى دنيا عذابى ايله وهم آخرت عذابى ايله (ان الينا) بدرستيكه بزلر صاريدر (ايابهم) اول قوللرننك قايتماقلرى يعنى اولدوكلرى صوكنده (ثم) بس اولوب بركا قايتدوقلرندين صونكره (ان علينا) بدرستيكه بزلره تيشليدر (حسابهم) آنلرنى محاسبه ايلامك يعنى آنلارننك اعماللرنى تيكشورمك تيكشوردكدن صونكره آنلاره جزا بيرمك حساب لفظى ايله سوره نى تمام ايلامكى رعاية حسن الاختتام در

﴿ سورة الفجر مكية وهي ثلاثون آية ﴾

بسم الله الرحمن الرحيم

(والفجر) تانك برله قسم ياد ايتامن ياكه ايرته نماز برله قسم ياد ايتامن ياكه ذى الحجة

آی ننك اونیچی كوننك تانكی بر قسم یاد ایتامن (ولیال عشر) دغی آی ننك اونیچی
كیچه سی ایله قسم یاد ایتامن ذی الحجه ننك اونیچی كیچه سیدر یاكه رمضان آی ننك
آخری اونی ننك كیچه سیدر (والشفع) دغی یب برله قسم یاد ایتامن یعنی سعادت وشقاوة
یاكه كیچه و كوندز ایله قسم یاد ایتامن یاكه كوك ویر ایله یاكه قوری یر ودریا ایله یاكه
آی وقویاش ایله یاكه آدم وپری ایله قسم یاد ایتامن دیماكدر (والوتر) دغی طاق ایله
قسم یاد ایتامن امام قتاده دن صوردی لار وتر بواورنده نه در دیو جوابنده ایدی كه
وتر بواورنده الله تعالی ننك منفرد صفاتلارندن در یعنی قسم یاد ایتامن الله تعالی ننك
عزتی وقدرتی ایله وقوتی ایله وعلمی ایله وحیاتی ایله (واللیل) دغی كیچه ایله قسم یاد
ایتامن (اذا یسر) شول زمان كه اول كیچه اوتار یاكه حاجی لار مزدلفه ده اولدوغی
كیچه برله قسم یاد ایتامن دیماكدر جواب قسم محذوفدر (هل فی ذلك) ایا بارمو مذكور
قسم لر كبی (قسم) راست قسم (لذی حجر) عقل ایالری قاشونده بلی یوقدر (الم تر)
ایاكورماس می سن ای محمد كتب سماویه لرده مسطوردر (كیف فعل) نته كه قیلدی
(ربك) ربنك جل شأنه ای محمد (بعاد) عادی لارننك هلاك اولماقنی (ارم) ارم دیدكی
باقچه ننك صاحبی ایدی اول عاد بن شدادهم بارچه ربع مسكونه پادشاه ایدی باقچه صفاتی
بودر (ذات العماد) تراكلار ایاسی ایدی اول باقچه یعنی كوب عمارتلری وایولروتماشا
كاه لر اول باقچه ده وار ایدی الله تعالی آنی جبرائیل علیه السلام صیحه سی ایله هلاك ایتدوردی
هود علیه السلام غا قارشو كلكان لری اوچون یاكه یل ایله هلاك ایلادی عاد پادشاه
اول باقچه نی سكز یوز یل بنا ایتدوردی آخرنده نایده لنمادی یل ایله هلاك ایلدی
(التی) آنچلاین باقچه ایدی یاكه آنچلاین قوم لر (لم یخلق) یراتلمادی (مثلها)
باغ ارم دیك یاكه عادی لار دیك (فی البلاد) شهرلرده عادی لرننك بوی لاری
یتی یوز آرشون ایردی اول عاد پادشاننك عمری توقز یوز ایللی یل اولدی تنكری لیك
دعواسنی قیلدی باقچه بنا قیلدردی سكز یوز یل متصل بنا ایتدردی تمام اولدی
آدنی ارم قویدی لر ارم دیماك یونان لغتنده اوجماح دیمكدر اول باقچه اوخشاشلی
دنیاده برپادشاه قیلدره آلماس در اول باقچه عدنان یپاننده ایردی یعنی بیت
المقدس ایله شام آراسنده ایردی اول باقچه تمام اولغاچ پادشاه قرق منك ایرانلردن

وسكسان منك خاتون وقزلاردن اول باقچه یه کوچوب کتدی لر آلار آراسنده هود علیه السلام
بار ایردی هود علیه السلام ایدی یا عاد بنکا ایمان کلتور باقچه نکده دخی آلتی یوزیل
تورورسن الله تعالی یه عبادة قیلورسن دیدی عاد قبول ایلامدی آخر فلسطین یرندن
کوچوب کتدی اول باقچه یه بر کون لك یتار کا یول قالدی الله تعالی هلاك ایلادی (وثمود)
دخی صالح علیه السلام قومنی کورمزلرمی نه قیلدی (الّذین) آندایون ثمود قومنی
(جابوالصّخر) شونداغ کشیلر ایدی کم کیسدی لار طاشنی (بالواد) وادی القری ده
تاش دان یتی یوز پوطلار بنا قیلدیلر تاکه صالح علیه السلام دن آیرلوب کوچار اوچون
اول یرده هم باغ لر بنا قیلدیلار صالح علیه السلام ننك تواسنی اولتردیلر جبرائیل علیه
السلام ننك صیحه سی ایله هلاك اولدیلر وادی القری داغی یورتلرینه کوچه آلمدیلار
اول هم هلاك اولدی (وفرعون) دخی فرعوننی کورمسلرمی اول فرعوننك صفاتی
بودرکم (ذی الاوتاد) قداقلر ایاسیدر روایتدر فرعوننك بر خزینه داری وار ایدی
حربیل اسملی مسلمان ایردی موسی علیه السلام غه ایمان کلتورمش ایردی فرعوندن
یاشرون نماز اوقر ایردی بو حربیل ننك خاتونی فرعون خاتونی آسیه ننك باش تراقچیسی
ایردی اول خاتون موسی علیه السلام غه ایمان کلترمش ایردی حربیل خاتونی فرعون
خاتونی آسیه گا ایتدی موسی علیه السلام غه ایمان کلتردکنی آسیه ایدی ای خاتون بن
موسی علیه السلام غه ایمان کلتوردکمه اون یلدر دیدی ﴿القصه﴾ بو ایکی خاتون موسی
علیه السلام شریعتنچه نماز اوقورلر ایردی بر کون فرعون ننك قراولچی لری بو ایکی
خاتون ننك نماز اوقدقلرنی کوروب فرعون گا ایدیلر فرعون آچیغ ایله خاتون نی
چاقروب سن کم گا سجده قیلورسن دیدی جواب بیرمادی تکبیر تحریمه سنی بوزمادی
﴿القصه﴾ فرعون آچیغندن سکز قداق کلتوردی بو ایکی خاتون ننك قوللارینه
وآیاقلرینه قداقلر قاقدی تحریمه لرن بوزمادی لر الله تعالی بو ایکی خاتونه اوجماحنی
کشف ایتدی آننك ذوقندن بو ایکی خاتون قداقلر زحمتنی تویمازلر ایردی الله تعالی یه
بو ایکی خاتون مناجات ایلدیلر یارب بزوم جانمزنی آلغل اول مقامه وارور ایردك دیدیلر
الله تعالی آنلارننك جاننی آلدی فرشته لر کلوب کوتارب آلوب اوجماحغه قویدیلار
همیشه تنلری اوجماح ده در تفسیر ابن عباسده مسطوردر (الّذین) آندایین قوملر ایدی
عادیلر وثمودیلر وفرعونیلر (طغوا) آزغونلردر وآزدرغوچیلردر آنلار (فی البلاد)

شهرلرده

شهرلرده (فَاَكْثَرُوا) بس كوب قيلديلار وكوب قيلدرديلار (فيهٰا) اول شهرلرده (اَلْفَسَادَ) بوزوق عمللرنى مالايحصى ولايعد در (فَصَبَّ عَلَيْهِمْ رَبُّكَ) بس قويدى الله تعالى اول عاديلر وثموديلره وفرعونيلره (سَوْطَ عَذَابٍ) عذاب قامچيسنى يعنى عاديلرنى يل ايله هلاك ايلدى وثموديلرنى جبرائيل عليه السلام صيحه‌سى ايله هلاك ايلدى وفرعونيلرنى نيل دريا سى ايله هلاك ايلادى (اِنَّ رَبَّكَ) بدرستيكه ربنك جل شأنه اى محمد (لَبِالْمِرْصَادِ) البته كوز تو تقوچيدر بنده لرننك اقوالينه وافعالينه يعنى الله تعالى بنده لرننك قولا وفعلا اولدقى اشلرنى بلگوچيدر كورگوچيدر هيچ نرسه‌لر آندان ياشرن دكلدر (فَاَمَّا الْاِنْسَانُ) بس امابر آدم بالاسى (اِذَا مَا ابْتَلٰيهُ رَبُّهُ) قايوزمان بلالندرسه آدم بالاسنى تنكرى تعالى (فَاَكْرَمَهُ) بس حرمتلاسه اول آدم بالاسنى مال كوبلكى برلان وبالالار كوبلكى برلن (وَنَعَّمَهُ) دخى نعمتلندرسه (فَيَقُولُ) بس ايتور اول آدم بالاسى (رَبِّىٓ اَكْرَمَنِ) بنم تنكرم حرمتلدى خلق آراسنده مكرم ومعزز قيلدى ديو (وَاَمَّا اِذَا مَا ابْتَلٰيهُ) دخى قايوزمان بر آدم بالاسنى بلالندرسه رب تعالى (فَقَدَرَ عَلَيْهِ) بس تار قيلسه اول آدم بالاسى ننك (رِزْقَهُ) رزقنى يعنى فقير اولسه (فَيَقُولُ) بس ايتور اول آدم بالاسى (رَبِّىٓ اَهَانَنِ) تنكريم بنى خور قيلدى خلق آراسنده خور وذليل اولدم دير (كَلَّا) حقا كه بو سوزدن منع لانكز عزت وحرمت الله تعالى قاشونده مال برله دكلدر اهانت فقيرلك برله دكلدر بلكه الله تعالى قاشونده عزت وحرمت ايمان واعمال صالحه برلان در اگرچه ظاهرده اول كشى فقيرده اولسون ذلت واهانت الله تعالى قاشونده كافرلكدر اگرچه ظاهرده باى ده اولسون (بَلْ) بلكم الله تعالى قاشونده خور وذليل شول بايدر (لَا تُكْرِمُونَ الْيَتِيمَ) حرمت ايلامس سز اوكسزلرنى بوننك تحتنه داخل درخاتونلار (وَلَا تَحَاضُّونَ) دخى شول بايلار دركه الله تعالى قاشونده خور وذليل رغبتلاندرمسدر غيريلارنى وهم اوزلرى رغبتلانمسدر (عَلٰى طَعَامِ الْمِسْكِينِ) مسكينلره وفقيرلره طعام بيرمكا (وَتَاْكُلُونَ التُّرَاثَ) آشارسزلر ميراث مالنى (اَكْلًا لَمًّا) حلالنى وحرامنى تيكشورماينچه (وَتُحِبُّونَ الْمَالَ) سوارسزلر مالنى (حُبًّا جَمًّا) كوب كوب سومك ايله مال طلبى ايله مشغول اولوب اوقات خمسه‌لرنى وقتندن اوتكاروسز وعلوم دين استماكدن قالورسز (كَلَّا) حقا كه كركمز موندا غ اولماق بوصفاتده اولمانكز (اِذَا دُكَّتِ الْاَرْضُ) قچان يرلر كوتارلوب اولسه وپاره لانوب تترا گوچى اولسه تترامك ايله

(دکّاً دکّاً) پاره‌لانماق پاره‌لانسه (وجاءَ ربُّكَ) ای محمد کلسه تنکر نکنك جل شأنه عذاب امری (والْملَكُ) دغی فرشته‌لر کلسه (صَفّاً صَفّاً) صف صف اولوب (وجِیءَ) وکلتورلسه (یومئذٍ) بو قیامت کوننده (بجهنّم) جهنم تموغنی روایتدر الله تعالی تموغنی بر یلان صورتنده ایلار اول جهنم ننك یتمش منك تزگنی اولور هر بر تزگننده یتمش منك فرشته اولور وهم دغی اوزی صوت هائل ایله چاغرر هل من مزید دیو (یومئذٍ) بو کونده یعنی جهنم کلتورلدوکی کونده (یتذکّرُ الانسانُ) اوکوت آلور آدم بالاسی (وانّی له الذّکری) نی فایده بیرور اول آدم بالاسینه اوگوت آلماقدان اوگوت آلماق اورنی دنیاده وقتده ایدی حق نی قبول ایلامادیلر ایمان کلتورمادیلر الله تعالی ننك فرضلرنی قویدیلار ودنیانی سودیلر وآخرتنی اونوتدیلار (یقولُ) ایتور آدم بالاسی (یالیتنی) کاشکی من (قدّمتُ) کلتورسامچی ایدگو عمللرنی (لحیوتی) اوزم ننك حیات وقتمده یعنی ترك وقتمده ایمان کلتوروب اعمال صالحه‌لر اشلاسامچی تارك الصلوة وتارك الصوم ایتور تاکه ترك وقتمده نمازلارمنی وروزه‌لارمنی قضا ایلاسامچی تاکه آنلار اوچون ترك وقتمده فدیه واسقاط چقارسامچی دیو اوکونه‌لر اما بوکونده اوکنماك ننك اصلا فایده‌سی یوقدر تفسیر ابن عباس ده بیله‌منکوردر (فیومئذٍ) بس بوکونده یعنی قیامت کوننده (لایعذّبُ) عذاب ایتلماسدر (عذابه) موننك عذابی کبی (احدٌ) هیچ برا گونی یعنی قیامت کوننده الله تعالی قاتیغ عذاب ایلار شول کشینی کم ترك وقتنده ایمان کلتورمکان ایمان کلتوروب نمازلارنی وروزه‌لرنی قضا قیلمغانلار یا آنلر اوچون فدیه بیرماکانلر کبی لرننك عذابی کبی عذاب یوقدور هیچ برا گوده دیماکدر (ولا یوثقُ) دغی زنجیرلانماس در (وثاقه) ترکلنکده ایمان کلتورمکانلرننك وترکلنکده اعمال صالحه‌لر اشلامکانلارننك زنجیری تیك آغر زنجیر (احدٌ) هیچ بر تموغ اهلنده یوقدر الله تعالی دن نداکلورکه ترکلنکده ایمان کلتورانلر وترکلنکده نمازی قضا قیلغانلر یاکه ترك وقتنده آنلار اوچون فدیه واسقاط چقارانلره وغیری اعمال صالحه‌لر قیلغان لاره بیله دیو (یا ایتها النفس المطمئنّة) ای آنچلایون قرار قیلغوچی جان اول جاننك قرار قیلماقی اولدور دنیاده وقتده ایمان کلتوروب فرایض الله نی اداقیلوب وسنت رسول الله نی بجای کلتوروب اعتقادده واعمالده اولان بدعتلردن یراق اولوب وگناهلرندن توبه ایدوب قالدقی فرایضلرنی وواجبلرنی قضا ایدر قضا ایلاسه یا ایلاماسه ده حیاتنده فدیه

واسقاطنی

واسقاطنی چقارر امام مقاتلدن صوردیلر که نماز قویمغان کشیکا فدیه چقارسه حیاتنده جائزمی دیدیلر تبسم قیلوب صوراغوچی ننك یوزینه باقدی ایدی بیك خوبراق اولور عبادة اوستنه عبادة اولور طهارة اوستنه طهارة اولدوقی کبی دیدی تفسیر نوعرایسدن وابن عباسدن نقل اولندی هم تفسیر کبیرده وتفسیر فقیه ابوالليثده بیله‌در بومذکورات لرنی اشلایانلرننك جانلری قرار قیلغوچیدر (ارْجعی الٰی ربّك) قایتقل ای پاك جان تنگرنك جل شأنه ننك جنته سنکچون اعداد ایتدکی ثواب صاری (راضیةً) الله تعالی دن راضی بولغاننك حالده (مرْضیّةً) الله تعالی سندن راضی اولغان حالده الله تعالی اول قرار قیلغوچی جانغه اولدکی وقته خطاب قیلوب ایتور بیله دیو (فادْخلی) بس کرگل ای پاك قرار قیلغوچی جان (فی عبادی) بنم خاص و محبوب بنده لروم جمله‌سینه (وادْخلی جنّتی) دخی کرگل بنم اوجماخمغه بوخطابنی اشتکاچ جان تنندن آیرلدوغن بلمیه اوجماخداغی مقاملرنی کورب آنکا ذوقلندوغی اوچون وتفسیر نوعرایسده کلتورمشدر سعید ابن جبیر ایدی شاه مفسران ابن عباس حضرتلری طائفده وفات اولدی بن آننك جنازه‌سینه حاضر اولدوم دفن قیلوب تمام ایتار ایتماسمده قبرننك بر کناردن بر آواز کلدی تنکلاساق آواز اوقیدر یا ایتها النفس المطمئنة ارجعی الی ربك راضیة مرضیة فادخلی فی عبادی وادخلی جنتی دیو بو چلاین اجود قراءة واجود آواز ایشتکانم یوق ایردی بلمادوك قایده اوقوغان آواز دیو قرق کشی بواشدن تحیرده قالدق دیدی الله تعالی وادخلی جنتی دیماکنده حسن الاختتام در هرکمه ظاهردر

﴿ سورة البلد مکیة وهی عشرون آیة ﴾

بسم الله الرّحمن الرّحیم

(لاٰ اُقْسم) قسم یاد ایتماسمده ظاهردر یا که قسم یاد ایتامن (بهذا الْبلد) بومکه شهری ایله (وانْت) سن ای محمد (حلّ) احرام اهلندن دگلسن (بهذا الْبلد) بومکه شهرنده یعنی سنکا روادر غیریلاره بواشلرنی قیلماق حرامدر (ووالد) دخی توغرغوچی آتا بر له قسم یاد ایتامن (وما ولد) آندین توغان بالا بر له قسم یاد ایتامن یاکه قسم یاد ایتامن ابراهیم علیه السلام برلان آننك ایکی اوغلی اسماعیل واسحاق ایلان (لقدْ خلقنا الانْسان) جواب قسم در بدرستی که یراتدق بزلار آدمنی و آننك

بالالرنی (فی کبد) مشقتلك یعنی دنیاده قایغو اچنك قیلدوم معیشت دنیا اوچون وعبادة کا
تکلیف اوزرینه قیلدوم وهم آخرتلك شدایدلر اچنك قیلدوم صوروغ سؤال کبی امام
مقاتل ایدی انساندن مراد بونلك ابوجهل لعین در (ایحسب) ایا کمان ایتارمی اول ابوجهل
(ان لن یقدر علیه احد) هیچ کم ننك آنکا کوچی یتماس دیب (یقول) ایتور اول ابوجهل
فقیر اولدوقندین کزین (اهلکت) هلاك قیلدوم یعنی صرف ایلادوم ریاء وسمعه اوچون
یا رسول کا عداوة اوچون نته که حضرت عمر گا کافر زماننك رسول الله نی اولتورر اوچون
کوب کوب مال لرنی بیردی عاقبتنك حضرت عمر اسلام قبول ایلاب اولیاء الله دن اولدی
(مالا لبدا) کوب ماللرنی ودخی اول ابوجهل لعین رسول الله غه ایمان کلتورمکا کلکانلره
کوب مالنی بیرور ایدی زنهار محمد دینی گا کرمانکز دیو عاقبتنك یارلی بولدی (ایحسب)
ایا کمان قیلامی اول ابوجهل (ان لم یره احد) هیچ کم آننك مالنی قانك صرف
ایلادوکنی بلماز دیب بلی الله تعالی آنی بلادر یا که مالنی قانك صرف قیلغانندن هیچ بر
احد صورماز دیب بلی الله تعالی قیامت کوننك آندان سؤال ایدار (الم نجعل له) ایا
قیلمادوقمی بزلر اول ابوجهل گا بلی قیلدوق (عینین) ایکی کورگوچی کوز (ولسانا)
دخی تل قیلدوق تا که آننك ایله تکلم ایدار اوچون (وشفتین) دخی ایکی ایرن قیلدوق
زینت اوچون تا که تشلری کورنماسون اوچون ودخی حروفلرنی کورکام ایتور اوچون
(وهدیناه) کوندردك بز ابوجاهلنی (النجدین) ایکی یولغه برسی حق یولدر وبرسی
باطل یولدر هر ایکسینه قاراب وفکرلاب تیکشورر گا قوّت عاقله بیردوك وحق یولنی
کشف ایدار گا رسول یباردوك آیات بینات وحجج واضحات ایله (فلا اقتحم) بس اوتمکاندر
اول ابوجهل وغیری لر (العقبة) آلداغی تاولردن یعنی آلداغی بلالردن ومشقت لردن
یعنی صراطدن ومیزاندن وصوروغ وسؤالدن (وما ادریك) کم بلدردی سنکا ای محمد
(ما العقبة) عقبه ننك عقبه ایردوکنی عقبه دن قورتلماق سببنی بلماسنك سببی بودر (فك رقبة)
قل آلوب آزاد ایتمکدر تا که اوزنك ننك جهنم دن آزادلقنك اوچون (او اطعام) یا که
عقبه دن قوتلماق سببی طعام بیرماکدر (فی یوم ذی مسغبة) آچلق کونلارنده (یتیما)
اوکوسزلره (ذامقربة) قرابت ایاسی یعنی اروغ ونسب تیشلی یتیم لره (او) یا ایسه
طعام بیرماکدر عقبه دن قوتلماق اوچون (مسکینا) مسکینلره (ذامتربة) توفراق ایاسیدر

یعنی توفراقلا یاتاچی آستنه‌بیارگا نرسه‌سی بوقلغندان اشعاردر فقیر دیماکلری مسکیندن
احسن حالدر زیرا که فقیرنڭ آستنه‌بیارگا نرسه‌سی باردر (ثُمَّ) بو اشلر بعدنلا (كَانَ)
بولدی اول بو اشلرنی اشلایان کشی (مِنَ الَّذِينَ آمَنُوا) ایمان کلتوردکی کشیلردن
اولدی یعنی اهل ایماندن اولوب عقبه‌دن قوتلدی (وَتَوَاصَوْا) دخی وصیت اهلندن
اولدی یعنی بر بر بر ینه وصیت ایدانلردن بولدی (بِالصَّبْرِ) صبرلق برله گناه قیلماسقه
فرایض وواجباتلرنی ادا قیلورغه وبدعتلردن اجتناب ایدارگا وسنت رسول الله‌نی بجای
کلتورگا امر ایلا گوچیلردن اولدی (وَتَوَاصَوْا) دخی وصیت قیلغوچیلاردن اولدیلار
یعنی بیورغوچیلاردن اولدیلار (بِالْمَرْحَمَةِ) رحیم وشفقت ایدارگا بیورغوچیلاردان
اولدیلار (أُولَئِكَ) بو صبرلقغه بیورغوچیلار وهم بر بر ینه رحیم وشفقت ایدارگا بیورغوچی
جماعتلر (أَصْحَابُ الْمَيْمَنَةِ) یارن قیامت کوننلا نامه‌لری اوننك طرفدن کلگوچیلردر
اشعاردر بو اوچ خصلتنی بجای کلتورانلر اولیاء الله دانددر اوّلکسی ایمان کلتورمك
ایکنچسی بلالره صبر ایلامك وهم گناه‌لردن صبر ایلاب منع لانمك اوچونچسی وصیت قیلماق
بیورشماق کشیلر بر بر ینه رحم وشفقتلی اولمغه بس اولیاء الله‌دن اولسه آخرتلا لاخوف
عليهم ولاهم يحزنون (وَالَّذِينَ كَفَرُوا بِآيَاتِنَا) آنداین کشیلرکه کافر اولدیلار بزننك
ایندرگان ایتلارمزگا (هُمْ) آنلاردر (أَصْحَابُ الْمَشْأَمَةِ) نامه‌لری صول طرفدن کلدکی
جماعت (عَلَيْهِمْ) بولغوچیدر اول نامه‌لری صولدن کلانلره (نَارٌ مُؤْصَدَةٌ) تنلرنی پاره پاره
قیلغوچی اوت الله تعالی اصحاب الميمنة واصحاب المشئمة ایله سوره‌نی تمام ایتماکنلا
بلاغت حسن الاختتام درشوننك اوزرینه که قللارننك آخرلری ایکی حال اوزره تمام
اولنورلار اصحاب ميمنة یاکه اصحاب مشأمه‌در

سورة الشمس مكية وهي خمسة عشرة آية

بسم الله الرحمن الرحيم

(وَالشَّمْسِ) قسم یاد ایتامن قویاش ایله (وَضُحَاهَا) دخی قسم یاد ایتامن کون‌ننك قوشلق
وقتی ایله (وَالْقَمَرِ) دخی آی ایله قسم یاد ایتامن (إِذَا تَلَاهَا) هرقچان تابع اولسه اول
آی یعنی آی نصف اوّللا قویاش آرتونلا اولور ودخی آخرنلا قویاشننك آلدنده
اولور یعنی قسم یاد ایتامن قویاشننك آلدنلا تورغوچی یانکی آی ایلان قویاشنك آلدن

وآرتون بلورگا فن هیئات وفن فلکیات وفن اصطرلاب کرکدر بونلارننك دلیللاری ایله یازارغه بوترجمه گا وقت صغدورماید رزیرا بوترجمه بلغارننك قارت وقارچقلاری وصبی وصبیه لاری اوچون ترجمه ایدلمشدر (وَالنَّهارِ) دخی کوندز ایله قسم یاد ایتامن (اِذا جَلّیٰها) هرقچان روشن اولوب عالمنی یعنی یریوزنی روشن ایلاسه (وَاللَّیْلِ) دخی قسم یاد ایتامن کیچ ایله (اِذا یَغْشیٰها) هرقچان اورتسه وقابلاسه دنیانی قارانغولق ایلان (وَالسَّماۤءِ) دخی کوك ایله قسم یاد ایتامن (وَما بَنیٰها) دخی قسم یاد ایتامن کوکلارننك بنالاری ایله یعنی کوك یوزنده اولغوچی اشیالار ایلان وغیر اشیالار ایله قسم یاد ایتامن دیماکدر کوکداکی فرشته لر ایلان لوح قلم ایلان وسدرة المنتهی ایلان واوجماح برلان دیماکدر (وَالْاَرْضِ) دخی قسم یاد ایتامن یر ایله (وَما طَحیٰها) دخی یرننك یاسیلقی ایله قسم یاد ایتامن (وَنَفْسٍ) دخی جان برله قسم یاد ایتامن (وَما) دخی شول نرسه برله قسم یاد ایتامن (سَوّیٰها) موافق قیلدی اول جاننی تنکا اول موافق قیلغوچی الله تعالی در (فَاَلْهَمَها) بس صالدی وبیان قیلدی اول جانغه یعنی آننك قلبنه (فُجُورَها) شر ومعصیت یولنی (وَتَقْویٰها) دخی صالدی وبیان قیلدی اول جاننك قلبنه الله تعالی دن قورقماق یولنی (قَدْ اَفْلَحَ) تحقیق قوتلدی (مَنْ زَکّیٰها) هرکم اول جاننی گناه دن ومفسدات دن پاکلدی ایمان وعلم وعمل وتوبه برله (وَقَدْ خابَ) تحقیق زیان کارده واوکنچ ده قالدی (مَنْ دَسّیٰها) اورتدی جاننی کافرلك وجهالت برله ایمان کلتورسه ده عمل قیلماین وعلم دین اوگرانماین جاننی گناه اچنده قالدروب تموع غه کرورگا حقلاندی (کَذَّبَتْ) یالغانغه توتدی (ثَمُودُ) ثمود پادشاه قرنداشی صالح پیغمبرنی (بِطَغْویٰها) اوزلرینك آزغونلقلری کافرلکاری سببلی (اِذِ) شول زمانده (انْبَعَثَ اَشْقیٰها) آشغوب توردی اول ثمود قومینك بدبختلری صالح علیه السلام ننك تواسنی اولتورورگا نته که بر آز قصه سی اقترب سوره سنده ذکر اولندی اول توانی اولتورگوچی بدبختلر اوچ کشی ایردی برسی قدار بن سالف ایردی ایکنچی مامرت بن هرم اوچونچسی سامرت بن سالف ایدی اول شهرده برطول جمیله خاتون بار ایردی مال طواری کوب ایردی بو اوچ کشی اول خاتون نك اویناشلاری ایردی (فَقالَ لَهُمْ) بس ایتدی اول ثمودیلره (رَسُولُ اللّٰهِ) الله تعالی نك ایلچی سی یعنی پیغمبری صالح علیه السلام (ناقَةَ اللّٰهِ) اوشبو الله تعالی نك تواسیدر سزلره

رحمت اوچون یبارلمشدر الله تعالی نی برلاسانکز وبنی الله تعالی ننك رسولی دیو بلسانکز وعذاب اوچون یبارلمشدر اگر الله تعالی گا شریك قاتسانکز وبنی یالغانغه توتسانکز زنهار بو توه نی اولتورماکدن صاقلاننکز دیدی (وسقیها) دخی اول تره گا اوز نوبتنده بالاسی ایله اچدوکنده تعرض قیلمانکز قوله تعالی ونبئهم ان الماء قسمة بینهم کل شرب محتضر (فکذبوه) بس یالغانغه توتدی ثمود دیلر صالح پیغمبر ننك سوزنی (فعقروها) بس قلچ ایله چابدیلار اول توه نی مو یننددان (فدمدم علیهم ربهم) بس قاپلادی اول ثمود دیلرنی الله تعالی ننك عذابی (بذنبهم) اوزلری ننك گناهلاری سببلی یعنی توه نی اولتورماکلاری سببلی (فسویها) بس برابر قیلدی الله تعالی عذابنی ثمود دیلره یعنی اولوغنه وکیچکنه (ولا یخاف) قورقماسدر اول الله تعالی (عقبیها) آنلارنی هم آخرتده عذاب ایتارگا نته که دنیاده عذاب ایتدوکنده آنلاردان قورقمادقی کبی یا که بطریق التفات معنا بودور قورقغوچی اولمادیلار اول توه نی اولتورگوچی بدبختلر آخرلارندان آخرلاری اوزلری ننك قومی برله هلاك اولماقلاری آخرتده جهنم ده ابدی قالماقلاری الله تعالی عقبیها لفظی ایله سوره نی تمام ایلامکی حسن الاختتام در نته که فن اهلینه خفی دکلدر

﴿ سورة اللیل مکیة وهی احدی وعشرون آیة ﴾

بسم الله الرحمن الرحیم

(واللیل) قسم یاد ایتامن کیچه ایلان (اذا یغشی) هرقچان اورتاسی بولسه قارانغولقی ایله دنیانی (والنهار) دخی قسم یاد ایتامن کوندوز ایله (اذا تجلی) هر قچان قویاش چیقوب عالم منور اولسه (وما) دخی شونچلاین خالق برله قسم یاد ایتامن (خلق الذکر والانثی) یاراتدی ایرکاکنی وتشینی (ان سعیکم) جواب قسم در یعنی بدرستیکه وراستیکه سزلرننك اجتهادنکز وکسبلرنکز (لشتی) البته پراکنده در بعضیلرنکز علمه شروع ایدوب واعمال صالحه لر قیلماقده در وبعضیلرنکز خمر اچب زنا قیلوب وغیری افعال باطله واقوال کاسده آرتوندان یورماکده در (فاما من اعطی) بس سزننك آرانکزدان برمن مالنی بیراسی بولسه قللار آزاد ایتار اوچون یا مسجدلر ومدرسه لر بنا قیلدرسه یا که برغیری وجوه خیرات بیرورسه (واتقی) دخی اول من الله تعالی دن قورقوب گناهلاردان صاقلانسه (وصدق) راستقه توتسه (بالحسنی) کورکام غایبداکی اشلرنی جنت وجهنم

کبیلرنی راستقه توتوب لا اله الا الله محمد رسول الله دیسه (فسنیسره) تیزدرکم آسان قیلورمز
آنکا (للیسری) آسانلق ایله ترکللك ایتانورغان جاینی یعنی صراط دین یل تیك کچوب
مسابدان ومیزاندان سهللك ایله اوتوب اوجماح غه کراسیدر (واما من بخل) واما
آرالارنکزده بعضیلرنکز صاران اولسه زکات عشر ویرماسه وقربان چالماسه غیری
واجباتلرنی اداقیلماسه (واستغنی) دخی مونکسز اولسه نمازده بنم نه اشم واردر دیو التفات
ایلامسه (وکذب بالحسنی) کورکام وغایبدا کی اشلرنی یالغانغه توتسه یعنی اوجماح
وتموغنی (فسنیسره) تیزدرکم آسان قیلورمز اول صارانغه (للعسری) مشقتلی وعذابلی
ترکلکنی یعنی تموغغه مؤدی عمللرنی (وما یغنی عنه) فایده بیرماسدر اول صارانغه اول
کونده (ماله) فائده بیرماسدر اول صاراننك مالی (اذا تردی) هرقچان آوناب توشسه
قبرگا یاجهنم گا یعنی قبر عذابندن وجهنم عذابندان اول صاراننی مالی قوتقارماس در
(ان علینا للهدی) بدرستیکه وراستیکه بزلره خاصدر بندهلرنی توغری یولغه صالماق
وکوندرمك (وان لنا للآخرة والاولی) دخی بدرستیکه بزلره خاصدر دنیا وهم آخرتده
ایکسنده بزدن صوراغای سزلر (فانذرتکم) قورقتدم سزلرنی ای اهل مکه (نارا) اوت
بلان اول اوتننك صفاتی بودرکم (تلظی) قزدرلغان ویالقونلانغان دردنیا یاراتلمازدان
اوّل منك منك یل لار (لایصلیها) کرماسدر اول معهود اوتقه (الا) مگر کرورلار (الاشقی
الذی) آنچلاین بدبختلر (کذب) یالغانغه توتدی رسولنی (وتولی) دخی یوز چوردی
یعنی حقنی قبول ایلامادی (وسیجنبها) دخی تیزدرکم صاقلار الله تعالی اول معهود
اوتدان (الاتقی) الله تعالی دن قورقوچی نی (الذی) آنداین کشیلردر اول (یؤتی ماله)
بیرور مالنی الله تعالی یولینه (یتزکی) الله تعالی دن قورقوب مالنی خدای تعالی یولینه
صرف ایلاگوچی پاکلاندی اول من اوزی هم مالی پاکلاندی (وما لاحد عنده) ایماسدر
هیچ براگوننك مونننك تیك (من نعمة) نعمتدن (تجزی) جزا النگوچی من یوقدر (الا)
لکن (ابتغاء) استادی منفق فی سبیل الله (وجه ربه الاعلی) بلند اولغوچی الله تعالی نك
رضالقنی استادی (ولسوف یرضی) تیزدرکم رضا اولور اول بنده الله تعالی دن رضا
لفظی ایله سوره سنی تمام ایتماکنده حسن الاختتام درنته که مخفی دکلدر *

﴿ سورة الضحی مکیة وهی احدی عشر آیة ﴾

بسم

بسم الله الرحمن الرحيم

(والضحى) قسم یاد ایتامن کوننك قشلق وقتی ایله (والليل) دغی قسم یاد ایتامن
کیج برله (اذا سجى) هرقچان کیچه‌ننك ظلماتی دنیانی قارانغو ایلاسه (ما ودعك ربك)
تاشلامادی سنی ای محمد ربنك جل شأنه (وما قلى) دغی آچیغ ده ایتمادی سنکا روایتدر
یهودی علمالارندن قرق کشی مکه گا کلدیلار تا که آنلار توراتدن کوردیلر که اوچ قصه‌نی
برسی ذی القرنین قصه سی ایدی ایکنچسی اصحاب کهف قصه سی ایردی اوچونچسی
روح نك نتاك لكنی صورماق ایردی چونکه بونلار بیت المقدس یورتندان مکه گا کلدیلر
ابو جاهل ننك یورتنه توشدیلر ابو جاهل بونلارنی قوناق ایلادی ایرته گوسن بو قرق
علمانںك آلتیسی رسول اکرم صلی الله علیه وسلم گا کلدیلار من کور اوچ قصه‌نی صوردیلار
رسول الله صلی الله علیه وسلم ایدی ایرته نمازندان صونك جواب بیررمن دیدی
انشاء الله تعالی دیمادی حتی که قرق کون جبرائیل علیه السلام کلمادی یهودیلر هر کون
بارو ب رسول ایله مجادله قیلورلار ایدی زیرا سننك ربنك سنی پیغمبرلکدن عزل ایلاب
سنکا قهر ایلامشدر دیو الله تعالی آنلارننك سوزلرنی رد ایلاب (ما ودعك ربك وما قلى)
دیدی قرق کونننك صونکنده سورهٔ کهف ایندی اصحاب کهف نی بیان ایلادی آنده
هم ذی القرنین حالنی بیان ایلادی اوچونچی قصه‌لری یسئلونك عن الروح قل الروح من
امر ربی چونکه بو قرق عالم مسلمان اولدیلار (وللاخرة) البته آخرة یورتی (خير لك)
ایذگودر سنکا ای محمد (من الاولى) دنیا یورتندن (ولسوف) تیزدرکم (يعطيك ربك)
بیرور سنکا ربنك جل شأنه نبوّتدن و علم دن و اسرار لاهوتدن و ملك ملکوة دن (فترضى)
بس رضا اولورسن سن ای محمد بندن (الم يجدك يتيما) ایا تابمادیمی سنی ای محمد اوکسز
آتانکدن بش آیلق قورصاقده قالدونك آنانكدن بر آیلق توغب قالدونك (فاوى)
بس اورون قیلدردی سنکا عمنك ابو طالب ایونده یعنی سنی بالغ اولغونچه تربیه قیلورغه
ابی طالبنی قوشدق و سنکا خدیجه‌نی جفت ایدارگا مهر ویران ابی طالبدر نته که توبانده
کلور (ووجدك) تابدی سنی بر تابقوچی مراد جبرائیلدر (ضالا) یول یانکلشقان تابدی
یعنی آداشقان تابدی (فهدى) بس کوندوردی سنی مکه یولینه زیرا سننك غرضنك
مکه گا وارماق ایدی روایتدر خدیجه خویلد پادشاه ننك قزی ایردی اول خویلد پادشاه

مصر شاهی ایردی قزی خدیجه یمن پادشاهی ننك خاتونی ایدی اسمی عبد العزی ایدی
﴿ القصه ﴾ عبد العزی پادشاه دنیادن اوتدی خاتونی خدیجه طول قالدی اول زمانده
خدیجه یکرمی یاشنده ایدی اوزی بغایت عالمه ایدی تورات وانجیل نی تفسیرلری ایله
بلوردی توراتده وانجیلده کوردیکه مکه دن بر پیغمبر چقار آدی محمد اولور دیو چونکه
خدیجه یمن یورتندن مکه گا کوچوب کلدی تا که آخر زمان پیغمبرینه ایمان کلتورماك
اوچون اول زمانده خدیجه کبی بای هیچ بر پادشاهلارده و شهرلرده یوق ایدی شام سفرینه
یتی یوز توا یوکی مال یبارور ایردی حبش سفرینه منك توا یوکی مال یبارور ایردی
﴿ القصه ﴾ خدیجه شامه کروان یباررگا وقتی اولدی ابوبکر صدیقنی وکیل ایلدی
ابی طالب محمدنی ابوبکرگا قوشچی اولورغه یالغه بیردی ﴿ القصه ﴾ حضرت رسول
کاروان ایله شام سفرینه چقدیلر یکرمی بش کونلك یول باروب ایردیلار بر تاغ غه یتوب
قوندیلار تون یارمنده حرامیلر کلوب کاروان نی طالادیلار یتی یوز توانك یوز یننك
امری حضرت ابوبکر ایله محمد علیه السلام تصرفنده ایدی آلتی یوز یننك امری ابوجاهل
قولنده ایردی حرامیلر کتدوکلرندن صونکره کاروان نی تیکشروب قارادیلار ابوبکر
ایله محمد علیه السلام تصرفنده اولان توا مال لری ایله سلامتدر ابوجاهل قولنده اولان
مال لر توالاری ایله یوقدر حرامیلر آلوب کتمشلردر ابوجاهل هم خدیجه ننك وکیلی ایردی
ایکی وکیلی ضور نزاع قیلدیلار ابوجاهل ایدی ابی طالب یتیمی ایله سننك مکرنكدر
محمدننك آغالاری حمزه وعباس وابی لهب مخصوص توالارنی کشی چقاروب طلاب
آلوب کتمشلردر تیز زمان خدیجه گا خط یازوب یباردیلار واقعه نی بیان ایدوب ابوجاهل
خدیجه گا یازدی مکه ده حمزه وعباس وابی لهب یورتینه تنتو صالونکز شاید که بر بر نرسه
چقمازمی دیو ﴿ القصه ﴾ خط یازوب حضرت محمدنی مکه یه یباردیلار ابوجاهل ایدی محمد
مکه دن قایتقانچه بز بو مقامده ترالق دیدی ﴿ القصه ﴾ حضرت محمدنی مکه گه یباردیلر یولده
باردوقنده توا اوستونده یوقسی کلدی مکه یولنی قویوب غیری بر یولغه کروب آداشدی
الله تعالی جبرائیل فرشته نی یباردی توا تزگننی توتوب مکه یولنه صالدی حضرت محمد
کوزنی آچب قرادی کوردی که بر یکت توا تزگننی توتوب بارادر ایدی ای یکت سن کم
سن دیدی یکت ایدی بن بو بیاباننده بر کوتوچیم دیدی سن مکه یولنی تابمایون آداشقان

ایردونك خوجم ایدی بارغل محمدنی مکه یولینه کوندرگل دیدی کلوب سنی کوندردم دیدی اوز یولینه کتدی ﴿القصه﴾ محمدننك کاروان دان کتما کی چهارشنبه کون ایردی پنج شنبه کون مکه یه کلدی خدیجه یه خطنی بیردی خدیجه خطنی اوقوب مفهومنی بلدی وایدی اول ابوجاهل حمزه وعباس وابی لهب ننك یورتنه تنتو صالمغه قوشقان والله سزننك نسلنك اوغریلق اولمازدر دیدی بنکا الله تعالی دن کلگان قضادر دیدی وایدی ای محمد سن کارواندن قچان چقدونك محمد علیه السلام ایدی کیچه چقدم دیدی شول زمان خدیجه آخر زمان پیغمبری محمد بودر دیو ایمان کلتوردی الا اوزینه ایتمادی خدیجه ابوجاهل گا خط یازدی بیله دیو ای ابوالحکم سن قریشنی اوغریلار دیو ظن ایلامکل بزگا الله تعالی دن کلگان قضادر سن ابوبکر ایله محمد افترا سوزنی سوزلامکل سن شامغه بارمغای سن کیرو بونده قایتقای سن والسلام خطنی یازوب مهرلاب محمد علیه السلام ننك قولینه بیردی محمد علیه السلام تواسینه منب خطنی آلوب روانه اولدی شول پنج شنبه کون قویاش باید وقنك کاروانه ایرشدی ابوجاهل محمد علیه السلام نی کوردی ایدی یا ابابکر محمدنی کیچه مکه یه یباردك یول تابمایون آداشوب قایتوب کله در دیدی محمد علیه السلام کلوب خدیجه ننك خطنی ابوجاهل گا بیردی اوقدی ایدی ای محمد سن کیچه کتب یکرمی بش کوننلك یولنی بو کون ایلانوب قایتماق محالدر اوزنك اوغریلار برله اتفاق ایدوب اوغریلار باشی خدیجه اولوب بنکا خط یازمشدر دیدی ابی بکر ایدی یا اباالحکم مهری خدیجه مهریدر هیچ بر انکار ایلامکل بارغل مکه یه قایتقل دیدی ایناتمز ایرسانك بو خطنی خدیجه گا ایلتوب کورکوزگل دیدی ﴿القصه﴾ ابوبکر صدیق شامه کتدی ابوجاهل مکه یه قایتدی خطنی خدیجه گه کورگوزدی خدیجه ایدی محمدننك کلوب خط آلوب کتما کی حقدر دیدی خدیجه ایدی یا اباالحکم بو محمد ایله سزننك آرانکزده عداوة بتمازدر اول پیغمبر اولورسن ایکی دنیاده خوار اولورسن دیدی بارغل ایونکنك اولتورغل آلتی یوز توا مالنی سندن کچدوم قضانی الله تعالی دن بلدوم دیدی تفسیر نوعرایسنك مذکوردر (ووجدك) تابدی سنی ای محمد تابقوچی (عائلاً) یارلی یعنی فقیر (فاغنی) بس بای قیلدی سنی خدیجه مالی برله زیرا آنی جفت لندنك آننك مالی ایله بای ویورتلی یرلی بولدنك وهم دخی سنی بای

قیلدی نبوت بیروب کافرلردن اولغان اولجامالی برلان بای اولدونك (فَاَمَّا الْيَتِيمَ فَلَا تَقْهَرْ) بس اما یتیم لارگا قهر ایلامه و آنلره ظلم ایلامه و آنلارننك مال لرنی آشامه و آنلارنی تحقیر ایلامه (وَاَمَّا السَّائِلَ فَلَا تَنْهَرْ) اما تلانچیلره قاتیغ آواز قلیب اشکنکدن قوماغیل بلکه آچق یوز ایله یخشی سوزنك ایله تورغل بولسه بر آز نرسه بیروب یبارگل بولسه یخشی سوزنك ایله قایتارغیل یا که علملکدن سندن صورغوچی اولسه آنکا چتوق یوز ایله جواب بیرماگل بلکه آچوق یوز ایله جواب بیراسن (وَاَمَّا بِنِعْمَةِ رَبِّكَ) اما الله تعالی بیردوکی نعمتلر سنکا نبوّت وعلم حکمتدر آنلار ایله (فَحَدِّثْ) خلق آراسنده سوزلاگل وسویلاشگل الله تعالی فحدث لفظی ایلا سوره نی تمام ایتماکی رعایة حسن اختتام در فن اهلینه مخفی دگلدر

﴿ سورة الانشراح مكية وهى ثمان آية ﴾

بسم الله الرحمن الرحيم

(اَلَمْ نَشْرَحْ لَكَ صَدْرَكَ) ایا آچمادقمی وروشان قیلمادقمی سننك کوکرا ککنکنی و یومشاق قیلمادقمی سننك قلبنکنی وعلم نبوّت وحکمت ایله بلی قیلدق (وَوَضَعْنَا عَنْكَ) قویدق سنك اوزرینکا یعنی توشردك سندن (وِزْرَكَ) آغریوکنی (اَلَّذِی) آنچلاین آغریوکنی (اَنْقَضَ ظَهْرَكَ) آغرتدی سننك آرقانکنی آغریوکدن مراد کافرلارننك رنجتماکیدر یعنی دین اسلام قوّتلی بولماقی سببلی سندن کافرلرننك اذاسنی کوتاردوك یا که آغریوکدان مراد سنده دین قایغوسی ایدی بیله دیوبن اولدکدین صونکره بنم دینمه کم قوّت ونصرت بیرور دیو بس علمالر بولماقی سببلی دینونك کوندن کون قوّتلی اولور دیو سونچ بیردك اول قایغونی هم سندن آلدوق یا که قرآن آغریوکدر یا که آغریوکدن مراد امتلرننك گناهلاری ایدی بزلر غفور رحیم اولوب فرایضلرنی وقتندن اوتکارسه‌لرده قضا ایله امر ایدوب وکفارت واسقاط بیرماك ایله یول کورگازوب حکم ایلادك قیامت کونی آنلاره شفاعت قیلورغه وعده قیلدوق اول قایغونی هم سندن آلدوق (وَرَفَعْنَا لَكَ ذِكْرَكَ) کوتاردك سننك مرتبه‌نکنی سنی دایم یاد ایتمك برله یعنی سنی بنم اسمم یاد اولدقی اورنده سنی هم یاد ایتارلر نته که کلمهٔ شهادتده واذانده واقامتده والتحیاتده حاصل کلام بنم اسمم ایله سننك اسمنکنی مقارن قیلورلار (فَاِنَّ مَعَ الْعُسْرِ يُسْرًا) بدرستیکه مشقت ایله راحتلك باردر

یعنی جهاد قیلغانده مشقت چیکسانك وهم وفات اولسانك شهید اولوب ابدی راحت
تابارسن اولماسنك کافرلردن توشکان مال ایله بایوب راحت لك تابارسن (انّ مع العسر
یسْرًا) بدرستیکه مشقت ایله راحت لك باردر یعنی دنیاده ایکان وقتده عبادت اوچون
مشقت چیکسانك نته که حجه بارمق کبی ومریض وقتده فرضنی قومایوب اولتوروب
اوقوماق کبی بیك قاتیغ صووق کونلرده نمازنی تیمم برله وقتنده اوتاماك کبی
ودایم نافله روزه‌سی ونافله نمازلارنی قیلماق کبی بونلار بارچه‌لاری نفس کا مشقت در
عاقبتلاری راحتلکدر (فاذا فرغت) بس هر قچان بوشانسانك نمازدان (فانْصبْ) بس تلا گل
اوز اشنکده قچان که نمازدان فارغ اولغاچ دعاقیلغل ومناجات لر ایلا گل آندین صونك
خلقنی دین اسلامه اوندا گل وبزلره عبادت بودر نمازدان فارغ اولغاچ التحیات اوقوب
سلام بیرگاچ اورادلرنی اوقماق ایرته نمازنده اوراد فتحیه‌نی اوقماق بعده سورهٔ یس نی
اوقماق ایله اویله نمازی آرتوندین آیة الکرسی نی اوقوب سبحان اللهنی والحمدللهنی والله
اکبرنی اوتوز اوچار مرتبه اوقماق بعده عشر سوره‌سنی بتمامه اوقماق کراك ایکندی
نمازی ننك بعدنده آیة الکرسی نی اوقوب تسبیح لرنی ایتوب بعده سورهٔ نبأنی اوقماق
اخشام نماری ننك بعدنده مذکورچه آیة الکرسی نی اوقوب بعده سورهٔ ملك نی
اوقماق کراك بواورادلر ابوبکر صدیق ننك وحضرت عمرننك وردیدر دیوتفسیر
نوعرایسده بیله مذکوردر (والی ربك) تنکرنك ذکرنی ایتماك صاری ای محمد
(فارغب) ذوقلانغل ودایم الله تعالی ذکرنی ایتوب تلاوت قرآنده اولغل فارغب لفظی
ایله تمام ایتماکنده حسن الاختتام در شوننك اوزرینه که بنده لر اعقاب خمسه لرننك بعدنده
ذوق شوق ایله وردلرنی اوقوب فارغ بولغاندین صونك دنیا شغل لرینه یورمك کا اشارتدر

سورة التین ثمان آیة

بسم الله الرحمن الرحیم

(والتّین) قسم یاد ایتامن انجیر یغاچی برله (والزّیتون) دخی قسم یاد ایتامن زیتون
یغاچی برلان زیرا بوایکی یغاچ ننك مایلارندین آدمیلره غذادر بدنلرینه منفعتلری
وخاصیتلری چوقدر بعضیلر ایدیلر تین ایله زیتون ایکی طاغ در برسنی طور زیتون
دیرلر ایکنچی سنی طورتین دیرلر هر ایکسنده انجیر وزیتون یغاچ لاری چوقدر زیتون

تاغی بیت المقدسدر انجیر تاغی دمشق شهرنڭدر یاکه زیتون دیماك دمشق مسجدیدر آنڭ عیسی علیه السلام توغدوقی اورونددر هم آخر زمانڭ کوکدن مسجد دمشقه اینارتین دیماك بیت المقدس مسجدیدر (وَطُورِ سِينِينَ) دغی مبارك طور تاغی ایله قسم یاد ایتامن (وَهٰذَا الْبَلَدِ الْاَمِينِ) دغی بو امین بولغوچی مکه شهری برله قسم یاد ایتامن مکه‌نی بلد امین دیماکلریکه جاهلیت زماننڭ هم اسلامده مکه‌یه کرگان کمسنه دشماندان خوف سز ایردی (لَقَدْ خَلَقْنَا الْاِنْسَانَ) جواب قسم دربدرستیکه یراتدق بزلر آدمنی (فِي اَحْسَنِ تَقْوِيمٍ) کورکام رك صورتڭ یعنی صور ظاهرده وصور معنویه‌ڭ انسان کبی کورکام یوقدر (ثُمَّ) بو کورکام صورت اوزرینه قیلدوقمزدین کزین (رَدَدْنَاهُ) قایتار رمز اول انسان‌نی (اَسْفَلَ سَافِلِينَ) توبانلرننك توبانینه یعنی جهنم گا (اِلَّا) مگر اسفل سافلین‌ده ایرماسدر (الَّذِينَ اٰمَنُوا) اول کشیلرکه ایمان کلتوردیلر (وَعَمِلُوا) دغی اشلادیلر (الصَّالِحَاتِ) ایذگو عمللرنی (فَلَهُمْ) بس بولغوچیدر آنلاره (اَجْرٌ) یال (غَيْرُ مَمْنُونٍ) توکانماس یال یعنی اوجماح (فَمَا يُكَذِّبُكَ) بس‌نی باعث اولدی سنکا ای کافر آدم یالغانغه توتماغه اول الله‌تعالی‌نی والله تعالی‌ننك رسولنی (بَعْدُ) بو آیاتلر بعدنڭ (بِالدِّينِ) قیامت کوننی یعنی هیچ براگو یوقدر (اَلَيْسَ اللّٰهُ) ایا ایماسمو الله تعالی بلی ایرور (بِاَحْكَمِ الْحَاكِمِينَ) حکم قیلغوچیلارننك حاکمیدر هرنه‌تلاسه مانع یوقدر حکمت کا ومصلحت کا موافق حکم ایلاگوچی‌در الله تعالی احکم الحاکمین دیماکننك حسن الاختتام‌در دنیاننك اوّلنڭ وآخرنده اول حاکم‌در

﴿ سورة العلق مكية وهي تسع عشرة آية ﴾

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

(اِقْرَاْ بِاسْمِ رَبِّكَ الَّذِي خَلَقَ) یعنی اوقوغل ای محمد ربنك جل شأنه‌ننك اسمنی اول ربنك صفاتی اولدر کم یراتدی همه نرسه‌لرنی بعضیلر ایدیلر اوّل اینکان سوره بودر مبعثلری سورهٔ مزمل‌ده اوقولندی (خَلَقَ الْاِنْسَانَ) یراتدی الله‌تعالی بارچه آدمنی (مِنْ عَلَقٍ) اویوشقان قاندان (اِقْرَاْ) اوقوغل ای محمد (وَرَبُّكَ) حال بوکه تنکرنك تعالی (الْاَكْرَمُ) یومارد لارننك یوماردراقیدر (الَّذِي) آنچلاین الله تعالی‌در (عَلَّمَ) اوگراتدی یازو یازماغه (بِالْقَلَمِ) قلم برلان (عَلَّمَ الْاِنْسَانَ) اوگراتدی آدم گا (مَا لَمْ يَعْلَمْ) بلمکان نرسه‌لرنی

كتابلر ايندردى آنى يازديلر اوقديلار وآندن استنباط ايدوب احكام‌لار چقارديلار (كَلّا) حقاكه (اِنَّ الْاِنْسانَ) بدرستيكه آدم بالاسى ننك بعضيسى (لَيَطْغٰى) البته اوزى حدندين آشار (اَنْ رَاٰهُ) كورر اول بعضى انسان (اسْتَغْنٰى) مونكسز باى كورر اوزنى (اِنَّ اِلٰى رَبِّكَ الرُّجْعٰى) بدرستيكه اى محمد تنكرنك صاريدر قايتماقلق يعنى قيامت كوننده ربنكا قايتقوچيلردر مالسز فقير اولوب روايتدر ابوجاهل لعين آنط اچدى محمدنى نماز اوقدوقنده اولتوررمن ديو زيرا اول آتاسى وباباسى ننك دينينى غورلاب غيريكا سجده ايدادر ديو بركون اول لعين محمد عليه السلام‌نى نمازده طابدى اولوغ طاش كوتاروب باردى بارا تورغاچ تاشنى تاشلاب كيرو قاچدى كافرلار ايديلار يا ابا الحكم نه اوچون تاشنك ايله محمدننك توباسينه اورمادنك ديديلار لعين ايدى بن تاشنى كوتاروب اورمغه ديب باردوقمده محمد ايله بنم آرامده بر چوقر پيدا اولدى اچى تولوغ يلان وچيانلر يلانلردن قورقوب قاچدوم ديدى الله تعالى آننك حالنى بيان ايلاب بيورديكه (اَرَاَيْتَ الَّذِى) كوردونك سن اى محمد آنچلاين كشيننك حالنى (يَنْهٰى) منع قيلماق تلايدر (عَبْدًا) شونچلاين قلنى (اِذَا صَلّٰى) هرقچان نماز اوقماق تلاسه يعنى كوردنك كه ابوجاهل ننك قاچماقنى چوقرداغى يلانلارنى كوروب (اَرَاَيْتَ) ايا كوردنك دگلمى بلى كوردونك (اِنْ) شول حالنى كوردونك (كَانَ) بولدى اول من (عَلَى الْهُدٰى) كونماكده وكوندرمكده (اَوْ اَمَرَ) ياكه بيوره اول من بنده‌لاره (بِالتَّقْوٰى) الله تعالى دن قورقوب گناه‌لردن تيولماغه يعنى توقتاماغه (اَرَاَيْتَ) ايا كوردنك دگلمى بلى كوردنك (اِنْ) شونى (كَذَّبَ) يالغانغه توتدى (وَتَوَلّٰى) حق دن يوز چوردى (اَلَمْ يَعْلَمْ) ايا بلماسمو اول من (بِاَنَّ اللّٰهَ) بدرستيكه الله تعالى (يَرٰى) كوره در وبلادر (كَلّا) حقاكه حقنى يالغانغه توتماق كركمز وحقدن يوز چورمك كركمز (لَئِنْ لَمْ يَنْتَهِ) اگر طيولماسه ومنع لانمسه بو يالغانغه توتماقدن وحقدن يوز چورماكدن (لَنَسْفَعًا) اوسترارمز آنى جهنم‌گا (بِالنَّاصِيَةِ) مانكلاى ساچندن توتوب (نَاصِيَةٍ كَاذِبَةٍ) يالغانغه توتقوچيننك مانكلاى ساچندن (خَاطِئَةٍ) دايم خطالق قيلغوچيدر اول كاذبه (فَلْيَدْعُ) بس البته چاقرسون اول ابوجاهل (نَادِيَهُ) اوزى ننك نداقيلاچاق اعوانلارنى اوزى ننك عسكرنى برگا تورو شوب قارايق ديو (سَنَدْعُ الزَّبَانِيَةَ) تيزدركم بزده اوندارمز تموغ فرشته‌لارنى (كَلّا) حقاكه الله تعالى

برلان تورشماق کرکمس بلکه الله تعالی گا ورسول الله غه اطاعت کرك (لاتطعه) بویون
صونماغل اول ابوجاهل گا (واسجد) الله تعالی غه سجده قیلغل (واقترب) دخی الله تعالی گا
یقین بولماقنی استاگل مونده حسن الاختتام در بنده لره دایم الله تعالی گا سجده ایدوب
یقین بولماقنی استکایلار الله تعالی ننك رضالقنی استاب جانلاری تن لرندین چقغای

﴿ سورة القدر مكية وهی خمس آيات ﴾

بسم الله الرحمن الرحيم

(انا انزلناه) بدرستیکه بزلار ایندردوك سنكا اول قرآننی لوح المحفوظدن بیت العزته
اول بیت العزت دورتنچی قات کوکننك اوستنده در آنی هم بیت المعمور دیرلار بعده
یکرمی ایکی یلده نجما نجما اینب پیغمبره تمام اولدی (فی ليلة القدر) قدر دیدکی کیچه ده
لوح المحفوظدن بیت العزتکا ایندردك (وما ادریك) کم بلدردی شنكا ای محمد (ما ليلة
القدر) قدر کیچه سیننك قدر ایردکنی اول کیچه ده عبادت قیلغانلرننك اعمال ثوابنی
نه مقدار ایردکنی بلماسانك (ليلة القدر) قدر کیچه سنده عبادت قیلانلارننك ثوابی
(خير من الف شهر) منك آی عبادت قیلغان کشیلرننك ثوابندن کوبراکدر
(تنزل الملائكة) اینار اول کیچه ده یریوزینه فرشته لر کوکدان (والروح) دخی حضرت
جبرائیل اینار (فيها) اول قدر کیچه سنده (باذن ربهم) پروردکارننك امری برله اینارلر
(من كل امر) هر بر اش برله اینارلر ابذ گودن ویاوزدان یعنی هر کم اول کیچه ده عبادت
ایلاسه بعده دعا قیلسه کوك یوزندن ایندوکی فرشته لر هم حضرت جبرائیل آمین
دیرلر الله تعالی منك آی عبادت ایدانلرننك ثوابنی یازار اگر بر من اول کیچه ده
گناه قیلسه اول الله تعالی اول بنده یه کوکدن ایندوکی فرشته لارننك عددنچه لعنت
قیلور (سلام) ملائکلردن اول کیچه ده اهل ایمانه واهل طاعته سلام لر اولور یعنی اول
کیچه ده قائم اولانلاره سلام اولور (هی) اول فرشته لرننك سلام بیرماکلاری اول کیچه ده
قیام لاره (حتى) شونکارچه فرشته لر سلام بیرورلر (مطلع الفجر) تانك آتقونچه علمالار
اختلاف قیلدیلارکه قدر کیچه سی قایو آینك قایو کیچه سنده اولور بعضیلر ایدیلر
رمضان آیی ننك آخرغی اونننده اولور دیدیلر بعضیلر یکرمی بشنده یا یکرمی یتنچی
کیچه سنده اولور دیدیلر بعضیلر ایدیلار بو قدر کیچه سی رمضان کیچه لارینه خاص دکلدر

غیری آیلارننك کیچه‌لرنك هم اولور دیدیلر زیرا الله تعالی دورت نرسه‌نی بنك‌لرندن یاشرون ایلامشدر اوّلکسی جمعه کوننك قبول‌لق ساعتی قایوساعت ده ایردکی نامعلومدر ایکنچی وسطی نمازیدر اول قایو نماز ایردکی نامعلوم در اوچونچسی اسم اعظم در اول قایو اسم ایردکی نامعلوم در دورتنچسی قدر کیچه‌سیدر اول قایو آیننك کونی‌ننك کیچنك کلوری نامعلوم در اما علماء متأخرین اتفاق ایلادیلار که رمضان ننك یکرمی یتنچسی کیچه سیدر دیوبو اورنك نمازلارننك بیانی وثوابلاری بوترجمه گا یازلمادی کرك کمسنه‌لر وعظ کتابلارندن قارایالار عیانا کورر لار سلام لفظی ایله سوره‌نی تمام ایتما کی حسن الاختتام در

﴿ سورة البينة مكية وهى ثمان آيات ﴾

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

بلکل وآکاه اولغل آخر زمان پیغمبری مکه‌دن چقار چونکه اول مبعوث اولغاچ بارچه‌لارمز بر دینك اولالق دیب وهم اولورمز دیو اتفاق ایلامش‌لر ایردی چونکه رسول اکرم دنیاغه کلگاچ وپیغمبر اولغاچ اتفاق‌لرنی بوزدیلار الله تعالی آنلارننك حالنی بیان ایلاب بیوردی که (لَمْ يَكُنِ الَّذِينَ كَفَرُوا) بولمدی آندایون کشی‌لرکه کافر اولدیلار (مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ) کتاب اهلندن یعنی یهود ونصارا (وَالْمُشْرِكِينَ) بت پرستلر وآتش‌پرستلار اهلندن (مُنْفَكِّينَ) کافرلق‌لرندن آیرلغوچی دکل ایردیلار یعنی بارچه‌لاری بر اتفاقك ایردیلار (حَتّٰى تَأْتِيَهُمُ) حتی که یعنی شونکارچه اتفاق ایدیلار آنلاره کلکونچه (الْبَيِّنَةُ) حجت وبرهان دین‌لاری‌ننك باطل ایردکنه بینه‌ننك معناسنی بیوردی که (رَسُولٌ مِنَ اللّٰهِ) ایلچیدر الله تعالی طرفندن بنك‌لاره (يَتْلُو) اوقیدر اول رسول (صُحُفًا) کاغذلاره یازلغان حکم‌لارنی اول کاغذلاره یازلغان حکم‌لارننك صفاتی بودرکم (مُطَهَّرَةً) پاکدر باطلدن ولغودن ولهودن ویالغاندن (فِيهَا) باردر اول صحیفه‌لر اچنك (كُتُبٌ) یازلمش آیات‌لار (قَيِّمَةٌ) قائم بولغوچی حکم‌لار وحکمت‌لر وهم ناطق بالحق درینه الله تعالی متفرقه اولغوچیلارننك حالنی بیان ایلاب بیوردی که (وَمَا تَفَرَّقَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ) آیرلغوچی اولمادیلار کتاب بیرلدکی کشیلر یعنی مختلف بولماغان ایردیلار محمد علیه السلام‌ننك رسول ایردکنه بلکه بارچه‌لری اتفاق ایلاب ایردیلر (اِلَّا) مگر آیرلغوچی اولدیلار

(مِنْ بَعْدِ مَا) شونىنك صونكنده آيرلغوچى اولديلار (جَآءَتْهُمُ) كلدى آنلاره (الْبَيِّنَةُ) حجت وبرهان يعنى قرآن‌ننك حكم‌لارى اوزلارندا كى كتابه موافق اولدى موافق‌لق ظاهر اولغاچ بو محمد اوزى استاد كورمكاندر ديو حسدا وتكبرا وعنادا دعوا قيلوب متفرقه وپراكنده اولوب باطل ملت‌لرده قالديلار (وَمَآ أُمِرُوٓا) وبيورلماديلر آنلار اوز كتاب‌لارنده (إِلَّا) مگر بيورلديلار (لِيَعْبُدُوا اللّٰهَ) الله تعالى گا قوللق برله بيورلدى‌لار آنكا هيچ بر شريك قاتمايونچه (مُخْلِصِينَ) اخلاص ايله عبادت قيلماقغه بيورلدى‌لار (لَهُ) اول الله تعالى گا خاص در (الدِّينَ) قيامت كونى ديو بيورلديلار يا كه الله تعالى گا خاص در اسلام دينى ديو بيورلديلار (حُنَفَآءَ) باطل دين‌لره وملت‌لاره ميل قيلمايانچه توغرى اسلام دينينده تورورغه بيورلدى‌لار (وَيُقِيمُوا الصَّلٰوةَ) نماز اوتماككا بيورلدى‌لار (وَيُؤْتُوا الزَّكٰوةَ) زكات وعشر بيرمك برله بيورلديلار (وَذٰلِكَ) اوشبو اش يعنى اسلام دينى الله تعالى‌ننك رضا اولغان دينىنه كرسه هيچ باطل دين‌لره وملت‌لره ميل ايلاماسه نمازلارنى اوتاسه زكات‌لارنى چقارسه (دِينُ الْقَيِّمَةِ) توغرى دين اوشبودر ديو بيورلديلر (إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا) بدرستى كه آندايون كشى‌لار كافر اولديلار قرآنه ورسوله ايمان كلتورمديلر (مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ) كتاب اهلندن (وَالْمُشْرِكِينَ) دخى بت پرستلر (فِى نَارِ جَهَنَّمَ) جهنم تموغ‌ننك اوتنده عذابنده قالغوچيلاردر (خَالِدِينَ) منگو ومؤبد بولدوقلارى حالده (فِيهَا) اول جهنم اوتونده (أُولٰٓئِكَ) اوشبو جهنم اهلى (هُمْ) آنلردر (شَرُّ الْبَرِيَّةِ) مخلوقاتلرننك ياوزى وبدبختى (إِنَّ الَّذِينَ) بدرستى كه آندايون كشى‌لار (آمَنُوا) ايمان كلتورديلار الله تعالى‌ننك برلكنه وكتابلرننك حق‌لقنه ورسول‌لرننك راستلقينه وقيامت كونى‌ننك بارلغنه وكاورينه (وَعَمِلُوا) اشلاديلار (الصَّالِحَاتِ) ايذگو عمل‌لرنى (أُولٰٓئِكَ) اوشبو اوصاف ايله موصوف جماعت‌لر (هُمْ) آنلردر (خَيْرُ الْبَرِيَّةِ) مخلوقات‌لارننك ايذگوسى (جَزَآؤُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ) آنلرننك جزالارى الله تعالى قاشنده (جَنَّاتُ عَدْنٍ) قالغوچيدر آنلر عدن ديدوكى اوجماحده زيرا عدن سكز اوجماح‌ننك بريسيدر (تَجْرِى) آغار (مِنْ تَحْتِهَا) اول عدن اوجماحى‌ننك اوستوندن (الْأَنْهَارُ) يلغه‌لر آغار سوتدن وبالدن وخمردن وغيرى شرابلردن (خَالِدِينَ) منگو ومؤبد بولدوقلرى حالده (فِيهَآ)

اول عدن اوجماغنڭ (ابدًا) ابدالاباد کیوم‌لاری توزمایون وشرابلری بتمایون اوزلری قارطایمایون یکت‌لك‌لاری اوزره قالغوچیلاردر (رضی الله) رضا بولور الله تعالی (عنهم) آنلاردن (ورضوا) دخی رضا بولور آنلر (عنه) اول الله تعالی دن (ذلك) اوشبو ابدالاباد اولغوچی دولتلر (لمن) شونچلاین منلار اوچوندر (خشی ربه) قورقدیلر الله تعالی دن شوننڭ اوچون گناه اشلامادیلار اشلاسه‌لار تیز زمان توبه‌یه کلدیلار آخرت فکرنی کونگل‌لارندین چقارمایوب نماز اوتامکن خیر واحسان ایلامکده اولدیلار الله تعالی خشی ربه لفظی ایله سوره‌نی تمام ایلامکی الله تعالی دن قورقوچیلاره جنات عدن‌در دیو بشارت بیروب حسن الاختتام ایلامکیدر *

سورة زلزلت مکیة وهی ثمان آیات

بسم الله الرحمن الرحيم

(اذا) شول زماندر قیامت کونیننڭ کلمکی (زلزلت الارض زلزالها) قالتراغوچی اولسه قالتراماق ایله بویرننڭ قالتراماقی ایکی کره اولغوچیدر اوّل قالتراماقی اسرافیل علیه السلام‌ننڭ اوّلگی هلاکلك اوچون اورگان صورنده قالتراب یر یوروندا گی وکوك یوزندا گی نرسه‌لار هلاك اولورلر یرلر هم کوکلر اول کونده هلاك اولورلار ایکنچی قالتراماقی اسرافیل علیه السلام‌ننڭ بعث اوچون اوردوکی صورنده یر قالتراب خلایقلر قبرلاریندن قوبارلار (واخرجت الارض اثقالها) ایکنچی قالتراماقنده چقارور یر اچنده گی آغریوکلری یعنی اولوکلرنی (وقال الانسان) ایتور کافر آدملر قیامت کونینه انکار ایلاگوچیلار (مالها) نی بولغان ایرکان بویرگا دایم قالترایدر قویاش بیك قزدرادر (یومئذ) بوخلایق‌ننڭ قبرلرندن قوبقان کون (تحدث) سویلار اول یر (اخبارها) اوزی‌ننڭ خبرلارنی بنده‌لرگا گواهلق بیروب اول قبردن قوبقوچیلار‌ننڭ ضررلرینه یاکه فائده‌لارینه یعنی اول کونده یر خلایقلاره گواهدر ایذگو عمل‌لارینه ویاوز عمللرینه (بان) شوننڭ برلان اول یر سیلایوب گواهلق بیرر (ربك) بدرستیکه تنگرنڭ ای محمد (اوحی لها) خبر بیرور اول یرگا سویلاگل خبر بیروب گواه‌لقنی اداقیلغل دیو جن وانسان سننڭ اوستنکده نه عمللر قیلدیلار ایذگودن ویاوزدان (یومئذ) بوقبردن قوبقان کون (یصدر الناس) پیدا اولور آدمیلره وجنلره (اشتاتا) پراکنده‌لك بعضیلری

اوجماعغه کیدارلر وبعضیلری تموغ غه کیدارلار یعنی حساب بعدنده پرا کنده بولورلر (لیروا اعمالهم) اوزلرینینك اعمال لرینینك جزالرنی کورر اوچون پرا کنده اولورلر (فمن یعمل مثقال ذرة خیرا یره) بس بر من عمل قیلاسه دنیاده وقتده اخلاص ایله بر مثقال نك ذره سی قدرنچه ایذگولکنی بیك آزدان کنایه در یعنی بیك آز قیلغان اولسه ایذ گو عملنی آننك جزاسنی کورر الله تعالی اول بنده ننك آز عملندن رضا اولوب فضلی ایله تموغ دن آزاد ایدوب اوجماحینه کرگزور (ومن یعمل) دخی بر من عمل قیلسه (مثقال ذرة) مثقال نك ذره سی قدرنچه (شرا) یاوز عملنی قیلغان اولسه (یره) آننك جزاسنی کورور اشارتدر گناه صغیره ایلان هم تموغ لق اولورغه الله تعالی اسم اعظم نی گیزلادوکی کبی گناهلرننك قایوسی ایله تموغ ده قالورنی بنده لاردن گیزلادی شوننك اوچون گناه کبیره دن وگناه صغیره دن صاقلانه لار الله تعالی بنده لرننك آخر داغی اشلری ایله جزا بیروب ایکی منزلگا قویوب سوره نی تمام ایدوب حسن الاختتام ایلدی

سورة العادیات وهی احدی عشرة آیة

بسم الله الرحمن الرحیم

(والعادیات ضبحا) قسم یاد ایتامن صولولارنی تاوش لاندروب یوراکلرنی قاقوب چاپقوچی غازیلارننك آطلاری ایلان (فالموریات قدحا) دخی قسم یاد ایتامن تیمرلی تویاقلارندن اوت چقارغوچی غازیلارننك آطلاری برله اشارتدور غازیلارننك آطلاری تیمر داغالیدر تاشلار اوستنده چابدوقلارنده اوت چقار ایردی (فالمغیرات صبحا) بس قسم یاد ایتامن تانك وقتنده تیزلك اوزرنده چابوب کروب کافرلرنی غارت ایداچی آطلار برله (فاثرن به نقعا) بس قوبارورلار اول آطلار چابماقلاری برلان توزانلارنی (فوسطن به جمعا) بس چابماقلری ایله اول آطلار کرورلر کافرلردن بولغان جماعت ننك اورتاسینه یعنی غازیلارننك آطلاری شول قدر بهادرلردر کافر عسکرینینك اورطاسینه کرورلر هیچ براورکمایون وقورقمایون (ان الانسان) جواب قسم دربدرستیکه آدم بالاسی (لربه) تنگری تعالی یه (لکنود) البته کفران نعمت قیلغوچیدر یعنی الله تعالی ننك بیردوکی نعمتلرنی اورتکوچیدر بای اولسه الله تعالی ننك فرض لارنی وواجباتلارنی اشلامایدر عالم اولسه علم لکی ایله عمل قیلمایدر غیریلره

اوگراتمایدر (وَانَّهُ) بدرستیکه اول آدم بالاسی (عَلٰى ذٰلِكَ) اوزینینك کفران نعمت ایلادوکینه (لَشَهِيدٌ) حاضر گواه دریعنی صاران ایردوکنی اوزی بله دربلوب اشلامایدر الله تعالی ننك فرضلرنی وواجبلرنی (وَانَّهُ) بدرستیکه اول آدم بالاسی (لِحُبِّ الْخَيْرِ) مالنی سومککا (لَشَدِيدٌ) قاتی حریصدر الله تعالی نی سومککا قاتی قاره کونکل لی دریعنی کوب مالنی جمع ایدوب زکاتنی بیرمایدر مال جیماقدن مقصودی دنیا غرضیدر تاشدن یاکه آغاچدن هیبت بنالار قیلماق یخشی آطلاره بنماك وجیکماك ویخشی ییماك واچماك دنیا پادشاهلارندن مال سببی ایله منصب استماك مالانهایه خدای تعالی بیورماغان اورنلاره صرف ایلامکدر (اَفَلَا يَعْلَمُ) ایا بلماسمی اول آدم بالاسی بلی بلور (اِذَا) شول زماننی بلماسمی (بُعْثِرَ) قوبارلماقنی (مَا فِي الْقُبُورِ) قبردا کی اولوکلر یعنی اول آدم بالاسی بلورکه اولدوکنی اولدکندن صونکره ترلماکنی بله توروب بوفانی دنیاغه ذوقلانب الله تعالی ننك بیردوکی نعمتلرنی اورننه صرف ایلامایب باطل اورونلره صرف ایدلر (وَحُصِّلَ مَا فِي الصُّدُورِ) اول کونده حاصل اولور قلبدا کی سرلر اعتقاددن یا اعمالدن اولسون (اِنَّ رَبَّهُمْ) بدرستیکه تنگری تعالی (بِهِمْ) آنلرننك قلبلرنده اولغان سرلرندن وظاهرده اولغان اعماللرندن (يَوْمَئِذٍ) بوسرلر ظاهر اولدوقی کونده (لَخَبِيرٌ) البته خبرداردر بس آنلرغه اعماللرینه لایق جزا بیرگوچیدر الله تعالی خبیر لفظی ایله سوره نی تمام ایتماکی حسن الاختتام در شوننك اوزرینه که بنده لار دایم اید گو نیتده اولوب اید گو اعماللار ایلایوب الله تعالی یه حسن ظن ایلایوب ختم اولنه در

سورة القارعة مكية وهى احدى عشرة آية

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

(اَلْقَارِعَةُ) کونکللرنی هول وفزع وقورقو برله قاقغوچی کون یعنی قیامت کونی (مَا الْقَارِعَةُ) نی عجایب شدتلی کوندر اول قارعه (وَمَا اَدْرٰيكَ مَا الْقَارِعَةُ) کم بلدردی سنکا ای محمد قارعه ننك قارعه ایردوکنی اول قارعه کوننی بلماسنك بودر (يَوْمَ) شول کوندر اول قارعه (يَكُونُ النَّاسُ) بولور آدمیلر وپریلر (كَالْفَرَاشِ الْمَبْثُوثِ) تارالغان چکرتکالر کبی تولقونلانب تورورلار (وَتَكُونُ الْجِبَالُ) بولور اول کونده تاولار (كَالْعِهْنِ الْمَنْفُوشِ) تتلگان یون کبی هواده اوچوب یوررلر (فَاَمَّا مَنْ ثَقُلَتْ مَوَازِينُهُ) بس بر من آخر کلسه

میزاننك اعمالی حسناتی غالب اولسه سیئاتنه (فهو) بس اول من (فی عیشة) تروكلك اچنده در اوجماح ده (راضیة) رضا اولغوچیدر اول اچمكدن وآشامافدن وقوچمقدن وپراقلر وار انكلر ایله سیران ایلمكدین (واما من خفت موازینه) دخی بر من ننك ینكل كلسه میزاننك اعمال دفتری یعنی سیئاتی حسناتنه غالب اولسه (فامه) بس آنك آناسی یعنی قرار قیلاچاق اورنی آنا قورصاقنك بالاننك قرار قیلماقی (هاویة) هاویه دیدكی تموغ در هاویه یتی تموغ ننك برسیدر (وما ادریك) كم بلدردی سنكا ای محمد هاویه نی (ماهیه) نی ایردوكنی بلماسنك اول هاویه بودر (نار حامیة) بر اوتدر كه آلتی تموغ ننك اوتندن اسیدر نعوذ بالله من ذلك الله تعالی بنده لرینی نار حامیه ایله تهدید ایلامكی ایله سوره نی تمام ایلامكی حسن الاختتام در شونك اوچوندركه بنده لر هاویه كالایق اولغوچی اعمال لردن یراق اولوب عیش مرضیه یه لایق اعمال لر قیلماقلرینه اشعاردر

سورة التكاثر مكیة وهی ثمان آیة

بسم الله الرحمن الرحیم

(الهیكم) مشغول وغافل قیلدی سزلرنی علم استباب عمل صالح قیلماقدن الله تعالی ننك عذابدن قوتقارغوچی اعمال لرنی قیلماقدن (التكاثر) مال لرنكزننك كوبلكی وبالالرنكز ننك كوبلكی تا كه آنلره مشغول اولوب اوقات خمسه نكزنی وقتلرندن اوتكاراسزلر حتی كه كسبلرنكزده حلالون وحرامون تفتیش ایلامزسزلر (حتی) شونكارچه مشغول اولدونكز وغافل اولدونكز آخرتنی استماكدن (زرتم المقابر) قبرلره وارنچه مشغول اولدونكز یعنی اولوب كوملگنكاچه (كلا) حقا كه منع لانونكز بودنیا مالی ایله مشغول اولوب اوقات خمسه نكزنی وقتندن اوتكارمككدن (سوف تعلمون) تیزدر كم بلورسزلر مال كوبلكی براه مشغول وتفاخر قیلانلرننك عاقبتنی قبرنكزده (ثم) بوقبرنكزده بلدوكنكزدین كزین (كلا) حقا كه قسم یاد ایتامن ذاتم برلان (سوف) تیزدر كم (تعلمون) بلورسزلر قبرلرنكزدن قوپقاچ (كلا) حقا كه قسم یاد ایتامن علمم برله (لو تعلمون) اگر بلسانكز ایدی بو دنیایه مشغول اولوب آخرت اعمال لرنی اهمال قیلانلرننك حالنی یعنی دنیایه مشغول اولوب آخرتنی اونتقانلرننك حالنی (علم الیقین) شكسزلك برلان بلسانكز ایدی (لترون الجحیم) جواب قسم در البته جحیم تموغنی كورر ایردونكز یعنی دنیا شغلنی

قویونگزلر الله تعالی دن قورقونکزلار جحیم تموغنی کورگاندای بولونگزلار (ثُمَّ) بو جحیم تموغنی کورگاندای بولوب اعتقاد قیلوب دنیا شغلندن بیزار اولوب آخرت اوچون استعداد قیلوب اولوب ترلدکنگزدن صونك (لَتَرَوُنَّهَا) البته کوررسز اول جحیم تموغنی (عَيْنَ الْيَقِينِ) شکسزلك کوزی برله یعنی قیامت کوننده تموغ لار بارچه لاری خلقغه مشاهد اولنورلر جحیم تموغنی هم کوررلار دنیا شغلی ایله مشغول اولوب عبادتلرننك وقتندن فوت ایدنلرننك عذابنی کوررلر یعنی کوز آلدونده کوروب تررورلر (ثُمَّ) موندین صونك یعنی جحیم تموغی کوزلرینه مشاهد اولدقدین کزین (لَتُسْأَلُنَّ) البته صورالورسز بو جحیم تموغی کوزلرینه مشاهد اولدوقی کونده (عَنِ النَّعِيمِ) الله تعالی ننك نعمتلرندن سؤال اولنور یعنی الله تعالی صورار ای بنده م بن سنکا دنیاده صحت بدن میسر ایدب ظاهری وباطنی بایلقلار بیردم بو نعمتلرنی قانده صرف ایلادنك دیو الله تعالی نعیم لفظی ایله سوره نی تمام ایتماکی حسن الاختتام در اهل ایمان اوجماهده دایم نعمتده قالماقلارینه

﴿ سورة العصر مكية وهي ثلاث آيات ﴾

بسم الله الرحمن الرحيم

(وَالْعَصْرِ) قسم یاد ایتامن زمانه برله یا که ایکندی نمازی برله معنا بودر ورب العصردر یعنی عصرننك ربسی برله قسم یاد ایتامن (اِنَّ الْاِنْسَانَ) جواب قسم در یعنی بدرستیکه آدمیلر وپریلر (لَفِی خُسْرٍ) البته اوزلرینه زیان قیلماقده در یعنی اوقات شریفه لرنی دنیایه صرف ایدب آخرت درجه لرندن محروم اولوب اوکنماکده در (اِلَّا) مگر خسران واوکنچده دگلدر (الَّذِينَ) آنچلاین کمسنه لر (اٰمَنُوا) ایمان کلتوردیلر (وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ) اشلادیلار ایذگو عمللرنی (وَتَوَاصَوْا) دخی بیورشدیلار بربرینه (بِالْحَقِّ) حقلقنی یعنی قرآنغه ورسولگا تابع بولماق برله بربرینه امر معروف ونهی منکر ایلدیلر (وَتَوَاصَوْا) دخی بیورشدیلر بربرینه (بِالصَّبْرِ) الله تعالی ننك بلالرینه وقضالرینه رضا اولورغه وگناه لردن صبر ایدوب نفسلرنی منع ایدرگا الله تعالی ننك فرایضلرنی وقتنده قیلورغه نی قدر سرغاو خسته اولسه ده بلا وقضا کلورسه ده وقتنده علی قدر الطاقة ادا قیلورغه بربرینه بیوررلار الله تعالی ننك صبر لفظی ایله سوره نی تمام ایلامکی حسن الاختتام در نته که مخفی دگلدر

سورة الهمزة مكية وهی تسع آيات

بسم الله الرحمن الرحيم

(ويل) هلاكلك يا كه ويل ديدوكی جهنم ده بر چوقورننك اسميدر (لكل همزة) هر بر آدم نلك يوزنی يرتب كوز آلدوننك غيبت قيلغوچيلارغه در اول ويل (لمزة) آدميلارنك عيب لرنی آرت لارننك سوزلاشكوچی كادر بو آيات وليد بن مغيره حقنك در حكمی عام در تأمل اولنه (الذی) آنچلايون وليد بن مغيره (جمع مالا) جيدی اوزی ننك مالنی (وعدده) صانادی اول مالنی كوب نصابلق اولغاچ ايمان كلتورگاچ زكات فرض اولوردای اولدی وايدی بو قدر مالنی فقيرلره بيرورگا دريغ در ديو ايماندن تعرض ايلادی رسول اكرم صلی الله عليه وسلم نی ايوينه باروب سوكدی وآرتونده هم سوكار ايدی (يحسب) گمان قيلادر اول وليد بن مغيره (ان ماله) بدرستی كه قولنداغی مالی (اخلده) منگو قالور ديو (كلا) حقا كه مالی منگو قالماس در (لينبذن) البته آتلور اول وليد ماللاری برلان (فی الحطمة) حطمه ديدكی تموغ غه حطمه يدی تموغ ننك برسيدر (وما ادريك) كم بلدردی سنكا ای محمد (ما الحطمة) حطمه نی در بلمازسنك حطمه بودر (نار الله) الله تعالی تنك بر قهر اوتيدر (الموقدة) قزدرلغان (التی) آنچلاين اوتدر كه (تطلع علی الافئدة) يتشور كونكل لرگا آننك اثری يعنی يورا كلرنی ياندرغوچی اوتدر (انها) بدرستی كه اول حطمه (عليهم) اول كافرلره (مؤصدة) ايشك لری باغليدر (فی عمد ممددة) قالغوچيدر آنلار حطمه ننك اچنك اوزی اوتدن اولغان ترا كلر برله يا كه معنا بودر كه حطمه ننك ايشك لری باغلانغاندر طش طرفندن يعنی ايكنچی تموغ طرفندن اوتدن اولغان تركلر ايله تا كه آننك ايشكی ايكنچی تموغ لارغه كورنماس اوچون بو تموغده نه تورلك عذاب ونه تورلوك قوم بار بلنماس اوچون الله تعالی زكاة بيرميان بايلرنی حطمه اوتی ننك صفاتی ايله تهديد ايدب ممدده لفظی ايله حسن الاختتام ايلدی

سورة الفيل مكية وهی خمس آيات

بسم الله الرحمن الرحيم

روايتدر نجاشی حبش ولايتی ننك پادشاهی ايردی يمن ديارنده ابرهه اسملی وزيری بار ايردی بر ايو بنا قيلدردی آنچلاين ايو دنيا يوزننك بولمادی تورلو تورلو زينتلر

ایله بزادیلار اچنه در ویاقوت قنادیل لر آصلمش ایردی اول بنانینك اچنه پت لر
قویدی فرمان بیردی که هر کم حج قیلماق تلاسه بو ایوگا طواف ایلاسون لر کعبه یه طواف
ایلامسونلر ﴿القصه﴾ کونلرده بر کون عرب یکتی مالك بن نضر ابن کنانه دن ایشتوب
صنعاغه بارب اول بنانینك اچنه کرب تیزك ایلادی پت لرنی تیزك ایله بو یادی ایرتا گوسن
اول ایوگا عبادت ایدار او چون کردیلر بو حالنی کوردیلر پادشاهغه ایدیلر پادشاه ایدی
بو اشارنی عرب لر قیلمش دیو ازلانگز وصرانگز اگر اول عربنی تابب آلب بلسانگز
ملکمنك یارمنی بیرب قزومنی بیرب اوزمه وزیر ایدرم دیدی ﴿القصه﴾ اول عربنی
کوب زمان ازلادیلر تابمادیلر کونلرده بر کون بایاقی عرب قول اوستونلك طابب اول
بناغه اوت تورتدی اول بنا یانب کتدی فی الفور پادشاهغه خبر ایلادیلر پادشاه کلدی
کوردیکه بنانینك اورنی قالغان اوزی یانوب بتکان در پادشاه آنداچدی تا که کعبه نی خراب
قیلماق برله اول ابرهه نام وزیر نجاشی پادشاهنك محمود اسملی فیلنی صوراب آلدی ودخی
کوب فیللر برله سکسان منك عسکر ایله مکه یه یقین ایرشدیلر صحرادن مکه جماعتی ننك
مالللرنی قووب آلدیلر رسول الله نك باباسی عبد المطلب ننك ایکی یوز تواسنی آلدیلر
بس عبد المطلب ابرهه قاتنه کلدی سلام بیردی ابرهه آنی عزت برله اورنغه آلدی زیرا
ابرهه اشتمش ایدی عبد المطلب عرب ننك سیدی دیو طعام یدیلار خمر اچدیلار ابرهه
ایدی یاسید عرب نه او چون بنم قاتمه کالدنك دیدی عبد المطلب ایدی بنم ایکی یوز توامنی
سننك عسکرنك غارت اید وب آلمش لر آنی صورغالی کلدم دیدی ابرهه ایدی بن سنی
کورگاچ بیك صوقلانغان ایردوم سوزنکنی اشتکاچ کونکلوم قایتدی دیدی عبد المطلب
ایدی نی سببدن ابرهه ایدی بن آتانکز ابراهیم ننك بنا قیلغان معبود خانه سنی بوزارغه
کلدم سن بندن آنی صورامزسن ایکی یوز توانکنی صورای سن دیدی عبد المطلب ایدی
ایکی یوز توانك ایاسی بنم اما کعبه ایوی بنم دکلدر آننك ایاسی الله تعالی در دیدی
بنم آننك اشم بو قدر دیدی ﴿القصه﴾ عبد المطلب ننك توالرنی بیروب یباردی چونکه
عبد المطلب مکه یه قایتدی مکه جماعتنه بیوردی تاولره قاچنکر ابرهه کعبه نی بوزمغه کلکاندر
کوزنکز کورماسون دیدی چونکه مکه جماعتی تاغ لره قاچدیلر عبد المطلب شهرده یالغوز
قالدی کعبه اشکی ننك آلقه سنی توتوب یغلادی ایدی یارب بو ایونی سنکا تابشوردم سننك

امرننك ایله آتامز ابراهیم بنا ایلادی ﴿القصه﴾ ابرهه عسکرنی حاضرلاب محمودنام فیلنی
آلدولرینه قویب مسجد حرامه کردیلار چونکه محمودنام فیلنی وغیری فیللر کعبه‌نی کوردیلر
سجده یه کتدیلر هر چند فیل بانلر تبرتدیلر فیللر باشنی سجده دن کوتارمدیلر
اول آراده هواده بر تورلوك قوشلر پیدا اولدی اول قوشلر ابابیل قوشی کبی قزل بورونلی
قاره باشلی اوزون مویونلی صیرچقدن کچراك چپچقدن ضوراق هر بر قوشننك
آغزنده برار تاش بار بورچاق مقداری اول تاشلرننك هر برنده ابرهه عسکریننك
اسملری یازلمش ایردی ﴿القصه﴾ اول قوشلار تاشلرنی یغدردیلر ابرهه ننك عسکرنی
هلاك ایلادیلر الا ابرهه اوزی قالدی محمود فیل ایله ابرهه قایتوب نجاشی پادشاهغه سر
گذشتنی تمام سویلادو کدین صونك آنی بر ابابیل قوشی تاش برله آتوب هلاك ایلادی
نجاشی پادشاه بوحالنی کوروب کعبه‌یه اخلاص بغلادی الله تعالی ایوی در دیو
عبد المطلقه کوب کوبماللر وبولاکلر یباردی ازین جانب اصحاب فیل هلاك اولدوقدن
صونکره مکه جماعتلری قاچقان یرلرندن ایولرینه قایتدیلر کعبه‌نی کوردیلر سلامت در
عبد المطلب بوعسکردن قالغان آلتون وکمش نی بارچه سنی مکه جماعتنه تقسیم ایلادی
اوزی بر دانقده آلمادی مکه جماعتی بای اولدیلر اول زمانده فقیر کمسنه مکه ده قالمادی
بوتاریخ پیغمبرمز توغدوقی یل ایردی الله تعالی اصحاب فیل ننك حالنی بیان ایلاب
بیوردیکه (الم تر) ایا کورمسمو سن ای محمد بلی اشتدننك گویه که کوردنك مکه ننك
واطرافداقی شهرلرننك بارچه‌لارننك متواتر خبردر (کیف فعل ربك) نتاك قیلدی ربنك
جل شانه عذابنی (باصحاب الفیل) فیل ایالرینه فیلدن غیری نه قدر آطلی عسکره فیل
ایالاری سکسان منك کشی ایدی آطلی عسکر یوزمنك ایدی (الم یجعل کیدهم) ایا
قیلمادیمو الله تعالی اصحاب فیلننك مکرنی وقصدنی که آنلارننك قصدی کعبه‌نی بوزماق
ایدی (فی تضلیل) آزغونلقده وبطلانده وحسرتده قیلدی اوزلری ننك هلاکنی
وخزینه‌لری مکه جماعتنه اولجا اولوب قالماقی ایله (وارسل) یباردی الله تعالی (علیهم)
اصحاب فیلننك ضررینه (طیرا) قوشنی مفرددن جمع گا التفاتدر یعنی قوشلارنی (ابابیل)
ابابیل قوشیننك صورتی تیك اصلده طیرا کابابیل در اصلده آنلار ابابیل دگللردر تموغ
فرشته‌لری ایدی الله تعالی اول فرشته‌لری ابابیللر صورتنده ایلامش ایدی (ترمیهم) آتار

بولدی

بولدی اول قوشلار ابرهه‌ننك عسکرنی (بحجارة) بورونلارنده اولغوچی تاشلار ایله
(من سجّیل) اول تاشلارننك صفاتی بودر پشکان تاشلار ایدی جهنم‌ننك سجیل دیدکی
چوقورنك بولغوچی یعنی الله تعالی اول تاشلارنی ابرهه‌نك عسکری توغمازلارندن مقدم
نچه منك منك یل یاراتوب قزدروب قویمش ایردی (فجعلهم) بس قیلدی الله تعالی اول
اصحاب فیلنی هلاك ایلاما کننك (کعصف) خرما پپراقی داك (مأکول) آشالمش وتارالمشدر
یعنی اصحاب فیلننك هلاك اولماقلارینك تیزلکی حیوان آشاغان خرما پپراقی کبی اولدی
نته که حیوانلار خرما پپراقنی تیز آشارلر لذتلی اولغانی اوچون الله تعالی سوره‌نی کعصف
ماءکول ایله تمام ایتماکی حسن الاختتام درشونك اوزرینه که بنکلر دنیاننك اوتماکنی
کعصف ماءکول کبی کوره‌لر تا آنکا آلدانمایون دایم الاوقات خدای تعالی ذکرنك اولالار

﴿ سورة القریش مکیة وهی اربع آیات ﴾

بسم الله الرحمن الرحیم

تفسیر نوعر ایسنك ایدیکه صحف ابی بن کعبنك الم ترکیف ایله ایلاف قریش هر ایکسی
بر سوره ایردیلر آرالارنك بسم الله یوق ایردی امیر المؤمنین حضرت عمر هر ایکسنده
آخشام نمازینك بر رکعتنك اوقور ایردی بو تقدیرچه معنا بودر هلاك قیلدی الله تعالی
اصحاب فیلنی (لایلاف قریش) قریش‌ننك بر برینه الفت‌لکلری اوچون هلاك ایلادی
یا که بسم الله اولوب فصل اولوب هر برسی مستقلا بر ار سوره اولسه معنا بودر تعجبلانکز
قریش‌نك بر برسینه الفت‌لکینه ودوست‌لقینه وبر برینه محبتلرینه بو تقدیرچه لامی لام
تعجبدر (ایلافهم) اول قریش‌ننك بر برینه الفت‌لکلری ومحبتلری بودر (رحلة الشتاء
والصیف) آنلارننك قش کون کوچماکلرنك اولغان الفت‌لرنی عجبلانونکز جای کونی
کوچماکلرنده اولغان الفت‌لرنی عجبلانونك یعنی اول قریش‌ننك ایکی وقتده تجارت
اوچون سفرلری وار ایدی هر یلنك ایکی مرتبه ایردی قش کونلرنده یمن یارمنکاسینه
بارورلار ایردی ایکنچی سفرلری جای کونی میزان ایامنده شام یارمنکاسینه بارورلار
ایردی بو ایکی یارمنکادن مکه یورطینه آشامقدن واچماکدن وکیماکدن وغیری ذاتلری
کیلتورورلار ایردی بو ایکی یارمنکاده مکه یورطندن سوداگرلی یورط یوق ایردی بو
ایکی یارمنکاده اولغان بایلار وسوداگرلر بو قریش جماعتنی کوتوب تورورلار ایردی

غیری شهرلردن کلگانلره صاتمازلار ایردی تاقریش سوداگرلری کلمایدنچه اول ایکی یارمنگاننك سوداگرلری ایتورلر ایردی بوزمانده قریشلرده هیچ بر فقیر یوقدر دیو وهم بور چلی کشیده یوقدر دیو اعتقاد ایدرلر ایردی آننك اوچون بو قریشنك اوز آرالارنده عادتلری اول ایدی فقیرلرینه کوب کوب آقچه بیروب بیخشی کیوملر بیروب وآطلار وتوالر بیرب بای ایدوب بو ایکی یارمنگاغا آلوب بارررلر ایردی قریش کبی نامسلی وعارلی جماعت بولمادی هم بولماسدر دیرلر ایردی بزننك نسلدن هیچ بر احد فقیر اولوب خلق کوزینه کورنماسون دیرلر ایردی شول اجلدن الله تعالی لام تعجب ایله ذکر ایلادی دیدیکه کورونك وتعجبلانك قریشننك بر برینه الفتلرینه وشفقتلرینه ومحبتلرینه عادتلری دخیده اول ایدی طول اولوب بر خاتون قالسه بالالاری برلا بایلاری تزوج ایدار ایردی بالالارنی یورطنه آلوب صلبیه اولان بالالارندن مقدم یتیملره بیدرر وکیدررلر ایردی وبالغ اولسه اویلاندررلر ایردی شول اجلدن ابی طالب رسول اکرمنی اوزیننك صلبیه بالالارندن مقدم واقدم ایدار ایدی ما لا نهایه قریشننك بر برینه شفقتلرینك نهایتی یوقدر (فَلْیَعْبُدُوا) بس ایتکل کم قریشلره قللق قیلسونلر (رَبَّ هٰذَا الْبَیْتِ) بو ایوننك ایاسینه یعنی ای مکه اهلی بو ایوننك ایاسی الله تعالی یه ایمان کلتورب وهم رسولینه ایمان کلتورب عبادت ایلاسونلر (الَّذِی) آنچلاین الله تعالی در اول ایوننك ایاسی (اَطْعَمَهُمْ) طعاملندردی اول قریشنی (مِنْ جُوعٍ) آچلقدن زیرا مکه ده شام ویمن تجارتندن السگاری بیك آچلق ایردی هم مکه خلقی فقیر الحال ایردیلر چونکه قریش بر برینه یاردم بیروشوب سوداگر اولدیلار هم بای اولدیلر الحال هم مکه جماعتاری سوداگرلردر (وَآمَنَهُمْ) دخی ایمین قیلدی اول قریشنی الله تعالی (مِنْ خَوْفٍ) قورقولردن نته که اصحاب فیلدان امین قالدنکز آنلارننك مالی ایله بایدنکز یمن وشام تجارتلرنده یورد کنکزده حرامیلاردن وسودالرنکزده زیان کورمادنکز بلکه زیاده اولوب تابشلر ایله قایتدنکز هم بیله الی یوم القیامة سزلر خوفدن ایمینلرسز نه عربدن ونه عجمدن سزننك ایله یاولاشقان اولمازدر هم سزلردن پیغمبر کلدی اوزنسگزننك تلنگز ایله کتاب ایندرلدی نه نعمتلر سزلره بیرمادوم دیب الله تعالی ننك قریشکا منت قیلماقیدر الله تعالی وآمنهم من خوف لفظی ایله سوره نی تمام

ایتما کی اشعار در آخر زمانئ دجال لعین غوفندن هم ایمین لر ایردوکنه مسن الاختتام ایلادی

سورة ارایت مکية وهی سبع آيات

بسم الله الرحمن الرحيم

آگاه اولغل بو سوره ننك ابتداسی عاص بن وائل حقنئ وابوجهل حقنئ نازل اولمشدر ولایحض علی طعام المسکین آیاتنه چه سوره نك آخری عام در (اَرَاَیْتَ الَّذی) کوردنکمی ای محمد آنچلاین کشینی یعنی عاص بن وائلنی وهم ابوجاهلنی عاقبتلرنئ ابدی جهنمی ایردوکنی (یُکَذِّبُ بالدِّین) یالغانغه توتادر آنلار قیامت کوننی بو ایکی ملعون نك عادتلری اول ایردی برا گوخسته اولسه آننك قاتینه واروب اولتورورلر ایردی ایتورلر ایردی بزلره مالنکدن وصیت ایله دیو بعضیلری وصیت قیلورلر ایردی وبعضیلری وصیت قیلمایون اولارلر ایردی خواه وصیت قیلسون خواه قیلماسون بو ایکی ملعون جبرا وقهرا اول میت ننك مال لرنی آلورلار ایردیلر بالالارینه وغیری وارث لرینه بیرماسلر ایردی یعنی بن پادشاه من میت ننك مالنی بیت المالغه صالورم دیو ودخی اول ایکی ملعون ننك عادتلری اول ایدی زکات بیرما گلکنی منع قیلورلر ایردی اول زکات مالی فقیرلر ومسکینلر حقی دگلدر واجبدر بیت المالغه صالماق کرك دیو کوب بایلر ننك مال لارنی آلورلار ایردی هم بیت المالغه صالمازلار ایردی (فَذٰلِكَ) بس ای محمد اول کورد وکنك ایکی کشی یعنی عاص بن وائل وابوجهل بن هشام (اَلَّذی) آنچلاین کشیلردر (یَدُعُّ الْیَتیمَ) یتیم لرنی قاقغوچیلردر آتالرینك وآنالارینك میراثلرندن محروم ایلاگوچیلردر بی غایت یتیم لره ظلم لق ایلاگوچیلردر (وَلَا یَحُضُّ) دخی رغبت لانماس اوزلری وهم رغبتلندرمس غیریلرنی (عَلٰی طَعَامِ الْمِسْکینِ) مسکینلره طعام بیررگا انعام واحسان قیلورغه بلکه اول اشدن منع ایلدیلر روایتدر منافقلر نمازلری ننك وقتندن تاخیر ایدرلر ایردی وهر بر عمل لارنی ریا وناموس ایله قیلورلر ایردی وکورشیلرینه واق یومشلارنی بیرمایین محروم ایدب قایتاررلار ایردی الله تعالی آنلرنك حالنی بیان ایلاب بیوردیکه (فَوَیْلٌ) بس او کونچ یاکه ویل دیدکی چوقریاکه هلاکلك (لِلْمُصَلِّینَ الَّذینَ) آندا این نماز اوقیانلره در (هُمْ) آنلر (عَنْ صَلٰوتِهِمْ سَاهُونَ) نمازلرینك وقتلارندن غافل لردر یعنی نمازلارنی وقتندن تأخیر ایدرلر یاکه وقتنئ اوتمایون

قضا دیوقالدیرلار بعده قضا ایلامازلار (الَّذِینَ) دغی آنچلاین کشیلردر اول منافقلار (هُمْ) آنلر (یُرَاؤُنَ) ریا ایله عمل ایلاگوچیلردر اول منافقلر خلایقلر آلدنده ذکر وتسبیح ایله اولتورلر خلوتده مالایعنی قول وفعللر ایله اوقات مفروضه لرنی اوتکاررلر آنلره درویل (وَیَمْنَعُونَ الْمَاعُونَ) دغی منع قیلورلر کورشیلرندن آز نرسه لارنی یعنی کورشیلری ایلاك وچیلاك وتاباکبی نرسه لر صورای کلسه لر محروم ایدوب بیرمایون یباررلر ایردی الله تعالی منافقلارننك حالنی بیان ایلاب سوره نی تمام ایتماکی مؤمن مخلصلره منافقلار اعمالی ننك ضدنی امر ایلاب حسن الاختتام ایلادی تأمل اولنه

سورة الکوثر مکیة ثلاث آیة

بسم الله الرحمن الرحیم

(اِنَّا اَعْطَیْنَاكَ الْکَوْثَرَ) بدرستیکه بیردك بزلر سنکا ای محمد کوثرنی بوکوثر دیماك اوجماح اچنده بر کول ننك اسمیدر آننك صوی بالدان تاتلیدر قاردان صالقندر اول کول ننك تیکراسی زبرجددن در اول کوثر کولیننك صوونی اچماك محمد علیه السلام امتنه خاصدر غیری امتلر آندان اچمازلر بعضیلار کوثرنی قرآندر یا بش وقت نمازدر یا که لا اله الا الله کلمه سی دیو تفسیر ایلامك لری بارچه لری غلطدر دیو تفسیر ابن عباس ده ذکر اولندی (فَصَلِّ لِرَبِّكَ) بس بوحوض کوثرننك شکرانه سی اوچون اوقغل ای محمد ایکی رکعت عید اضحی نی (وَانْحَرْ) دغی عید نمازی بعدنده توا قربان قیلغل توا بولسه صغر قربان قیلغل صغر اولمسه قوی وکزه قربان قیلغل کیفیت لرنی فروع کتاب لرندن قارایاسزلر (اِنَّ شَانِئَكَ) بدرستی که سنکا دشمان اولغان عاص بن وایل (هُوَ) اول دشمان بولغان کشی (الْاَبْتَرُ) خور وذلیلدر یعنی عاص بن وایل آخر عمرنده صوقر اولوب تلانچی اولدی وابوجهل پادشاه لقدان عزل اولنوب فقیر بولدی باشماق یاماب یوری تورغاچ بدر غزاسنده اولدی ولید بن مغیره ننك یورتی بتب اوغلانلاری اولوب بصره ده تلانچی لکده اولدی وعتبه وشیبه وذوالحمار بارچه لاری فقیرلکده اولدیلار الله تعالی ابتر لفظی ایله سوره نی تمام ایلامکی الله تعالی ننك دوست لرینه قارشو کلمایه لر علمالارنی دشمان توتمیه لر رسولنی دشمان توتان لارننك حال لارنی کوردونکزمو دیو حسن اختتام ایلادی

سورة الکافرون مکیة وهی ست آیات

بسم

بسم الله الرحمن الرحيم

بو سورەننك سبب نزولی اول ایدی مکه کافرلری رسول اکرم صلی الله علیه وسلم گا ایدیلر یا محمد بر یل سن بزنك پوطلارمزغه عبادت ایلاگل ایکنچی یل سننك تنگرنگا عبادت قیلورمز دیدیلر رسول علیه السلام ایدی معاذالله الله تعالی گا غیرنی شریك قیلورغه آنداغ کرکمز سزلار اوز دیننگزده تورنگزلار بزلار اوز دینمزده تورالق تا آرامزده جنك وجدال اولماسون بر آز زمان بویله توردیلار کونلرده بر کون الله تعالی بو آیتنی ایندردی فاقتلوا المشرکین حیث وجدتموهم بو آیاتنی آیت سیف دیو ایتورلر بو آیت بو سورەنی منسوخ ایلامشدر (قُلْ) ایتکل ای محمد (یَآ اَیُّهَا الْکَافِرُونَ) ای آنچلاین کافرلر (لَآ اَعْبُدُ) قوللق قیلماسمن (مَا تَعْبُدُونَ) سز قوللق قیلدوقی پتلاره (وَلَآ اَنْتُمْ) دخی ایماس سز سزلر (عَابِدُونَ) قوللق قیلغوچیلار (مَآ اَعْبُدُ) بن قوللق قیلدقی الله تعالی گا (وَلَآ اَنَا عَابِدٌ) دخی ایماس من قللق قیلغوچی کیلاچك زمانده (مَا عَبَدْتُمْ) سزلر قوللق قیلدقی پتلاره (وَلَآ اَنْتُمْ) دخی ایماس سزلر (عَابِدُونَ) قوللق قیلغوچیلار کیلاچك زمانده (مَآ اَعْبُدُ) بن قوللق قیلدقی الله تعالی گا (لَکُمْ دِینُکُمْ) سزکه سزننك دینونکز (وَلِیَ دِین) دخی منکا درمنم دینم یعنی هرکم اوز دینینك فایداسنی وضررنی اوزی کورر دیماکدر ولی دین دیو سورەنی تمام ایتماکی حسن الاختتامدر

﴿ سورة النصر مدنية وهی ثلاث آیات ﴾

بسم الله الرحمن الرحيم

بو سورەننك سبب نزولی بو ایدی که حبش ولایتنده بر پادشاه وار ایدی که اسمی دحیه بن کلب ایردی یاشی یکرمی اوچ یاشونده ایردی اوزی عالم ذی الفنون ایدی بی غایت کورکام یکت ایردی توراتده وانجیلده مکه دن بر رسول چقار دیو کورمش ایردی ودخی اول پیغمبر صولو یوزلو وکورکام خلقلی دیو کورمش ایدی بر کون توراتنی اوقدی اوز یننك وزیرلرینه ایدی محمد دیگان پیغمبر مکه دن قریش قبیلەسندن چقار دیدی وزیرلاری ایدیلر اول پیغمبر هنوز مکه ده ظاهر اولغاندر دیدیلر ﴿ القصه ﴾ قرق منك کشی ایله حبش ولایتندن چقدیلر یکرمی منك کشیسی آطلیغ ایردی یکرمی منك کشی پیاغ ایردی ﴿ القصه ﴾ کونلارده بر کون سرحد مکه یه یتدیلر دحیه شاه

عسکرینه امر ایلدی هر بر نکز عسکرنکز ایله بر تاوده تورنکز بندن امر اولماینچه هیچ برنکز اورننگزدن قوپمایه سزلر ﴿ القصه ﴾ هر بر عسکر اوز عسکری ایله مکه شهرنی احاطه قیلوب آلدیلار شهره معلوم اولماین پوصوقده توردیلر ﴿ القصه ﴾ دحیه شاه اوستنه فقیرانه لباسلار ایله دیوانه شکلنده اولوب مکه یه کردی ابوجاهل کا ملاقات اولدی ابوجهل سلام بیردی دحیه عورتنی آچوب کور گوزدی ابوجهل ایدی نی عجب کور کام یوزلك دیوانه سن دیو یولینه کتدی ﴿ القصه ﴾ دحیه شاه بر خاتونه ملاقات اولدی وایدی بو شهرده پیغمبر بارمو دیدی خاتون ایدی بلی باردر دیدی دحیه شاه ایدی نه اسملیدر خاتون ایدی محمد بن عبدالله القریشیدر دیدی دحیه شاه اول قایده در دیدی بیت الله ده یارانلارینه تعلیم بیرادر دیدی ﴿ القصه ﴾ دحیه شاه کعبه یه کردی مسجد حرامده رسول اکرم قرق یارانی ایله اولترمشلار ایردی حضرت عمرننك مسلمان اولدوقی کوننك ایکنچی کونی ایردی دحیه شاه مسجد حرام اچنده دیوانه لار هیئتنده یورر ایردی کلوب رسول الله ننك استقبالنده بول ایلدی حضرت عمر قاچن آلب دحیه نی چاپماق تلادی رسول الله صلی الله علیه وسلم ایدی یا عمر چاپماغل آننك بول اورننی یوارمز دیوانه دیدی ایکنچی کره مسجد حرام اچنده قان توکمك حرامدر شول زمانده دحیه شاه (اشهدان لا اله الا الله واشهدان محمدا عبده ورسوله) دیدی باروب رسول الله نی قوچاقلاب یا رسول الله مبارك یغرنونکنی آچقل دیدی رسول الله علیه وسلم ننك یغرننی آچدی نبوّت مهرنی اوپدی یارانلری هم اوپدیلر یارانلرننك دحیه کلگونچه نبوّت مهرنی کورگانلری یوق ایردی بلمزلار ایردی الاخدیجه بلور ایردی دحیه مسجددن چقب عسکرنی آلوب کلدی باراباننلار وبرغولار ایله کلوب رسول الله غه یوکنوب توردیلار رسول الله آنلاره ایمان عرضه قیلدی حتی که قرق کونه داك عسکری برلان هر کون منك کشی ایمان کلتوررلار ایردی قرق کون تمام اولغاچ بو آیات ایندی اننك لعلی خلق عظیم اوچ کوندن صونك بو سوره ایندی تفسیر نوعرایسده بیله مذکوردر (اذا) شول زمانده (جاءَ نصرُ اللّٰه) اصلده جاءك نصر الله در یعنی کلدی سنکا ای محمد دین اسلامه نصرت بیرو چیلار (والفتحُ) من بعد دخی دین اسلامی فتح ایدا چیلار کلدیلار وهم کلورلار (ورَاَیتَ النّاسَ) کوردنك سن ای محمد آدمیلارنی

وهم كوررسن اولماسنكدن اوّل وهم اولد كنكدين صونكره (يَدْخُلُونَ) كردوكلارنى كوردونك هم كوررسن (فِى دِينِ اللّٰهِ) الله تعالى دیننه يعنى دين اسلامغه (اَفْوَاجًا) گروه گروه اولوب كردوكنى كوردونك نته كه دحيه شاه ننك عسكرى قرق كونه دك كرب ايمان كلتوردكلارنى كوردنك هم دخى كوررسن زيرا سننك شريعتنك باقيدر قيامت كونينه چه (فَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ) بس اى محمد سبحان الله والحمد لله ديكل بو نعمتلرنك شكرانه سى اوچون (وَاسْتَغْفِرْهُ) دخى يارلقايو استاكل امتلارنك ننك گناه لارنى (اِنَّهُ) بدرستيكه اول الله تعالى (كَانَ) بولدى اول الله تعالى هم بولور (تَوَّابًا) استغفار قيلاب توبه ايدانلارننك توبه لارنى قبول ايداچى توابا لفظى ايله سوره نى تمام ايلامكى حسن الاختتام در

﴿ سورة المسد مكية وهى خمس آيات ﴾

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

روايتدر رسول اكرم صلى الله عليه وسلم گا بر كون بو آيت ايندى وانذر عشيرتك الاقربين يعنى اى محمد قورقوتقل اوزنك ننك اورغ لارنكنى چون بو آيت ايندكندين صونكره رسول صفا طاغينه بنب قاتى آواز ايله ايدر ايدى انى نذير لكم بين يدى عن عذاب شديد ديو اورغ لارنى اوندار ايدى حتى قرق كونه دك بو منوال اوزره اوندادى ابى لهب رسول الله ننك آتاسى برله بر توغمه آغاسى ايردى آننك خاتونى ام جميل اسملى ايرلى خاتونلى ايديلار بو محمد ننك آوازندن جيك كوردوك نه كوزگا كورنما گان عذابنى بار ديب ايتادر آلده كلاچكدر ديو يوق عذاب ايله بزنى قورقته در ديرلر ايدى ﴿القصه﴾ بر كون ام جميل تيگانا كلر جيوب رسول اكرم صلى الله عليه وسلم ننك مسجد يولينه صالدى قرانغودديستو نمازنه باردوقنده آياقلارينه قدالسون ديو تا كه آياقلارينه قدالوب آغروب ياتسون تا صفا طاغينه بنب چاغرماسون ديو اول كيچه رسول اكرم يستو نمازينه باردى حضرت جبرائيل عليه السلام اول تيگانكلارنى آلب ابى لهب ننك ايشك توبنه قويدى ايرته توروب ام جميل ايشكدن چقب باصدوقنده تيگانا كلر اوستنه باصدى آياقلارينه قادالدى آياقلارى ششب كتدى بيك سرغاو اولدى بونى كوروب ابى لهب كولدى وايدى يا ام جميل بو محمد ننك سحريدر مسجد حرامداقى تيگاناكلارنى كلتورب قويوب سحرلمشدر ديدى والله بو كون صفا تاغينه بناين محمدنى اولوغ تاش

ایله بروب اولترا این دیدی فی الزمان صفا تاغینه بنب اولوغ طاشنی کوتارب کلدکنده
رسول اکرم فارغادی بیله دیو تبت یدا ابی لهب دیو قوللاری قوردی تاشلری قولندن
توشدی ابی لهب کلوب رسول اکرمه یلواردی ایدی یا محمد امین جنگانك ام جمیل ایله
بزلار سنکا گناه کار اولدق کل آتانك حرمتنه وهم آغامز ابی طالب حرمتنه بزلاره دعا
قیلغل اوّلکی کبی صاغ اولایق دیدی تا که من بعد سنکا هرکیز قاتیغ سوز ایتمامز هم
یاوز گمان قیلمازمز دیدی ﴿ القصه ﴾ رسول الله ننك قرنداشلك مهری قوزغالب دعا
قیلدی ایرلی خاتونلی هر ایکسی صحت اولدیلر الله تعالی دنیاده اولغان اشلری
هم آخرتده اولاچق حالنی بیان ایلاب بیوردی که (تَبَّتْ يَدَآ أَبِي لَهَبٍ) هلاك‌لك
وزیان وحسرت اولسون ابی لهب ننك ایکی قولینه نته که کوردونك قوللاری قوردی
رسول اکرم صلی الله علیه وسلم دعاسی ایله شفا تابدی یا که حسرت وهلاکلك اول
ابی لهب ننك ایکی قولینه قیامت کوننك اوتدن اولغان بغاولار وزنجیرلر ایله زنجیرلانب
جهنمده ابدی قالور (وَتَبَّ) دخی هلاك بولدی (مَآ أَغْنَى عَنْهُ) یاردم بیرمادی وهم
یاردم ایلامس در اول ابی لهب اوچون خدای تعالی عذابندن قوتقاررغه (مَالُهُ) مالی
یاردم بیرماس در (وَمَا) دخی شونچلایون نرسه (كَسَبَ) کسب قیلدقی نرسه‌لری
یاردم بیرماس در یا که بش اوغلی یاردم بیرماس در زیرا عرب کسب دیو اوغلنی هم
ایتورلار بو ابی لهب ننك بش اوغلی بار ایدی بارچه‌لاری گوزل وقوّت ایالری ایردی
ابی لهب ننك حقیقت اسمی عبد العزی ایردی آتاسی عبد المطلب ننك کچوك اوغلی
ایدی غایت بیك صلو ایردی آچوق نورلی یوزلی کشی ایردی عبد المطلب
دایم ای ابی لهبم دیو ایته ایته سوار ایدی بو عبد المطلب ننك سودوکی اسمی دیار
عربنك فاش اولدی عبد العزی اسمی قویلدی ابی لهب اسمی دینلدی هم اوزی فقیرلره
ویتیملاره شفقتلی ایردی مکه اچنك خدیجه دن قاله اول بای ایردی (سَيَصْلَى) تیزدرکم
کرور اول ابی لهب (نَارًا) اوتغه اول اوت ننك صفاتی بودرکم (ذَاتَ لَهَبٍ) اول اوت
یالقون ایاسی اوتدور رسول الله ننك نسلندن اولان کافرلارنی الله تعالی قیامت کوننك
آق یالقونلی اوت ایله عذاب ایدار (وَامْرَأَتُهُ) حال بوکه اول ابی لهب خاتونی ام جمیل
(حَمَّالَةَ الْحَطَبِ) اوتون نی یوکلاب ایری برله بریرده آق یالقونلی اوت اچنده یعنی

رسول الله غه یستو نمازینه بار دوقی یولنه صالغان تیگاناکلاری آننک هم اوتدن اوطون اولوب یوکلاب ترور مکه یورتی ننک اوتونی تیگانا کدور یا که صانچکولی چبق دور الله تعالی اوزلاری ننک عادتنچه تیگاناکنی حطب دیو ذکر ایلدی (فی جیدها) بولغوچیدر ابی لهب خاتونی ننک موییننک (حبل) برجب بولغوچیدر (من مسد) خرما بوتاقندن ایشب یصالغان جب دور اما صورتک مونداغ اولسه ده حقیقت ده اوتدور نعوذ بالله من ذلک مسد لفظنک دلالت التزام ایله حسن الاختتام دور *

سورة الاخلاص مكية وهى اربع آيات

بسم الله الرحمن الرحيم

برکون مکه کافرلاری رسول اکرم صلی الله علیه وسلم گا کلدیلار یا محمد تنکرنک صفتنی بزه بیان ایلاکل آلتوندنمی یا که کموشدنمی دیو الله تعالی بوسوره نی نازل ایلادی (قل) ایتکل ای محمد مکه کافرلرینه (هو) اول الله تعالی (الله احد) بر دور اوخشاشسز شریکسز زمانسز ومکانسز الله تعالی (الله) دیماک دخی اولدر (الصمد) محتاج سز بارچه محتاج لار آندن حاجت لارنی تلارلر یا که صمد ننک معناسی اچی قوش دکل دیما کدر یعنی الله تعالی مجوّف دگلدر آشامقدان واچما کدن منزه در صفات کمال ایله موصوفدر (لم یلد) توغرمادی بالانی یعنی خاتون دن وبالادن منزه دور (ولم یولد) دخی توغولمدی اول الله تعالی غیریدن یعنی همیشه دایم در وقدیم در (ولم یکن) بولمادی همیشه بولماسدر (له) الله تعالی یه (کفوا) تینکداش بولماسدر (احد) هیچ برا گو احد لفظی ایله سوره نی تمام ایتماکی اوّلا وآخرا الله تعالی احددر معلوم اولسون دیو حسن الاختتام اولدی *

سورة الفلق مكية وهى خمس آيات

بسم الله الرحمن الرحيم

روایتدر بوایکی معوذتین ننک سبب نزولی اول ایدیکه مکه کافرلاری ولید بن اعصم دید کی ساحرنی یاللادی لار محمدنی سحرلاب هلاک ایلاکل دیو اول ولید بن اعصم ساحرننک بش قزی بار ایردی بوقزلرهم آتالاری کبی علم سحرده استاد ماهره لر ایردی اول قزلرهم مکه کافرلری حق بیردی محمد نی سحرلر اوچون ﴿ القصه ﴾

بونلار رسول اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم ننك لباسندن بر پاره سنی آلدوروب بو
بش قزساچ لرندن بر بیاکرشنه بغلاب اون ایکی تویون توییناب افسون سحر ایله
اوشکوروب بر قوذغ ننك توبنه صالدیلر ﴿ القصه ﴾ رسول اکرم صلی الله علیه وسلم
آلتی آی خسته اولوب یاتدی مبارك صقال لری قویلدی خاتونلرینه جماع ایدرگا
اقتداری اولمادی بر کون رسول اکرم صلی الله علیه وسلم اویقوسنده ایکی فرشته کوردی
اول فرشته لر بر برسی ایله سوزلاشورلر بو محمد نه اولدی برسی ایدی اول محمد نی
ولید بن اعصم سحرلاب فلان چاه ننك توبنه صالغاندر دیدی اون ایکی تویون ایله رسول
اکرم صلی الله علیه وسلم یوقدن اویغانب درحال اول چاه دن اول نرسه لرنی چقاردی الله
تعالی بو ایکی معوذتین سوره سنی نازل ایلادی تا که اول نرسه لرنی اوشکورر اوچون
چونکه اوقب اول نرسه لارگا هر برینه بر مرتبه اوقوب اوردکنده بر تیونی چیشلور
ایردی تاکه اون ایکی مرتبه اوقوب اوردی لر بارچه تویون لری چیشلوب بتدی
رسول اکرم صلی الله علیه وسلم صحت تابدی (قُلْ) ایتکل ای محمد (أَعُوذُ) صغنامن
(بِرَبِّ الْفَلَقِ) تانکنی یراتقوچی الله تعالی برلان یاکه فلق چوقورنی یراتقوچی الله
تعالی برلان صغنامن فلق تموغده برچوقورننك اسمیدر (مِنْ شَرِّ مَا) صغنامن شول
نرسه لرننك یاوزلقندان (خَلَقَ) یراتدی آنی الله تعالی یعنی صغنامن الله تعالی صاری
یلانلاردان وچیانلاردان ودیولردن وپریلردن دیماکدر (وَمِنْ شَرِّ غَاسِقٍ) دخی صغنامن
الله تعالی صاری قارانغوکیچه ننك شرندن (إِذَا وَقَبَ) هرقچان قاپلاسه قارانغولق دنیانی
(وَمِنْ شَرِّ النَّفَّاثَاتِ) هم دخی صغنامن الله تعالی صاری اوشکورگوچی خاتونلار
شرندن صغنامن اول خاتونلار اورگوچیلاردر (فِي الْعُقَدِ) تویونلارگا یعنی یوقاریده
بیان اولنغان اون ایکی تویون گا اورگوچی ولید قزلاریندان صغنامن الله تعالی
صاری دیماکدر (وَمِنْ شَرِّ حَاسِدٍ) دخی صغنامن تانکنی یاراتقوچی الله تعالی برلان
کونچیلارننك شرندن (إِذَا حَسَدَ) هر زمان کونچیلك ایلار اولسه ❊

﴿ سورة الناس مكية وهى ست آيات ﴾

بسم الله الرحمن الرحيم

(قُلْ) ایتکل ای محمد (أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ) صغنامن آدمیلرننك وپریلرننك وفرشته لرننك

ربنه ناس دیماك مجاز عمومدر مفهوم كلی درهم قدر مشترکدر ناس دن بارچه لاری
مراددر (مَلك النّاس) آدمیلرننك وبارچه حیواناتلرننك پادشاهیدر (الٰه النّاس)
آدمیلرننك وبارچه حیوانات لرننك تنکریسیدر (من شرّ الوسواس) قلبنی وسوسه
قیلغوچی شیطاندن (الخنّاس) اول یاشرون شیطاندر یعنی قلبنی در امام مقاتل ایدی
خناس دیدوکی برشیطاندر الله تعالی آنی هر بن آدم وپریگا وسوسه قیلورغه
قلب لرنی یاراتمشدر صورتی دونکز صورتنی در بورننی آدم قلبنه تورتب تورر
قاچان آدم یاپری الله تعالی اسمنی یاد ایتسه لار بورننی قلبدن تارتوب آلور قاچان الله
تعالی اسمنی یاد ایلاماسه لار بورننی قلب کا کرتور آدمیلاره وپریلره تورلوك
تورلوك فساد فکرلر توشرر زنا قیلماق کبی وکشی اولتورمك کبی قاچان بر
بنی الله تعالی ذکری ایله مألوف اولسه اول خناس آننك قلبندن چقار (الّذی) آنچلاین
خناس (یوسوس) هر دایم وسوسه قیلور (فی صدور النّاس) آدمیلارننك
وپریلرننك قلب لرینه (من الجنّة والنّاس) بولغوچیدر اول خناس آدمیلارننك
وپریلرننك قلب لرنی الله تعالی جن وانس ایله قرآن نی تمام ایلامکی
آننك اوچوندر هر ایکسی مخاطب لردر مأمورلاردر
الله تعالی اوجماح ایله تموغ نی اول ایکی طائفه اوچون
یاراتدی وپیغمبرلرنی آنلر اوچون یباردی
وکتاب لارنی آنلار اوچون ایندردی

* ﴿ تم ﴾ *

17153